

Sven Winnell 22 november 2013:

Samhällsplaneringens problem.

Hur ska man kunna förbättra världen?

Hösten 2013 inför valet 2014. Del 1-3.

<http://winnell.com/omr36-39zzb.pdf>

Sven Winnell 22 november 2013: Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen? Hösten 2013 inför valet 2014. Del 1-3. <http://winnell.com/omr36-39zzb.pdf>

Innehåll:

- 10 **Del 1. Tidigare utredningar**
- 11 Innehållet i: Sven Winnell 1 mars 2013: Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen? Med ett klassifikationssystem för verksamheter som förändrar världen. <http://winnell.com/omr36-39zs.pdf>
- 26 Innehållet i: Sven Winnell 30 mars 2013: Om uppgifter för en socialdemokratisk skuggregering. Kommentarer till fem sammanställningar omr36-39zs-zx <http://winnell.com/omr36-39zy.pdf>
- 34 Innehållet i: Sven Winnell 20 maj 2013: Politik våren 2013. En fortsättning på tidigare sammanställningar om samhällsplaneringens problem den 1, 20 och 30 mars 2013. <http://winnell.com/omr36-39zz.pdf>
- 46 Innehållet i: Sven Winnell 1+17 juni 2013: Samhällsplaneringens problem. Om planering av politik för ministrar. Socialdemokraternas hemsida 1 juni 2013. <http://winnell.com/omr36-39zzas.pdf>
- 48 Politik före och efter 12 september 2013

49 **Del 2 Statsbudget och budgetmotioner för 2014, med debatter.**

- 50 s-partiledare Stefan Löfven: Fredrik Reinfeldt, möt mig i debatt om Sveriges vägval.
- 52 Ewa Stenberg: Om Reinfeldt ska göra en trippel måste alliansen bli piggare.
- 53 Ingen har vunnit tre gånger i rad på 2000-talet.
- 55 Reinfeldt: Jag laddar för att vara mitt absolut bästa.
- 57 Löfven: Vi behöver högre skatter till välfärden.
- 58 Löfven redo att stoppa skattepaket.
- 60 Statsministern läste upp regeringsförklaringen.
- 60 Eders Majestäter, Eders Kungliga Högheter, herr talman, ledamöter av Sveriges riksdag.
- 69 Nya ministern ska lösa jobbfrågan.
- 71 Svantesson är ett riskfyllt val.
- 72 En politik för tillväxt och jobb.
- 73 Budgeten för 2014 på 5 minuter.
- 79 Budgetpropositionen för 2014.
- 80 Åtgärder i budgeten för 2014.
- 83 Stötta tillväxt och jobb när omvärlden utvecklas svagt.
- 85 Magdalena Andersson kommenterar regeringens budget.
- 87 Kommentar till Moderaternas valbudget.
- 90 Riksdagens snabbprotokoll 2013/14:3 Onsdagen den 18 september. Debatt med anledning av budgetpropositionens avlämnande.
- 149 Några problem som behandlats i massmedierna i slutet av september och början av oktober 2013.
- 149 Borg riskerar att gå mot nederlag.

151 En budget som gjorts för att locka väljare.
 152 Striden om brytpunkt blir lång.
 152 Lagen ska skydda mot ökade utgifter.
 153 C vill underlätta ökad invandring.
 154 C måste våga kritisera M för att locka väljare.
 155 C vill införa uranveto.
 155 Nu har Reinfeldt genomfört Lundgrens ratade politik.
 157 Utrymmet för reformer är obefintligt för valets segrare.
 159 Tillbaka till den grå vardagen.
 160 Politikern stirrar in i sin motståndare och pratar på om det förutbestämda.

 161 Oppositionens statsbudgetar för 2014.

 162 2 oktober 2013: Nyhetsbrev Socialdemokraterna.
 167 Lägst arbetslöshet i EU 2020 Socialdemokraternas budget-motion för 2014.

 241 Miljöpartiets budgetmotion för 2014.
 242 Partimotion Motion till riksdagen 2013/14: MP1001 ek av Gustav Fridolin m.fl. (MP) Investera för nya jobb, skola och klimat.

 248 Jobben och välfärden går först i Vänsterpartiets budget för 2014.
 248 Partimotion Motion till riksdagen 2013/14:V400 jg av Jonas Sjöstedt m.fl. (V). En ekonomisk politik för bättre välfärd.

 254 Sverigedemokraterna presenterade budget: ”Politik för jämställdhet, nya jobb och stärkt välfärd” 2 oktober 2013.

257 Så tycker partierna att pengarna ska fördelas.

 261 Partiledarebatt i TV 6 oktober 2013.
 261 Alla partiledare på plats
 262 Hätsk, febrig och aggressiv
 263 Partiledarbatten 6 oktober 2013.

 264 Partiledardebatten i riksdagen den 16 oktober 2013.

 320 Moderaternas partistämman och de andra partierna efter budgeten.
 320 Egen skollinje utmaningen för Moderaterna.
 322 Ny förpackning – samma politik.
 323 Ett M mer för medelklassen.
 324 Ny strategi skapar problem.
 325 Ledningen förlorade frågan om hemtjänst.
 326 Möt välfärdshögern.
 327 Nya M fångar i sin egen retorik.
 328 S hetaste partiet bland företagen.
 330 Moderaternas valtaktik – att varna för rödgröna.
 331 Moderata argument om stundande kaos har använts förut.
 333 Tapp för Reinfeldt inget lyft för Löfven.
 334 Snart har han förlorat alla guldägg.

336	<u>Del 3 Världsproblem och problem i länder utanför Sverige.</u>	456	Frankrike
336	Innehållet i: Sven Wimmell 4 maj 2011: Om mänskliga rättigheter 2007 i alla världens länder enligt Urikesdepartementets utredningar. http://wimmell.com/omr103a.pdf	461	Tyskland
341	Förenta Nationernas Millenniedeklaration.	471	Österrike
349	Millenniemålen - 190 länder mot minskad fattigdom	473	Italien
351	Innehållet i: Sven Wimmell 16 mars 2008: Något om sociala miljöer. Kompletterad 1 juni 2012 med våldet i världen, mänskliga rättigheter, mobbning, diskriminering o d. http://wimmell.com/omr7952-7956d.pdf	478	Kosovo
355	Världen vinner mot armodet	480	Serbien.
357	Vi föds med en känsla för moral	482	Grekland
360	Åsikter i den muslimska världen	486	Turkiet
364	Från Beirut till Washington	496	Georgien
366	Världen går mot mer demokrati	497	Ukraina
366	Wikipedia som slagfält	503	Mellanöstern och Nordafrika
367	Världens slumrande tillgång	505	Syrien
368	Farligt tomrum efter USA	514	Palestina
370	USA	517	Israel.
406	Kina	519	Irak
419	Ryssland	522	Iran
431	Europa utom Ryssland	529	Saudiarabien
438	Norge.	531	Egypten
449	Island	538	Libyen
451	England	542	Tunisien
454	Irland.	545	Japan
		546	Indien
		547	Övriga Asien
		548	Afghanistan
		551	Pakistan.
		553	Sri Lanka.
		556	Filippinerna
		574	Nepal
		577	Övriga Afrika
		581	Övriga Amerika
		585	Oceanien och Polarområdena
		586	Världsarvslistan

Del 4, i särskilt dokument:

Sven Winnell 22 november 2013: Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen? Hösten 2013 inför valet 2014. Del 4 <http://winnell.com/omr36-39zzc.pdf>

Innehåll:

7 **En inledning till socialdemokraternas partiledare.**

7 Sammanställningen nu är till för att hjälpa den socialdemokratiska partiledaren att vinna valet 2014.

7 Styrningen av Sverige och världen.

9 Universum och förhistorisk tid.

9 Historisk tid.

12 Efterkrigstiden. Från 1945 till slutet av 1900-talet.

13 Tillägg i januari 2013 om de senaste åren.

14 Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen?
Det är människornas verksamheter som avgör världens framtid. För framtidsplaneringen har forskats fram en planeringsfilosofi och ett klassifikationssystem för mänskliga verksamheter som ska ge bättre underlag för kunskaper om verksamheterna och deras samband - för bättre demokrati och bättre framtid i en gemensam värld.

15 Systemet har följande avdelningar på högsta nivån:

1. Psykologiska och filosofiska verksamheter.
2. Religiösa verksamheter o d.
3. Politikvetenskaper och politiska verksamheter.
4. Sambandsforskningsverksamheter. Infostruktur.

5. Naturforsknings- och matematikverksamheter.

6. Teknologiska / Ekonomiska verksamheter.

7. Formgivning av fysiska och sociala miljöer.

8. Språkvetenskap. Litteraturvetenskap. Skönlitteratur.

9. Blandade saklitterära verksamheter. Tidningar. Allmän geografi. Biografi. Allmän historia.

17 Vilka är de politiska problemen?

17 Områdena 1-5: Förutsättningar

18 Område 6: Teknologiska / Ekonomiska verksamheter.

18 Områdena 7-9 Kulturella verksamheter

19 Forskningsarbetet om samhällsplaneringens problem och klassifikationssystemet.

20 Sammanställningen nu innehåller fyra delar. Del 1-3 finns i: Sven Winnell 22 november 2013: Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen? Hösten 2013 inför valet 2014. Del 1-3.

<http://winnell.com/omr36-39zzb.pdf>

20 Del 1. Tidigare utredningar.

20 Del 2. Statsbudget och budgetmotioner för 2014, med debatter.

20 Del 3. Världsproblem och problem i länder utanför Sverige.

20 Del 4. Början av politiken inför valet 2014.

20 Innehållet i del 4

26 Innehållet i: Sven Winnell 1+17 juni 2013: Samhällsplaneringens problem. Om planering av politik för ministrar. Socialdemokraternas hemsida 1 juni 2013.

<http://winnell.com/omr36-39zzas.pdf>

29 **Del 4.Början av politiken inför valet 2014.**

- 30 Statsbudgeten för 2014 och resonemangen kring den antyder vad valrörelsen kommer att handla om.
- 31 Velfärdsfördelningen.
- 33 Årskostnader år 2013, förvärvsarbetande icke-pensionärer.
- 33 Pensionärer 2013.
- 34 Inkomstfördelning 2013 och försämring/förbättring 2006-2013.
- 38 Förslag till riksdagsbeslut.
TV-avgiften avskaffas för privathushåll.
Systemet för pensionärernas bostadstillägg.
Bostadsbidrag införs för barnlösa icke-pensionärer
Bostadsbidrag för barnfamiljer.
- 39 Samhällsplaneringens problem.
Hur ska man kunna förbättra världen?
- 40 Undervisningen i grundskolan och gymnasiet behöver bättras
- 41 Tema SO
- 41 Hushållsverksamheter. Hemkunskap.
- 43 Religion och levnadskunskap.
- 45 Över- och underklass, maktkamp, religioner, kvinnor.
- 47 Klassifikationssystem för verksamheter.
- 49 Klassifikationssystem för verksamheter, med några förtydligande kommentarer.
- 55 Svensk politik 1889- 2012.
- 56 Klassamhället på 1800-talet och i det moderatledda 2013.
- 58 Vilka är de politiska problemen?

- 60 Bakgrunden till dagens värld och dagens problem.
- 63 Forskning. Kunskaper och nya kunskaper.
Universitet och högskolor. Utbildning och forskning.
- 70 Statliga myndigheter m m. De som styr och kontrollerar.
Med internatinella organisationer och kommuner mm.
- 78 Regeringen.
- 84 Departementen.
- 85 Ämnen och ansvarsområden A-Ö, regeringen.
- 95 Pågående utredningar.
- 96 Riksdagens utskott.
- 97 Socialdemokraternas gruppledare.
- 98 Hur passar departement och statsråd ihop med riksdagsutskotten?
- 115 Socialdemokraterna.
- 115 Socialdemokraternas politik.
- 117 Förslag till socialdemokratisk skuggregering.
- 118 Socialdemokratisk skuggregering med s-hemsidans menydelar inlagda.
- 123 Europa är den mest sekulariserade delen av världen
- 125 Förslag till socialdemokratisk skuggregering 1 maj 2013. Med mer uppgifter.
- 131 Listan med socialdemokraternas politik. 26 maj 2013.
- 132 Klassifikationssystem för verksamheter.
Blått: Statistisk årsbok för Sverige 2013.
Rött: Ministrar för socialdemokratisk politik.
- 137 Socialdemokraternas biståndspolitik, utrikespolitik, världspolitik och EU-politik.

- 139 Socialdemokraternas hemsida på Internet, med information om partiets politik.
- 139 Socialdemokraternas hemsida på Internet Maj 2013.
- 140 Vår politik A till Ö. 1 Maj 2013
- 141 Socialdemokraternas hemsida på Internet
Huvudmenyn 16 november 2013.
- 142 S hemsida 15 nov 2013. Vår politik A till Ö
- 144 1 maj 2013: Socialdemokraterna bör på sin hemsida inrätta en meny för partiets politik inför valet 2014.
- 145 Socialdemokraternas hemsida den 15 november 2013.
- 147 På följande områden bör socialdemokraterna redovisa sin politik.
- 149 22 politikområden

150 **Politikområden.**

I början på varje område finns uppgifter om tillhörande ministrar och länkar till socialdemokraternas politikområden "A-Ö" På de flesta områdena finns inlagda tidningsartiklar hösten 2013.

- 151 Socialdemokraternas ledning. (Statsminister)
[Den svenska modellen](#)
- 159 Socialdemokraternas planering av sin politik och information om sin politik. (Planeringsminister. Informationssekreterare. Gruppsekreterare. Partisekreterare)
- 161 Världsplanering. (Utrikesminister och FN-minister och Världsplaneringsminister)
[Internationellt](#)
- 165 Europaplanering. (EU-minister och Europaplaneringsminister)
- 168 Demokrati o d, juridik. (Demokratiminister. Justitieminister, del)
[Demokrati](#)
[HBT](#)
[Mänskliga rättigheter](#)
- 194 Försvar (Försvarsminister)
[Försvar och krisberedskap](#) del
- 200 Klimat och klimatstörningar. (Miljöminister)
[Klimat](#)
[Miljö](#)

- 224 Transporter. (Infrastrukturminister)
[Infrastruktur](#)
- 237 Planering av fysiska miljöer. Städer. (Plan- och byggminister.)
- 258 Landsbygden. (Landsbygdsminister)
- 263 Bistånd. (Biståndsminister)
[Bistånd](#)
- 273 Sjukvård. hälsovård, räddningstjänst o d (Socialminister)
[Alkohol](#)
[Försvar och krisberedskap](#) del
[Narkotika](#)
[Psykiatri](#)
[Sjukvård](#)
- 339 Hushållsverksamheter (Hem- och konsumentminister. Energiminister)
[Bostad](#)
[Elpriser](#)
[Energi](#)
[Hemlöshet](#)
[Konsumentfrågor](#)
[Kärnkraft](#)
[Sociala frågor](#)
[Trygghet i vardagen](#)
[Välfärden](#)
- 368 Vård och omsorg. Hemsjukvård o d. (Barn- och äldreminister)
[Barn](#)
[Barnfattigdom](#)
[Barnkonventionen](#)
[Äldre](#)
- 412 Utbildning. (Utbildningsminister)
[Betyg](#)
[Forskning](#)
[Förskola](#)
[Högskola](#)
[Skola](#)
[Utbildning](#)
- 465 Information, reklam, propaganda, konst, kultur, religion. Idrott. Nöjesliv. (IT-minister. Kultur- och idrottsminister)
[Fildelning](#)
[Idrott](#)
[Integritet](#)
[Kultur](#)
[Kyrkor och trossamfund](#)
- 490 Jobb. (Arbetsmarknadsminister. Jämställdhetsminister)
[Arbete](#)
[Arbetskraftsinvandring](#)
[Arbetsmiljö](#)
[Deltid - Heltid](#)
[Ekonomi](#)
[Fas 3](#)
[Feminism](#)
[Funktionsnedsättning](#)
[Jobb](#)
[Jämställdhet](#)
[Kollektivavtal](#)
[LAS](#)
[Ungdomsarbetslöshet](#)
[Validering](#)

- 536 Näringar (Näringsminister)
[Företagande och entreprenörskap](#)
[Innovation](#)
[Näringsliv](#)
[Strategiprogram för gruvnäringen](#)
- 552 Handel. (Handelsminister)
[Apotek](#)
- 574 Migration. Integration. (Integrationsminister.
Migrationsminister)
[Flyktingar och migration](#)
[Integration och mångfald](#)
- 611 Polisen. Brott. Kriminalvård o d. (Justitieminister, del)
[Brott](#)
[Illegala vapen](#)
[Kriminalvård](#)
[Polisen](#)
- 693 Pengar. (Finansminister. Finansmarknadsminister.
Skatteminister. Socialförsäkringsminister)
[A-kassan](#)
[Föräldraförsäkring](#)
[Pension](#)
[Sjukförsäkringen](#)
[Skatter](#)
[Tillväxt](#)
[Trygghetsförsäkringar](#)
- En särskild utredning:
- 726 Skatt och skatt efter bärkraft
- 755 Om de politiska partiernas utspel.

Del 1. Tidigare utredningar

Innehållsförteckning till

Sven Winnell 1 mars 2013: Samhällsplaneringens problem.
Hur ska man kunna förbättra världen? Med ett klassifikations-
system för verksamheter som förändrar världen.
<http://winnell.com/omr36-39zs.pdf>

Innehåll:

Sid

8-15 Kommentarer till innehållet.

- 8 Särdeles viktiga är följande sidor.
- 9 Samhällsplaneringens problem.
Hur ska man kunna förbättra världen?
- 11 Hur förbättra välfärdsfördelningen?
- 12 Förslag till riksdagsbeslut.
- 13 Hushållsverksamhet
- 14 Religion och levnadskunskap.
- 15 Morgondagens reaktor löser kärnavfallsfrågan

Sid 16 Universum och mänsklighetens förhistoria.

18 Världshistorien

- 18 Forntiden. Till omkring 400.
- 19 Medeltiden 400-1500.
- 19 Nya tiden. Från 1500.
- 19 Religionsstridernas tid 1500-1648 och tiden 1648-1815 med bl
a oinskränkt furstemakt.
- 20 Genombrottstid för demokrati och industri, 1815-1914.
- 20 Första världskriget 1914-1918 och mellankrigstiden
1918-1939.
- 21 Andra världskriget 1939-1945.
- 21 Efterkrigstiden. Från 1945.
- 22 Befolkningen i miljoner i Världen och i Sverige inom
parentes.
- 23 Afrikas och Asiens äldsta historia.
- 24 Europeernas kolonier och utomeuropeisk historia.
- 25 Sveriges historia.
- 25 Källor till de historiska avsnitten.
- 26 Tillägg i januari 2013 om de senaste åren.
- 27 **Över- och underklass, maktkamp, religioner, kvinnor.**
- 29 Nu växer städer på Kinas åkrar
- 33 Livsfarligt budgetspel under taket

34	Indiens kvinnor förtrycks
34	Ett lärorikt exempel på hur det kan gå till i världen.
35	SD slåss mot väderkvarnar
36	Världen vänder blicken inåt
37	Hycklarens afton
37	En mörk hemlighet
38	Svenskt Näringslivs politiska insatser skadar politiken
40	Fortsatt ineffektiv Arbetsförmedling
41	Farlig amerikansk reträtt
43	Det uppgjorda klassifikationssystemet.
44	Sveriges regeringar under 100 år.
46	Läget i Sverige 2012
47	Socialdemokrateras nya partiprogram.
47	Programkommissionens remissförslag 2012
48	Programkommissionens justerade förslag för kongressen 3-7 april 2013.
48	Innehållsförteckning
49	ETT PROGRAM FÖR FÖRÄNDRING
49	DEN DEMOKRATISKA SOCIALISMEN
50	VÅRA VÄRDERINGAR .
50	Demokrati
51	Frihet, jämlikhet och solidaritet
52	Arbetets värde

52	VÅR SAMHÄLLSSYN
52	Vad formar samhället?
53	Marknad och kapitalism .
54	Maktstrukturer
56	VÄRLDEN AV IDAG
56	Vår tids stora utmaningar – och lösningar
57	Nya förutsättningar för samhällsutvecklingen
59	Makten över tanken
60	Den nya ojämlikheten
61	Klimatförändringarna
62	Rörelse för förändring
62	VÅR POLITIK
62	Alla människors frihet, hela världens fred
63	Globalisering och rättvisa
64	Miljöansvar och hållbar utveckling
65	Ett socialt och demokratiskt Europa
66	Militär alliansfrihet och aktiv utrikespolitik
67	Arbete och tillväxt
69	Kunskap och kultur
71	Välfärd och trygghet
73	Demokrati och politiskt ansvar
74	Tillit och gemenskap .
76	Sven Winnells hemsida: Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen ?
80	Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen?
80	Några frågor i samband med mänskliga verksamheter
80	För att få svar på sådant har forskningsarbetet gått efter fyra vägar

80	Det finns ett behov av att sortera upp all information så att den blir hanterlig och så att man får hjälp att forma framtiden på bra sätt.	93	Kort om skillnader mellan klassifikationssystemet för verksamheter och bibliotekssystemen DC, DK och SAB.
81	Systemet har följande avdelningar på högsta nivån: 1. Psykologiska och filosofiska verksamheter. 2. Religiösa verksamheter o d. 3. Politikvetenskaper och politiska verksamheter. 4. Sambandsforskningsverksamheter. Infostruktur. 5. Naturforsknings- och matematikverksamheter. 6. Teknologiska / Ekonomiska verksamheter. 7. Formgivning av fysiska och sociala miljöer. 8. Språkvetenskap. Litteraturvetenskap. Skönlitteratur. 9. Blandade saklitterära verksamheter. Tidningar. Allmän geografi. Biografi. Allmän historia.	94	Forskningen om samhällsplaneringens problem.
81	Människornas levnadsvillkor beror av fyra föränderbara faktorer	95	Klassifikationssystem för verksamheter. Med några förtydligande kommentarer.
81	Förändringsprocesserna i världen hålls i de mest väsentliga avseendena igång av människornas verksamheter :	101	Samhällsinformationens principiella problem. En diskussionspromemoria 1977 från NSI, Nämnden för samhällsinformation.
81	Människorna påverkar genom verksamheter i fyra olika roller i livet	101	Innehåll
81	Individer och samhällen planerar framtiden.	102	1 NSI:s uppdrag och diskussionspromemorians disposition
83	De nio verksamhetsområdena har delats upp så att det blir 129 verksamhetsområden:	103	2 Samhällsinformation — motiv och innebörd
83	Två sidor med de 129 områdena.	103	2.1 Samhället och informationen
86	Människorna har olika behov av information i de olika rollerna.	105	2.2 Varför samhällsinformation?
87	Den fundamentala påverkanskedjan	106	2.3 Vad är samhällsinformation?
89	Politiska planeringar	108	3 Samhällsinformationen och individen
90	Schema över påverkans-och förändringsproblem	108	3.1 Oinformerad—eller välinformerad?
91	Samband mellan huvudområden	110	3.2 Tillgänglig tid
92	Klassifikationssystemet för verksamheter och bibliotekssystemen	111	3.3 Varför använder människan information?
		112	3.4 Särskilda grupper
		114	3.5 "Massmediefattigdom och informationssvaghet"
		115	3.6 Ett framtidsperspektiv
		116	4 Den offentliga sektorns information - bakgrund och dagsläge
		116	4.1 Informationsutredningen
		117	Hur får man nu tag i information rörande verksamheterna?
		118	Nya villkor för public service
			Tillägg 7 februari 2013:

126	Före skolan, i skolan och efter skolan.	142	Stora sammanställningar om samhällsplaneringens problem.
128	Inre och yttre verkligheter.	144	Politik m m från maj 2005 till maj 2012.
139	Något om vad Sverige innehåller och planerar.	206	Stora sammanställningar: innehållsförteckningar. 2003-2012.
141	Sammanställningar som gäller enstaka problem.	298	Några sammanställningar från tiden före 20 oktober 2003.
148	Statistiska centralbyråns statistik.	299	Kommentarer till de särskilda utredningarna.
151	SCB. Klassifikationer & standarder.	301	Svensk politik 1889- 2012.
153	Några klassifikationssystem. för yrken, näringar, m m	302	Förslag till socialdemokratisk skuggregering.
154	Fackföreningar och arbetsgivareföreningar m m..	310	Socialdemokraternas nyhetsbrev 23 januari 2013
156	Statliga myndigheter mm.		Hushållens inkomster och utgifter. Velfärdsfördelning.
162	Universitet och högskolor. Utbildning och forskning..	312	Sammanräknad förvärvsinkomst i decilgrupper.
169	Om grundskolan och gymnasiet mm.	314	Velfärdsfördelningen.
170	TV-avgiften	319	Konsumentverkets hushållsbudgetar för 2012 mm.
171	Demokratirådets rapport 2005: Mediernas integritet	322	Månadskostnader år 2012, förvärvsarbetande icke-pensionärer:
172	Av IT-kommissionens arbeten med informationssystem blev intet, kommissionen lades ner..	322	Årskostnader år 2012, förvärvsarbetande icke-pensionärer:
173	Sveriges och omvärldens historia. .	323	Pensionärer 2012 och 2013. Hushållsbudgetar.
176	Mellanöstern, hela världen och Sverige	323	Konsumentverkets hushållsbudgetar för 2013 mm.
178	Om EU 2005.	324	Beräkningar för år 2013.
179	Världshistorien och framtiden.	326	Månadskostnader år 2013, förvärvsarbetande icke-pensionärer.
181	Folkhälsopolitik	326	Årskostnader år 2013, förvärvsarbetande icke-pensionärer.
182	Det viktigaste välfärden och välfärdsfördelningen.	327	Hur förbättra välfärdsfördelningen?
184	Om mänskliga rättigheter 2007 i alla världens länder	329	Bostadsbidrag bör införas för barnlösa icke-pensionärer .
188	Något om sociala miljöer,		
193	Barnfattigdom och annan fattigdom.		
195	Kulturutredningar och kulturbudgetar.		
199	Fysisk planering i Sverige.		
199	Övergripande formgivning av fysiska miljöer o d.		
200	Boverket: Regelsamling för hushållning, planering o d		
200	Världsarvslistan.		
201	Planering, klimat och välfärdsfördelning.		

332 **TV-avgiften bör avskaffas för privathushåll.**

336 **Barnfattigdomen.**

341 **Aktuella belopp 2011 och 2013. Föräkringskassan.**

342 **Jobbskatteavdragen bör reformeras.**

345 **Bussresa till en tid då samhället var svartvitt.**

346 **Pensionstagare med ålderspension.**

348 Pensionärer med låga pensioner m m.

350 Förbättringar för pensionärer med låga inkomster införs.

351 Slopa kapitalreglerna i pensionärernas bostadstillägg.

354 Summa marginaleffekt för pensionärer.

355 Så beräknar vi inkomster, bostadskostnad, bostadstillägg.

361 Avtrappningsregler.

366 **Förslag till riksdagsbeslut.**

367 Bostadsbidrag för barnfamiljer 2013.

370 **Kommentarer den 7 februari 2013 om fortsättningen.**

Några tidningsartiklar

371 Moderata väljare vill hellre ha MP än C i ny regering

373 Myndigheterna stänger om sig

375 "Fråga kultureliten" är ett välvilligt program.

376 Korruption.

Tillägg 1 mars 2013:

378 **En artikel om nationalekonomi och en om skolbarnen i klass 9.**

379 Dokumentären vilseleder om lönerna

381 Tonåringarna mer skötsamma än förr

383 Artikeln om skolbarnen i klass 9 belyser deras liv

384 **Människornas roller och möjligheter att klara dem.**

386 Innehåll i en sammanställning om samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen? Politik inför 2012. Det behövs ordentliga och hederliga planeringar för många delområden i nio huvudområden.

392 Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011.

400 Kursplaner för den vanliga grundskolans ämnen, bl a Samhällskunskap, Religionskunskap och Hemkunskap.

419 Kursplaner för några ämnen i gymnasiet: Religionskunskap, Samhällskunskap, Filosofi och Psykologi.

428 Stockholms universitet. Institutioner. Ämnen: Filosofi, Idéhistoria, Psykologi, Socialpsykologi, Sociologi, Samhällskunskap.

437 **Hushållsverksamheter. Hemkunskap.**

438 Hushållsverksamheter är beroende av andra verksamheter.

439 **Klassifikationssystem för verksamheter.**

441 **Utbildning för människornas roller. A1, A2, B1, B2**

Det behövs kunskaper om samhället och om individernas inre verkligheter som inte finns i grundskolan: kunskaper om filosofi och psykologi o d.

De kunskaper som inte finns kan läggas in i Samhällskunskapen eller Religionskunskapen. Bäst är att lägga in i Religionskunskapen och ändra ämnet till Religion och levnadskunskap.

446 Om levnadskunskap i grundskolans kursplaner.

450 Läroplan för grundskolan bör ingå i skolans ämnen.

451 I det nya skolämnet Religion och levnadskunskap bör ingå om människornas levnadsvillkor och roller, kunskaper för planering av kroppsliga och psykiska förhållanden och fysiska och

sociala miljöer samt kunskaper om världsförbättringsproblem och planeringarnas informationsflöden.

454 **Religion och levnadskunskap. Om religionernas ställning och behov av motvikt och komplettering med kunskaper om filosofi och psykologi o d.**

454 **Vad ett skolämne Religion och levnadskunskap bör innehålla**

1. Religionskunskap.
 2. Filosofihistoria.
 3. Idé-och lärdomshistoria.
 4. Vetenskapshistoria
 5. Utbildnings- och skolhistoria.
 6. Skolverkets läroplan för grundskolan.
 7. Arkiv-och bibliotekskunskap.
 8. Individernas kunskaper och erfarenheter.
 9. Framtidsplanering. För Sverige och världen för kroppsliga och psykiska förhållanden och fysiska och sociala miljöer, med samhällsbeskrivning, sambandsforskning och demokratins krav.
 10. Estetik och värderingar.
 11. Livsåskådningar och världsåskådningar. Världsbilder.
 12. Psykologi. Biologisk psykologi. Kognition. Utvecklingspsykologi.
 13. Socialpsykologi.
 14. Sociologi och informationskunskap.
 15. Logik och vetenskapsteori.
 16. Etik och moral.
- Ämnet bör utformas i flera alternativ passade till utbildningsnivåerna. Enklare för lägre klasser och mer utvecklade för högre.

455 **Skolämnet Hemkunskap bör ökas på med mera.**
455 Övningsuppgift i världsplanering.

456 **Låt bildningen få större utrymme i public service**

- 459 Utbildningspolitiska mål
460 Obligatorisk gymnasieskola
462 Framtidens förskola
463 Inför Teach First
464 Inför yrkescollege

465 **Jobben först**

- 466 Socialdemokraterna Jobb
468 Socialdemokraterna. Unga

470 **Nyhetsbrev från Socialdemokraterna 19 februari 2013:**

- 471 **Utveckla Arbetsförmedlingen till en Matchningsspecialist**
473 Arbetsmarknaden mår bäst utan politisk klåfingrighet
475 S: De borde ägna sig åt arbetslösheten

476 **Valbeskeden får vänta**

478 **Klimatpolitiska regler**

479 **Regeringen: Kärnkraften kvar 2050**

482 **Morgondagens reaktor löser kärnavfallsfrågan**

484 **Kärnkraften i Socialdemokraternas remissförslag 2012 till nytt partiprogram.**

485 **Om Socialdemokraternas hemsida på Internet**

- 486 Socialdemokraterna.Webbkarta
487 Verkställande utskottet
489 Partistyrrelse

491	Gruppledare
492	Presskontakter
493	Partikansliet
498	Framtidsarbetet - Vår organisation
498	Arbetsgruppen
499	Ylva Thörn
499	Framtidspartiet
500	Framtidspartiet Sammanfattning
504	S i Europaparlamentet
504	Europeiska Unionen (EU)
506	Internationell politik
506	Socialdemokraternas alternativa utrikesdeklaration 2012
519	Budget 2013 - Fler jobb för Sverige
521	Vår politik A till Ö
523	Framtidsarbetet - Vårt program
523	Kongresshandlingar
524	Ramprogram för kongressen
525	Politiska förslag
525	Regionala innovationsråd
526	Verksamheter
529	1. Psykologiska och filosofiska verksamheter.
549	2. Religiösa verksamheter o d.
555	3. Politikvetenskaper och politiska verksamheter.
568	4. Sambandsforskningsverksamheter. Infostruktur.
569	5. Naturforsknings- och matematikverksamheter.
580	6. Teknologiska / Ekonomiska verksamheter.
613	7. Formgivning av fysiska och sociala miljöer.
647	8. Språkvetenskap. Litteraturvetenskap. Skönlitteratur.
658-	9. Blandade saklitterära verksamheter. Tidningar. Allmän
668	geografi. Biografi. Allmän historia.

Särdeles viktiga är följande sidor:

- 76-94** Om en planeringsfilosofi och ett klassifikations-system för verksamheter.
- 312-326** Hushållsbudgetar och välfärdsfördelning.
- 327-331** Bostadsbidrag för barnlösa icke-pensionärer.
- 332-335** TV-avgiften avskaffas för privathushållen och finansieras genom en minskning av jobbskatte-avdragen med 100 kr i månaden för inkomster över 150 000 kr per år, samt att indexregleringen efter inflationen avskaffas för jobbskatteavdragen.
- 342-344** Jobbskatteavdragen.
- 346-366** Slopa kapitalreglerna i pensionärernas bostadsbidrag
- 378-455** Gör om ämnet Religionskunskap i grundskolan och på gymnasiet till Religionskunskap och levnads-kunskap genom att komplettera religionen med filosofi och psykologi m m.
Förbättra ämnet Hemkunskp.
- 479-484** Socialdemokraterna bör vara framsynta och satsa på den fjärde generationen kärnkraft som blir säkrare och effektivare och som kan använda kärnavfallet från de äldre kärnkraftverken så att man slipper de stora, dyra och svåra problemen med att förvara det i evig tid. Att avstå från de nya kärnkraftverken är inte förnuftigt.

På sidorna som följer häfter finns korta sammanfattningar om det särdeles viktiga.

Den socialdemokratiska skuggregeringens skuggministrar och deras arbetsuppgifter finns på sidorna 301-311. Alla verksamhetsområden är för enkelhets skull inte där med i beskrivningen av skuggministrarnas områden, de som fattas får ingå bland områden som nämnts.

Av innehållet på Socialdemokraternas hemsida på Internet framgår inte vad socialdemokraternas skuggministrar tänker göra som ministrar i en socialdemokratisk regering efter valet 2014.

Vad den nuvarande regeringen gjorde i februari 2012 framgår av

**[Sven Wimmell 10+24 februari 2012:
Alliansregeringens verksamheter
i februari 2012 och en
socialdemokratisk skuggregering.
http://wimnell.com/omr36-39zp.pdf](http://wimnell.com/omr36-39zp.pdf)**

De socialdemokratiska skuggministrarna borde redan nu berätta om hur de avser att regera. I det följande finns på sidorna 526-668 de verksamheter ministrarna bör behandla.

Under planeringsministern står: "En lämplig samhällsbeskrivning och en lämplig planeringsfilosofi." Det är naturligtvis de beskrivningar som finns på sidorna 76-100 som avses.

Hur var det, hur är det, hur kan det bli och hur bör det bli är de frågor väljarna vill ha svar på.

I fyra st särskilda sammanställningar för

* områdena 1-5.

* område 6,

* områdena 7-9 och

* världen

kommer att finnas artiklar och utredningar om problem m m från sommaren 2012 till slutet av året.

Samhällsplaneringens problem.

Sida 76

Hur ska man kunna förbättra världen?

Det är människornas verksamheter som avgör världens framtid. För framtidsplaneringen har forskats fram en planeringsfilosofi och ett klassifikationssystem för mänskliga verksamheter som ska ge bättre underlag för kunskaper om verksamheterna och deras samband - för bättre demokrati och bättre framtid i en gemensam värld. (Se även Sven Winnells hemsida <http://winnell.com>)

Systemet har följande avdelningar på högsta nivån:

1. Psykologiska och filosofiska verksamheter.
2. Religiösa verksamheter o d.
3. Politikvetenskaper och politiska verksamheter.
4. Sambandsforskningsverksamheter. Infostruktur.
5. Naturforsknings- och matematikverksamheter.
6. Teknologiska / Ekonomiska verksamheter.
7. Formgivning av fysiska och sociala miljöer.
8. Språkvetenskap. Litteraturvetenskap. Skönlitteratur.
9. Blandade saklitterära verksamheter. Tidningar. Allmän geografi. Biografi. Allmän historia.

Människornas levnadsvillkor beror av fyra föränderbara faktorer :

- * **Individens kroppsliga förhållanden**, dvs individens kroppsliga status och personliga hjälpmedel för de kroppsliga behoven.
- * **Individens psykiska förhållanden**, dvs individens olika psykiska tillstånd och aktiviteter, individens inre verklighet.
- * **Individens fysiska miljö - fysiska samhälle**. De fysiska miljöerna gäller det fysiska i omgivningarna. De fysiska miljöerna kan gälla:
 - * De fysiska miljöerna som estetiska objekt med kulturella värden och funktioner.
 - * De fysiska miljöerna som materiella objekt med ekonomiska värden och teknologiska funktioner.

- * **Individens sociala miljö - sociala samhälle**, dvs människornas psykiska samspel, de sociala miljöerna.

Förändringsprocesserna i världen hålls i de mest väsentliga avseendena igång av människornas verksamheter :

- * **Individernas viljor.**
- * **Kollektiva viljor.** Politik.
- * **Handlingar för kroppen**, ekonomiska-teknologiska handlingar
- * **Handlingar för psyket**, informationshandlingar- kulturella handlingar.

Verksamheterna påverkar varandra i en påverkanskedja utan slut.

Människorna påverkar genom verksamheter i fyra olika roller i livet:

A. Huvudroll: allmän levnadsroll lekmannaroll-fritidsroll.

- A1:** att i största allmänhet leva med kropp och psyke i de fysiska och sociala miljöerna med de möjligheter och innanför de ramar som ges av de politiska styrningarna.
- A2:** att påverka de politiska styrningarna som direkt eller indirekt styr individernas levnadsförhållanden, som beror av de fyra ovan nämnda faktorerna.

B. Biroll: förvärvslivsroll-expertroll-yrkesroll.

- B1:** att hitta lämplig plats i de gemensamma förvärvslivssystemen och göra arbetet med hänsyn till egna egoistiska krav.
- B2:** att sköta arbetsuppgifterna i förvärvsarbetet med hänsyn till vad de övriga samhällsmedlemmarna kan begära att få utträttat i den gemensamma arbetsfördelningen.

Individer och samhällen planerar framtiden.

Planeringar går ut på att finna vad man bör vilja och innehåller fyra planeringsmoment som kan redovisas på många olika sätt alltefter omständigheterna i varje planeringsfall :

Hur var det ?	Kunskaper och erfarenheter från det förgångna.
Hur är det ?	Riktiga kunskaper om rådande förhållanden.
Hur kan det bli ?	Vilka alternativ är möjliga i framtiden ?
Hur bör det bli ?	Vilket eller vilka alternativ bör man välja ?

**Dessa frågor bör ställas ifråga om alla mänskliga verksamheter. Man bör utforma svaren på frågorna om hur det bör bli med hänsyn till effekterna, sedda i jämlikhetsperspektiv, på individer-
nas levnadsvillkor, som ges av psykiska och kroppsliga förhållan-
den och av deras fysiska och sociala miljöer.**

**Vill man förbättra världen - göra världen till en bättre plats -
måste man arbeta på alla de fyra områdena om psykiska och
kroppsliga förhållanden och fysiska och sociala miljöer. De fyra
områdena påverkar varandra och direkt eller indirekt slutmålet:
tillfredsställelse för individen.**

**Ska man gemensamt kunna åstadkomma en bättre framtid i
världen måste man ha gemensamma framtidsvisioner, det kräver
gemensamma viljor och gemensamma planeringar. I en demokrati
är alla medansvariga för utvecklingen och får försöka bilda sig
uppfattningar och ta ställning och försöka påverka verksamheter-
na inklusive samverkansverksamheterna i lämplig riktning. I en
demokrati är det viktigt att alla medborgare är så väl informerade
att de kan delta i styrningarna mot framtiden. Det ställer stora
krav på informationssystemen.**

Resonemangen leder till att man bör göra allt som är möjligt för att
till alla genom utbildning och information sprida ut kunskaper om
världsförbättringsproblemen, dvs kunskaper om hur det var och är, kan
bli och bör bli. För att ha något att sprida ut måste man hålla igång
forskningar, utredningar och planeringar. För att hålla ihop allt detta
måste man hålla igång även kontinuerliga planeringar om forskning,
utredning, utbildning, information och planeringar.

Planeringar bör finnas dels för en mängd ämnesområden-verksam-
hetsområden, dels för geografiska områden av olika storlekar. För alla
planeringar bör finnas flera framtida tidshorisonter. Både tillstånd och
framför allt processer bör planeras. Man bör alltså ha planeringar för
tillstånd i rummet vid olika tidpunkter och planeringar för processer

som fördelar i rummet och förändrar med tiden.

Man bör noga skilja mellan planeringar och beslut. Planeringar är
beslutsunderlag. När alla fått alla informationer i planeringspro-
cesserna ska allas åsikter slussas igenom i hierarkierna till dem som
fått makt att besluta, och det är också informationsprocesser som ingår
i samhällsplaneringens problem.

Till problemen hör också informationsprocesserna från beslut till det
slutliga verkställandet. Samhällsplaneringsprocesserna bildar ett jätte-
likt informationssystem som rymmer alla informationsflöden. I själva
verket är det så att de förekommande informationsprocesserna bildar
eller utgör de förekommande planerings- och beslutsprocesserna.

Samhällsplaneringsprocessernas och beslutsprocessernas problem
kan ses som en mängd informationsproblem med ca 7 miljarder per-
soners, dvs världsbefolkningens, inre informationsproblem i psykiska
processer och ett yttre informationsproblem med informationsutbyten
mellan alla dessa personer. Samhällsplanering innebär bl a konstruk-
tion av förslag till framtider, då det konstruktiva arbetet utförs i de
psykiska processerna med hjälp av kunskapsmaterial som tillkommer
genom både inre och yttre informationsflöden.

Förändringsprocesserna hålls igång av informationsflöden i och
mellan människorna, och därför övergår förändringsproblemen och
samhällsplaneringens problem i ett stort problem om produktion och
spridning av kunskaper och värderingar, som leder till handlingar som
förändrar världen.

Vill man förbättra världen bör man i första hand förbättra individer-
nas inre verkligheter och viljor och förbättra de politiska-demokratiska
styrningsprocesserna. Det kan man göra genom åtgärder på plane-
rings-, forsknings-, utrednings-, utbildnings- och informationsområ-
dena.

Hur förbättra välfärdsfördelningen? Sida 326

Ensam förvärvsarbetande icke-pensionär utan barn. Inkomstfördelning 2013 och försäkring/förbättring 2006-2013:

Månadslön ca kr	Decilgrupp 1-10 20-64 år Med och utan barn.Ensam och i par.	Överskott ensam 2013 minus 2006
1000	1 = medelvärde i lägsta tiondelen	säg -16000
4000	P10 = övergränsen för lägsta tiondelen	säg -15000
8000	2 = medelvärde i grupp 2	ca -14000
13000	3	ca -8000
18000	4	ca -2000
22000	5	ca 2000
24000	P50 = mittvärdet = median	ca 5000
25000	Medelvärde	ca 6000
25000	6	ca 6000
28000	7	ca 12000
32000	8	ca 23000
37000	9 = medelvärde i grupp 9	ca 33000
42000	P10 = undergränsen för högsta tiondelen	ca 37000
61000	10 = medelvärdet i högsta tiondelen	ca 52000

Hur klarar sig de med underskott?

Överskottsbeloppen/underskottsbeloppen avser ensam förvärvsarbetande icke-pensionär utan barn. Decilgrupperna avser både sådana med och sådana utan barn och avser också både ensamma och sådana som lever i par. Den offentliga statistiken är upplagd så att man inte kan dela upp på lämpligt sätt.

Några ensamma ungdomar kan få ungdomsbostadsbidrag.

Några med barn kan få bostadsbidrag och bidrag för barnen.

Pensionärer är inte med i undersökningen nu. Statistik över pensioner har Försäkringskassan med möda levererat, men statistiken är sådan att man inte kan skilja mellan ensamma och par och inte får veta något om eventuella bostadsbidrag. Se tabell på sidan 89 i

<http://wimnell.com/omr36-39z.pdf>

2013 Förvärvsarbetande icke-pensionärer utan barn.

Bostadshyran antages vara 5100 kr per mån = 61 200 kr per år för ensam och 6100 kr per mån för makar/sambor= 73 200 kr/år.

Överskott avser överskott i hushållsbudgeten sedan 145 000 kr betalats för det minsta rimliga i ensamhushåll och 220 000 för makar/sambor. I de angivna lägsta kostnaderna ingår ej semesterkostnader och andra resor än lokalresor. (Skattetabell 33, kolumn1.)

Ensam	Mån. Prelskatt	Efter skatt	Över-	Makar lika inkomst
lön	/mån /år	/mån /år	skott/år	Överskott Decilgrupp
6001	575 6900	5426 65112	-79888	/år M+K ca
7001	779 9348	6222 74664	-70336	-89776 cacaP10
8001	982 11784	7019 84228	-60772	-70672
9001	1185 14220	7816 93792	-51208	-51544 2
10001	1388 16656	8613 103356	-41080	-32416
11001	1651 19812	9350 112200	-32800	-13288 kris-
12001	1916 22992	10085 121020	-23980	4400 gräns
13001	2180 26160	10821 129852	-15148	22040
14001	2445 29340	11556 138672	-6328 kris-	39704
15001	2683 32196	12318 147816	2816 gräns	57344 3
16001	2948 35376	13053 156636	11636	75632
17001	3240 38880	13761 165132	20132	93272
18001	3504 42048	14497 173964	28964	110264
19001	3769 45228	15232 182784	37784	127928 4
20001	4060 48720	15941 191292	46292	145568
21001	4325 51900	16676 200112	55112	162584
22001	4590 55080	17411 208932	63932	180224
23001	4855 58260	18146 217752	72752	197864 5
24001	5120 61440	18881 226572	81572	215504 P50
25001	5384 64608	19617 235404	90404	233144
26001	5655 67860	20346 244152	99152	250808 6
27001	5946 71352	21055 252660	107660	268304
29001	6529 78348	22472 269664	124664	285320
30001	6819 81828	23182 278184	133184	319328 7
35001	8269 99228	26732 320784	175784	336368
40001	10654 127848	29347 352164	207164	421568 8
45001	13104 157248	31897 382764	237764	484328 P90 9
50001	15554 186648	34447 413364	268364	545528
55001	18244 218928	36754 441084	296084	606728
60001	20944 251328	39057 468684	323684	662168
				717368 10

Förslag till riksdagsbeslut.

Sida 366

TV-avgiften avskaffas för privathushåll.

Motsvarande belopp betalas som en kollektivavgift av riksdagen till public-serviceföretagen. För riksdagens finansieringen avskaffas inflationsindexregleringen av jobbskatteavdragen och minskas jobbskatteavdragen för alla med 1200 kr per år = 100 kr per månad utom för inkomster under 150 000 kr per år = 12 500 kr per månad.

Systemet för pensionärernas bostadstillägg.

Regeln om att 15 % av förmögenheter ska tas upp som inkomst vid beräkning av bostadstilläggen avskaffas

Mycket angeläget, helst redan i budgeten för 2013, men annars 2014. Regeln 15% innebär en förmögenhetsskatt som tillsammans med vanlig skatt på räntan år 2013 är över 500% av bankavkastningar. För fastigheter innebär regeln en extra förmögenhetsskatt på 7,75% av taxeringsvärdet utöver den avgift för fastigheter som betalas på skattsedeln. Se sidan 352.

Bostadsbidrag införs för barnlösa icke-pensionärer

Bostadsbidrag för ensam:

Bidrag 75% av bostadskostnad mellan 500 och 5100 kr per månad. Max bidrag 3 450 kr per mån = 41 400 kr per år. Avtrappning 25% av inkomst över 58 500. Avtrappningssträcka 165 600. Slutavtrappat vid inkomst 58500+165 600 = 224 100 per år = 18 675 kr per månad.

Makar: Bidrag 75% av bostadskostnad mellan 500 och 6100 kr per månad. Max bidrag 4 200 kr per mån = 50 400 kr per år = per make 25 200. Avtrappning 25% av inkomst över 58 500. Avtrappningssträcka 100 800. Vid lika inkomst slutavtrappat vid inkomst 58500+100 800 = 159 300 per år = 13 275 kr per månad.

De med studiemedel och 18-28 år: (anpassat till befintligt system): 75% av bostadskostnad mellan 1800 och 3600 kr per månad. Avtrappning 33% från inkomst 41000 för ensam och 58000 för makar som i befintligt system, eller 25% från inkomster avpassade efter det.

Bostadsbidrag för barnfamiljer.

Regeln om att 15 % av förmögenheter ska tas upp som inkomst vid beräkning av bostadsbidragen avskaffas.

Det är dock inte lika angeläget som för pensionärerna. Marginal-effekterna av regeln är för barnfamiljerna bara en tredjedel av pensionärernas högsta marginaleffekt av samma regel.

Men när förmögenhetsskatt nu tagits bort så att ickepensionärerna inte betalar förmögenhetsskatt kan det verka ologiskt att för de barnfamiljer som är beroende av bidrag ha kvar den förmögenhetsskatt som 15%-regeln innebär: på marginalen 20% av 15% = 3% där pensionären har 9,3% (62% av 15% = 9,3%) och icke-pensionärerna 0%.

Hur noga var man med att beräkna statens kostnader när förmögenhetsskatten togs bort? När det gjordes borde man på samma gång ha tagit bort regeln 15% i bostadsbidragssystemen.

Enligt DN 3 feb 2013 var sparräntorna då cirka 1% (se sida 352): Om barnfamiljen har 200 000 på banken är räntan säg 1% = 2000 kr. Skatten på räntan är 30% = 600 kr.

Bostadsbidraget minskar med 20% av räntan 2000 kr = 400 kr

Förmögenhetstillägget är 15 % av 100 000 = 15000 och det minskar bostadsbidraget med 20% av det = 3000 kr.

Skatt och bidragsminskning blir : 600+400+3000 = 4000 kr.

Den verkliga inkomsten av 200 000 kr på banken är räntan 2000 kr och det ger en förlust på 4000-2000 = 2000 kr = 100% av räntan 2000 kr. En förståndig barnfamilj bör ta ut pengarna från banken och lägga dem i madrassen och tjäna 2000 kr per år, på 10 år 20 000 kr.

Om riksdagen anser att de nuvarande regeln om 15% är lämplig och förenlig med de jämlikhetsideal man förespråkar, kan regeln behållas, men om så inte är fallet bör regeln om att 15 % av förmögenheter ska tas upp som inkomst vid beräkning av bostadsbidragen avskaffas.

Hushållsverksamhet

Är beroende av Sida 438

641 Matlagning. 642 Måltider
Restauranger

63 Biologisk produktion
66 Livsmedelsindustri
63 Livsmedelshandel
61 Livsmedelskontroll
62 Ingenjörsversamheter för
produktion och kontroll o d

643 Boende, hotell, härbärge, tält

643 Bostadsmarknad
647 Hyresvärdar
69 Bostadsbyggen. 66-68 Material
71 Fysisk planering av bostads-
områden och serviceområden
758 Social miljö i bostadsområden
62 Ingenjörsversamheter för
produktion och planering o d

644 El-, gas-, värme-, vatten-
hygienförsörjning o d.

644 Elsystem
644 Vattenkraftverk, kärnkraftverk
vindkraftverk, värmepumpar,
fjärrvärme. 71 Planering frisk luft.
644 Vatten- och avloppssystem
644 Avfallshantering
69 Produktion och reparation av
kraftverk, vatten- och avlopp od
71 Översiktlig planering av
kraftsystem, hygiensystem o d
62 Ingenjörsversamheter för
produktion och planering

645 Användning av inventarier o d.
Möbler, TV o d, telefoner, cyklar,
bilar, hushållsutrustning

653 Möbelhandel, handel för TV,
telefoner, transportmedel m m
68 Produktion av möbler, TV o d,
transportmedel m m
656 Vagnar, vägskötsel. vägavgifter
71 Översiktlig planering vagnar o d
656 Kollektivtrafik. 654 Televerks.
62 Ingenjörsversamheter för
produktion och planering o d

646 Personlig hygien, kläder o d,
Förmåga, kompetens

646 Personlig hygien, klädvård
653 Handel för kläder od
68 Produktion av kläder o d
7957 Utbildning 70 Kultur
7914-794 fritidssysslor
796-799 Sport och idrott
73-78 Utställningar, musik
655 Förlag 659 Reklam
80-99 Tidningar o annan läsning
651 Datorkunskap
6520 Tillgång till myndigheter
6525 Militära verksamheter
7952-7959+658 Sociala miljöer
61 Läkare, sjukhus
11-19 Inre verkligheter. 2 Religion

647 Hushållsekonomi. Inkomster,
utgifter

658 Arbetsmarknad, arbetsgivare
arbetsförmedling, fackföreningar,
arbetsinkomster
657 Försäkringar, skatter, kapitalin-
komster, skulder. Barnbidr, bostbidr
7951 Socialvård, socialbidrag
653 Handel med varor
653 Handel med utlandet
647 Hyror och bostadsutgifter
644 Bränsleutgifter o d
647 Hushållsutgifter 656 Resor

648 Städning, rengöring, tvätt

648 Städning .Kemikalier. Baciller

649 Personvård: barn, hemsjukvård,
äldreomsorg

649 Personvård: barn, äldreomsorg
hemsjukvård od
7951 socialvård 61 Läkare
7957 Dagis och skolor

Alla verksamheter är beroende av
10-19 Samhällets och individernas
kunskaper, värderingar och moral
31-39 Politiska verksamheter
50-59 Naturkunskaper, matematik

Religion och levnadskunskap.

Sida 454

Tanken med att bygga ut religionsämnet är att religionsämnet är litet och skulle tåla en komplettering. Litet är kanske ämnet i Sverige, men det är stort i världen, stort i Mellanöstern, Nordafrika och andra länder med Islam, stort i USA med bl a högerextrema religiösa fundamentalister som hotar ruinera USA, stort i Sydamerika och stort i de flesta länder utom Norden och kommunistiska länder som Ryssland och Kina. I Sverige förekommer religiösa problem bland invandrare. I Ryssland har religion trätt fram efter Sovjetunionens fall. Påvedömet är kvar.

Religioner har i Sverige på senare tid blivit mer problematiska än tidigare. Religioner behöver en motvikt bestående av filosofi och psykologi o d som föreslås som komplettering i ämnet Religionskunskap i grundskolan. Även på gymnasiet behövs samma kompletteringar.

Gymnasiegemensamma ämnen: Engelska, Historia, Idrott och hälsa, Matematik, Naturkunskap, Religionskunskap, Samhällskunskap, Svenska/svenska som andraspråk.

Att i Sverige ha ett obligariskt ämne som bara handlar om religion är att tillmäta religionerna för stor betydelse. Viktigare är världsliga problem och kunskaperna om dem förtjänar större uppmärksamhet. Att komplettera religionsämnet med mer aktuella saker är lämpligt. Det gör att ämnets beteckning Religionskunskap inte passar utan bör ersättas av något mer rättvisande.

Ämnet Samhällskunskap har sina lärare utbildade på Statsvetenskapliga institutioner, Det som behöver tillkomma ligger närmare religionerna och därför kan det vara bra att lägga det tillkommande tillsammans med religion, i ett ämne Religion och levnadskunskap.

Om religionsämnet ombildas till ett ämne med filosofi och psykologi kommer det ämnet att innehålla många universitetsämnen. Av ämnena kan man anse att religionen var först och om man lägger ämnena i en kronologisk och logisk ordning kan man börja med religion:

Religion och levnadskunskap. (Barnen lär också föräldrarna)

1. Religionskunskap.
2. Filosofihistoria.
3. Idé-och lärdomshistoria.
4. Vetenskapshistoria
5. Utbildnings- och skolhistoria.
6. Skolverkets läroplan för grundskolan.
7. Arkiv-och bibliotekskunskap.
8. Individernas kunskaper och erfarenheter.
9. Framtidsplanering. För Sverige och världen för kroppsliga och psykiska förhållanden och fysiska och sociala miljöer, med samhällsbeskrivning, sambandsforskning och demokratins krav.
10. Estetik och värderingar.
11. Livsåskådningar och världsåskådningar. Världsbilder.
12. Psykologi. Biologisk psykologi. Kognition. Utvecklingspsykologi.
13. Socialpsykologi.
14. Sociologi och informationskunskap.
15. Logik och vetenskapsteori.
16. Etik och moral.

Ämnet bör utformas i flera alternativ passade till utbildningsnivåerna. Enklare för lägre klasser och mer utvecklade för högre.

Skolämnet Hemkunskap

Ämnet är huvudsakligen inriktat på mat och pengar och behöver kompletteras med annat.

Morgondagens reaktor löser kärnavfallsfrågan

Sida 482

Dagens lättvattenreaktorer förbrukar cirka 0,7 procent av energin i kärnbränslet. Resten placeras i slutförvar. För nästa generations kärnreaktorer ser situationen annorlunda ut. Målet för framtiden är 99 % förbränning och återvinning av bränslet.

Det innebär att vi kan köra kärnkraftverk i Sverige i 5 000 år till utan att behöva gräva upp mer uran ur marken, säger Janne Wallenius, professor i reaktorfysik vid KTH.

Han samarbetar tillsammans med forskare från Chalmers och Uppsala universitet för att förverkliga den fjärde generationens kärnkraft. I detta samarbete ingår projektet Electra, en liten blykyld reaktor för forskning och utbildning med planerad byggstart år 2020.

– Med denna typ av reaktor kan uranbrytningen upphöra helt. Testreaktorn Electra kan leda till en säkrare och uthålligare kärnkraft, som kan drivas av återanvänt avfall i 5 000 år, säger Janne Wallenius.

Allt använt kärnbränsle i Sverige förvaras i dagsläget i en bassäng i Oskarshamn, i väntan på att inneslutas i kopparkapslar och grävas ner i marken för djupförvaring. Enligt Janne Wallenius skulle den svåra frågan om slutförvar av kärnbränsle lösa sig när den fjärde generationens kärnkraft blir verklighet.

– Dagens använda kärnbränsle ska djupförvaras i hela 100 000 år. Våra nya reaktorer kommer att drivas på just det använda kärnbränslet, säger Janne Wallenius.

Det är förstås ändå viktigt att fortsätta utvecklingen av djupförvar för kärnavfallet, fortsätter han. Den lilla mängd kärnavfall som skapas av en Generation 4-reaktor behöver dock inte förvaras i marken längre än 1 000 år, jämfört med tidigare 100 000 år.

– Den globala årsproduktionen av koppar på jorden skulle inte räcka till hela världens slutförvar, men faktum är att stålkärl skulle räcka bra för de nya reaktorernas bränsleavfall, säger Janne Wallenius. Han fortsätter med att berätta att en unik egenskap med testreaktorn Electra är att de ersätter vattenkylningen med rent, flytande bly.

– Jag och min forskargrupp är först i världen att designa en realistisk reaktor som är helt blykyld, säger Janne Wallenius.

Vårt projekt behandlar direkt frågan om säkerhet. Blyet ska cirkulera självt, så vi behöver inga pumpar. Och bly kokar inte bort, så man behöver inte vara rädd att kylmedel ska försvinna, som skedde i Fukushima.

Bly är också ett väldigt bra strålskyddsmaterial. Dessutom skyddar det även kemiskt, eftersom det binder till sig jod så att det inte släpps ut. Bästa kylning i ett avancerat kärnkraftverk får man därför med bly.

Socialdemokraterna bör vara framsynta och satsa på den fjärde generationen kärnkraft som blir säkrare och effektivare och som kan använda kärnavfallet från de äldre kärnkraftverken så att man slipper de stora, dyra och svåra problemen med att förvara det i evig tid. Att avstå från de nya kärnkraftverken är inte förnuftigt.

Innehållsförteckning till

Sven Winnell 30 mars 2013:

Om uppgifter för en socialdemokratisk skuggregering.

Kommentarer till fem sammanställningar omr36-39zs-zx

<http://winnell.com/omr36-39zy.pdf>

Innehåll

10 **Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen?**

- 10 Några frågor i samband med mänskliga verksamheter
10 För att få svar på sådant har forskningsarbetet gått efter fyra vägar
10 Det finns ett behov av att sortera upp all information så att den blir hanterlig och så att man får hjälp att forma framtiden på bra sätt.
11 Systemet har följande avdelningar på högsta nivån:
1. Psykologiska och filosofiska verksamheter.
2. Religiösa verksamheter o d.
3. Politikvetenskaper och politiska verksamheter.
4. Sambandsforskningsverksamheter. Infostruktur.
5. Naturforsknings- och matematikverksamheter.
6. Teknologiska / Ekonomiska verksamheter.
7. Formgivning av fysiska och sociala miljöer.
8. Språkvetenskap. Litteraturvetenskap. Skönlitteratur.
9. Blandade saklitterära verksamheter. Tidningar. Allmän geografi. Biografi. Allmän historia.
11 Människornas levnadsvillkor beror av fyra föränderbara faktorer
11 Förändringsprocesserna i världen hålls i de mest väsentliga avseendena igång av människornas verksamheter :

- 11 Människorna påverkar genom verksamheter i fyra olika roller i livet
11 Individer och samhällen planerar framtiden.
13 De nio verksamhetsområdena har delats upp så att det blir 129 verksamhetsområden:
13 Två sidor med de 129 områdena.
16 Människorna har olika behov av information i de olika rollerna.
17 Den fundamentala påverkanskedjan
19 Politiska planeringar
20 Schema över påverkans- och förändringsproblem
21 Samband mellan huvudområden
22 Klassifikationssystemet för verksamheter och bibliotekssystemen
23 Kort om skillnader mellan klassifikationssystemet för verksamheter och bibliotekssystemen DC, DK och SAB.
24 Forskningen om samhällsplaneringens problem.

25 **Samhällsplaneringens problem har i början av 2013 behandlats i fem sammanställningar.**

- 26 Innehåll i
[Sven Winnell 1 mars 2013: Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen? Med ett klassifikationssystem för verksamheter som förändrar världen. http://winnell.com/omr36-39zs.pdf](http://winnell.com/omr36-39zs.pdf)
32 Svensk politik 1889- 2012.
33 Förslag till socialdemokratisk skuggregering.
40 Socialdemokraternas nyhetsbrev 23 januari 2013

43 **Några händelser och problem sommaren 2012 - mars 2013 i områdena 1-5.**

- 1. Psykologiska och filosofiska verksamheter.**
- 2. Religiösa verksamheter.**
- 3. Politiska vetenskaper. Politiska verksamheter.**
- 4. Sambansforskningsverksamheter**
- 5. Naturforskning. Matematikverksamheter.**

43 Innehåll i
Sven Winnell 20 mars 2013: Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen? Några händelser och problem sommaren 2012 - mars 2013 i områdena 1-5. <http://winnell.com/omr36-39zt.pdf>

45 Den fundamentala påverkanskedjan.

49 Klassamhället på 1800-talet och i det moderatledda 2013.

51 Den svenska regeringen missar innovationspolitiken.

53 Svenska framtidsutmaningar. Slutrapport från regeringens framtidskommission. Ds 2013:19 Statsrådsberedningen.

56 **Förslag till socialdemokratiska skuggministrar i områdena 1-5.**

- 1. Psykologiska och filosofiska verksamheter.**
- 2. Religiösa verksamheter.**
- 3. Politiska vetenskaper. Politiska verksamheter.**
- 4. Sambansforskningsverksamheter**
- 5. Naturforskning. Matematikverksamheter.**

56 Vad vill socialdemokraterna göra för områdena 1-5?

58 **Några händelser och problem sommaren 2012 - mars 2013 i område 6.**

6. Teknologiska / Ekonomiska verksamheter.

58 Innehåll i
Sven Winnell 20 mars 2013: Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen? Några händelser och problem sommaren 2012 - mars 2013 i område 6. <http://winnell.com/omr36-39zu.pdf>

59 Hushållsverksamhet

60 Förslag till riksdagsbeslut.

61 Morgondagens reaktor löser kärnavfallsfrågan.

62 Ny lag krävs för att stoppa mobbning på arbetsplatsen.

63 Och vad sysslar du med då?

63 **Folkhälsan i Sverige. Årsrapport 2013, 1,4 MB**

63 **Barn och unga 2013. Utvecklingen av faktorer som påverkar hälsan och genomförda åtgärder, 6,08 MB**

64 **Förslag till socialdemokratiska skuggministrar i område 6. 6. Teknologiska / Ekonomiska verksamheter.**

64 Vad vill socialdemokraterna göra i område 6?

68 Några händelser och problem sommaren 2012 - mars 2013 i område 7-9.

7. Formgivning av fysiska och sociala miljöer.

8. Språkliga verksamheter. Litteraturhistoria. Skönlitteratur.

9. Journalistik m m. Geografi. Biografi. Historia.

68 Innehåll i
Sven Wimmell 20 mars 2013: Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen? Några händelser och problem sommaren 2012 - mars 2013 i områdena 7-9. Kulturella verksamheter
<http://wimmell.com/omr36-39zv.pdf>

70 Religion och levnadskunskap.

71 Staten måste ta ansvar för den svenska skolan.

72 Sverige kan väl gå före.

73 Med ringa precision.

74 Naturvårdsverkets publikationer:

Publikationer

<http://www.naturvardsverket.se/Documents/publikationer6400/978-91-620-6557-7.pdf>

74 Kulturmiljöns mångfald, prop. 2012/13:96 (pdf 929 kB)

75 Förslag till socialdemokratiska skuggministrar i områdena 7-9.

7. Formgivning av fysiska och sociala miljöer.

8. Språkliga verksamheter. Litteraturhistoria. Skönlitteratur.

9. Journalistik m m. Geografi. Biografi. Historia.

75 Vad vill socialdemokraterna göra i områdena 7-9?

78 Några händelser och problem sommaren 2012 - mars 2013 i världen.

78 Innehåll i

Sven Wimmell 20 mars 2013: Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen? Några händelser och problem i världen sommaren 2012 - mars 2013. <http://wimmell.com/omr36-39zx.pdf>

78 Från socialdemokraternas hemsida på Internet.

Internationella verksamheter.

79 Innehåll i

Sven Wimmell 4 maj 2011: Om mänskliga rättigheter 2007 i alla världens länder enligt Urikesdepartementets utredningar. <http://wimmell.com/omr103>

80 SIDA styrelsen för internationellt utvecklingsarbete. 27 mars 2013.

87 Farlig region i gungning

88 Många delar skulden

90 Förslag till socialdemokratiska skuggministrar för planeringar för världen och Europa.

90 Hur vill socialdemokraterna planera världen och Europa?

91 **Regeringen verksamheter februari 2012**
i verksamhetsområdena 1-5.
1. Psykologiska och filosofiska verksamheter.
2. Religiösa verksamheter.
3. Politiska vetenskaper. Politiska verksamheter.
4. Sambansforskningsverksamheter
5. Naturforskning. Matematikverksamheter.
enligt
Sven Winnell 10 februari 2012 + 24 feb:
Alliansregeringens verksamheter i februari 2012 och
en socialdemokratisk skuggregering.
<http://winnell.com/omr36-39zp.pdf>

Sida

område

93 1 **Psykologiska och filosofiska verksamheter**
94 10 Övergripande samhällskunskap. Övergripande värderingar.
95 101 Bibliografiska verksamheter. Arkiv.
96 102 Biblioteksverksamheter. Databaser. Internetsökning.
96 **Arkiv- och biblioteksministern.**
100 103 Övergripande värderingar. Allmänna encyklopedier.
101 104 Övergripande filosofiska verksamheter om samband.
102 105 Övergripande om forskning.
103 106 Övergripande om ekonomiska verksamheter.
104 107 Övergripande filosofier om utbildning o d.
106 108 Samhällskunskap.
107 109 Ide- filosofi- och lärdoms historia.
107 **Lärdomen, vetenskaperna och tänkandet har utvecklats.**
Om idé-, lärdoms-, vetenskaps- och filosofihistoria.
117 11/19 **Individernas inre verkligheter.**
118 11 Individens lager av kunskaper, erfarenheter o d.

119 12 Individens visioner, framtidsvisioner o d.
120 13 Individens känslor, värderingar od. Estetik.
120 **Om estetik.**
125 14 Individens ideologi / uppfattning om samband o d.
125 **Världsåskådningar. Världsbild. Livsåskådningar.**
Människosyn.
Om ideologier
131 15 Individens psykiska mekanismer Psykologi o d.
131 **Om psykologi.**
139 16 Individens logik. Vetenskapsteori o d.
139 **Om logik.**
144 17 Individens moral och uppfattningar om moral.
144 **Om etik och moral.**
150 18/19 Filosofer, äldre och senare, i öst och väst.
151 2 **Religiösa verksamheter o d**
152 20 Övergripande religiösa verksamheter o d.
152 **Trossamfundsministern.**
155 21 Allmän religionsvetenskap.
156 22/28 Kristna religioner.
157 29 Icke kristna religioner o d.
158 3 **Politikvetenskaper. Politiska verksamheter.**
159 31 Statistik och demografi.
159 **Om statistik.**
166 32 Statsvetenskap.
173 **Om demokrati.**
173 **Demokratiministern.**
176 33 Nationalekonomi, internationell ekonomi.
176 **Om nationalekonomi.**
179 34 Lagar o förordningar, traktat, juridik.
181 **Justitieministern.**
182 **Justitiedepartementet.**
187 35 De demokratiskt valda församlingarnas verksamheter.

188	351	Sveriges riksdag (och motsvarande utomlands).
189		Socialdemokratisk skuggregering.
197		Riksdagens utskott.
218	352	Kommun- och landstingsfullmäktige (och motsvarande utomlands).
220	353	Sveriges regering (och motsvarande utomlands).
220		Statsministern.
221		Regeringen.
245		Statsrådsberedningen.
247	354	Mellanfolkliga centrala organ (FN, EU o d)
247		EU-ministern.
250	36/39	Politiska krav och politiska planeringar.
251		De politiska partierna.
255	36...	om individernas kroppsliga förhållanden.
256	37...	om utbildning o d.
257	38...	om fysiska miljöer o ekonomiska verksamheter.
258	39...	om sociala miljöer, nöjen, sport o d.
259	4	<u>Sambandsforskningsverksamheter.</u>
260	40.	Systemvetenskap. Infostruktur. 41- 49.
261	5	<u>Naturforskning. Matematikverksamheter.</u>
262	50	Allmänt om naturforskning. Naturkunskap.
263	51	Matematik.
264	52	Astronomi, rymdforskning.
265	53	Fysik o d.
266	54	Kemi o d.
267	55	Geologi, meteorologi, hydrologi o d.
268	56	Paleontologi, arkeologi o d.
269	57	Biologi,ekologi. Naturgeografi. Utvecklingslära, ärftlighet.
270	58	Botanik.
271	59	Zoologi.

272		<u>Regeringen verksamheter februari 2012 i verksamhetsområde 6.</u>
		6. Teknologiska / Ekonomiska verksamheter.
		enligt
		<u>Sven Wimmell 10 februari 2012 + 24 feb:</u>
		<u>Alliansregeringens verksamheter i februari 2012 och en socialdemokratisk skuggregering.</u>
		<u>http://wimmell.com/omr36-39zp.pdf</u>
	Sida	
	område	
274	6	<u>Teknologiska / Ekonomiska verksamheter.</u>
275	60	Allmänt om teknologiska och ekonomiska verksamheter.
276	61	Hälso- o sjukvårdsverksamheter, räddning od. Veterinärverksamheter.
278		Hälso- och sjukvårdsministern.
295	62	Ingenjörsverksamheter (konstruktion o d).
298		IT-teknik.
301	63	Biologisk produktion. Jordbruk, skogsbruk, jakt, fiske.
302		Landsbygdsministern.
304		Landsbygdsdepartementet.
321	64	Hushållsarbeten. Energi- och hygienförsörjning.
322	641	Matlagning. 642 Måltider,servering, restauranger.
323		Livsmedelsministern.
325	643	Organisation av boende, personalrum o d, hotell.
328		Boende.

326 **Turistministern.**
 329 644 El-, gas-, värme-, vatten- hygienförsörjning o d.
 330 **Energiministern. Med vatten, avlopp, avfall.**
 336 645 Användning av inventarier o d.
 337 **Konsumentministern.**
 340 646 Personlig hygien o d, klädvård (utom 648 tvätt o d).
 341 647 Allmän hushållsekonomi. Inkomster och utgifter.
 341 **Hushållsekonomi.**
 342 648 Städnings-, rengörings- och tvättverksamheter o d.
 343 649 Personvård: barn, hemsjukvård, allm. hushållsarbete.
 343 **Äldreomsorg.**

 346 65 **Administration, distribution, kommunikation,
 organisation o d.**
 347 651 Kontorsarbete o d. Datoranvändning.
 347 **Datoranvändning.**
 348 6520-6524 Opolitisk offentlig civil förvaltning.
 348 **Kommun- och förvaltningsministern.**
 361 **Utrikesministern.**
 362 **Utrikesdepartementet.**
 367 **Förvaltningsavdelningen.**
 369 6525-6529 Militära verksamheter.
 370 **Försvarsministern.**
 371 **Försvarsdepartementet.**
 379 653 Handelsverksamheter.
 379 **Handelsministern.**
 386 654 Telekommunikationsverksamheter.
 386 **IT-ministern.**

387 655 Förlagsverksamheter o d.
 388 656 Transportverksamheter, resbyrå, lagring o d.
 388 **Infrastrukturministern. Transporter.**
 397 657 Penningverksamheter. Finans. Försäkring. Skatter.
 398 **Finansministern.**
 398 **Finansmarknadsministern.**
 399 **Finansdepartementet,**
 404 **Socialförsäkringsministern.**
 415 658 Allmän företagsekonomi, Arbetsförmedling.
 Arbetsmarknad.
 416 **Arbetsmarknadsministern.**
 417 **Arbetsmarknadsdepartementet**
 427 **Näringsministern.**
 427 **Näringsdepartementet.**
 441 659 Marknadsförings- och reklamverksamheter od.

 442 66-69 **Tilverkning.**
 66/68 Tillverkning av varor.
 66 Tillverkning av kemivaror o d.
 67 Tillverkning av bearbetningsvaror o d.
 68 Tillverkning av komplexvaror.
 444 69 Tillverkning/ byggande av byggnader och anläggningar.

445		<u>Regeringen verksamheter februari 2012 i verksamhetsområde 7-9.</u>
		7. Formgivning av fysiska och sociala miljöer.
		8. Språkliga verksamheter. Litteraturhistoria. Skönlitteratur.
		9. Journalistik m m. Geografi. Biografi. Historia.
		enligt
		<u>Sven Winnell 10 februari 2012 + 24 feb: Alliansregeringens verksamheter i februari 2012 och en socialdemokratisk skuggregering.</u>
		<u>http://winnell.com/omr36-39zp.pdf</u>
Sida	område	
447	7	<u>Formgivning av fysiska o sociala miljöer.</u>
451	70	Allmänt om konst och kultur.
452		Kulturministern.
467		Kulturdepartementet.
465	71	Övergripande planering av fysiska miljöer. Klimat.
466		Miljöministern.
467		Miljödepartementet.
471		Plan- och byggministern. Bostadsministern.
484	72	Formgivning av byggnader och anläggningar, arkitektur.
487		Arkitekturministern.
489	73	Skulptur o d. Museiverksamheter, konstutställning.
490		Museiministern.
494	74	Konsthantverk, formgivning av bruksföremål. Inredning.
494		Designministern.
495	75/77	Bildkonst. 75 Måleri. 76 Grafiskt, 77 Foto.
495		Bildkonstministern.
497	78	Musik (konserter o d 792).
497		Musikministern.

499	79	Seder o bruk, nöjen, sociala miljöer och verksamheter. Sport.
500	7911-7913	Seder och bruk .
501	7914-7919	Film, radio, TV, offentliga fester mm.
501		Film-, radio- och TV- ministern.
507	792	Teater. Opera. Konserter. Revyer. Konstdans.
507		Teaterministern.
510	793	Sällskapsnöjen. Sällskapsdans. Lek.
511	794	Spel. Skicklighets- och turspel Lotteri. Lotto. Tips.
511		Spelministern.
513	795	Sociala miljöer och sociala verksamheter.
515	7951	Sociologi. Socialvård.
516		Socialministern.
517		Barn- och äldreministern.
518		Socialdepartementet.
535		Bistandsministern.
538	7952-7956	Sociala miljöer o verksamheter i fysiska miljöer.
540		Polis-, brotts- och kriminalvårdsministern.
552		Jämställdhetsministern.
556	7957	Undervisning o d.
557		Undervisningsministern.
560		Undervisningsdepartementet.
575	7958	Sociala miljöer o sociala verksamheter i boendet.
576		Integrationsministern.
577		Migrationsministern.
578	7959	Sociala miljöer o verksamheter i allmänna grupper o d.
578		Föreningsministern.
581	796- 799	Sport, idrott o d.
582		Idrottsministern.

584 8 **Språk. Litteraturvetenskap. Skönlitteratur.**
 584 **Språk- och litteraturministern**
 587 80 Språk.Språkliga verksamheter. 802-809 motsvarar 82-89.
 589 81 Litteraturvetenskap - historia. 812-819 motsvarar 82-89.
 591 82/89 Skönlitteratur på olika språk.
 82 Engelsk skönlitteratur o d.
 83 Tysk, nederländsk, nordisk skönlitteratur.
 84 Fransk skönlitteratur o d.
 85 Italiensk skönlitteratur o d.
 86 Spansk och portugisisk skönlitteratur o d.
 87 Grekisk och latinsk skönlitteratur o d.
 88 Slavisk och baltisk skönlitteratur o d.
 89 Skönlitteratur på orientaliska och övriga språk o d.

594 9 **Saklitterärt. Allmän geografi, allmän historia. Biografi.**
 595 90 Tidningar, tidskrifter, journalistik. Blandade ämnen.
 596 **Pressministern.**
 602 91 Allmän geografi, reseskildringar 913-919 motsvarar 93-99.
 603 92 Biografiska verksamheter, släkthistoria o d.
 604 93/99 Historieskrivande verksamheter, allmän historia.
 608 93 Allmänt om allmän historia. Världs- och forntidshistoria.
 94 Medeltidens o nya tidens historia i allmänhet och i Europa.
 95 Medeltidens o nya tidens historia i Asien.
 96 Medeltidens o nya tidens historia i Afrika.
 97 Medeltidens o nya tidens historia i Nord- och Mellanamerika.
 98 Medeltidens o nya tidens historia i Sydamerika.
 99 Medeltiden o nya tiden: Australien. Oceanien. Rymden

Övrigt

609 Nya moderaterna: ANSVAR FÖR EKONOMIN OCH FULL SYSSELSÄTTNING
 646 Och vad sysslar du med då?

Innehållsförteckning till
Sven Winnell 20 maj 2013:
Politik våren 2013. En fortsättning på tidigare
sammanställningar om samhällsplaneringens problem
den 1, 20 och 30 mars 2013.
<http://winnell.com/omr36-39zz.pdf>

Innehåll

14 **Skatter och bidrag.**

15 Innehåll

16 **Innehåll med kommentarer.**

17 Allvarliga felsteg har skapat behov av en skattereform

19 Anförande av Leif Pagrotsky

25 Behåll rutavdrag och sänkta skatter

27 **Något om skatte- och bidragshistoria**

30 På taxerade förvärvsinkomster minskade med grundavdrag
betalas inkomstskatt

30 Skattereduktion för arbetsinkomster (jobbskatteavdrag)
Inkomståret 2012. Enligt skatteverket.

31 Så här räknar du ut underlaget för jobbskatteavdraget

31 Så här räknar du ut jobbskatteavdraget om du är född 1947
eller senare

32 **Mer om skatter och bidrag**

33 Det borgerliga blocket vann valet 2006 med löften om
skattesänkningar för låg- och medelinkomsttagare

33 En högerfilosofi är att de som har höga arbetsinkomster inte
arbetar om de inte får lägre skatter och högre bidrag och att de
med låga inkomster inte arbetar om de får lägre skatter och
högre bidrag.

33 Den borgerliga alliansen hatar bidrag och har satt ett annat
namn på jobbskatteavdragen, nämligen avdrag, som är
detsamma som bidrag. Jobbskatteavdragsbidragen är vid höga
inkomster mycket stora.

34 Skattereformen 1970 föregicks av många skatteutredningar.

35 Beräkningar av barnkostnader

35 Fastighetsskatter och förmögenhetsskatter.

36 Problemet med låginkomsterna löses bäst med bostadsbidrag.

36 Jobbskatteavdraget är ett problem.

37 **Hushållens inkomster och utgifter. Velfärdsfördelning.**

38 Hur förbättra velfärdsfördelningen?

38 2013 Förvärvsarbetande icke-pensionärer utan barn.

39 **Förslag till riksdagsbeslut.**

39 TV-avgiften avskaffas för privathushåll.

39 Systemet för pensionärernas bostadstillägg.

39 Bostadsbidrag införs för barnlösa icke-pensionärer

39 Bostadsbidrag för barnfamiljer.

40 **Socialdemokraterna bör räkna igenom och redovisa hur
pengarna räcker för barnfamiljerna.**

40 Bostadsbidrag för barnlösa, kostnader

41 Regeringens politik har ökat inkomstklyftorna

42 Socialdemokraterna om skatter

43 Företagen tiger om skuldsatta

44 Sms-lånet blev en mardröm

45 KD: Sätt familjen i centrum för alla politiska beslut

47 **Thatcherismens krigiska själ**
48 Det moraliskt högtstående samhälle, byggt på rimligt egenintresse, som hon hoppats upprätta blev det snikna samhället, byggt på hänsynslös egoism.

49 Svensk politik och klassamhället

49 Innehåll

50 **Svensk politik 1889- 2012**

51 **Klassamhället på 1800-talet och i det moderatledda 2013**

53 Demokrati och framtidspolitik. Hur bör politiska problem ordnas och hur bör politiska lösningar redovisas?

53 Innehåll

55 **Vilka är de politiska problemen?**

56 Områdena 1-5 Förutsättningar

57 Område 6: Teknologiska / Ekonomiska verksamheter.

57 Områdena 7-9 Kulturella verksamheter

58 **Bakgrunden till dagens värld och dagens problem.**

61 **Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen?**

61 Det är människornas verksamheter som avgör världens framtid. För framtidsplaneringen har forskats fram en planeringsfilosofi och ett klassifikationssystem för mänskliga verksamheter som ska ge bättre underlag för kunskaper om verksamheterna och deras samband - för bättre demokrati och bättre framtid i en gemensam värld.

61 Systemet har följande avdelningar på högsta nivå:
1. Psykologiska och filosofiska verksamheter.
2. Religiösa verksamheter o d.
3. Politikvetenskaper och politiska verksamheter.
4. Sambandsforskningsverksamheter. Infostruktur.
5. Naturforsknings- och matematikverksamheter.
6. Teknologiska / Ekonomiska verksamheter.
7. Formgivning av fysiska och sociala miljöer.
8. Språkvetenskap. Litteraturvetenskap. Skönlitteratur.
9. Blandade saklitterära verksamheter. Tidningar. Allmän geografi. Biografi. Allmän historia.

61 Människornas levnadsvillkor beror av fyra föränderbara faktorer

61 Förändringsprocesserna i världen hålls i de mest väsentliga avseendena igång av människornas verksamheter

61 Människorna påverkar genom verksamheter i fyra olika roller i livet

61 Individer och samhällen planerar framtiden.

61 Hur var det ? Kunskaper och erfarenheter från det förgångna.

Hur är det ? Riktiga kunskaper om rådande örhållanden.

Hur kan det bli ? Vilka alternativ är möjliga i framtiden ?

Hur bör det bli ? Vilket eller vilka alternativ bör man välja ?

63 Den fundamentala påverkanskedjan

65 De nio verksamhetsområdena har delats upp så att det blir 129 verksamhetsområden

66 Det uppgjorda klassifikationssystemet.

67 Klassifikationssystem för verksamheter.

69 Människorna har olika behov av information i de olika rollerna

70 Klassifikationssystemet för verksamheter och bibliotekssystemen

71	Kort om skillnader mellan klassifikationssystemet för verksamheter och bibliotekssystemen DC, DK och SAB.
72	Politisk planering
73	Samhällsinformationens principiella problem
73	Informationssamhället
74	Riksdagen
74	Riksdagens historia
76	Så funkar riksdagen
77	Demokrati
78	Riksdagen i samhället
80	Riksdagens uppgifter
81	Så arbetar ledamöterna
82	Så arbetar partierna
84	Förvaltningen
84	Så arbetar utskotten
85	Så arbetar EU-nämnden
87	Utskotten
87	Svensk författningssamling om utskotten
92	Socialdemokraternas Gruppledare
93	Om Regeringen.
93	Alliansregeringens verksamheter i februari 2012 och en socialdemokratisk skuggregering.
98	Departementen 24 april 2013.
99	Ämnen och ansvarsområden A-Ö. Regeringen
109	Statsbudgetens uppläggning
	Budgetpropositionen för 2013. Prop. 2012/13:1
110	2013 års ekonomiska vårproposition
111	Tabell 6.2 Utgifter per utgiftsområde

113	Tabell 5.10 Förändring av totala skatteintäkter
114	Tabell 5.4 Offentliga sektorns skatteintäkter och inkomster på statens budget
115	Hur passar departement och statsråd ihop med riksdagsutskotten?
115	Socialdemokraternas Gruppledare
116	Finansutskottet (FiU) och de andra utskotten
132	<u>Socialdemokraternas information om sin politik.</u>
133	Innehåll
134	Socialdemokraternas hemsida på Internet
135	Socialdemokraternas “ Vår politik A till Ö”.
136	Socialdemokraterna bör på sin hemsida inrätta en meny eller menyer för partiets politik inför valet 2014.
137	Socialdemokratisk skuggregering med hemsidans menydelar inlagda.
137	Ledning
137	Omvärlden
138	Demokrati
139	Välfärdssektor för individer och sociala miljöer
140	Välfärdssektor för fysiska miljöer
140	Materiell välfärdsservice
141	Samhällsekonomi, pengar
142	Förslag till socialdemokratisk skuggregering. 1 maj 2013.
149	Förslag till socialdemokratisk skuggregering 1 maj 2013. Med namnen borttagna

154 Förslag till socialdemokratisk skuggregering 1 maj 2013.
Namnen.

157 Lägre text: Socialdemokraternas politik för valet 2014.
Länkar till 13 departement, 24 stadsråd i alliansregeringen och
17 utskott. Hänvisningar till socialdemokratisk politik.

159 Lägre text: Förslag till socialdemokratisk skuggregering 1 maj
2013. Namnförslag.

161 **Brist på statsråd.**

161 Civil-och bostadsministern och miljöministern. Hem-och
konsumentminister.

161 Kulturministern.

161 Demokratiminister bör socialdemokraterna införa.

162 Statliga myndigheter mm och några av deras webbkartor på
Internet.

162 Planeringsminister bör socialdemokraterna införa.

163 Ett statsråd för planeringen av Europa bör inrättas om
Europaministern inte kan klara det.

163 Europeiska Unionen. EU – en överblick

164 En broschyr: Så fungerar Europeiska unionen Guide till EU:s
institutioner

165 EU:s institutioner och andra organ Hitta EU-institutionerna
direkt

166 Europeiska kommissionen

167 En ungefärlig inplacering av eu-kommissionens
politikområden i menyn för socialdemokraternas politik

168 Ett statsråd för planeringen av världen bör inrättas om
Utrikesministern inte kan klara det.

169 Förenta Nationernas organisation

172 Förenta nationerna enligt svenska FN-förbundet.

177 En ungefärlig inplacering av FNs politikområden i menyn för
socialdemokraternas politik. Politikområden i FNs underorgan
och fackorgan enligt FN-förbundets beskrivning.

181 **Några styr. Hur är det med värderingarna och demokratin?**

182 Innehåll

183 **Regeringens byggpolitik gör Sverige fulare**

185 **Statsministerns kansli omöjligt att granska**

186 Svårt att få uppgifterna att gå ihop

187 Öppnare Rosenbad

188 Sverige förenar naivitet med självgodhet

190 Regeringen måste agera i kampen mot korruption

192 Svenskar misstror offentliga tjänstemäns ärlighet

194 Avgörande bevis har försvunnit

196 Korruption upptäcks allt mer

197 Mutbrottshärvan växer

198 Ambitiös hemsida ingen garanti för att undgå korruption

200 Historisk genomlysning hindras

202 Mänskliga rättigheter hotade efter 11 september

205 **Tjurskallarnas maktkamp**

210 De som vill bli toppar i Riksbanken borde utfrågas offentligt

212 Sänkning kan smitta av sig

214 Räknefelet kan tyvärr bli rätt

216 Borg får mothugg om statsskulden

217	Civilkurage är frihetens hopp
219	Därför måste samhället hela tiden skapas på nytt
221	Hög tid att vi lobbyister och våra kunder blir offentliga
223	Därför trivs religionen bäst i sekulära samhällen
226	Barn som föds i Sverige ska bli svenska medborgare
228	Fler kan hjälpas åt
229	Kommuner ska tvingas ta emot ensamma flyktingbarn
229	Polenrevoltens antisemitiska vändning
233	Ryssland utgör inte något militärt hot mot Sverige
235	Tiden rinner ifrån Europa
237	Så ska Europa vakna upp ur mardrömmen
240	Soros säger simsalabim
241	Varning för enkla lösningar
242	Positiv utveckling i Afrika bra också för Sverige
244	<u>Socialdemokraternas biståndspolitik, utrikespolitik, världspolitik och EU-politik.</u>
244	Innehåll
246	Förutsättningar för socialdemokraternas världspolitik och biståndspolitik.
247	Socialdemokraterna om bistånd.
247	Inledning
248	Bakgrund
248	3.2 Enprocentmålet
249	4 Formerna för internationellt utvecklingssamarbete

249	4.1 Millenniemålen II
250	4.2 EU:s bistånd
250	4.3 Multilateralt bistånd
251	Avslutning
251	Kommentarer och om Sida
251	Webbplatsöversikt
257	DETTA ÄR SVENSKT BISTÅND
258	INTERNATIONELLT SAMARBETE Samarbete över gränserna
259	INTERNATIONELLT SAMARBETE Politik för global utveckling (PGU)
260	Fler frågor och svar?
260	Socialdemokraternas världspolitik.
261	Socialdemokraternas Biståndspolitik och Världspolitik.
263	Samhällsplaneringens problem. Hur ska men kunna förbättra världen
265	Socialdemokraterna bör på sin hemsida inrätta en meny eller menyer för partiets politik inför valet 2014.
266	Från socialdemokraterna. Agenda för global utveckling - Fokus internationellt utvecklingssamarbete
266	Inledning
267	Bakgrund
267	1 Socialdemokraternas mål för internationell utveckling
268	2 Globala utmaningar
	2.1 Fattigdomsbekämpning, tillväxt och jobb
	2.1.1 Goda jobb
	2.1.2 Skatteflykt
	2.1.3 Entreprenörskap
	2.1.4 Livsmedelsförsörjning
	2.1.5 Trygghetssystem.

	2.2 Samhällsinstitutioner och rättssamhälle
	2.3 Demokrati och mänskliga rättigheter
	2.4 Jämställdhet och kvinnors rättigheter.
	2.5 Klimat och energi
	2.6 Konflikthantering
	2.7 Vatten, sanitet och hälsa
274	3 Formerna för svenskt utvecklingssamarbete
	3.1 Politik för global utveckling
	3.2 Enprocentmålet
	3.3 Se över organisation, roller och hantering
	3.4 Det civila samhällets utvecklingssamarbete
	3.5 Resultat, effektivitet och uppföljning
278	4 Formerna för internationellt utvecklingssamarbete
	4.1 Millenniemålen II
	4.2 EU:s bistånd
	4.3 Multilateralt bistånd .
279	Avslutning
280	Vad behandlas inte i Socialdemokraternas biståndspolitik? I det följande har texten i socialdemokraternas biståndspolitik place-rats in i de politikområden som finns i förslaget till meny för partiets politik, huvudsakligen lika med de områden regeringens statsråd har.
281	Sammanfattningar o d om hela politiken.
285	Omvärlden
288	Demokrati
290	Välfärdssektor för individer och sociala miljöer
293	Välfärdssektor för fysiska miljöer
294	Materiell välfärdsservice
296	Samhällsekonomi, pengar

298	<u>Utredningar till hjälp för politikerna</u>
298	Innehåll
299	Forskningen om samhällsplaneringens problem.
299	Något om vad Sverige innehåller och planerar.
301	Sammanställningar som gäller enstaka problem.
303	Stora sammanställningar om samhällsplaneringens problem.
305	Politik från maj 2005 till maj 2012.
309	Tillkommit sedan ovanstående redovisning gjordes.
310	Något av det som hänt 2013 behandlas i det följande.
311	<u>Opinionsundersökningar, statistik o d</u>
311	Innehåll.
312	SOM-INSTITUTET. SAMHÄLLE OPINION MEDIER.
312	Ökat missnöje med socialförsäkringarna.
313	Presentationer.
315	Statistisk årsbok för Sverige 2013
316	Klassifikationssystem för verksamheter. Innehållet i Statistisk årsbok 2013 har här ordnats enligt detta system.
343	<u>Hälsa, sjukvård, räddningstjänst, mänskliga rättigheter o d.</u>
343	Innehåll
344	Område 61 Hälso- och sjukvårdsverksamheter, räddning o d . Veterinärverksamheter
345	Folkhälsan i Sverige Årsrapport 2013
347	Folkhälsomål

349	Statens folkhälsoinstitut
349	Myndigheten för samhällsskydd och beredskap
350	Toppen på toppen på isberget
351	Om mänskliga rättigheter 2007 i alla världens länder
356	Dödsstraff på fallrepet
361	Nu är det precis så hemskt som vi befarade
363	Barnmorskeråd – nytt förslag från (S)
364	Larmcentral får nya avtal trots hård kritik
366	Bäddat för stök med valborg mitt i veckan
367	Vi vill försöka höja livskvaliteten
368	Två fel blir inte ett rätt
369	Unga C fick ställa in
370	Fasta har blivit ny hälsotrend
371	Så väljer du rätt pulsklocka
373	Den lilla döden. Romanens skamliga längtan efter socker
377	Larm om fler självmord bland unga
378	Jag ser många som ligger nära gränsen
379	Psyiskt sjuka kan ordinerat gå till jobbet
380	S anser att de sjuka sviks
381	Många pressas av kraven på jobbet
382	Förlåt dem, ty de visste inte vad de gjorde
389	Ersättningsmodellen gör vården dyrare och sämre
390	Vårdkvaliteten måste alltid vara viktigare än väntetiden
392	När diagnoser tar över det mänskliga

394	<u>Utbildning.</u>
395	Innehåll
396	Vad var det jag sa! Martin Ingvar om den svenska skolkrisen
400	Ämneslärare saknar utbildning för att undervisa
403	Jag kan inte svara på alla frågor
404	Lägg ned dålig utbildning
405	Regeringen krävs på svar om lärarleg
406	Unga politiskt intresserade engageras inte av partierna
408	Människornas roller och möjligheter att klara dem
410	Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2
415	Kursplan - Samhällskunskap, Grundskolan
416	Hushållsverksamheter. Hemkunskap.
417	Hushållsverksamheter. Är beroende av...
418	Religion och levnadskunskap.
419	Övningsuppgift i världsplanering
420	På vilket sätt kan läromedel styra undervisningen?
421	Tema SO
421	Hur viktiga är SO-ämnena ur ett samhälleligt perspektiv?
422	Hur ser SO-undervisningen ut i praktiken?
424	Hur viktigt är det att lärarna har ämnesdidaktiska kunskaper?
425	Svenska Läromedel
425	Det tar tid– om effekter av skolpolitiska reformer
426	Bibliotekspolitik
427	Ny bibliotekslag
427	Kritik mot ny bibliotekslag
428	Ny bibliotekslag Prop. 2012/13:147

429 **Byskolor kan räddas med fjärrlärare**
430 Läxförhör pågår med läraren på en bildskärm

431 **Långt kvar till resultat**
433 S kräver extra debatt i riksdagen om skolan
435 Nivåerna måste samspela
436 Förskolestarten sker allt tidigare
437 Fackligt larm om gigantiska elevgrupper
438 S vill ha akuta åtgärder mot krisen i skolan
439 Snart måste partiet välja väg
440 Klimatet har blivit frostigare
442 Stärk rektorernas ställning

443 **Låt parterna vara med och forma yrkesprogrammen**
445 Företagen vill ha del av skolpengen

447 **Fusk undergräver allt förtroende**

448 **Sex partier eniga om friskolorna.**
449 Friskolorna har blivit en brännhet fråga.

451 **Privatekonomi, arbete och näringsliv.**
451 Innehåll

452 **Klyftorna mellan hushållen ökar**
453 Positiv bild av privatekonomin, men klyftorna ökar
454 Myten om klyftorna
455 Om barnbidraget höjs skulle inkomstskillnaderna minska

457 **Sorgesång över arbetsrätten**
461 Låt arbetssökande välja bort dåliga jobbcoacher

463 Den starka kronan kan sätta jobb i farozonen
464 Stäng inte dörren
465 Livsfarlig medikalisering

466 **Ungdomsarbetslösheten ett gemensamt problem**
468 Sverige sämst i Norden på att ge ungdomar jobb
469 Arbetsförmedlingen kritiserar för att inte hitta unga arbetslösa

470 **Sverige bör gå i bräsch för nordisk mikrofinans**
472 150 år av ständig förändring och innovation
474 Det finns mer att göra mot telefonförsäljarna
475 EU:s motor går i otakt
476 Stoppa EU:s strafftullar mot kinesiska solpaneler
478 Företagen måste få en ny roll i samhället

480 **Fysiska miljöer.**
481 Innehåll

482 **Halva livet ungefär bor jag intill ett svenskt skogsbryn**

483 **Arkitekturpolitiken ska utvärderas**
484 Vi måste ställa högre krav på byggandet.

485 **Assar Lindbeck om bostäder: Fortsatt kapitalexport slår ut investeringar.**
486 Kommentarer till Assar Lindbecks DN-artikel 12 maj 2013.
487 Statistisk årsbok för Sverige 2013.
492 Öka vinsten
493 Hyresrätten behöver en skatteförbättring
494 Assar Lindbeck skriver i sin artikel
494 Hyresgästföreningens tips

495 Exempel på rotarbete
503 BNP i SCB Statistisk årsbok för Sverige
504 Dags att revidera överskottsmålet
505 Regeringen når inte mål om överskott
506 Finansminister Borg överger överskottsmålet efter valet
508 Bostadspolitik är inte Riksbankens uppgift

510 **3 av 10 unga bor kvar hos föräldrarna**

512 **Boverkets forum för bostadsbyggande**
515 Snabbare byggen utreds
516 Miljonprogrammet – en möjlighet

517 **Blommor och arkitektur ska lyfta fattiga kvarter**
519 Branschen vill stoppa råd om minskad elanvändning
521 Rankning dåligt verktyg för kommunal utveckling
523 Nu ska hela rasket rivas – igen

524 **Notan för förbifarten – 17 miljarder större**
525 Prioritera utbyggnad av Blå linjen till Barkarby
526 M saknar finansiering till sina trafiksatsningar
528 Odenplan–Hagastaden billigare med spårvagn
529 Oppositionen enig om enhetstaxa i SL-trafik”

530 **Utökat 4G-nät en revolution**

531 **Överklaga Slussen? Se till att vända dig till rätt instans**

532 **Miljömålen. Årlig uppföljning av Sveriges miljö kvalitetsmål och etappmål 2013.**
533 Regeringen nonchalant i hantering av artprojektet

535 Takten ökar i förhandlingarna om EU:s fiskereform
536 Vindkraftverk i Tyresta får nej
537 Morgondagens reaktor löser kärnavfallsfrågan
538 Vårt största moraliska dilemma
541 Att handla mot bättre vetande
543 När kulturen blev iskall inför naturen
546 Klimatfrågans folkvalda skymning
549 Klimatförändringen är en man
552 Klimatkrisens offer står utan skuld
554 Ett hotat klimat behöver en ny ekonomi
557 Fel läge driva frågan om stopp för oljeutvinning
559 Tvekan inför oljeutvinning på Arktis: Svårt vid olycka
560 Istäcket smälter och oljan flyter

561 **Sociala miljöer.**

561 Innehåll

562 **Svenskarna firar lika mycket – men inte på nationaldagen**
563 Det finns ett synsätt om att mannen försörjer familjen
564 Nedrustning är upprustning och besparingar satsningar
566 De spårar försvunna flyktingbarn
568 Röda korset kräver enhetligt regelverk
569 Sociala medier ökar inte demokratin

570 **Det här ska du göra om du blir utsatt för mobbning på jobbet**

571 **Skolmobbning och nätmobbning hänger ihop**
571 På nätet förstärks den status man har i skolan
573 Lärare som finns på nätet får bra kontakt med elever
575 Vi vill inte att barnen tystnar
577 Mobbning kan fortgå i flera år

579	Anmälningar visar vuxenvärldens misslyckande
580	Viktig signal till de kränkta barnen
581	Fler än en fjärdedel har utsatts för våld
582	Malmös judiska liv tynar bort
589	Destruktiva reaktioner
591	När slagen haglar håller sig Reinfeldt borta
592	<u>Borgerlighetens förslag</u>
592	Innehåll
593	Framtidskommissionens slutrapport: Svenska framtidsutmaningar
597	Nya moderaterna: Föregångsland för klimat och hållbarhet.

599	<u>S-kongressen och Socialdemokraternas politik</u>
600	Innehåll
601	Världen och socialdemokraternas epoker.
604	Stefan Löfven vann kongressen – nu återstår valet
605	Besked i jobbfrågan är det viktigaste
606	Kulturpolitik. Lite mer åt lite fler
607	Nya verkställande utskottet.
607	Nyvald partistyrrelse.
609	Socialdemokraternas politik
610	Skatter
611	Första sidan på socialdemokraternas hemsida 20 maj 2013.
614	Socialdemokraterna bör på sin hemsida inrätta en meny eller menyer för partiets politik inför valet 2014

615	Socialdemokratisk skuggregering med hemsidans menydelar inlagda.
619	Kommentarer
620	Mer om socialdemokraternas politik.
622	90-dagarsgaranti ska ge unga jobb eller utbildning
624	S vill ersätta fas 3 med välfärdsjobb
625	Nya skolsatsningar
626	Skolan behöver ta ny teknik på allvar
627	Vårkampanj om skolan
628	4000 fler lärare
629	Småföretagarna behöver maktskifte
630	Sverige tappar konkurrenskraft
632	Jämställdhet lönar sig
	Åtgärdsprogrammet innehåller tio punkter:
634	1. Haltande tillväxt och åldrande befolkning.
635	2. Stor potential i ökad jämställdhet.
639	3. Svag jämställdhetsutveckling.
639	4. Viktigt med europeiskt perspektiv.
639	5. Åtgärdsprogram.
	Bygg ut barn- och äldreomsorgen.
	Gör alltid till rättighet.
	Öka andelen kvinnor i företagsledningar och styrelserum.
	Stärk arbetsmiljöarbetet.
	Verka för bra jobb i offentlig sektor.
	Stärk och jämställdhetssäkra föräldraförsäkringen.
	Bekämpa diskrimineringen av kvinnor i arbetslivet.
	Stimulera kvinnligt företagande.
	Avskaffa sambeskattningen.
	Ta bort de differentierade pensionsåldrarna.

640 **Socialdemokrateras vårmotion.**

641 Innehåll

642 Fler jobb för Sveriges unga. Vårmotion

643 **FRAMTIDSKONTRAKTET**

645 **1. EKONOMISKA LÄGET**

646 VÄRLDSEKONOMIN DRAR SVERIGE UR
LÅGKONJUNKTUREN

649 LJUSARE UTSIKTER FÖR SVERIGE

650 MEN ARBETSLÖSHETEN HAR BITIT SIG FAST

652 REKRYTERINGSGAPET

653 FÖRDELNINGSANALYS

655 FÖRÄNDRAD SYN PÅPOLITIKENS ÅTERVERKNINGAR

656 KOMMUNAL EKONOMI

657 **2. EKONOMISKT RAMVERK**

657 DET FINANSPOLITISKA RAMVERKET

657 SYSSELSÄTTNINGSPOLITISKT RAMVERK

659 INVESTERINGSPLAN.

659 UPPFÖLJNING AV DE BUDGETPOLITISKA MÅLEN

661 **3. REGERINGENS POLITIK FUNGERAR INTE**

661 KUNSKAPSRESULTATEN I SKOLAN SJUNKER

621 FÄRRE FÅR CHANSEN ATT LÄSA VIDARE

663 MISSLYCKAD JOBBPOLITIK

665 **4. ANDRA INSATSER HADE KRÄVTS**

665 JOBBSKAPANDE NÄRINGSPOLITIK

665 EFTERFRÅGESTIMULANSER

666 JOBB OCH UTBILDNINGSPLATSER

667 **5. REFORMER FÖR 2014**

668 AKTIV NÄRINGSPOLITIK - FLER OCH VÄXANDE
FÖRETAG

671 90-DAGARSGARANTIN

674 EXTRATJÄNSTER

676 MINDRE KLASSER

677 **6. ALTERNATIV VÅRÄNDRINGSBUDGET 2013**

677 INFÖR YRKESINTRODUKTIONSJOBB REDAN NU

678 OBLIGATORISK SOMMARSKOLA

679 SOMMARGYMNASIUM PÅ FOLKHÖGSKOLA .

679 NATURVETENSKAPLIGT/TEKNISKT BASÅR

SOMMAREN 2013

680 SOMMARJOBB

681 **APPENDIX 1 – REFORMER OCH FINANSIERING**

682 **Vårpropositionen 2013 och andra partiers
vårmotioner.**

682 Innehåll

683 **Sammanfattning av vårpropositionen 2013. Från
Regeringen**

687 2013 års ekonomiska vårproposition

688 Svensk ekonomi inne i en nio år lång svacka

689 Borg väljer att varna

690 Satsningarna sparas till höstbudgeten

691 Vår i väntan på höst

693 **Miljöpartiets Vårbudget för en ny arbetslinje**

696 **Partiprogram, Riksdagsdebatter, Statsbudget från**
regeringen o d. Partiledartal o d.

697 Innehåll

698 **Nya moderaterna: ANSVAR FÖR EKONOMIN OCH**
FULL SYSSELSÄTTNING

735 **Partiprogram för övriga borgerliga partier** se sidorna
498-603 i. <http://wimnell.com/omr36-39zt.pdf>
498 Programkommitténs förslag till nytt partiprogram (fp)
565 Partistyrelsens förslag till idéprogram 18/2 2013(C)
601 (M) (Här bara sammanfattning)
602 Nu skapas ny politik inför 2014. (KD)

736 **Socialdemokraternas partiprogram Beslutad version**
737 **ETT PROGRAM FÖRFÖRÄNDRING**
737 **DEN DEMOKRATISKA SOCIALISMEN .**
738 **VÅRA VÄRDERINGAR**
740 **VÅR SAMHÄLLSSYN**
744 **VÄRLDEN AV IDAG**
751 **VÅR POLITIK**
764 Installationstal av Stefan Löfven.
773 Framtidskontraktet. Beslutad version.
773 Ekonomin växer när människor växer.
776 Fler jobb är grunden för allt.
782 Med kunskaper växer Sverige.
786 En bra välfärd gör att människor växer och jobben blir fler.
790 Ansvar för morgondagen med en bättre miljö i dag.
793 En rättvis värld är möjlig.

797 **Miljöpartiets partiprogram**

836 Arbetstidsförkortning till 30 timmar/vecka

837 Arbetstidsförkortning till 35 timmar/vecka

838 **Vänsterpartiet. Vår politik.**

839 Landsbygdspolitisk Plattform.

843 **Statsbudgetens uppläggning Från regeringens hemsida.**

843 Budgetpropositionen för 2013.

2013 års ekonomiska vårproposition: Se avsnittet

“Vårpropositionen 2013 och andra partiers vårmotioner.”

844 Debatt med anledning av vårpropositionens avlämnande.

902 **Stefan Löfvens förstamajtal.**

909 **Första maj-tal av LOs ordförande Karl-Petter**
Thorwaldsson.

919 **Jobben hetaste frågan i TV-debatten**

920 **Partiledardebatt. Onsdag 12 juni 2013**

980 **Tillägg**

Innehållsförteckning till

Sven Winnell 1+17 juni 2013:

Samhällsplaneringens problem.

Om planering av politik för ministrar.

Socialdemokraternas hemsida 1 juni 2013.

<http://winnell.com/omr36-39zzas.pdf>

Innehåll

sida

4	Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen?
6	Schema över påverkans- och förändringsproblem.
7	Den fundamentala påverkanskedjan.
9	Det uppgjorda klassifikationssystemet.
10	De nio verksamhetsområdena har delats upp.
11	Klassifikationssystem för verksamheter.
13	Riksdagen i samhället.
15	Utskotten.
16	Departementen 24 april 2013.
18	Brist på statsråd.
21	Förslag till socialdemokratisk skuggregering.
28	Klassifikationssystem för verksamheter med ministrar.
33	Socialdemokraternas hemsida 1 juni 2013.
35	Socialdemokraterna bör på sin hemsida inrätta en meny eller menyer för partiets politik inför valet 2014.
37	Listan med socialdemokraternas politik. 26 maj 2013.

37	Ledning.
37	Statsminister.
38	Planeringsminister (ny).
38	Världsplaneringsminister (ny).
38	Informationssekreterare. Gruppsekreterare.
39	Schema över planeringar.
40	Områdena 1-5: Förutsättningar för verksamheterna 6 och 7-9.
62	Förenta Nationernas organisation och verksamheter.
74	Socialdemokraterna. Från huvudmenyn.
75	Omvärlden.
75	Utrikesminister.
76	Försvarsminister.
77	Biståndsminister.
79	Europaminister och Europaplaneringsminister.
80	Europeiska Unionen. EU – en överblick.
86	Demokrati och juridik.
86	Demokratiminister (ny).
92	Justitieminister, del lagar och domstolar.
92	Justitieminister, del polis, brott od.
94	Partisekreterare s.
95	Välfärdssektor för individer och sociala miljöer.
95	Utbildningsminister.
97	Hälso- och sjukvård. Socialtjänst. Sociala miljöer.
97	Socialminister, del hälso- och sjukvårdspolitik.
100	Socialminister, del allmän socialvårdspolitik.
104	Barn- och äldreminister.
106	Jämställdhetsminister.
109	Integrationsminister.
110	Migrationsminister.

111 Kultur- och idrottsminister. Del allmänt
 116 Kultur- och idrottsminister: del Form, bild och musik.
 121 Kultur- och idrottsminister: del Seder och bruk, medier, teater, nöjen,
 125 Kultur- och idrottsminister: del Folkkrörelser.
 126 Kultur- och idrottsminister: del Idrott.
 128 Kultur- och idrottsminister: del Språk,litteratur,tidningar,förlag
 134 Kultur- och idrottsminister: del Arkiv, bibliotek, religion.
 140 Hem-och konsumentminister.
 145 Energiminister.

146 **Välfärdssektor för fysiska miljöer.**
 Miljöminister.
 148 Minister fysisk planering.

153 **Materiell välfärdsservice.**
 153 Arbetsmarknadsminister.
 155 Näringsminister.
 162 Landsbygdsminister.
 164 Handelsminister.
 165 Informationsteknikminister.
 167 Infrastrukturminister.

168 **Samhällsekonomi, pengar.**
 168 Finansminister.
 170 Finansmarknadsminister.
 172 Skatteminister (ny).
 173 Socialförsäkringsminister.

175 **Komplettering 17 juni 2013.**
 175 **Sven Wimmell 17 juni 2013: Till partiledare Stefan Löfven om politik för planering av fysiska miljöer och för några andra områden.**
 176 **Socialdemokraterna har ingen politik för planering av fysiska miljöer.**
 177 **Minister fysisk planering** (71,72) Stefan Attefall Civil- och bostadsminister Palm, Veronica (S) Ordförande i Civilutskottet
 182 **Kultur- och idrottsminister** Lena Adelsohn Liljeroth Kultur- och idrottsminister. Carlsson, Gunilla i Hisings Backa (S) Ordf. i Kulturutskottet
 187 **Sociala miljöer och sociala verksamheter i fysiska miljöer.**
 193 **Miljöminister** (71) Lena Ek Miljöminister. Ernkrans, Matilda(S) Ordförande i Miljö- och jordbruksutskottet.
 197 **Boverket och Naturvårdsverket.**
 197 **Regeringens politik för de fysiska miljöerna.**
 224 **Sammanfattningsvis är det mycket som ingår i planeringen av fysiska miljöer.**
 225 **Seder och bruk. Planering av sociala miljöer.**
 226 **Observera.**
 227 **Skiss över departementens ansvar och verksamhet.**
 228 Politik för fysiska miljöer. Demokratipolitik. Skolpolitik.Världspolitik och Europapolitik. Politik för planering av politiken.
 229 Skatte-och bidragspolitik.
 230 Hur förbättra välfärdsfördelningen?
 231 Förslag till riksdagsbeslut.
 232 Upploppen i Husby och andra förorter, ungdomsarbetslösheten
 233 Kursplan - Samhällskunskap, Grundskolan.
 234 Hushållsverksamhet
 235 Filosofi får mer plats i ungas liv
 237 Arbetstidsförkortning 239 Gröna partier.

Politik före och efter 12 september 2013

I det föregående har redovisats artiklar och sammanställningar om politiska problem till och med den 17 juni 2013.

Många exempel på problem finns i följande 36-39 zt, zu, zv och zx :

Sven Winnell 20 mars 2013: Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen? Några händelser och problem sommaren 2012 - slutet 2012 i områdena 1-5.

1. Psykologiska och filosofiska verksamheter.

2. Religiösa verksamheter.

3. Politiska vetenskaper. Politiska verksamheter.

4. Sambansforskningsverksamheter

5. Naturforskning. Matematikverksamheter.

<http://winnell.com/omr36-39zt.pdf>

Sven Winnell 20 mars 2013: Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen? Några händelser och problem sommaren 2012 - slutet 2012 i område 6.

6. Teknologiska/ekonomiska verksamheter.

<http://winnell.com/omr36-39zu.pdf>

Sven Winnell 20 mars 2013: Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen? Några händelser och problem sommaren 2012 - slutet 2012 i områdena 7-9. Kulturella verksamheter.

7. Formgivning av fysiska och sociala miljöer.

8. Språkliga verksamheter. Litteraturhistoria. Skönlitteratur.

9. Journalistik m m. Geografi. Biografi. Historia.

<http://winnell.com/omr36-39zv.pdf>

Sven Winnell 20 mars 2013: Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen? Några händelser och problem i världen sommaren 2012 - slutet 2012.
<http://winnell.com/omr36-39zx.pdf>

Svenska inrikesproblem har sedan redovisats åtminstone översiktligt från 1 januari till ungefär början av juni 2013. Tiden därefter gäller sommaruppehållet ungefär fram till riksdagens öppnande på hösten och för den tiden kan ett antal debattartiklar i DN vara värda uppmärksamhet, de kommer att visas idet följande i den mån det finns plats för dem.

Politik som rör länder utanför Sverige har inte redovisats för 2013. För 2012: sida i 36-39zx:

3	Världen
21	USA
90	Kina
107	Ryssland
124	Europa utom Ryssland
193	Mellanöstern och Nordafrika
301	Japan
315	Indien
318	Övriga Asien
329	Övriga Afrika
342	Övriga Amerika
350	Oceanien och Polarområdena.

I det närmast följande visas först artiklar i samband med riksdagens öppnande, statsbudgeten och oppositionspartiernas budgetmotioner med några kommentarer o d.

Därefter ska behandlas politiska problem rörande världen och Sverige. Världen utanför eftersom vi är så starkt sammanhängande med hela världen.

Del 2 Statsbudget och budget- motioner för 2014, med debatter.

DN 14 september 2013:

s-partiledare Stefan Löfven: **”Fredrik Reinfeldt, möt mig i debatt om** **Sveriges vägval”**

“Ett år till valet. Hittills har Fredrik Reinfeldt avvisat en öppen debatt med mig om jobben, skolan och välfärden. Nu är det dags för dig som väljare att skärskåda samhället omkring dig och bestämma hur du vill att Sverige ska se ut i framtiden, skriver Socialdemokraternas partiledare Stefan Löfven. “

“I dag är det ett år kvar till valet. Då väljer du vilket land Sverige ska vara i framtiden. Det kanske låter överdrivet, särskilt som man ofta hör att det inte är så stora skillnader i svensk politik nu för tiden. Men skillnaderna är stora, även om vi politiker bevisligen misslyckats med att tydliggöra dem. Jag tror att det beror på att vi ofta fastnar i enskildheter i stället för att prata om helheten. I den här artikeln vill jag berätta för dig om hur jag ser på framtiden för Sverige och varför jag är angelägen om att få ditt förtroende som Sveriges nästa statsminister.

Jag växte upp på landsbygden utanför Sollefteå. Där lärde jag mig mycket om mänsklig värme, värdighet och moral. Genom mitt arbete har jag mött många människor i skilda livssituationer, i skilda delar av världen, och två saker har gjort särskilt stort intryck på mig. Det ena är människors starka vilja att göra rätt för sig och ta ansvar för sin omgivning. Det andra är styrkan av samverkan. Hur mycket effektivare och bättre det blir när man löser utmaningar tillsammans och med respekt för varandra. I de här erfarenheterna ligger mycket av svaret på varför jag vill bli Sveriges statsminister. För när jag ser på vårt land i dag så ser jag mycket som gör mig upprörd.

Sverige är fortfarande ett av världens bästa länder att leva i. Vi är lyckligt lottade och stolta över vårt land. Men, något håller på att gå sönder. Jag tror att du förstår vad jag menar. Både i mindre orter och i större städer växer osäkerheten inför framtiden. 400 000 människor har inget jobb.

Långtidsarbetslösheten har skenat och klyftorna ökat. Sverige faller i mätningar om konkurrenskraft, och andelen som har möjlighet att studera på högskolan minskar. Tusentals människor som längtar efter att få arbeta är inlåsta i själsdödande aktiviteter som mest verkar finnas till för att övervaka dem. Ökad arbetslöshet, fallande skolresultat, vidgade klyftor och sprickor i välfärden. Nu tycker du kanske att det låter som en överdriven svartmålning, när Sverige ju faktiskt fortfarande är ett väldigt bra land. Så är det naturligtvis. Men efter sju år framgår det med all önskvärd tydlighet i vilken riktning Fredrik Reinfeldt leder Sverige.

Om man låter bli att lämna in bilen på service så rullar den ändå på ganska länge, men allteftersom man eftersätter underhållet så börjar den hacka och fungera allt sämre. Likadant är det med jobben, skolan, välfärden och landets konkurrenskraft. Och det är här du väljer riktning för Sverige när du röstar om 365 dagar.

Min väg innebär en annan väg än i dag. Min väg går mot EU:s lägsta arbetslöshet senast 2020 och investeringar för att rädda skolan. Jag vill samla Sverige för en starkare konkurrenskraft och ett anständigare samhälle. Jag tror att det finns en annan väg än att peka ut särintressen och dela in människor i olika grupper. Jag vill gärna se på Sverige som att vi är en del av en stor familj. Där man visar respekt för varandra, gläds över andras framgångar och ställer upp för varandra när det behövs. I en sådan familj tillåts ingen smita undan sitt ansvar och ingen lämnas i sticket.

Jag tror på arbetets värde. Att gå upp på morgonen för att gå till jobbet innebär en mening med dagen och en delaktighet som man sällan förstår värdet av förrän man inte behöver ställa väckarklockan längre. Jobben är fundamentet såväl för varje människas frihet som för våra möjligheter att bygga det Sverige som vi vill ha. Varje försök att konkurrera med lägre löner, sämre arbetsmiljö och sänkta kunskapskrav är dömt att misslyckas. Det finns alltid andra länder som kommer att kunna bjuda långt under oss. Jag tror i stället på samarbete. Jag har goda relationer med svenska företagare och jag har respekt för deras kompetens och vilja att lyfta Sveriges konkurrenskraft och skapa vår tillväxt. Tillsammans kan vi göra investeringar i innovation, forskning och utveckling. Företagen behöver kompetens och motiverad arbetskraft för att växa. Vi måste sluta låsa in människor i Fas 3 och i stället ge utbildning för de yrkesroller som många företag absurt nog har brist på.

Och visst kan vi ta ett gemensamt beslut om att långtidsarbetslöshet bland unga är ovärdigt ett civiliserat samhälle. Jag vill ge arbete, praktik eller utbildning till alla unga inom 90 dagar, och göra långtidsarbetslöshet till en omöjlighet för våra unga. Jag tror på ett gemensamt ansvar för våra barns framtid och vill sätta stopp för osäkra experiment och okontrollerade konkurser i skolan. Jag vill minska klasserna så att varje barn blir sett. Läraryrket ska bli en stolthet igen, och barn som riskerar att halka efter måste få så tidigt stöd som möjligt.

Jag känner, och jag tror att du känner, att vi inte behöver leva i ett samhälle där någon vi älskar riskerar att utförsäkras eller förloras på ett sjukhus i kaos. Det är inte värdigt. Vi har aldrig varit så rika som vi är i dag. Vi har en möjlighet att skapa en anständig trygghet – utan invandring eller ohämmat vinstintresse. Men mest av allt känner jag framtidstro. Sverige är starkt. Vi kan sluta att låna pengar till nya skattesänkningar, och i stället välja att fokusera våra resurser på jobb, skola

och välfärd. Vi kan möta utmaningarna i en åldrande befolkning, en global konkurrens, en nödvändig klimatomställning, tillsammans. Om vi samlas och tar vårt ansvar som jämlika och jämställda medlemmar i en familj, finns det få hinder vi inte kan besegra. Det är vår styrka, och vi svenskar har ofta sammanfattat den vetskapen med ett enkelt ord: solidaritet.

Det här är mitt sätt att se på det val du har att göra när du lägger din röst nästa år. Men i en demokrati måste väljarna få höra hur alternativet ser ut och argumenten brytas mot varandra. Därför är det olyckligt att de två kandidaterna till statsministerposten nästa år ännu aldrig mötts i en debatt man mot man. Fredrik Reinfeldt har konsekvent avvisat alla förslag till debatt med mig. Nu utmanar jag återigen Fredrik Reinfeldt på debatt. Låt våra medarbetare hitta en tid så att vi kan mötas i en efterlängtat debatt om vägvalen för Sverige

Stefan Löfven, partiordförande - Socialdemokraterna “

DN 13 september 2013: Ett år kvar till valet:

“Ewa Stenberg: Om Reinfeldt ska göra en trippel måste alliansen bli piggare”

“Även om det är mycket svårt för en sittande regering att vinna tre val i rad så är loppet inte kört för M, C, FP och KD.”

“Utmanarna har problem med både laguppställning och förnyelse. Och ska alliansen ha en chans så måste den ändra framtoning till att vara taggad och ha nya idéer om hur Sverige ska förändras.

Erik Gustaf Boström gjorde det i slutet av 1800-talet, innan kvinnor fått sin rösträtt. Och så förstås Tage Erlander på 1900-talets mitt, med råge. Alla de andra har tröttnat eller misslyckats med att väljas om en tredje gång. Frågan är om Fredrik Reinfeldt ska föräras en plats i Sveriges statsministrars yppersta elit genom att vinna tre val i rad och regera oavbrutet däremellan.

Opinionsmätningarna talar till hans nackdel. Men minns hur det såg ut ett år före förra valet. Då ledde de rödgröna fortfarande. Marginalen hade krympt efter beskedet om samarbete mellan S, V och MP, men de låg före. När de rödgröna så presenterade sitt budgetförslag våren 2010 fick de en dödsstöt i opinionen. Mittenväljare blev skrämda av skattehöjningarna och ställde sig frågande till hur de rödgröna skulle sköta ekonomin. Finanskrisen pågick och rege-ringen fick goda betyg för sitt sätt att hantera den. Så vändes ledning till förlust.

Alliansen hoppas att historien ska upprepa sig. Det är därför de tjarar om regeringsfrågan hela tiden. Socialdemokraterna har inget lätt val. Om Stefan Löfven vill ha ett samarbete med MP, men inte med V, är frågan ifall partiets väns-terflygel kommer att acceptera det denna

gång. Annars blir det en repris på Mona Sahlins förnedrande reträtt, när hon efter bakläxa i partistyrelsen tvingades bjuda in också dåvarande vänsterledaren Lars Ohly till samarbetet.

Löfven har försökt ha kursen inställd på medelklassväljarna i storstäderna. Hans signatur-melodi ända sedan han tillträdde har varit att efterlysa breda politiska uppgörelser.

Nu har Löfven tagit ett kliv åt vänster. I sommartalet för knappt tre veckor sedan krävde han att premiepensionssystemet ska rivas upp. Därmed ifrågasatte han en av grundbultarna i den viktigaste uppgörelsen över blocken som gjorts under de senaste trettio åren, den om det nya pensionssystemet.

Frågan är hur stadigt Stefan Löfvens kurs ligger. Klarar han att ställa V utanför ett regeringsalternativ?

Skulle S-ledaren i stället säga att det parlamentariska läget är så osäkert och blockpolitiken så omodern att han inte avser att peka ut någon bestämd regeringspartner, så skapar det också problem för honom. Det är svårt att göra troligt att han kan regera med FP eller C, när deras partiledare tydligt säger nej. Flera väljare kommer sannolikt, flitigt understödda av alliansen, att räkna in nedlagda privata friskolor, fastighetsskatt, höjd bensinskatt och andra vänsterförslag i S alternativ ändå. Och då är det inte en realistisk kompromiss de räknar med, utan de mest extrema förslagen. Det skrämmar de medelklassväljare som Stefan Löfven behöver nå för att få majoritet.

Moderaterna har å andra sidan ingen lätt resa heller. Partiorganisationen är i kris. Flera toptjänstemän har slutat, partiekonomin är i obalans och idéutvecklingen har stått ganska still. Ska Moderaterna ha en chans så får partiet inte framstå som lika sönderregerat och trött som det har varit.

För M räcker det inte att göra ett eget bra val, partiet ska dessutom helst rädda KD och C kvar i riksdagen med hjälp av stödröster.

De två stora partierna slåss om samma väljargrupp för att kunna vinna. Och de har samma dilemma. Läger de sig för nära mitten och varandra så förlorar deras partimedlemmar geisten när de ska ut och knacka dörr och möta väljare. Läger sig M mer åt höger och S åt vänster blir valarbetarna glada över att politiken inte är så ljummen, men de får svårare att övertyga mittenväljarna.

Ewa Stenberg ewa.stenberg@dn.se “

DN 13 september 2013: Ett år kvar till valet:

“Ingen har vunnit tre gånger i rad på 2000-talet”

“Svårvunnen seger. Det är svårt att vinna tre val i rad, och det har blivit svårare ju mer otrogna väljarna har blivit. Ingen europeisk ledare har lyckats med en trippel under 2000-talet – hittills. Det visar DN:s genomgång av Europas politiska valvinnare.”

”Socialdemokraterna regerar i Skandinavien och Kristdemokraterna på kontinenten.” Så såg den europeiska politiska kartan ut under flera decennier efter andra världskriget. För det stora partiet handlade valrörelsen främst om att mobilisera kärnväljarna för att kunna sitta kvar på ministertaburettorna.

Denna förenklade bild av politiken har förändrats i grunden med samhällsomvandlingen efter Berlinmurens fall och ekonomins internationalisering, vilket gör att politikerna har allt mindre verklig makt. Allt fler väljare känner inte längre någon ideologisk hemvist och saknar ”favoritparti”, medan partierna tappat medlemmar och utvecklats mot pr-företag i jakt på röster.

Det här märks tydligt på hur många regeringschefer som kunde vinna både två, tre och fyra gånger tidigare. Tage Erlander hade likvärdiga valvinnare i Österrikes S-ledare Bruno Kreisky och Franz Vranitzky, och i kristdemokratiska ledare som Ruud Lubbers i Nederländerna och Wilfried Martens i Belgien.

Men det går att vinna om och om igen även i dag. Det visar Luxemburgs Jean-Claude Juncker, som med sina drygt 17 år som

regeringschef innehar Europarekordet. Han tvingades visserligen avgå i somras efter en spionskandal, men väntas vinna nyvalet i oktober.

Den andra politiska ledaren som bryter mot förbannelsen att det inte går att vinna tre val i rad på 2000-talet kan bli Tysklands Angela Merkel, som tippas få sitta kvar efter förbundsdagsvalet nästa söndag.

Men den stora förebilden för alla maktsugna politiker i konsten att både vända en lång rad av valneder-lag och skapa en lång segersvit är ändå Storbritanniens Tony Blair.

Han drev hårdhänt Labour mot mitten för att partiets ståndpunkter inte längre skulle skrämma bort de partilösa väljarna. Och när Blair kommit till makten lyckades han behålla den i tio år, 1997–2007, genom att få konservativa Tories att framstå som ett extremistiskt hot för mittenväljarna.

Europas nutidshistoria har också flera exempel på oppositionsledare som skjutit sig i foten och inte lyckats vinna trots att väljarna var oerhört missnöjda med sittande makthavare.

I Storbritannien sågs Labours Neil Kinnock som en given segrare 1992 sedan premiärminister Margaret Thatcher avsatts av sina egna ministrar och partiet verkade vara i upplösningstillstånd. Ändå vann de konservativa valet.

I Frankrike var Socialdemokraterna självklara vinnare i presidentvalet 2002 mot den djupt impopulära Jacques Chirac. Men S-kandidaten Lionel Jospin förlorade redan i första valomgången och fick till och med färre röster än högerpopulistiske Jean-Marie Le Pen.

Henrik Brors DN “

“ Fakta. Här är de som vunnit fler än två val i rad

Sverige: Socialdemokraterna 1982–91 (Olof Palme val 1982 och -85, Ingvar Carlsson -88).

Socialdemokraterna 1994–2006 (Ingvar Carlsson val -94, Göran Persson -98 och 2002).

Danmark: Poul Schlüter, konservative folkepartiet, 1982–93 (val 1984, -87, -88 och -90). Ledde flera minoritetsregeringar som pragmatisk landsfader trots att partiet bara hade 15–20 procent av rösterna.

Island: David Oddsson, Självständighetspartiet 1991–2004 (val 1991, -94 och -99). Drev igenom en massiv avreglering med snabbt ökade inkomster men också en gigantisk lånebubbla som följde.

Nederländerna: Ruud Lubbers, Kristdemokraterna 1982–94 (val 1982, -86 och -89). Fortsatte på en lång tradition av kristdemokratisk politisk dominans i landet.

Belgien: Kristdemokraterna 1979–99. Wilfried Martens 1979–92 (val 1982 och -87), Jean-Luc Dehaene 1992–99 (val 1991 och -95). Lång tradition av kristdemokratisk dominans i koalitionsregeringar som fortsatte ända in på 90-talet.

Luxemburg: Kristsociala folkpartiet 1979–. Pierre Werner 1979–84, Jacques Santer 1984–94, Jean-Claude Juncker 1995–2013 (val 1999, 2004 och 2009). Stålarbetar-sonen Juncker är oerhört populär för att landet kommit ur stål- och gruvkrisen som ett av de rikaste i världen.

Tyskland: Helmut Kohl, Kristdemokraterna, 1982–98 (val 1983, -87, -90 och -94). Ledde kristdemokraterna tillbaka till makten efter drygt tio år av S-styre. Vann starkt stöd på återföreningen.

Angela Merkel, Kristdemokraterna 2005– (val 2005 och 2009, 22 sep 2013?

Österrike: Socialdemokraterna 1970–2000. Bruno Kreisky 1970-83. (val 1970, -71, -75 och -79), Franz Vranitzky, Socialdemokraterna 1986-97 (val 1986, -90 och -95). Trettio år av socialdemokratisk dominans. Har behållit makten genom regeringssamarbete med borgerliga huvudmotståndaren.

Frankrike: Borgerliga Gaullistpartiet, 1995–2012. Jacques Chirac 1995–2007 (val 1995 och 2002), Nicolas Sarkozy 2007–2012 (val 2007). Franska presidenter har stor politisk makt och trots låga popularitetssiffror lyckades Chirac och Sarkozy styra i 17 år tack vare en splittrad socialdemokrati.

Storbritannien: Konservativa Tories, 1979–97. Margaret Thatcher 1979–90 (val 1979, -83 och -87) John Major 1990–97 (val 92). Thatcher kom till makten efter omfattande strejker mot Labourregeringen. Tony Blair, Socialdemokratiska Labour 1997–2007 (val 1997, 2001 och 2005). Förde partiets politik mot mitten. Vann 2005 trots hård kritik mot att britterna deltog i invasionen i Afghanistan och i Irak.

Spanien: Felipe Gonzáles, Socialdemokrat, 1982–96 (val 1982, -86, -89 och -93). Fick rollen som den som förverkligade demokratin efter diktatorn Francos död 1975.

Portugal: Aníbal Cavaco Silva. borgerlig, 1985–95 (val 1985, -87 och -91). Regeringschef under landets första år som EU-medlem med kraftigt förbättrad ekonomi med hjälp av EU-fonder.”

DN 13 september 2013: Ett år kvar till valet:

“Reinfeldt: Jag laddar för att vara mitt absolut bästa”

”Pigg och motiverad.” Statsminister Fredrik Reinfeldt slår i en intervju med DN tillbaka mot bilden att han skulle vara trött efter sju år som statsminister. Nu siktar han på att vinna sitt tredje raka val men uppförsbacken är brant. “

“Han är redan historisk som den borgerliga statsminister som suttit längst under efterkrigstiden. Men det ser inte ljust ut i opinionsmätningarna inför möjligheten till en eventuell tredje mandatperiod.

I senaste DN/Ipsos-mätningen fick de fyra borgerliga partierna 39 procent mot de rödgrönas 51. I andra opinionsmätningar är gapet mellan blocken ungefär lika stort.

– Jag ser detta och tar det på allvar, säger Fredrik Reinfeldt.

Utan Kristdemokraterna – som låg under riksdagsspärren i mätningen – skulle den borgerliga riksdagsandelen bara vara 35,5 procent. Även Centerpartiet fortsätter att balansera på fyraprocentsspärren. Ändå tänker inte Fredrik Reinfeldt uppmana borgerliga väljare att stödträ på regeringens småpartier.

– Nej, jag har till uppgift att uppmuntra människor att de med förtroende kan rösta på Moderaterna. Men jag har också ett ansvar för att se till att vårt alliansformat ger de tre andra utrymme.

Inför partivänner har han flera gånger det senaste året framhållit hur svårt det är att vinna tre val i rad.

– Nu ska vi samla ihop oss, nu ska vi visa att vi kan, vi ska ge dem en match.

Du är inte rädd för att det låter uppgivet?

– Nej, vi har fortfarande ett år till valet. Jag kommer nog i tilltagande grad att uppmana till att vi ska kämpa hela vägen och att vi ska känna att vi kan ta hem det här.

På tisdag läser han upp sin åttonde regeringsförklaring när riksdagen håller sitt högtidliga öppnande. Men han är fortfarande bara 48 år, en med EU-mått låg ålder för en regeringschef. Uppgifter om att han skulle vara trött och på väg att lämna partiledarskapet avvisar han.

– Jag känner mig väldigt pigg och i god form. Jag har börjat den stora laddningen för att vara mitt absolut bästa i valrörelsen nästa år.

Han berättar att han tränar på gym ”om inte varje dag, så nära i alla fall”.

– Det är ett sätt att balansera en risk för stillasittande och allt det här som många upplever mitt i livet.

Han säger sig inspireras av de snart 230 resor i landet han gjort som statsminister.

– Varje gång jag kommer hem efter de här resorna går jag omkring och visslar och sjunger och tycker att det är härligt med det jobb jag har. Då hittar jag min motivation hela tiden igen.

Men hur sugen är du?

– Jag känner att vi skriver ett nytt kapitel i mycket av det vi gör nu av vad vi tillför den svenska modellen. De här yrkesintroduktionsavtalen känns väldigt spännande. Vi har massor av samhällsproblem som vi har kvar att lösa.

Efter sju år i regeringskansliet ber DN honom beskriva skillnaden ifall ”de gamla” Moderaterna skulle ha styrt Sverige under samma period.

– Det är låg- och normalinkomsttagare som ska få mer i plånboken, att ständigt försöka hitta svar på hur ekonomiskt utsatta grupper också ska kunna få förbättringar. Den här viljan att hålla bredd i våra förslag. Det blir inte alltid så mycket till var och en, men det blir mer jämnt fördelat och det tror jag har varit en viktig del.

Men med de skattesänkningar som ni planerar för nästa år blir det ju nästan lika stora skattesänkningar som de gamla Moderaterna under Bo Lundgren talade om. Det är väl inte så stor skillnad?

– Det intressanta är ju att Socialdemokraterna dessutom accepterar alla skattesänkningar. Det är en ny tid.

Mats J Larsson matsj.larsson@dn.se “

“Fredrik Reinfeldt (M)

Utsågs till partiledare: 25 oktober 2003.

Senaste DN/Ipsos för Moderaterna (augusti): 25,6 procent, lägsta siffran sedan november 2008.

Stödet för de borgerliga i senaste DN/Ipsos: 39 procent, inklusive KD som låg under riksdagsspärren med 3,5 procent.

Viktiga händelser framöver:

17 september: Riksdagens högtidliga öppnande. Fredrik Reinfeldt läser upp sin åttonde regeringsförklaring.

18 september: Höstbudgeten läggs fram för valåret 2014.

17–20 oktober: Moderaternas arbetsstämma i Norrköping. “

DN 13 september 2013: Ett år kvar till valet:

“Löfven: Vi behöver högre skatter till välfärden”

“Högre skatter behövs till jobb, skola och välfärd. Det säger S-ledaren Stefan Löfven som väntar otåligt på att få ta över regeringsmakten. Men beskedet hur han vill att en regering ska se ut dröjer.”

– Vi ska vinna valet! Så avslutade Stefan Löfven sitt tal i onsdags inför drygt 200 social-demokratiska kommunpolitiker. Applådena smattrade i riksdagens andrakammarsal.

Men vad det innebär vill han inte gärna precisera.

– Vi ska se till och bidra till, så gott vi kan, att Sverige får en regering som klarar en majoritet i parlamentet. Och Sverigedemokraterna ska inte vara vågmästare som de är nu.

Han har lovat närmare besked ”i god tid” före valet.

– Då ska vi berätta hur vi ser på regeringsfrågan för egen del, vad vi skulle föredra. Men jag kommer lika fort även då att säga att det är när vi ser valresultatet som är det viktiga.

Han vill inte ens säga vilket parti han tycker ligger närmast politiskt.

– Det är svårt att säga, faktiskt.

Löfven spelar ned likheterna med Miljöpartiet, trots att partierna i veckan gjort sitt första gemensamma utspel sedan förra valet.

– Vi tycker att Miljöpartiet har mycket bra förslag och kan miljöfrågorna på ett bra sätt, säger han avvaktande.

Men han berättar samtidigt att han träffar såväl MP-språkrören Åsa Romson och Gustav Fridolin regelbundet, liksom Vänsterpartiets partiledare Jonas Sjöstedt.

– Vi sms:ar, pratar i telefon och träffas också ibland.

Har alla tre partier träffats någon gång?

– Nej, det har vi inte gjort.

Regeringsfrågan är en av statsminister Fredrik Reinfeldts vanligaste angreppspunkter mot Stefan Löfven. Det lär märkas även i nästa tv-sända partiledardebatt den 6 oktober efter att oppositionspartierna lagt fram sina skuggbudgetar.

Löfven svarar med att tala om avsaknaden av jobb och brister i skola, omsorg och sjukförsäkring.

Vilken fråga DN än ställer kommer S-ledaren tillbaka till dessa frågor och ger exempel på människor han träffat: en arbetslös som uppmanar honom att ”göra något”, en annan som vädjar att Fas 3 ska tas bort och riksdagsledamoten vars mamma fick cancer och utförsäkrades en månad före sin död.

– Vi kan inte ha det så här längre, säger han och skakar på huvudet.

För att ha råd med förändringar som S vill genomföra krävs högre skatteuttag, fastslår han. I S-skuggbudgetarna har det legat på cirka 20 miljarder kronor över regeringens de senaste åren.

– Vi kommer även i fortsättningen att ha högre ambitioner än regeringen på jobb, skola och välfärd. Så vi kommer att ha ett högre skatteuttag.

Men ett femte jobbskatteavdrag kommer partiet att acceptera, med undantag för att inkomster över 60 000 kronor i månaden ska beskattas mer. Dessutom blir det ingen fastighetsskatt eller förmögenhetsskatt.

– Det är vårt löfte.

Det har gått mindre än två år sedan Socialdemokraterna under Löfvens företrädare Håkan Juholt genomgick sin värsta kris hittills. Nu säger han sig leda ett parti som ”verkligen är på gång”.

Men även om partivännerna applåderar står partiets opinionsstöd och stampar strax ovanför 30-procentsstrecket.

– Jag är inte nöjd. Vi ska högre upp än så.

För att lyckas med det samlar Stefan Löfven kraft med långpromenader, gärna runt Djurgården. Sedan i somras har han också börjat gå på gym tre gånger i veckan.

– Jag tränar för att jag vill hålla mig i god fysisk form, säger Löfven som var fotbollsspelare i Modo i division fem innan han knäckte näsbenet och la av.

Mats J Larsson matsj.larsson@dn.se “

“Stefan Löfven (S)

Utsågs till partiledare: 27 januari 2012.

Senaste DN/Ipsos för Social-demokraterna (augusti): 34,4 procent.

Stödet för de rödgröna i senaste DN/Ipsos: 51 procent.

Viktiga händelser framöver:

4 oktober: Sista dag för oppositionspartierna att lägga fram sina skuggbudgetar i riksdagen.

6 oktober: Partiledardebatt i SVT:s ”Agenda”.

24 oktober: Möte i Stockholm med den nybildade organisationen Progressive Alliance med ett 50-tal partier som ingår eller tidigare har ingått i Socialistinternationalen.”

DN 17 september 2013:Regeringens budget. Första tv-duellen mellan M- och S-ledarna:

“Löfven redo att stoppa skattepaket”

“Regeringens planerade skattesänkningar nästa år präglade den första duellen mellan statsminister Fredrik Reinfeldt (M) och Stefan Löfven (S) i SVT:s Aktuellt i går kväll. Efteråt höll Löfven fast vid att Socialdemokraterna kan tänka sig att fälla den extra skattesänkningen för höglavlönade ihop med Sverigedemokraterna.”

“– Vi lägger ett utskottsinitiativ, hur nu det kommer att se ut, tillsammans med två andra partier. Och vill då Sverigedemokraterna, så ... Det är vi som lägger initiativet. Då vet vi inte hur det slutar, men vi måste kunna stå för vår politik, sade Stefan Löfven.

Statsminister Fredrik Reinfeldt, som själv är beroende av SD:s stöd för att få igenom ett femte jobbskatte-avdrag, avstod från att anklaga de rödgröna för att vara på väg att samarbeta med Sverigedemokraterna.

– Riksdagen får fatta sina beslut. Vi har lagt fram den politik vi gick till val på och som vi tror på, sade statsministern till DN.

Tidigare under måndagen presenterade regeringen sitt förslag på ett femte jobbskatteavdrag och en höjning av brytpunkten för statlig skatt som skulle ge en extra skattesänkning på några hundralappar i månaden för inkomster över 36 000 kronor.

Men mot höjningen av brytpunkten tänker oppositionen göra motstånd. Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet meddelade att de kommer att ta ett utskottsinitiativ i riksdagen för att stoppa jobbskatteavdraget och höjningen av brytpunkten. Utspellet är de tre rödgröna partiernas första gemensamma initiativ på flera år.

Jobbskatteavdraget har stöd av Sverigedemokraterna och kommer därför att gå igenom. Partiet är däremot, precis som resten av oppositionen, emot en höjning av brytpunkten.

Om frågorna behandlas tillsammans kommer de rödgröna partierna inte att få med sig Sverige-demokraterna (SD). Delas de upp är SD dock villigt att hjälpa till att stoppa höjningen av brytpunkten.

Socialdemokraternas ekonomisk-politiska talesperson Magdalena Andersson säger att den rödgröna oppositionen ännu inte bestämt sig för om jobbskatte-avdraget och höjningen av brytpunkten ska behandlas tillsammans eller separat. Både Vänsterpartiet och Miljöpartiet tycker att jobbskatteavdraget och höjningen av brytpunkten ska behandlas var för sig.

Socialdemokraterna har inga betänkligheter kring att stoppa delar av skattesänkningarna med hjälp av Sverigedemokraterna.

– Här har vi varit tydliga hela vägen. Vi lägger våra förslag i riksdagen oavsett hur Sverigedemokraterna röstar, säger Magdalena Andersson.

Det är ännu oprövat i riksdagen om inkomsterna i budgeten på samma sätt som utgifterna omfattas av budgetlagen. För två år sedan var frågan aktuell, men prövades aldrig i ett skarpt läge eftersom regeringen den gången drog tillbaka det femte jobbskatteavdraget med hänvisning till konjunkturen.

Mats J Larsson matsj.larsson@dn.se

“ Fakta. Regeringens presenterade satsningar i budgeten

Jobbskatteavdrag. Ett femte jobbskatteavdrag som ger högst 337 kronor mer i månaden. En städare med genomsnittlig lön får exempelvis 176 kronor mer i månaden medan en polis får 337 kronor.

Kostnad: 12 miljarder kronor.

Höjd brytpunkt. Brytpunkten för när man ska betala statlig skatt höjs från 36 158 kronor till 37 417 kronor i månaden 2014. Höjningen av brytpunkten ger som mest 252 kronor i månaden.

Kostnad: 3 miljarder kronor.

Sänkt pensionärsskatt. Skatten på pensionsinkomster sänks med runt 100 kronor i månaden för pensionärer som fyllt 65 år.

Kostnad: 2,5 miljarder kronor.

Höjt bostadsbidrag. Bostadsbidraget till barnfamiljer med låga inkomster höjs med mellan 200 och 300 kronor i månaden. Maxbidraget för ett barn blir 1 500 kronor i månaden, för två barn 2 000 kronor och för tre barn 2 650 kronor.

Kostnad: 466 miljoner kronor.

Höjt fribelopp. Fribeloppet för studerande höjs med 30 000 kronor från 2014. Efter höjningen kan de studerande ha arbetsinkomster på upp till 172 400 kronor per år utan att studiemedlen minskas.

Kostnad: 218 miljoner kronor.

Sänkt a-kasseavgift. Sänkningen varierar mellan 0 och 255 kronor i månaden beroende på vilken a-kassa man är med i.

Kostnad: 2,8 miljarder kronor.

Mer pengar till Fas 3. Regeringens satsningar för att motverka långtidsarbetslösheten handlar främst om förlängningar av tidigare åtgärder i sysselsättningsfasen, mer känd som Fas 3. Inom Samhall skapas 1 000 tillfälliga utvecklingsanställningar.

Kostnad: 363 miljoner kronor.

Höjda lärarlöner. Mer än hälften av regeringens utbildningssatsning går till fler karriärtjänster, där duktiga lärare får 5 000 respektive 10 000 kronor extra per månad.

Kostnad: 600 miljoner kronor. “

Från regeringen.se den 17 september 2013:

Statsministern läste upp regeringsförklaringen

"Vi ska fortsätta att göra hela Sverige till ett bättre land för alla. Vi ska fortsätta att sätta jobben främst. Vi vill återupprätta arbetets värde och motverka utanförskap. Målet är full sysselsättning." Det sade statsminister Fredrik Reinfeldt när han läste upp regeringsförklaringen i samband med riksmötets öppnande i dag.

Statsministern presenterar regeringsförklaringen varje höst i samband med riksmötets öppnande. Då presenteras inriktningen för regeringens politik. Statsminister Fredrik Reinfeldt valde att inleda årets regeringsförklaring utanför Sveriges gränser. Han sade:

"Slutet av sommaren och början av hösten har tyvärr inneburit en upptrappning av konfliktnivån i världen. Krigets Syrien och våldsamheterna i Egypten är en kraftfull påminnelse om människans sårbarhet inför det som vill ont och illa. Här i Sverige, från ett land som så länge haft fred, är det svårt att ta in den brutalitet som krig för med sig."

"Statsministern pratade också om vad som har byggt Sverige genom historien: värden som frihet, trygghet, solidaritet, jämställdhet, öppenhet, gemenskap och strävsamhet."

"Regeringen värnar dessa värden och beståndsdelar. Vi lägger dessutom till nya pusselbitar. Vi vill göra ett bra land ännu bättre", sade han."

[Ladda ner regeringsförklaringen 2013](#)

“Eders Majestäter, Eders Kungliga Högheter, herr talman, ledamöter av Sveriges riksdag

Slutet av sommaren och början av hösten har tyvärr inneburit en upptrappning av konfliktnivån i världen. Krigets Syrien och våldsamheterna i Egypten är en kraftfull påminnelse om människans sårbarhet inför det som vill ont och illa. Här i Sverige, från ett land som så länge haft fred, är det svårt att ta in den brutalitet som krig för med sig. Vi hör vad som sägs och vi ser bilderna, men att fullt ut förstå lidandet är för många av oss en nästan övermäktig uppgift. För andra svenskar är det en bärande del i deras liv; det var därför de sökte sig hit som flyktingar och blev ett med oss. Då som nu ska Sverige och solidaritet hänga samman.

När vi tar in vår omvärld så påminns vi om Sveriges förtjänster. De möjligheter det innebär att få växa upp i ett land som har fred, en välutvecklad demokrati och god välfärd. Där alla, oavsett härkomst, religion, funktionshinder, kön, sexuell läggning eller könsöverskridande identitet ses som människor med lika rättigheter och okränkbart värde.

Det finns också anledning att reflektera över hur omvärlden ser på oss. Trots att vi är ett litet land så vänds många blickar hit. När USA:s president Barack Obama nyligen besökte oss diskuterade vi Sveriges ekonomi och hur vi stått emot krisen. Hur mer av öppenhet och handel är bra för tillväxt i hela världen och ofta ökar motståndskraften mot kriser.

Vår förmåga att förena en konkurrenskraftig tillväxtekonomi, framgångsrika företag och höga välfärdsambitioner med minskad klimatpåverkan väcker intresse.

I valet 2010 vann Alliansen – Moderaterna, Folkpartiet liberalerna, Centerpartiet och Kristdemokraterna – svenska folkets förtroende att fortsätta bära regeringsansvaret. Våra löften och ambitioner gäller alltså. Vi ska fortsätta att göra hela Sverige till ett bättre land för alla. Vi ska fortsätta att sätta jobben främst. Vi vill återupprätta arbetsets värde och motverka utanförskap. Målet är full sysselsättning. Vårt land har byggts upp med en bred uppsättning värden som frihet, trygghet, solidaritet, jämställdhet, öppenhet, gemenskap och strävsamhet.

Regeringen värnar dessa värden och beståndsdelar. Vi lägger dessutom till nya pusselbitar. Vi vill göra ett bra land ännu bättre.

Regeringen tar ansvar för Sveriges ekonomi. Genom att värna de offentliga finanserna. Genom en aktiv politik för att dämpa krisers och oroshärdars effekter på jobben, på välfärdens kärna och på hus-hållens ekonomier. Genom ansvarsfullhet och måttfullhet i goda tider för att motverka överhettning och inflation. Ständigt med en ödmjuk syn på politikens gränser i en globaliserad värld.

Regeringen återupprättar arbetslinjen och kunskapslinjen, förbättrar villkoren för företagande och entreprenörskap samt utvecklar och tryggar välfärdens vård och omsorg. Regeringen ser till att Sverige är ett land som håller ihop, även om vi inte är utan prövningar; senvårens händelser i delar av våra storstadsområden förstärker oss i övertygelsen att mer av sammanhållning behövs.

I regeringsförklaringen 2010 presenterade regeringen inriktningen för politiken och samarbetsformerna i riksdagen för den här mandatperioden. Den gäller fortsatt.

Herr talman

Den globala finans- och skuldkrisen och dess konsekvenser har tyngt världsekonomin i fem år. Detta har under lika lång tid dämpat svensk ekonomi och arbetsmarknad. Den ekonomiska utvecklingen i omvärlden är fortsatt osäker. En återhämtning har svårt att få fäste.

Sveriges ekonomi åtnjuter stort förtroende. Det gör den tack vare att vi har värnat ordning och reda i våra offentliga finanser. Vår offentliga skuld är låg och ligger på drygt hälften av genomsnittet i EU. Sveriges offentliga finanser tillhör de starkaste i Europa.

Vår starka position ska användas till att ge stöd för en återhämtning. Samtidigt ska krisens effekter fortsatt motverkas. Detta bör göras med en välavvägd och välriktad finanspolitik. Och med tyngdpunkt på åtgärder som förbättrar de långsiktiga förutsättningarna för jobb och tillväxt.

Det finanspolitiska ramverket ska bidra till att bibehålla förtroendet för sunda offentliga finanser. Utgiftstak och överskottsmål ska värnas. När arbetslösheten är hög och resursutnyttjandet lågt bör finanspolitiken ge stöd för jobb och återhämtning. En allt för snabb återgång till överskott riskerar att leda till att en återhämtning bryts med en försämrad utveckling på arbetsmarknaden som följd.

För att säkra en stabil utveckling och lägre arbetslöshet är det rimligt att återvända till ett sparande om 1 procent av bnp först när resursut-

nyttjandet närmast sig balans. Detta väntas enligt våra prognoser ske först 2017.

Herr talman

I en utdragen lågkonjunktur med svag efterfrågan går vi fram med en expansiv politik. Åtgärderna stöttar ekonomin och jobben samtidigt som de gör vår ekonomi mer konkurrenskraftig och långsiktigt mer hållbar. Vi ska inte sitta med armarna i kors och vänta på att jobben ska komma eller bygga vår politik på kortsiktiga och illa genomtänkta åtgärder som riskerar att försämra förutsättningar för en stark och uthållig utveckling.

Under krisåren har regeringen gjort satsningar som få andra länder i Europa haft möjlighet till. Vi har satsat på forskning och innovation. Vi har investerat i infrastruktur. Vi har tillfört resurser till och förbättrat verksamheterna i välfärden. Vi har stärkt rättsväsendet. Vi har gjort insatser för att stärka skyddsnätet för människor och familjer med svag ekonomi.

Samtidigt har utgifterna för bland annat kortvariga sjukskrivningar ökat. Detta bidrar till att utrymmet för utgiftsreformer under utgiftstaket är mycket begränsat 2014. Huvuddelen av satsningarna för att stötta ekonomin och jobben bör därför ligga på inkomstsidan.

Regeringen avser att föreslå en förstärkning av jobbskatteavdraget. Det ger mer kvar av lönen och stärker hushållens ekonomi samt konsumtion av varor och tjänster. På så vis stöttas en återhämtning. Samtidigt som drivkrafterna till arbete stärks varaktigt. När enskilda

och familjer får behålla mer av sin lön ökar också deras frihet.

För att stärka drivkrafterna för utbildning, utökad arbetstid och viljan att ta på sig ökat ansvar kommer även en höjning av brytpunkten för uttag av statlig inkomstskatt att föreslås. Det ger drygt en miljon människor sänkt statlig inkomstskatt.

Alltför många unga har svårt att komma in på arbetsmarknaden. Det behövs nya och bredare vägar för unga in i arbetslivet.

Här har hela samhället ett ansvar. Regeringen tog därför hösten 2011 initiativ till ett trepartssamtal med arbetsmarknadens parter.

Avgörande steg för nya och bredare vägar till arbete har tagits inom ramen för dessa trepartssamtal. De branschvisa avtal om yrkesintroduktion som arbetsmarknadens parter har tecknat innebär ett större inslag av arbetsplatsförlagt lärande. Det kommer att ge fler unga en möjlighet att etablera sig på arbetsmarknaden. Fler avtal väntas komma till.

För att stödja denna utveckling kommer regeringen att föreslå ett ekonomiskt stöd till arbetsgivare. En större satsning görs också på den gymnasiala lärlingsutbildningen. Dessutom kommer regeringen att stärka de gymnasiala yrkesprogrammen.

Regeringens åtgärder förväntas korta vägen mellan utbildning och arbete. På så sätt ökar ungas chanser att få jobb.

Viktiga steg har tagits av arbetsmarknadens parter i trepartssamtalen. Därför vill regeringen tillmötesgå önskemålet om att slopa differentieringen av den avgift som a-kassorna betalar in. Därigenom kommer över två miljoner medlemmar i a-kassorna att få en sänkning av avgiften och fler kan gå med i en a-kassa.

Regeringen avser även, som ett resultat av trepartssamtalen, att föreslå ett statligt stöd för korttidsarbete vid allvarliga kriser, och åtgärder som stärker omställningsförmåga på arbetsmarknaden. Det behöver bli enklare att fylla på med kunskap och kompetens mitt i livet.

Regeringen har tidigare halverat socialavgifterna för unga under 26 år, för att sänka trösklarna till arbetsmarknaden. Lättnaden förändras och inriktas tydligare till dem under 23 år. Detta eftersom många unga som ska träda in på arbetsmarknaden efter avslutade gymnasiestudier har svårare att få ett arbete.

Ungas förutsättningar att komma in på arbetsmarknaden är mycket olika. Därför är det viktigt att arbetsförmedlarna gör en individuell behovsbedömning. De som bedöms löpa störst risk att hamna i långtidsarbetslöshet kan få individuell hjälp från dag ett. Regeringen satsar på fler arbetsförmedlare för ungdomar. På så sätt ges bättre förutsättningar för att motverka att unga fastnar i längre arbetslöshet.

Många utrikes födda har svårt att etablera sig på arbetsmarknaden. Det gäller i synnerhet dem som kommit till Sverige från länder utanför Europa.

Etableringsprocessen behöver utvecklas. Regeringen föreslår därför förändringar som syftar till att nyanlända snabbare ska kunna bosätta sig i en kommun och där få rätt stöd för att kunna lära sig svenska och

etablera sig på arbetsmarknaden.

För att stödja kommuner som tar ansvar genom att ta emot nyanlända kommer ersättningssystemen till kommunerna förändras. Kunskaperna i svenska språket för nyanlända elever behöver förbättras. Fortsatta satsningar i huvudsak riktade mot bristyrken bör göras för att underlätta för utrikes födda akademikers inträde på arbetsmarknaden på rätt kompetensnivå.

Nystartzoner är ett ytterligare verktyg för att förbättra integrationen genom att minska utanförskapet i de områden där högst andel personer saknar sysselsättning, har låg utbildning och får långvarigt försörjningsstöd. Internationella erfarenheter visar att nystartzoner i kombination med andra åtgärder kan ha positiva effekter. Effekterna ligger främst i ekonomisk aktivitet vad gäller företagsetableringar.

Herr talman

Utbildning är centralt både för den enskilde och för samhället i stort. En likvärdig och kunskapsfokuserad skola möjliggör en konkurrenskraftig ekonomi och ett samhälle som håller samman. Skolan ska ge alla den kunskap och bildning som krävs för att komma in på arbetsmarknaden, för fortsatta studier och för att delta i samhällslivet.

I många avseenden fungerar det svenska utbildningssystemet bra. Men för att öka kunskaperna och likvärdigheten behöver mer göras. Elevernas läs- och skrivförmåga behöver förbättras. En trygg skolmiljö och studiero är viktigt. Vi avsätter medel till frivillig sommar-skola för främst de elever i årskurserna 6 till 9 som riskerar att inte klara kunskapskraven.

Sverige har bra lärare. Det ska löna sig att vara en bra lärare och att bli en bättre lärare. Karriärutvecklingsreformen för lärare förstärks och lärarlyftet förlängs. Regeringen vill också möjliggöra för lärarna att lägga mer av sin tid på undervisning.

För att upprätthålla och förstärka Sveriges konkurrenskraft krävs ett dynamiskt näringsliv i hela landet. Hindren för att starta, driva och utveckla företag ska därför vara så få och låga som möjligt.

Skattelättnader görs för företag som sysslar med forskning och utveckling. I syfte att ytterligare förbättra för de mindre företagen förstärks nedsättningen av egenavgifterna.

Mer kommer att göras för att minska de administrativa hindren och bördorna. Det ska vara enkelt för företagen att göra rätt. Det är viktigt att understödja utvecklingskraften i hela vårt land. Regeringen kommer att presentera de kommande sju årens omfattning och inriktning för den svenska sammanhållningspolitiken och för landsbygdsprogrammet. Insatser för miljö, jobb, entreprenörskap och hållbar tillväxt kommer fortsatt att prioriteras.

En väl fungerande bostadsmarknad och infrastruktur är en förutsättning för god ekonomisk tillväxt. Detta är en särskild utmaning i storstadsområdena.

Arbetet med att förenkla nyproduktion av bostäder och planprocessen fortsätter. Regler och krav som hindrar byggande förändras eller tas bort.

Ett väl fungerande rättsväsende är en viktig förutsättning för att befolkningen ska känna trygghet. Regeringen har därför genom stora resurstillskott kraftigt förstärkt rättsväsendets kapacitet. Trots detta fungerar det inte i alla delar tillräckligt effektivt. Fler brott måste förebyggas och fler brott klaras upp. Det gäller särskilt stölder, bedrägerier och andra brott som drabbar människor i vardagen. Regeringen ser behov av ytterligare åtgärder som tydliggör att samhället ser allvarligt på våldsbrottslighet.

Regeringen bedriver ett kontinuerligt arbete för att stärka insatserna mot våld i nära relationer. Som en del i detta arbete föreslår regeringen en permanent förstärkning av resurserna till landets kvinnojourer.

Ett rikt och varierat kulturutbud är viktigt. Förberedelser tas för att åstadkomma en renovering och ombyggnad av Kungliga Operan i Stockholm. På detta sätt kan huset göras mer öppet och tillgängligt för publik och allmänhet och den konstnärliga verksamheten utvecklas.

Sverige ska fortsätta driva ett ambitiöst miljö-, energi- och klimatarbete. Senare i september presenterar FN:s klimatpanel första delen av sin femte forskningsrapport i Stockholm. Den blir en viktig påminnelse om allvaret i klimathotet och behovet av att minska världens utsläpp av klimatgaser. Avgörande för detta är att de stora utsläppsländerna reducerar sina utsläpp. Sverige fortsätter arbetet för att driva klimatförhandlingarna framåt. EU ska agera kraftfullt och konstruktivt för att åstadkomma ett globalt klimatavtal.

Regeringen avser att föreslå ett antal nya insatser för att skydda vårt klimat och vår miljö. För att bidra till att uppnå miljö kvalitetsmålet Giftfri miljö, avsätter regeringen ytterligare resurser till satsningen Giftfri vardag.

Regeringen avser dessutom återkomma till riksdagen med den fortsatta inriktningen på den svenska kemikaliepolitiken. För att stimulera användningen av biodrivmedel avser regeringen att införa ett kvotplikts-system för biodrivmedel. Nedsättningen av förmånsvärdet för vissa miljöbilar förlängs med tre år från och med 2014.

I ett välfärdssamhälle ska alla invånare erbjudas god tillgång till hälso- och sjukvård samt omsorg av hög kvalitet.

Regeringens stora patientsäkerhets-, psykiatri- och tillgänglighets-satsningar fortsätter. Vi fortsätter att satsa på höjd kvalitet och effektivitet i sjukvården, bland annat genom en flerårig satsning på vård för personer med kroniska sjukdomar.

I Sverige kombineras en konkurrenskraftig ekonomi med ett samhälle som håller ihop. För att värna sammanhållningen och se till att ett ökat välbefind kommer fler till del kommer regeringen att föreslå insatser till familjer och pensionärer.

För att nå fram till de barnfamiljer som har mycket små marginaler höjer regeringen det särskilda bidraget i bostadsbidraget. För att bidra till att bryta utanförskap införs en fritidspeng så att barn som finns i hushåll i ekonomisk utsatthet ska få bättre tillgång till kontinuerliga fritidsaktiviteter.

Regeringens politik syftar till att människor ska känna att Sverige är ett bra och tryggt land att åldras i. Tack vare en ansvarsfull ekonomisk politik med en tydlig arbetslinje kan regeringen fortsätta sänka skatten för landets pensionärer, med tyngdpunkt på dem med små ekonomiska marginaler. Tillskottet till pensionärerna bidrar dessutom till att skjuta in energi i ekonomin.

Herr talman

Sverige ska vara en aktiv del av ett starkt, enat och öppet Europa. Ett Europa som går starkt ur den ekonomiska krisen och som bättre kan hävda sina intressen på den internationella arenan. För detta krävs fortsatta reformer för att uppnå sundare offentliga finanser, förbättrad konkurrenskraft och skärpt tillsyn av banker. Detta kommer regeringen även fortsatt att framföra i diskussionerna om den kommande bank-unionen samt ett fördjupat ekonomiskt och finanspolitiskt samarbete.

Europiska unionen vilar på demokrati och respekt för mänskliga rättigheter. Nästa år går vi in på det tjugonde året av svenskt EU-medlemskap. Det är ett bra tillfälle att påminna om de fördelar som vårt EU-medlemskap innebär. Tillgång till världens största enhetliga marknad – som konsument eller producent. Möjligheten att studera, resa eller arbeta i något av EU:s 28 medlemsländer. Men också en enastående möjlighet för Sverige att gemensamt med andra länder i Europa möta de stora utmaningar vi står inför.

De allra tätaste banden har vi med våra grannar. Gemenskapen i Norden har djupa rötter. Sverige är under 2013 ordförande i Nordiska ministerrådet. Vi prioriterar arbetet kring ungas utanförskap, Nordens konkurrenskraft, demografi och miljö.

Sveriges utrikespolitik bygger på en bred samsyn i Sveriges riksdag kring de värden som ligger till grund för FN:s deklaration och Europarådets konvention om de mänskliga rättigheterna.

Vår säkerhetspolitik utformas i brett samförstånd. Den säkerhetspolitiska linjen ligger fast. Det är klart att Sverige inte kommer att förhålla sig passivt om en katastrof eller ett angrepp skulle drabba ett annat medlemsland i Europeiska unionen eller ett annat nordiskt land. I detta ligger också en förväntan om att dessa länder agerar på samma sätt om Sverige drabbas.

Situationen i Mellanöstern fortsätter att förvärras. I Syrien råder ett brutalt inbördeskrig. Vi fördömer i starkaste möjliga ordalag allt användande av kemiska stridsmedel. De som är skyldiga måste ställas till svars.

Regeringen anser att allvarliga frågor som rör internationell fred och säkerhet, som krisen i Syrien, ska hanteras av FN. Långsiktigt kan krisen bara lösas med politiska medel.

Sverige ska fortsatt bidra till att stödja de drabbade, genom ett ambitiöst humanitärt bistånd, men också när människor flyr till Sverige. Sverige ska ha ett generöst och effektivt bistånd. Inför 2014 fastställs Sveriges bistånd till att motsvara en procent av bni.

Vårt engagemang för att Israel och ett Palestina ska kunna leva fredligt sida vid sida fortsätter. Vi stöder de återupptagna fredssamtalen och uppmanar bägge parter att avstå från provokationer som kan äventyra fredsprocessen.

Regeringen avser att under hösten återkomma till riksdagen med förslag om den fortsatta övergången från stridande till stödjande insatser i Afghanistan. Sveriges stöd till fred och utveckling i Afghanistan är omfattande och långsiktigt. Afghanistan är idag den största mottagaren av svenskt utvecklingsbistånd.

Utmaningarna i vårt östra grannskap består. Inskränkningarna i oppositionens möjligheter att verka i flera av dessa länder är oroväckande, liksom påtryckningarna utifrån mot vissa av länderna på grund av deras vilja till närmare relationer med EU. Men svårigheterna ändrar inte på det faktum att det är ett starkt svenskt intresse att utveckla och förstärka Europeiska unionens politik för länderna i Östliga partnerskapet.

Sverige ska vara en stark röst för en öppen union som är beredd att ta emot nya medlemmar. Vi välkomnar Kroatien som EU:s 28:e medlemsland och stöder Turkiet i deras förhandlingar om medlemskap. Vi gläder oss också åt att beslut om förhandlingsstart nu fattats för Serbien och Montenegro.

Herr talman

Goda samhällen byggs inte bara med lagar utan också med förtroende och tillit, utifrån realistiska förväntningar. Sverige har tillsammans med bland andra våra nordiska grannar stort förtroende och tillit jämfört med de flesta andra länder.

I civilsamhällets gemenskaper vävs band av tillit mellan människor och grupper. Och vår gemensamma välfärd och våra demokratiska institutioner bidrar också till sammanhållning och tillit.

Vi har traditioner att vara stolta över, värdesätta och värna. Så som att politiker i hög grad håller vad de har lovat inför val. Något som gör att människor kan förvänta sig att den politik som i val har getts förtroende och inflytande faktiskt genomförs. Väljarna ska kunna veta vad de kan välja mellan och få det de väljer.

Här i riksdagen har vi en tradition av förhandling, ärligt spel och samarbete. Vi vinnlägger oss att få den demokratiska processen att fungera smidigt och för att svenska folkets i val uttryckta vilja ska avspeglas vid regeringsbildning och få avtryck i politiken. Vi söker brett samförstånd. Och står fast vid gjorda uppgörelser.

Riksdagsarbetet och budgethanteringen bygger på lagar som stiftats i brett samförstånd men också på traditioner och praxis. Det är viktigt. Tillit och respekt betyder ofta lika mycket som stiftad lag. Förtroende och tillit bidrar också till högt valdeltagande. Och kan bidra till att väljare gör val utifrån andra motiv än missnöje. Förtroende och tillit är därför några av den svenska demokratins viktigaste grundpelare. Och det åligger därför oss politiker att vara ansvarsfulla och inte lova mer än vi kan hålla. Och hålla vad vi lovar.

Alliansregeringen fick i valet 2006 förtroendet att genomföra den politik som de fyra partierna gemensamt presenterat för väljarna före valet. Inför valet 2010 kunde vi redovisa att vi hade genomfört det vi hade lovat. I valet 2010 fick våra partier återigen förtroende att genomföra en bred reformagenda.

I och med höstens budgetproposition som läggs på riksdagens bord i morgon kommer ytterligare löften och ambitioner att kunna bockas av. I samband med valet nästa höst kan medborgarna utvärdera regeringens arbete och se att vi genomfört det vi lovat.

Så värnar vi den tillit och det förtroende som hör till Sveriges största tillgångar.

Herr talman

I två val har Alliansen sökt och fått väljarnas förtroende att göra hela Sverige till ett bättre land att leva i, för alla. Mycket har uträttats under de år som vi har burit regeringsansvar. Men allt i Sverige är inte bra. Det kommer att finnas mycket kvar att göra under åren framöver.

Finanspolitiken kommer fortsatt att behöva säkra en stabil återhämtning. Den utdragna lågkonjunkturen riskerar att förstärka utmaningarna med att få fler i arbete, inte minst vad gäller utrikes födda och unga. Och vi har en tilltagande internationell konkurrens om investeringar och jobb. Även om antalet sysselsatta i dag är högre än vid finans-krisens utbrott och 200 000 fler än 2006, behöver arbetet med att nå full sysselsättning därför fortsätta.

Jobb ger välbefinnande, som i sin tur ger möjlighet till välfärd. Men de demografiska utmaningarna med en åldrande befolkning ställer krav på vår välfärdsmodell, som bygger på att de som arbetar inte är för få i förhållande till dem som inte arbetar.

Och med allt längre liv, får vi fler livsfaser. Det kan bli vanligare att vara kvar i arbetslivet även efter den ålder då man tidigare förväntades vara heltidspensionär. Men kanske i ett annat yrke, eller med andra arbetsuppgifter och i en annan omfattning. Samtidigt är förutsättningarna för ett längre arbetsliv inte lika för alla yrken.

Och tempot i dagens arbetsliv är ofta väldigt högt. Därför bör vi bli mer öppna för att byta yrke mitt i livet. Vi behöver underlätta sådan omställning. Samhället som helhet har här en stor utmaning att hantera.

Världens mest jämställda land är ännu för ojämnt. Ännu tjänar kvinnor mindre än män. Ännu flyr kvinnor till jourer för beskydd och ännu går pojkar ut från våra skolor med mindre kunskaper än flickor. Vi har mer att göra för att uppnå lika möjligheter till lika lön, lika stor frihet från våld och lika mycket kunskaper till varje elev.

Den globala klimatutmaningen kommer att kräva fortsatta ansträngningar. Vi behöver förstärka vårt innovations- och entreprenörsklimat. Och skolreformerna behöver vårdas och utvecklas.

För att klara dessa framtida utmaningar, behövs en ansvarsfull och framtidsinriktad politik. Vi behöver rusta och förbereda oss. Det gör vi bäst genom att fortsätta att steg för steg modernisera vår svenska modell, byggd på arbete, kunskap, entreprenörskap, välfärd och sammanhållning.

Så kan vi se på framtiden med tillförsikt och förhoppning. Så kan vi göra hela Sverige till ett ännu bättre land för alla.”

DN 18 sept 2013: Regeringsombildningen:

“Nya ministern ska lösa jobbfrågan”

“En av Moderaternas mest kontroversiella politiker ska fixa jobbfrågan åt Fredrik Reinfeldt. Den nya arbetsmarknadsministern Elisabeth Svantesson är en meriterad forskare – men har också en bakgrund som organiserad abortmotståndare.”

“Statsminister Fredrik Reinfeldt överraskade alla med att avsluta regeringsförklaringen med att ombilda regeringen. Den hårt kritiserade arbetsmarknadsministern Hillevi Engström ersätter Gunilla Carlsson som bistandsminister.

Ny arbetsmarknadsminister blir Elisabeth Svantesson, 45, riksdagsledamot och ordförande i arbetsmarknadsutskottet. Fredrik Reinfeldt är tydlig med att utnämningen är en del i en offensiv på jobbmrådet inför valet nästa år.

– Elisabeth Svantesson har en unik blandning av egen arbetslivserfarenhet, har forskat och har dessutom gedigen politisk erfarenhet. Hon har den kunskap som behövs för att ta matchen om jobben i valet 2014, säger han.

Statsministern pekar på att Elisabeth Svantesson är en meriterad nationalekonom som skrivit en licentiatsavhandling om nyanländas inträde på arbetsmarknaden.

Elisabeth Svantesson, som växte upp i Lycksele i Västerbotten, har också en bakgrund inom Ja till livet, en abortkritisk och kontroversiell organisation som gjort sig känd för att demonstrera med plakat med bilder av foster. I mitten av 1990-talet var hon informationssekreterare i rörelsen och demonstrerade 1995 tillsammans med 6 000 andra abortmotståndare på Sergels torg. Under denna tid var hon

medlem i Livets ord, där hon även arbetade som lärare.

Om sin syn på abortfrågan säger Elisabeth Svantesson i dag:

– Någonting jag har lärt mig under årens gång är att allting inte är så svart eller vitt. Jag tycker att abortfrågan är väldigt komplex men den är inte svart eller vit. Det var den för mig när jag var yngre.

Elisabeth Svantesson säger till DN att hon lämnade Livets ord när hon flyttade till Örebro i december 2000.

– Jag är troende, vilken kyrka jag går till eller har gått till tycker jag är privat. Det man kan känna sig trygg med är att jag jobbar för en arbetsmarknadspolitik och jobbpolitik som ligger i linje med det vi jobbat med hela vägen.

I frågan om könsneutrala äktenskap valde Elisabeth Svantesson att inte rösta i kammaren. Hon tillhörde den grupp moderater som ställde sig bakom Kristdemokraternas förslag, där ett civilrättsligt avtal förordades.

– Nu har vi en annan lagstiftning på plats och det har jag inga problem med, säger hon nu.

Så sent som för en vecka sedan sade statsminister Fredrik Reinfeldt att det inte var aktuellt att byta ut några ministrar. Men under de sista dagarna bestämde sig statsministern för att göra ett skifte.

Elisabeth Svantesson blir Fredrik Reinfeldts tredje arbetsmarknadsminister, som tillsammans med försvarsministerposten, är en av regeringens verkliga katapultstolar.

Hillevi Engström har varit ifrågasatt under en längre tid och hennes aktier stärktes inte internt av cirkusen när Arbetsförmedlingens chef Angeles Bermudez Svankvist sparkades. Hillevi Engström säger att hon inte hade planerat att sluta som arbetsmarknadsminister.

Elisabeth Svantesson ville i går inte ge någon mer uttömmande programförklaring än att hon ”ska ta stafettpippen och springa vidare”.

– Vi har en väl genomförd politik som gjort att 200 000 fler jobbar än 2006. Det var inte tur utan beror på de reformer vi gjort. Så ska vi fortsätta, säger hon.

Jens Kärrman jens.karrman@dn.se “

“Regeringsombildningen

Ny bistandsminister: Hillevi Engström

Hillevi Engström är född 1963, polis och arbetade som kriminalinspektör till 1996 då hon blev ombudsman i Polisförbundet. 1998 valdes hon in i Sollentuna kommunfullmäktige för Moderaterna.

Hon blev riksdagsledamot 2002 för Stockholms län. Hon har suttit i justitieutskottet, EU-nämnden och i arbetsmarknadsutskottet där hon var ordförande mellan 2008 och 2010, då hon utsågs till arbetsmarknadsminister efter valet samma år.

Hillevi Engström ville på tisdagen inte säga något om framtida förändringar i biståndspolitik, men sade att det nya jobbet känns som en spännande och rolig utmaning.

Ny arbetsmarknadsminister: Elisabeth Svantesson

Elisabeth Svantesson är född 1967. Hon har varit moderat riksdagsledamot för Örebro sedan 2006.

Hon har sedan debuten i riksdagen varit ledamot i arbetsmarknadsutskottet, där hon sedan 2012 är ordförande. Hon var till för ett år sedan också ledamot i finansutskottet och EU-nämnden. Hon leder den så kallade Riksdagens kristna grupp, en partiöverskridande grupp.

Hon är nationalekonom i grunden och arbetade på Örebro universitet innan hon blev riksdagsledamot.

Hon beskriver sig själv som mycket intresserad av ekonomisk politik, arbetsmarknadspolitik, finanspolitik och integrationsfrågor.

Lämnar regeringen: Gunilla Carlsson

Gunilla Carlsson är född 1963 och är förste vice partiordförande i Moderaterna. Hon kom in i Vadstena kommunfullmäktige som 26-åring och valdes 1990 in i Moderata ungdomsförbundets styrelse, där hon i tre år fram till 1995 var ordförande.

Mellan 1995 och 2002 satt hon i Europaparlamentet. 2002 blev hon riksdagsledamot. Året därpå utsågs hon till partiets talesman i utrikesfrågor och vice ordförande i utrikesutskottet under de sista borgerliga oppositionsåren före Fredrik Reinfeldts första regering efter valsegern 2006, då hon blev bistandsminister, en post hon haft ända fram till i går. “

DN 18 sept 2013:Regeringsombildningen.

“Svantesson är ett riskfyllt val”

“Jobben är valets viktigaste fråga och med regeringsombildningen försöker Fredrik Reinfeldt lösa krisen inom arbetsmarknadsområdet. Därför är det förvånande att han valt en så pass kontroversiell person att leda arbetsmarknadsdepartementet.”

“Regeringsombildningen var Fredrik Reinfeldts sista punkt när han läste upp regeringsförklaringen i går. Men också den enda som överraskade. Reinfeldt har minst sagt varit försiktig med regeringsombildningar, och statsråden har i allmänhet suttit kvar tills situationen blivit ohållbar. Då har han i och för sig inte lagt fingrarna emellan utan klart visat att omsorgen om Moderaterna går först.

Med tanke på att jobben är den viktigaste frågan inför valet nästa år har utvecklingen inom arbetsmarknadspolitiken blivit ett allt större problem. Arbetsförmedlingens general-direktör Angeles Bermudez Svankvist tvingades nyligen avgå eftersom styrelsen inte hade förtroende för henne och arbetet leds nu av en tillförordnad chef. Styrelsen har i sin tur en tillförordnad ordförande. Till det kommer att regeringen ska tillsätta en utredning om hur hela Arbetsförmedlingen kan förändras.

Regeringen har inte heller lyckats få bukt med arbetslösheten som ligger stadigt på runt 4 procent. Dessutom ökar antalet långtidsarbetslösa.

Sett i det ljuset är det inte förvånande att Fredrik Reinfeldt vill byta ut chefen för arbetsmarknadsdepartementet. Hillevi Engström gav dessutom intryck av att vara nöjd med att bli biståndsminister och få vara kvar i regeringen.

Men när Reinfeldt utser en så pass kontroversiell person som Elisabeth Svantesson till arbetsmarknadsminister tar han en risk. Svantesson säger att hon lämnade Livets ord i december 2000 och att hon ändrat inställning i abortfrågan. Men hennes religiösa engagemang kan göra att fokus flyttas från arbetsmarknadsfrågorna, och det går inte helt att utesluta att nya uppgifter dyker upp.

På pressträffen i går förekom Fredrik Reinfeldt journalisterna genom att berätta om Elisabeth Svantessons tidigare engagemang. Det visar att han är medveten om riskerna.

Elisabeth Svantesson är en meriterad nationalekonom som specialiserat sig på nyanländas svårigheter på arbetsmarknaden. Hon är också en bra debattör.

Vid presentationen i går höll hon ett kortare anförande om regeringens arbetsmarknadspolitik som hon är väl insatt i eftersom hon kommer från uppdraget som ordförande i arbetsmarknadsutskottet. Men de flesta frågorna handlade trots allt om hennes religiösa engagemang.

Fredrik Reinfeldt verkar inte ha haft lång tid på sig att fundera kring regeringsombildningen. Så sent som i förra veckan sade han att en ombildning inte var aktuell.

Att han och Gunilla Carlsson kom överens om att hon skulle sluta som biståndsminister kan möjligen ha bidragit till att rock-aden blev av. Då öppnades en möjlighet till en mindre ombildning där Hillevi Engström kan vara kvar i regeringen. Nu återstår att se om Elisabeth Svantesson är rätt person för att hjälpa Moderaterna att vinna tillbaka den viktiga jobbfrågan.

Maria Crofts maria.crofts@dn.se “

Regeringens nyhetsbrev: En politik för tillväxt och jobb
18 september 2013:

En politik för tillväxt och jobb

Regeringen fortsätter att arbeta för fler i arbete för att rusta Sverige inför framtiden. Tillsammans med de reformer vi genomfört sedan 2006 föreslår vi nu ytterligare åtgärder som ska göra Sverige till en ännu mer konkurrenskraftig ekonomi med höga välfärdsambitioner och minskad klimatpåverkan. Totalt föreslås satsningar på drygt 24 miljarder kronor i statens budget för 2014.

Sedan 2006 har regeringen arbetat för ett samhälle där människor ges möjlighet att forma sin egen vardag. Där arbete lönar sig och företag uppmuntras så att jobben blir fler. Där välfärden fungerar och finns när medborgarna behöver den. Med övertygelsen om att ökad sysselsättning, bättre utbildning och minskat utanförskap är bästa vägen till ökad välfärd och sammanhållning.

Sverige är ett av få EU-länder som under krisen förmått öka sysselsättningen och samtidigt ha starka offentliga finanser och ett samhälle som håller samman. Ordning och reda i de offentliga finanserna har upprätthållit förtroendet för svensk ekonomi, skyddat landet från krisens värsta härjningar och möjliggjort reformer för fler i arbete och förstärkt välfärd.

De långsiktiga reformerna för att fler i Sverige ska ha ett arbete att gå till och utanförskapet ska minska har fått effekt. Sedan 2006 har

sysselsättningen ökat med över 200 000 personer. Arbetslösheten har ökat till följd av den globala finans- och skuldkrisen, men mindre än man hade kunnat befara. Sverige är ett av de EU-länder som har lägst långtidsarbetslöshet. Utanförskapet har minskat med uppemot 200 000 personer och den snabba ökningen av skillnader i inkomst åren före 2006 har bromsats upp.

Läget motiverar finanspolitiska åtgärder

Även om det är tydligt att den svenska arbetslösheten har ökat mindre än man kunde förvänta sig efter en sådan djup kris, så förväntas den inte börja sjunka stadigt förrän mot slutet av 2015. Med den prognos som ligger nu så kommer Sverige att gå igenom en längre period med lågkonjunktur än under början av 1990-talet. En så lång period med låg efterfrågan på arbetskraft ökar riskerna för att arbetslösheten förblir hög.

Till skillnad från många andra länder har den svenska regeringen större möjlighet att agera. Genom att hela tiden försiktigt ha navigerat genom krisen och inte äventyrat de offentliga finanserna har vi skapat ett förtroende som gör det möjligt att stimulera ekonomin. Sverige är ett av de medlemsländer i EU som har starkast offentliga finanser med relativt låg skuld och underskott i statsbudgeten.

Styrkan i Sveriges offentliga finanser ska användas för att stödja tillväxt och motverka att den höga arbetslöshet som följt i finanskrisens spår biter sig fast. Ansvar på finanspolitiken att agera blir ännu större givet att räntorna redan är låga och att det därmed inte finns så stort utrymme för penningpolitiken att agera. Efter betydande satsningar i förra årets budget presenterar vi därför återigen ett omfattande paket.

Åtgärder för drygt 24 miljarder kronor

Regeringen presenterar idag förslag på sammanlagt drygt 24 miljarder kronor på åtgärder för att:

- stödja tillväxt och varaktigt öka sysselsättningen genom bland annat stärkt ekonomi för hushållen med ett förstärkt jobbskatteavdrag och sänkt skatt för pensionärer, fler vägar in i arbetslivet för unga, förbättrade förutsättningar för långtidsarbetslösa och förbättrad integration
- öka kunskaper och stärka konkurrenskraften genom ökat kunskapsfokus i skolan, stimulans till forskning, innovation och entreprenörskap, ökad rörlighet och bättre fungerande bostadsmarknad
- förbättra välfärden och sammanhållningen genom bättre fördelning av resurserna och höjd kvalitet och effektivitet i sjukvården och omsorgen
- skydda miljön och klimatet.

Läs mer om budgetpropositionen på regeringen.se/budget.

- [Mer om budgetpropositionen](#)

För att prenumerera eller ändra i din prenumeration besök [Prenumerera på nyheter](#)

Från regeringen.se den 18 september 2013:

Budgeten för 2014 på 5 minuter

Den 18 september lämnade regeringen sitt budgetförslag för 2014 till riksdagen. Hela regeringens förslag finns samlat i budgetpropositionen som bland annat innehåller regeringens finansplan, en prognos för hur den svenska ekonomin och de offentliga finanserna utvecklas och vilka ramar det ger för finanspolitiken. Budgeten innehåller också regeringens förslag till hur statens pengar ska användas samt en beräkning av hur stora statens inkomster blir.

Så utvecklas den svenska ekonomin och de offentliga finanserna

Tillväxt

Svensk ekonomi har tydligt påverkats av det senaste årets konjunkturnedgång i omvärlden. Tillväxten har mattats av igen och förväntas bli låg i år, för att sedan gradvis ta fart. Under nästa år bedöms både exporten och investeringarna öka igen och bidrar då till att tillväxttakten för BNP tilltar. Samtidigt väntas hushållens konsumtion öka i en snabbare takt, bland annat som en följd av de sänkningar av inkomstskatten som föreslås i budgetpropositionen för 2014.

Arbetsmarknad

Sysselsättningen föll i början av finanskrisen, men har ökat stadigt sedan slutet av 2009. Det beror främst på att sysselsättningen ökat i tjänstebranscherna och i den offentliga sektorn. De framåtblickande indikatorerna för efterfrågan på arbetskraft som anställningsplaner, varsel och nyanmällda lediga platser, tyder på att sysselsättningen kommer att fortsätta att öka den närmaste tiden. Arbetskraftsdeltagandet har ökat starkt under de senaste åren och ligger nu på samma nivå

som före krisen. Sammantaget bedöms sysselsättningen och arbetskraften fortsätta öka i god takt under 2013 och 2014. Men ökningen i sysselsättningen blir inte tillräckligt stark för att arbetslösheten ska minska påtagligt. Arbetslösheten bedöms ligga kvar på omkring 8 procent nästa år. Först under 2015 bedöms arbetslösheten minska mer påtagligt.

Offentliga finanser

Den utdragna lågkonjunkturen medför att de offentliga finanserna väntas visa underskott både 2013 och 2014. Den starkare ekonomiska utvecklingen åren därefter gör att det finansiella sparandet bedöms gradvis stärkas till ett överskott på drygt 1,1 procent 2017.

Finanspolitikens övergripande inriktning

Den övergripande inriktningen på finanspolitiken bestäms i en samlad bedömning av en rad olika mål och restriktioner. För budgetåret 2014 bedömer regeringen att det finns utrymme för ofinansierade permanenta reformer om 24 miljarder kronor. Med dessa kan finanspolitiken hålla uppe den samlade efterfrågan i ekonomin och samtidigt behålla förtroendet för politiken.

Den fortsatta lågkonjunkturen i omvärlden gör att det tar lång tid innan arbetslösheten minskar påtagligt. En lång period med låg efterfrågan på arbetskraft ökar riskerna för att arbetslösheten biter sig fast på en hög nivå. Samtidigt finns det inte så stort utrymme för penningpolitiken att stimulera ekonomin eftersom reporäntan redan är låg. Finanspolitiken bör därför, inom ramen för överskottsmålet och utgiftstaket, stödja tillväxten och jobben. Det är viktigt att prioritera åtgärder som både kan stabilisera konjunkturläget och möta de långsiktiga utmaningarna. Fokus bör därför ligga på strukturellt riktiga permanenta åtgärder.

Detta gör regeringen - åtgärder för tillväxt och jobb

I budgetpropositionen för 2014 föreslår regeringen åtgärder som stödjer tillväxten och varaktigt ökar sysselsättningen, stärker elevernas kunskaper och företagens konkurrenskraft, ökar välfärden och sammanhållningen i Sverige samt skyddar miljön och klimatet.

Stödja tillväxt och varaktigt öka sysselsättningen

- Stärkt ekonomi för hushållen genom en förstärkning av jobbskatteavdraget, höjd gräns för statlig inkomstskatt och sänkt skatt för pensionärer
- Nya och bredare vägar in i arbetslivet för unga genom stöd till yrkesintroduktionsanställningar, satsning på lärlingsutbildningar och yrkesprogram samt minskade socialavgifter för de yngsta och effektivare arbetsmarknadspolitiska åtgärder
- Bättre förutsättningar för långtidsarbetslösa att få jobb genom bland annat ytterligare satsningar på det särskilda anställningsstödet
- Bättre integration genom fler insatser för att underlätta etableringen för nyanlända, fler undervisningstimmar i svenska för nyanlända elever i årskurs 1-5, bättre möjlighet till kompletterande utbildning för akademiker och införandet av nystartszoner
- En mer flexibel och trygg arbetsmarknad genom statligt stöd vid korttidsarbete och åtgärder för stärkt omställningsförmåga på arbetsmarknaden
- Bättre möjligheter till uppföljning av jobbsökande och tydligare krav, bl.a. för de som deltar i arbetsmarknadspolitiska program

Öka kunskap och stärka konkurrenskraften

- Kunskapsfokus i skolan med bland annat mer undervisning i matematik, läxhjälp och åtgärder för att utveckla lärarnas kompetens och karriärmöjligheter
- Stimulans till forskning, innovation och entreprenörskap genom bland annat skatteincitament för FoU, likvärdiga skattevillkor för företagande och entreprenörskap samt minskad administrativ börda
- Bättre fungerande bostadsmarknad genom förenklingar av planprocessen och regelverket för nyproduktion av hyresrätter

Förbättra välfärden och sammanhållningen

- Ökat stöd till de ekonomiskt mest utsatta genom en höjning av det särskilda bidraget i bostadsbidraget, höjd inkomstgräns för bostadstillägg för ålderspensionärer samt införandet av en fritidspeng för barn
- Höjd kvalitet och effektivitet i sjukvård och omsorg genom en flerårig satsning på vård av personer med kroniska sjukdomar, fler platser på hälso- och sjukvårdsutbildningar samt bättre tillnyktringsverksamhet
- Utvecklad prismodell för läkemedel för att säkerställa att Sverige inte betalar mer för läkemedel än andra jämförbara länder
- Höjd alkoholskatt

Skydda miljön och klimatet

- Insatser för miljö och klimat genom bland annat ökat fokus på kemikaliefrågor, fortsatt minskat förmånsvärde för vissa miljöbilar samt sänkt energiskatt på blyfri flygbensin
- Kvotplikt och beskattning av biodrivmedel
- [Läs mer om åtgärderna](#)

Effekter av regeringens finanspolitik

Sedan 2006 har regeringen arbetat för att varaktigt öka sysselsättningen och stärka förutsättningarna för den svenska ekonomin att växa

på lång sikt. Det har skett med strukturella åtgärder, åtgärder för att stabilisera ekonomin och genom åtgärder för att åstadkomma en jämn fördelning av resurser. Samtidigt har uthålligheten i de offentliga finanserna värnats. **Effekter på lång sikt :**

Förväntade långsiktiga effekter av regeringens politik

Förändring i procent om inte annat anges	Årsarbets- krafter ¹	Syssel- satta ²	Arbets- kraft	Arbets- löshet ³	BNP
Jobbskatteavdrag 1-4	120 000	106 000	1,6	-0,6	2,2
Jobbskatteavdrag 5	16 000	13 000	0,2	-0,1	0,3
Jobbskatteavdrag för äldre	6 000	10 000	0,2	0,0	0,1
Arbetslöshetsförsäkring	39 000	45 000	0,2	-0,7	0,7
Arbetsmarknadspolitik	11 000	13 000	0,1	-0,2	0,2
Sjukförsäkring	19 000	16 000	0,9	0,5	0,4
Husavdraget	27 000	25 000	0,2	-0,3	0,4
Sänkta socialavgifter	18 000	20 000	0,2	-0,3	0,3
Höjd skiktgräns statlig skatt	17 000	0	0,0	0,0	0,4
Sänkt restaurangmoms	6 000	4 000	0,0	-0,1	0,1
Höjt bostadsbidrag	-2000	-2000	-0,05		
Summa strukturreformer	279 000	250 000	3,5	-1,8	5,1

¹ Antal arbetade timmar omräknat till årsarbetskrafter. En årsarbetskraft motsvarar 1 800 timmar.

² Antal personer i åldersgruppen 15 -74 år.

³ Förändring i procentenheter.

Källa: Egna beräkningar.

De hittills genomförda strukturreformerna, inklusive de reformer som föreslås i budgetpropositionen för 2014, bedöms på lång sikt bidra till att:

- den varaktiga sysselsättningen ökar med ca 250 000 personer.
- jämviktsarbetslösheten sjunker med 1,8 procentenheter
- öka antalet arbetade timmar med drygt 6 procent, vilket motsvarar knappt 280 000 årsarbetskrafter. Jobbskatteavdraget bedöms bidra med omkring hälften av ökningen.

Effekter på kort sikt

Sammantaget bedöms åtgärderna som föreslås i budgetpropositionen för 2014 leda till att:

- BNP-tillväxten blir ca 0,3 procentenheter högre 2014
- antalet sysselsatta blir ca 10 000 personer fler 2014 än om åtgärderna inte vidtagits
- en snabbare återhämtning leder även till att färre personer långvarigt hamnar utanför arbetsmarknaden, vilket minskar risken för att arbetslösheten biter sig fast på höga nivåer.

Fördelningseffekter och effekter på den ekonomiska jämställdheten

Den som vill läsa mer om fördelningspolitiska effekter och effekter på den ekonomiska jämställdheten kan läsa en fördjupad redovisning i följande rapporter:

- [Fördelningspolitisk redogörelse](#)
- [Ekonomisk jämställdhet mellan kvinnor och män](#)

Budgeten 2014 i siffror - inkomster och utgifter

Budgetpropositionen innehåller regeringens förslag till statens utgifter samt en beräkning av hur stora statens inkomster blir.

Förslag till utgifter

Statens budget är indelad i 27 olika delar, så kallade utgiftsområden. I varje utgiftsområde redovisas hur mycket pengar olika statliga verksamheter får använda, till exempel till polisens verksamhet eller till de statliga universiteten.

Beräknade inkomster

Statens inkomster består framför allt av statliga skatter på arbete, kapital och konsumtion. Delar av statens inkomster kommer även från återbetalning av lån (t.ex. studielån) samt bidrag från Europeiska Unionen (EU).

- [Detaljerade tabeller över inkomster och utgifter](#)

Saldo

Under 2014 beräknas statens ekonomi gå med 44,7 miljarder kronor i underskott.

Regeringens förslag till statens budget för 2014

	Tusental kronor
Beräknade inkomster för staten 2014	824 219 318
Summa föreslagna utgifter för staten 2014	868 914 799
Saldo statens budget för år 2014	- 44 695 481

Statsskulden

Vid ingången av 2014 beräknas statsskulden uppgå till 1 266 miljarder kronor. Det beräknade lånebehovet under 2014 är 44,7 miljarder kronor.

Nästa steg - riksdagsbehandling av budgetförslaget

När regeringen har lämnat sitt budgetförslag till riksdagen ska riksdagen fatta beslut om statens budget. Riksdagen behandlar budgetpropositionen i två olika steg:

- Först beslutar riksdagen om riktlinjerna för den ekonomiska politiken samt de ekonomiska ramarna för statens budget. Beslutet om de ekonomiska ramarna - de så kallade utgiftsramarna - är sedan styrande för den fortsatta riksdagsbehandlingen på så sätt att utgiftsramarna inte får överskridas.
- I det andra steget tar riksdagen ställning till hur utgifterna ska fördelas inom varje enskilt utgiftsområde, det vill säga hur mycket pengar olika verksamheter ska få. Budgetpropositionen är slutbehandlad när riksdagen har tagit ställning till förslagen för samtliga 27 utgiftsområden. Då fastställer riksdagen slutligt statens budget.

Finansdepartementet ([e-post till departementet](#))

Publicerad 18 september 2013

Uppdaterad 18 september 2013

Beräknade inkomster budgetåret 2014

Statens inkomster består framför allt av statliga skatter på arbete, kapital och konsumtion. Delar av statens inkomster kommer även från återbetalning av lån (t.ex. studielån) samt bidrag från Europeiska Unionen (EU). I tabellen nedan redovisas hur stora statens inkomster beräknas bli under 2014.

Inkomster

Tusental kronor	2014
Statens skatteinkomster	811 812 116
Inkomster av statens verksamhet	49 114 046
Inkomster av försåld egendom	15 000 000
Återbetalning av lån	1 053 100
Kalkylmässiga inkomster	10 254 000
Bidrag m.m. från EU	12 405 552
Avräkningar m.m. i anslutning till skattesystemet	-75 419 496
Utgifter som redovisas som krediteringar på skattekonto	0
Summa inkomster	824 219 318
Beräknat lånebehov	44 695 481
Summa	868 914 799

Regeringens förslag till utgifter för staten budgetåret 2014

Statens budget är indelad i 27 olika delar, så kallade utgiftsområden. I varje utgiftsområde redovisas hur mycket pengar olika statliga verksamheter får använda, till exempel till polisens verksamhet eller till de statliga universiteten. I tabellen nedan redovisas regeringens förslag till hur pengarna ska fördelas mellan olika verksamheter.

Utgifter

Tusental kronor	2014
Rikets styrelse	12 896 040
Samhällsekonomi och finansförvaltning	14 121 162
Skatt, tull och exekution	10 515 523
Rättsväsendet	40 291 647
Internationell samverkan	2 018 087
Försvar och samhällets krisberedskap	47 196 317
Internationellt bistånd	31 830 988
Migration	9 919 331
Hälsovård, sjukvård och social omsorg	62 160 768
Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning	96 519 847
Ekonomisk trygghet vid ålderdom	39 012 596
Ekonomisk trygghet för familjer och barn	81 610 132
Integration och jämställdhet	12 431 994
Arbetsmarknad och arbetsliv	70 374 895
Studiestöd	21 005 141
Utbildning och universitetsforskning	60 110 013
Kultur, medier, trossamfund och fritid	12 880 425
Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik	1 229 683
Regional tillväxt	2 972 701
Allmän miljö- och naturvård	5 155 997
Energi	2 829 958
Kommunikationer	45 427 646
Areella näringar, landsbygd och livsmedel	15 278 336
Näringsliv	5 588 403
Allmänna bidrag till kommuner	93 595 983
Statsskuldsräntor m.m.	22 084 200
Avgiften till Europeiska unionen	37 700 222
Summa utgiftsområden	856 758 035
Minskning av anslagsbehållningar	-1 660 236
Summa utgifter	855 097 799
Riksgäldskontorets nettoutlåning	13 817 000
Kassamässig korrigering	0
Summa	868 914 799

Budgetpropositionen för 2014

Prop. 2013/14:1

Utgiven: 18 september 2013

Typ: Proposition

Avsändare: Finansdepartementet

Ladda ner

- [Förslag till statens budget för 2014, finansplan och skattefrågor, kapitel 1-6 \(pdf 4,2 MB\)](#)
- [Förslag till statens budget för 2014, finansplan och skattefrågor, kapitel 7-12 och bilagor 1-13 \(pdf 15,4 MB\)](#)
- [Utgiftsområde 1: Rikets styrelse \(pdf 993 kB\)](#)
- [Utgiftsområde 2: Samhällsekonomi och finansförvaltning \(pdf 2,1 MB\)](#)
- [Utgiftsområde 3: Skatt, tull och exekution \(pdf 380 kB\)](#)
- [Utgiftsområde 4: Rättsväsendet \(pdf 938 kB\)](#)
- [Utgiftsområde 5: Internationell \(pdf 377 kB\)](#)
- [Utgiftsområde 6: Försvar och samhällets krisberedskap \(pdf 2,3 MB\)](#)
- [Utgiftsområde 7: Internationellt \(pdf 574 kB\)](#)
- [Utgiftsområde 8: Migration \(pdf 590 kB\)](#)
- [Utgiftsområde 9: Hälsovård, sjukvård och social omsorg \(pdf 2,0 MB\)](#)
- [Utgiftsområde 10: Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning \(pdf 522 kB\)](#)
- [Utgiftsområde 11: Ekonomisk trygghet vid ålderdom \(pdf 433 kB\)](#)
- [Ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget \(pdf 308 kB\)](#)

- [Utgiftsområde 12: Ekonomisk trygghet för familjer och barn \(pdf 466 kB\)](#)
- [Utgiftsområde 13: Integration och jämställdhet \(pdf 1,2 MB\)](#)
- [Utgiftsområde 14: Arbetsmarknad och arbetsliv \(pdf 1,3 MB\)](#)
- [Utgiftsområde 15: Studiestöd \(pdf 797 kB\)](#)
- [Utgiftsområde 16: Utbildning och universitetsforskning \(pdf 4,1 MB\)](#)
- [Utgiftsområde 17: Kultur, medier, trossamfund och fritid \(pdf 1,2 MB\)](#)
- [Utgiftsområde 18: Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik \(pdf 897 kB\)](#)
- [Utgiftsområde 19: Regional tillväxt \(pdf 898 kB\)](#)
- [Utgiftsområde 20: Allmän miljö- och naturvård \(pdf 2,4 MB\)](#)
- [Utgiftsområde 21: Energi \(pdf 1,0 MB\)](#)
- [Utgiftsområde 22: Kommunikationer \(pdf 1,9 MB\)](#)
- [Utgiftsområde 23: Areella näringar, landsbygd och livsmedel \(pdf 1,4 MB\)](#)
- [Utgiftsområde 24: Näringsliv \(pdf 1,6 MB\)](#)
- [Utgiftsområde 25: Allmänna bidrag till kommuner \(pdf 889 kB\)](#)
- [Utgiftsområde 26: Statsskuldräntor m.m. \(pdf 237 kB\)](#)
- [Utgiftsområde 27: Avgiften till Europeiska unionen \(pdf 189 kB\)](#)

Sammanfattning

Den 18 september 2013 lämnade regeringen budgetpropositionen för år 2014 (prop. 2013/14:1) till riksdagen. Budgetpropositionen innehåller regeringens förslag till statsbudget för 2014, finansplan och skattefrågor m.m.

Åtgärder i budgeten för 2014

I budgetpropositionen för 2014 föreslår regeringen åtgärder som stödjer tillväxten och varaktigt ökar sysselsättningen, stärker elevernas kunskaper och företagens konkurrenskraft, ökar välfärden och sammanhållningen i Sverige samt skyddar miljön och klimatet. Regeringen föreslår åtgärder för sammanlagt drygt 24 miljarder kronor 2014.

Stödja tillväxten och öka den varaktiga sysselsättningen

Regeringens främsta mål är full sysselsättning. Arbetet har handlat om att stärka såväl efterfrågan som utbud av arbetskraft, men också om att förbättra matchningen. De åtgärder som föreslås i budgeten för 2014 fokuserar på åtgärder som ökar sysselsättningen redan på kort sikt samtidigt som drivkrafterna till arbete stärks varaktigt. Regeringen fortsätter även arbetet med att stärka jobbchanserna för unga, långtidsarbetslösa och de som av andra skäl har svårt att etablera sig på arbetsmarknaden.

Stärkt ekonomi för hushållen stödjer tillväxt och sysselsättning

- [Förstärkt jobbskatteavdrag](#)
- [Höjd brytpunkt för statlig inkomstskatt](#)
- [Sänkt skatt för pensionärer](#)
- [Den differentierade arbetslöshetsavgiften avskaffas](#)

Nya och bredare vägar in i arbetslivet för unga

- [Stöd för yrkesintroduktionsanställningar](#)
- [Förändring av nedsättningen av socialavgifter för ungdomar med större fokus på de yngsta](#)
- [Gymnasial lärlingsutbildning](#)
- [Åtgärder för arbetslösa unga som står långt från arbetsmarknaden](#)

Underlätta för långtidsarbetslösa att komma i arbete

- [Åtgärder för att bryta långtidsarbetslöshet](#)

En förbättrad integration

- [Kommuner som har ett högt mottagande i förhållande till sin befolkning får kompletterande ersättning](#)
- [Arbetsförmedlingen får använda målgruppsanpassade utbildningar vid folkhögskolor som etableringsinsats](#)
- [Förbättrade kunskaper i svenska språket för nyanlända elever genom utökad undervisningstid i svenska](#)
- [Ökade insatser mot främlingsfientlighet och intolerans](#)

En flexibel och trygg arbetsmarknad

- [Statligt stöd vid korttidsarbete införs](#)
- [Stärkt omställningsförmåga på arbetsmarknaden: Höjd ålder för rätt till studiemedel](#)
- [Stärkt omställningsförmåga på arbetsmarknaden: Höjd fribeloppsgräns i studiemedelssystemet](#)

Öka elevernas kunskaper och stärka företagens konkurrenskraft

Regeringen arbetar för att behålla och utveckla anpassningsförmågan i den svenska ekonomin. Det ställer krav

på välutbildad arbetskraft, högkvalitativ forskning och innovation, väl fungerande transporter, bra villkor för företagande och entreprenörskap och väl fungerande arbets- respektive bostadsmarknader. I denna budget föreslår regeringen fler åtgärder för att öka kunskaperna i skolan, stimulera innovation och entreprenörskap samt förbättra bostadsmarknadens sätt att fungera.

Ökat kunskapsfokus i skolan

- Fler karriärtjänster för lärare - cirka 11 000 fler karriärtjänster kan inrättas hösten 2014
- Ytterligare medel till Lärarlyftet II
- Utökad undervisningstid i matematik i grundskolan
- Kompetensutvecklingsinsats för lärare i svenska
- Tillfälligt statsbidrag för läxhjälp i åk 6-9
- Statsbidrag till sommarskola - undervisning på skollov för elever som riskerar att inte klara kunskapskraven
- Effektivare skoledarskap - ettårig förlängning av det s.k. rektorslyftet
- [Sammanfattning av förslagen: Mer kunskap och högre kvalitet i skolan](#)

Forskning, innovation och entreprenörskap

- [Skatteincitament för forskning och utveckling](#)
- [Satsningar för fler jobb i växande småföretag: Förstärkt nedsättning av egenavgifter för de mindre företagen m.m.](#)
- [Ändrade 3:12-regler](#)
- [Minskat regelkrångel för företagen](#)
- [Satsning på sjöfart och basnäring, bl.a. permanenta resurser för flyg- och sjöräddning](#)

- [Förstärkt upphandlingsstöd och möjlighet till innovationsupphandling](#)

Ökad rörlighet och bättre fungerande bostadsmarknad

- [Åtgärder inom området boende och byggande](#)

Öka välfärden och sammanhållningen i samhället

Ökad sysselsättning, bättre utbildning och minskat utanförskap är bästa vägen till ökad välfärd och sammanhållning. Gemensamt finansierad vård och omsorg bidrar också till att utjämna människors livsvillkor och välfärd. Regeringen fortsätter därför även i denna budget med att investera i sammanhållning genom åtgärder för ökat stöd för de mest utsatta samt för höjd kvalitet och effektivitet i sjukvård och omsorg.

Fördelningsåtgärder

- [Höjt bostadstillägg för ålderspensionärer](#)
- [Den differentierade arbetslöshetsavgiften avskaffas](#)
- [Höjt bostadsbidrag i form av särskilt bidrag för hemmavarande barn](#)
- [Fritidspeng till barn](#)

Hälso- och sjukvård med hög kvalitet och en god omsorg

- [Åtgärder inom området hälso- och sjukvård](#)

Skydda miljö och klimat

Sverige ska fortsatt bedriva ett ambitiöst miljö-, energi- och klimatarbete. Regeringens vision är att Sverige år 2050 har en hållbar och resurseffektiv energiförsörjning och inga nettoutsläpp av växthusgaser i atmosfären. Även här handlar det såväl om att satsa pengar på olika initiativ som att med hjälp av skatter styra utvecklingen åt rätt håll.

- [Inrättande av en grön investeringsfond](#)
- [Miljöbilspaket för att öka andelen miljöbilar och förnybara drivmedel](#)
- [Satsning på biogas](#)
- [Fortsatt satsning på arbetet för en giftfri vardag](#)
- [Lokala vattenvårdsprojekt - LOVA](#)
- [Skattereduktion för viss egenproducerad förnybar el](#)

Övriga åtgärder

Regeringen föreslår också fler åtgärder för ett väl fungerande rättsväsende liksom för ett användbart och tillgängligt försvar. Dessutom fortsätter arbetet för att säkra den finansiella stabiliteten på de finansiella marknaderna.

▪ [En permanent förstärkning av resurserna till landets kvinnojourer](#)

- [Skyldigheten att ersätta polisens kostnader för ordningshållning avskaffas](#)
- [Försvarmakten tillförs ytterligare resurser för att underlätta genomförandet av omställningen av försvaret till ett användbart och tillgängligt insatsförsvar baserat på frivillighet](#)
- [Åtgärder för finansiell stabilitet](#)
- [Gemensam konsumentupplysningstjänst inrättas](#)

Reformer i budgetpropositionen för 2014

Effekt på finansiellt sparande i offentlig sektor¹

Miljarder kronor	2014	2015	2016	2017
Stöd för tillväxt & varaktigt högre sysselsättning				
Stärkt ekonomi för hushållen	20,56	20,32	19,80	19,54
Nya & bredare vägar in i jobb för unga	0,63	0,93	1,20	1,57
Förbättrade förutsättningar för långtidsarbetslösa	0,36	0,60	0,61	0,63
Förbättrad integration	0,11	0,17	0,16	0,07
Etableringsplanstart	-0,39	-0,40	-0,09	-0,07
Ökad flexibilitet & trygghet ²	0,15	0,17	0,17	0,18
Bättre möjligheter till uppföljning	0,03	0,05	0,04	0,04
Satsningar på kunskap & stärkt konkurrenskraft				
Kunskapsfokus i skolan	0,67	1,10	1,39	1,57
Innovation & entreprenörskap	1,19	1,45	1,42	1,33
Ökad rörlighet & bättre fungerande bostadsmarknad	0,02	0,03	0,02	0,00
Åtgärder för välfärd & sammanhållning				
Fördelningsåtgärder	0,53	0,57	0,56	0,55
Sjukvård & omsorg	0,12	0,18	0,22	0,16
Utvecklad prismodell för läkemedel	-0,42	-0,59	-0,83	-1,02
Höjd alkoholskatt	-0,73	-0,62	-0,65	-0,67
Skydda miljö och klimat				
Insatser för miljö & klimat	0,35	0,58	0,60	0,36
Kvotplikt & beskattning av biodrivmedel	-0,51	-0,65	-0,60	-0,60
Övriga utgiftsreformer				
	1,42	1,77	1,79	1,41
Övriga inkomstreformer				
	0,06	0,17	0,16	0,16
Summa reformer som påverkar finansiellt sparande³				
	24,16	25,84	25,97	25,19

Anm. Beloppen är avrundade.

¹ En positiv siffra innebär en försvagning av det finansiella sparandet.

² Sammantaget uppgår reformerna för trepartssamtalen till ca 3 miljarder kronor per år. Utöver det tillkommer korttidsarbete om 4,7 miljarder kronor per 12-månadersperiod, givet att systemet aktiveras.

³ Inklusive korrigering för utgiftsreformer som inte påverkar finansiellt sparande

Relaterat

[Läs mer om budgeten för 2014 inom olika ansvarsområden, A-Ö](#)

Finanspolitik och statens budget

Har inte undermenyer

[Budgeten för 2014 på 5 minuter](#)

Har inte undermenyer

[Budgeten för 2014 i siffror](#)

Har inte undermenyer

[Finanspolitikens mål](#)

Har inte undermenyer

[Finanspolitikens inriktning](#)

[Finanspolitiskt ramverk](#)

Har inte undermenyer

[Åtgärder i budgeten för 2014](#)

Har inte undermenyer

[Effekter av regeringens politik](#)

Har inte undermenyer

[Riksdagsbehandling statens budget för 2013](#)

Har inte undermenyer

[Statens budget i excel](#)

Har inte undermenyer

[Tidigare budgetar och årsredovisningar](#)

DN 18 sept 2013:2014 års statsbudget:

”Stötta tillväxt och jobb när omvärlden utvecklas svagt”

“Budgetpropositionen. Ökade kostnader för sjukförsäkring och förtidspension gör att reformutrymmet är litet, och samtidigt är utvecklingen i omvärlden fortsatt svag. Regeringen sätter jobben främst, och satsar på en politik för fler arbeten i växande företag, skriver finansminister Anders Borg (M).”

“När vi i dag presenterar 2014 års budgetproposition, ”Politik för tillväxt och jobb”, är det mot en bakgrund av svag internationell utveckling där en återhämtning har svårt att få fäste.

Finansdepartementet bedömer i sin nya prognos att BNP-tillväxten väntas uppgå till 1,2 procent i år och 2,5 procent 2014, samtidigt som riskerna för en svagare utveckling fortfarande dominerar. Nedrevideringen av nationalräkenskaperna för årets andra kvartal förstärker bilden av att svensk ekonomi fortsatt befinner sig i uppförsbacke.

Den svaga utvecklingen i omvärlden påverkar Sverige och arbetsmarknaden. Samtidigt är Sverige, så här långt, ett av få EU-länder som under krisen förmått öka sysselsättningen och samtidigt värnat starka offentliga finanser, något som bland annat OECD och EU-kommissionen konstaterat i sina granskningar. Sedan 2006 har sysselsättningen ökat med över 200 000 personer. Det avgörande för Sverige är nu att jobbskapande satsningar görs och att fler företag kan växa och anställa så att fler kommer i arbete och arbetslösheten pressas tillbaka från en hög nivå i krisens spår.

Sverige har bland Europas starkaste och mest långsiktigt hållbara offentliga finanser. Denna styrkeposition ska användas för att stimulera

ekonomin, stärka förutsättningarna för tillväxt och jobb och varaktigt öka sysselsättningen. Samtidigt lägger regeringen fast en kurs som innebär att Sverige kommer tillbaka till balans och överskott i de offentliga finanserna snabbare än andra EU-länder. När ekonomin åter befinner sig i balans uppgår också överskottet till 1 procent av BNP.

Budgetens utformning återspeglar att utrymmet för utgiftsreformer under utgiftstaket är mycket begränsat 2014. Det gör att för att värna utgiftstak och säkerhetsmarginaler bör huvuddelen av satsningarna för att stötta tillväxt och jobb ligga på inkomstsidan. Bakgrunden till det begränsade utrymmet är framför allt ökade utgifter i transfereringssystemen där sjukförsäkringen och förtidspensionen tagit ca 10 miljarder kronor i anspråk i nivå för de kommande åren. Utvecklingen är oroande och bör fortsatt bemötas med en politik som sätter jobben främst och som säkrar att utgifterna inte börjar trendmässigt öka. I ett läge där transfereringsutgifter åter stiger vill oppositionen öka ersättningarna, ta bort spärrar och öppna systemen för fler. Det riskerar att leda till en trendmässig ökning av bidragsutgifterna. Historiskt har det inneburit att utbildningssystemet, sjukvården och andra delar av välfärdens kärna fått stå tillbaka och att skattehöjningar framtvingats. Tappar man greppet om transfereringarna åter de upp utrymmet för allt annat.

Inriktningen för alliansregeringens politik för ett Sverige som tryggar välfärden är tydlig: Stötta för tillväxt och jobb i en tid då omvärlden utvecklas svagt. Satsningar på att stärka hushållens ekonomi prioriteras. Samtidigt ska den svenska ekonomins långsiktiga potential stärkas. Därför presenterar alliansregeringen i dag en budget som innehåller reformer om 24 miljarder kronor fördelade på följande områden:

**Stödja tillväxt och varaktigt öka sysselsättningen,
Satsa på kunskap och stärkt konkurrenskraft,
Stärka välfärd och sammanhållning, samt
Skydda miljö och klimat.**

För att stärka hushållens ekonomi och öka sysselsättningen föreslås en ytterligare förstärkning av jobbskatteavdraget och en höjning av skiktgränsen för statlig inkomstskatt. Vår politik gör skillnad för vanliga människor. Vi vill också avskaffa den differentierade arbetslöshetsavgiften, vilket gör att mer än 2 miljoner sysselsatta människor får en sänkt a-kasseavgift. Därtill vill vi ytterligare sänka skatten för pensionärer, med fokus på dem med de minsta ekonomiska marginalerna, samt stärka ekonomin för barnfamiljer genom att förbättra bostadsbidraget. Sammantaget stärks hushållens ekonomi med drygt 20 miljarder kronor 2014. Därtill föreslås ytterligare åtgärder för att skapa bredare vägar in i jobb för unga: Satsningar på yrkesintroduktionsavtal och lärlingsutbildning samt att nedsättningen av socialavgifterna förstärks för de yngre som ska etablera sig på arbetsmarknaden.

En skola som rustar med kunskap är grundläggande för att skapa likvärdiga livschanser och stärka sammanhållningen i vårt land. Att alla ges tillgång till utbildning av hög kvalitet är även avgörande för jobben och för att värna Sveriges konkurrenskraft. I budgeten presenterar regeringen en rad satsningar för ökad kvalitet och mer kunskap i den svenska skolan. Bättre möjligheter att göra lärarkarriär, en läs- och skrivsatsning och mer undervisningstid i matematik är huvudförslagen i ett kunskapspaket som totalt omfattar 4,5 miljarder kronor för åren 2014-2017. För att klara jobben i allt tuffare internationell konkurrens krävs också att fler företag ska starta, växa och anställa i hela landet. I budgeten för 2014 föreslår vi en riktad skattelättnad till företag som bedriver forskning och utveckling. Vi föreslår även ett investeraravdrag som förstärker förutsättningarna för små företag att växa.

Sverige har, och ska fortsätta att ha, en omfattande skattefinansierad välfärd. Offentliga sektorns utgifter utgör en lika stor andel av ekonomin i dag som 2006, drygt 50 procent. Skatteintäkterna är högre än 2006 och Sverige har bland de högsta sociala utgifterna i EU. Anställ-

da i offentligfinansierad verksamhet utgör en större andel av de sysselsatta än i nästan alla jämförbara länder.

För att klara detta måste politiken ta ansvar. Det är genom att upprätthålla arbetslinje i skatte- och bidragssystemen, återupprätta kunskapslinjen i skolan och förbättra förutsättningarna för företag att växa och anställa fler som vi stärker den grund på vilken välfärden vilar.

Oppositionen vill höja skatterna och kraftigt öka utgifterna i olika bidragssystem. Att höja skatterna med 30 miljarder kronor på företag och arbete kommer att slå mot jobben i ett läge där internationell konkurrens tilltar. Höjd bolagsskatt gör det mindre lönsamt att investera, höjda arbetsgivaravgifter gör det dyrare att anställa och höjda marginalskatter på utbildning slår mot konkurrenskraft. Att oppositionen försöker manövrera i riksdagen för att stoppa skattesänkningarna för löntagarna ökar osäkerheten för hushållen och riskerar att försvaga arbetsmarknaden. Att öppna bidragssystemen riskerar dessutom att utgifterna trendmässigt åter börjar öka och det tar i sin tur bort möjligheterna att satsa resurser på utbildning och välfärd.

Sverige har ett vägval inför 2014. Höjda skatter och ökad belastning på jobben eller en politik för fler jobb i växande företag. Regeringen sätter jobben främst. Samhället måste hålla ihop, Sverige ska tillbaka till full sysselsättning och utanförskapet fortsatt bekämpas. Vi ska inte förhålla oss passiva när en utdragen kris i omvärlden hotar att göra bestående avtryck på det svenska samhället. Sett till konjunkturläget, riskbilden och styrkan i Sveriges offentliga finanser är det väl avvägt med en försiktigt expansiv finanspolitik som skjuter in energi i ekonomin så att fler kommer i arbete. Få länder i Europa har Sveriges starka position och utrymme att stötta tillväxt och jobb. Samtidigt värnar vi säkerhetsmarginaler i de offentliga finanserna. Så tar vi ansvar för Sverige.

Anders Borg (M), finansminister “

S-hemsidan 18 september 2013: [Socialdemokraterna](#):

Magdalena Andersson kommenterar regeringens budget

Idag är ungefär 400 000 personer arbetslösa i Sverige. Arbetslösheten är högre än i de flesta jämförbara länder. Ungdomsarbetslösheten har fastnat på en hög nivå. Antalet långtidsarbetslösa har nästan tredubblats under regeringens tid vid makten. Kunskapsresultaten i skolan har fallit sju år i rad.

Regeringen redovisar att de offentliga finanserna går med underskott 7 år i rad, med undantag för ett försumbart överskott år 2011. I detta läge väljer den borgerliga regeringen att låna till skattesänkningar – trots att expertmyndigheterna gjort klart att överskottsmålet inte nås.

Regeringens prioriteringar:

Regeringens första och största prioritering är att låna till skattesänkningar. Efter jobbskatteavdrag 1, 2, 3 och 4 presenteras nu ett femte jobbskatteavdrag. Regeringen väljer också, genom att höja skiktgränsen, att skuldsätta hela svenska folket för att sänka skatten för dem som tjänar mest. Regeringen vill låna 15 miljarder kronor till dessa två skattesänkningar redan nästa år.

Därefter slår regeringen till reträtt. Vid sidan om de ofinansierade skattesänkningarna presenterar regeringen en rad välkomna reträtter. Differentieringen av arbetslöshetsavgiften slopas. Den annonserade besparingen på gymnasieskolan uteblir. Pensionärerna får en sen men välkommen skattejustering. Men skadan är redan skedd: En halv miljon

människor har redan trängts ut ur a-kassan och står idag utan rimligt försäkringsskydd. Om de går med i a-kassan tar det ett år innan de kvalificerat in sig igen.

Sedan återstår bara smulor till jobb och skola. Efter de ofinansierade skattesänkningarna och regeringens reträtter finns bara smulor kvar till vår tids stora utmaningar: Arbetslösheten och skolresultaten. Det är fel prioritering.

Om två veckor presenterar vi Socialdemokrater vår budgetmotion för 2014. Där beskriver vi hur en politik för investeringar i jobb och utbildning är bättre än att låna till skattesänkningar. Så vi bygger Sverige starkt för framtiden.

[Ladda ner hela Magdalena Anderssons presentation med kommentarer här \(PDF\)](#)

Diagram 1 Regeringens fördelning av reformutrymmet i budgetpropositionen 2014

Sidan uppdaterades senast: 2013-09-18 12:15

Taggar: [Ekonomi](#), [Framtid](#), [Jobb](#), [Magdalena Andersson](#), [Skola och utbildning](#), [Valet 2014](#), [Våra motståndare](#), [Välfärd](#)

Relaterat S+Mp+V: [Initiativ mot regeringens skattesänkningar](#)
[Ett år kvar till valet 371 miljoner till landsbygdsjobb](#)

Från s hemsida: Från Presentationen med kommentarer (PDF).

Kommentar till Moderaternas valbudget

Magdalena Andersson

AGENDA

- Prioriteringarna i budgetpropositionen
- Regeringen bryter mot budgetreglerna
- Tre frågor till Anders Borg

• Prioriteringarna i budgetpropositionen

Budgetpropositionens beståndsdelar

Låna till skattesänkningar

Bättre a-kassa och mer bidrag

Fler välkomna reträtter

Rädda småpartierna

Smulor kvar till jobben

Låna till skattesänkningar

Huvudsakliga förslag	Belopp Mkr
• 12 000 • 3 000	
• Jobbskatteavdrag 5	12 000
• Höjd skiktgräns	3 000

KÄLLA: Pressmeddelanden inför budgetpropositionen 2014

Bättre A-kassa och mer bidrag

Huvudsakliga förslag	Belopp Mkr
• 2 700 • 466	
• Sänkt A-kasseavgift	2 700
• Höjt bostadsbidrag	466

KÄLLA: Pressmeddelanden inför budgetpropositionen 2014

Fler välkomna reträtter

Huvudsakliga förslag	Belopp Mkr
• Sänkt pensionsskatt	2 500
• FoU-avdrag	820
• Slopade besparing på gymnasiet	1 360
• Sommarskola	78
• Slopade SFI-bonus	- 50
• Höjd alkoholskatt	- 730
• Slopade poliskostnader för arrangörer	20

KÄLLA: Pressmeddelanden inför budgetpropositionen 2014

Rädda småpartierna

Huvudsakliga förslag	Belopp Mkr
• Karriärtjänster för lärare	377
• Fritidscheckar	41 1)
• Stöd till trossamfunden	10

1) Finansieras genom neddragning på åtgärder inom äldreomsorgen

KÄLLA: Pressmeddelanden inför budgetpropositionen 2014

Smulor kvar till jobben

Huvudsakliga förslag	Belopp Mkr
• Åtgärder för långtidsarbetslösa	363
• YA-jobb	221
• Lärlingssatsningar	199
• Bättre förmedling /stöd till unga	112

KÄLLA: Pressmeddelanden inför budgetpropositionen 2014

Smulor kvar till jobben när Sverige har högre arbetslöshet än de flesta jämförbara länder

Arbetslöshet, 15-74 år

Procent

Österrike	4,8
Tyskland	5,3
Luxemburg	5,7
Danmark	6,7
Nederländerna	7,0
Storbritannien	7,7
Finland	7,9
Sverige	8,0
Belgien	8,9
Frankrike	11,0
Italien	12,0
Irland	13,8
Portugal	16,5
Spanien	26,3
Grekland	27,6

Ungdomsarbetslöshet, 15-24 år

Procent

Österrike	9,2
Island	11,4
Nederländerna	11,5
Danmark	11,9
Luxemburg	19,2
Finland	19,9
Storbritannien	20,7
Sverige	23,6
Belgien	24,6

Frankrike 26,0

Irland 28,6

Portugal 37,4

Italien 39,5

Spanien 56,1

Grekland 62,9

KÄLLA: Eurostat, säsongjusterat, senast tillgängliga månad

Budgetpropositionens beståndsdelar

Låna till skattesänkningar

Bättre a-kassa och mer bidrag

Fler välkomna reträtter

Rädda småpartierna

Smulor kvar till jobben

KÄLLA: Budgetpropositionen 2014

• Regeringen bryter mot budgetreglerna

Prognoserna förutspår underskott 7 år i rad

Offentliga sektorns finansiella sparande (tabellen utelämnas här)

KÄLLA: Konjunkturinstitutet, augusti 2013

Underskotten står inte i proportion till tillväxtens utveckling

Tillväxt och offentliga sektorns finansiella sparande (tabellen utelämnas här)

KÄLLA: Konjunkturinstitutet, augusti 2013

Samtliga indikatorer visar att man bryter mot regelverket

Indikator

Strukturellt sparande *Målvärde 1% Utfall 0,3%*

Bakåtblickande tioårsgenomsnitt *Målvärde 1% Utfall 0,7%*

Sjuårsindikatorn *Målvärde 1% Utfall -0,4%*

KÄLLA: Budgetproposition 2014

Expertkåren är enig: regeringen bryter mot budgetreglerna

*...då de offentliga finanserna redan i nuläget inte når upp till
överskottsmålet...ESV*

*”...enligt Konjunkturinstitutets bedömning finns det inget långsiktigt
reformutrymme. Ofinansierade åtgärder i höstens budget kräver
därför motsvarande besparingsåtgärder framöver.”*

Konjunkturinstitutet

KÄLLA: ESV, Konjunkturinstitutet, Finanspolitiska rådet

*”Rådet konstaterar att [...] överskottsmålet inte uppnås. För att
upprätthålla trovärdigheten för det finanspolitiska ramverket
bör regeringen presentera en tydlig plan för hur överskottsmålet ska
kunna nås under den konjunkturcykel som är relevant för
måluppfyllelsen.”*

Finanspolitiska rådet

• **Tre frågor till Anders Borg**

- 1 Var tog jobben vägen?**
- 2 Varför bryter regeringen mot budgetreglerna?**
- 3 Är det rätt att skuldsätta hela svenska folket för att sänka
skatten för de som tjänar mest?**

Protokoll 2013/14:3

Riksdagens snabbprotokoll 2013/14:3

Onsdagen den 18 september

12 § Debatt med anledning av budgetpropositionens avlämnande kl. 13.00

Finansministern överlämnade regeringens proposition 2013/14:1 med förslag till statsbudget för 2014, finansplan, skattefrågor och tilläggsbudget m.m.

Anf. 18 Finansminister ANDERS BORG (M):

Herr talman! I dag överlämnas budgetpropositionen för 2014, *Politik för tillväxt och jobb*, till Sveriges riksdag. Det är för femte året i rad vi presenterar en budgetproposition i en mycket bevärlig internationell miljö.

USA återhämtar sig långsamt. Vi ser att bostadsmarknaden repar sig, men industriinvesteringarna är låga, och alltför många står utanför arbetskraften.

I eurozonen går återhämtningen ännu långsammare. Problemländerna kämpar med massiva skuldberg. Banksektorn är för klen för att ge stöd för en återhämtning. Arbetslösheten i eurozonen ligger på 12 procent.

I Kina, Indien, Brasilien och Ryssland har tillväxten avtagit och marknadsoron tilltagit. Världen läker långsamt efter finanskrisen, så långsamt att export, investeringar och industri inte kommer att dra jobben i Sverige. Eurokrisen och världsekonomin ger motvind och uppförsbacke.

Sverige står starkt. Offentliga finanser i Sverige är starkare än i praktiskt taget alla andra länder. Underskotten är lägre. Sverige kommer snabbare tillbaka till både balans och överskott. Skuldsättningen är påtagligt lägre, och den långsiktiga uthålligheten är starkare än i de flesta andra länder. De flesta andra länder har sämre, svagare, klenare och mer sårbara offentliga finanser än Sverige.

Sverige ska använda denna styrka. Sverige ska använda denna styrka för att säkra jobben. Att skapa förutsättningar för fler jobb i växande företag är den centrala uppgiften för svensk politik.

I budgetpropositionen föreslår regeringen att fyra och en halv miljon löntagare får sänkt skatt. Genom att skatterna sänks stöttar vi hushållen i motvinden. Det är centralt i ett läge när ekonomin går i uppförsbacke att vi ska stötta den inhemska sektorn. Dragkraften för jobben måste komma genom att ekonomin i Sverige växer. När hushållen får lite mer i plånboken blir det lite mer energi i ekonomin. När skatterna sänks förbättras den ekonomiska tryggheten för alla som arbetar. Då lägger vi grunden för mer av framtidstro; då lägger vi grunden för fler jobb.

Detta är centrala förändringar i svensk ekonomi. Att det blir mer lönsamt att arbeta påverkar hur arbetsmarknaden fungerar. I Sverige är det för få som arbetar, och det vore bra om många jobbade mer. När det lönar sig bättre att arbeta söker fler jobb i vidare kretsar. När det

lönar sig bättre att arbeta lämnar människor olika bidragssystem snabbare. När det lönar sig bättre att arbeta blir löneförhandlingarna mer ansvarsfulla, och jobben spelar större roll för parterna. Då kan sysselsättningen öka och arbetslösheten minska. Då kan vår ekonomi växa mer utan att kostnadstrycket tilltar.

För att säkra den inhemska efterfrågan har regeringen också föreslagit sänkt skatt för landets pensionärer med 2 ½ miljard kronor. Det är centralt att även pensionärerna får del av en välfärdsförbättring.

Regeringen väljer att ta bort den differentierade avgiften i arbetslöshetsförsäkringen. Det innebär att två miljoner löntagare får sänkt a-kasseavgift, och det innebär att den ekonomiska tryggheten förbättras.

I budgetpropositionen föreslår vi förbättrade bostadsbidrag. Det är viktigt för att klara sammanhållningen. I perioder av ekonomiska svårigheter finns det en ökad risk att utsatta familjer drabbas, och då är det rimligt att vi förbättrar bostadsbidragen så att vi håller samman Sverige.

Sysselsättningen ökar för långsamt i Sverige. För få företag vill växa, och för få företag vill anställa. Trösklarna in på arbetsmarknaden är för höga. Ungdomsarbetslösheten i Sverige är för hög och har varit för hög i över två decennier. Regeringen arbetar tillsammans med arbetsmarknadens parter för att hyvla ned trösklarna.

Yrkesintroduktion handlar om att bygga ett nytt kompetensförsörjningssystem för hela den svenska arbetsmarknaden. Det vi föreslår är breda insatser. Arbetsgivaravgifterna tas helt bort under tolv månader. Vi inför ett handledarstöd på 2 500 kronor som

förbättrar introduktionen. Vi stärker samarbetet i yrkesnämnderna, och vi samlat sänker kostnaderna för att anställa en ung människa utan yrkeserfarenhet med över 10 000 kronor i månaden.

För att ytterligare förstärka vägarna in på arbetsmarknaden bygger regeringen ut lärlingsutbildningen. Vi inför en förstärkt ersättning för de företag som erbjuder lärlingsplatser och en eleversättning så att det blir mer attraktivt att delta i lärlingsutbildningarna. Vi sänker arbetsgivaravgiften för dem under 23 år till 10 procent. Därmed koncentreras sänkningen till dem som behöver den bäst. Genom att sänkningen koncentreras får den förmodligen större effekt på sysselsättningen. Då blir det lägre avgifter som underlättar, då blir det lägre avgifter som är effektivare och då blir effekten på jobben större.

De som kommer till Sverige måste snabbare komma i arbete. Det är orimligt att människor fastnar i system och tvingas leva på bidrag i både fem, sex och sju år innan de kommer in på arbetsmarknaden. Alla som kommer till Sverige ska ges en bättre chans och en bättre möjlighet att försörja sig själva.

Därför föreslår vi en lång rad åtgärder. Undervisningen i svenska ska ökas kraftigt med tre timmar i veckan upp till årskurs fem. Det förstärker den satsning på ökad undervisningstid vi gjort från årskurs sex till nio. Vi förstärker etableringsersättningen så att det blir en minskad avtrappning och därigenom starkare argument att vara i arbete. Vi förstärker stödet för de kommuner som tar större ansvar vid mottagandet.

Sverige ska vara ett land som är öppet, men då måste integrationen fungera så att vi säkrar att alla som vill och kan ska vara i arbete. Det måste vara vårt mål, och det måste vara vår inriktning.

Det är centralt att inse att världen har förändrats. En halv miljard människor har gått in i världsmarknaden de senaste decennierna. Säkert kommer många fler att följa dem under åren framför oss. Det här är ett stort framsteg när det gäller demokrati och mänskliga rättigheter. Det betyder att marknadsekonomi har ersatt planekonomi, korruption och överregleringar i det forna Östeuropa, i Afrika och i Latinamerika. Underskott och inflation har pressats tillbaka. Handelshinder och transportkostnader har reducerats. Informationsteknologi har kopplat världen samman. Välståndet har ökat snabbare än någonsin tidigare. Fattigdomen har minskat snabbare än någonsin tidigare.

Samtidigt är det här en utmaning för den gamla världen. Konkurrensen hårdnar. Att klara förändringar blir allt viktigare. Kravet på att vi ska utveckla nya produkter, förstärka våra affärsmodeller och ge bättre service till kunderna blir bara skarpare och skarpare år för år.

Sverige har klarat det här väl. Vi har en kultur som präglas av öppenhet och kreativitet. Vi satsar mer på forskning och utveckling än de flesta. Vi har fler forskarstudenter och tar fler patent per invånare än de flesta länder. Våra företag är högteknologiska och nyskapande. Våra myndigheter och förvaltningar är effektiva. Vi har färre etableringshinder och mindre regelkrångel än andra länder. Medborgarna har större förtroende för varandra och för sina politiker än i andra länder.

Det här betyder inte att vi kan slå oss till ro. Sverige står inför stora utmaningar. Våra lönekostnader är höga. Reallönerna har stigit snabbare än i de flesta länder. Vi är ett höglöneland. Vi ska förbli ett höglöneland. Vi är ett välfärdsland. Vi ska vara ett välfärdsland. Vi ska hålla ihop Sverige. Vi ska erbjuda trygghet för alla. Vi ska säkra att

alla barn får en bra skola. Vi ska säkra att alla får chansen och att alla får chansen igen. Men om det ska fungera måste vi vara mer effektiva, mer kreativa, mer omställningsbenägna och mindre hindrade än andra länder.

Det är därför regeringen lägger fram en bred politik för att förstärka konkurrenskraften.

Vi förstärker kunskapsuppdraget i skolan. Vi bygger ut karriärtjänsterna med 7 000 lärare. Vi ökar undervisningstiden i matematik. Vi ger stöd för läxläsning och sommarskola. Vi inför ett särskilt forskningsavdrag med tonvikt på de mindre företagen. Vi säkrar att tillgången på kapital i de tidiga skedena förbättras genom att ett investeraravdrag genomförs redan under hösten.

Detta gör vi tillsammans med tidigare åtgärder. Inte minst har vi sänkt bolagsskatten. Både arvs- och förmögenhetsskatten är borta. Vi har fått en förbättrad expertskatt. Vi har fått korttidsanställningar. Konkurrensen i primärvård, apotek och äldreomsorg har förbättrats. Vi har gjort stora satsningar på infrastruktur och forskning.

Det här betyder att under det senaste decenniet har företagsklimatet i Sverige förbättrats kraftigt. Det skapar förutsättningar för att produktiviteten växer snabbare. Det skapar förutsättningar för att vi kan bära bättre reallöner. Sveriges konkurrenskraft har förstärkts. Det här är huvuddragen i budgeten: Vi lägger 25 miljarder i stöd för att skydda jobben när det blåser motvind i omvärlden. Vi tar ansvar för ekonomin genom att både tillföra energi och lägga fast en kurs där vi går från underskott till balans och överskott snabbare än nästan något annat land. Vi ger stöd för efterfrågan genom att sänka skatten för pensionärer, sänka a-kasseavgiften och höja bostadsbidragen. Vi

förbättrar arbetsmarknadens funktionssätt genom att göra det mer lönsamt att arbeta och genom att vidga vägarna in på arbetsmarknaden med yrkesintroduktion, lärlingsutbildning och sänkta arbetsgivaravgifter. Vi stärker Sveriges konkurrenskraft genom att bredda och fördjupa kunskapsuppdraget i skolan och förbättra innovationskraften i företagen.

Det här är en ansvarsfull politik som förbättrar Sveriges långsiktiga tillväxtförmåga och som lägger grunden för att jobb ska skyddas i Sverige när krisen i omvärlden tynger.

Det är i dag 361 dagar kvar till valdagen 2014. På valdagen ska väljarna lägga sina röster för att avgöra vem som ska inneha regeringsmakten, och man ska avgöra vilken politik som ska drivas i Sverige och i vilken riktning vårt land ska gå. Mot Allians för Sverige står en splittrad opposition som vill föra Sverige tillbaka i tiden.

Sverige har mer omfattande välfärds- och trygghetssystem än andra länder. De offentliga utgifterna uppgår till 50 procent av bnp. Få länder har så stora utgifter för transfereringar och social omsorg som Sverige, få länder har så stor andel av arbetskraften sysselsatt i den skattefinansierade verksamheten och få länder lägger så höga skatter på sina invånare som Sverige. Det är en utmaning för Sverige i en värld där konkurrensen tilltar och där allt fler länder deltar i världshandeln.

Sverige har ett vägval 2014. Antingen fortsätter vi att förbättra ekonomins tillväxtförmåga och företagens villkor, eller så backar vi tillbaka politiken med stigande offentliga utgifter, med skatter som höjs och med konkurrenskraft som försämras. Då vet vi vad resultatet blir. Det är en politik där jobb slås ut, det är en politik där jobben inte kommer och det är en politik där jobben flyttar bort. Tryggheten

minskar, löneutrymmet krymper och till slut får vi en sämre välfärd.

Det här är Sveriges grundläggande vägval.

Socialdemokraterna vill höja skatterna på företagen med 30 miljarder. Arbetsgivaravgiften för unga ska höjas. Momsen i tjänstesektorn ska höjas. Bolagsskatten ska höjas.

Marginalskatten ska upp till över 60 procent. Socialdemokraterna föreslår att bidragssystemen ska byggas ut och arbetslinjen undermineras. A-kassan ska höjas med längre arbetslöshetstider. Sjukförsäkringen ska vidgas med korttidsfrånvaro som ökar och långtidssjukskrivningar som blir enklare. Förtidspensionärerna ska bli fler och arbetsmarknaden återregleras, AMS-politiken expanderas och plusjobben komma tillbaka.

Kärnan i Socialdemokraternas politik är att lägga skatter på jobben och bygga ut transfereringssystemen, inte att satsa på skolan – det är småpengar – och inte att satsa på infrastruktur – det är småpengar. Det är transfereringar, bidrag och socialförsäkringar som är den socialdemokratiska prioriteringen.

I en åldrad välfärdsstat med växande åtaganden och i en konkurrensutsatt värld är det en farlig väg att öka belastningen på ekonomin genom att bygga ut offentliga utgifter och höja skatter. Att minska hushållningen med offentliga utgifter och höja utgiftstaken är farligt. Att minska arbetskraften och öka bidragsberoendet är skadligt. Att försämra investeringsklimatet genom höjda bolagsskatter är bekymmersamt.

Detta är en politik som har prövats förr och i andra länder. Släpper man lös transfereringssystemen, öppnar bidragssystemen och höjer utgiftstaken vet vi vad som händer. Då åter bidragsutgifterna upp allt annat. Då äts utrymmet för skola upp, då äts utrymmet för sjukvård upp, då äts utrymmet för jobben upp, och till slut kommer en nota som alla som arbetar får betala. Det är en nota som kommer att kosta i termer av sämre trygghet och sämre välfärd.

Om 361 dagar är det val i Sverige. Socialdemokraterna söker mandat tillsammans med Miljöpartiet och Vänsterpartiet. Det betyder att till de 30 miljarder i konkurrensskadliga skattehöjningar som Socialdemokraterna föreslår ska Miljöpartiets skattehöjningar läggas. Det handlar om en bensinskatt. Det handlar om en lastbilsskatt. Det handlar om en flygskatt. Det handlar om 17 miljarder i höjda energi- och transportskatter.

Den som lägger en röst för en rödgrön regering stöder en politik som slår stenhårt mot hushållen. Höjd bensinskatt dämpar konsumtionen. Höjd bensinskatt gör det dyrare att åka till arbetet och att färre kommer att pendla. Lastbilsskatt gör transporter dyrare, och då stiger priserna i butiken.

Det här är Sveriges viktiga vägval. I budgetpropositionen har regeringen lagt fast sin kurs. Vi ska stötta jobben genom 25 miljarder i offensiva tillväxtsatsningar. Vi ska ta ansvar för offentliga finanser. Vi ska göra det mer lönsamt att arbeta. Vi ska öppna vägarna in till arbetsmarknaden. Vi ska förstärka Sveriges konkurrenskraft. Mot regeringen står en splittrad opposition. Det blir sämre förutsättningar att investera i Sverige. Det blir dyrare att anställa. Och vi kan låtsas att vi glömmer kraven från världsekonomin och att vi måste producera, arbeta och investera innan vi kan fördela.

Det här är Sveriges vägval i september 2014: Ska vi gå bakåt eller ska vi möta framtiden? Allians för Sverige tror på Sverige. Allians för Sverige tror på framtiden. (Applåder)

Anf. 19 FREDRIK OLOVSSON (S) replik:

Herr talman! Jag får börja med att tacka finansministern för sammanfattningen av de nio kilon som ligger på bordet och för en del retorik.

Jag vill ändå vara så ofin att jag börjar med att ta upp en del fakta och siffror som finansministern inte hann med under sitt anförande.

400 000 personer är arbetslösa i Sverige, 8 procent. Det är en reell ökning sedan regeringsskiftet 2006 från en nivå som Moderaterna då kallade massarbetslöshet. 70 000 personer har varit arbetslösa i mer än två år. Det är nära nog en tredubbling sedan 2006. Över 30 000 befinner sig i fas 3, varifrån få kommer till jobb eller utbildning. Sysselsättningsgraden i Sverige har sjunkit.

Regeringens politik har alltså inte fungerat för att pressa tillbaka arbetslösheten. Och den budget som Anders Borg nu lägger fram kommer heller inte att göra det, eftersom det huvudsakligen är precis samma politik som har prövats tidigare och inte lyckats. Nästan 70 procent av reformutrymmet går till sänkta skatter. Det ska jämföras med de 2,4 procent som man väljer att lägga på skolan, trots de fallande skolresultaten. Fördelningsprofilen i finansministerns skatteförslag är dessutom väldigt orättvis. I ett land med ökade klyftor tycker finansministern att en högavlönad ska få tre gånger så mycket som en lågavlönad. Det leder mig fram till två frågor till Anders Borg. Den första är: Varför är det 25 gånger viktigare att sänka skatten än att investera i skolan? Den andra är: Varför är det så viktigt att en

höginkomsttagare får tre gånger så mycket i skattesänkning som en låginkomsttagare? (Applåder)

Anf. 20 Finansminister ANDERS BORG (M) replik:

Herr talman! Jag är glad att Fredrik Olovsson tar del av budgetpropositionen, för då kommer han att notera att tillväxten under krisåren har varit högre i Sverige än i nästan alla jämförbara länder. Han kommer att notera att vi har haft en bättre reallönetillväxt, att skulderna i den offentliga sektorn i Sverige inte har vuxit när de har gjort det i nästan alla jämförbara länder, att det är Sverige tillsammans med en handfull länder som har haft den minsta uppgången i arbetslöshet och att vi har varit ett av de länder som haft en stark och samlad ekonomisk utveckling. Vi kan också se att bland jämförbara länder har Sverige de minsta ekonomiska skillnaderna.

Det har skapat förutsättningar för 200 000 i ökad sysselsättning. Sverige har passerat Danmark när det gäller sysselsättningsgrad. Det är positivt. Men det har varit en femårig kris.

Den svåra frågan är: Om ni är oroliga för jobben, hur kan ni då säga att vi inte behöver 25 miljarder i stimulans? Hur kan ni säga att företagen behöver 30 miljarder i skattehöjning?

Ännu mer paradoxalt är: Vi har i Sverige ägnat 20 år åt att få ordning på transfereringssystemet. Den utvecklingen påbörjade Socialdemokraterna med Göran Persson och andra. Men när vi nu ser att sjukfrånvaron åter ökar och vi i budgeten lägger 6 miljarder kronor för nästa år på ökad frånvaro vill Fredrik Olovsson och Socialdemokraterna öppna spärrarna, vidga systemen och höja ersättningarna.

Då är det självklart att det enda utrymme som finns i budgeten kommer att vara att betala för stigande transfereringar. Då undergrävs välfärdens kärna. Då undermineras skolan. Då sätter vi press på sjukvården. Då är vi tillbaka i en utveckling där de enda pengar som finns i det offentliga är dem som betalar för att människor inte arbetar. Bekymrar inte det Fredrik Olovsson? (Applåder)

Anf. 21 FREDRIK OLOVSSON (S) replik:

Herr talman! Det är naturligtvis djupt bekymmersamt att vi har en väldigt hög arbetslöshet och att sjukskrivningarna ökar. Det innebär att utanförskapet ökar, och det är givetvis ett bekymmer för oss alla. Därför är det obegripligt varför ni lägger så stora resurser på sänkta skatter med en så orättvis fördelningsprofil.

Om den skattesänkning som riktar sig bara till dem som tjänar allra mest säger finansministern att den är särskilt viktig för att det ska skapas många jobb. Men tittar vi i regeringens budget och läser hur många jobb ni räknar med ska skapas av skiktgränsförändringen står det: noll.

Det står noll jobb, och på detta ska ni lägga 3 miljarder kronor i ett läge när Sverige inte klarar överskottsmålet, vi har längre till det än vi har haft på länge och finansministern hela tiden skjuter framför sig det årtal då han ska komma i kapp och kunna lämna över en ekonomi i samma goda skick som han fick ärva. (Applåder)

Anf. 22 Finansminister ANDERS BORG (M) replik:

Herr talman! Sanningen är att Sverige har bland de starkaste offentliga ekonomierna av alla länder. Det är bara Sverige som både OECD och IMF uppmanar att föra en expansiv politik.

Socialdemokraterna säger nej till det eftersom de inte prioriterar jobben och plötsligt menar att vi inte behöver expansiv politik när arbetslösheten är hög. Socialdemokraterna ansluter sig till en halvstarrig politik där man inte ska stimulera i dåliga tider. Det är förvånansvärt var svensk socialdemokrati har hamnat. Det är självklart att vi ska stötta jobben.

Det som förvånar mig och gör mig bekymrad är att Socialdemokraterna säger att de vill värna konkurrenskraften men säger nej till en höjning av brytpunkten som förbättrar utbildningspremien och som företagen efterfrågar. I stället erbjuder de 30 miljarder i skattehöjningar. Det är beklagligt och bekymmersamt, men det är konsekvent när Socialdemokraterna prioriterar att bygga ut transfereringssystemen på bekostnad av välfärden, på bekostnad av jobben och på bekostnad av Sveriges ekonomiska utveckling. (Applåder)

Anf. 23 PER BOLUND (MP) replik:

Herr talman! Det är en påtagligt nöjd Anders Borg vi ser i talarstolen i dag. Jag tror att många som ser denna debatt upplever det som ganska märkligt när vi vet att arbetslösheten, långtidsarbetslösheten och ungdomsarbetslösheten har ökat under hans tid som finansminister. Det kanske finns saker som Anders Borg inte borde vara så nöjd med.

Jag vill lyfta upp något som Anders Borg också borde oroa sig för. Under hans tid som finansminister har inkomstskillnaden mellan kvinnor och män ökat med 60 procent. Regeringens politik leder helt klart till ett mer jämställt samhälle.

Svaret vi brukar få av Anders Borg på denna fråga är att jobbskatteavdraget stöder kvinnor. Men tittar vi på hur utfallet av

jobbskatteavdraget har blivit är bilden den rakt motsatta. Vi hävdar att regeringens blindhet för jämställdheten har gjort att man när man försöker skapa en budget som ger jobb i stället skapar en budget som motverkar jämställdhet och som gör att vi får en ökad skillnad mellan män och kvinnor i Sverige.

Det verkar som att man saknar förståelse för att kvinnor i högre utsträckning än män jobbar deltid och att kvinnor i högre utsträckning än män har lägre löner, pensioner och försäkringar, vilket också delvis baseras på deltidsanställningar.

Jobbskatteavdragen är tydligt en åtgärd som ger mer till dem som har höga löner, i högre utsträckning män i vårt samhälle, och mindre, nästan inget till lågavlönade kvinnor.

Även om Anders Borg tycks vara nöjd trots att arbetslöshet, långtidsarbetslöshet och ungdomsarbetslöshet har ökat frågar jag: Är du nöjd med den utveckling som har varit när det gäller inkomstskillnaden mellan män och kvinnor? Är du nöjd med att inkomstklyftan mellan kvinnor och män i Sverige har ökat 60 procent under din tid som finansminister?

Om du inte är nöjd, varför fortsätter du med en politik som kommer att öka denna klyfta ytterligare? (Applåder)

Anf. 24 Finansminister ANDERS BORG (M) replik:

Herr talman! Låt mig upplysa Per Bolund om att inkomstskillnaderna i Sverige är mindre än i alla jämförbara länder. De länder som vi normalt sett jämför oss med har en högre Gini-koefficient. Jämför vi oss med andelen som har låg materiell standard har vi en av de lägsta, och vi har den absolut lägsta när det gäller barnfamiljer.

Detta är en stark utveckling. IMF har använt Sverige och Brasilien som exempel på länder som har klarat krisen utan växande inkomstskillnader.

När Per Bolund styrde Sverige ihop med Socialdemokraterna steg inkomstskillnaderna kraftigt. 85 procent av den inkomstskillnad vi upplevt sedan 1995 ligger på den socialdemokratiska perioden. Under hela denna period ökade inte kvinnors andel av mäns löner, utan den låg still.

Den andelen har förbättrats under våra år. Kvinnors andel av mäns löner har alltså förbättrats under denna period, vilket den inte gjorde under de många år som Per Bolund styrde över dessa frågor.

Detta beror på att jämställdhet i grund och botten handlar om att människor arbetar. I grund och botten handlar jämställdhet om att kvinnor är på arbetsmarknaden.

För man en politik där man lägger alla resurser på att bygga ut transfereringarna och åter ska trycka ut människor i förtidspensionering och sjukförsäkring kommer vi att få problem i Sverige, och det kommer att drabba kvinnorna. Det kommer att leda till att inkomstskillnaden mellan män och kvinnor ökar.

Jag bor på landsbygden och vet att bilen är helt central för kvinnor på landsbygden. Per Bolund vill genomföra kraftiga bensinskattehöjningar och lägga höga skatter på transporter. Om vi ska föra en keynesiansk politik – det verkar Socialdemokraterna ha övergivit och kanske även Per Bolund – vad händer då med hushållens konsumtion om vi höjer bensinskatterna? Om vi vill att människor ska röra sig i landet och kunna bo utanför

storstäderna, vad händer då när man höjer bensinskatterna?

I grund och botten, hur ser demokratin ut när Socialdemokraterna begär ett väljarmandat där man inte öppet för sina väljare redovisar dessa kraftiga bensinskattehöjningar som man tänker låta Miljöpartiet genomföra? När berättar Socialdemokraterna att en röst på dem är en röst på höjd bensinskatt? (Applåder)

Anf. 25 PER BOLUND (MP) replik:

Herr talman! Det svaret var en tydlig bekräftelse på det som jag tog upp i min fråga, nämligen att regeringen är blind för jämställdhetsfrågan. Anders Borg tycks inte förstå att frågan handlade om skillnaden mellan kvinnor och män, inte mellan olika inkomstgrupper, som en stor del av svaret handlade om. Det var mycket belysande.

Det är märkligt att jämföra med inkomstskillnaderna i andra länder. Ska vi jämföra oss med Tyskland som fortfarande har sambeskattnings, en helt annan syn på kvinnor och ett helt annat deltagande av kvinnor i arbetslivet? Den jämförelsen vill inte jag göra. Jag vill att kvinnor ska ha samma möjligheter som män i dagens Sverige. Under Anders Bors tid som finansminister har vi inte fått denna utveckling.

Anders Borg talar om deltagande i arbetskraften. Vi har under långt tid haft ett ökat deltagande av kvinnor i arbetskraften, men under Anders Bors regering har det avstannat. Vi ser tvärtom hur sjukskrivningarna ökat, och det är framför allt unga kvinnor som blir sjukskrivna för att pressen på arbetsmarknaden är för hård och de får kortare sjukskrivningar.

Detta borde Anders Borg bekymra sig över, men i stället verkar han helt nöjd med utvecklingen och ser inga problem som han behöver ta itu med. Det bekymrar mig. (Applåder)

Anf. 26 Finansminister ANDERS BORG (M) replik:

Herr talman! Låt mig påpeka för Per Bolund att av de jämförbara länderna har Sverige det högsta arbetskraftsdeltagandet och den högsta sysselsättningsgraden för kvinnor. Det är bra och bland annat tack vare att regeringen under krisen har kunnat föra den expansiva och stöttande politik som är bra för jobben och inte drivit den åtstramningspolitik som socialdemokrater och miljöpartister plötsligt blivit för.

I grund och botten har vi jobbat offensivt för jämställdhet. Vi har infört RUT- och ROT-avdrag som gör det lättare att jobba och klara familjen. Vi har öppnat välfärdsverksamheter för konkurrens och företagsamhet. Vi har gjort det mer lönsamt att arbeta, och vi har förstärkt arbetslinjen.

Per Bolunds hela replik bygger på att han inte går in och svarar på vad hans bensinskattehöjningar betyder för kvinnor, vad de betyder för kvinnorna på landsbygden och vad de betyder för landsbygden som helhet.

Miljöpartiet är ett parti för stockholmare som i grund och botten tänker ta sig själva friheter och lägga kostnaden på oss som lever på landet. (Applåder)

Anf. 27 SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD) replik:

Herr talman! Det är lite drygt två veckor sedan som regeringen tillsammans med Miljöpartiet presenterade en ny migrationspolitik för Sverige, där man ensidigt genom Europeiska unionen erbjuder permanent uppehållstillstånd till alla som kan hävda att de kommer från Syrien och har lyckats ta sig till Sverige.

Det har fått vissa konsekvenser. Det har fått de konsekvenserna att asylströmmar till övriga EU-området nu vänder sig mot Sverige. Över hela Mellanöstern söker man sig nu via svenska ambassader för att komma till Sverige. Meddelandet har klart och tydligt gått ut att man till Sverige kan få permanent uppehållstillstånd om man kan hävda att man kommer från Syrien.

Då borde man rimligtvis också kunna se det i regeringens budget. Tittade man i vårbudgeten såg man från 2013 till 2017 en successiv ökning av anslagen till utgiftsområde 8 Migration. Men döm om min förvåning när vi studerade höstbudgeten i morse, för nu är det precis tvärtom!

Bara i förra veckan var det nästan 2 000 asylsökande mot normala 500–700 i veckan. Redan nu har man alltså sett konsekvenserna av den signalpolitik som regering för. Men vi ser det inte i regeringens budget.

Missuppfatta mig inte nu: Om regeringen har beslutat sig för att sänka anslagen till migration välkomnar vi det. Men man måste inse konsekvenserna av de signaler som man sänder ut. Jag tror att vi, när vi står här och debatterar vårandringsbudgeten, återigen kommer att se att regeringen begär mer pengar därför att man inte har lyckats budgetera för migrationen i Sverige.

Är det så, finansministern, att ni har gjort så bara för att skapa ett fiktivt reformutrymme?

Anf. 28 Finansminister ANDERS BORG (M) replik:

Herr talman! Jag kan försäkra Sven-Olof Sällström att vi inte har ändrat prognoserna beträffande flyktingpolitiken för att skapa oss reformutrymme.

Den här debatten måste ha en allvarlig grund. Den är att vi har en mycket besvärlig utveckling i Syrien. Det pågår ett inbördeskrig. Vi vet att ungefär 100 000 människor har skadats i det kriget. Det har använts kemiska vapen för första gången på decennier på ett sätt som strider mot varje grund för folkrätten.

I det läget har naturligtvis Sverige och övriga Europa ett ansvar – det är ingen som helst tvekan om det. Vi ska ta det ansvaret för att människor som behöver en fristad ska få det.

Vad vi nu talar om är att de myndigheter som är ansvariga har gått ut och meddelat hur vi kommer att förhålla oss om människor flyr från Syrien. Det är en självklarhet att vi ska agera på det sättet.

Det vi gör i budgeten är att vi varje gång får in underlag för prognoserna, tillämpar dem och ser var vi landar. Den här gången minskade migrationskostnaden lite, eftersom vi i relation till de bedömningar som gjordes i våras har haft ett något mindre migration. Om det nu visar sig att det kommer flyktingar till Sverige från Syrien stiger säkert kostnaden lite grann för det, och då får vi ta det och lösa den frågan på precis samma sätt som vi alltid gör.

Men låt oss inte göra detta till en fråga om några miljoner hit och dit, när vi talar om att människor flyr ett land där vi under hösten har sett hur man har använt kemiska stridsmedel! Om det är någon gång som även Sverigedemokraterna borde inse att vi har ett globalt ansvar är det väl i detta fall. (Applåder)

Anf. 29 SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD) replik:

Herr talman! Från vårbudgeten till nuvarande höstbudget har ni dragit av 9,3 miljarder kronor från utgiftsområde 8 Migration samtidigt som flyktingströmmarna har tredubblats, om man tittar på hur de ser ut just nu. Hur ska man tolka det? Är det för att skapa budgetutrymme, eller förstår ni inte de signaler som ni sänder ut?

När det kommer till flyktingarna från Syrien: Jag var inne och kollade på UNHCR:s hemsida i morse. Det finns i dagsläget två miljoner flyktingar i och kring Syrien.

UNHCR gick ut med en appell i början på sommaren och begärde pengar för att ta hand om flyktingsituationen i Syrien. De har fått in 40 procent av det utrymme. Det saknas fortfarande 1 798 000 000 dollar. Av en händelse motsvarar det nästan på öret lika mycket pengar som du, Anders Borg, för nästa år vill lägga bara på utgiftsområde 13 Integration och jämställdhet.

Vi vill ta de pengarna och satsa dem på UNHCR i stället. Redan i förra budgeten satsade vi 5,5 miljarder kronor mer än regeringen på UNHCR:s verksamhet.

Anf. 30 Finansminister ANDERS BORG (M) replik:

Herr talman! Det råder inbördeskrig i Syrien. Man har använt kemiska stridsmedel. Om Sverige någon gång ska vara en öppen fristad för

människor så är det väl i denna situation! Det kommer naturligtvis fler flyktingar till Sverige från Syrien om det är ett varaktigt krig. Sedan går oroligheten över och flyktingströmmarna minskar, och då klarar vi av en bra integrationspolitik.

Men att Sverige skulle säga att vi inte upprätthåller det vi har lovat, i ett läge när det är inbördeskrig och där man har använt kemiska vapen, är för mig obegripligt. Sedan ska vi naturligtvis säkra att utgifterna ligger på rätt ställe i budgeten – det gör vi alltid.

Låt mig också när det gäller UNHCR påpeka att Sverige är en av de största bidragsgivarna till den mission som nu görs i Syrien, där vi brett stöttar länderna i närområdet. Men det kan inte vara en ursäkt eller ett alternativ till att vi säger att människor har rätt till en fristad i Sverige när det råder inbördeskrig. (Applåder)

Anf. 31 ULLA ANDERSSON (V) replik:

Herr talman! När jag ser Anders Borg tänker jag på siffran 27. Det är inte att Anders Borg ser ut som en 27-åring, vilket han kanske hoppades, utan att hans skattesänkningar faktiskt är 27 gånger större än regeringens samtliga satsningar på kommunsektorn, det vill säga vård, skola och omsorg.

Högerregeringen har alltså sedan 2006 sänkt skatterna med 130 miljarder kronor, snällt räknat, och höjt anslagen i kommunsektorn med ynka 4,8 miljarder kronor i fasta priser enligt Sveriges Kommuner och Landsting, samtidigt som det har blivit en halv miljon fler invånare – 27 gånger mer i skattesänkningar än till det gemensamma.

Borg är rätt fixerad vid plånboksperspektivet. Men finns det inte någon gräns för hur tunn och mager välfärdens gemensamma plånbok kan

vara? Den är nu tunn och nött, så att den nästan är genomskinlig. Det märks, för skattesänkningar måste ju betalas. Det går liksom inte att fortsätta att låtsas som något annat.

Hela sommaren har varit en kriskavalkad i förlossningen och sjukvården. Mammor som inte får föda tryggt har hänvisats än hit, än dit. Bara i Malmö avvisades 260 kvinnor som skulle föda barn. Sjukvårdspersonal slår larm om för lite resurser, anorektiska organisationer och bristande patientsäkerhet. I Skåne till och med dör patienter på grund av för lite resurser. I Dorotea har man inte ens råd med två akutplatser.

Sjukvården behöver resurser – inte ett jobbskatteavdrag till, för det botar inte någon människa, utan snarare tvärtom. Ni har lagt 30 gånger mer på sänkt skatt till högavlönade genom sänkning av den statliga skatten i den här budgeten än till sjukvården – 30 gånger mer! Samtidigt är det 12 000 barn som har lämnat skolan utan att vara behöriga till gymnasiet. I högerns Sverige är det återigen barnens bakgrund som avgör studieresultaten. Men eleverna behöver inte mer skattesänkningar utan fler lärare. Anders Borg! Är det nu dags att se hur välfärden håller på att krackelera? Ser du det över huvud taget?

Anf. 32 Finansminister ANDERS BORG (M) replik:

Herr talman! Låt mig nämna att Sverige har 50 procent av bnp i offentliga utgifter. Låt mig nämna att Sverige tillsammans med Frankrike och Danmark har de högsta sociala utgifterna inom industriländerna. Låt mig nämna att Sverige och ett par andra länder har högst andel av de sysselsatta i skattefinansierad välfärd.

Jag tycker att det kan vara klokt och rimligt att vi har en väl utbyggd välfärdsstat – det skapar sammanhållning och lägger grund för trygghet för människor.

Men att ge beskrivningen att det råder social nedrustning i Sverige, när utgifterna i fasta priser för välfärdens kärna har ökat med 100 miljarder kronor sedan 2006 och när vi har tillfört 30 miljarder kronor till välfärdens kärna under de här åren i reformer, det är inte att ge en korrekt bild.

Sverige har när det gäller omsorg och utbildning de högsta utgifterna i världen som andel av bnp tillsammans med Danmark. Vi har kunnat trygga välfärden och trygga jobben samtidigt, och det är därför att vi har hållit ordning i transfereringssystemen. Det är det som svensk politik har hållit på med de senaste 20 åren, att skapa ordning i transfereringssystemen.

Men vi vet att när Ulla Andersson, Socialdemokraterna och Miljöpartiet lägger ihop sin politik, då blundar man för att transfereringarna nu har börjat röra på sig igen, och då blundar man för att vi igen ser stigande kostnader för människor utanför arbetsmarknaden.

Sanningen är att när Socialdemokraterna har fått svika vallöften – när man har sagt till väljarna att man lovar höjda försäkringar, semesterveckor och allt vad det är och sedan har fått svika de löfena – då är det därför att man har tappat kontrollen över transfereringarna. Nu vill Ulla Andersson, Socialdemokraterna och Miljöpartiet gå tillbaka till den politiken. Då undermineras skolan. Då undermineras sjukvården. Vi har i dag fler anställda i den skattefinansierade välfärden än vad vi hade 2006. Det är ungefär 20 000 fler, och det är

det därför att vi har kunnat prioritera jobben och hållit ordning på transfereringarna och därigenom skapat resurser för välfärdens kärna. Där går skiljelinjen. Man måste ha arbeten innan man kan fördela. (Applåder)

Anf. 33 ULLA ANDERSSON (V) replik:

Herr talman! Vänsterpartiet vill bygga ett samhälle på omtanke och solidaritet – ett värdigt samhälle, helt enkelt. Därför vågar vi också se de brister som finns i välfärden. Vi kommer att lägga mer pengar på sjukvården, för där skriker man efter mer resurser. Vi kommer att satsa på fler lärare i skolan, för vi ser hur kunskapsskillnaderna ökar. Vi kommer att satsa på riktade statsbidrag till fler anställda i äldreomsorgen, för det är inte värdigt att hemtjänstens personal ska springa in och ut som skållade råttor.

Men, Anders Borg, det är faktiskt så att du lägger 30 gånger mer på sänkta skatter till högavlönade, framför allt män, än vad du lägger på sjukvården. 30 gånger mer. Det visar ganska tydligt var ni har era intressen. Banksektorn har fått mer sänkt skatt på ett år än vad ni planerar att skolan ska få de kommande fyra åren. Det visar väldigt tydligt var ni har era intressen.

Ja, vi vågar se bristerna, och vi tänker göra någonting åt dem, för jag hoppas verkligen att vi när vi står här vid den här tiden nästa år har en ny finansminister. (Applåder)

Anf. 34 Finansminister ANDERS BORG (M) replik:

Herr talman! Jobb och välfärd, det är vad politik ytterst handlar om. Vill man säkra jobben ska man föra en expansiv politik under tuffa tider. Då ska man säkra arbetslinjen så att det lönar sig att jobba, och

då ska man prioritera välfärdens kärna. Det är den politik som vi står för. Det är därför Sverige har 50 procent i offentliga utgifter, bland de högsta andelarna offentliganställda i skattefinansierad välfärd och bland de mest omfattande trygghetsutgifterna. Vi har alltså klarat jobb och välfärd. Vi har lagt 100 miljarder till, tillsammans med skatteintäkterna i fasta priser, på välfärden och 30 miljarder i reformer. Varför kommer inte Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet att kunna göra det? Jo, därför att när man öppnar transfereringssystemen undermineras tryggheten. Då trycks skolan åt sidan, och då finns det inte resurser kvar till sjukvården, därför att då är det sjukfrånvaro, förtidspensioneringar och utanförskap som står för hela budgeten. Det är därför som Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet är ett hot mot välfärden i Sverige. (Applåder)

Anf. 35 FREDRIK OLOVSSON (S):

Herr talman! När Anders Borg i dag lägger fram sin sista stora budget – hans 15:e budget i ordningen – känns det naturligt att börja summera regeringens resultat under en längre tid.

Dess värre ser det inte så bra ut när vi utvärderar regeringen på just den punkt som statsministern har sagt att vi ska utvärdera regeringen på, nämligen jobb och arbetslöshet. Jag har sagt förut, och jag ska upprepa det, att det handlar om 400 000 arbetslösa. 70 000 har varit arbetslösa i mer än två år. Det är en tredubbling under den tid som Fredrik Reinfeldt och Anders Borg har styrt det här landet. Över 30 000 personer har regeringen låst fast i fas 3, ungdomsarbetslösheten biter sig fast runt 25 procent och sysselsättningsgraden har fallit.

Det är bara när vi jämför Sverige med de riktiga krisländerna som det går att säga att vi är väldigt framgångsrika. Jämför vi med mer liknande länder ser vi att de har lägre arbetslöshet än vi. Det handlar

om Tyskland, Österrike, Holland, Danmark och till och med Storbritannien, och det finns några till. Sverige har nu också längre fram till den lägsta arbetslösheten i EU och längre fram till att ligga främst än vad vi hade när Anders Borg tillträdde som finansminister.

Budgetpropositionen ger inte heller mycket hopp om framtiden. Trots att omvärlden ser ut att kunna dra Sverige ut ur lågkonjunkturen framöver spår regeringen att arbetslösheten med den nu förda politiken kommer att vara högre såväl 2014 som 2015 och 2016, alltså högre än den nivå man kallade för massarbetslöshet när man tog över makten. Det är tio förlorade år på arbetsmarknaden.

Idén om att ökade klyftor och mer otrygghet ska trycka tillbaka arbetslösheten har helt enkelt misslyckats. Den har inte fungerat. Regeringen medger alltså att arbetslösheten kommer att vara högre med den politik man för ett helt decennium efter att man kom till makten. Ändå fortsätter man på den inslagna vägen.

Samtidigt som den vägen inte levererar de resultat som är utlovade utan tvärtom låser fast människor i arbetslöshet växer ett rekryteringsgap paradoxalt nog fram på svensk arbetsmarknad. Det är ett gap mellan företagets efterfrågan och människors kompetens. Trots att hundratusentals människor går arbetslösa hittar många företagare inte den kompetens de behöver och efterfrågar. Den bristande matchningen manifesteras av att vart femte rekryteringsförsök misslyckas på svensk arbetsmarknad. Det hindrar företag från att växa, och det hindrar också uppemot 80 000 personer att få jobb.

Herr talman! Jag vill summera regeringens budget på ett annat sätt än vad finansministern gjorde. Nästan 70 procent går till lånefinansierade skattesänkningar. En femtedel går till olika reträtter, som att

kompensera pensionärerna något för en skatteflyfta gentemot löntagarna som man ändå ökar. Man ställer in en tänkt besparing på gymnasieskolan och inför ett FoU-avdrag som man tidigare röstat emot här i kammaren. En åttondel går till lägre a-kasseavgifter och till höjda bidrag till dem som drabbats hårdast av regeringens politik. Mindre än en krona på 25 går till jobb och aktiva åtgärder för att få människor i arbete, och 25 gånger mer läggs på skattesänkningar än på skolan, trots de fallande resultaten. Så ser alltså den moderata valbudgeten ut.

Med tanke på att nästan allting handlar om skattesänkningar vill jag också gärna passa på att kommentera just den delen. Regeringen hävdar att detta ska leda till 13 000 nya jobb. För det första är det helt taget ur luften. Det har prövats fyra gånger nu, och vi vet att det inte fungerar.

För det andra: Låt oss anta att det den här gången skulle fungera. Då innebär det med regeringens egna siffror en kostnad på över 1 miljon kronor per nytt jobb. Politiken leder dessutom fram till att regeringen återigen missar överskottsmålet, och vi har alltså längre fram till den balans som vi ska ha.

Herr talman! Fördelningsprofilen är också sådan att tjänar man mer får man mer från skattesänkningar, både räknat i kronor och i andel av sin lön. Den som har 21 000 kronor i månadslön får mindre än en tredjedel så stor skattesänkning än den som tjänar 41 000 kronor i månaden. Den som tjänar precis som medelsvensson, 28 100 kronor i månaden, får mindre än hälften än den som tjänar runt 40 000 kronor i månaden.

Regeringen tvingas också erkänna i sitt eget underlag att klyftan mellan kvinnor och män ökar. Sverige behöver ju mer jämställdhet, Anders Borg, inte mindre. Det här är orättfärdigt, och det är fel väg för Sverige. Det bygger ökade klyftor.

Men skattesänkningar är inte den enda melodin i Anders Borgs register. Moderaterna är också ett bidragsparti i ordets verkliga mening. Sedan 2006 har den årliga kostnaden för försörjningsstödet ökat med 3 miljarder kronor. Förra året tvingades kommunerna lägga mer än 10 miljarder på försörjningsstöd. Det är en ökning med en tredjedel sedan 2006 och en rejäl ökning i antalet personer som får försörjningsstöd sedan 2006. Sambanden är förstås klara. Regeringen har misslyckats med jobben. Precis innan krisen lyckades man också säga upp den bästa försäkringen i internationell lågkonjunktur som Sverige har, nämligen en stark a-kassa.

När en halv miljon människor tvingades ut ur a-kassan på grund av regeringens chockhöjda avgifter, som man nu tvingas göra någonting åt, ja, då tvingades många söka försörjningsstöd för att klara sin tillvaro. Hälften av alla som får försörjningsstöd i dag får det av en enda orsak, för att de inte får ett arbete.

Jobbmisslyckandet sätter större press på kommunerna att höja kommunalskatten för att klara välfärden. Enligt SCB fick halva befolkningen höjd kommunalskatt i år. Sedan 2006 har den höjts med 12–13 öre, och det blir sannolikt ännu mer från årsskiftet.

Regeringen ger med den ena handen och tar med den andra. Räkningen för dessa misslyckanden skickar man alltid till någon annan, till de arbetslösa, till de sjukskrivna, till kommunerna, och därmed till skolan, välfärden och alla som betalar kommunalskatt. Sina

egna kommuner håller man dock om ryggen. När det kommunala utjämningsystemet nu förändrats specialdestinerar man en miljardbonus till de rikaste, moderatstyrda kommunerna. De har fått frisedel från regeringens misslyckanden. Alla andra ska snällt ställa upp och betala. Så ser Moderaternas valbudget ut.

Herr talman! Politiken är helt enkelt bara ett redskap vi använder för att förverkliga våra drömmar. Så sade Anna Lindh och Olof Palme ofta och gärna. Jag tycker att det är värt att upprepa också i en budgetdebatt. I det uttrycket ligger en stark tro på politikens kraft att förändra samhället. Vi kan välja. Vi kan påverka. Det måste inte bli som det nu riskerar att bli. Vi måste inte ta varje chans att sänka skatten. Vi kan välja att investera i jobben och i välfärden och i sammanhållningen.

Vi måste inte acceptera ytterligare år med fallande skolresultat. Vi kan välja att prioritera ett samhälle där varje barn blir sett i skolan, där klasserna är mindre och där lärarna är fler. Vi måste inte spela bort vårt försprång i kunskap genom att skära ned på utbildningsmöjligheterna. Vi kan se till att den som är studiemotiverad får plugga vidare.

Vi måste inte acceptera att sjukvården försämrats och kvinnor tvingas föda på toaletterna. Vi kan helt enkelt välja vården före jobbskatteavdrag för miljonärer. Vi måste inte acceptera att pensionärer för evigt ska betala högre skatt än löntagare. Det är ingen naturlag, det är Anders Borgs lag.

Vi måste inte acceptera att företagen inte hittar den kompetens som de söker. Vi kan utbilda människor i bristyrken. Vi måste inte acceptera att vi låser in över 30 000 personer i fas 3, människor med kraft och kunskap och drömmar. Vi kan se till att de får bidra med sitt arbete till

vår gemensamma välfärd, för oss alla gemensamt.

Socialdemokraterna ser alltså en annan väg än den som regeringen slagit in på. Hur det första steget på den vägen ser ut presenterar vi, precis som de andra oppositionspartierna, i vårt regeringsalternativ inom de kommande två veckorna. (Applåder)

Anf. 36 Finansminister ANDERS BORG (M) replik:

Herr talman! Fredrik Olovsson lät meddela att det nu går bättre i omvärlden och att omvärlden kan vara ett draglok, det som drar Sverige ur krisen. Det går bättre i omvärlden. Det är det draglok som ska dra Sverige.

OECD, IMF, EU-kommissionen har i sina vårpropositioner reviderat ned tillväxten i USA, Europa, världen. Jag var på Ekofinmöte i helgen och tittade då runt i salen för att se draghästen, dragloket, det expansiva landet som skulle dra Sverige ur krisen. Det kanske är Tyskland som i år har hälften av Sveriges tillväxt. Eller det kanske är Frankrike som nästa år har hälften av Sveriges tillväxt. De dragloken finns inte, Fredrik Olovsson. Vi har en internationell lågkonjunktur. Det här är femte året med lågkonjunktur, och i den jämförelsen har Sverige klarat sig bättre. Fredrik Olovssons verklighetsbeskrivning, där Sverige ska dras av en stark omvärld, finns inte i någon annan omvärldsbedömning.

Vad har vi klarat bättre? Skuldsättningen har inte ökat. Reallönerna har däremot ökat. Tillväxten har varit bättre. Arbetslösheten har ökat mindre i Sverige och en handfull andra länder än i övriga Europa, där arbetslösheten ligger på 12 procent.

Låt oss blicka utåt, för det kan vara intressant att fråga Fredrik Olovsson var han hämtar inspirationen till att bygga ut transfereringarna och höja skatterna för produktionen. Är det från Socialdemokraterna i Danmark, som stramar upp a-kassan? Är det från Socialdemokraterna i Holland, som sätter åldersgränser i välfärden? Är det från Socialdemokraterna i Frankrike, som nu vänder om? Är inte sanningen den att idén att bygga ut transfereringarna, att ge upp 20 års arbete för att få ordning på transfereringarna, handlar om populism från svenska socialdemokrater?

Vilket draglok är det du talar om, Fredrik Olovsson? Och Fredrik Olovsson, hur kan du både vara ansvarstagande och känna att det nu är dags att släppa greppet om transfereringarna? (Applåder)

Anf. 37 FREDRIK OLOVSSON (S) replik:

Herr talman! Anders Borg är bekymrad över att sjukskrivningarna ökar, att sjuktagen fortsätter att stiga. Det kan man naturligtvis med fog vara. De åtgärder som regeringen vidtagit har alltså inte hjälpt. De har lett till att människor blivit fattigare, blivit utförsäkrade, inte fått den hjälp och det stöd de behöver för att komma tillbaka. Men det har inte knäckt kostnaderna eller sjukskrivningarna framöver.

Det är Anders Borgs ansvar. Efter sju år som finansminister måste du, Anders Borg, ta på dig det ansvaret. Där kan du inte skylla på någon annan. Däremot kan du fundera på vad du gjorde under tiden, när det blev tuffare i äldreomsorgen och i skolan. Du kan fundera på vad som hände när man skar ned på det förebyggande arbetsmiljöarbetet, på Arbetslivsinstitutet och på alla de andra insatserna som skulle få människor att orka längre, att klara sig lite längre i arbetslivet utan att bli utbrända eller sjuka. Det är ju det stora problemet.

Statsministern talar om att vi ska arbeta till 75, och då är det viktigt att kunna orka längre. Även i det perspektivet är det helt centralt att vi har ett arbetsliv som gör att vi kan klara det. Lösningen kan inte vara att vi ska slita ut människor som sedan ska hanka sig fram på det viset under lång tid.

Men om vi går tillbaka till Anders Borgs budget är det fortfarande så att han lägger 25 gånger mer på sänkta skatter än på skolan. Jag kan avslöja att när vi om ett par veckor kommer med vårt budgetalternativ kommer där att finnas en rejäl satsning på just utbildning. Det är så vi tror att vi bäst stärker svensk konkurrenskraft framöver. När vi vet att vi har 80 000 rekryteringar om året som misslyckats, ja då är det självklart att det är där man ska sätta in stöten. Det är dessutom en fantastisk möjlighet för människor att få utvecklas, att göra klassresor och andra saker som också en finansminister borde tycka är bra. (Applåder)

Anf. 38 Finansminister ANDERS BORG (M) replik:

Herr talman! Det gläder mig att Fredrik Olovsson nu är beredd att tala om transfereringarna. Vi har alltså haft en period i Sverige med 10–20 års reformarbete för att åter få kontroll över kostnaderna så att de inte tränger ut skola, sjukvård och annan sysselsättning i de offentliga verksamheterna. Vi har fått ned kostnaderna från 50 till 30 miljarder bara på sjukskrivningarna och ännu mer när det gäller förtidspensionerna.

Nu ser vi att korttidsfrånvaron, inte det vi gjorde med långtidsfrånvaron, åter ökar. Vad händer, Fredrik Olovsson, om man nedmonterar kontrollsystemen? Vad händer om man höjer ersättningarna? Vad händer om man vidgar omfattningen av systemen och gör dem mer omfattande? Jo, då kommer transfereringarna att öka

på nytt, och då blir det inte någon utbildningssatsning. Då blir det sjukförsäkringssatsning för hela slanten.

Låt oss dessutom ha proportionerna rätt. Socialdemokraterna satsar 10 miljoner på sommargymnasium och 10 miljarder på utbyggda bidragssystem! Det är så den socialdemokratiska politiken ser ut. (Applåder)

Anf. 39 FREDRIK OLOVSSON (S) replik:

Herr talman! Finansministern har inte ens sett vårt budgetalternativ, men han vet precis vad den ska innehålla. Eller så hittar han på vad han tycker att det borde innehålla så att hans resa blir lite lättare.

Det kommer naturligtvis att finnas rejäla satsningar på utbildning. Vi vill se mindre klasser i det här landet. Vi vill se en obligatorisk sommarskola. Vi vill se läxhjälp till alla, inte bara till de grupper i samhället som har råd att köpa den privat. Det har varit Anders Borgs politik och linje, det som verkligen sett till att man i den svenska skolan, som redan är mindre kompensatorisk än vad den varit, fått ytterligare stora skillnader mellan grupper beroende på varifrån i samhället man kommer, vilka föräldrar man har.

Jag vill göra precis tvärtom. Skolan är den viktigaste insatsen för sammanhållning, utveckling och framtidstro i ett land. Det är de människor som går där i dag som ska försörja alla oss här, som Hans Majestät Konungen berättade i går. Det kan vara bra att ha med sig åtminstone till den moderata valbudgeten för nästa år. (Applåder)

Anf. 40 CARL B HAMILTON (FP) replik:

Herr talman! Det är skönt och härligt att komma i gång med det politiska arbetet och debattera ekonomisk politik igen. Jag har en fråga till dig, Fredrik Olovsson. Jag blir inte klok på er finanspolitik. Vill ni driva en åtstramande finanspolitik med färre jobb och högre arbetslöshet som resultat? Era propåer om högre skatter och det otydliga tolkandet av överskottsmålet tyder på det.

Vi för vår del vill hålla uppe den inhemska efterfrågan och sysselsättningen med lånade pengar. Vi har råd med det tack vare våra välskötta offentliga finanser. I dagens konjunkturläge är det precis det man ska göra, helt enligt Keynes, din gamle partikamrat Ernst Wigforss, Bertil Ohlin med flera.

Men varannan gång som företrädare för ditt parti yttrar sig är ni emot att med lånade pengar hålla uppe efterfrågan och hålla nere arbetslösheten. Varannan gång förefaller ni i stället bejaka detta. Vad vill ni egentligen? Vill ni låna enbart till högre a-kassa? Är det så vi ska förstå er politik?

Anf. 41 FREDRIK OLOVSSON (S) replik:

Herr talman! Vi har fortfarande inte lagt fram vårt förslag. Det gör vi om en vecka. Men jag kan avslöja så mycket som att vi naturligtvis inte ser det här som ett tillfälle att strama åt ekonomin. Det är ingen som har föreslagit det. Frågan är hur mycket vi ska låna till sänkta skatter. Det är naturligtvis en frågeställning som man bör ha klar för sig. Då är det också viktigt att man ser till att den energi man vill stoppa in i ekonomin är så effektiv som bara möjligt.

Förra året när man skulle stoppa in energi i ekonomin tyckte Carl B Hamilton att det skulle vara effektivt att sänka skatten för bankerna. Det var en viktig del. Med tanke på resultatet, en väldigt låg tillväxt under innevarande år, var det naturligtvis en felaktig politik. Det rätta skulle naturligtvis ha varit det stimulanspaket på 10 miljarder som vi ville skjuta in till hushållen för att stimulera ekonomin.

Inför nästa år räknar man enligt finansplanen med en tillväxt som är mer än dubbelt så hög. I det läget är frågan om man verkligen ska låna pengar för att sänka skatten för de höginkomsttagare som naturligtvis minst av allt kommer att använda pengarna till det som vi vill, nämligen att stimulera ekonomin. Då finns det effektivare sätt att göra det.

Sedan finns det en restriktion i form av överskottsmålet. Vi vill ha ordning och reda i finanserna. När man nu lånar 40, 50, 60 miljarder de här åren är det klart att man gör det svårare att komma tillbaka till balans och överskott. Då nallar man också på det framtida utrymmet för de satsningar som borde göras i skola, sjukvård och annan välfärd som är betydelsefull framöver. Det är det ni gör nu. Ni nallar av framtiden för att ge till de höginkomsttagare som klarar sig alldeles utmärkt utan skattesänkningar. (Applåder)

Anf. 42 CARL B HAMILTON (FP) replik:

Herr talman! Det finns många saker att säga om detta, men det här med att "nalla av framtiden" är strunt. Det är oriktigt. Om man håller uppe efterfrågan och produktionen blir framtidens skattebaser större och den ekonomiska tillväxten bättre. Det är inte höga skattesatser som finansierar vår välfärd, utan god ekonomisk tillväxt. Om man driver en keynesiansk politik får man en högre ekonomisk tillväxt och ett större bnp i framtiden.

Herr talman! Vi föreslår att man sänker skatten för fyra till fem miljoner löntagare. På Fredrik Olovsson låter det som att det handlar om några bankdirektörer. Så är det inte alls.

Fredrik Olovsson erkänner att man ska låna. Men om man ska låna, är det då inte bättre att låna till högre efterfrågan och lägre arbetslöshet än att låna till högre a-kassa, som ni gör? Om man lånar till lägre arbetslöshet behövs ju inte a-kassan! (Applåder)

Anf. 43 FREDRIK OLOVSSON (S) replik:

Herr talman! Meningen med att låna är väl att man ska låna till investeringar? Det är väl det som är det allra viktigaste?

Det är ett väldigt märkligt resonemang från Carl B Hamilton. Han förutsätter att det blir väldigt många fler jobb om man sänker skatten och ändrar skiktgränsen på det sätt som är föreslaget. Det var det som var slutsatsen av hans argumentation. Men i regeringens budget finns det en tabell där man berättar hur många jobb man tror att det blir av en sådan åtgärd. Det blir noll jobb. Varför ska vi låna pengar för att sänka skatten för höginkomsttagare när det blir noll jobb? Borde inte effektiviteten i åtgärderna vara större när man lånar så mycket som Carl B Hamilton vill göra? (Applåder)

Anf. 44 PER ÅSLING (C) replik:

Herr talman! Fredrik Olovsson! Jag noterar att Socialdemokraterna har ett nyvunnet intresse för svensk landsbygd. Jag noterar också er avisering av tillskott till landsbygdsprogrammet. Men Socialdemokraterna har en landsbygdsskuld. Er landsbygdsskuld, som byggts upp under decennier av socialdemokratisk politik, har missgynnat landsbygden. Det är en landsbygdsskuld som måste

återbetalas. Landsbygden är för viktig för att bli ett politiskt verktyg som partierna ägnar förströdd uppmärksamhet åt vart fjärde år. Jag ska dock inte uppehålla mig vid den långa lista som er landsbygdsskuld utgör. Jag ska vara snäll och lämna den retroaktiva skulden och i stället hålla mig till era förslag som ligger på bordet i dag.

Ni vill införa en lastbilsskatt på 4 miljarder årligen som direkt kommer att slå mot svensk landsbygd. Jag tycker att det är rimligt att skuldföra halva den kostnaden, 2 miljarder, på svensk landsbygd. Ni vill införa slakteriavgifter på 100 miljoner årligen och en handelsgödselskatt på 300 miljoner årligen.

Fredrik Olovsson! Varför berättar ni inte det här? Hur tänker ni åtgärda den situation som uppstår med denna straffbeskattning av vår landsbygd? Hur tänker ni amortera er landsbygdsskuld, Fredrik Olovsson?

Anf. 45 FREDRIK OLOVSSON (S) replik:

Herr talman! Efter sju år av problem för landsbygden med den här regeringen ska alltså vi beskyllas för utvecklingen. Det är mycket märkligt. Efter sju år får man väl börja ta lite ansvar?

Det här är ingen remissdebatt om något socialdemokratiskt förslag, utan om den lunta som ligger på podiet här i kammaren. Där har inte Centerpartiet fått med så mycket, så jag förstår att det känns obekvämt att prata om den. Där finns ingen avskaffad andra sjuklönevecka, vilket var det som stod högst uppe på prioriteringslistan för Annie Lööf att genomföra. Det blev ingenting av det. Det blev heller inte någonting av finansieringen av landsbygdsprogrammet, vilket det borde ha blivit. Det kom inte, fast ni satte det så högt på

prioriteringslistan. I budgeten ser det också ut som att ni sparar på anslaget till bärighet och tjälsäkring av vägar med nära 200 miljoner. Vad ger det för skuld? Vad tar du med dig hem till väljarna i Jämtland att be om ursäkt för? (Applåder)

Anf. 46 PER ÅSLING (C) replik:

Herr talman! Fredrik Olovsson svarar inte på min fråga. Jag förstår att det här är pinsamt, men politisk hederlighet säger att svensk landsbygdsbefolkning måste få ett svar. En levande landsbygd förutsätter ett aktivt jord- och skogsbruk. De gröna näringarna är motorn på många ställen runt om i vårt land.

Er ekonomisk-politiska talesperson, Magdalena Andersson, har dessutom i samband med förhandlingarna om EU:s långtidsbudget drivit linjen att jordbruksstödet ska halveras. Det är er politik. Det är ni som i skugg-VÅP:en har de kostnader för svensk landsbygd som jag redogjorde för. Jag utgår ifrån att ni har räknat noggrant på vad det är som måste halveras på grund av den politik som ni driver och halveringen av jordbruksstödet. Vad är det ni vill plocka bort?

Anf. 47 FREDRIK OLOVSSON (S) replik:

Herr talman! Nu är det tydligen Magdalena Anderssons fel att Anders Borg har misslyckats i förhandlingarna i EU så att man får mindre pengar där. Det är tydligen också vårt fel att Centerpartiet sedan misslyckats med att få kompensation för det från Anders Borg.

Det är tydligen också vårt fel att ni ska skära ned på anslaget till bärighet på och tjälsäkring av vägar, som många på landet talar mycket varmt och gärna om. Ta gärna med det hem och fråga väljarna i

Jämtland! Jag ska fråga mina hemma i Sörmland hur de ser på centerförslagen och hur det har gått i centerbudgeten. Vi vet alla svaret. Jag ska inte plåga Per Åsling mer med det. (Applåder)

Anf. 48 SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD) replik:

Herr talman! Jag ska ta upp frågan om brytpunkten och skiktgränsen för statlig skatt, Fredrik Olovsson.

Vi hade ett utskottsinitiativ i finansutskottet i slutet på augusti som avstyrktes av samtliga sju partier i finansutskottet förutom Sverigedemokraterna. Det må så vara. Vi fick i måndags via medierna reda på att de rödgröna partierna nu funderar på att lägga fram ett eget utskottsinitiativ som ska beröra jobbskatteavdrag men också skiktgränsen.

Här har vi varit väldigt tydliga från Sverigedemokraternas sida. Vi kommer att stödja ett utskottsinitiativ som rör just skiktgränsen för statlig skatt, absolut. Men det förutsätter också att man inte kommer fram med ett utskottsinitiativ som innehåller både ett femte jobbskatteavdrag och skiktgränsen eller någonting annat utan att man särskiljer dem.

Här har Vänsterpartiet och Miljöpartiet varit väldigt tydliga via medierna. Jag har inte talat med dem själv. Men det jag kunnat se i medierapporteringen är att de har sagt att det ska särskiljas medan jag upplever att Socialdemokraterna har duckat i frågan. Därför får du en rak fråga: Kommer de att särskiljas? Kommer det ett utskottsinitiativ som bara behandlar skiktgränserna?

Anf. 49 FREDRIK OLOVSSON (S) replik:

Herr talman! Vi kommer att ta initiativ inom de närmaste dagarna. Då kommer det att bli alldeles tydligt vad vi tar för initiativ och hur vi tar initiativet. Vi ser att jobbskatteavdraget och skiktgränsförändringar är felaktig politik.

Nu verkar det som att Sven-Olof Sällström tycker att det är bra politik att låna 12 miljarder till just jobbskatteavdraget trots att det inte har gett några jobbeffekter, att vi ska skuldsätta oss på det viset och att vi ska komma längre bort från det finanspolitiska ramverkets mål för hur vi ska klara budgetpolitiken. Det är högst beklagligt att det är på det viset.

Jag skulle vilja fråga Sven-Olof Sällström hur det kommer sig att Sverigedemokraterna har ändrat sig på den här punkten. Ni har tidigare sagt att ni inte tyckte att jobbskatteavdraget borde genomföras.

Vad är det som gör att en så viktig del i den ekonomiska politiken helt plötsligt från ett år till ett annat får en helt annan väg för Sverigedemokraterna?

Anf. 50 SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD) replik:

Herr talman! Sanningen är, Fredrik Olovsson, att vi sverigedemokrater verkligen kan göra både och. Vi har ett annat reformutrymme än vad ni eller regeringen har på våra besparingar när det gäller asyl- och anhöriginvandringen, det migrationspolitiska området och integrationspolitiken. Vi har ett helt annat budgetutrymme. Vi behöver inte låna till de reformerna.

Vi kan sänka pensionärsskatten. Vi kan göra stora satsningar i välfärden samtidigt som vi sänker skatten genom ett femte jobbskatteavdrag. Det femte jobbskatteavdraget är viktigt för sysselsättningen i Sverige. Vi har ingen tillväxtmotor i världsekonomin just nu. Vi måste själva inom landets gränser upprätthålla möjligheten för företagen att överleva och växa.

Du kommer säkert att säga att våra beräkningar inte stämmer. Då säger jag samma sak som jag sagt till Anders Borg vid sex tillfällen. Visa era beräkningar! Låt oss granska dem! Låt oss bedöma dem och såga dem!

Anf. 51 FREDRIK OLOVSSON (S) replik:

Herr talman! Till slut kvarstår bara ett faktum genom det sätt att agera som Sverigedemokraterna har där man lägger fram förslag om stora skattesänkningar som vi kommer att låna till i det här landet. Du kommer att släppa igenom den politik som Anders Borg går till val på. Den handlar om jobbskatteavdraget.

Om du röstar för de jobbskatteavdragen vidgar du också klyftan till pensionärerna. Då blir klyftan större. Det är Anders Borgs politik. Det blir också din politik om du röstar på det sättet. Jag har väldigt svårt att få ihop logiken i Sällströms argumentation.

Det är självklart så att ni har en helt annan politik än alla andra och helt andra beräkningar än alla andra seriösa bedömare. Så är det naturligtvis. Men det skrivs snarast på det oseriösa sverigedemokratiska kontot än någonting annat.

I verkligheten kommer ni att medverka till att pensionärer får betala högre skatt än löntagare och att den klyftan kommer att vidgas ytterligare. Det är kanske inte det ni brukar säga. (Applåder)

Anf. 52 ANDERS SELLSTRÖM (KD) replik:

Herr talman! Det är intressant och anmärkningsvärt att vi har en öppen förhandling mellan Sverigedemokraterna och Socialdemokraterna inför hela svenska folket om vad som ska ske angående denna höjning eller sänkning av brytpunkten. Det är mycket intressant. Det ska bli spännande att följa dessa förhandlingar och denna kohandel lite längre fram.

Jag har två saker. Jag ska återkomma till frågan om marginalsatserna. Jag ska be Fredrik Olovsson om ursäkt. Jag har stått här i talarstolen och påstått att Socialdemokraterna aldrig har sänkt skatter för pensionärer. Jag måste ta tillbaka det.

Jag har slagit upp, letat lite grann och hittat en budgetproposition där ni 2002 sänkte skatten för pensionärer. Ni gjorde det. Jag har ett exempel här.

För årsinkomster på runt 220 000 kronor sänkte ni skatten för pensionärer med 21 kronor per månad. Jag ber mycket om ursäkt för detta. Men samtidigt sänkte ni för löntagarna med 258 kronor i månaden. Skillnaden var enorm, kanske inte räknat i summor men i procent.

Alliansregeringen har gått fram med många skattesänkningar den här mandatperioden. Vi har lyckats sänka skatten 600–1 000 kronor per månad per pensionär. Garantipensionärerna har fått mer än en extra månadsutbetalning under mandatperioden.

Utbetalningen för pensionärerna totalt under den här mandatperioden har varit skattesänkningar på 11,15 miljarder. Nu sänker vi skatten

också för löntagarna under den här mandatperioden med 12 miljarder kronor.

Slår man ut det per person har skattesänkningarna i betydligt större omfattning gått till pensionärerna än till löntagarna under mandatperioden. Skillnaderna minskar alltså ganska snabbt.

Detta är oerhört intressant. Jag får stå och be om ursäkt. Du lyckades med att sänka skatten för pensionärerna med 21 kronor år 2002. Jag ber än en gång om ursäkt för det tidigare påståendet, Fredrik Olovsson. (Applåder)

Anf. 53 FREDRIK OLOVSSON (S) replik:

Herr talman! Att Anders Sellström påstår att vi förhandlar med Sverigedemokraterna är ofattbart. Vi har haft ett replikskifte där jag har kritiserat deras politik. Det får du till en förhandling. Det är mycket märkligt. Det är snarare ett sätt för dig att spela bort korten och det faktum att ni får igenom en så stor del av er politik med just Sverigedemokraterna. Det borde du hålla dig för god för.

När det sedan handlar om skatterna för pensionärerna har vi sänkt skatterna för pensionärerna och löntagarna samtidigt vid flera tillfällen. Vi gjorde det senast 2006. Men det är inte det viktigaste för att pensionärerna ska ha en bra ekonomi.

Det bästa sättet för att pensionärerna ska ha en bra ekonomi är att se till att pensionerna kan stiga. Pensionerna stiger bäst om människor är i arbete. Det är därför som pensionerna sänks nästa år. Det är för att vi har en misslyckad jobbpolitik. Det är därför som vi behöver en regering som prioriterar jobben och som inte fortsätter med det som redan har misslyckats.

När det handlar om skiktgränsen innebär den skattesänkningen att vi använder mer reformutrymme än vad pensionärsgruppen får som helhet. Det förslag från er som ligger på riksdagens bord innebär också att klyftan mellan löntagare och pensionärer förstärks nästa år. Den blir större. Ni slår in ytterligare en kil däremellan.

Jag har förstått att det är väldigt viktigt för er att klyftan består. Det är det som ska ge så många nya jobb. Hela grunden för Anders Borgs politik är att klyftor ska ge jobb. Det vore bra om Anders Sellström berättade: Hur många jobb har det blivit nu när pensionärerna betalar så mycket högre skatt än löntagare? (Applåder)

Anf. 54 ANDERS SELLSTRÖM (KD) replik:

Herr talman! I den proposition som lades fram angående skattesänkningen på 21 kronor för pensionärer står det också om marginalsatser. Ni var oroad för att det var en så stor andel av befolkningen som fick betala marginalsatser på den tiden. Det var nämligen 18 procent av löntagarna som fick betala marginalskatt. Och ni sänkte detta. Ni gick fram och ville sänka brytpunkten så att andelen skulle minska till 17 procent.

Argumentet var att ni minskade marginalsatserna för låg- och medelinkomsttagare för att samtidigt öka köpkraften. Det var orsaken.

Vet du hur många som betalar statlig skatt i dag, Fredrik Olovsson? Det är 29 procent av löntagarna. Vi vill sänka andelen till 26 procent. Gäller inte samma argument i dag som 2002 för dig som socialdemokrat? Vad är det för principer som du arbetar efter, Fredrik Olovsson? (Applåder)

Anf. 55 FREDRIK OLOVSSON (S) replik:

Herr talman! Sedan 2006 har det svenska skattesystemet förändrats i grunden. Det är ett helt annat skattesystem än tidigare. Det finns inte längre någon uppgörelse från 1994 som fungerar. Det är beklagligt. Vi har ett lappverk till skattelagstiftning och skattesystem i dag. Jag tror att många utanför detta hus tycker att det vore bra om man kunde ha en rejäl översyn för att ställa en del av det till rätta.

Ett stort problem och en helt ny sak som inte har funnits tidigare är just det påfund som Anders Borg och även Kristdemokraterna står för, nämligen att pensionärer ska betala högre skatt än löntagare. Det är en bärande del i er ekonomiska politik. Ni tycker att det är oerhört viktigt att denna klyfta finns, för den ska skapa fler jobb.

Därför tycker jag att det vore bra om Anders Sellström kunde berätta precis hur många jobb det har blivit av att pensionärer betalar högre skatt än löntagare. Det måste ju vara det som är syftet. Varför ska de annars göra det? Om Anders Sellström kan berätta det får han gärna återkomma i sitt anförande. (Applåder)

Anf. 56 PER BOLUND (MP):

Herr talman! Detta är en speciell dag för mig och för mina partikamrater. Det är i dag 25 år sedan Miljöpartiet först kom in i riksdagen. Vi kom in mycket på grund av ett missnöje hos befolkningen med hur politiken möter de utmaningar vi står inför när det gäller till exempel klimat, rättvisa och jämställdhet.

Mycket har hänt här i landet sedan dess. På en del områden rör sig Sverige i rätt riktning. Vi har öppnat våra gränser för människor och idéer från andra delar av världen – människor som har kommit till oss

på flykt, för jobb eller av kärlek. De har fört med sig nya språk, kulturer och tankar som har gjort Sverige till ett mer spännande land och som hjälper oss att möta de utmaningar vi står inför.

På andra områden går utvecklingen åt fel håll. Jag har tidigare lyft upp jämställdheten. Klimatförändringarna börjar nu sätta sina tydliga spår till och med i Sveriges geografi. Skånes stränder försvinner ut i ett stigande hav. Sveriges högsta berg, Kebnekaise, blir allt lägre när isen på toppen smälter. Vi drabbas av fler översvämningar, stormar och andra extrema väderhändelser på grund av ett förändrat klimat. Denna utveckling kan, och måste, vi stoppa.

Regeringen Reinfeldt har nu styrt Sverige i 2 537 dagar. Regeringens bärande idé var redan från dag ett att sänka skatter skulle leda till fler jobb. Men efter alla dessa dagar och år är facit tydligt. Arbetslösheten har ökat. Många saknar jobb och står nu utan både a-kassa och sjukförsäkring. Skolor och sjukhus, kollektivtrafik och äldreomsorg, förskolor och bostäder – allt lider av brist på investeringar och brist på satsningar som rustar Sverige inför framtiden.

Regeringen Reinfeldts politik leder till att vår skuld till de kommande generationerna växer. Det är särskilt tydligt på två områden: klimatet och skolan. Anders Borg vill spendera 24 miljarder kronor i årets budget. Två tredjedelar av de pengarna vill han lägga på skattesänkningar, framför allt ett femte jobbskatteavdrag. Han föreslår också en särskild skattesänkning riktad till dem med högst inkomster i vårt land. Det gäller alltså inte dem som har de lägsta, utan dem som har de högsta inkomsterna! Detta ökar självfallet klyftorna i Sverige, men det är också ett slag mot jämställdheten när klyftan mellan mäns och kvinnors inkomster ökar stadigt med regeringens politik.

Men Anders Borg står alltmer ensam med sin entusiasm för detta förslag. När vi frågade svenska folket i somras visade det sig att bara 6 procent av svenskarna prioriterade ett femte jobbskatteavdrag. Resten ville hellre se satsningar på skolan, på klimatet eller på en järnväg som fungerar.

Arbetslösheten i Sverige är nu högre än i jämförbara länder i Europa trots att regeringen har provat med ett första, ett andra, ett tredje och ett fjärde jobbskatteavdrag och nu planerar för ett femte. Om diagnosen är felställd hjälper det inte att skriva ut samma recept om och om igen. Regeringen tror fortfarande att arbetslösheten beror på att folk inte vill jobba. Detta bygger på en djup misstro mot svenska folket. Vi säger att detta är fel analys.

Problemet med arbetslösheten är att företagen inte kan och vill anställa. Arbetsgivare vågar inte anställa en till. Därför är ytterligare ett jobbskatteavdrag fel lösning. Det som behövs är i stället satsningar som gör att arbetsgivare vågar anställa.

Miljöpartiet säger tydligt nej till ytterligare ett jobbskatteavdrag. Det kan inte vara rätt prioritering i dagens läge. Vi vill i stället att statens pengar ska användas till investeringar för framtiden och till satsningar på klimatet, skolan och företagen. Det skapar jobb och bygger Sverige starkt inför framtiden. Det är en politik som tar ansvar i stället för att skicka notan till kommande generationer.

Herr talman! Om några dagar inleds här i Stockholm ett viktigt möte med FN:s klimatpanel IPCC. Då kommer vi alla att få höra vad den samlade vetenskapen har att säga om klimatförändringarna. Regeringen Reinfeldt har all anledning att lyssna på budskapet. Klimatet förändras nu snabbare än någonsin, och varken natur eller

människor hinner anpassa sig. Ekosystem och samhällen hotas av allvarliga följder som också hotar vår framtida ekonomi.

Men av detta märks knappt ett spår i regeringens budget. Det syns inte det här året heller. Finansminister Anders Borg har inte nämnt klimatproblemen med ett ord i någon budgetdebatt sedan 2008. Inte heller här i dag får vi höra finansministerns analys av klimatutvecklingen. Det tycks vara en icke-fråga.

Nu ser vi resultatet. Regeringen har under de senaste veckorna gjort över 50 budgetutspel med löften om miljarder och miljoner till alla möjliga ändamål. Men ingen gång har det handlat om krafttag för att möta klimathoten. De åtgärder regeringen nu kommer med i sin budget skulle ge minskningar av de svenska utsläppen med 4 promille. Det blir pinsamt att ta emot FN:s klimatpanel med detta budskap, Anders Borg.

Anders Borg och regeringen har inte pekat ut någon tydlig väg för hur transportsystemen ska moderniseras och klimatanpassas. Trots att bensin- och dieselpriserna fortsätter att stiga saknas det en politik för hur förnybara bränslen ska kunna ta över och för en effektivare bilpark.

Miljöpartiet vill gå en annan väg. Vi satsar över 1 miljard varje år på att skydda samhället mot översvämningar i spåren av ett ändrat klimat. Vi föreslår 28 miljarder under de kommande fyra åren i ökade anslag för att modernisera järnväg och kollektivtrafik. Vi kommer att satsa på ökad produktion av de förnybara drivmedel vi behöver för att driva våra bilar och lastbilar. Vi föreslår en rejäl satsning på att rusta och energieffektivisera bostäderna i miljonprogramsområdena med hjälp av ett klimatsmart ROT-avdrag. Det är så man möter ett förändrat

klimat, Anders Borg. Men det är också så man gör satsningar som ger jobb och nya företagsmöjligheter i Sverige.

Herr talman! En annan viktig framtidsinvestering är att skapa en bra skola. Regeringens reformer har, som ni känner till, varit oräkneliga under de sju åren den har suttit vid makten. Men reformivern har inte lyckats ge barn och elever det de behöver mest av allt: kvalitet i undervisningen och mer tid med sina lärare. När en elev får tid med en kunnig och engagerad pedagog kan man klara kunskapsmålen; det visar tydlig forskning. När eleven inte får det riskerar han eller hon i stället att tidigt halka efter, och skolans mål blir till slut omöjliga att nå. För att se till att fler av våra bästa krafter i samhället söker sig till lärargärningen investerar Miljöpartiet 5 miljarder i höjda lärarlöner i vår kommande budget.

Vi vill ha en läsa-skriva-räkna-garanti för de lägsta årskurserna och rätt för lärare att fatta beslut om stöd för att säkerställa att eleverna får det de behöver i rätt tid.

Vi vill att lärares tid för att förbereda sina lektioner och för att möta eleverna ska fördubblas jämfört med i dag. Det kräver minskad byråkrati och mer personal i skolan, men det ger lärare möjlighet att vara just lärare.

Herr talman! Regeringen tycker om att prata om hur viktigt det är skapa jobb, men trots det visar man en förvånande brist på förståelse för hur arbetsmarknaden fungerar och för företagens villkor.

Det finns i dag en tydlig riksdagsmajoritet för att minska företagens kostnader och risker genom att ta bort sjuklönen. Men trots den majoriteten och trots att många företagare efterfrågar det lyckas inte regeringen presentera någon lösning. Företagarna säger att

sjuklöneansvaret är ett stort hinder för att anställa och att tusentals nya jobb skulle kunna skapas, men regeringen kommer inte med några skarpa förändringar som på allvar kan minska företagets risker och kostnader. Det är inte att ta ansvar för jobben.

Långtidsarbetslösheten bland de unga har stigit kraftigt under regeringens tid vid makten. Men det är inte ett generellt problem för alla unga att få jobb. I stället har olika grupper av unga olika typer av problem. Det måste man se för att kunna möta den problematiken på allvar. Så länge regeringen blundar för att även unga människor är individer med olika problem som kräver individuella lösningar kommer ungas långtidsarbetslöshet och utslagning från arbetsmarknaden att fortsätta.

Miljöpartiet vill i stället satsa på skräddarsydda lösningar för att hitta jobb eller utbildning åt varje ung person. Vi vill slopa sjuklöneansvaret helt för småföretagen, både den första och den andra sjuklöneveckan, och vi vill satsa på utbildningsplatser, praktik och yrkesintroduktion för unga. Det är att satsa på kommande generationer i stället för att ge någon extra hundralapp i skattesänkningar till dem som redan har ett jobb.

Herr talman! Anders Borg är finansminister i en svag minoritetsregering. Vi ser att Sverige behöver en ny regering som har kraft och idéer för att på allvar möta framtidsutmaningarna. Det är bara då som vi om 25 år, när Miljöpartiet fyller 50 år i riksdagen, kommer att kunna se tillbaka och säga: Vi tog vårt ansvar, vi investerade och vi byggde Sverige tryggt och starkt. (Applåder)

Anf. 57 Finansminister ANDERS BORG (M) replik:

Herr talman! Den 29 maj presenterade Eurostat statistik för CO₂-utsläppen. Där får vi statistik för 27 av EU:s länder. Där redovisas hur CO₂-utsläppen har utvecklats under det senaste året. I Sverige har CO₂-utsläppen minskat med 10 procent. Det är fem gånger så mycket som genomsnittet för EU. Är det ett tecken på att Sverige tar ledningen i klimatfrågan därför att regeringen gör rätt saker? Eller hur ska vi förstå den informationen, Per Bolund? Kan det vara så att vi har tagit bort de undantag med återbetalning av dieselskatt till jordbruket som Per Bolund införde? Kan det vara så att vi har breddat skattebelastningen för CO₂-skatten? Kan det vara så att vi har gjort breda investeringar för att underlätta?

Jag tycker att det är ärligt av Per Bolund att han kommer in på klimatfrågan. Det för mig osökt till bensinskatten, lastbilsskatten och energiskatterna. Det här är en nyckelfråga i svensk demokrati i den meningen att tänker man gå till val på en skattechock och vet att många väljare är skeptiska till det ska man väl gemensamt ge besked om det så att man ärligt kan se väljarna i ögonen och berätta vad man står för, och då ska man väl förhandla om det innan budgeten läggs fram och före valet. Tänker ni förhandla med Socialdemokraterna? Blir det en 1 krona, 2 kronor, 3 kronor, eller var stannar budgivningen? Hur mycket ska bensinskatten höjas? Hur mycket ska landsbygden betala för Per Bolunds politik? (Applåder)

Anf. 58 PER BOLUND (MP) replik:

Herr talman! Det är kul att man kan provocera Anders Borg att diskutera klimatet. Det var på tiden att finansministern tar klimatordet i sin mun.

Finansministern lyfte ut ett enskilt år och stoltserar med att man har lyckats sänka utsläppen då, men han glömmer bort att säga att året innan var det inte alls samma historia. Då var det snarare än en ökning av utsläppen från Sverige. Det visar att regeringen inte har någon sammanhållen, fungerande klimatpolitik, utan det går lite upp och ned beroende på om vädret är varmt eller kallt. Det tycker jag inte är så mycket för finansministern att vara stolt över.

Det är också intressant att höra finansministern kritisera de förslag som vi kommer med när det gäller att på allvar ställa om samhället mot ett minskat fossilbränsleberoende och minskade utsläpp. De förslag som vi lägger fram stämmer i mycket stor utsträckning överens med Klimatberedningens, som den här regeringen tillsatte. Där står alla partier, inklusive Moderaterna, bakom den nivå på koldioxidskatt höjning som finansministern nu anklagar oss för och säger att det vore ett dråpslag för landsbygden. Vad var det som gjorde att ni ställde er bakom den nivån i Klimatberedningen och tyckte att det var en rimlig nivå för att minska klimatförändringen?

Vi vågar blicka långt in i framtiden. Om man gör det ser man att den stora utmaningen för landsbygden är ett stort fossilberoende. Vi vet att oljan mer och mer blir en begränsad resurs som gör att priserna på fossila bränslen kommer att öka. Med den politik som regeringen för, där vi fortsatt kommer att sitta kvar i stort fossilberoende framöver, kommer landsbygden drabbas hårdast.

Vi vet också att klimatförändringen kommer att slå hårt mot landsbygden i form av mer torka, fler svåra skogsbränder och fler svåra stormar som stormen Gudrun som slog ut en stor del av skogsbruket i Småland till exempel. Jag tror inte att det är någonting som svenska folket och de människor som kommer att bosätta sig på

landsbygden i framtiden kommer att vara glada över, utan de förväntar sig en regering som tar ansvar för klimatet och som minskar den sårbarhet som vi har i dag. Och den regeringen har vi tyvärr inte på plats i dag. (Applåder)

Anf. 59 Finansminister ANDERS BORG (M) replik:

Herr talman! Medan Per Bolund blickar in i framtiden ska vi andra leva i vår egen vardag. Då är det viktigt hur det går med hushållsekonomin. Det är någonting som vanliga människor vill veta. Här har vi partier som söker regeringsmakten, och då vill de inte höra vad man blickar ut över i framtiden. De vill höra hur det blir med plånboksfrågorna och hur ekonomin fungerar för vanliga människor.

Jag ska ge ett löfte här. Per Bolund frågade om jag ville fortsätta att diskutera de här frågorna. Jag lovar Miljöpartiet och Socialdemokraterna att jag ska nämna bensinskatten i varje debatt jag deltar i fram till valdagen.

Jag tycker att det är mycket problematiskt att man söker ett väljarmandat för en politik som man inte är beredd att tala öppet om inför väljarna. Gå till val på att höja bensinskatten tillsammans med Miljöpartiet, men berätta då det för väljarna så att alla människor i Katrineholm, Eskilstuna, Luleå och var vi än är i landet vet att om man låter Per Bolund ta hand om skatterna blir det en skattechock för vanligt folk! Då höjs bensinskatten.

Då får man ställa bilen. Då kan man inte längre pendla till arbetet. Det är vad Socialdemokraterna ska berätta för väljarna, annars uppfyller man inte de krav vi har för att driva en valrörelse. (Applåder)

Anf. 60 PER BOLUND (MP) replik:

Herr talman! Det är intressant att höra Anders Borgs retorik. Det är också intressant att han inte tycker att väljarna ska kunna göra ett klokt val mellan olika alternativ i politiken. Jag tror att väljarna uppskattar att det finns ett tydligt grönt alternativ i svensk politik som i sin budget tydligt lyfter fram vad som är nödvändigt för att vi ska få ett hållbart klimat och som ser till att vi fasar ut de fossila bränslena och gör att vi kan producera bränslen i Sverige i stället genom att till exempel använda vår biomassa. Jag tror att det är ett budskap som många väljare vill ha och känner sig lockade av.

Sedan får vi se hur väljarna lägger sin röst och vilka partier som kan bilda majoritet efter nästa val. Jag tycker att det är en mycket märklig syn på demokrati att ett år före valet kräva besked om hur väljarna ska rösta och vad det kommer att leda till.

Jag tycker också att Anders Borg har en mycket märklig syn på detta med effektivitet. Han pratar mycket om effektivitet. Men när det gäller att använda de styrmedel som vi vet är mest effektiva för att minska vår klimatpåverkan ryggar Anders Borg tillbaka och vågar inte använda dem. Det är väl framför allt av populistiska skäl och för att han är rädd för att det ska få negativa konsekvenser i glesbygden.

Vi tror att det finns en stor uppskattning av att man vågar komma med de åtgärder som vi vet är nödvändiga och som forskningen pekar på för att möta klimatutmaningen, och regeringen vågar tyvärr inte närma sig de lösningarna.

Anf. 61 CARL B HAMILTON (FP) replik:

Herr talman! Ni planerar ett utskottsinitiativ, som det kallas, för att stoppa lägre skatter för fyra fem miljoner svenskar. Det sker genom ett

agerande som underförstått är anpassat till Sverigedemokraternas politik. Enligt tidningen Dagens Industri i dag och ditt svar tidigare i dag till TT, Per Bolund, planerar du, Magdalena Andersson, Fredrik Olovsson och Ulla Andersson att skraddarsy initiativet till Sverigedemokraternas skattepolitiska upplägg genom att dela upp ert initiativ i två hemställanspunkter. Det låter lite tekniskt, men det är en anpassning.

Ni tre oppositionspartier är ofta oense om mycket, men i den här frågan är ni ense om att agera samstämt med Sverigedemokraterna. Jag trodde faktiskt aldrig att jag skulle uppleva att de rumsrena partierna i riksdagen skulle lägga sig till rätta så att det passar Sverigedemokraterna, allra minst Miljöpartiet. I praktiken spelar du och Miljöpartiet nu under täcket med Sverigedemokraterna. Ert förslag om tudelat utskottsinitiativ är samstämt med Sverigedemokraternas politik, även om det inte är avstämt med Sverigedemokraterna.

Ni tre partier flyttar nu enligt min mening anständighetens gräns i Sveriges riksdag. Ni gör ett anpassligt agerande till Sverigedemokraterna mer rumsrent. Hur känns det, Per Bolund, att agera på ett sätt som gynnar legitimiteten hos ett parti som har sina rötter i främlingsfientlighet och nazism?

Anf. 62 PER BOLUND (MP) replik:

Herr talman! Det var en lång rad av nonsens som Carl B Hamilton kom med, när man minns att nio av tio beslut som regeringen får igenom här i riksdagen, där det finns kontroverser, får man igenom tillsammans med Sverigedemokraterna. Vem är det som har störst skuld när det gäller att legitimera Sverigedemokraterna som politisk kraft? Det tycker jag att Carl B Hamilton ska fundera över.

Jag kan också notera att regeringen nu vågar lägga fram jobbskatteavdraget, därför att man förlitar sig på Sverigedemokraternas röst i den frågan. Man kan lika gärna säga att Carl B Hamilton och hans vänner legitimerar och använder sig av Sverigedemokraterna i riksdagen för att få igenom sin politik.

Jag tycker att det stora bekymmer som vi har att möta i dag i Sverige är att vi har en regering som faktiskt är den första regeringen sedan lotteririksdagen på 1970-talet som inte bemödar sig om att skaffa en majoritet i Sveriges riksdag för sin politik. Det är första gången på 40 år som vi har en regering som inte ens bemödar sig om att lyfta luren och ringa till oppositionen för att försöka få en majoritet bakom sina förslag. Det är klart att det ibland leder till att man inte får en majoritet bakom de reformer man lägger fram förslag om. Det får väl Carl B Hamilton inse. Jag tror att du har varit med tillräckligt mycket i politiken för att förstå att det är så det går till.

Om ni hade ansträngt er för att försöka få en majoritet, som alla tidigare regeringar under 40 år har gjort, skulle ni inte stå i den här situationen. Det som är uppenbart för dem som sätter sig in i de här frågorna är att det är regeringens ointresse av att förankra sin politik som spelar Sverigedemokraterna i händerna, som gör att de blir en faktor som får påverka svensk politik. Det tycker jag är djupt tragiskt. Där har regeringen ett stort ansvar som man tyvärr inte har tagit. Det bekymrar mig för framtiden. Det måste jag säga. (Applåder)

Anf. 63 CARL B HAMILTON (FP) replik:

Herr talman! Om budgetreglerna ska följas ska varje parti lägga fram en helhet. Det ni nu gör är att ni splittrar upp budgetprocessen, ni backar den ett steg, och ni gör detta med en anpassning till

Sverigedemokraterna. Hade ni velat hålla fast vid den praxis som har funnits i 15 år hade ni haft heltäckande egna alternativ, men det har ni inte. Ni bryter upp, ni backar, och ni backar därför att ni kan göra det eller därför att det lockar er att göra det tillsammans med Sverigedemokraterna.

En del är jobbskatteavdraget, en annan del är höjd brytpunkt. Då blir det i praktiken skraddarsytt för att passa Sverigedemokraterna. Då agerar Miljöpartiet och övriga rödgröna partier så att Sverigedemokraterna blir mer legitimt och att deras värderingar blir mer accepterade. Det blir konsekvensen av ditt och Miljöpartiets agerande. Jag trodde aldrig att Miljöpartiet skulle låna sig till en sådan politik. Jag tycker att det är vämjeligt, herr talman.

Anf. 64 PER BOLUND (MP) replik:

Herr talman! Carl B Hamilton är ju representant för en svag minoritetsregering som inte ens orkar med att skaffa sig en majoritet i riksdagen bakom sin politik. Då skapar man den typ av situation som vi nu har i Sveriges riksdag, där Sverigedemokraterna kan välja och vraka mellan olika förslag som kommer från regeringen och där man i nio fall av tio ställer sig bakom regeringens politik. Det är mycket på grund av Sverigedemokraterna som ni har lyckats genomföra många av era reformer.

Problemet i grunden är att vi har en regering som till skillnad från den tidigare socialdemokratiska inte ser till att förankra sin politik, som inte ser till att det finns en majoritet i riksdagen bakom. Det kan inte Carl B Hamilton blunda för. Förra mandatperioden hade ni majoritet. Då var det inte något problem att få igenom budgeten, men nu när ni har hamnat i minoritetsställning har ni inte klarat av att göra analysen. Ni har inte orkat med att se till att ni också får en majoritetsförankring

i Sveriges riksdag bakom era förslag. Det tycker jag är ett klart underbetyg till den här regeringen och dess förmåga att styra landet. Ett resultat blir då att Sverigedemokraterna också får ett ökat inflytande. Där har regeringen en stor skuld. (Applåder)

Anf. 65 ANDERS SELLSTRÖM (KD) replik:

Herr talman! Konsumentupplysning brukar vara ganska intressant, Per Bolund. Man kräver ju upplysning om allt i dag. Allt man stoppar i sig vill man kunna titta på innehållsförteckningen för att se vad det innehåller. Kemikalier vill man ha koll på, så att man vet vad man använder. Det gäller djurhållning och så vidare. Man vill liksom vara noggrann med att det ska fungera. Men inom politikens område verkar det som om konsumentupplysningen helt plötsligt inte gäller. Skulle man föra fram ert alternativ, Per Bolund, Miljöpartiet, Socialdemokraterna och i det här fallet även Vänsterpartiet, till Konsumentverket för prövning är det klart att vi skulle få en fällande dom direkt.

Det var inte det jag skulle fråga om utan lite mer om koldioxid och växthusgaser. Sverige har ju från 2006, då vi släppte ut ungefär 65,7 miljoner ton växthusgaser, gått till att utsläppen 2011 hade sjunkit så att vi var nere på 61,4 miljoner ton växthusgaser. Det här är du familjär med. Vi tar oss sakta men säkert nedåt. Det finns olika åtgärder för att komma vidare, men jag har en liten fundering här.

Tittar man på koldioxiden som helhet ligger vi i Sverige på ungefär 50 miljoner ton i utsläpp. Men 2004, 2005 och 2006, när ni stödde den socialdemokratiska regeringen och förhandlade med den, var det genom ett företag som har figurerat ett tag, Vattenfall, som ni drog på er utsläpp av koldioxid med 70 miljoner ton. På ett bräde ökade ni koldioxidutsläppen för Vattenfall med 70 miljoner ton.

Ni var ansvariga för köpen av kolkraftverk i Tyskland. Det var inte i Sverige de utsläppen uppstod, men ni var med och drog på er 70 miljoner ton koldioxidutsläpp i Tyskland. Det var i ett annat land i och för sig. Det kan vara bra miljöpolitik, jag vet inte hur ni resonerar, att skicka i väg problemen till miljöpartister i Tyskland. Det står i Vattenfalls årsredovisning 2012. Hur kan ni skapa en sådan situation att ni släpper ut mer i ett annat land än hela Sveriges totala utsläpp av koldioxid? (Applåder)

Anf. 66 PER BOLUND (MP) replik:

Herr talman! Ibland är minnet kort. Anders Sellström kanske inte kommer ihåg hur det såg ut den förrförra mandatperioden. Det var så att vi hade en socialdemokratisk regering som hade ett samarbete om delar av politiken med Miljöpartiet och Vänsterpartiet. Däremot hade vi inte något samarbete om det statliga ägandet och de bolagen. Inte heller om energipolitiken hade vi ett samarbete där Miljöpartiet var inblandat. Inom energipolitiken var det vid det tillfället ett samarbete mellan Socialdemokraterna, Vänstern och Centerpartiet.

Miljöpartiet var djupt kritiskt. Jag kan inte minnas att jag hörde Kristdemokraternas röst särskilt starkt i den debatt som fördes om Vattenfalls expansion, men Miljöpartiet hade en väldigt tydlig röst i den debatten. Vi kritiserade det förslaget sönder och samman. Vi KU-anmälde den ansvarige ministern, och Björn Rosengren fick till och med en prick för den här frågan i KU, just för att vi var så djupt kritiska till den inriktningen. Hade vi suttit i regeringen hade vi självklart motarbetat det här på alla sätt och vis.

Sedan kom en ny regering. Då är det intressant att följa vad som hände efter att man hade börjat den här expansionen. Med den regering som Anders Sellström stöder har expansionen fortsatt. Man har investerat

ännu mer i djupt fossilberoende el- och värmeproduktion. Man har köpt Nuon, som ju var mer fossilberoende än vad Vattenfall var vid det tillfället och ökade utsläppen betydligt mer än man hade redan innan.

Det är modigt av Anders Sellström att gå in i den här debatten. Men när man först står passiv och inte för en diskussion när det här beslutet tas av den förra regeringen och sedan ytterligare spär på det genom att gå in aktivt som en del av regeringen, ni har ju tagit ett kollektivt beslut på regeringsmötena om att köpa det här, är det väldigt märkligt att komma här och ifrågasätta Miljöpartiets hållning i den här frågan. Vi har varit väldigt tydliga: Vi tycker att Vattenfall inte ska investera i fossila bränslen. Vi tycker att man ska investera i ett hundra procent förnybart energisystem. Det är en väldigt tydlig politik från vår sida.

Anf. 67 ANDERS SELLSTRÖM (KD) replik:

Herr talman! Det här är i och för sig mycket märkligt, för under de fyra år då ni styrde tillsammans med Socialdemokraterna hade ni folk inne i Regeringskansliet från Miljöpartiets håll. Ni hade ju koll på de här frågorna.

Budget lades fram, som man gör i riksdagen. Man lägger fram en budget. Och den var förankrad från punkt till punkt av Miljöpartiet och Vänsterpartiet. Det var ju inget prat om det. Ni hade när som helst kunnat lägga in ett veto mot budgeten och sagt: Vi ställer inte upp på det här. Köper ni kolkraftverk i Tyskland ställer vi över huvud taget inte upp. När som helst, vilket år som helst, vilken stund som helst hade ni kunnat göra det. Ni hade folk i Regeringskansliet som hade koll, men ni gjorde inte det.

Mer än Sveriges totala utsläpp av koldioxid förorsakade ni i Tyskland. Är det Miljöpartiets politik à la 2013? Det är en fruktansvärd effekt av

den praktiska politiken från Miljöpartiets sida. Den kommer du aldrig undan, Per Bolund. Den ska jag jaga dig med hela tiden. (Applåder)

Anf. 68 PER BOLUND (MP) replik:

Herr talman! Tack, Sellström, det ser jag verkligen fram emot. Den här debatten tar jag gärna framöver också.

Det som framgår tydligt, om man ser tillbaka, är att Miljöpartiet hade ett tydligt avgränsat samarbete. Vissa frågor samarbetade vi om, och vissa frågor samarbetade vi inte om. Ägarfrågorna och hur de statliga bolagen styrs var en sådan fråga som vi inte samarbetade om. Det gjorde att det ibland fattades en del felaktiga beslut som vi inte ställde oss bakom utan där vi i stället hårt kritiserade, KU-anmälde och fällde en socialdemokratisk minister som var ansvarig för frågorna.

Däremot är det svårt att förstå hur Anders Sellström kan ta sig ton i dessa frågor när han som en del av regeringen, som ansvarig också för ägarpolitiken, har gått vidare med politiken och gått med på att göra ett katastrofalt köp som både ekonomiskt och miljömässigt var fullständigt urdåligt. Det handlade om att köpa Nuon, som är ytterligare en fördjupning av Vattenfalls utsläpp av fossilberoende ämnen.

Att Anders Sellström kastar sten i glashus är en sak, men att försöka dra med sig Miljöpartiet i den sysselsättningen kommer han inte att lyckas med.

Anf. 69 CARL B HAMILTON (FP):

Herr talman! När man lyssnar till oppositionen kan man få för sig att klyftorna ökar i Sverige och att välfärden håller på att utarmas av

skattesänkningar. Men så är det inte. Oppositionen luras med sanningen.

Låt mig börja med klyftorna. Ja, klyftorna i Sverige har ökat, men det var för länge sedan och under den socialdemokratiska tiden 1995–2006. Sedan dess, i modern tid under alliansregeringen, har inkomstskillnaderna tvärtom förblivit oförändrade. En forskare vid det oberoende Finanspolitiska rådet konstaterade nyligen: ”Det är en förbluffande konstant inkomstfördelning i Sverige.” Han sade vidare att det har rätt ”anmärkningsvärt gynnsamma fördelningseffekter” under alliansregeringens tid. Det finns ingen grund i data eller analyser för Socialdemokraterna att gång på gång påstå att klyftorna ökar. Stefan Löfven, Socialdemokraternas ledare, påstod i lördagens Dagens Nyheter – två gånger dessutom – att klyftorna ökar i Sverige. Men ett grundlöst påstående blir inte sannare för att det upprepas. Löfven är många år efter sin tid. Att klyftorna ökade gällde på den gamla tiden när Socialdemokraterna regerade och landet revs itu av ökade klyftor. Allianspolitiken – däremot – har hållit ihop landet sedan 2006. Alla inkluderas i Alliansens Sverige.

Låt mig gå vidare till skatterna. Utarmas välfärden av regeringens sänkta skatter? Nej, det är framför allt den ekonomiska tillväxten och tillväxten i skattebasen – bnp – som avgör hur stora skatteintäkterna blir.

Skatteintäkterna är i dag ca 50 miljarder högre än 2006 därför att tillväxten har varit hygglig. Utgifterna för vård, skola och omsorg är i dag drygt 100 miljarder kronor högre än 2006. Detta tal är rensat för inflation – alltså inte uppblåst av inflationen, märk väl. Antalet anställda i välfärden har ökat med ca 20 000 personer. De offentliga utgifterna är i dag och kommer att bli under kommande år ca 50 procent av bruttonationalprodukten.

Dessa enkla fakta visar att det är bisarrt att påstå att regeringens politik skulle ha som resultat att utarma den offentliga sektorn eller välfärden.

I själva verket, herr talman, är en god ekonomisk politik det enda som kan trygga framtidens finansiering av offentlig service och till exempel pensionerna. Det är inte högre skattesatser som säkrar välfärden, och det är inte ändrade regler för pensionssystemet som tryggar pensionerna eller jobben. Det är i stället en god ekonomisk tillväxt – skattebaserna.

Om du vill ha bra välfärd och bra pension ska du rösta på partier som levererar en god ekonomisk tillväxt. Rösta *inte* på partier som rabblar upp långa listor på nya utgifter och utbetalningar och som inte tycks förstå att det är arbete och företagsamhet som skapar de nödvändiga resurserna.

Men, herr talman, det krävs också ökade kunskaper i Sverige. Alla får med denna budget tillgång till en bättre skola med skickliga lärare. Det blir avgörande för Sveriges framtid. Regeringen satsar i denna budget bland annat på högre lärarlöner. Det ska göra läraryrket mer attraktivt och särskilt belöna skickliga lärare. Det skapas därför ca 17 000 nya lärartjänster som hyggligt avlönade förstelärare och lektorer med 5 000 respektive 10 000 kronor mer i månadslön. De flesta av dessa lärare finns förhoppningsvis på plats i sina nya tjänster redan hösten 2014.

Det som särskilt gläder mig är därtill en kraftfull ökning av undervisningstiden i matematik. Jag höll på att säga att det är särskilt välkommet för oppositionen. Undervisningstiden ökar med 25 procent de närmaste åren, och det blir ett fjärde utbildningsår på gymnasieingenjörsutbildningen. Detta bör bana väg för att fler studenter efter gymnasiet sysslar med teknik och naturvetenskap, vare

sig det är i arbetslivet eller på högskolan. (Applåder)

Anf. 70 FREDRIK OLOVSSON (S) replik:

Herr talman! Ska vi tro på Carl B Hamilton är läget i landet mycket gott och intet mycket mer kan göras. Riktigt så är det inte i verkligheten.

Låt mig ge ett exempel. Sju år i rad har kunskapsresultaten i svensk skola försämrats. För varje år har andelen elever i grundskolan som inte når behörighet till gymnasieskolan sjunkit. Såväl OECD som Skolverket har larmat om hur likvärdigheten i svensk skola blir allt sämre. Andelen elever som går i skolor där mer än en femtedel inte klarar grundskolan har fördubblats på sju år. Andelen elever som väljer yrkesprogram till gymnasiet, de yrkesutbildningar som ni ville återupprätta, har sjunkit med en fjärdedel på grund av era insatser. Knappt 30 procent vill läsa dessa utbildningar i dag jämfört med tidigare 40 procent.

Antalet högskoleplatser kommer att minska rejält fram till 2017, samtidigt som antalet unga i högskoleålder ökar. Det betyder att Sverige kommer att ligga under i OECD:s genomsnitt för andelen unga med akademisk examen de kommande åren. Vi är redan sämst i Norden. Enligt era egna beräkningar från departementet kommer andelen 30–34-åringar med en akademisk examen att minska i tio år till. Det är knappast vägen till fler Nobelpris, starkare konkurrenskraft eller fler klassresor. Jag vet heller inget annat land som väljer den vägen.

Nu när ni har lagt fram er budget är det alltså 600 miljoner kronor av 25 miljarder i reformutrymme som ni väljer att spendera på skolan. 2,4

procent av er valbudget är vad skolan är värd. Varför, Carl B Hamilton, är det 25 gånger viktigare för Folkpartiet att sänka skatten än att satsa på skolan?

Anf. 71 CARL B HAMILTON (FP) replik:

Herr talman! Kunskapsresultaten har inte sjunkit i sju år utan de har sjunkit i möjligen 27 år. Vi tog över en fullständigt nedgången flumskola från Socialdemokraterna och de rödgröna. Det är riktigt att det är en lång väg tillbaka att vända denna skuta. Det är precis vad som görs, och det är förvånansvärt att Fredrik Olovsson inte har noterat killen Björklund som ständigt uppträder i tv och kommer igen med nya initiativ.

Vi har ändrat läroplanen och lärarutbildningen, vi har satsat mer på forskning och utbildning och vi har satsat på lärarlönerna. Och det här med högskoleplatserna, Fredrik Olovsson: Av dem som går i gymnasiet i dag kommer ungefär 53 procent att gå på högskolan. Om bara sju åtta år, 2020, kommer den siffran att vara uppe i 63 procent. Det är de prognoser som finns, och de pekar på en helt annan utveckling än den som Fredrik Olovsson påstår.

Men det finns ett grundläggande problem, och det är att vi har kommit så långt efter. Då finns det, som har sagts här tidigare i dag, två grupper i skolan som är problematiska, särskilt på gymnasiet där en stor procent hoppar av. Det är de som inte klarar gymnasiet med betyg och de som har en invandrarbakgrund i första eller andra generationen. Där måste det sättas in mycket mer åtgärder, och det görs också i denna budget – olika åtgärder för att binda ihop skola och arbetsliv.

Anf. 72 FREDRIK OLOVSSON (S) replik:

Herr talman! Det har alltid funnits problem i svensk skola i större eller mindre omfattning. I början av 2000-talet gick skolresultaten både upp och ned. Det som är nytt är att vi sedan sju år bara ser en utveckling där skolresultaten försämras. Ni vägrar konstant att skjuta till de medel som behövs för att man verkligen ska kunna göra de framtidsinvesteringar som behövs. Ni väljer skattesänkningarna i stället för skolan. Av de 25 miljarderna går 600 miljoner till skolan och 15 miljarder till skattesänkningar.

Det är ändå märkligt att du säger att mina siffror inte stämmer, för de kommer från Universitetskanslersämbetet, eller Högskoleverket som det hette före nyår. De visar precis på det jag pekade på, att vi får en mindre andel som läser vidare och att vi blir sämre jämfört med andra länder. Det är den stora skillnaden, och det påverkar vår konkurrenskraft. Det vore förstås bra om Carl B Hamiltons uppfattning är att det borde bli fler. Det kan ju vara en grund för gemensamt arbete framöver.

Anf. 73 CARL B HAMILTON (FP) replik:

Herr talman! Jag råkar ha den här prognosen framför mig eftersom jag är väl förberedd, och där kan man läsa: Redan i dag kan de som går ut gymnasiet räkna med att 53 procent kan få plats i eftergymnasial utbildning. Denna siffra stiger sedan så att till exempel av de personer som lämnar gymnasiet 2020 kommer 63 procent att få plats och påbörja utbildning inom universitet, högskola och yrkeshögskola.

Vi läser tydligen samma dokument, men så står det i alla fall i det dokument som jag har – och som verkar ha samma avsändare som Fredrik Olovssons.

Jag hade någonting annat som jag också skulle invända mot, men jag tappade bort det.

Anf. 74 PER BOLUND (MP) replik:

Herr talman! Folkpartiet har, precis som vi hörde i tidigare inlägg, hållit i utbildningspolitiken under sju år med den sittande regeringen. Det har lett till en stor uppsjö av olika förslag, som har varit mer eller mindre lyckade. Många gånger har de inte varit särskilt väl bearbetade, så man har varit tvungen att backa ifrån dem efteråt.

Nu har regeringen i samband med införandet av den nya gymnasieskolan först beslutat att skära ned flera miljarder på gymnasieskolan. För 2014 ville ni till exempel skära ned med 1,4 miljarder. Där har vi sagt att det behöver satsas mer på skolan, inte mindre, så att lärare kan få bättre arbetsvillkor, elever kan bli sedda och man kan gå ut med den kunskap man behöver.

Nu tycks Folkpartiet plötsligt inse att vi har haft rätt, och därför har ni dragit tillbaka nästan hela nedskärningen – inte hela men nästan. Det handlar inte om någon satsning i det fallet, som det ibland har låtit som, utan det handlar bara om att ni stoppar en neddragning som ni tidigare har aviserat.

Det vore intressant att höra Carl B Hamilton utveckla lite grann vad som är orsaken till att ni efter flera år, när ni envetet har försvarat att man ska skära ned på den svenska gymnasieskolan, nu har ändrat er och vill stoppa delar av dessa neddragningar. Är det på grund av att det är val nästa år, eller är det på grund av att ni har insett att era nedskärningar på skolan har varit felaktiga hela tiden?

Anf. 75 CARL B HAMILTON (FP) replik:

Herr talman! Ärligt talat är orsaken att vi är väldigt besvikna på det ansvar som kommunerna tar för sina skolor. Därför kräver vi ett återförstatligande av skolan.

Erfarenheten sedan kommunaliseringen av skolan är att kommunpolitikerna inte har prioriterat skolan tillräckligt mycket. När skolan har ställts inför nya krav har det inte kommit mer pengar från dem som i dag är huvudmän för skolväsendet, nämligen kommunerna och kommunpolitikerna.

Därför är det nu nödvändigt att tillskjuta mer pengar. Men det hade varit mycket bättre om detta inte hade behövts utan att kommunerna och kommuninvånarnas företrädare hade prioriterat kommunens val. Jag tycker att detta är ett jätteproblem, och det är verkligen ett underbetyg.

Den enda lösning som vi ser på detta är att återförstatliga skolan. Det är det enda sättet. Då får man också en ökad likvärdighet i skolväsendet över landet. Det är alltför stora skillnader i kvalitet mellan olika landsändar och olika kommuner. Man skulle få en större likformighet där, och det är önskvärt.

Anf. 76 PER BOLUND (MP) replik:

Herr talman! Det var ett intressant svar. Man skulle ha kunnat svara att det hade varit bättre att ha en tydlig dialog innan regeringen lade fram detta förslag och att diskutera frågan med till exempel Sveriges Kommuner och Landsting och höra hur de såg på problematiken, höra om de trodde att det var realistiskt att skära kraftigt i gymnasieskolan.

Det valde man inte att göra, utan man lade fram det här och fick ganska kraftiga reaktioner på det.

Sedan har man stått emot och sagt att det ändå var rätt att skära på gymnasieskolan, och nu har man slutligen gett sig och inser att det inte var en rimlig hållning.

Då kunde vi hoppas på att regeringen kanske skulle lära sig av det misstaget och göra på ett nytt sätt nästa gång. Det verkar inte alls som att man gör det, utan nu kommer Carl B Hamilton med ytterligare en jättereform som ska landa på gymnasieskolan och som ska förändra hela skolsystemet, riva upp alla de strukturer som finns som man skulle kunna bygga vidare på, skapa ännu mer otrygghet och osäkerhet inför vad som kommer i framtiden.

När skolan behöver lugn och ro och resurser att arbeta med kommer Folkpartiet ständigt med nya reformförslag som skapar osäkerhet och otrygghet i skolan. Jag tycker att det är djupt olyckligt och oansvarigt.

Anf. 77 CARL B HAMILTON (FP) replik:

Herr talman! Ibland är det tydligen fel att göra reformer, och ibland är det fel att inte göra reformer. Per Bolund får välja spår här. Vi tycker att det är viktigt att fortsätta med den reformagenda som hela regeringen har lagt upp och står bakom och som också har fått en god finansiering under årens lopp. Det gäller både skolan och universitet och högskolor.

Reformtakten har som sagt varit hög. Man har fått backa på vissa saker, till exempel minskad byråkrati för lärarna – det tror jag var bra. Vi har lite bråttom. Vi kan inte lämna flera årskullar i en dålig skola. Vi måste arbeta intensivt och snabbt för att så många ungdomar som

möjligt ska räddas från att gå kvar i den gamla flumskolan. Där har vi lyckats och kommit mycket långt på väg. Men det kommer att dröja ytterligare långt efter valet innan skolresultaten på ett signifikant sätt kommer att ha förbättrats.

Anf. 78 ULLA ANDERSSON (V) replik:

Herr talman! Man kan nästan inte tro att vi har haft borgerliga läroplaner sedan slutet av 60-talet när man hör den här debatten. Jag tänkte prata om en annan sak.

Ni brukar gärna prata om ökade drivkrafter för arbete, det vill säga att det ska straffa sig att vara arbetslös och egentligen att inkomstskillnaderna då ska öka. Det brukar ni i Folkpartiet vara öppna med, och det tycker jag att ni ska ha kredd för – ni vill se ökade inkomstskillnader.

Under den här tiden har ni sänkt ersättningen till de arbetslösa. De betalar högre skatt än den som har turen att vara frisk och ha ett jobb – drygt 12 000 mer per år än den som har jobb och tjänar 12 000 kronor i månaden. Ni har ökat kontrollen, försvårat möjligheten att få en bra omställning och gjort det svårare att gå med i a-kassan.

Ni konstaterar nu i budgeten att ni har misslyckats med matchningen och att det råder en utbildningsmässig obalans, och till det föreslår ni 2 000 fler utbildningsplatser. Men det är 70 000 fler arbetslösa.

Det är 70 000 fler arbetslösa och en långtidsarbetslöshet som har ökat med över 100 procent, och i Sverige i dag går det tio arbetslösa på varje ledigt jobb. I Gävleborg, som jag kommer ifrån, går det 18 arbetslösa på varje ledigt jobb. Det är inte lätt att få ett jobb.

Det är alltså 70 000 fler arbetslösa i dag än när ni tillträdde 2006, Carl B Hamilton. Samtidigt har utbetalningarna till de arbetslösa minskat med 12 miljarder.

Frågan till dig blir: Vad gör de arbetslösa för fel eftersom de måste hållas kort och straffas ekonomiskt? Och varför är det 12 miljarder mindre i utbetalningar när det är 70 000 fler arbetslösa?

Anf. 79 CARL B HAMILTON (FP) replik:

Herr talman! Sverige har den lägsta långtidsarbetslösheten av alla länder, med något enstaka undantag.

Ulla Andersson, sedan vi tillträdde har det varit en ganska djup finanskris. Det har Ulla Andersson noterat under sina år i finansutskottet, men när hon står i talarstolen förefaller den över huvud taget inte ha ägt rum.

Sedan är det den vanliga litanian från Ulla Andersson om att allting blir sämre. Jag har tidigare försökt förklara att det som är grunden för att Sverige ska vara ett bra samhälle ur jämlikhetssynpunkt är att man har en god ekonomisk tillväxt och att människor har välavlönade jobb. Ju bättre tillväxt och drag vi har i ekonomin, desto fler har jobb. Vi har också en ökad sysselsättning med över 200 000 personer sedan regeringen tillträdde. Det är det kortsiktiga konjunkturella problemet. Det har visat sig vara mycket mer utdraget och besvärligt än någon kunde ana när krisen kom 2008.

Vi har också långsiktiga strukturella problem som vi angriper, bland annat genom utbildningspolitiken och genom att brygga över från skolan till arbetslivet. Det är de vägar som vi har på det korta och det lite längre perspektivet vad beträffar arbetsmarknaden.

Låt mig än en gång invända mot beskrivningen av att klyftorna ökar i Sverige. Det är inte så, Ulla Andersson! Jag tycker att det är en svartmålning. I Finanspolitiska rådets rapport konstaterar man enligt de gängse, etablerade måtten att inkomstfördelningen är ungefär densamma 2012 som den var 2006. Det har inte skett någon försämring.

Anmärkningsvärt gynnsamma fördelningseffekter, sade Anders Björklund vid den hearing där även Ulla Andersson var med.

Anf. 80 ULLA ANDERSSON (V) replik:

Herr talman! Och Statistiska Centralbyrån sade att det var jobbskatteavdraget som hade bidragit till de ökade inkomstskillnaderna. Det är inte att undra på eftersom arbetslösa, sjuka, föräldralediga och pensionärer inte får ta del av de avdragen. Du svarar inte på min fråga, Carl B Hamilton. Det är 70 000 fler arbetslösa, och utbetalningarna till de arbetslösa har minskat med 12 ½ miljard. Varför? Jo, för att finansiera skattesänkningar för dem som har turen att vara friska och ha ett jobb, framför allt människor med höga inkomster. Det är er politik.

Vi har 70 000 fler arbetslösa. Långtidsarbetslösheten har ökat med över 100 procent, och det går tio arbetslösa på varje ledigt jobb. Ändå ska de arbetslösa straffas ekonomiskt!

Dessutom vet Carl B Hamilton lika väl som jag att en generös och bra a-kassa underlättar omställning, men den är också en viktig stabilisator i ekonomin eftersom människor som är arbetslösa ofta har låga inkomster och det är viktigt att de kan upprätthålla sin konsumtion när

det blir kris. Detta har ni nu förstört. Vi har halkat ned bland de sämsta a-kassenivåerna i OECD-länderna, och det är en medveten politik från er sida.

Det är 70 000 fler arbetslösa men 12 miljarder mindre i utbetalningar till dem. Varför, Carl B Hamilton?

Anf. 81 CARL B HAMILTON (FP) replik:

Herr talman! Jag vet, Ulla Andersson, att ni föredrar högre ersättningar, högre a-kassa, högre sjukersättning och så vidare. Vi är dock inte lika intresserade av det därför att det motverkar fler jobb och ökad sysselsättning. Det måste vara så att människor får högre inkomst, bättre levnadsstandard och ett bättre och mer meningsfullt liv om de har jobb än om de går på olika typer av ersättningar.

Man kan inte bygga ett land på att ha höga ersättningsnivåer. Man kan bara bygga ett land som fungerar på att man har en god och stabil ekonomisk tillväxt. Det har vi i Sverige. Vi är det land som kanske har den högsta tillväxttakten av alla jämförbara OECD-länder i Europa trots den svåra ekonomiska krisen.

Det blir jättekonstigt om man då säger att Sverige är ett dåligt land för att vi har dåliga ersättningar. Vi är ett bra land, för vi har fått en mycket bättre jobbtillväxt och en bättre situation på arbetsmarknaden än andra länder som har gått igenom samma kris.

Anf. 82 PER ÅSLING (C):

Herr talman! Låt mig gå rakt på sak: Dagens budget är ytterligare ett steg för en långsiktigt hållbar framtid.

Centerpartiet har haft tydliga prioriterade områden i dagens budget: Vi förbättrar småföretagens möjligheter, vi skapar förutsättningar för fler

lobb åt unga, vi satsar på att utveckla hela landet, och vi fortsätter arbetet med att göra Sverige grönare.

För Centerpartiet är matematiken enkel: Sveriges tillväxt är summan av alla regioners tillväxt. Det är genom fler jobb och tillväxt i hela landet som vi också bygger vårt välbefinnande.

Centerpartiet är det enda parti i Sveriges riksdag som såväl i regeringsställning som i opposition tagit ansvar för det finanspolitiska ramverket. Det är bara genom tydliga satsningar på de jobbskapande företagen som vi kan skapa en långsiktigt hållbar ekonomi och arbetsmarknad.

Herr talman! Vi kan tydligt se hur fler och fler har fått upp ögonen för den svenska landsbygden. Landsbygden har i allt större utsträckning blivit ett allmänintresse, vilket jag starkt välkomnar. Utan Centerpartiet hade landsbygdsprogrammet varit 5 miljarder fattigare. I en tid där EU drar ned är det extra betydelsefullt att Centerpartiet drivit igenom ökad nationell medfinansiering. Genom landsbygdsprogrammet stärker vi den regionala investeringsviljan och möjliggör exempelvis en offensiv bredbandsutbyggnad. Centerpartiet värnar som ingen annan om växtkraft i hela landet.

Herr talman! Centerpartiet förstår företagens vardag – hur det är att bedriva en verksamhet på landsbygden där skattehöjningar och tillfört regelkrångel känns mest. Vi har erfarenhet av att sitta kvar och tampa med räkenskaperna när de anställda har gått hem för dagen, av att sitta kvar och tampa med lönsamhet och av att sitta kvar och tampa med byråkrati och pålagor. Vi förstår betydelsen av minskad belastning.

Det är därför vi i regeringen lagt fram ett regelförenklingspaket och ett småföretagarpaket. Det handlar om reformer som bland annat innebär sänkta egenavgifter med en halv miljard kronor för 180 000 företagare. Man kommer också att genomföra en snabbutredning om sjuklöneansvaret som syftar till att minska företagens sjuklönekostnader.

Vi inför ett investeraravdrag som träder i kraft den 1 december i år och som innebär en skattelättnad för investeringar i företag. Investeraravdraget kommer att stärka kapitalförsörjningen för företag i hela landet.

Herr talman! Sverige är olika erfarenheter tillsammans. Min erfarenhet grundar sig på att vara företagare på landsbygden. De senaste 20 åren har fyra av fem jobb skapats i mindre och medelstora företag. Det är företagen som är våra jobbskapare. Bakom varje företag står en driftig och engagerad ägare. I över 30 år har jag själv varit en av landets 292 000 jobbskapare.

Centerpartiet ser utanförskapet och vad det gör med en människas självförtroende. Alltför många unga saknar ett arbete. I höstbudgeten sänker vi därför kostnaden för att anställa en ungdom med 1 000 kronor. Vi genomför också förstärkningar för att öka lärlingsutbildningens attraktionskraft. Centerpartiet vill se fler lönekuvert i ungdomars händer.

Herr talman! Arbetsförmedlingen är, trots många kompetenta medarbetare, en byråkrati som inte levererar. Vi måste nu vända på alla stenar. I den utredning som i dag aviseras bör den arbetssökande stå i fokus, inte myndighetens arbetssätt. Därför bör utredningen dra lärdom av andra länder, exempelvis Australiens modell med en

jobbpeng.

Med fler effektiva verktyg, likt jobbpengen, och med tydlig satsning på jobbskaparlinjen vill Centerpartiet stärka företag, öka tillväxten i landet och se till att fler har ett jobb att gå till. (Applåder)

Anf. 83 PER BOLUND (MP) replik:

Herr talman! Det är stora ord som vi får höra från Centerpartiet i talarstolen. Det är mycket självberöm. Frågan är om det också beskriver en del av verkligheten. Där kan man verkligen sätta upp stora frågetecken.

När vi hör Per Åsling prata om klimatet är det bra att minnas att med de åtgärder som man nu föreslår från regeringens sida i den här budgeten, som kommer en vecka innan den stora klimatrapporten kommer från IPCC, minskar utsläppen i Sverige med 4 promille, enligt egna beräkningar. Det är kanske inte så mycket att stoltsera med när det gäller klimatpolitiken, skulle jag vilja säga. Även på företagarmrådet, som Per Åsling pratar mycket om, finns det mycket mer att önska än det som levereras från regeringen.

Centerpartiet har tydligt, före budgetförhandlingarna, prioriterat frågan om sjuklöneveckan. Ändå har man nu nesligen tvingats backa. Av löftet om att ta bort sjuklöneansvaret åtminstone den andra veckan – det är inte ett lika långtgående förslag som Miljöpartiet har – blev det ingenting. Det blev en utredning. Det tror jag inte att särskilt många företagare känner sig särskilt nöjda med.

För Miljöpartiet är det en självklarhet att Sveriges företag förtjänar en bättre politik. Jag tycker att det är självklart att sjuklöneansvaret ska

reduceras och på sikt tas bort helt. I Miljöpartiets budget börjar vi med att slopa det för företag med upp till tio anställda. Det skulle verkligen underlätta för småföretagare i vårt land i dag.

Det är intressant att se hur ord och handling inte stämmer överens i Centerpartiets vardag. Man kan fråga sig hur mycket man kan misslyckas i politiken, när man säger en sak och sedan inte lyckas få igenom den. Den egentliga fråga som jag vill ställa till Per Åsling är: Hur dålig förhandlare kan man egentligen vara och ändå ha ett existensberättigande i svensk politik?

Anf. 84 PER ÅSLING (C) replik:

Herr talman! Ursäkta, Per Bolund, att jag skrattar åt din retoriska fråga. Vi har varit väldigt tydliga när det gäller reformering av företagens sjuklöneansvar. Det är värdefullt att vi i den här budgeten kan lägga fram ett förslag om en utredning som har att snabbutreda hur sjuklöneansvaret ska minska för svenska företag, med inriktning på de mindre företagen.

Den utredning som kommer att tillsättas kommer inom en snar framtid också att leverera ett konkret förslag. Där har vi verkligen sett till att vi inte bara står och beskriver vad vi vill och vad vi ser som nödvändigt, utan vi levererar också. Utifrån min erfarenhet som företagare vet jag att det här är en viktig fråga.

Det är en av flera åtgärder som vi föreslår gentemot småföretagen. Vi föreslår sänkta egenavgifter. Vi inför ett FoU-avdrag. Vi sänker också andra avgifter. Det handlar till exempel om att förändra revisionsplikten via en utredning som får ett sådant uppdrag. Vi stoppar månadsredovisningen, som skulle bli en väldigt tung belastning för svenska småföretag, som ni tillsammans med övriga

oppositionspartier har drivit igenom. Listan med åtgärder där vi har gått ut och talat om vad vi vill och där vi nu levererar går att göra väldigt lång.

”En dörr in”, där företagare bara kommer att behöva kontakta *en* myndighet, kommer att underlätta mycket, minska kostnaderna och göra det enklare för företag.

Anf. 85 PER BOLUND (MP) replik:

Herr talman! Trots Per Åslings försvarstal är det ganska tydligt när man ser på vad Centerpartiet gick upp och sade att de prioriterade innan budgetförhandlingarna började och vad de har fått ut efteråt. Det är inte särskilt mycket att yvas över. Det tror jag att Per Åsling också känner, innerst inne.

Man sade att sjuklöneansvaret och landsbygdsstödet var de viktigaste frågorna, som man skulle driva. De två lyfte man upp stort, och man gick ut och sade: Det här ska vi driva i förhandlingarna. Sedan har det visat sig att det när det gäller landsbygdsstödet inte ens blev en tummetott. Det blev mycket mindre än vad alla aktörer har sagt är nödvändigt. När det gäller sjuklöneansvaret blev det, som sagt, en utredning och ingenting skarpt över huvud taget.

Centerpartiet brukar säga att man är Alliansens gröna röst. Det står i ganska skarp kontrast till att 1 procent av det utrymme som finns i årets budget går till någon form av miljö- och klimatsatser. Det är inte särskilt mycket att skryta över.

Dessutom försöker man nu att ändra, tillsammans med finansministern, 3:12-reglerna, så att bolag med mer än 25 ägare får ett ökat skatteuttag på 180 000 kronor i snitt. Man försöker styra hur

företagen ägs i Sverige. Hur kan det vara en företagervänlig politik, Per Åsling?

Anf. 86 PER ÅSLING (C) replik:

Herr talman! Det sägs att landsbygdsstödet blev en tummetott. Det är 5 miljarder vi har tillfört, på grund av vårt agerande, till landsbygdsprogrammet. 5 miljarder är en tummetott – det förvånar mig att Per Bolund, som vill framstå som en seriös politiker, uttrycker sig på det sättet.

Det har varit viktigt för oss att se till att vi stärker hela landet och att landsbygden får resurser. 5 miljarder extra utifrån de förändringar som kom från Bryssel tycker jag är en styrka.

Men, Per Bolund, berätta för landsbygdens människor vad er skattechock i form av kilometerskatt, bensinskatt och andra avgifter kommer att kosta för svensk landsbygd. Vi avstår från sådana kostnader i landsbygden. Vi tittar på hur man skapar förutsättningar för utveckling och tillväxt i hela landet.

Anf. 87 ULLA ANDERSSON (V) replik:

Herr talman! I Sverige har vi en ordning där skolan ska ge alla elever en bra utbildning. Därför har skolan ett särskilt uppdrag att utjämna skillnaderna i livsvillkor mellan barnen.

Skolverket är nu mycket oroligt och säger att utbildningens likvärdighet försämras och att kunskapsskillnaderna ökar. Då inför ni läxhjälp via skattebidrag. RUT ska numera även omfatta läxhjälp.

Ni lägger ungefär 30 miljoner i budgeten på läxhjälp via RUT-bidrag. Ni lägger 16 miljoner till alla landets kommuner och elever för läxhjälp i skolan. De 30 miljoner som ni ger genom RUT-bidrag omfattar ungefär 10 000–20 000 elever, det vill säga att de eleverna får läxhjälp för mellan 1 500 och 3 000 kronor per elev. Alla andra elever, drygt 1,2 miljoner, får dela på halva den summan. De får alltså läxhjälp för ungefär 15 kronor per elev, Per Åsling.

Det är en politik som ökar kunskapsskillnaderna ännu mer och en politik som Centerpartiet tydligen tycker är väldigt bra. Men varför, Per Åsling, ska 1,2 miljoner elever enbart få 15 kronor per elev till läxhjälp medan de som har rika föräldrar faktiskt får mellan 1 500 och 3 000 kronor per skalle? Varför gör ni så?

Anf. 88 PER ÅSLING (C) replik:

Herr talman! Det är viktigt att reformera skolan. Därför är det bra att frågan tas upp här av flera talare.

Vi tar nu ett större grepp på skolan. Jag tror att vi har samma uppfattning, Ulla Andersson, i de flesta partier här, att skolan är alltför viktig för att vi inte ska satsa mer på skolan. Vi tar ett totalgrepp där vi ser till att skolan blir mer anpassad till olika elevers behov. Jag tycker att det är väldigt värdefullt att det nu görs satsningar på att skapa fler vägar in på arbetsmarknaden för ungdomar.

Det är värdefullt att sänka arbetsgivaravgifterna för elever som är upp till 23 år för att på så sätt öka deras möjligheter att komma in i arbetslivet och därmed stärka utbildningen, eftersom YA-jobben är en kombination av teoretisk och praktisk utbildning.

Lärlingssystemet är i praktiken också detsamma. Jag tror att de extra satsningar som vi gör där nu mycket påtagligt kommer att bidra till att

fler ungdomar får ett jobb och att fler ungdomar kommer in på arbetsmarknaden. Satsningen på just lärlingssystemet och på yrkeshögskolan är satsningar som gör att vi tar ett krafttag ytterligare för att sänka ungdomsarbetslösheten. Vi gör mycket, och vi vill mer.

Anf. 89 ULLA ANDERSSON (V) replik:

Herr talman! Jag kan konstatera att Per Åsling talade i två minuter utan att beröra den fråga som jag ställde. Jag frågade: Varför ska barn till rika föräldrar ha mellan 1 500 och 3 000 kronor per person till läxhjälp, medan övriga barn i Sverige, det vill säga 1,2 miljoner barn, ska ha 15 kronor per elev till läxhjälp? Det ökar kunskapsskillnaderna i skolan, det ökar utanförskapet, som Per Åsling talade om tidigare, och det får konsekvenser för väldigt många barn. Varför ska det vara så stor skillnad mellan barn till välbeställda föräldrar och alla andra barn i Centerpartiets Sverige? Är det så ni bygger ett starkt samhälle för framtiden? Borde inte skolan få stöd för att vara en kompensatorisk skola, det vill säga med fler lärare och mer stödinsatser? Ni lägger mindre på skolan under fyra år än vad bankerna har fått i sänkt skatt på ett år. Det säger väl någonting om var ni har era intressen, Per Åsling?

Anf. 90 PER ÅSLING (C) replik:

Herr talman! Skolan är dessutom, Ulla Andersson, en kommunal angelägenhet. Det bör vi komma ihåg.

Just för att vi tycker att det är så viktigt med en bra och förbättrad utbildning gör vi dessa riktade insatser som både ska öka kvaliteten i de teoretiska utbildningarna och skapa bättre möjligheter för ungdomar att komma in på arbetsmarknaden. Det är viktiga steg som tas, och det är miljardebett som satsas.

Vi är givetvis också oroliga för att det är skillnader mellan olika kommuner och mellan människors och elevers möjligheter. Det är därför som vi har vidtagit extra åtgärder för att unga ska få bättre möjligheter att klara sig i skolan.

Anf. 91 SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD):

Herr talman! Används de skattepengar som vi i Sverige satsar på migration och integration på bästa sätt? Vi sverigedemokrater tycker inte det.

Regeringen föreslår för utgiftsområde 13 om integration en utgiftsram på strax över 12 miljarder för 2014. Det är en utgiftspost som nästan har fördubblats på ett par år.

UNHCR, FN:s flyktigorgan, har tidigare gått ut med en appell med anledning av den tragiska situationen i Syrien. I dagsläget har man fått in ungefär 40 procent av det behov som man har för att tillfredsställande kunna ta hand om flyktingsituationen i och kring Syrien. Det saknas i dag ca 12,3 miljarder svenska kronor, alltså ungefär lika mycket som vår finansminister vill lägga på integration 2014 i Sverige. Vi skulle alltså teoretiskt sett kunna se till att miljoner människor i och kring Syrien fick helt andra förutsättningar att klara den svåra situation som de befinner sig i med samma pengar som vi i Sverige ska använda för integration. Är det vettigt att använda skattepengar på det sättet? Jag tycker att det är skamligt.

Herr talman! Jag vill tala även om skatter. Regeringen föreslår i den här budgetpropositionen att skatten för oss höginkomsttagare, till exempel för oss som är riksdagsledamöter och står i denna kammare och debatterar, ska sänkas. Vi behöver inte sänkt skatt. Anders Borg,

jag vill inte ha den skattesänkningen. Det finns de som behöver dessa pengar betydligt bättre.

Denna reform, att sänka skatten för oss som tjänar lite mer, kostar ca 3 miljarder. För dessa pengar skulle vi till exempel kunna ge alla garantipensionärer 700 kronor mer i månaden. Garantipensionen ligger i dag på 7 899 kronor per månad, före skatt.

Behöver jag med mitt riksdagsarvode sänkt skatt, eller kan det kanske vara så att någons gamla mamma, farmor eller mormor – ensamstående med mycket små marginaler – har ett betydligt större behov? För mig och Sverigedemokraterna är svaret mycket enkelt.

Låt mig förtydliga mitt och Sverigedemokraternas ställningstagande i denna fråga. Om det kommer ett utskottsinitiativ från den övriga oppositionen som går emot förslaget om höjd brytpunkt när det gäller statlig skatt kommer vi sverigedemokrater att stödja det. Om ni däremot väljer att slå ihop förslaget om den höjda brytpunkten med förslaget om det förstärkta jobbskatteavdraget kommer ni inte att få stöd av en majoritet i Sveriges riksdag för detta. Då blir det alltså enbart ett slag i luften och får ingen effekt över huvud taget i realiteten.

Sverigedemokraterna vill ha ett femte steg i jobbskatteavdraget. Den inhemska ekonomin behöver stimuleras, men vi vänder oss emot förslaget om en höjd brytpunkt för statlig skatt.

När det gäller det femte jobbskatteavdraget kommer vi sverigedemokrater att rösta på vårt eget helhetsförslag när budgeten ska antas senare i höst. Vi kommer alltså inte att rösta på Alliansens budgetförslag. Vi kommer inte heller att rösta på Fredrik Olovssons

och Socialdemokraternas budget eller på Miljöpartiets eller Vänsterpartiets budget. Vi kommer att rösta på en sverigedemokratisk budget som innehåller kraftiga nedskärningar på asyl- och anhöriginvandring men också ett fullt ut finansierat jobbskatteavdrag. Jag har en vädjan till Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet. Försök nu att se bortom den partipolitiska prestige och tänk i stället på de grupper som har större nytta av dessa pengar. Ska det vara sänkt skatt för oss som tjänar bra eller till exempel stärkta garantipensioner? Just nu ligger bollen hos er. Men var så säkra på att om ni väljer att sitta kvar i sandlådan och lägga fram ett förslag som vi inte kan ställa oss bakom kommer vi att knacka på hemma hos landets alla 800 000 garantipensionärer, alla sjukskrivna, alla arbetslösa och alla andra grupper som kan tänkas behöva dessa pengar bättre och berätta vad ni har gjort. Det kommer vi att göra hela vägen fram till valet.

Herr talman! Vi sverigedemokrater brukar tjata oss hessa om den självklarhet som uppenbarligen inte delas av alla övriga partier i denna kammare, nämligen att all politik handlar om prioriteringar. Om man väljer att satsa tiotals miljarder kronor på invandring och integration i Sverige kan man sedan inte lägga samma resurser på UNHCR för att hjälpa till exempel 27 miljoner flyktingar runt om i världen, inte minst nu i Syrien. Om man väljer att satsa pengarna på att sänka skatten för oss höginkomsttagare kan man inte samtidigt använda samma pengar för att stärka garantipensionerna.

Jag vill dock berömma regeringen på en punkt. Ni har verkligen blivit duktiga på PR. I förra veckan kunde vi läsa i tidningarna om att det äntligen skulle satsas på försvaret. Äntligen, tänkte vi på Sverigedemokraternas kansli. Äntligen, tänkte många av mina tidigare kolleger inom Försvarsmakten. Äntligen, tänkte nog många tills de

läste vidare. 200 miljoner kronor extra ska satsas 2014 bland annat på förbandsverksamheten. Men läser man hela utgiftsposten innebär den så kallade satsningen mindre än 0,8 procent i anslagsökningar. Bara att inflationskompensera en verksamhet som Försvarsmakten går loss på närmare 1 miljard kronor per år, och allt detta täcks inte av de automatiska kompensationer som finns. Frågan är om det ens är en ambitionshöjning, eller om det är en ambitionssänkning.

Hur ni lyckas få detta till en satsning, och hur medierna misslyckas med att ställa kritiska frågor, säger betydligt mer om er känsla för PR än om er förståelse för Försvarsmaktens behov och om er känsla av att detta land faktiskt behöver försvaras. Vi behöver ha denna förmåga.

Vi i Sverigedemokraterna hade i vårt senaste budgetförslag en satsning på 20 miljarder under en fyraårsperiod på svenskt försvar för att återta den förmåga som ni har avrustat. Jag kan avslöja redan nu att när vi lägger fram vår skuggbudget kommer denna summa inte att ha minskat.

Regeringen fortsätter alltså med sänkta ambitioner och fortsatt nedrustning. Den övriga oppositionen vill jag egentligen inte kommentera i försvarssammanhang. Men vi kan till exempel läsa vad som står på Miljöpartiets hemsida: Vi vill på sikt ställa om försvaret från ett militärt försvar till ett icke-våldsförsvar. Fundera på den du, Fredrik Olovsson!

Herr talman! Jag vill ta upp frågan om överskottsmålet i det finanspolitiska ramverket. Sverigedemokraterna har ända sedan vi kom in i riksdagen och lade fram vårt första budgetalternativ uttalat vårt stöd för och vår uppslutning bakom det finanspolitiska ramverket. Vi vill ha ett överskottsmål motsvarande 1 procent av bnp sett över en konjunkturcykel.

Regeringen säger sig stå bakom ramverket men visar det inte tydligt i praktiken och inte heller i den här budgeten. Detta tillsammans med det faktum att regeringen gjort det lite grann till sitt signum att komma med överdrivet optimistiska prognoser gör att vi när vi presenterar vårt budgetalternativ har med ett betydligt starkare finansiellt sparande i förhållande till regeringen. Eftersom regeringens trovärdighet i fråga om reformutrymme är minst sagt låg kommer vi att lyssna på regeringens egen expertmyndighet i frågan, nämligen Konjunkturinstitutet, och ta höjd för deras bedömning.

Herr talman! Om lite drygt en vecka kommer vi sverigedemokrater att presentera vår skuggbudget. Den kommer att innehålla satsningar på välfärden, offentligt anställda, a-kassan, landsbygden, småföretagen, garantipensionärerna, infrastrukturen och försvaret – bland annat. Vårt budgetalternativ kommer att innehålla allt detta samt en kraftig sänkning av den så kallade pensionärsskatten och ett femte jobbskatteavdrag. Vi kommer som sagt att i riksdagen rösta för vårt helhetsförslag.

Vi klarar av detta för att vi just inser vikten av att prioritera. Vi väljer att prioritera bort stora delar av den kostsamma invandringen och integrationen. Vi väljer att prioritera ned det ineffektiva utvecklingsbiståndet. Vi väljer att prioritera effektiva och jobbskapande sysselsättningsåtgärder före ineffektivt och dyrt branschstöd.

Anf. 92 PER BOLUND (MP) replik:

Herr talman! Sverigedemokraterna och Miljöpartiet är på många sätt de kanske största motpolerna i svensk politik. Miljöpartiet står för ett öppet samhälle och välkomnar människor från andra länder, vilket vi tror berikar vårt samhälle och stärker oss i framtiden, medan

Sverigedemokraterna uppenbarligen står för den rakt motsatta hållningen.

Även på jämställdhetsområdet vill jag säga att vi är varandras absoluta motpoler. Miljöpartiet har ända sedan vi startade i politiken och kom in i politiska organ alltid valt att ha samma antal kvinnor som män på politiska poster. Vi tycker att det är ett väldigt viktigt sätt att få in alla synpunkter från samhället och få en jämställd politik med bredare mått.

Där kan vi säga att Sverigedemokraterna är vår absoluta motpol i riksdagen också. Sverigedemokraterna har sagt att de vill locka kvinnliga väljare, men tittar vi på den representation Sverigedemokraterna har här i riksdagen ser vi att bara 3 av 20 ledamöter är kvinnor. Det är alltså 15 procent, vilket är klart i botten av alla riksdagspartier. Om man nu vill locka kvinnliga väljare och tycker att man ska satsa på ökad jämställdhet borde det kanske inledas med att göra en uppräckning i de egna leden och se till att man har ett åtminstone jämnare antal män och kvinnor.

Vad är det egentligen som hindrar att Sverigedemokraterna får fler kvinnor som representerar er i riksdagen, och vad är det som har gjort att ni har misslyckats så fullständigt med att rekrytera kvinnliga politiker? Kan det möjligen ha någon koppling till den politik ni driver?

Anf. 93 SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD) replik:

Herr talman! Svaret på den sista frågan är förmodligen ja. Att vi har så få kvinnor i riksdagsgruppen beror förmodligen på att vi dels har färre kvinnor i vår medlemskader än många andra partier, dels har färre kvinnor som röstar på oss än många andra partier. Kanske beror det också till viss del – och där kan vi kanske vara självkritiska – på den

politik vi för eller på det sätt vi framför vår politik.

Det är dock också så att vi är fullständigt emot kvotering. Nu är det så att vi är lite underrepresenterade, men den representation vi har i våra valda församlingar speglar också hur medlemssammansättningen ser ut i partiet. Jag kan hålla med om att det är lite väl i underkant även för vår del, men jag tror att man om man tittar på Miljöpartiet ser att ni har en väldigt stor övervikt när det gäller kvinnor. Hur ser det ut med er representation – är det inte så att en hel del män är inkvoterade hos er? Borde det inte vara fler kvinnor? Det är väl betydligt fler än 50 procent av dem som röstar på och som är medlemmar i ert parti som är kvinnor?

Anf. 94 PER BOLUND (MP) replik:

Herr talman! Det är en annan variant av hur man kan se på representation. Vi tycker att det är viktigt att alla grupper i samhället finns representerade i politiken, och därför har vi valt att hela tiden se till att vi har samma antal män som kvinnor på våra valda platser. Vi har också ansträngt oss väldigt mycket för att få in till exempel människor med invandrarbakgrund i både våra lokala och vårt nationella parlament. Det är väldigt viktigt för att man ska få in olika perspektiv och kunna svara på de utmaningar samhället står inför.

Där har dock Sverigedemokraterna uppenbarligen valt en helt annan linje. Om man har försökt över huvud taget vet jag inte, men man har uppenbarligen helt misslyckats med att få kvinnliga politiker att engagera sig. Jag skulle tro att det har att göra med den politik Sverigedemokraterna bedriver. Man vill till exempel inskränka aborträtten, vilket inskränker kvinnors möjligheter att bestämma över sina egna kroppar. Då kan jag förstå att många kvinnor inte känner att

man vill engagera sig i politiken och företräda den. Man föreslår också att vi återigen ska införa sambeskattni ng i Sverige, det vill säga göra det ännu svårare för kvinnor att delta på arbetsmarknaden och höja marginalskatten för de kvinnor som går ut och söker ett arbete. Där tror jag att man finner anledningen till att Sverigedemokraterna lockar få kvinnliga väljare och även har väldigt få kvinnliga representanter i riksdagen, till exempel.

Anf. 95 SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD) replik:

Herr talman! Det finns en hel del felaktigheter. När det gäller aborträtten är det inte så att vi vill ta bort aborträtten. Vi vill anpassa den till den nivå som större delen av de västeuropeiska länderna befinner sig på, det vill säga ungefär 12 veckor. Vi förespråkar alltså 12 veckors rätt till abort i stället för dagens 18, eller till och med över 18. Det är inte så att vi ska ta bort aborträtten på något sätt. I det här fallet är det Sverige som är extremt och sticker ut. Vi vill anpassa oss till den övriga västeuropeiska normen. Det är varken extremt eller konstigt.

När det gäller sambeskattni ng ser man om man läser den motion vi ställer oss bakom och som jag var pappa till att det var villkorat. Du kanske inte uppfattade det, Per Bolund. Ett villkor för att få sambeskatta var att också dela på pensionsrätten, just för att kvinnor inte ska sättas i den pensionsfälla de annars kan hamna i.

Det är alltså inte alltid svart eller vitt. Det gäller att redovisa helheten.

Anf. 96 ULLA ANDERSSON (V) replik:

Herr talman! Per Bolund glömde väl en viktig faktauppl ysn i ng – jag tror till och med att Sverigedemokraterna i riksdagen har sämre representation av kvinnor än vad Iraks parlament har.

Det jag tänkte tala om är dock Sverigedemokraternas ekonomiska politik för sjuka och föräldralediga. Ni har ställt er bakom sänkn i ng en av ersättn i ngarna i både sjukförsäkring och föräldraförsäkring. Ni står också bakom att sjuka, föräldralediga och arbetslösa ska betala mer i skatt än den som har turen att ha ett jobb och vara frisk. Ni anser tydligen att den indelning av människor i närande och tärande som regeringen har gjort är rätt, eftersom ni inte vill göra något för att ändra på den utan snarare vill förstärka de skillnader som finns i dag. Ni ställer er nämligen bakom det femte jobbskatteavdraget.

Sjuk, arbetslös och föräldraledig betalar i dag, vid en inkomst på 12 000 kronor per månad, 12 000 mer i skatt per år jämfört med den som har turen att vara frisk och ha ett jobb. Det anser jag vara djupt problematiskt. Därför vill jag ställa frågan: Varför vill ni straffa sjuka, arbetslösa och föräldralediga ekonomiskt, och varför ser ni på människor som tärande?

Jag skulle också vilja fråga dig varför du och dina partikamrater ska ha dubbelt så hög skattesänkning som en undersköterska eller fastighetsskötare. Varför är ni värda så mycket mer i sänkt skatt än vad de är?

Anf. 97 SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD) replik:

Herr talman! Det där stämmer inte, Ulla Andersson. I vårt budgetalternativ som kommer om någon vecka kommer du att se att vi gör kraftiga förstärkningar av a-kassan. Det är ungefär de nivåer som

LO ligger på. Vi förstärker föräldraförsäkringen och även när det gäller de sjukskrivna.

Däremot är jobbskatteavdraget just ett jobbskatteavdrag för att stimulera folk att komma i arbete. Så är det, och det står vi bakom. Det är inget konstigt med det. Att påstå att vi skulle vara emot dessa grupper är dock tvärtemot sanningen – i vår budget skjuter vi till mycket stora förstärkningar för att stimulera och ge dem större utrymme. Det gäller inte minst de arbetslösa, men också till exempel i sjukförsäkringen.

Det stämmer alltså helt enkelt inte, Ulla Andersson. Det är felaktigt. Du får läsa vår budget när den kommer om en och en halv vecka.

Anf. 98 ULLA ANDERSSON (V) replik:

Herr talman! Det stämmer nog ganska väl eftersom ni står bakom det femte jobbskatteavdraget, och det gör skillnad på människor. Hela den ideologiska synen i detta är att människor som inte har jobb, är sjuka eller arbetslösa ska ta sig i kragen och skärpa till sig så att även de ska få en skattesänkning. Det är det som är hela drivkraften bakom jobbskatteavdraget. Det är detta det syftar till.

Det är så man förväntar sig att få människor ut på arbetsmarknaden som så småningom ska få ett jobb. Det är det ni har ställt er bakom. Ni tror helt enkelt att människor är arbetslösa för att de vill eller att de är sjuka för att de vill.

Ni har en ekonomisk politik som innebär att sjuka, arbetslösa och föräldralediga betalar mycket mer i skatt, ungefär 12 000 kronor mer per år vid en årslön på 240 000 kronor. Ni står bakom en politik där ni prioriterar dubbelt så mycket sänkt skatt för er själva, riksdagsledamöter, än vad en undersköterska eller en fastighetsskötare

får. Det är så er politik ser ut. Jag har inte hört något annat, och jag har inte sett något annat. Om ni inte står bakom detta måste ni i så fall avvisa det femte jobbskatteavdraget.

Anf. 99 SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD) replik:

Herr talman! Jobbskatteavdraget har en viss effekt, Ulla Andersson. Det sänker trösklarna för att komma från bidragsberoende och komma ut i arbete. Så är det. Det finns de som behöver en extra knuff, ja, men jag påstår inte att alla som är sjuka och arbetslösa inte vill jobba. Så är det inte.

Vi vill göra stora förstärkningar när det gäller arbetslöshetsförsäkringen och sjukförsäkringen och satsar en stor del av vårt budgetutrymme på just de grupperna. Skatten är annorlunda för de här grupperna – ja, det stämmer. Men vi förstärker underlaget för skatten kraftigt i vår budget som kommer om några veckor. Läs den, och sedan återkommer vi.

Anf. 100 ULLA ANDERSSON (V):

Herr talman! Anders Borg pratar gärna om att vi antingen ska gå bakåt i tiden eller framåt. Det tycker jag är lite märkligt, för den politik han företräder är verkligen att gå bakåt i tiden. Ni vill sänka lönerna för alla nyanlända på arbetsmarknaden. Sänkta ingångslöner är hela Alliansens politik. Ni vill straffa sjuka och arbetslösa. Ni för en politik för ökad otrygghet på arbetsmarknaden, och nu tar ni dessutom steget för att införa fattigvårdscheckar för barn till ekonomiskt utsatta föräldrar. Det kallar jag att gå bakåt i tiden.

Herr talman! Om vi är riktigt tysta tror jag att vi nog kan höra Bo Lundgrens jubel ända hit. De nya moderaterna har gjort vad de gamla aldrig lyckades med – skattesänkningar för 130–140 miljarder. Det är klart att Lundgren firar. Resultatet är i alla fall rätt tydligt: 27 gånger mer har gått till skattesänkningar än till den kommunala välfärden, det vill säga vård, skola och omsorg. Samtidigt ökar ojämlikheten. Det är syftet med den förda politiken.

De nya moderaterna tyckte att Bo Lundgrens gamla politik var oansvarig, men det försöker man förtränga i dag. Skattesänkningar betyder sänkt välfärd. Hela sommaren har varit en kriskavalkad i förlossnings- och sjukvården med mammor som inte får föda tryggt utan hänvisas än hit, än dit, och sjukvårdspersonal som slår larm om bristande patientsäkerhet och för lite resurser. Sjukvården behöver resurser och inte ett jobbskatteavdrag till, för det botar inte någon människa.

I somras lämnade 12 000 barn skolan utan att vara behöriga till gymnasiet. I högerens Sverige är det återigen barnens bakgrund som avgör studieresultatet. Eleverna behöver inte ett jobbskatteavdrag till; de behöver fler lärare.

Personalen sliter och kämpar, springer in och ut, 5 minuter här och 7 minuter där, mikrolåda in och mikrolåda ut. Så ser det ut i dagens hemtjänst. De anställda räcker helt enkelt inte till. De äldre får därför inte den omsorg de behöver. Antalet anställda i äldreomsorgen har sjunkit samtidigt som de äldre har blivit fler.

Samtidigt tas stora privata vinster ut ur äldreomsorgen av privata riskkapitalbolag. Riskkapitalbolag ägda och styrda av män tar ut vinster på bekostnad av kvinnors arbetsvillkor. I den privatiserade äldreomsorgen är de anställda 10 procent färre, visstids- och

deltidsanställningarna fler och andelen utbildad personal mindre än i den offentliga. Det är så privata vinster skapas. Att människor kommer i kläm får man liksom ta.

Alltmer av bristerna i välfärden läggs på oss kvinnor som i stället får göra arbetet på obetald fritid eller gå ned i arbetstid för att fixa det hela. Välfärden behöver mer pengar och inte fler jobbskatteavdrag.

Rika män behöver inte tjockare plånbok, men vi kvinnor behöver en utbyggd äldre- och barnomsorg. Unga behöver jobb och bostad. En politik byggd på sänkta skatter tar oss bort från värdigheten och lösningarna på våra gemensamma problem och möjligheter. Vi blir ett svagare land, för skatter är civilisationens pris.

Vänsterpartiet har den unika rollen att vara de som företräder alla dem som vill ha en behovsstyrd välfärd och inte en vinstdriven. Vi har de konkreta förslagen, som visar hur en avkommersialisering av välfärden låter sig göras. Vi väljer att höja skatten för att satsa på de äldres omsorg och på en bättre arbetsmiljö för personalen.

Herr talman! Vi är många som vet att offentliga investeringar är ett mycket effektivare sätt att skapa jobb än skattesänkningar. Det syns också, för i dag har vi 70 000 fler arbetslösa än vad vi hade 2006. Och vi har gemensamma behov och problem som måste lösas. Lås oss storsatsa på den gemensamma välfärden med fler anställda i äldreomsorgen och på fritidshemmen, utöka antalet lärare i skolan och lägga mer resurser på sjukvården. Det behövs.

I 85 procent av landets kommuner är det i dag brist på hyresrätter. Det löser vi inte genom 65 utredningar utan genom investeringsstöd för energieffektiva hyresrätter. Hyreslägenheter behöver upprustningsstöd. Ett rejält statligt åtagande för att upprusta landets

miljonprogramsområden behövs. Unga ska ha rätt att få en bostad; det ska inte vara en hopplös dröm.

Den klimatomställning som är nödvändig skapar nya möjligheter och nya jobb. Till det behövs både kapital och tydligt politiskt ledarskap. Vi behöver tåg som går i tid och nya spår så att tågen slipper stå på rad och vänta. Det är investeringar som är bra för miljön, pendlare, företag och jobb.

Låt oss vara rädda om det gemensamma. Det är smart och ekonomiskt effektivt. Det ger ett anständigt samhälle byggt på omsorg och solidaritet. Måttstocken kan ju inte vara att göra de gamla moderaterna glada.

Vi är det land där inkomstskillnaderna ökar allra snabbast. Vi har halkat ned från första plats till en icke hedrande fjortonde plats bland OECD-länderna. Inkomstskillnaderna har ökat nästan dubbelt så mycket här som i det land som kommer tvåa. Den relativa fattigdomen har ökat åtta gånger så mycket jämfört med perioden 2002–2006. Enligt Statistiska centralbyrån är en grundläggande förklaring just jobbskatteavdraget. Men det struntar högerregeringen fullständigt i och lägger fram ett nytt jobbskatteavdrag, toppat med att färre nu ska betala statlig skatt – mest till dem som redan har det bäst. De ideologiska drivkrafterna går liksom inte att hejda.

Är det någon liga som Sverige bör toppa så är det jämlikhetsligan. Jämlika samhällen mår och utvecklas bättre, såväl socialt som ekonomiskt. Att inkomstskillnaderna i Sverige ökar är resultatet av en medveten ekonomisk politik, ofta dold i dimridåer, för i Sverige vinner man inga val på att säga att man vill ha ökade inkomstskillnader. I stället blir det floskelspråk som gäller.

Regeringens ekonomiska politik genomförs därför under paroller på borgerligt nyspråk som ”det ska löna sig att arbeta” eller ”sänkta trösklar på arbetsmarknaden”, som på riktig svenska betyder just ökade inkomstskillnader.

Resultatet är tydligt: Redan innan denna budget presenterades hade de 10 procent som är rikast fått 79 000 kronor mer i plånboken, medan de 10 procent som är fattigast får mindre i dag än vad de hade 2006. Samtidigt har inkomstskillnaderna mellan kvinnor och män ökat med ungefär 18 000 kronor per år. Det är klyftornas allians som styr det här landet!

Fyra av fem av dem som tvingas leva på försörjningsstöd i dag borde i stället ha haft ersättning från sjukförsäkring eller a-kassa, enligt fackförbundet SSR. Men med borgerlig politik tvingas de i stället leva på socialbidrag, om de över huvud taget får något sådant, eller får ta klivet till Frälsningsarmén eller Stadsmissionen.

Så ser borgerlighetens Bidragssverige ut. De gemensamma försäkringarna, där vi tar ansvar för varandra och bär varandras risker, slås sönder för att i stället tvinga människor till socialkontoren och till att leva på bidrag – detta medan bankägarna har fått kraftigt sänkt skatt.

Har du turen att vara frisk och ha ett jobb belönas du med sänkt skatt. Men är du fräck nog att vara pensionär ska du betala 300 kronor mer i skatt vid en inkomst på 12 000 kronor i månaden. Blir du sjuk, arbetslös eller föräldraledig ska du betala 1 000 kronor mer i skatt, och skillnaden ökar nu än mer.

Högerregeringen straffar sjuka, arbetslösa och föräldralediga ekonomiskt genom sänkta ersättningar och högre skatter. Sedan skickar de en fritidspeng till deras barn. Stigmatisering och fattigvård är högerens lösningar på den fattigdom de skapar.

Den människosyn som ligger bakom förändringarna i skattepolitiken och försäkringssystemen är inhuman. Människor delas in av högern i närande och tärande. De sjuka tros inte vara sjuka utan anses kunna ta sin säng och gå. Halleluja! utropar Kristdemokraterna glatt.

Trots att det går tio arbetslösa på varje ledigt jobb hos Arbetsförmedlingen menar regeringen att det bara handlar om att ta sig i kragen. Budskapet är: Skärp dig så får du ett jobb! Den strukturella arbetslösheten görs individuell.

Ett land som byggs med omtanke och medmänsklighet är i grunden ett starkare land än ett land där girigheten får råda. Våra gemensamma välfärds- och trygghetssystem måste därför stärkas. Vi vet att alla vi människor är både sköra och starka på samma gång. I morgon kanske det är du eller jag som har oturen att bli sjuk, råka ut för en olycka eller förlora jobbet. Sverige har blivit ett risksamhälle där var och en av oss riskerar att lämnas ensam om olyckan är framme.

Välfärden behöver mer resurser, inte fler jobbskatteavdrag. Den måste byggas på ett skattesystem där man betalar lika mycket i skatt för lika inkomst oavsett om man är sjuk, arbetslös, pensionär eller frisk med jobb. Förmögna ska betala skatt. Skatt ska betalas efter bärkraft. Den gemensamma utjämnande välfärden krackelerar när det går 27 gånger mer till skattesänkningar än till den gemensamma välfärden i vård, skola och omsorg. Ojämligheten ökar, likaså ofriheten. Den gemensamma tilliten och sammanhållningen minskar, och landets kraft

försvagas.

Låt oss i stället bygga ett samhälle med omtanke och solidaritet, ett värdigt samhälle. Och pensionärer ska inte straffas för att de är pensionärer. Hur ska de lösa det menar ni? Ska de få ett skatteavdrag för rynkbehandling?

Anf. 101 Finansminister ANDERS BORG (M) replik:

Herr talman! Sverige är ett av världens mest jämlika och jämställda länder. Det är vi därför att vi har en välfärdsstat och därför att vi haft en ekonomi som har fungerat när andra har gått in i kris och arbetslöshet och utanförskap har dragit isär samhällena.

Vi har ungefär 50 procent av bnp i offentliga utgifter. Vi är ett av de länder som har de största sociala utgifterna. När det gäller till exempel äldreomsorgen är vi ett av toppländerna. Vi satsar väsentligt mer än våra nordiska grannländer, och enligt OECD har vi den högsta personaltätheten per tusen äldre i den svenska äldreomsorgen.

Vi har alltså högre offentliga utgifter med fler utgifter för social omsorg och fler anställda i offentlig sektor. Under de här åren har det som vi brukar kalla för kärnan i välfärden, vård, skola och omsorg, fått ungefär 100 miljarder till i fasta kronor, och ungefär 30 av dem är regeringens reformpolitik.

Hur kommer det sig att vi har kunnat föra en politik där vi har prioriterat välfärdens kärna? Jo, det beror på att vi har varit försiktiga med transfereringarna eftersom vi vet att det som händer långsiktigt i Sverige när man tappar greppet om transfereringarna är att då trängs skolan ut, då trängs omsorgen ut och då trängs sjukvården ut. I det perspektivet är det naturligtvis bekymmersamt att den rödgröna

oppositionen inte tar på allvar att vi igen har stigande transfereringsutgifter.

Varför är det här så centralt? Jo, därför att transfereringarna har en direkt effekt i termer av att utgifterna stiger väldigt snabbt. Ska man då upprätthålla ordning i offentliga finanser finns det inte utrymme för annat. Det har också en indirekt effekt när man tar bort spärrens i de här systemen, därför att då minskar skatteintäkterna.

Skälet till att vi i dag har haft en så kraftig ökning av den offentliga sektorns samlade skatteintäkter är att vi har prioriterat arbetslinjen, att fler är i arbete och att de jobbar fler timmar. Ulla Andersson, inser du inte att man undergräver, tränger undan och underminerar kärnan i välfärden när man öppnar transfereringssystemen?

Anf. 102 ULLA ANDERSSON (V) replik:

Herr talman! Inser inte Anders Borg att man bygger ett ovärdigt samhälle om man ska straffa sjuka, arbetslösa och föräldralediga genom att ge dem högre skatt än dem som har turen att vara friska och ha ett jobb?

Anser inte du att man skapar ett ovärdigt samhälle när man sänker ersättningsnivåerna för sjuka, föräldralediga och arbetslösa? 12 miljarder mindre utbetalningar till 70 000 fler arbetslösa får ju konsekvenser.

Du lägger 27 gånger mer på skattesänkningar än till vård, skola och omsorg i den kommunala välfärden. Statsbidragen har höjts med 4,8 miljarder, enligt Sveriges Kommuner och Landsting. Och du får ursäkta mig, men jag litar mer på dem än på dig i det här fallet när ni har sänkt skatten med 130 miljarder.

Äldreomsorgen i Sverige är så tillvida inte fullt utbyggd. Ungefär 100 000 kvinnor går ned i arbetstid eller slutar jobba helt på grund av detta. Det är fler äldre men färre som får hjälp, och enligt Konjunkturinstitutet är det färre anställda.

Genom att satsa på den gemensamma välfärden förebygger man ohälsa, framför allt hos oss kvinnor. Det är vi som jobbar där, och det är vi som får ta över på den obetalda fritiden och göra det som andra inte klarar av att utföra. Det är just genom stress i arbetslivet som sjukskrivningarna ökar, och det är mycket, mycket allvarligt. Med er politik kommer nog sjukskrivningarna att öka än mer om ni nu inte inför en ytterligare gräns för de sjukskrivna så att de inte får vara sjukskrivna. Ni har ju tidigare löst den problematiken genom att hindra sjuka människor att vara sjuka och kastat ut dem i ekonomisk otrygghet och tvingat dem till socialkontor eller till Frälsningsarmén. Jag tycker inte att det är värdigt.

Jag vill se ett annat samhälle som bygger på omsorg, omtanke och solidaritet. Det är så vi bygger det här landet starkt. Det gör vi inte genom att satsa på dem som redan har det väldigt gott ställt och sedan låta välfärden krackelera. (Applåder)

Anf. 103 Finansminister ANDERS BORG (M) replik:

Herr talman! Sverige har mindre inkomstskillnader och mindre välfärdsskillnader än andra industriländer. Ulla Andersson säger att det relativa fattigdomsmåttet har förbättrats, och det är därför att de med lägst inkomster i Irland, Island, Lettland och Grekland har fått kraftiga inkomstsänkningar. I Sverige har de fått inkomstökningar. Sverige har alltså den minsta andelen med låg materiell standard, och när det gäller barnfamiljer är det Sverige och Island som har den bästa situationen.

Det beror bland annat på att vi har en välfärdsstat med en hög andel anställda och att antalet sysselsatta i den skattefinansierade välfärden ökar. Vi räknar med att ha i runda slängar 20 000 fler i skattefinansierad välfärd 2014 än vad vi hade 2006.

Grundproblemet är att Ulla Andersson inte går till botten med att transfereringarna kommer att undergräva, underminera och tränga ut kärnan i välfärden. Det är ju de kommunalt anställda i vård och omsorg och andra anställda i skattefinansierad välfärd som kommer att få betala räkningen för den politik som Ulla Andersson och de rödgröna står för.

Anf. 104 ULLA ANDERSSON (V) replik:

Herr talman! Jag går verkligen till botten med de ökade kostnaderna i transfereringssystemen och vill investera i direkta jobb i stället för att sänka skatten för de välbeställda. Jag vill investera i fler anställda i vård, skola och omsorg i stället för i sänkt skatt. Det har stor betydelse, för det minskar stressen i arbetslivet och minskar ohälsan.

Vi har valt olika vägar. Du väljer att satsa 27 gånger mer till skattesänkningar än till vård, skola och omsorg. Jag väljer att satsa på vård, skola och omsorg, för det behöver vi kvinnor. Det är vi alla beroende av som människor, för det bygger ett helt annat samhälle – ett samhälle där vi tar hand om varandra och utjämnar inkomstskillnader. I ditt Sverige har inkomstskillnaderna ökat åtta gånger fortare än vad de gjorde åren innan du tog över. Det är resultatet av din politik.

Det är inte undra på att Bo Lundgren är glad och firar i dag. Du kanske ska ansluta dig lite senare. Men jag firar inte, för jag vill se ett värdigt samhälle och satsningar på vård, skola och omsorg. Det är det som är

prioriterat. Så skapar vi jobb, så skapar vi värdighet och så skapar vi ett tryggare och friare land.

Anf. 105 CARL B HAMILTON (FP) replik:

Herr talman! Man blir lite mörkrädd inför situationen med de å ena sidan högstämda anförandena av Ulla Andersson och å andra sidan utskottsinitiativet i riksdagen, underförstått anpassat till Sverigedemokraternas politik.

Enligt Dagens Industri, som har intervjuat Ulla Andersson i dag, är det fullständigt glasklart att ni kommer att ha ett initiativ som är uppdelat på två punkter och som passar Sverigedemokraterna som hand i handske.

De facto bjuder ni in Sverigedemokraterna i den parlamentariska värmen på ett sätt som inte har skett tidigare i Sveriges riksdag. Jag trodde inte att de anständiga partierna i riksdagen skulle lägga sig till rätta så att det passade Sverigedemokraterna, naturligtvis inte heller Vänsterpartiet.

I praktiken och i konsekvensen passar detta agerande Sverigedemokraterna väldigt bra. Vi har hört hur Sverigedemokraterna förhandlat med Socialdemokraterna inför öppen ridå. Ert förslag blir på det sättet samstämt med Sverigedemokraterna även om det inte formellt är avstämt med Sverigedemokraterna. Ni tre partier flyttar anständighetens gräns i Sveriges riksdag. Genom att bjuda in Sverigedemokraterna på detta indirekta sätt gör ni ett anpassat agerande med Sverigedemokraterna mer rumsrent.

Jag ställer samma fråga till dig som jag ställde till Per Bolund: Hur känns det, Ulla Andersson, att agera på ett sätt som till sin konsekvens

gynnar legitimiteten hos ett parti som har sin grund i främlingsfientlighet och nazism?

Anf. 106 ULLA ANDERSSON (V) replik:

Herr talman! Hur känns det att lägga fram en budget som du inte har stöd för, Carl B Hamilton? Det är det som detta handlar om. Ni har valt att lägga fram en politik som ni ska söka majoritet för. Ni har inte majoritet för den politiken. Jag står inte bakom en politik som sänker skatterna 27 gånger mer än vad man satsar på välfärden. Jag står inte bakom en politik som ökar arbetslösheten och ojämlikheten. Det är inte värdigt.

Budgetlagen medger för en minoritetsregering att lägga fram en budget och få stöd för den i Sveriges riksdag. Men budgetlagen medger också för riksdagen att avvisa förslag om man anser att den är ekonomiskt oansvarig, och det gör vi. Därför har vi agerat. Ni har valt att lägga fram dessa förslag. Ni vill öka inkomstskillnaderna. Ni vill se till att välfärden får mindre resurser. Det vill inte Vänsterpartiet. Du får ta ansvar för det ni gör, Carl B Hamilton. Det är mer värdigt.

Anf. 107 CARL B HAMILTON (FP) replik:

Herr talman! Diskussionen om att ha majoritet för ett visst förslag eller inte och hur man gör med budgeten är en ganska traditionell finanspolitisk diskussion i budgetdebatter. Här har vi dock en fråga av helt annan dimension, nämligen att ni plöjer för värderingar som vi andra absolut inte vill kännas vid: främlingsfientlighet.

Den faktiska konsekvensen av Vänsterpartiets, Socialdemokraternas och Miljöpartiets agerande är att främja Sverigedemokraternas

intressen och deras värderingar.

Det är en helt annan dimension än att tala om majoritet, om huruvida det finns stöd i riksdagen och så vidare.

Det blir bisarrt att tala om att det är vi i allianspartierna, som har flest mandat tillsammans, som på något sätt tvingar fram Sverigedemokraternas agerande med oppositionen.

Anf. 108 ULLA ANDERSSON (V) replik:

Herr talman! Minoritetsregeringar får ta ansvar för att ha majoritet för sina förslag. Så brukar det gå till.

Tittar vi på hur vi röstar i Sveriges riksdag ser vi att Vänsterpartiet är det parti som röstar minst lika som Sverigedemokraterna. Det är en av tio gånger ungefär. Carl B Hamiltons samarbetsparti Moderaterna röstar däremot ungefär sex av tio gånger lika som Sverigedemokraterna.

Riksdagen har ett ansvar att följa det regelverk som finns. Ni har ställt er bakom ett överskottsmål. Ni lägger inte fram ett förslag om att det ska ändras trots att ni bryter mot det. Hur ser ni på det, Carl B Hamilton?

Jag anser att vi behöver pengarna till välfärd i stället för sänkta skatter. Jag anser att vi behöver pengarna till investeringar i jobb i stället för sänkta skatter. Därför har jag agerat med Socialdemokraterna och Miljöpartiet för att lägga fram en annan politik. Vi använder de möjligheter som finns till det i riksdagen, utifrån ett demokratiperspektiv. Jag tycker att det är rimligt.

Anf. 109 ANDERS SELLSTRÖM (KD) replik:

Herr talman! Vänsterpartiet har gjort frågan om vinster i välfärden till sin viktigaste fråga. Oron över vinster i välfärden verkar det inte finnas någon hejd på, men jag undrar: Oroar Vänsterpartiet och Ulla Andersson sig någon gång för förluster i välfärden?

Generellt gäller att oavsett om det är ett företag eller en kommun som bedriver en verksamhet är det den som har koll på ekonomin och de resurser som står till buds som även har koll på kvaliteten. Den kommun eller det företag som har dålig koll på ekonomin har också sämre koll på kvaliteten, trots att de som går med förlust eller drar över sin budget bevisligen använder mer resurser än de fått till sitt förfogande.

De mätningar som Sveriges Kommuner och Landsting gör med jämna mellanrum angående resultat och resurser inom skolans värld pekar på samma generella slutsats. Stor resursanvändning och dålig ekonomisk kontroll är lika med sämre kvalitet på undervisningen. Effektivare resursanvändning och god ekonomisk kontroll är lika med bättre kvalitet på undervisningen, vilket självklart ökar elevernas kunskapsnivå.

Det vore bättre att ropen skallade om ett förbud mot förluster i välfärden. Ständigt återkommande förluster vittnar om problem med hela organisationen, från ledning till bemötande av eleven på skolan eller brukaren på ett äldreboende.

När ska Vänsterpartiet börja oroa sig lika mycket för förluster i välfärden som för vinster? Vad är farligast för välfärden enligt Vänsterpartiet?

Anf. 110 ULLA ANDERSSON (V) replik:

Herr talman! För Vänsterpartiet är det farligast att vi inte längre får en behovsstyrd välfärd utan en vinstdriven välfärd, att den inte styrs utifrån demokratiska beslut utan styrs utifrån slutna styrelserum.

Anders Sellström påstår att effektivitet och kvalitet är avgörande för det man får ut av pengarna. Så är det. Det finns dock inget som visar att privata alternativ har bättre effektivitet eller kvalitet, utan tvärtom handlar det snarare enbart om ideologi.

Vi var många som var oroliga efter JB-koncernens konkurs. Det var till och med så att Friskolornas riksförbunds ordförande Mikaela Valtersson sade i P1 att man tittade på en lösning med en försäkring mot skolnedläggningar. Man skulle alltså försäkra sig mot sin egen affärsidé, för den var alltför riskabel. Vet Anders Sellström vad svaret blev från försäkringsbolagen? Det skulle bli för dyrt. De vågade inte göra ett sådant system.

Det visar vad detta handlar om. Man leker affär med barnens skola. Man bjuder ut de äldre till lägstbjudande. Det är inte värdigt.

Enligt de senaste siffrorna är vinsterna 8,7 miljarder. Det motsvarar ungefär 16 000 lärare eller 22 000 undersköterskor. Det är mycket bättre att pengarna går dit och att man utgår från behov och inte från att ett företag vill etablera sig där det är som mest lönsamt. Annars späds pengarna ut på ett sätt som gör att vi inte får ett effektivt system, och vi slår sönder kedjor.

Ja, jag är orolig för vinster i välfärden. Jag tycker inte att det är framtiden för vårt samhälle. Det gör inte svenska folket heller. Ni driver en politik som går emot svenska folkets vilja. Man vill inte ha

privatiserad välfärd; man vill ha en behovsstyrd välfärd med demokratiska beslut bakom. Man vill ha öppenhet. Men ni driver en helt annan politik. Ni privatiserar alltmer.

Jag vet att JB-koncernens vd åter har öppnat de skolor han lät gå i konkurs och att han har kompisar i regeringen. Det finns hela tiden en koppling mellan privatiseringarna och regeringens kompisar.

Anf. 111 ANDERS SELLSTRÖM (KD) replik:

Herr talman! Som kristdemokrat är jag självklart för att den enskilde, familjen, den som är i behov av välfärdstjänsten också ska få möjlighet att välja mellan olika utförare. Det är en självklarhet för en mängd föräldrar och barn att kunna gå till den skola de själva valt.

Detta är en viktig kvalitetsutveckling som behövs för att det offentliga ska kunna möta framtiden. Vi behöver det offentliga, men vi behöver också andra utförare för att nå denna framgång. Den är väsentlig för mig.

Ditt krig mot vinster i välfärden, Ulla Andersson, bottnar i att du inte vill ha dessa alternativ. Du vill inte att de ska finnas. Du vill varken att föräldrar eller barn eller äldre som ska anlita någon att utföra den hemtjänst de önskar ska få välja. Man ska inte heller få välja vilken läkare man går till. Det är det du är ute efter.

Detta skapar ingen kvalitetsutveckling utan kommer i stället att göra att man blir mer syrefattig i de utvecklingsmöjligheter som den offentliga sektorn är så väl behövd av.

Ulla Andersson! Ska du inte hellre gå ut och skandera: Förbjud förluster i välfärden!

Anf. 112 ULLA ANDERSSON (V) replik:

Herr talman! Jag kan säga så här: Jag har aldrig hört en äldre som vill välja mellan olika aktiebolag i äldreomsorgen. Däremot har jag hört väldigt många äldre som vill ha inflytande över de tjänster som erbjuds. Jag har aldrig mött en elev eller en förälder som säger att de vill välja mellan olika aktiebolag i skolvärlden.

Däremot vill man kunna påverka vilken skola barnet ska gå i. I Vänsterpartiets alternativ kommer det att finnas valmöjligheter. Alla de som har ett gediget intresse av att vara kvar i välfärden kan ombilda sig till en särskild bolagsform. Men då måste de också lova att inte använda pengarna till något annat än att investera dem tillbaka i verksamheten.

Det kommer att betyda att väldigt många riskkapitalbolag kommer att lämna, och det är just syftet, för vinstdriven välfärd leder fel. Det ska vara en behovsstyrd, demokratisk välfärd. Vi har liksom inte råd att bara slänga ut pengar på det här sättet. Nästan 9 miljarder kronor som skulle ha gått till vård, skola och omsorg går i stället till privata vinster, vinster som i sin tur används till att köpa upp ännu mer offentlig verksamhet. Jag tycker inte att skattebetalarnas pengar ska användas på det sättet.

Anf. 113 ANDERS SELLSTRÖM (KD):

Herr talman! Det fanns en tid då de med behov av hemtjänst inte var myndighetsförklarade att själva få besluta om vilken som skulle komma hem och utföra hemtjänsten.

Det fanns en tid då fastighetsskatten trängde ut människor från sina boenden. Det fanns en tid då förmögenhetsskatten drev ut investeringskapital från landet.

Det fanns en tid i vårt land då ingen tog tag i köerna till sjukvården, vilket resulterade i att de allra flesta fick vänta alltför länge. Det fanns en tid då du och jag inte kunde välja vilken vårdcentral vi ville gå till.

Det fanns en tid då Magnecyl och Nezeril inte gick att köpa i en vanlig livsmedelsbutik eller på en bensinstation nära dig. Det fanns en tid då antalet apotek var färre och då deras öppettider var styrda och begränsade.

Det fanns en tid då politiker tyckte att det var klokt och moraliskt bra att staten själv tillverkade och sålde sprit.

Det fanns en tid då garantipensionären hade en hel månadsinkomst mindre att leva på.

Det fanns en tid då en sjuksköterska i vårt land fick betala 26 200 kronor mer per år i skatt. Det fanns en tid då det inte lönade sig att gå från bidragsberoende till avlönat arbete.

Det fanns en tid då förtidspensioneringar och utanförskap var det enda som erbjöds, eftersom man inte fick hjälp och stöd att komma tillbaka. Det fanns en tid då 250 000 fler i vårt land var förtidspensionerade och sjukskrivna.

Det fanns en tid då det ansågs okej att tjäna pengar på att städa ett kontor eller en arbetsplatstolett men ren idioti och galenskap att tjäna pengar på att städa andras hem. Det fanns en tid då det var mer

ekonomiskt fördelaktigt att läkaren tog tid från sitt yrkesutövande för att använda den tiden till att renovera sitt hem än att anlita en utbildad snickare.

Det fanns en tid då man trodde att det högsta skattetrycket i världen var vägen till mer resurser i välfärden.

Det fanns en tid då resurserna till skolan, sjukvården och äldreomsorgen var lägre än i dag. Det fanns en tid då underhållspengarna till vägar och järnvägar var hälften så stora som i dag.

Herr talman! Det finns en del partier i vår riksdag som anser att allt är politik och att allt kan lösas med hjälp av politiken. Ingen ska hindra dessa partier att få tycka och tro att det är vägen framåt.

Jag tillhör dock inte ett sådant parti. Jag tillhör ett parti som ser samhället som betydligt större än staten, ett samhälle där individens och familjens preferenser ska få styra betydligt mer. Kristdemokraterna arbetar målmedvetet vidare för att den enskilde, familjen, föreningar och andra gemenskaper ska ges ökat utrymme att själva bestämma och besluta över sina liv, sina familjeprioriteringar, sitt engagemang i föreningar och gemenskaper.

Att var och en får behålla mer av sin lön är en väg att nå detta. Att fler än bara det offentliga är med och utvecklar vår välfärd är en annan. Att vi har fått till stånd avdragsrätt för gåvor är ytterligare ett exempel. Att den avdragsrätten nu vidgas till att omfatta fler syften kommer att tillföra än mer energi till hjälporganisationer och andra.

Friheten att välja vilken skola man vill gå i, att välja vårdcentral, att välja hemtjänstutförare och att välja äldreboende är exempel på maktförskjutning från politiker till den enskilda individen och familjen hemma vid köksborden.

Att vi i arbetslivet har olika rollfördelningar är en självklarhet, men att dessa roller många gånger ställs på ända i föreningslivet är mindre belyst. När läkaren står och sopar ihop skräpet efter barnens nyss genomförda fotbollscup pustar samtidigt tränaren för laget ut efter sista matchen, tränaren som tillika är kvarterets pizzabagare.

I den typen av gemenskap möts alla på samma villkor. Kitt som håller samman skapas och bygger på den ökande förståelsen för varandras betydelse för en fungerande helhet i samhället. Målet om det alltigenom dynamiska och toleranta Sverige har mycket att hämta från civilsamhällets funktionssätt.

Därför är det viktigt med en politik som just ökar utrymmet för civilsamhället, ökar utrymmet för individen och familjen. En politik som ökar dynamiken i samhället skapar också mer resurser till det som vi absolut ska hantera via det offentliga.

Det finns de som tror att Sverige kan möta framtiden med en politik som snävar åt och begränsar valfrihet och egna val, som minskar syresättningen för den enskilde och familjen och som kraftigt höjer skatter på företagande och hushåll, men det är en politik som kommer att föra Sverige ut på djupt vatten. (Applåder)

Anf. 114 SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD) replik:

Herr talman! Tidigare under sommaren har Kristdemokraterna haft ganska hög svansföring när det gäller försvaret och försvarets

finansiering och utveckling. Ni har sagt att det behövs mer pengar, mer medel, och talat om återtagande om förmåga. Av detta ser vi nu att det blev en tummetott.

Vi ser också att landets pensionärer enligt budgetförslaget ska få dela på 2,5 miljarder kronor. Det ger knappt en hundring till varje pensionär efter skatt. Men jag och Anders Sellström ska få 600 kronor.

Är du nöjd med regeringsförhandlingarna, Anders?

Anf. 115 ANDERS SELLSTRÖM (KD) replik:

Herr talman! Vi är många partier – vi är fyra – och jag är väldigt nöjd med utfallet. Att man inte får allt man vill är en annan sak, och det vet man – så fungerar förhandlingar.

Vi har här flera partier som vitt och brett uttrycker vad de vill ha utan att prata ihop sig och kompromissa. Men det har vi gjort i regeringen, så vi har ganska bra konsumentinformation om vilken produkt vi lämnar väljarna och vilket koncept vi går till val på framöver – det kommer att vara jättetydligt.

Jag är jättestolt att vi nu minskar skillnaden i skatt mellan pensionärer och löntagare. Vi minskar den radikalt under den här mandatperioden. Skattesänkningarna för pensionärer är 11,15 miljarder kronor totalt under mandatperioden, och skattesänkningarna för löntagare är 12 miljarder kronor genom jobbskatteavdraget. Men vi har ungefär 1,7 miljoner pensionärer och 4,7 miljoner löntagare, och det är en ganska stor skillnad, så utspädningseffekten blir större för dem som får jobbskatteavdraget.

Men detta är en viktig del. Sakta men säkert ger vi ökat utrymme för den enskilde, för familjen, att själv bestämma över det man tjänar in till sitt hushåll eller till sin egen plånbok. Det är den politiken vi för.

Den politiken kan man inte genomföra på en gång, utan det tar många år att nå dit. Men vi är en god bit på väg för att komma allt närmare visionen att skapa den här syresättningen i samhället. Det är dit vi är på väg, och vi har visat att vi kan.

Anf. 116 SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD) replik:

Herr talman! Faktum är att Anders Borg ska smörja sin kärnväljare, höginkomsttagare, med 3 miljarder kronor. De är inga 4,7 miljoner eller vad du sade utan betydligt färre. Den gruppen tillhör bland annat du och jag, fast jag inte är någon kärnväljare – det har kanske framgått.

Det är betydligt mer pengar än vad alla pensionärer ska få dela på ett valår. Jag ska få 600 kronor mer, och pensionären ska få en hundring. Kan du verkligen vara nöjd med det, Anders Sellström?

Du svarade inte på min fråga. Är du nöjd med satsningarna på försvaret? Ni har haft väldigt hög svansföring i den frågan. Är du nöjd med den tummetott som det blev?

Anf. 117 ANDERS SELLSTRÖM (KD) replik:

Herr talman! Jag får erkänna att försvarspolitik kanske inte är min bästa arena. Det jag tycker är bra är att vi synar och verkligen sätter fokus på vad Sverige behöver framöver. Jag själv och vårt parti skulle helst vilja se till och med en parlamentarisk utredning som tittar på vad ett samarbete med Nato skulle betyda och inte betyda, och sedan skulle man få dra slutsatser efter den utredningen.

brytpunkt för statlig skatt: Det är i stort sett en tredjedel av alla löntagare som i dag betalar statlig skatt. Det är 29 procent. Vi vill sänka den andelen till 26 procent.

Skatteuppgörelsen som gjordes och som Socialdemokraterna var aktiva i innebär att andelen som skulle betala statlig skatt var 15 procent. Det var det man utgick från. I dag vill vi sänka från 29 procent till 26 procent, och då skriker du, ditt parti, Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet. Det är en mycket märklig syn på marginalskatteeffekter och på långsiktigt fokus när det gäller vad som bygger vårt land framåt.

Anf. 118 ULLA ANDERSSON (V) replik:

Herr talman! Anders Sellström glömmer att tala om att det kanske är hans parti och den här regeringen som har skapat skatteflyktan mellan pensionärer och övriga.

Anders Sellström har suttit i Sveriges Kommuner och Landstings styrelse, om jag inte har missuppfattat det hela. Han pratar ofta om Sveriges Kommuner och Landsting och har stor tilltro till dem. Det har jag också. Sveriges Kommuner och Landsting har visat att ni under er tid vid regeringsmakten har höjt statsbidragen, de generella och de riktade, med totalt 4,8 miljarder i fasta priser. Samtidigt har ni sänkt skatten med 130–140 miljarder. Det är 27 gånger mer till sänkta skatter än till den gemensamma välfärden i kommuner och landsting. Hade det inte varit bättre att en del av de här pengarna verkligen hade gått till vård, skola och omsorg? Då kunde ju kommunerna till exempel ha höjt socialbidragen. Det är många människor som lever i ekonomisk utsatthet, och på grund av att ni hindrar dem från att ta del av sjukförsäkring eller arbetslöshetsförsäkring tvingas de till socialkontoren.

Ökningen av den relativa fattigdomen är åtta gånger så stor under er regeringstid som åren innan. Var tredje ensamstående kvinna med barn lever i relativ fattigdom, och det är en ökning med nästan 60 procent sedan 2006.

De arbetslösa är 70 000 fler, och utbetalningarna till dem har minskat med 12 miljarder. Det här betyder att det är många barn som drabbas eftersom deras föräldrar har fått en sämre ekonomisk situation. Nu ska de här barnen få plåster på sårn genom någon form av checksystem som ska användas för deras fritidsaktiviteter. Min mor sade när hon hörde det här: Ska vill tillbaka till den gamla fattigvården? Den trodde jag att vi hade lämnat för länge sedan.

Jag tycker att det är ganska tydligt vad det här handlar om. Vi ska ha någon form av checksystem för ekonomiskt utsatta barn för att ni ska kunna bedriva välgörenhetspolitik. Det är en stigmatisering och ett utpekande som jag tycker är oförsvarbart. Jag tycker att det är att gå tillbaka 50, 60 eller 100 år i tiden.

Anf. 119 ANDERS SELLSTRÖM (KD) replik:

Herr talman! Jag har suttit i Sveriges Kommuner och Landsting, och jag vurmar för kommun- och landstingssektorn. Den är ju vår välfärdsproducent nummer ett. Vi ska komma ihåg att alla skattesänkningar som sker kompenseras kommuner och landsting för. Att jobbskatteavdraget finns eller att skatten för pensionärer sänks är alltså ingenting som de drabbas av.

Vi ska också komma ihåg att den politik som alliansregeringen för skapar en dynamik. Ett exempel är kommuners och landstings inbetalningar till Afaförsäkringen som de har gjort under lång tid för att ta höjd för höga sjukskrivningstal. Nu har det visat sig att de har

betalat in för mycket skattepengar, alltså en för stor andel av det statliga stödet till kommuner och landsting. Nu betalas pengar tillbaka. I år kommer 11 miljarder kronor åter till kommun- och landstingssektorn, och man tittar på hur det blir för nästa år och om man ska kunna betala tillbaka ytterligare 5 miljarder kronor som kommuner och landsting betalade in på grund av att den politik som fördes visade på höga sjukskrivningstal och höga kostnader för Afaförsäkringen.

Vår alliansregering har fört en politik som skapar en dynamik som gör att de här pengarna kommer tillbaka.

Ulla Andersson, det här har Borg pratat mycket om. Det är en politik som skapar högre tillväxt i vårt land och ger mer resurser till skolan, vården och omsorgen. När man jämför ser man att vi har haft högst tillväxt av alla sedan 2006. Det gör att kakan växer, och resurserna till skolan, vården och omsorgen är betydligt större än när du stödde den socialdemokratiska regeringen 2006.

Anf. 120 ULLA ANDERSSON (V) replik:

Herr talman! Sjukskrivningstalen började sjunka innan alliansregeringen tillträdde, och de sjönk faktiskt mer innan dess än efteråt. Nu börjar de öka igen för att organisationerna – vård, skola och omsorg – är så anorektiska att stressen ökar och de anställda måste sjukskriva sig i större utsträckning.

Du svarade inte på min fråga. 4,8 miljarder har vård, skola och omsorg fått på sex år. Det är ungefär 100 kronor per invånare i det här landet per år. Samtidigt har vi fått ytterligare en halv miljon invånare, men ni har lagt 130 miljarder på sänkt skatt.

Ändå visar det sig att offentliga investeringar ger mycket bättre utfall i direkta jobb än vad skattesänkningar gör. Vi hade alltså kunnat ha ett bättre land med en bättre välfärd och ett mer värdigt land där människor inte tvingas förlita sig till checkar från regeringen för att deras barn ska kunna gå på fritidsaktiviteter.

Det är ett helt annat samhälle ni håller på att bygga där man ska förlita sig till välgörenhet i stället för till våra gemensamma försäkringssystem. Det måste väl vara bättre att sjuka människor får ersättning från sjukförsäkringen än att de tvingas gå till socialkontoret, Frälsningsarmén eller Stadsmissionen och deras barn får checkar från regeringen?

Anf. 121 ANDERS SELLSTRÖM (KD) replik:

Herr talman! Det låter på Ulla Andersson som att vi har en enorm mängd människor i utanförskap. Jämför man hur det såg ut tidigare med hur det ser ut i dag ser vi att vi är nere på lägre nivåer när det gäller antalet människor i utanförskap i dag än 1990 eller under den tid som du stödde Socialdemokraternas regering. Antalet i utanförskap är lägre i dag.

Sedan skapar vi en dimension till. Andelen statsbidrag som går ut till kommuner och landsting är väl 16–17 procent av deras totala intäkter. Det är ju skatteintäkterna, arbetade timmar, som är viktiga för kommuner och landsting. Det är där som vi skapar dynamiken. Det är där vår tillväxttakt, som är högre än den i omvärlden, har gjort att vi har skapat mer resurser till kommuner och landsting. Du missar det. Du bortser från det och bluddrar med siffrorna.

Du har två saker att förklara. Varför har vi det lägsta antalet personer i utanförskap sedan vi började mäta 1990 i vårt land? Och varför har vi

lyckats få ut mer resurser till kommuner och landsting på grund av en högre tillväxt i Sverige än i vår omvärld?

Överläggningen var härmed avslutad.

Några problem som behandlats i massmedierna i slutet av september och början av oktober 2013.

Medan vi väntade på oppositionspartiernas budgetmotioner kom en del artiklar som förde in oss i politikens värld. Några sådana artiklar kommer här:

DN 19 sept 2013: Höstbudgeten:

“Borg riskerar att gå mot nederlag”

“Regeringen Reinfeldt riskerar att åka på sitt största nederlag under sju år vid makten. Just nu finns det en majoritet i riksdagen för att stoppa delar av skattesänkningarna i budgeten.”

“I dag inleder de tre rödgröna partierna processen för att stoppa regeringens planer på att höja brytpunkten för statlig skatt. Partierna vill också stoppa det femte jobbskatteavdraget, men utsikterna att lyckas är obefintliga eftersom Sverigedemokraterna stöder regeringsförslaget. SD är dock motståndare till att höja brytpunkten, som innebär en skattesänkning på upp till 250 kronor för dem som tjänar över 36 000 kronor i månaden.

Oppositionens yrkande delas därför upp i två olika delar: en för jobbskatteavdraget och en för brytpunkten. SD har deklarerat att partiet ställer sig bakom försöket att stoppa den extra skattesänkningen för högre inkomster.

Nu väntar en hård strid i riksdagen. Om det inte är möjligt att få igenom förändringarna innan budgetens ekonomiska ramar klubbas i slutet av november kommer oppositionen att försöka lyfta ut skattesänkningen i efterhand och försöka stoppa den genom ett utskottsinitiativ. Något sådant har inte skett tidigare.

– Det skulle i princip vara första gången som man tar ett utskottsinitiativ efter ett rambeslut om budgeten, säger Ingvar Mattsson, kanslichef på riksdagens finansutskott.

I budgetdebatten i går anklagade Carl B Hamilton (FP) de rödgröna för att ha skräddarsytt ett förslag som passar SD.

– Ni tre partier flyttar nu anständighetens gräns i Sveriges riksdag. Det är vämjeligt, sade Hamilton och undrade hur det känns att legitimera ett parti som har sina rötter i främlingshat och nazism.

Socialdemokraternas ekonomisk-politiska talesman Magdalena Andersson menar att regeringen själv försatt sig i situationen genom att inte förankra sin politik över blockgränsen.

– Regeringen för hela sin politik baserad på SD och det är ett val som den här regeringen gjort, säger hon.

Finansminister Anders Borg (M) varnar för att förtroendet för svensk ekonomi skadas om oppositionens planer lyckas.

– Det är allvarligt om Socialdemokraterna frångår den praxis vi har där vi hållit ihop inkomstbeslut och utgiftsbeslut på ett bra sätt de senaste 20 åren. Jag tycker snarast vi ska gå mot att skärpa det här ramverket än att öppna det, säger Borg.

Oppositionen menar att det finns utrymme i budgetlagen för att stoppa skattesänkningarna.

– I budgetlagen finns ett skydd för minoritetsregeringar att kunna föra en ansvarsfull ekonomisk politik. Men det finns också en möjlighet för en riksdag att stoppa minoritetsregeringar som för en oansvarig ekonomisk politik, säger Magdalena Andersson.

Om regeringens extra skattesänkning trots allt går igenom tänker Socialdemokraterna, trots den strid som nu väntar, inte riva upp beslutet vid en valseger nästa år.

– Om brytpunkten går igenom kommer vi inte att lägga förslag om att riva upp den, säger Magdalena Andersson. **Varför det?**– Då har vi förlorat det i riksdagen. Då får vi bygga vår politik ifrån det.

Jens Kärrman DN Mats J Larsson DN “

“Fakta. Viktiga datum

19 sept: De rödgröna tar ett gemensamt initiativ i skatteutskottet för att stoppa sänkt statlig inkomstskatt.

20 sept: Frågan hamnar i finansutskottet där S, MP och V uppmanar de borgerliga att dra tillbaka förslaget.

12 nov: Sista chansen för de borgerliga i finansutskottet att ändra sig.

20 nov: Beslut i riksdagens kammare om budgetens ekonomiska ramar.

21 nov: Möte i finansutskottet. Om regeringen står fast vid förslaget vill S, MP och V riva upp beslutet. I slutändan kan det bli konstitutions-utskottet som prövar om det går.

24 miljarder kronor till reformer.

Enligt finansminister Anders Borg har satsningar på att stärka hushållens ekonomi, tillväxt och jobb prioriterats.”

DN 19 sept 2013:

“En budget som gjorts för att locka väljare”

“Sverige har en politisk konjunkturcykel där regeringen försöker sätta fart på ekonomin när det närmar sig ett valår. Det märks tydligt i den nya budgeten där man har pengar till stora skattesänkningar, trots att de offentliga finanserna går med underskott.”

“Just nu är rätt tid att sti-- mulera ekonomin, hävdar finansminister Anders Borg. Han kan peka på att Sverige befinner sig en lågkonjunktur som främst beror på att det går trögt för övriga Europa. Exporten och företagens investeringar minskar i år, samtidigt som arbetslös-heten riskerar att bita sig fast kring 8 procent.

Därför satsar regeringen drygt 24 miljarder kronor, varav det mesta läggs på skattesänkningar. Det skapar efterfrågan som väntas lyfta ekonomin, främst genom att hushållen ökar sin konsumtion. Men även de offentliga utgifterna stiger mer än tidigare beräknat.

Dessa stimulanser skulle dock ha satts in långt tidigare, om det enbart hade varit ekonomins behov som styr.

I år befinner sig Sveriges ekonomi i en svacka där regeringens prognos för BNP-ökningen är endast 1,2 procent. Men denna är i praktiken redan överspelad: Anders Borg räknar nu med några tiondelar mindre, sedan Statistiska centralbyrån nyligen kom med oväntat svaga siffror för andra kvartalet 2013.

Nästa år går det däremot bättre med konjunkturen: både export och investeringar väntas peka uppåt och BNP-ökningen beräknas till 2,5 procent. Men nu blir det plötsligt bråttom med de stimulanser som regeringen förut inte ansåg sig ha utrymme för i sin budget. Inför 2014 lägger man fram förslag om ett femte jobbskatteavdrag, som förra året

hölls tillbaka med hänvisning till de offentliga finanserna.

Officiellt har regeringens syn på det offentliga överskottsmålet inte ändrats, men tidpunkten då det ska uppnås skjuts nu fram ännu ett år till 2017. Då ska alltså de offentliga finanserna visa ett överskott som motsvarar cirka 1,0 procent av BNP. Detta skulle kräva stark återhållsamhet under nästa mandat-period, men man kan betvivla att det verkligen blir så. Troligare är att överskottsmålet ändras efter nästa års val, oavsett vem som vinner.

En sådan justering av överskottsmålet behöver inte vara något bekymmer. Däremot är det problematiskt hur regeringen väljer att avvika från målet och samtidigt låtsas som om inget har hänt.

Det är också oroande hur man kan styra ekonomin med sikte på att nå bra resultat under valår, utan att det tycks spela lika stor roll vad som händer före eller efter. Sådant brukar kallas för en politisk konjunkturcykel.

Johan Schück johan.schuck@dn.se “

DN 19 sept 2013:

“Striden om brytpunkt blir lång”

“Striden om brytpunkten för statlig inkomstskatt kommer att pågå hela hösten. Det står för mycket på spel för att någon av sidorna ska backa.”

“Inför valet 2010 lovade allianspartierna att sänka inkomstskatten genom ett femte jobbskatteavdrag och höjd brytpunkt för statlig skatt. Höstens budget är regeringens sista chans att infria löftena. Till det kommer att jobbskatteavdraget är en hörnsten i regeringens politik. Både Fredrik Reinfeldt och Anders Borg har vid upprepade tillfällen sagt att avdraget är bästa sättet att komma till rätta med den höga arbetslösheten.

Den höjda brytpunkten, som gör att färre behöver betala statlig skatt, är också en viktig fråga för regeringen. Lägre skatt ska få svenskarna att vilja jobba mer.

S, MP och V har flera motiv för att försöka stoppa skattesänkningarna. Ett skäl är att de är emot dem och vill använda pengarna till annat.

En annan orsak är att reformutrymmet kommer att vara ytterst begränsat nästa mandatperiod. Efter valet 2014 kommer den regering som styr att ha svårt att göra några stora satsningar. Då är tillskottet på tre miljarder kronor, som höjningen av brytpunkten kostar, ett välkommet tillskott.

Men den viktigaste anledningen är att de rödgröna ser en möjlighet att driva regeringen mot ett svidande nederlag. Eftersom Sverigedemokraterna är emot höjningen av brytpunkten kan en majoritet i riksdagen riva upp beslutet när budgeten är tagen.

Om de rödgrönas taktik lyckas eller inte återstår att se. Men helt klart är att de olika turerna kring brytpunkten kommer att prägla den politiska hösten.

Maria Crofts maria.crofts@dn.se “

DN 20 sep 2013: Höstbudgeten:

“Lagen ska skydda mot ökade utgifter”

“Budgetlagen ska göra det lättare för minoritetsregeringar att få igenom sina förslag. Men oppositionens möjligheter att rösta igenom egna budgetförslag så länge det rör sig om besparingar sätter käppar i hjulen.”

“Under 1990-talet förändrades budgetlagen så att inte oppositionen skulle kunna rösta igenom kostsamma reformer om Sverige leddes av en minoritetsregering.

Budgetlagen är framför allt inriktad på att utgifterna inte får öka, när det gäller inkomstförstärkningar är reglerna inte lika tydliga.

Striden om höjningen av brytpunkten för statlig skatt hamnar i kategorin inkomstförstärkningar eftersom en utebliven skattesänkning gör att det blir mer pengar i statskassan.

Men oppositionen kan lika gärna rösta igenom förslag om att minska en utgift eftersom det är en besparing.

Det gjorde de rödgröna och Sverigedemokraterna exempelvis hösten 2010 när regeringskansliet tvingades spara 300 miljoner kronor jämfört med anslaget i regeringens budget. Det visar att det är fullt möjligt för oppositionen att göra ändringar i budgeten.

Socialdemokraterna har inga planer på att ändra reglerna så att möjligheten att minska regeringens utgifter försvinner. Det gör att de själva kan få liknande problem om de vinner valet och ska regera nästa mandatperiod.

Höjt tak i a-kassan är ett av Socialdemokraternas viktigaste löften till väljarna. I förra årets budgetmotioner var även V, MP och SD för en takhöjning.

Men om exempelvis S och MP bildar en minoritetsregering, som inte kan uppnå majoritet enbart med stöd av V, kan a-kasseförslaget fällas i riksdagen. SD kan ändra sig om a-kassan lika väl som de svängt och är för jobbskatteavdraget. Då kan allianspartierna lägga fram ett förslag om bibehållet tak i a-kassan och få igenom det i riksdagen.

Enda sättet för en regering att skydda sig mot liknande bakslag är att se till att ha förankrat hela budgeten hos en majoritet i riksdagen.

Maria Crofts maria.crofts@dn.se “

DN 20 sept 2013: Centerstämman:

“C vill underlätta ökad invandring”

“Karlstad. Centern tog sent i går ställning för en generösare anhöriginvandring och för att det ska bli lättare att söka asyl i Sverige. Centerpartiet vill nu vara Sverigedemokraternas främsta motpol. – När de säger ”åk hem”, ska vi säga ”kom hit!”, sade partiledaren Annie Lööf när hon öppnade partiets stämma i går. “

“Centern vill underlätta för ökad invandring till Sverige. Bland annat vill den att det ska vara möjligt att söka asyl i Sverige från en svensk ambassad i utlandet. Syftet är att människor på flykt undan krig och förföljelse inte ska behöva riskera livet genom en illegal och dyr resa med flyktingsmugglare.

Dessutom vill Centern göra reglerna om anhöriginvandring mer generösa. Också föräldrar, mor- och farföräldrar, mostrar, fastrar, morbröder och farbröder ska få komma och bosätta sig i Sverige. Partistyrelsen ville att detta skulle gälla under förutsättning att de äldre anhöriga själva, eller deras anhöriga, betalar för sjuk- och äldreomsorg. Men det villkoret tog Centerstämman bort när beslutet fattades.

Det fanns kritiker i partiet som vill gå motsatt väg. Riksdagsledamoten och försvarstalespersonen Staffan Danielsson, som var en central person i det interna upproret mot Centerns förslag till partiprogram i början av året, var emot bågge förslagen. Danielsson vill se en restriktivare politik.

– Jag är övertygad om att vår ambition att vara det mest migrations-positiva partiet efter Miljöpartiet delvis ligget bakom vår tillbaka-gång i opinionen, sade han.

Men han fick inget gehör. I stället skärpte stämman partistyrelsens förslag så att det blev mer liberalt.

Annie Lööfs stora kris som parti-ledare i början av året utlöstes av ett förslag till idéprogram. De mest kritiserade idéerna där var mång-gifte, slopad skolplikt och just fri invandring. Efter kritiken ströks förslagen. Fri invandring ändrades till att människors fria rörlighet bör omfatta hela världen och vara ömsesidig. Centerstämman visade att det finns ett starkt stöd för en mer generös invandringspolitik.

Stödet var också starkt för Annie Lööf, som enhälligt valdes om till partiledare för två år till.

Annie Lööf fick rungande applåder från ombuden när hon i sitt öppningstal kritiserade SD. Hon sade att sedan partiet kom in i riksdagen har smygrasismen blivit legitim. Annie Lööf varnade för att samhället med små steg glider i en riktning där en kvinna kan misshandlas bara för att hon har en slöja över håret. Centerns krav på mer generös anhöriginvandring går tvärtemot vad den moderate migrationsministern Tobias Billström sagt. Moderaterna vill i stället skärpa anhöriginvandringen.

Ewa Stenberg ewa.stenberg@dn.se “

“Fakta. Centerstämman

Centerns högsta beslutande organ har möte i Karlstad torsdag till söndag. Här samlas 521 ombud för att behandla 521 motioner. Partistyrelsen har lagt särskilda förslag där de mest omfattande handlar om jobb och miljö. 70 journalister bevakar stämman och det beräknas gå åt nästan två kubikmeter kaffe. **DN** “

DN 21 sept 2013: Centerstämman:

“C måste våga kritisera M för att locka väljare”

“Kommentar. Den som kom till Centerns stämma och väntade sig att finna ett parti på väg tillbaka till sina rötter efter att en minoritet försökt förvandla det gamla landsbygdspartiet till ett nyliberalt företagparti, fick fel. “

“I stället möter vi ett parti som fortsätter i samma liberala riktning som stakades ut i det kritiserade idéprogrammet från i vintras.

Ett parti som brinner för att öppna arbetsförmedlingen för hårdare konkurrens från privata företag, begränsa anställningstryggheten och sänka ungdomslönerna.

Ordföranden i ungdomsförbundet, Hanna Wagenius, liknade i sitt inledningstal jobbskatteavdraget vid Robin Hood. Avdraget ger som hon ser det åter en del av det som staten stulit. Skatt är stöld, lyder den nyliberala maximen.

När partiledningen sent i fredags kväll led nederlag i invandringspolitiken så var det för att partistämman ville ha en ännu mer liberal invandringspolitik.

Också den som väntat sig att få se en partiledare stukad av usla opinionssiffror, vinterns interna uppror och skandalen att ha lämnat osanna uppgifter i riksdagens konstitutionsutskott, fick fel. Annie Lööf var full av självförtroende och fick partiet med sig. I stort sett valdes hela partistyrelsen enhälligt om, den som var ansvarig för haveriet med idéprogrammet i vintras.

Motionsfloden från medlemmarna om landsbygd, rovdjur och regionalpolitik är naturligtvis en markering att Centern inte får överge sina gamla väljare.

Men försöket att ta de gamla Moderaternas plats i svensk politik har inte avbrutits. Tvärtom, det är där centerledningen ser sin framtid.

Centerns problem är att kunna locka över missnöjda Moderatväljare, utan att spräcka allianssamarbetet. Vågar partiet inte kritisera M lär det bli svårt.

Ewa Stenberg ewa.stenberg@dn.se”

DN 22 sept 2013:

“C vill införa uranveto”

Centern vill öka ersättningen till vargdrabbade djurägare och införa kommunala veton för letning efter uran.

I programmet, som nu har antagits av partistämman, sägs det även att C ska arbeta för att Sverige inom en generation ska vara ett samhälle med 100 procent förnybar energi, fritt från kärnkraft och uranbrytning. Också transportsystemet ska bli helt fossilfritt inom en generation.

När det gäller kemikalier ska partiet arbeta för att en skatt införs, som medel för att fasa ut farliga kemikalier.

TT”

DN 21 sept 2013: 2014 års statsbudget:

”Nu har Reinfeldt genomfört Lundgrens ratade politik”

“Ny undersökning. Nu vill väljarna satsa på välfärd i stället för skattesänkningar. Efterkrigstidens reformer byggde förtroende för en generell välfärd, medan de nya Moderaternas reformer gått ut på att med sänkta skatter göra egenintresset nödvändigt. Socialdemokraterna måste formulera ett tydligt alternativ, skriver Daniel Suhonen.”

“Alliansregeringen har nu lagt sin åttonde statsbudget. Det är tid att fråga sig hur dessa återkommande jobbskatteavdrag relaterar till Moderaternas politiska vision för att förändra Sverige. Inför valet 2006 var jag med och skrev boken ”Åtta år med Reinfeldt”. Tesen var att Moderaterna vill genomföra ett systemskifte från en generell till en privatiserad välfärdsstat. Motorn i den strategin handlar om kraftigt sänkta skatter. Strategin är mycket genomtänkt och lång-siktig. Reinfeldts ord om välfärden från ”Det sovande folket” (1993) är välkända. Men även Borg skrev i boken ”Generell välfärdspolitik – bara magiska ord” (1992) att politikens viktigaste uppgift under de närmaste tre–fyra decennierna är ”Att på ett rationellt och humant sätt nedmontera den generella välfärdspolitiken.”

Moderaternas framgångar beror på att de i stället för att vara högerrevolutionära blivit högerreformister. Reinfeldts utveckling kan liknas vid Per-Albin Hanssons, Borgs vid Ernst Wigforss.

Valet 2002 blev Moderaternas Kosackval: Bo Lundgren ville då sänka skatterna med 130 miljarder på en mandatperiod, men avvisades av väljarna. Borg och Reinfeldt har på två mandatperioder lyckats med

Lundgrens mål. I och med det femte jobbskatteavdraget på 12 miljarder och den höjda brytpunkten, har de sänkt skatterna med drygt 130 miljarder kronor.

Socialdemokratins framgångsrika folkhemsprojekt efter kriget handlade om välkonstruerad reformism. Samma slags strategi som nu genomförs i Sverige, fast åt motsatt håll. Där välfärdsstaten modell 1.0 med generella reformer gjorde solidaritet möjlig, handlar den borgerliga reformismen om att göra egenintresset nödvändigt för medborgarna. Sänker man skatten ger det mer i plånboken åt alla som är friska och har ett jobb. Men sänkta skatter minskar resurserna och kvaliteten i välfärden. Glappet mellan löntagarnas egna goda resurser och de skrala i den allmänna välfärden sätter vissa bestämda handlingsmönster i svang. Exakt det den amerikanske ekonomen John Kenneth Galbraith beskrev i boken "Överflödets samhälle". Priset för det privata överflödet är det offentliga armodet. Pressen på privata lösningar ökar. De som ännu inte har råd kräver sänkta skatter så att även de har råd med privata försäkringar.

Tre exempel:

Den sammanhållna skolan skapade allianser mellan välutbildade medelklassföräldrar som kunde bevaka alla barns intressen. Men friskolor, fritt skolval och skolpeng slog sönder det. I dag ser vi hur segregationen ökar, resultaten faller, men ingen kan skyllas för detta: Inte föräldrarna som väljer. Inte den som öppnat friskolan. Inte kommunpolitikerna som inte rår över etableringar. Alla är fångar i systemet.

Ett andra exempel är boendet som privatiserats i snabb takt. Fram till 2 000 var bostadspolitiken en del av välfärdspolitiken. I dag har stödet till byggandet upphört. Vi har bostadsbrist. Marknaden tjänar på att bygga för ekonomiskt resurstaka, men utan att lätta på bostadsbristen. Samtidigt såldes allmännyttan på ett sätt som gjorde motstånd

omöjligt. Vanligt folk erbjöds att bli miljonärer, utan risk, genom att bilda bostadsrättsföreningar. Ingen enskild kan lastas för detta men bostaden har blivit en handelsvara och en klassfråga.

Motorn är skattesänkningarna, nu över 130 miljarder per år, jämfört med 2006. Resurser som kunde ha stärkt den offentliga konsumtionen har med väldig kraft förts över till privat konsumtion. Att medelinkomsttagare fått sänkt skatt är en del av strategin. En tusenlapp, femtonhundra kronor i fickan är konkret, men konsekvenserna för välfärden på medellång sikt är ytterst diffusa.

Dessa förändringar är omöjliga att sätta sig över för den enskilde. Människor är systemlogiska. De agerar inte utifrån slagord utan från hur samhället är uppbyggt.

Men nu börjar människor reagera. Människor verkar koppla samman bristerna i välfärd och trygghet med skattenivån. I en färsk opinionsmätning Katalys låtit Novus göra ställde vi frågan: Om du måste välja mellan ett femte jobbskatteavdrag på cirka 250 kr i sänkt inkomstskatt per månad eller att motsvarande pengar i stället används till att satsa på kvalitetsförbättringar i skolan, vilket väljer du då? På detta svarade 76 procent att de föredrog pengar till skolan, endast 16 procent föredrog sänkt skatt. Bland de rödgröna väljarna skulle 93 procent prioritera pengar till skolan. Även bland de borgerliga väljarna är det en majoritet – 59 procent som prioriterar den gemensamma skolan framför den egna plånboken. Det finns också ett mycket starkt stöd för progressivitet: 60 procent tycker att de som tjänar mest också ska betala mest procentuellt av sin inkomst.

Detta förstärker bilden av ett attitydskifte. I dag är motståndet mot skatter och välfärd mindre än på flera decennier visar SCB:s attitydundersökningar. I valet 2010 var det första gången som mindre än hälften av befolkningen tyckte att skatterna bör sänkas och de sociala

kostnaderna skäras ned. Enligt OECD är Sverige i dag det land, av 38 jämförda länder, där inkomstjämligheten ökar snabbast.

Det borde vara ett drömläge för oppositionen. Men det paradoxala är socialdemokratins oförmåga att formulera en tydlig linje. Till skillnad från väljarna tycks man ha svalt moderaternas strategi och missförstått tidsandan.

Den generella välfärdsstaten är omtyckt, men folk vet i dag inte vad S står för. I fallet jobbskatteavdraget intar man alla positioner samtidigt. Man säger sig prioritera skolan men berövas med acceptering av skattesänkningarna möjligheten till ett tydligt reformprogram. Att riva upp alla jobbskatteavdragen vore dumt. Däremot, att adressera ett nej till ett femte och sjätte jobbskatteavdrag med löfte att riva upp detta och att pengarna går till skolan och sjukvården har man inget att förlora på.

Både alliansens och socialdemokratins system fungerar. Men i slutändan leder de till helt olika samhällen.

Frågan är vilket samhälle vi vill leva i. Det borde valet om ett år handla om. Men då måste alternativen bli tydliga.

Daniel Suhonen, chef vid Katalys–institut för facklig idéutveckling. “

DN 23 sept 2013: Politikkrönikan:

“Maria Crofts: Utrymmet för reformer är obefintligt för valets segrare”

“Oavsett vem som vinner valet kommer regeringen att få en tuff uppgift de kommande fyra åren. Pengarna till reformer är slut och i stället krävs besparingar eller skattehöjningar. “

“Förra veckan presenterade finansminister Anders Borg (M) alliansregeringens valbudget. Den innehåller ett penningregn på 20 miljarder kronor direkt till hushållen. Skatten sänks på löne- och pensionsinkomster och de som är med i a-kassan får mer pengar när avgiften sänks.

Men nu kan det vara slut på reformer en lång tid framöver. Statliga Konjunkturinstitutet, KI, anser att det inte finns utrymme för några nya ofinansierade utgifter som långsiktigt belastar statsbudgeten 2015–2017. Det är nästan hela den kommande mandatperioden. I stället är det, enligt KI, dags för besparingar eller skattehöjningar.

KI utgår från att den kommande regeringen ska följa budgetreglerna som kom till under 1990-talskrisen för att Sverige skulle komma tillrätta med de stora ekonomiska problemen.

Alliansregeringen säger att den följer reglerna men har i praktiken redan övergett överskottsmålet som säger att statens budget ska visa ett överskott på 1 procent över en konjunkturcykel. Överskottsmålet har inte uppnåtts sedan 2008 när finanskrisen slog till.

Socialdemokraternas finansministerkandidat, Magdalena Andersson, riktar hård kritik mot Anders Borg för att han inte uppnår överskottsmålet. Det pekar mot att Socialdemokraterna kommer att vara mer

återhållsamma än regeringen även när de lägger budgetmotionen för 2014.

Om S fortsätter att se lika strängt på att överskottsmålet ska uppfyllas kommer det att ge partiet flera problem om det blir regeringsskifte. Särskilt om S håller fast vid den politik de talat om hittills.

Socialdemokraterna har inga planer på att höja inkomst- eller kapitalskatterna för att stärka statens finanser. Förmögenhetsskatten och fastighetsskatten ska inte återinföras, alliansens samtliga jobb-skatteavdrag ska vara kvar på inkomster upp till 60 000 kronor i månaden och pensionärerna ska få sänkt skatt. Det är inte heller sannolikt att de höjer bolagsskatten.

S har hittills sagt att höjningar av krogmomsen och arbetsgivaravgiften för unga ska ge de stora inkomstförstärkningarna. Men det är långt ifrån säkert att Miljöpartiet, som är det tänkta samarbetspartiet, går med på det.

Det kan bli problematiskt eftersom S lovat att höja taken i a-kassan och sjukförsäkringen samt höja barnbidragen vilket kostar minst 6 miljarder kronor. Till det kommer stora jobb- och utbildningssatsningar.

Om Socialdemokraterna vinner valet och inte levererar kommer de att få hård kritik från besvikna väljare som kräver att partiet lever upp till löften och förväntningar. Det är svårt att tro att de nöjer sig med beskedet att alliansregeringen intecknade reformutrymmet flera år framåt.

Allianspartierna får också problem om de vinner valet. Men de har fördelen av att kunna visa på de reformer de redan genomfört. De kan dessutom tillämpa samma strategi som under den här mandat-perioden och dra ner på reformerna under de två mellanåren för att spara ihop till en ny valbudget inför 2018 års val.

Alliansregeringens utmaning ligger till stor del i att övertyga väljarna om att de klarar jobben och välfärden utan att skjuta till mer pengar de närmaste åren.

På pressträffen i samband med budgetpresentationen talade Anders Borg om att sjukskrivningarna ökar igen samtidigt som han lyfte fram att oppositionen vill höja ersättningarna. Ökade kostnader för sjukskrivningarna är ett stort problem även med bibehållna nivåer. Men Borg flaggade inte för några försämringar i försäkringen.

Hur partierna ska hantera att reformutrymmet är obefintligt under huvuddelen av nästa mandatperiod med nuvarande regler får vi veta nästa år när de lägger fram sina valmanifest. Stalltipset är att överskottsmålet ryker.

Maria Crofts maria.crofts@dn.se “

“Veckans viktiga.

I slutet av veckan, den 26–29 september, håller Kristdemokraterna riksting i Karlstad. Då ska ombuden forma den politik partiet vill gå till val på. KD har haft svårt att hitta en fråga som engagerar väljarna och kämpar för att hålla sig över fyra-procentsspärren i opinionsmätningarna. “

DN 23 sept 2013: Nystartszoner:

“Tillbaka till den grå vardagen”

“Bland de mer undagömda nyheterna i höstbudgetens utspelsflod hittar man regeringens förslag om speciella nystartszoner. Trots kärv intern kritik planerar regeringen att införa projektet på försök nästa år.

Idén är att företag som etablerar sig i socioekonomiskt utsatta områden ska få tillfälliga skattelättnader. Rabatten är knuten till företagets adress, antalet anställda, medarbetarnas hemvist och löner. Enligt en särskild formel trappas sänkningen av efter en viss tid.

Erfarenheterna av detta arrange-mang från Frankrike är inte alldeles övertygande. Som vapen mot utanförskap är det ett exempel på en riktad åtgärd som missar målet.

Möjligheterna för unga att klara sin skolgång, för vuxna att försörja sig och för äldre att behålla hälsan är verkligen i många avseenden ett postkodlotteri. Och på kartan över de värsta nitarna hittar man både storstädernas utsatta förorter och avfolkningsbygder i inlandet. Även om en del problem handlar om enskilda misslyckanden med integration, är många av stagnationens och utanförskapets rötter också gemensamma.

I boken ”Krympande eller växande städer?”, som ges ut av Reforminstitutet nästa vecka, tar debattören Nima Sanandaji ett brett lokalpolitiskt grepp om urbanismens olika dilemman.

Budskapet erbjuder delvis en tröst för missmodiga kommunala företrädare: Den lokala politiken spelar roll, och förutsättningarna för brett välstånd finns egentligen på alla platser i Sverige. Men medicinen är besk. Det är de oglamorösa förvaltningsfrågorna som tillsammans är viktiga, inte de högtflygande symbolprojekten.

Ett annat slags postkodlotteri är nämligen tillgången till värdefulla kommunala tjänster, fungerande kommunikationer och snabb hantering av tillstånd för företagen. Gör som Bogotás borgmästare gjorde i början av 90-talet, föreslår Sanandaji, och vik det lokalpoli-tiska uppdraget åt att idogt smörja alla dessa små delar av kommunens grå maskineri. Det låter vettigt – så förvandlar man förmodligen en problemtyngd plats till en nystartszon i verkligheten.

Carl Johan von Seth carljohan.vonseth@dn.se “

DN 24 sept 2013: Tv-krönikan:

“Johan Croneman: Politikern stirrar in i sin motståndare och pratar på om det förutbestämda”

“Centerns Annie Lööf gästar Agenda och debatterar landsbygds politik. Hon gör det pressade politiker alltid gör – förminskar den andra sidan. I tv är det ett gravt misstag. “

“Man får väl anta att hon är pressad till bristningsgränsen – det blir annars svårt att förklara den tydliga arrogansen och hennes lite överlägsna leende.

Centerns Annie Lööf debatterar landsbygds politik i Agenda med Socialdemokraternas regionalpolitiska talesperson, Anna-Caren Säterberg, och hon gör helt klart för tittarna att hon vet bäst.

Det är märkligt att pressade politiker alltid, och i alla schatteringar, går i samma fälla: ”Om jag förminskar henne så måste jag väl se större ut själv?”

I tv är det alltid ett gravt misstag.

Varenda tittare vet att Centerpartiet balanserar på randen till den politiska avgrunden, men Annie Lööf slår direkt fast att hennes parti varit landsbygdens viktigaste röst i över hundra år – precis innan hon säger det hinner jag tänka att ”hon skall nog passa sig för att blicka bakåt”.

Det är möjligt att hon kan skaka nytt liv i de äldsta väljarna, som säkert nostalgiskt minns när partiet var ett utpräglat bondeparti, när Centern var landets enda konsekventa miljöparti (och kärnkraftsmotståndare in i märgen). Med Centern närmast maktens grytor har urbaniseringen tagit ytterligare fart, med Centern vid makten i sju år har en miljon landsbygdssvenskar sett servicen, affärerna, skolorna, vården, bensinmackarna försvinna i allt snabbare takt.

När Stureplanscentern blev ett begrepp, när partiet sålde alla sina tidningar för att i stället satsa på pr och reklam, ja, då tappade man styrseeln.

Det blir givetvis besvärligt att med bevarad trovärdighet ställa sig i en tv-studio, som tar bort alla filter och försvar, och säga att vi har redan gjort allt, och nu gör vi ännu mer. Som betraktare blir man helt häpen av det självförtroendet – och hur mycket man kan glida på en sanning, innan man glider rakt in i lögnen.

Och det är verkligen inget som utmärker just Annie Lööf, tvärtom är numera i stort sett varenda professionell politiker utmed hela skalan, expert på området: att svara på en helt annan fråga, eller helt ogenerat börja prata om något helt annat än det frågan gällde.

De stirrar bara stint in i reportern, eller sin motståndare, och pratar ostört på om det som de redan dagen innan bestämt sig för att föra fram. Oavsett vad som händer.

Man kan bli helt förstummad över att det fungerar, och att de alltid kommer undan – och att de senare, i en annan diskussion, i en annan studio, tillsammans med både partivänner och partimotståndare, mycket seriöst och ingående, och helt paralyserade av förvåning, inte för sitt liv kan begripa hur politikerföraktet sprider sig, och hur ett missnöjesparti kan få fäste i vårt öppna och demokratiska samhälle.

Jimmie Åkesson är konsekvensen av de uteblivna svaren.

Många svenskar tyckte redan på 60-talet att det kom för mycket spaggar och juggar till Sverige. Och finnar! Och på 70- och 80-talet tyckte samma ena att det kom för mycket kurder och syrianer och -assyrier och somalier, och på 90-talet alldeles för många från Balkan och Kosovo och ... Men är Sverigedemokraterna verkligen svaret på frågan om en havererad integrationspolitik? Är inte Sverigedemokraterna i stället det samlade svaret på det politiska etablissemangets mångåriga ignorans? Den dövtumma politiken?! Väljarföraktet?

Johan Croneman film@dn.se “

Oppositionens statsbudgetar för 2014.

2 oktober 2013: Nyhetsbrev **Socialdemokraterna.**

Idag har vi presenterat vår budgetmotion för 2014. Vårt mål är att Sverige ska ha lägst arbetslöshet i EU 2020.

Sverige är ett av världens bästa länder att leva i. Svensk ekonomi är underliggande stark och hittills har vi klarat oss jämförelsevis lindrigt undan krisen i Europa. Men nu syns allt fler tecken på att Sverige är på väg åt fel håll.

Arbetslösheten är 8 procent. Antalet långtidsarbetslösa har nästan tredubblats under regeringens tid vid makten. Ungdomsarbetslösheten är högre än i nästan alla jämförbara länder. Kunskapsresultaten i skolan har fallit sju år i rad.

En viktig anledning till Sveriges växande problem är att regeringen alltid sätter skattesänkningar först. Det är fel väg att gå.

Nu är det dags för förändring. Vi ska bo i ett land där man går till jobbet, tar ansvar och känner sig trygg. Där de unga får en jobbigare morgon, men ett rikare liv. Därför sätter vi jobben först. Då får vi råd med en välfärd att vara stolta över. Så kan vi investera i framtiden.

Våra prioriteringar i budgetmotionen är tydliga: Jobben först. Sedan skolan och vården. Fler jobb åt unga, mindre klasser och bättre sjukvård är viktigare än ytterligare skattesänkningar.

Vi har nu möjlighet att vända utvecklingen för Sverige. Vi vill göra det tillsammans med dig. Prata med vänner och familj om vilket Sverige du vill ha.

Vänlig hälsning

Magdalena Andersson, ekonomisk- politisk talesperson

Budget

I vårt budgetalternativ är prioriteringarna är tydliga: Skapandet av fler jobb och aktiva insatser mot arbetslösheten går före allt annat. Vårt mål är att Sverige ska ha lägst arbetslöshet i EU 2020. Vi presenterar breda insatser för att bryta arbetslösheten och vända utvecklingen i skolan. Det går före stora skattesänkningar

Idag är arbetslösheten ungefär åtta procent. Antalet långtidsarbetslösa har nära nog tredubblats sedan 2007 och ungdomsarbetslösheten är högre än i nästan alla jämförbara länder. Kunskapsresultaten i grundskolan har fallit sju år i rad. Det duger inte.

Sverige står nu inför ett avgörande vägval. För regeringen är det viktigaste att låna till skattesänkningar. De ofinansierade skattesänkningarna är 20 ggr större än investeringarna i skolan.

[Ladda ner hela budgetmotionen här \(PDF\)](#)

[Ladda ner en presentation av den socialdemokratiska budgetmotionen här \(PDF\)](#)

Jobb och skola går före fortsatta skattesänkningar

Det är en riskabel strategi att låna till stora ofinansierade skattesänkningar. Jobbskatteavdraget infördes med motiveringen att det skulle öka sysselsättningen och minska arbetslösheten. Så har inte blivit fallet. Att skuldsätta hela

svenska folket för att genomföra ineffektiva skattesänkningar som inte leder till jobb är fel prioritering.

Vi säger nej till den ineffektiva nedsättningen av arbetsgivaravgiften för unga. I stället investerar vi i jobb och utbildning för ungdomar. Genom att säga nej till regeringens förslag har vi möjlighet investera i jobb och utbildning för unga – med 90-dagarsgarantin och en aktiv näringspolitik.

Vi säger nej till den ineffektiva nedsättningen av momsen för restauranger. I stället investerar vi i bättre skola.

Genom att säga nej till regeringens förslag har vi möjlighet att investera i mindre klasser, bättre villkor för lärare och högre kvalitet i skolan.

Vi väljer att investera i våra barns skolgång, våra ungas jobb och våra äldres vård. Att avstå från ineffektiva skattesänkningar ger oss möjlighet att investera för framtiden – i fler jobb och bättre utbildning.

Fler jobb genom aktiv näringspolitik

Internationella jämförelser visar att Sverige tappar i konkurrenskraft. Ett litet exportberoende land som Sverige behöver ett väl utvecklat samarbete mellan politik, näringsliv, fackliga organisationer och akademi. Därför vill vi genom strategisk samverkan stärka förutsättningarna för innovation, export och tillväxten hos små- och medelstora företag.

Vi stärker förutsättningarna för Sveriges framtidsbranscher genom **samverkansprogram**. De första programmen ska adressera de möjligheter som

öppnar sig inom Life Science och klimatutmaningen. Vi avsätter 2 miljarder kronor under fyra år. (500 mnkr 2014) Det svenska innovationsarbetet lyfts upp. Vi bildar ett **nationellt innovationsråd** direkt underställt statsministern. En marknadskompletterande innovationsfond för finansiering i tidiga skeden skapas genom att 2 miljarder kronor av det statliga riskkapitalet frigörs.

För att fler företag ska kunna expandera och anställa vill vi låta staten ta över ansvaret för den **andra**

sjuklöneveckan. (1 500 mnkr 2014)

Breda insatser för att stärka tillväxten av små och

medelstora företag föreslås. Vi vill bland annat **stärka**

kapitalförsörjningen till inkubatorer, införa en

nyföretagargaranti, etablera ett nationellt

kompetenscentrum för upphandling och inrätta regionala företagsförmedlingar. (275 mnkr 2014)

Sveriges internationella representation förbättras och vi

föreslår insatser för att stärka små och medelstora

företags **exportmöjligheter**. (300 mnkr 2014)

Det behövs fler jobb i hela landet. Landsbygden

drabbades av ett dråpslag

regeringen misslyckande med att behålla rabatten på

medlemsavgiften i EU. Stödet minskar. Vi vill **utveckla**

landsbygden och dess näringsliv. (371 mnkr 2014)

Stäng rekryteringsgapet med 90-dagarsgarantin

Sveriges arbetslöshet är mycket hög. Ungdomsarbetslösheten är högre än i jämförbara länder. Samtidigt har många företag

svårt att rekrytera personal med rätt kompetens. Vi föreslår investeringar i mer och bättre utbildning för att stänga rekryteringsgapet och knäcka ungdomsarbetslösheten.

90-dagarsgarantin. Under den kommande mandatperioden kommer vi att steg för steg införa en 90-dagarsgaranti för unga. År 2014 föreslår vi ett första steg i införandet. Med fler möjligheter till utbildning, stöd till anställningar genom Yrkesintroduktionsavtal och ett brett engagemang från alla offentliga arbetsgivare är det fullt möjligt att sätta stopp för ungdomsarbetslösheten. (5120 mnkr 2014, inklusive Utbildningskontraktet)

Utbildningskontraktet. Inom ramen för 90-dagarsgarantin föreslår vi ett Utbildningskontrakt. Unga arbetslösa som inte avslutat gymnasiet ska följa en studieplan för att göra det. Studierna ska vid behov kunna varvas med arbete. (1590 mnkr 2014)

Matchningen ska förbättras. En satsning på **bristyrkesutbildning** ska utformas i nära samverkan med näringslivet och andra arbetsgivare. Arbetsförmedlingen ska bli en matchningsspecialist. Studie- och yrkesvägledningen ska stärkas. (850 mnkr 2014)

Fas 3 ska avvecklas. Den artificiella sysselsättningen ska ersättas med Extratjänster till avtalsenliga villkor samt reguljär utbildning. Extratjänster ska kunna användas till att höja boendekvaliteten i miljonprogrammen och till att höja kvaliteten i välfärden eller ideell sektor. (1960 mnkr 2014)

Vänd utvecklingen i skolan - höj Sveriges kompetens

För att klara jobben krävs att Sverige behåller sin position som kunskapsnation. Då måste trenden med sjunkande resultat i den svenska skolan brytas. Vi accepterar inte regeringens neddragningar på antalet högskoleplatser. Sverige behöver höja ambitionerna på utbildningsområdet - inte sänka dem.

Vi investerar i **mindre klasser**. Forskning visar att det ger förutsättningar för bättre resultat i skolan. (2 000 mnkr 2014)

Tidiga insatser ger resultat. Vi vill anställa 1000 nya specialpedagoger och speciallärare. (500 mnkr 2014)

Vi vill **minska barngrupperna i förskolan** och höja kvaliteten. I ett första steg investerar vi i 1000 nya utbildningsplatser för förskollärare. (110 mnkr 2014)
Skickliga lärare är det enskilt viktigaste för att elever ska lyckas i sin skolgång. Vi stärker **karriärmöjligheterna för läraryrket** i samarbete med parterna samt ökar kvaliteten på lärarutbildningen. (800 mnkr 2014)

Trenden med en allt mindre likvärdig skola och sjunkande resultat måste brytas. Vi vill bland annat **satsa på läxhjälp**, stärka skolor med tuffast förutsättningar och **införa skolplikt** på sommaren m.m. (270 mnkr 2014)

Vi föreslår **13 000 nya utbildningsplatser** på Yrkesvux, Komvux och folkhögskola.

Vi föreslår **16 000 nya utbildningsplatser** i Yrkeshögskola, Högskola och Universitet.

Mer tid för vård genom mer personal och mindre administration

Sjukvården står inför stora utmaningar. Ambulanser kommer allt senare, akutvården fördröjs, patienternas vårdtid är ofta otillräcklig och många får vänta alltför länge på sin behandling. Sjukvårdens organisation tar heller inte tillräcklig hänsyn till äldres speciella behov. Situationen har lett till en pressad vård- och arbetsmiljö. Därutöver används alltför stor del av vårdpersonalens tid åt administration. Det behövs mer tid för vård.

Vi avsätter 2 miljarder kronor 2014 till sjukvården för att **öka personalstyrkan**. Det ger mer tid för vård och höjer kvaliteten.

I vår investering på **mer vårdpersonal** ska särskilt fokus ska ligga på en sjukvård som utformas efter de äldres behov.

Vi föreslår att staten, landstingen och de fackliga vårdorganisationerna samlas för en **nationell vårdrevision**. Alla möjligheter för att minska administrationen ska ses över.

Investera för framtiden

I ett exportberoende land som Sverige med långa avstånd är väl fungerande transporter en förutsättning för jobb och välfärd. Dessutom byggs det alldeles för lite i Sverige. Det hämmar tillväxten och gör det svårare för människor att flytta till jobb och utbildning. Sverige ska visa ledarskap när vi möter klimatutmaningen och hoten mot vår miljö. Vi föreslår ett

miljömålsinvesteringsprogram för att Sverige ska nå miljömålen.

För att snabbt förbättra järnvägens tillförlitlighet och se till att tågen går i tid föreslår vi en särskild satsning för **järnvägsunderhåll**. Vägarnas tjälskador och bristande bärighet innebär risker för industrin och svensk ekonomi. Regeringen skär ned på underhållet. Det är fel väg att gå. Vi investerar. (882 mnkr 2014)
Det håller inte att studenter vid våra universitet avbryter sin utbildning för att de inte hittar någonstans att bo. Vi föreslår en **byggbonus** för studentlägenheter och små hyresrätter, och en nationell samordnare för byggpakten. (1006 mnkr 2014)

Vi föreslår en **miljömålsmiljard** till ett miljömålsinvesteringsprogram under fyra år. Kommuner, företag och andra aktörer ska – ensamma eller tillsammans - kunna söka stöd för lokala projekt. Vi slår vakt om den biologiska mångfalden och stödjer investeringar i solenergi (400 mnkr 2014)

Utveckla den svenska modellen

Den generella välfärden är en grundläggande del av den svenska modellen. Idén är att allas framgång är Sveriges framgång. Generell välfärdspolitik handlar om mer än att bara korrigera orättvisor som skapats av det ekonomiska livet. Välfärdspolitik handlar om att öka människans makt över sitt egna liv.

Bättre arbetslöshetsförsäkring. Taket höjs och ersättningsnivån höjs till 80 procent under hela ersättningsperioden. (3 400 mnkr 2014)

Barnbidraget och studiebidraget för gymnasieungdomar höjs med 100 kronor per månad och barn. Underhållsstödet höjs med 50 kronor per månad och barn. (2500 mnkr 2014)

Bättre sjukförsäkring. Vi vill höja taket till åtta prisbasbelopp 2014. Vi vill också att ersättningen ska vara 80 procent under hela sjukdomsperioden, att rehabiliteringen stärks, samt att den bortre tidsgränsen tas bort. (1300 mnkr 2014)

Förebyggande insatser är effektiva. Regeringen skär ned på **företagshälsovården** – trots ökande sjuktal. Det är fel väg att gå. Vi avsätter i stället samma medel som användes förra året. Vi stärker också

arbetsmiljöarbetet. (270 mnkr 2014)

Vi vill ta ett **Handslag med föreningslivet** för att se till att barn och ungdomar får bättre möjligheter och lägre avgifter för att delta i idrott och friluftsverksamhet. (300 mnkr 2014)

Ett kreativt Sverige. Vi vill införa fri entré på statliga museer, stimulera lägre avgifter i musik- och kulturskolan, utöka scenkonstallianserna och investera i ACCESS-jobb (224 mnkr 2014)

Utveckla statens verksamhet. Vi genomför **nya insatser mot organiserad brottslighet och ekobrott**, investerar för att effektivisera polisen och stärker brottsofferarbetet. Vi föreslår en Haverikommission för NUON-affären. (106 mnkr 2014)

Vi lånar inte till stora skattesänkningar

Vi finansierar våra förslag. Vi säger nej till regeringens ofinansierade skattesänkningar, som bryter mot det finanspolitiska ramverket. Vår hållning är att regler ska hållas. Vi bedömer att utrymmet för ofinansierade reformer är 3,6 miljarder kronor lägre än regeringen. Våra förslag innebär starkare offentliga finanser och bättre måloppfyllelse. Vi genomför besparingar, där regeringens insatser är ineffektiva eller våra egna förslag gör dem överflödiga.

Sidan uppdaterades senast: 2013-10-03 11:10

I det närmas följande återges motionen, men figurerna och noterna är inte med. Den som vill se dem: Ladda ner hela budgetmotionen här (PDF)

Stockholm 2013-10-02

Lägst arbetslöshet i EU 2020

Socialdemokraternas budgetmotion för
2014

Innehåll

Inledning

4

1. EKONOMISKA LÄGET.....8

VÄRLDSEKONOMIN DRAR SVERIGE UR LÅGKONJUNKTUREN.....	9
KONJUNKTUREN I SVERIGESTÄRKS.....	16
... MEN ARBETSLÖSHETEN HAR BITIT SIG FAST.....	17
... OCH KUNSKAPSRISULTATEN I SKOLAN SJUNKER	21
REKRYTERINGSGAPET HAR VIDGATS	24
KLYFTORNA HAR ÖKAT.....	26
FÖRDELNINGSEFFEKTER AV SOCIALDEMOKRATERNAS FÖRSLAG	28

2. EKONOMISKT RAMVERK 33

FINANSPOLITISKT RAMVERK	33
SYSSLSÄTTNINGSPOLITISKT RAMVERK	35
INVESTERINGSPLAN	37
SOCIALDEMOKRATERNAS BEDÖMNING AV REFORMUTRYMMET.....	38

3. EN AKTIV NÄRINGSPOLITIK GENOM STRATEGISK SAMVERKAN. 39

ETT NATIONELLT INNOVATIONSRAÅD	39
FLER OCH VÅXANDE FÖRETAG	42
EXPORT.....	46
FLER JOBB I HELA LANDET	50

4. STÅNG REKRYTERINGSGAPET 51

90-DAGARSGARANTIN – UNGA SKA JOBBA ELLER STUDERA	51
EXTRATJÅNSTER	59
GÖR ARBETSFÖRMEDELINGEN TILL EN MATCHNINGSSPECIALIST	62

5. VÅND UTVECKLINGEN I SKOLAN OCH HÖJ SVERIGES KOMPETENS..... 64

HÖJ KUNSKAPSRISULTATEN I SKOLAN GENOM TIDIGA INSATSER.....	65
FÅRDPLAN FÖR LÅRÅRYRKET	69
UTÖKAD SKOLPLIKT.....	71
STÅRK KONTAKTEN MED ARBETSLIVET	72
FLER JOBB KRÅVER MER UTBILDNING	73

6. INVESTERA FÖR FRAMTIDEN 76

BÅTTRE INFRASTRUKTUR.....	76
FLER BOSTÅDER	77
LEDARSKAP FÖR KLIMAT OCH MILJÖ.....	79

7. MER TID FÖR VÅRD 82

MINSKA ADMINISTRATIONEN.....	82
MER PERSONAL	83
EN VÅLFUNGERANDE VÅRD FÖR ÅLDRE	84

8. UTVECKLA DEN SVENSKA MODELLEN..... 86

VÅL FUNGERANDE FÖRSÅKRINGAR.....	87
STÅRK BARNFAMILJERNA	89
ÅLDRES VILLKOR	90
2ETT KREATIVT SVERIGE	91
STATENS VERKSAMHET.....	93

9. KOMMUNSEKTORN 97

10. FINANSIERING..... 102

SKATTER	102
BESPARINGAR	107

APPENDIX 1 REFORMER OCH FINANSIERING..... 108

APPENDIX 2 FÖRSLAG TILL UTGIFTRAMAR FÖR 2014..... 110

INLEDNING

Full sysselsättning är vår övergripande politiska prioritering. Skapandet av fler jobb och aktiva insatser mot arbetslösheten går före allt annat. Jobben ska sättas främst i hela den ekonomiska politiken. Vi socialdemokrater ska vidta de åtgärder som krävs för att bryta arbetslösheten och få fler människor i arbete.

Sverige är ett av världens bästa länder att leva i. Svensk ekonomi är underliggande stark och hittills har vi klarat oss jämförelsevis lindrigt undan krisen i Europa. Många års investeringar och hushållning med statens finanser har lagt en stabil grund för att hantera såväl strukturomvandling som konjunktursvängningar.

Men nu syns allt fler tecken på att Sverige är på väg åt fel håll. Oron för framtiden växer. Kommer jobben att räcka till? Kommer vi att klara en välfärd med hög kvalitet? Kommer vi att klara klimatutmaningen? Kommer också mina barn och barnbarn att kunna ha det bra? Arbetslösheten är ungefär åtta procent. Antalet långtidsarbetslösa har nära nog tredubblats sedan 2007 och ungdomsarbetslösheten är högre än i nästan alla jämförbara länder. Kunskapsresultaten i grundskolan har fallit sju år i rad och antalet högskoleplatser har reducerats med 16 000 bara de senaste två åren. Sveriges position som kunskapsnation är hotad.

En viktig anledning till de växande problemen är att Sverige i dag inte investerar i framtiden på det sätt som vi tidigare gjort. Detta är till stor del en följd av politiska prioriteringar. Sänkta skatter har fått gå först. Skatterna har nu sänkts med mer än 130 miljarder kronor.

Regeringens skattesänkarpolitik har inte varit utan konsekvenser, på kort och på lång sikt. Idag ser vi resultaten i form av sjunkande skolresultat och i att en hel ungdomsgeneration har svårt att ta klivet ut i vuxenlivet.

Imorgon kommer effekterna i form av försvagad konkurrenskraft och växande svårigheter att finansiera välfärden.

Sverige står nu inför ett avgörande vägval. Regeringen har presenterat sin sista budget för den här mandatperioden. Den innehöll flera viktiga besked: För regeringen är det viktigaste att låna till skattesänkningar. De ofinansierade skattesänkningarna är 20 ggr större än investeringarna i skolan. Regeringens politik är inte förenlig med det finanspolitiska ramverket. Överskottsmålet nås inte.

Vi socialdemokrater menar att det är dags att tänka om. Vi ska bo i ett land där man går till jobbet, tar ansvar och känner sig trygg. Där de unga får en jobbigare morgon, men ett rikare liv.

Därför finns ett mål som är viktigare än alla andra: Sverige ska ha lägst arbetslöshet i EU 2020. Nu krävs fokus och samarbete för att svenska företag ska kunna växa och anställa. Då får vi också råd med en välfärd att vara stolta över. Då kan vi investera i framtiden och lösa de stora utmaningarna – klimathotet, den åldrande befolkningen och tillväxt i den globala konkurrensen.

Det är dags för förändring. Våra prioriteringar är tydliga: Jobben först. Sedan skolan och vården. Mindre klasser och fungerande välfärd är viktigare än fler skattesänkningar.

En aktiv näringspolitik genom strategisk samverkan

Sverige tappar konkurrenskraft, vilket bekräftas av internationella jämförelser. Därför vill vi stärka Sveriges innovationsklimat. Det är de skarpaste idéerna och de bästa drömmarna som gör oss rika. Sveriges företagare ska vilja anställa fler. Frihandel och globalisering skapar stora möjligheter för Sverige och svenska företag. För att Sverige ska stå starkt i den internationella konkurrensen krävs ett väl utvecklat samarbete mellan politik, näringsliv, akademi och de fackliga organisationerna.

Näringslivet är inget särintresse. Tillsammans ska vi undanröja hinder för expansion.

För att underlätta för småföretag att våga ta steget och anställa måste hela samhället vara med och dela på riskerna. Därför vill vi att staten tar över ansvaret för den andra sjuklöneveckan. Vi vill också se till att företagare får tillgång till kapital och forskning, kortare betaltider och en ny företagarförmedling.

Vi frigör drygt 2 miljarder kronor till investeringar för innovationer, genom att omdisponera det statliga riskkapitalet. Vi avsätter därutöver 2 miljarder under fyra år – 500 miljoner årligen – för att stärka Sveriges konkurrenskraft genom Samverkansprogram. Syftet med dessa satsningar är att främja investeringar som väntas stärka svensk konkurrenskraft. Vi avskaffar också den andra sjuklöneveckan, investerar i exportfrämjande och bana väg för innovationsupphandling.

Stäng rekryteringsgapet

Socialdemokraterna har ett besked till alla unga som söker arbete: Det finns ett politiskt alternativ som inte har glömt er. Vi vill öka stödet och skapa nya vägar så att alla kan ta sin gymnasieexamen. Men vi kommer samtidigt att kräva att alla gör det – för så ser kraven ut på dagens arbetsmarknad. Vi ställer krav – men vi ger också ett tydligt löfte: Är du ung och arbetsför i Sverige ska du inte vara långtidsarbetslös – du ska i stället kunna arbeta eller studera.

Ungdomsarbetslösheten har bitit sig fast på en hög nivå. Ungefär 35 000 unga har idag varit arbetslösa ett halvår eller mer. Antalet långtidsarbetslösa har nästan tredubblats under regeringens tid vid makten. Arbetsmarknaden fungerar allt sämre. Nu måste vi ta tag i dessa utmaningar. Ingen människa ska behöva möta samhällsproblemen ensam.

Under den kommande mandatperioden, vid ett regeringsskifte, kommer vi att steg för steg införa en 90-dagarsgaranti för unga. År 2014 föreslår

vi ett första steg i införandet. Med bättre studievägledning, en förstärkt och förbättrad arbetsförmedling, fler möjligheter till utbildning, stöd till anställningar genom Yrkesintroduktionsavtal och ett brett engagemang från alla offentliga arbetsgivare är det fullt möjligt att sätta stopp för ungdomsarbetslösheten.

Arbetslöshet är ett slöseri med människors kraft och lust. Just nu betalar Sverige dyrt för att sysselsätta långtidsarbetslösa med uppgifter som ingen efterfrågar på riktigt. Detta sker inom Fas 3. Samtidigt ser vi stora behov av avlastning i välfärden. Det finns meningsfulla uppgifter i välfärden som behöver utföras men inte hinns med idag. Behovet av att höja boendekvaliteten är också stort i miljonprogrammets områden.

Vi har bestämt oss. Att bekämpa arbetslösheten är de viktigaste för oss socialdemokrater, och år 2020 ska Sverige ha EU:s lägsta arbetslöshet.

Vi använder 5 miljarder kronor för att ta ett första steg i 90-dagarsgarantin. Ungdomar ska jobba eller studera – inte vara långtidsarbetslösa. Vi använder 2 miljarder kronor till att investera i Extratjänster och att avskaffa Fas 3.

Vänd utvecklingen i skolan – höj Sveriges kompetens

Våra barns framtid ska inte vara ett experiment. Det är dags att ta ansvar för att varje barn får en bra skolgång. Regeringen väljer varje år skattesänkningar framför investeringar i skolan. För varje år med borgerlig regering har skolresultaten sjunkit. Vi socialdemokrater vill genomföra de investeringar som regeringen väljer bort.

Forskningen visar att det är effektivt att göra tidiga investeringar i barns lärande. Varje elev ska ges verkliga förutsättningar att nå sin fulla potential i skolan. Då måste stora klasser bli mindre. Mindre klasser möjliggör en högre kvalitet på undervisningen. Det ger mer tid för lärarna med varje enskild elev och möjliggör att varje elev ges stöd i sin utveckling. Det krävs för att höja resultaten i skolan. Vårt besked är: Mindre klasser – mer kunskap.

Det enskilt viktigaste för elevernas resultat är att de möter skickliga och engagerade lärare som har bra förutsättningar att bedriva en god undervisning. Ökande kunskapsresultat i skolan kräver att många ambitiösa och engagerade studenter väljer att utbilda sig till lärare, samt att vi klarar att behålla de bästa lärarna i yrket. Då ska det också löna sig att utbilda sig till och arbeta som lärare.

Regeringen väljer att kraftigt dra ned antalet högskoleplatser. Det riskerar Sveriges framtida konkurrenskraft. För att förbättra matchningen på arbetsmarknaden, att stärka den enskildes möjligheter till arbete och att bryta passiviteten som riskerar att slå ut människor från arbetsmarknaden vill vi investera i fler platser på yrkeshögskola, högskola och universitet.

Vi avsätter 2 miljarder kronor år 2014 för att minska klasstorleken i förskoleklass och åk 1-3, och använder en lärarmiljard för att stärka och utveckla läraryrket. Vi investerar i sammanlagt 16.000 nya platser på yrkeshögskola, högskola och universitet.

Investera för framtiden

I ett exportberoende land som Sverige med långa avstånd är väl fungerande transporter en förutsättning för jobb och välfärd. Dessutom byggs det alldeles för lite i Sverige. Det hämmar tillväxten och gör det svårare för människor att flytta till jobb, utbildning och att bilda familj. Bostadsbristen och den låga takten på nybyggnation gör det svårare för oss att nå vårt mål om lägst arbetslöshet i EU år 2020.

Sverige ska visa ledarskap när vi möter klimatutmaningen och hoten mot vår miljö. För att hitta nya lösningar startar vi ett samverkansprogram för klimatinnovationer. Vi föreslår också ett miljömålsinvesteringsprogram för att Sverige ska nå miljömålen.

Vi avsätter mer än 2 miljarder kronor år 2014 för investeringar i infrastruktur och bostäder och för att Sverige ska nå miljömålen.

Mer tid för vård

Sjukvårdens kvalitet har steg för steg försämrats. Under sommaren 2013 har ett läkarupprop gått genom Sverige. Tusentals hårt arbetande läkare känner att de inte längre kan stå tysta. Vi behöver komma till rätta med vårdkrisen och återupprätta förtroendet för sjukvården.

Studier kring hur tiden används i vården visar att läkare, sjuksköterskor och annan vårdpersonal tvingas ägna mycket tid åt annat än direkt patientarbete. För att sjukvården ska kunna fokusera på patienternas behov krävs bättre administrativa rutiner – men också mer resurser och mer personal.

Sjukvårdspersonal och patienter rapporterar om en pressad arbetssituation och vårdmiljö, som riskerar att leda till brister i patientsäkerheten. Trycket och belastningen på många akutmottagningar, vårdavdelningar, ambulanssjukvård, primärvård och andra verksamheter är mycket högt.

Vi behöver komma till rätta med vårdkrisen och återupprätta förtroendet för sjukvården. Nu behövs en riktad satsning på vård till äldre och minskad administration så att läkare och sjuksköterskor får mer tid för patienterna.

Vi avsätter 2 miljarder kronor år 2014 för en bättre sjukvård med mer tid för vård.

Jobb, skola och sjukvård går före stora skattesänkningar

Vi finansierar våra förslag. Vi säger nej till regeringens ofinansierade inkomstskattesänkningar, som bryter mot det finanspolitiska ramverket. Att skuldsätta hela svenska folket för att sänka skatten för dem som tjänar bäst är fel prioritering.

Vi säger nej till den ineffektiva nedsättningen av arbetsgivaravgiften för unga. I stället investerar vi i jobb och utbildning för ungdomar. Genom att säga nej till

regeringens förslag har vi möjlighet investera i jobb och utbildning för unga – med 90-dagarsgarantin och en aktiv näringspolitik.

Vi säger nej till den ineffektiva nedsättningen av momsen för restauranger. I stället investerar vi i bättre skola.

Genom att säga nej till regeringens förslag har vi möjlighet att investera i mindre klasser, bättre villkor för lärare och högre kvalitet i skolan.

Vi väljer att investera i våra barns skolgång, våra ungas jobb och våra äldres vård. Att avstå från ineffektiva skattesänkningar ger oss möjlighet att investera för framtiden – i fler jobb och bättre utbildning. Sverige står inför ett avgörande vägval. Vår hållning är tydlig:

Jobb, skola och sjukvård går före stora skattesänkningar.

1. EKONOMISKA LÄGET

Konjunkturen i vår omvärld tar fart. Den amerikanska ekonomin har vänt, utsikterna för Europa ljusnar och Kina växer enligt plan. Bostadspriserna och bostadsinvesteringarna stiger i USA. Arbetslösheten sjunker. I Europa utjämnas konkurrensförhållandena– och därmed läggs grunden för bättre tillväxt de kommande åren. Den ekonomiska situationen är fortsatt svagi några EU- länder – främst länderna i Medelhavsområdet.

Med en allt bättre utveckling i omvärlden stärks konjunkturläget i Sverige. Men de strukturella utmaningarna för svensk ekonomi består. Arbetslösheten är högre än i många jämförbara länder. Ungdomsarbetslösheten ligger kvar på en hög nivå. Antalet långtidsarbetslösa har nästan tredubblats under de senaste sex åren. Det betyder att utanförskapet cementeras. Sverige är på väg åt fel håll. Prognosmakarna är eniga om att det kommer att ha dröjt mer än tio år innan arbetslösheten når ned till den nivå som regeringen tog över. Det är tio förlorade år på svensk arbetsmarknad.

400.000 människor är arbetslösa i Sverige. Arbetslösheten är ungefär 8 procent. Det är högre än i många jämförbara länder. Flera länder – Norge, Danmark, Tyskland, Österrike, Nederländerna och Storbritannien – lyckas bättre än Sverige. Arbetslösheten i Sverige är idag betydligt högre än för sex år sedan. Under samma period har arbetslösheten sjunkit kraftigt i Tyskland.

Skolresultaten har sjunkit sju år i rad. Andelen elever som lämnar grundskolan utan behörighet stiger. Andelen ungdomar som kan börja högskolan sjunker. Den viktigaste framtidsutmaningen för Sverige är att vända utvecklingen i skolan. Det är också angeläget att säkerställa en rimlig nivå på investeringarna i högre utbildning.

Rekryteringsgapet vidgas. Samtidigt som arbetslösheten är hög föreligger brist på rätt utbildad personal inom flera branscher och yrken. Den förda arbetsmarknadspolitiken är inte tillräckligt effektiv, och ger därför inte tillräckligt stöd till konjunkturuppgången.

Regeringen har misslyckats med sitt löfte om att bryta arbetslösheten och utanförskapet. Den höga arbetslösheten i Sverige håller tillbaka den ekonomiska utvecklingen och gör att utrymmet för nya ekonomiska reformer begränsas. Detta är en viktig anledning till att exempelvis Konjunkturinstitutet anser att utrymmet för ofinansierade reformer under nästa år är mycket begränsat.

Figur 1: Arbetslöshet i Sverige och viktiga konkurrentländer

Källa: Eurostat

Efter den svenska 1990-talskrisen lade socialdemokraterna fast det finanspolitiska ramverket – med överskottsmålet, utgiftstaken, det kommunala balanskravet och den sammanhållna budgetprocessen. Det ramverket har tjänat Sverige väl. Ordning och reda i statens finanser är en av Sveriges viktigaste konkurrensfördelar. Nu för regeringen en politik som inte är förenlig med överskottsmålet.

Världsekonomin drar Sverige ur lågkonjunkturen

Sedan finanskrisen 2008-2009 har världsekonomin genomgått en utdragen lågkonjunktur. Nu står det klart att konjunkturen i USA har vänt - och att Europa börjar känna fast mark under fötterna. Några nedåtrisker återstår. Det är alltså osäkert vilka konsekvenser den väntade nedmonteringen av den mycket expansiva penningpolitiken i USA kommer att få. I Europa råder alltså viss osäkerhet om tillståndet i banksystemet – framför allt i Spanien. En allt högre tillväxttakt på global nivå väntas likafullt de närmaste åren.

Figur 2: Tillväxt i omvärlden

Källa: Riksbanken, Penningpolitisk Uppföljning september 2013

Den amerikanska ekonomin har vänt

I USA ser vi en stabil återhämtning. Investmentbanken Lehmann Brothers krasch år 2008 markerade början på finanskrisen. Kraschen härrörde främst från långvariga obalanser på den amerikanska bostadsmarknaden, i kombination med otillräckligt reglerade finansmarknader. Under flera år hade långivningen blivit alltför lättvindig, och bidragit till en ohållbar prisutveckling. Samtidigt skapades komplexa finansiella instrument med begränsad insyn som gav långivarna möjlighet att dölja de risker som krediterna var förknippade med när de såldes vidare.

När den amerikanska bostadsbubblan brast stramades kreditgivningen åt i hela ekonomin. Både företag och hushåll såg över sin skuldsättning, vilket resulterade i minskande efterfrågan, stigande arbetslöshet och en utdragen lågkonjunktur. Under det senaste året har vi också sett en återhämtning på den amerikanska bostadsmarknaden. Priserna har vänt uppåt, och nybyggnationen har stigit.

Från den amerikanska regeringens och centralbankens sida har svaret på krisen varit en aktiv finans- och penningpolitik. Den amerikanska styrräntan sänktes kraftigt och har legat i spannet 0- 0,25 procent sedan finanskrisens utbrott i slutet av 2008. Centralbanken har också använt sig av kvantitativa lättnader – köp av bostads- och statsobligationer – för att stimulera efterfrågan. Den federala budgeten har drivits med stora underskott. Dessa stimulanser har burit frukt.

Figur 3: Amerikanska huspriser

Källa: : Federal Housing Finance Agency

Figur 4: Arbetslöshet i USA

Källa: Bureau of labor statistics

Figur 5: Konkurrensförhållanden i euroområdet

Källa: Eurostat

Inför årsskiftet stod USA inför det så kallade budgetstupet – en okontrollerad åtstramning av finanspolitiken. Denna problematik avväjdes. De åtstramningar som därefter har genomförts – underskottet väntas minska till 4 procent av BNP 2013, från 7 procent 2012 – har bidragit till att tillväxten är lägre i år än 2012, dock något högre än i Sverige. Nu pågår återigen en diskussion om lånetaket i kongressen, som kan få okontrollerade konsekvenser. En sådan utveckling vore riskabel och olycklig.

Den mycket expansiva penning- och finanspolitik som förts i USA är inte hållbar i längden. När återhämtningen tagit fart kommer den amerikanska regeringen att behöva minska de stora underskotten i statsbudgeten och betala av på statsskulden. På samma sätt kommer centralbanken att behöva höja styrräntan till mer normala nivåer. Detta kommer att verka återhållande på den amerikanska tillväxten i framtiden.

Centralbanken signalerade under våren att de kvantitativa lättnaderna kommer att fasas ut. Dessa signaler bidrog till en snabb uppgång i obligationsräntorna och viss oro på de finansiella marknaderna. De långa räntorna låg emellertid kvar på jämförelsevis låga nivåer, vilket antyder att utfasningen kommer att kunna äga rum utan att äventyra den tilltagande tillväxten. Sedan dess har centralbanken tonat ned behovet av åtgärder i närtid. Utfasningen av de kvantitativa lättnaderna utgör dock en risk för utvecklingen framgent.

Europa inleder återhämtningen

Det mest centrala för vårt lands ekonomiska utveckling är situationen i vårt närområde - Europa och euroområdet. På EU-nivån har flera överenskommelser ingåtts i syfte att lägga grunden för förstärkt hållbarhet i medlemsländernas offentliga finanser.

Figur 6: Bytesbalans

Källa: OECD

En av de grundläggande orsakerna till den ekonomiska krisen i euroområdet är att konkurrensförhållandena inom valutaområdet utvecklades på ett ohållbart sätt under åren efter att den gemensamma valutan skapades. Samtidigt som enhetsarbetskostnaderna i Tyskland var konstanta under perioden 2000-2008, så ökade de kraftigt i Medelhavsländerna och Irland. Därmed urholkades konkurrenskraften i valutaområdets södra delar samt Irland.

Allt svagare konkurrenskraft bidrog till att krisländerna exporterade allt mindre – och importerade allt mer. Således försvagades bytesbalansen i Medelhavsländerna och Irland. Underskotten finansierades med stigande upplåning – hos hushållen och inom det offentliga. Oförmåga att betala tillbaka dessa skulder – eller tvivel om denna förmåga – har varit orsaken till återkommande oro på finansmarknaden.

Nu ser vi att Eurozonen börjar komma till rätta med vissa av de underliggande problemen. Under senare år har tillverkningskostnaderna stigit snabbare i Tyskland än i krisländerna. Under perioden 2008-2012 steg enhetsarbetskostnaderna med ungefär 10 procent i Tyskland. Samtidigt sjönk de i Portugal, Grekland, Spanien och på Irland. Därmed har konkurrensförhållandena utjämnats något. Denna process kommer sannolikt att fortgå under åren framöver.

Den utjämning av kostnadsläget inom valutaområdet som har börjat under åren 2008-2012 har inneburit att krisländernas stora bytesbalansunderskott kring år 2008 har minskat. Irland uppvisar numera ett bytesbalansöverskott, samtidigt som Portugal, Spanien och Italien uppvisade mycket små underskott år 2012.

Figur 7: Ränteskillnad mot Tyskland

Källa: ECB

Euro-krisen härstammar ur reala obalanser. Kostnadsläget utvecklades på ett ohållbart sätt i valutaområdets periferi. Det innebar att länderna skuldsatte sig hos omvärlden. Sedan ett antal år går utvecklingen i rätt riktning. Kostnadsläget har pressats tillbaka – och utbytet med omvärlden har närmat sig mer hållbara nivåer. Därmed har grunden börjat läggas för att Europa inleder återhämtningen från de senaste årens kris.

En annan indikation på att förhållandena i euro-zonen blivit mer stabila är att oron på finansmarknaden avtagit sedan sommaren 2012. Den höga offentliga skuldsättningen i hela Eurozonen bidrog till spekulationer om betalningsinställelser och valutaomläggningar för enskilda länder. Även den svenska regeringen deltog i dessa spekulationer. Under hösten 2012 framhöll finansministern att Grekland borde lämna Eurozonen. Detta bidrog inte till stabilitet i Europa. Uttalandet avfärdades kraftigt av Tysklands finansminister – och sedan dess har spekulationer om att Grekland – eller andra länder – skulle lämna valutasamarbetet avtagit.

Den viktigaste faktorn bakom mer stabila förhållandena på finansmarknaden var den europeiska centralbankens besked från förra sommaren att banken står beredd att göra vad som krävs för att hålla samman valutaområdet. Detta besked bidrog till lägre räntor i de utsatta länderna, vilket i sin tur stärkt förtroendet för ländernas förmåga att kunna finansiera och minska sina statsskulder.

Under våren befarades den osäkra politiska situationen i Italien kunna leda till ökad oro för landets utveckling. Hittills har dessa förväntningar kommit på skam. Ränteskillnaden mot Tyskland har stabiliserat sig på en nivå som ligger långt under förra sommarens toppnivåer.

De ekonomiska svårigheterna inom euroområdet avspeglar sig tydligt i utvecklingen på arbetsmarknaden. Under det senaste året har sysselsättningen inom euroområdet sjunkit. Arbetslösheten i valutaområdet har ökat till dryga 12 procent. Arbetslösheten skiljer sig dock kraftigt inom euroområdet. I vissa länder – som Tyskland och

Österrike – är arbetslösheten mycket låg – medan den är hög och stiger i andra. Särskilt allvarig är utvecklingen i Spanien och Grekland som har mer än 25 procents arbetslöshet.

Tudelningen på den europeiska arbetsmarknaden försvårar jämförelser med Sverige. Det är uppenbart att svensk arbetsmarknad utvecklats bättre än i Medelhavsländerna och Irland. Samtidigt har sysselsättningsgraden stigit i de länder som är mer jämförbara med Sverige. Under samma period har sysselsättningsgraden sjunkit i Sverige.

Figur 8: Konjunkturinstitutets barometerindikator

Källa: Konjunkturinstitutet, september 2013

Europas ekonomi kommer att växa långsamt under de kommande åren. De obalanserade konkurrensförhållandena inom euroområdet måste alltså jämnas ut. Det kommer att verka återhållande på tillväxten i de länder som måste sänka sitt relativa kostnadsläge. Möjligheterna till finanspolitiska stimulanser begränsas av att de stora länderna i Europa redan är högt skuldsatta. Samtidigt har det visat sig att den europeiska centralbankens agerande har bidragit till betydligt stabilare förhållanden på den europeiska finansmarknaden. Risken för en oordnad upplösning av euroområdet måste idag betraktas som mycket liten. Den kvarvarande risken för en europeisk återhämtning är situationen i banksystemet i vissa medlemsländer.

Konjunkturen i Sverige stärks...

De förbättrade utsikterna i omvärlden börjar också få genomslag i Sverige. Sveriges ekonomiska utveckling är tätt sammankopplad med utvecklingen i vår omvärld. De flesta bedömare är överens om att Sveriges ekonomiska utveckling kommer att vara relativt måttlig under innevarande år – med hög arbetslöshet och låg tillväxt – men att världsekonomin drar Sverige ur lågkonjunkturen under nästa år.

Flera indikatorer pekar på en positiv utveckling framöver. Den finansiella oron under sommaren 2012 påverkade stämningssläget i svensk ekonomi, och framtidstron sjönk. Exportindustrin pressades också av en allt starkare kronkurs – vilket i sin tur föranledde stora varsel om uppsägningar under hösten 2012. Även dessa varsel bidrog till ett mer nedtryckt stämningssläge. Mot slutet av året minskade varselvolymen. Utvecklingen från hösten 2008 och våren 2009 upprepade sig inte. Därmed minskade hushållens upplevda osäkerhet.

Figur 9: Prognoser för den svenska ekonomins tillväxttakt

Källa: Konjunkturläget augusti 2013, Penningpolitisk uppföljning september 2013, Budgetproposition 2014

Sedan årsskiftet, och i takt med att utvecklingen i vår omvärld förbättrats, har hushållens och företagens tro på framtiden stärkts.

Konjunkturinstitutets barometerindikator har stigit och ligger för närvarande i nivå med sitt historiska genomsnitt. Även andra indikatorer på stämningssläget i näringslivet - inköpschefernas index i både industrin och tjänstesektorn - har stärkts under innevarande år.

En annan indikator på framtidstron i svensk ekonomi är Stockholmsbörsen. Sedan förra sommarens botten har OMX Stockholm 30 index stärkts kraftigt. Det är tydligt att starkare förväntningar om framtiden har etablerats under innevarande år.

Nu är samtliga prognosmakare överens om att tillväxten tar fart. 2014 kommer att vara ett betydligt starkare år än 2013. Finansdepartementet, Konjunkturinstitutet och Riksbanken är eniga i sin syn på framtiden. Under nästa år växer svensk ekonomi med ungefär 2,5 procent – och 2015 väntas bli ett gott konjunkturår, med en tillväxttakt väl över 3 procent.

...men arbetslösheten har bitit sig fast...

De strukturella problemen i svensk ekonomi består. Arbetslösheten har bitit sig fast på en hög nivå. Antalet långtidsarbetslösa har nästan tredubblats under regeringens tid vid makten. Ungdomsarbetslösheten har etablerat sig mellan 20 och 25 procent.

Figur 10: Arbetslöshet i Sverige

Källa: Arbetskraftsundersökningen, säsongrensat och trend för 15-74 år (SCB)

Den svenska arbetslösheten är hög – både i en historisk jämförelse och i förhållande till jämförbara länder. I augusti 2013 stod 406 000 människor, 8,0% av arbetskraften, utan ett arbete.

Arbetslösheten har etablerat sig på en hög nivå, trots de mer gynnsamma förhållanden som rådde i ekonomin när konjunkturen stärktes efter finanskrisen under åren 2010 och 2011. Att så många saknar jobb är en tragedi både för Sverige och för dem som drabbas. För att den svenska ekonomin fortsättningsvis ska förmå skapa välbstånd krävs att fler är med och bidrar. Regeringen har misslyckats med sitt löfte om att bryta utanförskapet och arbetslösheten. Idag är arbetslösheten nästan 2 procentenheter högre än för sex år sedan.

Frånvaron av en aktiv politik för bättre matchning – med insatser i utbildning, omskolning och kompetensutveckling – bidrar till att många fastnar i arbetslöshet. Därför hämmas takten i arbetslöshetsnedgången. Arbetslösheten kommer därmed att ligga kvar på en hög nivå under många år framöver.

Sysselsättningsgraden bland utrikes födda har bitit sig fast på en alltför låg nivå. Den nuvarande integrationspolitiken har nått vägs ände. Det dröjer alltför länge tills människor som kommer till Sverige är självförsörjande. Idén att bedriva en integrationspolitik som är skild från jobbpolitik och välfärdspolitik är föråldrad. Vägen in i Sverige ska byggas med samma lagar och regler, försäkringar och strävan efter rättvisa som gäller för alla. Alla steg i mottagandet ska syfta till att hitta jobb.

Figur 11: Sysselsättningsgrad (15-74 år)

Källa: SCB, AKU

Sysselsättningen har under flera år legat på en låg nivå. Sysselsättningsgraden är idag lägre än för sex år sedan. Konjunkturuppgången under åren 2010 och 2011 innebar att sysselsättningen återhämtade sig något – varefter den positiva utvecklingen stannade av. Nu stiger sysselsättningen långsamt. Frånvaron av aktiva insatser håller tillbaka den positiva utvecklingen. I denna låga takt kommer det att dröja många år innan sysselsättningen åter ligger på samma nivå som den gjorde för sex år sedan.

Två förändringar på den svenska arbetsmarknaden är särskilt problematiska. Dels står allt fler unga utan arbete och dels är allt fler människor arbetslösa längre. De studenter som i våras lämnade gymnasieskolan, möttes av färre möjligheter att studera vidare och otillräckliga möjligheter att hitta ett jobb. Risken är att många unga fastnar i passivitet som bryter ned arbetsförmåga och självkänsla.

Sedan 2007 har antalet arbetslösa som varit arbetssökande längre än 24 månader nästan tredubblats – och under det senaste året legat stabilt omkring 70 000 människor. Utanförskapet har ökat. Även bland ungdomar har den långvariga arbetslösheten bitit sig fast. Under de senaste åren har antalet ungdomar som varit arbetslösa mer än sex månader ungefär tredubblats. Denna grupp har ökat kraftigt och har under de senaste åren pendlat kring 35 000 unga.

Figur 12: Långtidsarbetslösa (16-64 år)

Källa: Arbetsförmedlingens månadsstatistik

Figur 13: Långtidsarbetslösa ungdomar (18-24 år)

Källa: Arbetsförmedlingens månadsstatistik

Figur 14: Arbetslöshetsprognoser

Konjunkturinstitutet, aug 2013

Riksbanken, sep 2013

Finansdepartementet, sep 2013

Den varaktigt höga ungdomsarbetslösheten kan få betydande konsekvenser. Svårigheterna att komma in i arbetslivet tilltar med tiden i arbetslöshet. Då försämrar arbetsmarknadens funktionssätt. Det riskerar att bidra till att Riksbanken höjer räntan tidigare än vad som annars vore nödvändigt, när konjunkturen nu vänder uppåt.

Frånvaron av en fungerande Arbetsförmedling och effektiva insatser för bättre matchning är en viktig förklaring till att arbetslösheten bitit sig fast. En annan förklaring är att skolresultaten sjunkit sju år i rad. Andelen ungdomar som slutar grundskolan utan behörighet till gymnasiet har stigit år efter år. Dessutom har en minskande andel unga möjlighet att läsa vidare på högskola och universitet.

De större prognosmakarna – Finansdepartementet, Riksbanken och Konjunkturinstitutet – gör nu bedömningen att det kommer att dröja åtminstone till 2016 innan arbetslösheten är tillbaka på nivån från januari 2007. Det betyder tio förlorade år på svensk arbetsmarknad.

Figur 15: Andel elever som lämnar grundskolan utan gymnasiebehörighet

Källa: Skolverket

... och kunskapsresultaten i skolan sjunker

På skolans område har det länge funnits utmaningar att ta tag i. Den svenska skolan backade i jämförelse med andra länder redan under början av 00-talet. Den självkritik och omprövning som vi Socialdemokrater genomförde efter valförlusten 2006 var befogad. Regeringen lovade att vända utvecklingen och att höja kunskapsresultaten. Det var ett viktigt löfte – och en ambition som vi delar. Trots en bred uppslutning kring dessa mål har regeringen

misslyckats. Allt fler ungdomar lämnar grundskolan utan grundläggande gymnasiebehörighet.

Andelen gymnasieelever som tar studenten inom normal tid (tre år) eller inom fyra år har legat still. Däremot har särskilt yrkesprogrammets attraktionskraft minskat tydligt i och med regeringens gymnasiereform GY11.

På två år har andelen antagna elever till yrkesprogrammen minskat med en femtedel.³ Enligt Skolverket är den huvudsakliga orsaken till denna snabba förändring regeringens beslut att yrkesprogrammen inte ska ge behörighet till högre studier. Många av dem som söker till gymnasiet studieförberedande program anger att de skulle sökt ett yrkesprogram om de hade givit högskolebehörighet.⁴ Det här är olyckligt, också för att de branscher och yrken som flera av yrkesprogrammen utbildar för uppvisar brist på arbetskraft.

Figur 16: Högskoleplatser i förhållande till antal ungdomar

Källa: Universitetskanslerämbetet, SCB, Riksdagens utredningstjänst

Det finns några övergripande förklaringar till regeringens misslyckande på skolområdet. Reform efter reform har sjösatts utan att dessa har haft god grund i forskning och internationella jämförelser. Dagens skolpolitik innehåller många symboliska inslag och förslag – men saknar insatser som faktiskt får effekt: Att förbättra lärarnas arbetssituation och att ge bättre förutsättningar för elever att lära.

☐ *Resurser bidrar till bättre kvalitet.* Regeringen vägrar att se behovet av ytterligare resurser till den svenska skolan. Men möjligheterna till kvalitetsförstärkningar utan tillkommande resurser är begränsade. Nu krävs resurstillskott.

☐ *Regeringspolitik har alltför ensidigt fokuserat på mätning, dokumentation och rapportering.* Politiken har inneburit att lärare fått mindre utrymme att utöva sin

profession och mindre tid för varje elev. Därmed har regeringens uttalade ambition att höja lärarnas status kommit på skam.

☐ *Regeringspolitik har alltför ensidigt fokuserat på sortering.* Regeringspolitik har grundats på ett antagande om att skolan blir bättre om elever får göra tidigare val och sorteras utifrån hur deras förutsättningar ser ut just vid sorteringsögonblicket. Skolforskningen visar emellertid att ökad uppdelning och segregering av elever, och detta i tidigare åldrar, snarare sänker än höjer kunskapsresultaten.

☐ *Regerings politik har ignorerat det omgivande samhället.* Skolans utveckling är avhängig av utvecklingen i det omgivande samhället. Ökade klyftor, och den ökade segregation som följer i dessas spår, skapar sociala problem som gör det svårare för skolor att lyckas med undervisningen. Effekten av regeringens politik på andra områden – som medvetet ökar klyftorna – hade kunnat mildras inom skolan om regeringen åtminstone tillskjutit större resurser till kommunerna samt ställt hårdare krav på att resurser ska fördelas utifrån skolors och elevers behov. Så har inte skett.

Figur 17: Andel 25-34-åringar med eftergymnasial utbildning i topp 20 OECD-länder

Källa: OECD

Färre får chansen att läsa vidare

För att möta den allt hårdare globala konkurrensen sätter land efter land upp ambitiösa mål för att öka andelen högskoleutbildande. Detta gäller inte bara de växande ekonomierna i Asien och Sydamerika, utan även i EU. Sverige har de senaste åren gått åt motsatt håll. Sedan 2010 har antalet studerande minskat varje år, och prognosen för de kommande åren är fortsatt sjunkande. När varje EU-land fick ange en ambitionsnivå för andelen högskolestuderande år 2020 fastslog regeringen en nivå som är knappt fyra procentenheter lägre än den nuvarande.

Samtidigt söker fler studenter än någonsin till högre utbildning. Konsekvenserna av detta syns på både kort och lång sikt. Här och nu är

arbetslösheten högre än vad som hade kunnat vara möjligt. För framtiden drabbar det Sveriges framtida konkurrenskraft och tillväxt. Resultaten av den förda politiken är tydliga. År 2006 fanns 431 högskoleplatser per 1000 personer i åldrarna 19-24 år. Idag har det förhållandet sjunkit till 377.

Sverige förlorar just nu konkurrenskraft i förhållande till andra länder. Fram till 2006 ökade ungas examensfrekvens från högre studier och nådde då nivån 41 procent. Därefter vände utvecklingen. År 2010 var examensfrekvensen nere på 37 procent. Sverige ligger på sista plats bland de nordiska länderna. Island ligger högst på 60 procent, följt av Danmark och Finland på 50 procent. Norge hade en examensfrekvens på 42 procent.

Figur 18: Beveridge-kurva för Sverige

Källa: Konjunkturinstitutet, Konjunkturläget juni 2013

Om nuvarande politik får råda kommer Sverige under de kommande åren att ligga under genomsnittet i OECD. Länder som Slovakien, Irland och Polen kommer att ha en mer välutbildad ung befolkning än Sverige. Vi kan också se att andelen studenter vars föräldrar har kort utbildning (mindre än 3 år på gymnasium eller förgymnasial) minskat sedan den borgerliga regeringen tillträdde.⁵ Den sociala snedrekryteringen ökar.

Rekryteringsgapet har vidgats

Samtidigt som väldigt många är arbetslösa finns ett stort antal lediga jobb i ekonomin. Riksbanken, Konjunkturinstitutet och Arbetsförmedlingen rapporterar att antalet vakanser i den svenska ekonomin legat på en mycket hög nivå sedan mitten av 2012. Matchningen mellan lediga jobb och jobbsökande har dock försämrats i Sverige sedan 2008.

Figur 19: Långtidsarbetslösa, aktiva insatser och Fas 3

Källa: Arbetsförmedlingen

Sedan 2007 har regeringen trappat ned satsningar på arbetsmarknadsutbildning och anställningsstöd till förmån för FAS3. Samtidigt används inte en stor del av de medel som avsätts till arbetsförmedlingen på grund av en missriktad detaljstyrning av myndigheten. Behovet av reformer av Arbetsförmedlingen bedöms som betydande.

Idag är 34 000 arbetslösa placerade i regeringens arbetsmarknadspolitiska flaggskepp Fas3 (numera omdöpt till ”sysselsättningsfasen”) – och antalet ökar. Enligt Arbetsförmedlingen är det endast cirka 15 procent av dem som deltagit i Fas 3 som lämnat programmet för arbete eller utbildning.

En stor del av de lediga arbetstillfällena finns i tillväxtregionerna och då främst Stockholm. Finanspolitiska rådet har i sin rapport om svensk finanspolitik 2012 uppskattat att förbättrade pendlings- och boendemöjligheter stärker matchningen och bidrar till lägre arbetslöshet. Idag är tillväxtregionernas ansträngda infrastruktur och bostadsbestånd ett hinder för matchningen på arbetsmarknaden.

Även Svenskt Näringsliv noterar att matchningen på svensk arbetsmarknad försämrats under de senaste åren. I organisationens rekrytringsenkät uppger omkring hälften av företagen att de haft ganska eller mycket svårt att rekrytera den arbetskraft de efterfrågar.

Enligt Arbetsförmedlingens bedömning av efterfrågan på arbetsmarknaden råder det idag brist på arbetskraft inom ett flertal yrken. Många bristyrken kräver högskoleutbildning men brist råder också inom ett flertal yrken med lägre utbildningskrav.

Figur 20: Yrken med störst brist på sökande till och med första halvåret 2014

Testare och testledare

Lastbilmekaniker

Mjukvaru- och systemutvecklare
 Ingenjörer, tekniker inom gruvteknik, metallurgi
 Kockar
 Civilingenjörer, elektronik och teleteknik
 Civilingenjörer, bygg och anläggning
 Civilingenjörer, gruvteknik och metallurgi
 Sjuksköterskor, psykiatrisk vård
 Operationssjuksköterskor
 Geriatriksjuksköterskor
 Maskinbefäl, fartyg
 Distriktsköterskor
 Röntgensjuksköterskor
 IT-arkitekt
 Byggnadsplåtslagare
 Läkare
 Soldater
 Civilingenjörer, elkraft
 Sjuksköterskor inom akutsjukvård
 Förskollärare
 Specialpedagoger
 Byggnadsingenjörer och byggnadstekniker
 Golvläggare
 VVS-ingenjörer
 Barnsjuksköterskor
Källa: Arbetsförmedlingen

Sedan 2007 har platserna inom den yrkesinriktade arbetsmarknadsutbildningen minskat från ca 11 000 till knappa 7 000. Detta bidrar till den försämrade matchningen på arbetsmarknaden. Det finns också anledning att anta att regeringens utbildningspolitik bidrar till att försämma den svenska arbetsmarknadens funktionssätt. Under de senaste två åren har regeringen minskat antalet högskoleplatser med 16 000. Antalet studerande inom den kommunala vuxenutbildningen är lägre idag än 2006. En annan viktig förklaring till att arbetsmarknadens

funktionssätt försämrats är omläggningen av arbetsmarknadspolitiken från aktiva insatser till passiva åtgärder.

Klyftorna har ökat

Den svenska ekonomin har historiskt kännetecknats av en hög grad av inkomstjämlighet. Skillnaderna mot omvärlden är dock inte lika stora som de har varit. Sverige har idag en av de snabbast växande inkomstklyftorna i hela OECD.

Senast tillgängliga årsdata från SCB visar att hushållens disponibla inkomster idag skiljer sig mycket kraftigt åt. Den tiondel av hushållen med högst inkomst har nästan tre gånger så hög inkomst som medianhushållet som i sin tur har en inkomst nästan tre gånger så hög som den tiondel av hushållen som har de lägsta disponibla inkomsterna.

Inkomstklyftor har negativa effekter på ekonomins funktionssätt: Ökande ojämlikhet leder till lägre social rörlighet. När klyftorna blir större blir det allt svårare att röra sig mellan inkomstskikt. Föräldrarnas inkomst blir en allt viktigare förklaring till barnens inkomstutsikter.⁷

Figur 21: Andel av hushållen med en inkomst (efter skatter och transfereringar) mindre än 50 % av medianinkomsten

Källa: SCB

Minskad social rörlighet innebär ett sämre tillvaratagande av människors förmågor och kunskaper. Segregation hindrar människor från tillträde till de positioner där de kan göra mest nytta. Med ökande inkomstskillnader följer stigande segregation på andra områden, exempelvis boendesegregation och ökande segregation i skolan.

Ökande segregation på utbildningsområdet inverkar inte bara negativt på resultaten för de barn som har störst svårigheter i skolan. Resultaten för hela gruppen dras ned. Utbildning är förknippat med betydande kamrateffekter som i en uppdelad skola får minskad effekt.

Inkomstklyftorna i Sverige har ökat sedan 90-talskrisen. Detta bekräftas av OECD. I maj 2013 rapporterades att klyftorna i Sverige växte snabbast i hela OECD-området. Under de senaste åren har vi sett en kraftig acceleration av denna ökning.

Det mått som OECD lyfter fram är det så kallade relativa fattigdomsmåttet som visar hur stor andel av befolkningen som har en inkomst (efter skatter och transfereringar) som är mindre än halva medianinkomsten. Som ett resultat av bland annat utförsäkringar, ökande arbetslöshet och försvagade ersättningsnivåer i försäkringssystemen har vi sedan 2007 sett hur allt fler lämnas efter. 2006 hade 5,2 procent av hushållen en inkomst som var lägre än hälften av medianinkomsten. 2011 var det hela 8,3 procent.

Figur 22: Andel av effekter av regeringens politik 2006-2013

Källa: Direkta effekter ur Fördelningspolitiska redogörelser, VÅP2012 och VÅP2013, egna beräkningar

Regeringens politik har bidragit till de vidgande inkomstklyftorna. De stora ofinansierade skattesänkningarna har främst riktat sig till dem som tjänar bäst. Den tiondel som har högst inkomster har gynnats lika mycket som halva svenska folket tillsammans.

Om man studerar inkomstutvecklingen under de senaste 20 åren ser man att fördelningsprofilen skiljer sig kraftigt mellan perioderna för de olika regeringsinnehaven. Under perioden 1995-2006 växte inkomsterna mer än 2 procent per år för alla inkomstgrupper. Sedan 2006 ser vi en radikalt annorlunda fördelningsprofil. De 30 procent av inkomsttagarna som har de allra lägsta inkomsterna har nu haft betydligt svagare eller till och med negativ inkomstutveckling.

Fördelningseffekter av socialdemokraternas förslag

Flera av de reformer som Socialdemokraterna föreslår år 2014 påverkar hushållens ekonomi. Våra satsningar på mindre klasser i skolan gynnar barn ur alla samhällsgrupper, men särskilt dem vars föräldrar är lågavlönade eller arbetslösa. Satsningarna på sjukvård stärker särskilt tryggheten för den som inte har råd att köpa hjälp eller privata försäkringar.

Våra mycket ambitiösa förslag för att sänka arbetslösheten, att införa en 90-dagarsgaranti och att avskaffa Fas 3, har en god fördelningspolitisk profil. När fler ungdomar och vuxna har ett arbete att gå till får både de själva och deras barn en starkare ekonomisk trygghet. Detta stärker jämlikheten.

I nedanstående fördelningsanalys beaktas emellertid endast de förändringar som direkt påverkar hushållens disponibla inkomster år 2014. Därmed beaktas inte socialdemokraternas investeringar för fler jobb, eller insatser för bättre skola och sjukvård. Effekter av dessa insatser kommer utöver nedanstående analys.

Riksdagens utredningstjänst har genomfört en fördelningsanalys av de förslag som påverkar disponibla inkomster under 2014. Förslagen som studeras i fördelningsanalysen är:

Barnbidraget, och med detta studiebidraget för studerande upp till 18 år, höjs med 100 kronor. Underhållsstödet höjs med 50 kronor per månad. Sjukförsäkringen förbättras. Arbetslöshetsförsäkringen förbättras. Pensionärsskatten sänks mer än i regeringens förslag. Jobbskatteavdraget skalas ned på månadsinkomster överstigande 60 000 kronor. Nedsättningen av egenavgiften för unga sänks när nedsättningen på arbetsgivaravgiften sänks.

Fördelningsanalysen visar att 9 av 10 inkomsttagare skulle få ökad inkomst med Socialdemokraternas förslag.

Förändringen av barnbidrag påverkar av naturliga skäl bara barnfamiljer. Barnfamiljer finns i alla inkomstgrupper (deciler).⁸ Förändringarna i arbetslöshetsförsäkringen påverkar individer i alla deciler positivt. Höjning av underhållsstödet ger störst effekt för individer i den lägsta inkomstgruppen. Den sänkta pensionärsskatten ger störst effekter i decilgrupp 2-5. Att trappa ned jobbskatteavdraget från 60 000 kronor i månaden påverkar endast individer i decil 10.

Nästa år skulle den genomsnittliga inkomsttagaren i Sverige få 1100 kronor mer per år, inklusive barnbidragshöjningen, om Socialdemokraternas politik genomfördes.

Förändrad genomsnittlig disponibel inkomst per decil 2014

Källa: Riksdagens utredningstjänst 2013:1419

Ett mer jämställt Sverige

Skillnader i villkor för kvinnor och män ska minska. Det är en central inriktning för Socialdemokraternas budgetmotion. Klyftorna mellan kvinnor och män är stora. Arbetsmarknaden är allt annat än jämställd. Sysselsättningen bland kvinnor är betydligt lägre än sysselsättningen bland män. Bland kvinnorna är sysselsättningsgraden 63 procent medan männens sysselsättningsgrad är 68 procent. Det vittnar om en stor arbetskraftsreserv i Sverige. Skillnaden i sysselsättning mellan kvinnor och män ska minska. Vårt mål är att ta bort denna skillnad.

Kvinnor har väsentligt lägre löner än män och denna löneklyfta ligger nästan still. Den genomsnittliga månadslönen (heltidsarbete) för kvinnor är 27 600 kronor och för män 32 100 kronor. Även när man tar hänsyn till skillnader i yrke, sektor, utbildning, ålder och arbetstid blir den så kallade oförklarade löneskillnaden 6,1 procent.

Medan ett heltidsarbete är en självklarhet för de flesta män tvingas många kvinnor acceptera ett deltidarbete och en lön som det inte går att försörja sig på. Av samtliga anställda arbetar drygt en miljon deltid. Skillnaden är stor mellan arbetare och tjänstemän liksom mellan kvinnor och män. För att alla som vill ska kunna arbeta heltid måste utbudet av heltidsanställningar öka. Här spelar arbetsmarknadens parter en central roll. Som deltidsanställd är inkomsten lägre. Ofta är också deltagandet i planeringen av arbetet och inflytande över arbetet och arbetets förläggning mindre. Folkhälsoinstitutet visar att risken för sämre hälsa är högre bland deltidsarbetande än bland heltidsanställda. Vår politik för heltid i alla Sveriges kommuner och landsting stärker kvinnors möjlighet att få en lön de kan leva på.

Kvinnor har sämre möjligheter än män att utvecklas i arbetet och göra karriär. Nästan två tredjedelar av alla chefer i Sverige är män. Under de senaste 20 åren har andelen kvinnor i börsnoterade bolagsstyrelser ökat i blygsam takt – men trenden har nu vänt. Nu minskar andelen kvinnor och är bara 22,3 procent. Vi menar att det är ett slöseri med resurser att så få kvinnor finns representerade i bolagsstyrelser och i företagsledningar och föreslår en lagstiftad könskvotering till börsstyrelserna – inget av könen ska ha en representation på mindre än 40 procent. Det är ett berättigat krav utifrån att samhället ska ge kvinnor och män lika möjligheter.

Figur 23: Sysselsättningsgrad

Källa: SCB

I budgetmotionen genomförs ett flertal reformer som tryggar och ökar välfärdstjänsternas räckvidd. Många kvinnor arbetar inom välfärden. De får tryggare jobb med Socialdemokraternas breda satsningar på välfärden. Skolan tillförs stora resurser för att minska storleken på klasserna, vilket bidrar till en bättre miljö för både lärare och elever. Vårdpersonalens situation förbättras genom satsningen på bättre sjukvård med mer personal. Stress och högt tempo är den vanligaste orsaken till

kvinnors ohälsa på jobbet. Detta kan motverkas bland annat genom att de arbetsuppgifter som knappt eller inte alls hinns med utförs av dem som får Extratjänster.

Vi menar att en förutsättning för att kunna minska skillnaderna mellan kvinnor och män på arbetsmarknaden är ökad kunskap om kvinnors arbetsmiljö. Arbetsmiljöverkets tillsynsverksamhet måste förstärkas och vi föreslår utökade resurser till Arbetsmiljöverket, liksom ökade resurser till företagshälsovården.

En mer balanserad fördelning mellan avlönat och oavlönat arbete är centralt för att nå ett mer jämställt samhälle. Forskning visar att välfärdstjänsternas räckvidd och kvalitet påverkar kvinnors möjlighet till arbete. Ett exempel är att arbetslösa kvinnor med småbarn har ökad sannolikhet att hitta arbete när man har tillgång till barnomsorg¹⁰.

I vårt budgetförslag avsätts resurser för att bygga ut barnomsorg på kvällar, nätter och helger. Det stärker kvinnors möjligheter att jobba samtidigt som barnen får trygghet och kontinuitet. Detta är särskilt viktigt för kvinnor som arbetar i serviceyrken där det är vanligt med kvälls- och helgearbete. Detta står i skarp kontrast till regeringens vårdnadsbidrag och barnomsorgspeng, som försvårar eller försenar etableringen på arbetsmarknaden för kvinnor med en svag ställning på arbetsmarknaden.

En äldresatsning i vården genomförs. En säker och samordnad vård för äldre är viktigt för att undvika att de äldres barn ska behöva lämna ett aktivt arbetsliv för vård av föräldrar. Ungefär 100 000 personer anger vård av anhörig som främsta skäl till att de gått ned i arbetstid eller helt slutat arbeta. De allra flesta av dessa är kvinnor.

Den andra sjuklöneveckan i sjukförsäkringen slopas. Det minskar risken för att anställa personer som tidigare har varit sjukskrivna. Det är gynnsamt för både kvinnor och män som har varit sjukskrivna och som

idag har svårt att etablera sig på arbetsmarknaden.

Breda näringspolitiska insatser genomförs för att skapa fler jobb åt kvinnor och män. Några av reformerna är sannolikt särskilt viktiga för kvinnor. Ett sådant exempel är nyföretagargarantin, ett stöd för företagare som har bärkraftiga affärsidéer men som saknar startkapital eller tillräckliga säkerheter.

I denna motion föreslår vi ett sysselsättningspolitiskt ramverk. Ett mål är att kvinnors sysselsättningsgrad ska öka. Vi bedömer att det kommer att bidra till att stärka kvinnors ställning på arbetsmarknaden.

Fördelningseffekt av Socialdemokraternas förslag

I budgetmotionen genomförs ett antal inkomstförstärkningar som särskilt förbättrar kvinnors ekonomiska situation. Ett sådant exempel är att underhållsstödet förbättras. Samtidigt påverkar nedskalningen av jobbskatteavdraget för miljoninkomster i huvudsak män.

Riksdagens utredningstjänst har gjort en fördelningsanalys uppdelad på kvinnor och män av förslagens samlade effekt. Analysen mäter effekten av att genomföra Socialdemokraternas politik år 2014. Analysen visar att kvinnor gynnas något mer än män av Socialdemokraternas förslag. Innan hänsyn har tagits till höjningen av barnbidraget, växer kvinnors nettoinkomst med i genomsnitt *1000 kronor* medan effekten för män är *700 kronor* per år.

2. EKONOMISKT RAMVERK

Finanspolitiskt ramverk

Socialdemokraterna lade fast det finanspolitiska ramverket – med överskottsmål, utgiftstak, balanskrav på kommunerna och en sammanhållen budgetprocess – efter den svenska 1990-talskrisen. Ramverket har tjänat Sverige väl. I mitten av 00-talet anslöt sig även Moderaterna till denna ordning. Den breda uppslutningen bakom ramverket har varit en styrka för Sverige under finanskrisen. Ordning och reda i statens finanser har varit en av Sveriges viktigaste konkurrensfördelar. Men denna konkurrensfördel går lätt förlorad om ramverket ignoreras.

För att minska den offentliga skulden och att skapa en buffert för att möta den demografiska utvecklingens kommande påfrestningar på de offentliga välfärdssystemen har Sverige ett överskottsmål. Målet infördes år 2000. Överskottsmålet innebär att de offentliga finanserna ska visa ett överskott på 1 procent av BNP över en konjunkturcykel. Det betyder att konjunkturedgångar kan mötas med mer expansiv politik – så länge som finanspolitiken stramas åt när konjunkturen stärks. Över tid ska underskott och överskott ligga på en nivå som är förenlig med målet.

Regeringen uppger att den står fast vid överskottsmålet. Samtidigt förmår man inte leva upp till detta. Överskottsmålet nås inte. Vår hållning är att regler ska efterlevas. Eventuella förändringar av överskottsmålet bör utredas i god ordning och annonseras i god tid i förväg – inte smygas igenom i det tysta.

Uppföljning av de budgetpolitiska målen

Det finanspolitiska ramverket har tjänat Sverige väl. Ordning och reda i de offentliga finanserna är en viktig konkurrensfördel för Sverige. Grunden för detta är att de regelverk som satts upp också efterlevs. Regeringen begränsar utgifterna och överskrider inte utgiftstaken. Det är bra. Därför fokuserar den nedanstående uppföljningen på uppfyllelsen av överskottsmålet.

För att utvärdera uppfyllelsen av överskottsmålet har regeringen själv valt att upprätta tre indikatorer: Det historiska tioårsnittet, det konjunkturjusterade sparandet samt en sjuårsindikator som mäter sparandets utveckling över budgetåret, de tre föregående åren och de tre följande åren.

Regeringen fann redan i förra årets budgetproposition att den föreslagna politiken inte var förenlig med överskottsmålet. Om det bakåtblickande tioårsnittet konstaterades: ”År 2002–2011 motsvarade det finansiella sparandet i den offentliga sektorn i genomsnitt 0,7 procent av BNP. Sparandet låg med andra ord något under målsatt nivå.”

33Figur 24: Finansiellt sparande i offentlig sektor samt indikatorer för avstämning mot överskottsmålet

Källa: Budgetpropositionen för 2014

Om sjuårsindikatorn konstaterades, likaledes, att ”Om vikt tillmäts både den ojusterade och den konjunkturjusterade sjuårsindikatorn förefaller det finansiella sparandet ligga något under överskottsmålet.” Även det strukturella sparandet pekar i samma riktning: ”Denna indikator pekar på ett sparande som ligger under målet i år och nästa.”

Regeringen bedömde själv att reformutrymmet i budgetpropositionen för 2013 var väl tilltaget: ”Sammantaget visar indikatorerna som används för

att följa upp överskottsmålet på ett finansiellt sparande som ligger något under målet 2012–2014.”

Sedan förra året har de indikatorer regeringen använder för att utvärdera måluppfyllelsen sjunkit ytterligare. Samtliga ligger långt ifrån den målsatta nivån. I budgetpropositionen för 2014 finner regeringen att ingen av indikatorerna är i närheten av nivån 1,0 procent (se tabell ovan). Sjuårsindikatorn är negativ.

Regeringen konstaterar i budgetpropositionen för 2014 att ”Om vikt tillmäts både den ojusterade och den konjunkturjusterade sjuårsindikatorn ligger det finansiella sparandet under 1 procent av BNP samtliga år”. Vidare konstateras att ”Det strukturella sparandet bedöms vara lägre än 1 procent av BNP 2012–2015 för att sedan öka till något över 1 procent 2017. Denna indikator pekar således på ett sparande som ligger under överskottsmålets nivå fram t.o.m. 2015 vid en oförändrad politik, utöver de åtgärder som föreslås i denna proposition.”

Ett är tydligt: Enligt de indikatorer regeringen själv fastställt för att följa upp måluppfyllelsen är den förda politiken inte förenlig med överskottsmålet.

En alternativ metod för att stämma av den förda politiken mot det finanspolitiska ramverkets mål är att tillämpa en helt framåtblickande utvärdering. En sådan beskrivs utförligt i budgetpropositionen för 2011¹¹. I beskrivningen framhåller regeringen att reformutrymmet beräknas utifrån att det vid prognosperiodens slut ska finnas en kvarvarande säkerhetsmarginal i förhållande till överskottsmålet.

Säkerhetsmarginalen motiveras av att BNP-gapen vanligtvis inte är symmetriska, risken för en oväntad konjunkturedgång samt att den genomsnittliga revideringen av det strukturella sparandet är betydande. ”Mot denna bakgrund gör regeringen bedömningen att en rimlig säkerhetsmarginal till överskottsmålet för det strukturella sparandet

uppgår till minst 1 procent av BNP”. Det innebär ”att det strukturella sparandet bör uppgå till minst 2 procent” vid prognosperiodens slut.

I budgetpropositionen för 2014 förutses det strukturella sparandet vid prognosperiodens slut ligga på 1,2 procent av BNP – långt under den nivå om minst 2 procent som fastställts tidigare. Det är viktigt att notera att regeringen reviderat sin syn på BNP-gapen, och numera anser att de är mindre asymmetriska. Detta skulle i sig tala för en något lägre säkerhetsmarginal vid horisonten. Dock kvarstår regeringens övriga motiv för den högre säkerhetsmarginalen.

Det är tydligt att regeringens egen framåtblickande utvärdering av måluppfyllelse – tillämpad på det sätt som regeringen angav för tre år sedan – inte heller visar att den förda politiken är förenlig med överskottsmålet.

Expertmyndigheterna

Regeringens har tre expertmyndigheter som stämmer av den förda politiken mot det finanspolitiska ramverket – Finanspolitiska Rådet, Konjunkturinstitutet och Ekonomistyrningsverket.

Finanspolitiska Rådet noterar: ”överskottsmålet nås inte”. Rådet konstaterar vidare ”att de indikatorer regeringen redovisar pekar på att överskottsmålet inte uppnås. Rådets bedömning, liksom beräkningar från såväl Konjunkturinstitutet som Ekonomistyrningsverket, visar att det kommer att ställas stora krav på finanspolitiken för att målavvikelsen ska kunna korrigeras. För att upprätthålla trovärdigheten för det finanspolitiska ramverket bör regeringen presentera en tydlig plan för hur överskottsmålet ska kunna nås under den konjunkturcykel som är relevant för måluppfyllelsen.”

”Enligt *Konjunkturinstitutets* bedömning finns det inget långsiktigt reformutrymme. Ofinansierade åtgärder i höstens budget kräver därför

motsvarande besparingsåtgärder framöver om överskottsmålet ska uppfyllas.”

Ekonomistyrningsverket konstaterar: ”Överskottsmålet nås inte. Indikatorerna för utvärdering av överskottsmålet visar att målet inte nås de närmaste åren. För att målet ska nås krävs skattehöjningar eller utgiftsminskningar.”

Expertmyndigheterna är eniga: Överskottsmålet nås inte. Regeringen har flera år överskattat reformutrymmet. Överskottsmålet medger inte de stora ofinansierade skattesänkningar som föreslås i budgetpropositionen.

Sysselsättningspolitiskt ramverk

Full sysselsättning är den ekonomiska politikens viktigaste mål. Men under 20 år har Sverige haft högre arbetslöshet och lägre sysselsättning, även i perioder med stark BNP-tillväxt, än vad som var fallet före 1990-talskrisen.

35

Figur 25: Arbetslöshet i EU:s medlemsländer Ranking Land*Källa: Eurostat, senaste säsongjusterade månadsuppgift, sep 2013*

Full sysselsättning är ett läge när alla som kan och vill arbeta också hittar ett arbete. Men det räcker inte med låg arbetslöshet. För att begreppet full sysselsättning ska vara meningsfullt som målsättning krävs att sysselsättningsgraden samtidigt är hög. Många måste både vilja och kunna arbeta.

För att den samlade ekonomiska politiken ska ta tydligare steg mot full sysselsättning behöver ett sysselsättningspolitiskt ramverk utvecklas. Ett sysselsättningspolitiskt ramverk med ett övergripande mål tydliggör politikens inriktning. Det stärker styrningen inom regeringskansli och myndigheter för att lyfta fram nya förslag som verkar i riktning mot måluppfyllelse. Ramverket ska följa utvecklingen i sysselsättningsgraden

för såväl kvinnor som män, antalet arbetade timmar och arbetslösheten.

Det sysselsättningspolitiska ramverket ska byggas kring ett tydligt mål för jobben: Sverige ska mellan 2014 och 2020 öka antalet människor som arbetar och antalet arbetade timmar i ekonomin så mycket att vi når lägst arbetslöshet i EU.

Ökad jämställdhet är viktigt för ökad sysselsättning. I dag är sysselsättningsgraden bland män betydligt högre än bland kvinnor. Både när man mäter hur stor andel av kvinnor och män som arbetar; men framför allt om man tar hänsyn till att kvinnor generellt sett har kortare arbetstid än män. Det är inte förnuftigt. Kvinnors sysselsättning ska öka.

Ett ambitiöst mål ska följas av en kraftfull politik med fokus på jobben. Då krävs ordning och reda i de offentliga finanserna, en aktiv näringspolitik, investeringar i människors kunskaper och kompetens och en fungerande välfärd.

Investeringsplan

I ett internationellt perspektiv har Sverige starka statsfinanser, vilket till stor del förklaras av det finansiella ramverk som tidigare socialdemokratiska regeringar utarbetade. För att bedöma värdet på statens förmögenhet räcker det emellertid inte med att enbart se till statens finansiella ställning. För att bedriva en väl avvägd ekonomisk politik måste man även beakta hur värdet på de statliga reala tillgångarna, det vill säga vägar, järnvägar och annat fysiskt kapital i statlig ägo, utvecklas.

Värdet på den offentliga kapitalstocken beror av investeringsbeslut som tagits under en betydande tidsrymd. För att analysera behovet av ökade investeringar behöver man därför studera utvecklingen i ett längre

historiskt perspektiv. Sedan ungefär femton år tillbaka har de offentliga investeringarna stabiliserats kring tre procent av BNP.

För att på bästa sätt följa hur de offentliga investeringarna utvecklas över tid behöver investeringarna tydligt redovisas. Vi föreslår att en investeringsplan över de samlade offentliga investeringarna varje år ska biläggas budgetpropositionen. Planen ska redovisa i närtid genomförda, nu pågående samt planerade offentligt finansierade investeringsprojekt. Investeringsplanen ska redovisas för samma period som utgiftstaken fastställs. Investeringsplanen ska redovisas både i absoluta tal och som andel av den samlade ekonomin. Kapitalstockens utveckling ska särskilt belysas.

Figur 26: Arbetslöshet i EU15 år 2012

Källa: Eurostat

Figur 27: Ungdomsarbetslöshet i EU15 år 2012

Källa: Eurostat

Socialdemokraternas bedömning av reformutrymmet

Regeringens politik har under många års tid fjärrat sig från överskottsmålet. Att i ett slag återgå till en bana som är förenlig med målet skulle innebära en mycket kraftig åtstramning – vilken skulle äventyra återhämtningen i ekonomin och på arbetsmarknaden. Det finns ingen anledning att i rådande konjunkturläge genomföra en så kraftig åtstramning. Regeringen borde emellertid redan förra året ha noterat den systematiska avvikelse från målet som uppstått och anpassat politiken till detta.

För 2014 föreslår regeringen ofinansierade reformer för 24,16 miljarder kronor. Det är inte förenligt med överskottsmålet. Regeringen borde i

stället föreslå en mindre volym ofinansierade reformer – vilket skulle innebära förbättrad måluppfyllelse. Vi föreslår i stället reformer motsvarande 20,52 miljarder kronor för 2014. Det innebär att vi föreslår en något stramare politik än regeringen.

Samtidigt innebär våra förslag mer kraftfulla investeringar i jobb och utbildning, vilket stärker möjligheterna till en återhämtning på arbetsmarknaden. Med en något stramare politik som är mer fokuserad på jobb kan ekonomin snabbare närma sig en bana som är förenlig med överskottsmålet. Våra förslag innebär starkare offentliga finanser och bättre måluppfyllelse.

Utgiftstak

För att förhindra att tillfälligt högre inkomster används för att finansiera varaktigt högre utgifter infördes 1997 ett system med utgiftstak för staten. Sedan systemet infördes har utgiftstaken klarats samtliga år och bidragit till sunda offentliga finanser.

Socialdemokraterna föreslår att utgiftstaket för åren 2014, 2015 respektive 2016 ska uppgå till 1127, 1147 respektive 1197 miljarder kronor.

3. EN AKTIV NÄRINGSPOLITIK GENOM STRATEGISK SAMVERKAN

Vårt mål är att ha EU:s lägsta arbetslöshet år 2020. Då måste fler jobb skapas. Det kräver en aktiv näringspolitik – med insatser för stärkt samverkan, bättre innovationsklimat, bättre förutsättningar för att starta företag och att få dem att växa samt bättre förutsättningar för företagen att exportera och att exportera till allt större marknader.

Sverige är ett av världens mest öppna, innovativa och konkurrenskraftiga länder. Frihandel och globalisering skapar stora möjligheter för Sverige och svenska företag. Vi Socialdemokrater vill stärka Sveriges innovationsklimat och därmed skapa förutsättningar för nya jobb att växa fram.

Vi ser med oro på att Sverige nu sjunker i World Economic Forums ranking över konkurrenskraft. Sverige är för litet för stora motsättningar. För att Sverige ska stå starkt i den internationella konkurrensen krävs ett väl utvecklat samarbete mellan politik, näringsliv, fackliga organisationer och akademi. Näringslivet är inget särintresse. Samverkansmodeller mellan det privata och offentliga har historiskt varit mycket viktiga för att driva på utvecklingen i Sverige.

Konkurrenskraften i näringslivet främjas av långsiktighet i investeringar och ägande. Socialdemokraterna avser att se över hur långsiktiga investeringar kan premieras framför spekulation och kortsiktighet.

Samverkan är centralt för att se till att forskning och utveckling (FoU) blir till kommersiella produkter. En viktig förklaring till att alltför få idéer blir

till kommersiella svenska produkter och tjänster är brister i samordningen av offentliga och privata resurser till FoU och riskkapital. Därför är det nödvändigt att utveckla modeller för en bättre strategisk samverkan mellan politik, akademi och näringsliv. Vi vill utveckla samverkansformer som främjar innovation, export och fram- och tillväxten av företag.

Sverige behöver en aktiv näringslivspolitik för att skapa fler jobb. Vi stärker förutsättningarna för innovation, export och tillväxten hos små- och medelstora företag.

Ett nationellt innovationsråd

Socialdemokraterna vill inrätta ett nationellt innovationsråd direkt underställt statsministern. I rådet samlas representanter från näringsliv, akademi och arbetsmarknadens parter.

Det nationella innovationsrådet kommer att fungera som en ny infrastruktur för att löpande utbyta erfarenheter, identifiera nya utmaningar och föreslå nya initiativ för att stärka Sveriges innovations- och konkurrenskraft. Innovationsrådet kommer att ha en jämställd sammansättning.

Ett tidigt uppdrag för det nationella innovationsrådet blir att identifiera ett antal övergripande områden där det behövs samverkansprogram. Det ska handla om näringar, teknologier och utvecklingsområden där Sverige har möjlighet att inta en världsledande ställning, och där offentliga insatser tillsammans med insatser från näringslivet kan förbättra Sveriges position.

Ett annat uppdrag för det nationella innovationsrådet blir att lägga fast de strategiska utgångspunkterna för den nya fonden för finansiering i tidiga skeden. För att stödja innovationsklimatet i hela landet vill vi knyta regionala utvecklingsråd till det nationella innovationsrådet för samverkan och insatser på regional nivå.

Strategiska samverkansprogram

För ett litet exportberoende land som Sverige är det nödvändigt att det finns ett fungerande och väl utvecklat samarbete mellan politik, näringsliv och akademi. Samverkansmodeller mellan det privata och offentliga har historiskt varit viktiga för den svenska samhällsutvecklingen. Därför vill vi i dialog med näringslivet, akademien och de fackliga organisationerna utveckla en samverkansmodell som tar sin utgångspunkt i centrala framtidsutmaningar för vårt samhälle – både inhemska och globala.

Det nationella innovationsrådet ska peka ut den övergripande inriktningen och viktiga näringar och samhällsutmaningar där innovations- eller konkurrenskraften behöver stärkas. Utifrån detta tillsätts ett samverkansprogram för berörd bransch eller samhällsutmaning där näringsliv, akademi och politik inom berörda sektorer diskuterar vad som mer konkret behöver göras och tar fram förslag på åtgärder. Vård för dessa samverkansprogram är Vinnova, som också får del av de resurser som knyts till programmen.

Ansatsen i samverkansprogrammen är att framtidens samhälleliga möjligheter och utmaningar, rätt hanterade, innebär betydande möjligheter att stärka svensk konkurrenskraft och därmed en möjlighet att skapa nya arbetstillfällen. Programmen ska samfinansieras mellan näringsliv och samhälle. Beroende på programmets omfattning och inriktning kan de komma att löpa under ett flertal år.

Identifieringen av vilka områden som borde bli föremål för strategisk samverkan kommer att diskuteras inom innovationsrådet. Vi kan dock redan nu adressera två viktiga utmaningar som kommer att mötas med samverkansprogram.

Klimatutmaningen. Världens länder måste samla sig för att möta klimatutmaningen och de snabbt stigande råvarupriserna. Råvarupriserna har ökat kraftigt under de senaste tio åren och lite tyder på att vi sett

slutet på denna trend. En ökad användning av resurssnål teknik och gröna energikällor är inte längre bara en fråga om moraliskt ansvarstagande utan också en konkurrensfördel som växer sig allt starkare. Svenska samhällsplaneringsmodeller ger möjligheter för en klimatsmart stadsplanering. Här finns viktiga möjligheter till kunskapsintensiv tjänsteexport. Svenska företag ska både vara ledande när det gäller energieffektivisering och att utveckla och använda resurssnål teknik.

Life Science. Den demografiska utvecklingen med åldrande befolkning ställer stora krav på hela vård- och omsorgssektorn. Det är en utmaning som Sverige delar med hela Europa. Vi ser även att den globala efterfrågan på sjukvårdsrelaterade varor och tjänster ökar liksom behovet av nya produkt- och processinnovationer. Sverige har tappat både forskning och industriell kapacitet inom Life Science under en följd av år. Därför behövs en tydlig strategi som identifierar våra styrkeområden, stärker den medicinska forskningen och kan sätta in insatser för att stärkas och utveckla det svenska Life Science-klustret. Här ligger en stor exportpotential för svenska företag och möjlighet till högkvalificerade arbetstillfällen.

Vi avsätter 500 miljoner år 2014 för start av samverkansprogram mellan näringslivet, akademien, arbetstagarorganisationerna och politiska beslutsfattare. De första programmen ska adressera de möjligheter som öppnar sig inom Life Science och klimatutmaningen. Programmen ska löpa under fyra år och därmed omfatta 2,0 miljarder kronor.

Innovationsfond för tidiga skeden

Sverige behöver öka den kommersiella utväxlingen på satsade resurser i FoU. Ett innovativt tillväxtföretag går normalt igenom en fas där behovet av kapital inte möts av privata investerare. Studier har visat att Sverige i jämförelse med flera andra jämförbara länder har sämre tillgång till kapital under de allra tidigaste faserna, där behovet av finansieringsstöd

är som störst. Därför vill Socialdemokraterna avsätta 2 miljarder kronor i en ny fond för investeringar i tidiga skeden.

Målet är att den nya fonden ska arbeta flexibelt och i samverkan med aktörer runt om i landet hitta fungerande lösningar för att tillfredsställa behovet av finansiering i tidiga skeden. Närmare inriktning och förutsättningar för den nya fonden blir en fråga för det nationella innovationsrådet att lägga fast. De regionala utvecklingsråden blir viktiga aktörer för att bygga en fungerande infrastruktur för denna finansiering i tidiga skeden.

Dagens statliga riskkapitalsystem är ineffektivt organiserat och behöver struktureras om. Det består av ett flertal aktörer som bitvis överlappar och konkurrerar med varandra. På grund av snäva låsningar till bransch eller geografiskt område används stora delar av kapitalet inte alls. Vi vill se över den statliga riskkapitalförsörjningen. Den nya Innovationsfonden kapitaliseras genom att outnyttjade resurser hos Fouriertransform förs till den nya fonden. Befintliga investeringar inom Fouriertransform berörs inte.

Vi föreslår att det inrättas en marknadskompletterande fond för finansiering i tidiga skeden. För att öka den kommersiella utdelningen på satsade resurser avsätts två miljarder kronor i den nya fonden. Fonden kapitaliseras genom att outnyttjade resurser hos Fouriertransform förs till den nya fonden

Kompetenscentrum för offentlig upphandling

Stat, kommun och landsting upphandlar årligen varor och tjänster till ett värde av ungefär 500 miljarder kronor. Brister i kompetens hos upphandlande myndigheter har konstaterats, liksom möjligheten att den offentliga upphandlingen kan bli mer innovationsdrivande.

I dagsläget förekommer knappast någon innovationsupphandling, dvs. upphandling av lösningar som tillfredsställer ett behov eller löser ett

problem för vilket det saknas etablerade lösningar i form av befintliga produkter eller tjänster. Historiskt har sådan teknikupphandling resulterat i betydande innovationer inom exempelvis eldistribution och telefoni.

Det krävs en nationell strategi för innovationsupphandling. Inom ramen för den nationella strategin vill vi särskilt att statliga myndigheter och aktörer får i uppdrag att tillgodose behov av nya hållbara lösningar, exempelvis inom trafikområdet.

Vi vill avsätta 50 miljoner kronor år 2014 för att etablera ett kompetenscentrum för offentlig upphandling. Vi vill utforma en nationell strategi för innovationsupphandling.

Fler och växande företag

Sverige behöver ett starkt näringsliv, byggt såväl på stora exportföretag som på små och medelstora företag som växer med fler anställda. Den tillverkande industrin är central för vårt välstånd. Den genererar produktivitetstillväxt och exportinkomster. De stora industriföretagen utgör en förutsättning för många av de jobb som tillkommer i andra branscher. Inom tjänstesektorn dominerar de små- och medelstora företagen, och där sker en stor del av dagens jobbtillväxt. Det är viktigt att ta tillvara jobbpotentialen inom mindre företag bättre.

Slopad sjuklönevecka

För att underlätta för småföretag att våga ta steget och anställa måste hela samhället vara med och dela på riskerna. Det gäller inte minst risken för att den anställda blir sjuk. Idag tvingas företagen att bära en allt för stor del av kostnaden när en anställd blir sjuk.

En undersökning som SKOP tagit fram på uppdrag av Företagarna visar att arbetsgivarnas ansvar för att betala sjuklön de två första veckorna av en sjukdomsperiod minskar företagens vilja att anställa. Enligt undersökningen har 16 procent av företagen en eller flera gånger avstått

från att anställa en person på grund av sjuklöneansvaret. Det är framför allt små och medelstora företag som håller tillbaka sina anställningsplaner till följd av risken att dra på sig sjuklönekostnader.

Syftet med sjuklöneansvaret är att öka incitamenten för arbetsgivarna att minska sjukfrånvaron, till exempel genom förbättringar av arbetsmiljön och/eller utökad kontroll av giltigheten i frånvaron. Men i andra vågskålen ligger att det utökade arbetsgivaransvaret kan leda till att företagen väljer bort att anställa, inte minst personer med hög risk för sjukfrånvaro.

Vi föreslår att arbetsgivarens kostnadsansvar för den andra sjuklöneveckan i sjukförsäkringen (sjukdag 8 – 14) slopas. Reformen innebär ingen förändring för den anställda då sjuklönereglerna för den enskilde kvarstår i sin nuvarande utformning. Förslaget innebär att företagen endast har kostnadsansvaret för dag 2 – 7 i sjuklöneperioden. Förslaget beräknas försvaga de offentliga finanserna med 1,5 miljarder kronor år 2014.

Stärkt kapitalförsörjning för inkubatorer

Förutsättningen för entreprenöriell framgång är att i ett tidigt skede få tillgång till kompetens och kapital. Vi föreslår en ny modell för statlig riskkapitalförsörjning kopplad till regionala inkubatorer. Syftet är att omvandla innovativa idéer som ännu anses för riskfyllda och befinner sig i ett för tidigt skede för att få finansiering från enbart privata investerare till företag som befinner sig i ett uppstartsskede. Målet bör vara att företagen efter tiden inom inkubatorn ska bli kapabla att erhålla privat finansiering och fungera utan statligt stöd. Återbetalning av statligt stöd sker när företag genererar intäkter.

Vi avsätter 50 miljoner kronor år 2014 till att kapitalförstärka regionala inkubatorer.

Nyföretagargaranti

Små och medelstora företag har generellt sett svårare att hantera risker än stora företag. Ett litet företag har mindre verksamhet att slå ut fasta kostnader på. Små och medelstora företag har därför ofta svårare att finansiera investeringar och utvecklingskostnader, som i vissa fall även har positiva samhällsekonomiska effekter. Det drabbar särskilt nyföretagare med bristande möjligheter att ställa ekonomiska säkerheter för lån.

Idag har många entreprenörer med en hållbar affärsidé svårt att bli beviljade lån om de saknar tillräckliga säkerheter. Banken är ofta en extern aktör som har god kunskap om företaget. De banker som så vill ska kunna erbjudas att medverka i en försöksverksamhet med Nyföretagargarantier där staten garanterar en andel av lånet – till exempel halva. Detta kan ge bankerna möjlighet att expandera lånen till småföretag utan att öka sin totala riskexponering – samtidigt har banken ett starkt incitament att göra en noggrann kreditprovning genom att man står en väsentlig del av kreditrisken.

Endast på förhand godkända banker föreslås kunna erbjuda garantin. För att banken ska kunna pröva möjligheten till lånegaranti bör vissa krav ställas på företaget och dess ägare. Dessa kan vara att ägarna saknar egna medel som kan satsas i bolaget, att det finns en liv- eller kapitalförsäkring som klarar lånet eller delar av det i händelse av dödsfall och att ägarna går i personlig borgen för garanterat belopp. Banken är skyldig att göra en noggrann provning, annars finns risk för att garantin inte är giltig i händelse av obestånd.

Vi avsätter 50 miljoner kronor år 2014 till en försöksverksamhet för Nyföretaggaranti som syftar till att möjliggöra fler nya och omstartade företag.

Samverkansstiftelser

Det är ett problem för Sverige att vi har så få småföretag som växer med fler anställda. Här finns en stor potential, inte minst i områden med hög arbetslöshet i storstädernas förorter. Många små företag med bärkraftiga idéer som ser möjligheter att öka sin produktion möter ofta svårigheter av olika slag som förhindrar en expansion med fler anställda. Det kan t.ex. handla om problem med kapitalanskaffning eller kompetensförsörjning. Många har behov av rådgivning i samband produktutveckling eller exportsatsningar. Med rätt stöd och resurser skulle fler företag kunna expandera sin verksamhet och anställa fler.

De bästa rådgivarna för ett litet företag som vill växa är ofta en annan entreprenör med erfarenhet av att driva och utveckla en verksamhet. Att få fler sådana entreprenörer att engagera sig lokalt i mindre företag och deras affärsidéer kan bidra till att skapa tillväxt och fler jobb.

Lokala och erfarna entreprenörer med beredskap att investera i andra företag och att agera mentorer kan tillsammans med offentliga aktörer stötta expansion och tillväxt hos nya företag.

En intressant samverkansmodell kan byggas kring samverkansstiftelser. Modellen har redan provats med goda resultat, och fler lokala initiativ är på gång.

Entreprenörerna som samverkar med stiftelsen förbinder sig att tillhandahålla investeringskapital till satsningar i företag som de själva bedömer som bärkraftiga. Företagarna investerar alltså direkt i bolag som vill växa.

Kopplat till nätverket av entreprenörer byggs en stiftelse vars uppgift är att knyta upp lokala intressenter som på olika sätt kan bidra för att möjliggöra tillväxt i företagen. Däri ingår t.ex. lokala banker, statliga riskkapitalaktörer, kommunföreträdare, Arbetsförmedling, exportrådgivare och försäkringsbolag. Stiftelsens uppgift blir att

tillhandahålla stöd i form av administrativ kompetens och vissa personella resurser, rådgivning av olika slag samt bistå med kontakter vid organisationer och myndigheter. Förutom jobbskapande genom nya eller växande företag kan också matchning av arbetssökande mot företag som söker arbetskraft ingå i stiftelsernas verksamhet.

Vi tror att samverkan där näringslivet på den lokala nivån utgör nav och motor vore en modell värd att pröva, både i storstadsområden och i glesbygd. Vi tror att näringslivet lokalt ofta vill och kan bistå med resurser för lokal utveckling.

Vi vill investera i en ny form av lokal samverkan för tillväxt och fler jobb genom att skapa förutsättningar för inrättande av lokala stiftelser med uppgift att knyta till sig erfarna entreprenörer med intresse av att investera i lokala entreprenörsbolag. Vi avsätter 50 miljoner kronor 2014 för denna nya typ av lokalt entreprenörstöd.

Underlätta generationsväxling – regionala företagarförmedlingar

Sverige står inför en betydande generationsväxling inom små- och medelstora företag. Enligt en undersökning från Företagarna från början av 2012 planerade var fjärde företagare att dra sig tillbaka på fem års sikt. Vi har låtit Riksdagens utredningstjänst undersöka hur åldersstrukturen är bland landets små och medelstora företagare. Av undersökning framgår att av de knappt 550 000 småföretagare som omfattades var drygt 40 procent i åldrarna 55 år och äldre. 16 procent, närmare 90 000 företag, drevs av personer äldre än 65 år.

Det händer att välfungerande företag läggs ned därför att det inte finns någon som är intresserad av att ta över verksamheten. Drygt åtta av tio unga anser sig samtidigt kunna klara av att starta företag. Däremot efterfrågas kontakter och matchning mellan företagare som vill avyttra sin verksamhet och intressenter som kan tänkas ta över verksamheten.

Fler människor som vill och kan ta över befintliga välfungerande företag är viktigt för att säkra jobb och tillväxt framöver.

Vi avsätter 30 miljoner kronor år 2014 för inrättande av regionala företagsförmedlingar, dit företagare kan vända sig för att få hjälp med matchning till andra som har intresse av att ta över företag. Företagsförmedlingarna bör initieras på lokal och regional nivå i samverkan mellan stat, kommuner, högskolor och företagsorganisationer.

Figur 28: Företagare efter ålderskategori

Källa: SCB

Basfinansiering till Aktörsrådet

Staten behöver ta tillvara på den kompetens som finns hos rådgivarorganisationerna på ett bättre sätt. Dessa organisationer möter nya företagare dagligen. Rådgivarorganisationerna besitter kunskap och engagemang som inte kan överskattas. Förra året samlades flera organisationer inom Aktörsråd för företagande. Fortfarande saknas tillräcklig basfinansiering för att ge de ideella organisationerna möjlighet att bedriva och utveckla en effektiv företagsrådgivning.

Vi föreslår att basfinansieringen till rådgivarorganisationerna i Aktörsråd för företagande förstärks med 30 miljoner kronor år 2014.

Studentmedarbetare

Ungefär hälften av alla företag i Sverige definieras av SCB som innovativa företag, dvs. de utvecklar produkter eller produktionsprocesser som är nya för företaget. Däremot är det betydligt färre som bedriver FoU, dvs. utvecklar produkter och produktionsprocesser som är nya för världen. Endast ungefär sex procent av småföretagen och tolv procent av de medelstora företagen har uppskattats göra detta.

Många små och medelstora företag skulle kunna ha nytta av ett tätare samarbete med högskolor och universitet. Vi vill att fler företag ska få möjligheter att anamma nya metoder och forskningsresultat samt att studenter ska ges möjlighet att arbeta extra inom sitt utbildningsområde och bidra med ny och värdefull kompetens. Därför bör universitet och högskolor ha anställda kompetensförmedlare. En viktig uppgift för kompetensförmedlarna är att matcha kompetens hos studenterna med behoven hos företagen, och att se till att fler studenter kan hitta relevanta jobb bredvid studierna.

Vi föreslår att de 30 största universiteten och högskolorna får medel för att anställa en kompetensförmedlare med uppgift att matcha kompetens hos studenter med behov av hos företag lokalt och regionalt. Vi avsätter 15 miljoner kronor år 2014 för detta syfte.

Export

Världsekonomin drar Sverige ur lågkonjunkturen. Men det bygger på att svenska företag kan ta de möjligheter en växande exportmarknad innebär. Här krävs nya insatser. En stark export är avgörande för att skapa fler jobb och högre tillväxt. Att förbättra små och medelstora företags förutsättningar att växa genom att nå ut på nya större marknader är en del av en framgångsrik politik för att bekämpa arbetslösheten.

När världskonjunkturen stärks växer Sveriges exportmarknad. Samtidigt hårdnar konkurrensen. Den starka kronkursen är en utmaning för svenska exportföretag. Även handelsmönstret förändras. Marknadstillväxten är betydligt högre utanför våra traditionella exportmarknader, än på dessa. Svenska exportföretag som i hög utsträckning är beroende av den europeiska marknaden behöver bli bättre på att nå nya och växande marknader.

Svenska exportföretag har under de senaste decennierna tappat större markandsandelar än jämförbara länders. Enligt Svenskt Näringsliv har

svenska exportföretag tappat exportmarknadsandelar i tillväxtländerna. En jämförelse från 1990-talet fram till idag visar att 17 av EU:s medlemsländer har haft bättre exportutveckling i BRIC-länderna jämfört med Sverige.

Samtidigt visar Riksrevisionens granskning av regeringens främjandearbete på allvarliga brister. Regeringens styrning uppges vara splittrad och möjligheterna att fatta strategiska beslut är begränsade. Riksrevisionen påtalar också att det saknas regeringsbeslut om den så kallade exportvisionen.

Exportvisionen – att fördubbla exporten på fem år till 2015 – saknar en vägledande roll utanför handelsministerns egna departement och egna medarbetare. Visionen dömdes tidigt ut av sakkunniga. Verkningsfulla åtgärder för att nå visionen har uteblivit. Inget tyder heller på att visionen kommer att bli verklighet. Ambitiösa målsättningar måste följas av verkningsfulla initiativ. Sådana har uteblivit.

Sverige behöver en trovärdig strategi för ökad export. En nationell exportstrategi innehåller insatser som stärker svenska företags export på tillväxtmarknader och ökar antalet exporterande svenska företag. Särskilt fokus bör ligga på att stärka de små och medelstora företagens exportmöjligheter. Det är här vi ser att de stora behoven av exportunderstöd finns och det är även här merparten av de nya jobben växer fram.

Vi presenterar, som ett första steg, förslag på ett antal insatser som bör ingå i en nationell strategi för ökad svenskt export. Ytterligare insatser inom ramen för strategin bör utvecklas i samverkan med näringslivet och fackliga organisationer.

Vi avsätter sammanlagt 300 miljoner kronor för 2014 för åtgärder som stärker små och medelstora företags exportmöjligheter och främjar svenska företags export.

Ökat exportfrämjande till nya marknader

Sverige är en liten marknad. För att svenska företag ska kunna växa och anställa fler behöver de nå nya och fler kunder världen över. Vårt närområde, Norden och övriga Europa, kommer alltså att vara en viktig exportmarknad. Samtidigt behöver fler företag nå ut till de växande marknaderna i Asien, Afrika och Sydamerika. Om fler svenska företag ges möjlighet att exportera till de växande ekonomierna skapas fler jobb här i Sverige.

I en rapport från Exportkreditnämnden (EKN) om export till tillväxtländer framgår tydligt den tillväxtpotential som finns för små svenska företag.¹² Jämfört med små företag som enbart exporterar till de traditionella marknaderna har små företag som exporterar till tillväxtmarknader en mer positiv bild av såväl efterfrågan som möjligheten att utveckla sin export. EKN pekar särskilt ut Ryssland, Kina och Brasilien samt länder i Afrika som viktiga marknader att fortsätta utveckla för svenska företag.

Vi vill öka statens ambitioner inom exportfrämjande och stärka exporten genom att förbättra förutsättningarna för företagen att etablera affärskontakter och att ta sig in på nya marknader. Ytterligare resurser ska därför tillföras för exportfrämjande insatser på växande marknader i Afrika, Asien och Sydamerika.

Med en aktiv utrikesrepresentation kan Sverige arbeta strategiskt för att främja svenska företag på viktiga marknader. Genom att finnas på plats kan svensk utrikesrepresentation på ett konkret sätt hjälpa till att knyta kontakter, agera dörröppnare och skapa mötesplatser mellan svenska företag och kunder på utlandsmarknaderna.

Vi vill stärka möjligheterna till ökad export genom att förbättra förutsättningarna för företagen att etablera affärskontakter och att ta sig

in på nya tillväxtmarknader. Sveriges utrikes- och främjandepolitik bör avspegla detta.

Regeringen har valt att lägga ner utrikesrepresentationer på växande marknader i Asien och Afrika. Även i USA har regeringen lagt ner konsulaten i New York och Los Angeles. Mot bakgrund av att den svenska exporten behöver utvecklas på tillväxtmarknaderna är regeringens nedläggning av strategiskt lokaliserad utrikesrepresentation olycklig. Kännedom om var de växande ekonomierna finns ska spela in när kommande beslut om nya ambassader eller konsulat tas. Sverige bör vara representerat i världsmetropolen New York liksom ha god närvaro i länder i Asien, Afrika och Sydamerika.

Vi avsätter 150 miljoner kronor år 2014 för att främja små och medelstora företags export på växande marknader i Asien, Afrika och Sydamerika, samt öppnande av utrikesrepresentation på strategiska tillväxtmarknader. Vi prioriterar öppnande av representation i New York, Kanton, São Paulo samt Gaborone.

Stärka Sveriges internationella tillgänglighet

För att öka exporten och locka fler investeringar till Sverige behöver Sveriges tillgänglighet och internationella attraktionskraft stärkas. Arlanda tappar i konkurrens gentemot andra internationella flygplatser. Såväl Danmark som Norge rankas i internationella mätningar högre än Sverige vad gäller tillgänglighet via flyg.

Internationella flygförbindelser spelar stor roll för svenska företags möjligheter att växa och utvecklas, rekrytera expertkompetenser och snabbt kunna nå kunder på världsmarknaden och konkurrera på viktiga exportmarknader. För fler jobb här i Sverige krävs snabba och effektiva kommunikationer med omvärlden.

Vi föreslår att staten tillsammans med berörda parter - stat, näringsliv och region tar fram en aviationstrategi med åtgärder för att stärka de internationella

kommunikationerna till och från Sverige och få tillstånd fler direktlinjer till de växande tillväxtmarknaderna.

Enklare för små och medelstora exportföretag att söka stöd

Idag finns en rad statliga aktörer som på olika sätt arbetar med att stärka företags internationalisering och exportförutsättningar. Det är viktigt att aktörerna agerar mer samordnat. Vi vill underlätta för små och medelstora företag att exportera och öka deras möjligheter att växa genom att utveckla en dörr in till olika typer av rådgivning, information och finansiellt stöd.

För att stärka samordningen mellan olika exportfrämjande aktörers insatser och sänka trösklarna mot exportmarknaden för enskilda företag föreslår vi att regionala exportcentra byggs upp enligt principen ”en dörr in”. Till de regionala exportcentra kan företagen vända sig för att ta del av ett samlat utbud av insatser och få rådgivning och information kring frågor som rör företagets exportplaner. En förstärkt roll till Business Swedens regionala exportrådgivare kan utgöra en viktig bas i ett sådant utvecklingsarbete.

Vi avsätter 30 miljoner kronor år 2014 för utveckling av regionala exportcentra enligt principen ”en dörr in”.

Subventionerade garantiavgifter för förstagångsexportörer

Kreditrisker tillhör de främsta hindren för etablering för små och medelstora företag på nya marknader. Empiriska studier har visat att exportkrediter är en framgångsrik metod för det offentliga att främja export.

Vi vill utveckla Exportkreditnämndens verksamhet i syfte att ytterligare sänka trösklarna för små och medelstora företags i samband med export genom att pröva möjligheten till subventionerade garantiavgifter för förstagångsexportörer. Modellen förutsätter att tillvägagångssättet är förenligt med gällande statsstödsregler (EU och OECD) och innebär att EKN behöver tillföras medel över statsbudgeten som kompenserar för uteblivna garantiavgifter.

Vi avsätter 40 miljoner kronor år 2014 för subvention av garantiavgifterna för förstagångsexportörer.

Stöd till exportorienterade företagsnätverk

Vi vill utveckla en modell, inspirerad av motsvarande verksamhet i Finland, där små och medelstora företag går samman i exportnätverk. Exportnätverken utgörs av företag som förenas av sina ambitioner att träda in på en exportmarknad eller av att deras produkter kompletterar varandra.

Företagen i nätverket delar på en gemensam exportkompetens lokaliserad på den aktuella marknaden. Företagsnätverken underlättar handel med länder som efterfrågar stora volymer eller helhetskoncept och där svenska exportföretag var för sig har svårt att konkurrera med andra större internationella företag.

Förslaget innebär att stöd kan ges för att anlita en lokal exportrepresentant. Genom modellen ges företag möjlighet att dela på kostnaderna för en lokalt placerad exportexpert, samtidigt som de tar del av varandras erfarenheter och dra lärdomar av varandras internationaliseringsprocesser.

Vi avsätter 30 miljoner kronor år 2014 för stöd till exportorienterade företagsnätverk.

Besöksnäring

Marknadsföring av svenska destinationer utomlands

Den svenska besöksnäringen är en viktig exportindustri för Sverige. En växande besöksnäring betyder fler jobb i hela landet. Näringen har antagit en strategi för 2020: ”Visionen är en fördubbling av svensk besöksnäring till 2020 och en ökning av antalet exportmogna destinationer från cirka 15 idag till 35 under samma period.” Detta är en ambitiös och viktig målsättning som vi vill stödja.

Viktiga delar för att besöksnäringen ska kunna växa är väl utvecklade internationella kommunikationer till Sverige och strategisk marknadsföring av svenska destinationer utomlands. För att detta ska lyckas krävs en väl fungerande strategisk samverkan mellan såväl privata som statliga, regionala och kommunala aktörer.

Vi avsätter 25 miljoner kronor i ökat anslag till VisitSweden för att utveckla och intensifiera marknadsföringsinsatserna av svenska destinationer på strategiska marknader.

Insatser för destinationsutveckling i tidigare skeden

Idag genomförs via Tillväxtverket riktade insatser för utvalda destinationer som har stor potential att växa på den internationella marknaden. Fokus på exportmogna destinationer är viktigt för att locka fler utländska besökare till Sverige. Dessa insatser bör därför fortsätta.

Vi ser ytterligare behov av insatser för att i tidigare skeden stärka turismföretags och destinationers utveckling. Fler insatser behöver riktas mot företag eller grupper av företag kring en destination för att bidra till ökad attraktion, innovationsförmåga och konkurrenskraft. Särskilt fokus bör riktas på insatser som stärker utvecklingen av nya produkter och upplevelser och som därmed bidrar till fler besökare och växande företag.

Vi avsätter 25 miljoner kronor i en särskild satsning på företags- och destinationsutveckling i tidigare skeden.

Fler jobb i hela landet

Landsbygden har drabbats av ett dråpslag från den borgerliga regeringen. Det är landsbygden som får betala för regeringens misslyckande med att behålla rabatten på medlemsavgiften. EU- stödet för landsbygden minskar. 500 miljoner kronor årligen har gått förlorade för landsbygden.

Vårt mål är att Sverige ska ha lägst arbetslöshet i EU år 2020. Då behövs fler jobb i hela landet.

Vi vill utveckla landsbygden – och utveckla landsbygdens näringsliv. Vi vill skapa bättre förutsättningar för alla landsbygdens företag, genom att bidra till att grundläggande service för näringsidkare finns på plats i hela landet. Vi vill också få fram fler innovationer på landsbygden. Investeringsstöd ska leda till mer konkurrenskraftiga företag.

Vi har höga ambitioner för ett ekologiskt hållbart jordbruk som också är tryggt för konsumenten, och en djurhållning i världsklass. Svenska konsumenters har rätt till mat av hög kvalitet och med hög säkerhet. Svensk mat har ofta högre kvalitet och är producerad efter tuffa miljökrav och djurskyddsregler. Detta är inte gratis för producenterna och därför behöver jordbruket ett visst stöd för att inte missgynnas otillbörligt i den internationella konkurrensen.

Ett grundläggande serviceutbud gör att människor vågar flytta till och bo kvar på landsbygden. Kan en bensinmack eller en livsmedelsbutik hålla öppet, så kan man hämta ut såväl paket som varor från apotek och Systembolag, betala räkningar och utföra andra tjänster. Därför ska enskilda entreprenörer och näringsidkare, bygdeföreningar och byalag kunna söka stöd under en övergångsperiod för att etablera och konsolidera service på landsbygden. Att en basservice över huvud taget finns gör en bygd mer attraktiv för fritidsboende och turister, vilket skapar ytterligare bas för jobb och företagande.

Vi vill särskilt stödja innovativa verksamheter, eftersom marknaden tenderar att generera för få innovationer. Innovationsstödet ska koordineras med övrigt stöd till innovationer. För att landsbygden ska utvecklas och bidra till svensk tillväxt behöver tillgången till IT-infrastruktur, inte minst bredband, förbättras. I stödet ryms stöd till utbyggnad av bredband i hela landet.

Vi socialdemokrater har drivit att EU-stöden till landsbygd och jordbruk ska styras om till att gälla mer ersättningar för åtgärder som gynnar det allmänna, t.ex. miljöåtgärderna i landsbygdsprogrammet. Det vill vi fortsätta med.

Vi avsätter 371 miljoner år 2014 för stimulanser inom ramen för landsbygdsprogrammet

4. STÄNG REKRYTERINGSGAPET

Figur 29: Platser per reform och insats

Första steg i 90-dagarsgarantin

Yrkesvux, Komvux och folkhögskola inom Utbildningskontraktet	10 000
Yrkesintroduktionsjobb	21 000
Yrkeshögskola och Högskola	6 000

Extratjänster - avskaffa Fas3

Extratjänster	20 000
Studieplatser	10 000
Intensifierad förmedling	5 000

Bristyrkesutbildning	6 000
-----------------------------	-------

90-dagarsgarantin – unga ska jobba eller studera

Långtidsarbetslöshet i ungdomen sätter spår långt senare i livet. Studier visar att ungdomar som blir arbetslösa direkt efter gymnasiet har en betydligt större sannolikhet att vara arbetslösa under de följande tio åren än andra.

Ungdomsarbetslösheten är ett slöseri – både för den som drabbas och hela Sverige. Därför vill vi införa en Ungdomsgaranti. Den som är ung och utan arbete ska senast efter 90 dagar erbjudas ett riktigt jobb, en utbildning som leder till jobb eller en kombination av utbildning och praktik som leder vidare till jobb. Den som inte tar detta erbjudande förlorar rätten till ersättning.

Knappt 100 000 ungdomar var i medeltal inskrivna på Arbetsförmedlingen under 2012. 37 000 unga hade varit utan arbete i

mer än sex månader. Det är tre gånger så många som när regeringen tillträdde. Mellan 50 000 och 60 000 ungdomar är arbetslösa längre än den 90-dagarsgräns som vi vill sätta som slutpunkt för ungdomsarbetslöshet. Unga ska jobba eller studera – inte vara långtidsarbetslösa.

Vid ett regeringsskifte kommer vi att steg för steg införa 90-dagarsgarantin. För år 2014 föreslår vi ett första steg i införandet. Med bättre studievägledning, en förstärkt och förbättrad arbetsförmedling, utbyggd gymnasial och eftergymnasial utbildning, stöd till anställningar genom Yrkesintroduktionsavtal och ett brett engagemang från alla offentliga arbetsgivare är det fullt möjligt att sätta stopp för ungdomsarbetslösheten.

Vi utfärdar inga kravlösa garantier. Den som är arbetslös ska delta i den utbildning, praktik eller det arbete som anvisas. Den arbetslöse har en plikt att försöka ta sig vidare till studier eller arbete på den reguljära arbetsmarknaden efter den anvisade åtgärden. Med rättigheter till stöd, sysselsättning och ersättning kommer skyldigheter för att erhålla dessa. Ungdomar vill studera eller arbeta. Det är brist på jobb som orsakar arbetslöshet.

Vi har bestämt oss. Att bekämpa arbetslösheten är de viktigaste för oss socialdemokrater, och år 2020 ska Sverige ha EU:s lägsta arbetslöshet. Ett centralt led i detta är att stoppa långtidsarbetslösheten bland unga.

Vi föreslår ett första steg i 90-dagarsgarantin år 2014:

 Unga arbetslösa som inte har avslutat gymnasiet ska göras delaktiga. Vi föreslår att Utbildningskontraktsom omfattar 10 000 platser inom Komvux, Yrkesvux och Folkhögskola.

 Unga arbetslösa med gymnasiekompetens ska få bättre möjlighet att studera vidare efter gymnasiet. Vi föreslår 6 000 platser i högskola och yrkeshögskola inom ramen för 90-dagarsgarantin.

 Vi avsätter medel för inrättande av 21 000 Yrkesintroduktionsjobb i privat och offentlig sektor.

*Sammantaget innebär detta första steg i 90-dagarsgarantin minst 37 000 nya jobb och utbildningsplatser – vilket motsvarar alla unga som varit arbetslösa i 6 månader. Kostnaden för offentlig sektor är **5,1 miljarder kronor** år 2014.*

Med 90-dagarsgarantin lägger vi grunden för att unga ska jobba eller studera – inte vara långtidsarbetslösa. Därutöver ska vi se till att stärka övergången från gymnasiet till jobb, att förbättra matchningen på Arbetsförmedlingen, och se till att all offentlig verksamhet bidrar till att bekämpa ungdomsarbetslösheten.

 För att förbättra övergången från gymnasiet till jobb eller utbildning föreslår vi att gymnasiet lever får bättre tillgång till studie- och yrkesvägledning. Vi avsätter 50 miljoner kronor år 2014 för detta syfte.

 För att förbättra matchningen ska Aktivitetsförbudet på Arbetsförmedlingen tas bort. Arbetsförmedlingen ska också ges bättre möjligheter att anvisa arbetslösa de insatser som krävs.

 All offentlig verksamhet ska bidra till att bekämpa ungdomsarbetslösheten. Offentliga arbetsgivare ska erbjuda fler praktikplatser, och den offentliga upphandlingen ska driva fram jobb och praktikplatser för unga arbetslösa.

Införandet av 90-dagarsgarantin – en plan för den kommande mandatperioden

Figur 30: Ungdomar, 18-24 år, fördelade på tid utan arbete

Källa: Arbetsförmedlingen

Vi föreslår att ett första beslutsamt steg för införandet av 90-dagarsgarantin ska tas redan 2014. Skulle vårt förslag falla i riksdagen kommer vi vid ett regeringsskifte att steg för steg genomföra hela garantin under den kommande mandatperioden. För 2014 föreslår vi 37

000 jobb och utbildningsplatser, vilket motsvarar antalet ungdomar som varit arbetslösa mer än sex månader.

Vid ett regeringsskifte kommer vi att korta den högsta tid som ungdomar tillåts vara arbetslösa. Om vårt förslag till insatser år 2014 skulle falla i riksdagen gäller följande:

Senast år 2015 ska ungdomar som mest kunna vara arbetslösa sex månader, senast år 2016 ska ungdomar som mest kunna vara arbetslösa fem månader och senast år 2017 ska ungdomar som mest kunna vara arbetslösa fyra månader. Senast år 2018 ska 90-dagarsgarantin vara fullt genomförd. Med 2012 års arbetslöshetsnivå skulle 90-dagarsgarantin omfatta 57 000 ungdomar.

Såväl tidplan för genomförande som arbetslöshetsstider är maxgränser. Insatser ska ges så tidigt som möjligt, med stöd och kartläggning av behov från första dagen i arbetslöshet.

För 2014 avsätter vi drygt 5 miljarder kronor inom de offentliga finanserna för att ta det första steget i 90-dagarsgarantin. Under kommande mandatperiod kommer ett införande att kräva ett större utrymme för att genomföra 90-dagarsgarantin fullt ut. Vi kommer att avsätta de resurser som krävs. Vår hållning är enkel: Ungdomar ska arbeta eller studera – inte vara långtidsarbetslösa.

Regeringens politik är ineffektiv

Ungdomsarbetslösheten är en av Sveriges största utmaningar. Skillnaden är stor mellan om en ung människa jobbar eller inte vad gäller livslön, möjligheten till en trygg ekonomisk ålderdom, och möjligheten att skaffa bostad och bilda familj. Ungdomsarbetslösheten en ödesfråga för vår framtid – den formar det Sverige vi lever i och det Sverige vi kommer att leva i. Att inte prioritera kampen mot ungdomsarbetslösheten är ansvarslost.

Ungdomsarbetslösheten har bitit sig fast mellan 20 och 25 procent. Ungdomsarbetslösheten i Sverige är högre än i de flesta jämförbara länder. Antalet långtidsarbetslösa ungdomar har tredubblats under regeringens tid vid makten.

Regeringen har misslyckats i kampen mot ungdomsarbetslösheten. Regeringen har valt ineffektiva insatser. Breda skattesänkningar har inte lett till fler nyanställningar. Sänkningen av arbetsgivaravgifter för unga har dömts ut av regeringens egna experter. Det är ett ineffektivt skatteundantag, eftersom det inriktas mot de unga som redan har jobb – inte dem som saknar det.

Regeringen har dessutom varit ovillig att förbättra förutsättningarna för unga att ta sig ur arbetslöshet. Förändringarna av gymnasieskolan har framför allt lett till att ungdomar sökt sig bort från yrkesprogram – flera med utmärkta chanser till jobb efter studenten – eftersom möjligheterna att läsa vidare senare i livet har försämrats.

Regeringen har i flera år minskat antalet högskoleplatser, och underlåtit att skjuta till tillräckliga medel till vuxenutbildning och yrkeshögskola. Därmed saknas de insatser som krävs för att unga ska kunna ta de lediga jobb som finns idag – och de insatser som rustar ungdomar för framtidens arbetsmarknad. Regeringens regelverk och detaljstyrning av Arbetsförmedlingen har också inneburit att såväl arbetsförmedlare som unga arbetslösa hindrats från att ta initiativ som leder vidare till jobb.

Ingenting tyder på att ungdomsarbetslösheten med nuvarande politik kommer att sjunka till de nivåer som rådde vid regeringens tillträde. Ljusningen i världsekonomin kommer att stärka de ungas möjligheter att hitta jobb. Det är bra. Men det räcker inte. Regeringens politik har inneburit att Sverige lyckas sämre än jämförbara länder. Det talar för att det krävs en annan politik för att Sverige ska kunna hävda sig när konjunkturen vänder.

Figur 31: Arbetslöshet (20-24 år) per högsta utbildningsnivå

Källa: Eurostat

Utbildningskontrakt

Ett första led i vår politik mot ungdomsarbetslöshet är att säkerställa att alla unga minst har den utbildningsnivå som krävs för att etablera sig långvarigt på arbetsmarknaden – gymnasiekompetens. Idag är gymnasieutbildning närmast ett krav på arbetsmarknaden. Sveriges jobbpolitik för unga måste vara långsiktig och rusta den enskilde för ett långt arbetsliv. Då måste fokus ligga på att alla unga arbetslösa avslutar sin gymnasieutbildning.

Unga arbetslösa utan gymnasieutbildning har en mycket svag ställning på arbetsmarknaden. Arbetslösheten bland dem som saknar gymnasieutbildning är ungefär dubbelt så hög som bland dem som har det. Vi föreslår därför att ett utbildningskontrakt införs för alla arbetslösa under 25 år som inte fullgjort sina gymnasiestudier.

Kontraktet innebär att den arbetslöse snarast anvisas en individuell utformad plan, där studier kan kombineras med praktik eller arbete, som leder fram till gymnasieexamen. När en person under 25 år som saknar gymnasieexamen söker stöd på Arbetsförmedlingen slussas denne direkt in i utbildningskontraktet och en individuell utbildningsplan upprättas. Utbildningen är ett krav för att få ekonomiskt stöd från samhället. En modell, som använts i Västerås, innebär att ungdomar får arbeta halvtid på avtalsenliga villkor samtidigt som de läser in gymnasieexamen.

Inom ramen för 90-dagarsgarantin föreslår vi ett utbildningskontrakt, som fullt utbyggt kommer att omfatta 10 000 platser i komvux, yrkesvux och folkbhögskola. Unga människor ska vid behov kunna kombinera deltidsjobb med deltidsstudier. Kostnaden för offentlig sektor för förslaget är 1,6 miljarder kronor år 2014.

Figur 32: Utvecklingen av antalet studie och yrkesvägledare

Källa: SCB

Bättre övergång från studier till arbetsliv

Vår politik bygger på att minska inflödet av unga arbetslösa. För att fler unga ska gå från gymnasiestudier till arbete eller till vidare studier behöver attraktiviteten hos de program som ger goda möjligheter till jobb stärkas. Det gör vi bland annat genom att trygga möjligheten för unga att studera vidare senare i livet oavsett vilken gymnasieutbildning man väljer. Gymnasiestuderande behöver också få en korrekt bild av vad som krävs av dem för att få ett jobb – och behålla ett jobb – och vad som krävs för att kunna studera vidare.

Studie- och yrkesvägledningen behöver stärkas. Enligt Skollagen ska alla elever ha tillgång till personal med kompetens så att deras behov av vägledning inför val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet kan tillgodoses. Utvecklingen visar dock att det både finns stora skillnader i landet kring tillgången till yrkes- och studievägledning. Tillgången till vägledning har också generellt blivit sämre.

Bättre vägledning gör att ungdomar får bättre kunskap om vad som krävs av dem på arbetsmarknaden, ger bättre grund för beslut om fortsatt inriktning på sina gymnasiestudier, och det stävjar avhopp. Under den borgerliga regeringstiden har utvecklingen gått åt fel håll. Antalet studie- och yrkesvägledare har minskat både i faktiska tal och i antalet tjänster per elev. Den utvecklingen vill vi bryta.

Vi avsätter 50 miljoner kronor år 2014 för att förstärka skolornas studie- och yrkesvägledning.

Bättre matchning – avskaffa Aktivitetsförbud

En ung arbetslös måste i normalfallet vänta minst sex månader innan den kan ta del av kvalitativa insatser genom Arbetsförmedlingen. Det är i praktiken ett Aktivitetsförbud för unga. Varken arbetsförmedlare eller unga arbetslösa kan känna trygghet i att de tillåts ta de initiativ som krävs när de krävs. Rätt insatser i rätt tid ska inte tillämpas i undantagsfall, utan

istället vara regel.

Socialdemokraterna vill ta bort den onödiga detaljstyrning som hindrar arbetsförmedlare från att göra sitt jobb. Vi vill också tillåta Arbetsförmedlingen att upphandla och anvisa utbildning och andra nödvändiga åtgärder i en större omfattning än idag. Den arbetslöse måste göra sin plikt att aktivt söka arbete samt ta arbete, utbildning eller praktikplats som man blivit anvisad. Den arbetslöse ska samtidigt få rättigheter som utgår från några viktiga principer:

☑ Unga ska redan första dagen i arbetslöshet få träffa arbetsförmedlare, få råd kring jobbsökande samt göra upp en plan som leder vidare mot jobb, praktik eller utbildning.

☑ Arbetsförmedlingen ska aktivt arbeta med att matcha unga arbetslösa mot möjliga jobb och stärka ungas kontaktnät på arbetsmarknaden. Detta innebär också att Arbetsförmedlingen aktivt ska arbeta med så kallad ackvirering av arbete, praktik eller annan sysselsättning för unga. Det betyder att Arbetsförmedlingen ska söka lediga platser som inte annonserats ut.

☑ Arbetsförmedlare ska ha rätt att anvisa utbildning eller praktik redan direkt från att den arbetslöse anmält sig vid Arbetsförmedlingen. De unga som behöver bygga på sin kompetens ska kunna göra det från första dagen i arbetslöshet. När det handlar om att avsluta gymnasiet gäller Utbildningskontraktet.

Styrningen av Arbetsförmedlingen behöver förändras.

Arbetsförmedlingen måste ges möjlighet att använda tilldelade medel friare. Dessa medel kan därmed komma de arbetslösa till del, istället för att skickas tillbaka till staten. Att knäcka ungdomsarbetslösheten kräver kraftsamling. Arbetsförmedlingen behöver i större utsträckning kunna ha specialiserade enheter och tjänster såsom ungdomsförmedlare och ungdomsteam som särskilt arbetar med att få unga i arbete. Dessa bör ha

sitt fokus på åtgärder som förbättrar matchningen, stärker kontakterna med arbetsgivare och bidrar till att vidga ungas kontaktnät på arbetsmarknaden.

Aktivitetsförbud på Arbetsförmedlingen tas bort. Arbetsförmedlingen måste ges möjlighet att använda tilldelade medel friare, så att unga arbetslösa får de insatser de behöver när de behöver dem.

Bättre möjligheter – fler utbildningsplatser

För allt fler yrken räcker det inte med en gymnasieutbildning. När ungdomsarbetslösheten är hög krävs fler utbildningsplatser – inte färre. Tyngdpunkten ska ligga där jobbchanserna är som störst.

Kvalificerade yrkesutbildningar och yrkeshögskoleutbildningar bidrar till att arbetsgivare kan hitta rätt utbildad personal och är samtidigt ett snabbt sätt för den enskilda att få ett kvalificerat arbete och stärka sin ställning på arbetsmarknaden. Ansökningarna om att få starta yrkeshögskoleutbildning är långt fler än de som beviljas. Myndigheten för yrkeshögskolan har påtalat för regeringen att ”andelen beviljade ansökningar om att bedriva YH-utbildning är alltför låg i förhållande till efterfrågan och behov”. Endast en fjärdedel av utbildningarna kunde beviljas möjlighet att starta utifrån de ekonomiska ramar myndigheten hade 2012. Antalet sökande som vill studera har ökat flera år i rad och 2012 var det i genomsnitt 4,2 sökande per studieplats. Det visar på behovet av att utöka möjligheterna att studera inom ramen för Yrkeshögskolan.

Söktrycket till högskolor och universitet är rekordhøgt. Det följer av att efterfrågan på högskoleutbildade ökar på arbetsmarknaden. Denna utveckling visar inte några tecken på att avstanna. Sveriges framtida konkurrenskraft är beroende av att vi förmår möta denna efterfrågan på kompetent arbetskraft. Detta till trots väljer regeringen väljer att dra ned antalet högskoleplatser. Unga människor ställs utanför högskolan bara för

att de är födda samma år som många andra. Den kraftiga neddragningen av antalet högskoleplatser behöver brytas.

Inom ramen för 90-dagarsgarantin föreslås 6 000 studieplatser vid universitet, högskolor och inom Yrkeshögskolan.

Yrkesintroduktionsjobb

Vi vill stärka möjligheten till ett första jobb, och möjligheten att ta till sig den kompetens som krävs för yrket. Inom ramen för ingångna avtal föreslår vi därför att staten stimulerar Yrkesintroduktionsjobb för unga.

Där arbetsmarknadens parter är överens om yrkesintroduktionsavtal bör staten kliva in och stödja att jobb för unga skapas. I yrkesintroduktionsjobb kombineras arbete och utbildning. De förutsätter centrala kollektivavtal samt lokala överenskommelser mellan fack och arbetsgivare. På detta sätt är det möjligt att kvalitetssäkra utbildningsinnehållet.

En viktig del för att modellen ska bli framgångsrik är att regelverket för yrkesinriktad arbetsmarknadsutbildning öppnas upp så att de som deltar i Yrkesintroduktionsjobb också kan erbjudas detta slags utbildning. Det är också angeläget att insatserna utformas på ett sätt som gör administrationen enkel och att stödet kring handledningen fungerar i företagets vardag. Detta kommer att underlätta för mindre företag att säkra sin kompetensförsörjning, samtidigt som nya jobb för unga växer fram.

Vi stöttar parternas inrättande av 16 000 nya Yrkesintroduktionsjobb i kommuner och landsting, genom ett stöd som täcker hela lönekostnaden för arbete 75 procent till avtalsenlig lön samt ett handledningsstöd, för de kommuner och landsting som med detta stöd anställer en ung människa som varit arbetslös minst sex månader. Fördelningen mellan arbete och utbildning följer överenskommelser mellan parterna.

Vi stöttar parterna inrättande av 5 000 nya Yrkesintroduktionsjobb i det privata näringslivet, på de områden där parterna kommit överens om yrkesintroduktionsavtal. Ett stöd om 12.000 kronor i månaden utgår för de företag som anställer en ung människa som varit arbetslös sex månader inom ramen för ett yrkesintroduktionsavtal. Vi höjer också ersättningen till arbetsgivare som erbjuder ya-jobb med 1.300 kronor i månaden för att kompensera för högre arbetsgivaravgift.

Fler jobb och praktikplatser för unga

Ungdomsarbetslösheten bland unga kan stoppas om alla delar av samhället drar åt samma håll. Det finns få gränser för vad Sverige kan lyckas med när vi samarbetar. Alla offentliga verksamheter behöver därför arbeta för att få fram fler jobb och praktikplatser åt unga. Vi föreslår att Arbetsförmedlingen och kommunerna tecknar strategiska samarbetsavtal för ungdomsanställningar och praktikplatser. I vissa kommuner erbjuds redan idag ungdomar praktik eller anställning i de egna förvaltningarna. Insatserna riktas ofta mot ungdomar med särskilt svag ställning på arbetsmarknaden.

Vi vill inventera och utvärdera erfarenheterna av de insatser som genomförs runt om i landet i syfte att stärka arbetslösa ungdomars ställning på arbetsmarknaden. Utifrån denna genomgång vill vi ålägga Arbetsförmedlingen att träffa avtal med alla kommuner, enskilt eller i samverkan, i syfte att säkerställa såväl fler praktikplatser till unga arbetslösa som tillhandahållande av anställningar riktade till långtidsarbetslösa ungdomar eller ungdomar med försörjningsstöd.

Varje år upphandlas ungefär 500 miljarder kronor av stat, kommun och landsting. Inom ramen för den offentliga upphandlingen är det möjligt att ställa sociala krav, till exempel med innebörden att arbetslösa ungdomar får möjlighet till anställning eller praktik.

Vi vill arbeta för att sociala krav i ökad utsträckning införs i offentliga upphandlingar som ger Arbetsförmedlingen möjlighet att erbjuda

ungdomar praktikplatser och/eller ungdomsanställningar i verksamheter som utförs eller är finansierade av kommuner, landsting och statliga myndigheter.

Regeringen bör även ta initiativ för att förmå statliga bolag att teckna strategiska samarbetsavtal med Arbetsförmedlingen för att erbjuda praktikplatser eller anställningar för unga. Ett årligt mål för antalet arbetstillfällen eller praktikplatser som de statliga bolagen ska erbjuda bör upprättas.

All offentlig verksamhet ska bidra till att bekämpa ungdomsarbetslösheten. Offentliga arbetsgivare ska genom att erbjuda praktikplatser och jobb dra sitt strå till stacken. Den offentliga upphandlingen ska användas strategiskt för att bidra till fler praktikplatser och jobb för unga.

Extratjänster

Arbetslöshet är ett slöseri. Just nu betalar Sverige dyrt för att sysselsätta långtidsarbetslösa med uppgifter som ingen efterfrågar på riktigt. Detta sker inom Fas 3, som nu kallas sysselsättningsfasen, i regeringens jobb- och utvecklingsgaranti. Det är den enskilt största insatsen för långtidsarbetslösa. Sedan regeringen tillträdde har antalet människor som gått utan arbete i mer än två år nästan tredubblats, och i augusti 2013 ingick 34 000 personer i Fas 3.

Samtidigt ser vi stora behov av avlastning i välfärden. Det finns meningsfulla uppgifter i välfärden som behöver utföras men inte hinns med idag. Många anställda berättar att det finns gott om arbetsuppgifter som behöver utföras – som inte blir utförda för att tiden inte räcker till. Rätt bemanning i välfärden är en förutsättning för god kvalitet och omvårdnad.

Flera av miljonprogrammets områden har blivit symboler för ett Sverige som dras isär. Av åldersskäl krävs en storskalig renovering av

miljonprogrammets bostäder. Runt 650 000 lägenheter behöver renoveras. Dessa bostäder står inför nödvändig upprustning driven av naturligt slitage och åldrande, stundtals bristfälligt underhåll och är i behov av energieffektivisering. Extratjänster ska kunna användas av kommunala bostadsbolag som komplement när man genomför nödvändiga renoveringar.

Långtidsarbetslösheten hämmar framtidsutsikterna för svensk ekonomi. Långvarig arbetslöshet biter sig fast. De som har varit arbetslösa länge får ofta stora svårigheter att komma tillbaka – även om ekonomin vänder. Kunnande och kompetens åldras hos den som är arbetslös länge. Att ha varit långtidsarbetslös riskerar också att göra att arbetsgivare väljer bort eller nedvärderar kompetensen hos den sökande. Risken är dessutom stor att självkänsla och ork bryts ned, vilket ytterligare försämrar möjligheterna att hitta ett nytt arbete.

Den ekonomiska forskningen visar tydligt att ju mer en aktivitet för arbetssökande påminner om riktiga arbeten, desto större är sannolikheten att den arbetssökande går vidare till den ordinarie arbetsmarknaden.¹³ Vårt förslag till Extratjänster utgår från följande:

- Staten ska stå för kostnaden för Extratjänsterna. De som utför Extratjänsterna är de som mycket länge stått utan arbete och som idag är föremål för sysselsättningsfasen i den så kallade jobb- och utvecklingsgarantin, det som tidigare kallades för Fas 3.
- Extratjänster ska höja kvaliteten i välfärden eller ideell sektor, eller inrättas för att höja boendekvaliteten i miljonprogrammets bostadsområden. Extratjänsterna får inte användas för att ersätta ordinarie personal. Antalet extratjänster som en arbetsgivare kan få stöd för ska stå i proportion till den ordinarie arbetsstyrkan.
- Parterna ska sluta avtal om Extratjänsterna och lön ska utgå enligt kollektivavtal.

- Tjänsterna bör vanligtvis kombineras med utbildning för att ytterligare stärka individens framtida möjligheter på arbetsmarknaden. Att använda en dag i veckan till utbildning kan vara en bra modell men både större och mindre andel utbildning bör vara möjligt utifrån individuella behov.

Vi föreslår Extratjänster. Med dessa tar vi sikte på att samtidigt bryta långtidsarbetslösheten, att stärka kvaliteten i vården och omsorgen, att påskynda upprustningen av miljonprogrammets områden och att stärka den ideella sektorn.

Avskaffa Fas 3

Fas 3 är ekonomiskt oansvarigt och ett slöseri med människors tid och handlingskraft. Det finns meningsfulla uppgifter i välfärden och i den ideella sektorn som behöver utföras och som skapar värde i samhället. Det finns en angelägen uppgift att höja boendekvaliteten i miljonprogrammet. Därför vill vi 2014 investera i extratjänster – riktiga jobb med riktig lön där den som jobbar får göra riktig nytta.

I Fas 3 ska den arbetssökande sysselsättas hos en anordnare med aktiviteter som liknar arbete, men inte får vara riktiga arbetsuppgifter. Inlåsningsseffekten i sysselsättningsfasen är mycket hög. Enligt arbetsförmedlingens återsrapportering T1 2013 lämnar endast 12 procent fas 3 för arbete eller studier.¹⁴ Fas 3 sammanfattar mycket av det som är fel med den rådande arbetsmarknadspolitiken. De som står längst från arbetsmarknaden och har svårast att få jobb sätts i ineffektiva åtgärder.

Socialdemokraterna föreslår att Fas 3 ska avskaffas. Människor ska ha riktiga jobb med egen försörjning – eller utbilda sig för att kunna hitta det. Personer som trots stora insatser inte kan få arbete på den ordinarie arbetsmarknaden ska ha möjlighet att få en Extratjänst.

Vi tror att det behövs genomföras en bred palett av insatser för att avskaffa Fas 3. Insatser ska utformas med respekt för den enskilda människans möjligheter och förmåga. Samhället behöver kraftigt öka

ambitionsnivån för att de som idag är placerade i Fas 3 ska komma i arbete.

För att avskaffa Fas 3 och hitta nya vägar till sysselsättning och egen försörjning föreslår vi, utöver investeringen i Extratjänster, fler studieplatser inom den gymnasiala vuxenutbildningen, fler högskoleplatser, samt intensifierad arbetsförmedling.

Det är sannolikt inte möjligt eller ens önskvärt att från dag ett erbjuda Extratjänster till alla Fas 3- deltagare. Omkring 30 procent av deltagarna i Fas 3 saknar gymnasieexamen, vilket påtagligt försvårar möjligheten att komma i reguljärt arbete. Enligt Arbetsförmedlingen har antalet kortutbildade arbetslösa fördubblats på tre år och enligt aktuella prognoser kommer denna grupp att öka ytterligare under de kommande åren. Vi avsätter därför även medel för 3 000 utbildningsplatser inom Yrkesvux och Komvux, som vänder sig till dem som vill komma vidare från Fas3.

Vi investerar i Yrkeshögskolan, högskola och universitet. De Fas3- deltagare som bedöms kunna komma vidare genom eftergymnasiala studier ges möjlighet att studera med bibehållen ersättning.

Vi föreslår också att Arbetsförmedlingen ges mer resurser för att bedriva intensifierad arbetsgivarorienterad förmedlingsverksamhet, i syfte att ge deltagare i Fas 3 möjlighet att komma vidare på arbetsmarknaden. Utvärderingar av liknande insatser riktade mot långtidsarbetslösa visar på goda resultat.

Vi föreslår att Fas 3 avskaffas. I stället vill vi:

 Inrätta 20 000 Extratjänster

 Inrätta 5000 nya platser inom intensifierad arbetsförmedling

 Ge möjlighet till deltagare i Fas 3 att komma vidare med bibehållen ersättning på 10 000 av nya platserna inom bristyrkesutbildning, Komvux, Yrkesvux, Yrkeshögskola samt högskola och universitet.

Kostnaden för de offentliga finanserna att avskaffa Fas 3 är 2,0 miljarder kronor.

Gör Arbetsförmedlingen till en matchningsspecialist

Matchningen på arbetsmarknaden fungerar inte tillräckligt bra. Trots att nästan 400 000 personer söker jobb, så har många arbetsgivare svårt att hitta rätt arbetskraft. Sverige lider av ett rekryteringsgap.

När konjunkturen tar fart ökar antalet lediga jobb. Om matchningen inte fungerar tillräckligt bra kommer arbetsmarknaden att stärkas långsammare än nödvändigt. De lediga jobben riskerar att inte tillsättas i tillräckligt hög takt. Därmed riskerar rekryteringsgapet att vidgas i konjunkturuppgången. En ansvarsfull politik tar sikte på att stärka matchningen på arbetsmarknaden.

Arbetsförmedlingen är en helt central aktör i detta arbete. Dessvärre har Arbetsförmedlingen lågt förtroende hos såväl arbetslösa, arbetsgivare som hos många av dess anställda. När vare sig arbetslösa eller arbetsgivare förväntar sig något utbyte, utan kanske till och med drar sig från att använda förmedlingens tjänster, måste något göras. Arbetsförmedlarnas professionella kompetens behöver tas bättre tillvara. Vi vill utveckla och göra om Arbetsförmedlingen till en matchningsspecialist tillsammans med andra aktörer.

Arbetsförmedlingens arbete bygger på att både arbetsgivare och arbetslösa känner ett förtroende för verksamheten, att arbetsgivare ser förmedlingen som en naturlig samarbetspartner och att arbetslösa vill

och förmås att jobba helhjärtat för att hitta ett jobb. För att detta ska bli verklighet föreslår vi följande förändringar:

Utbilda för bristyrken. Vi vill utforma en satsning på bristyrken i nära samverkan med det privata näringslivet och andra arbetsgivare. Huvuddelen av utbildningen förväntas ske inom ramen för den arbetsmarknadsutbildning som finns, men vi vill därtill öppna upp mellan den reguljära utbildningen och arbetsmarknadsutbildningen. På så sätt blir det möjligt att ta större delar av utbildningssystemet i anspråk för en satsning på bristyrkesutbildning. Kvalificerade yrkesutbildningar och yrkeshögskoleutbildningar är av stor vikt för att arbetsgivare ska hitta rätt personal och är samtidigt ett snabbt sätt för den enskilda att hitta ett kvalificerat arbete.

Arbetsgivarnas krav måste sättas i centrum. Arbetsförmedlingens kontakter med näringslivet måste intensifieras. Arbetsgivare ska vara med och styra och kvalitetssäkra utbildning och andra insatser – enbart insyn och rådgivande räcker inte. Arbetsgivar- och arbetstagarrepresentanter på regional och nationell nivå bör ha en större representation och inflytande över verksamheten.

Arbetslösa ska ha rätt till det stöd som krävs från första dagen. Regeringens regler om hur många dagar någon måste gå i arbetslöshet innan denne kan få kvalitativt stöd, och hur många dagar som måste gå innan arbetsförmedlaren har rätt att anvisa en åtgärd, en utbildning eller en praktikplats ska därför tas bort.

Regelstyrningen ska minska. Arbetsförmedlingen ska i stället styra mot och följa upp resultatet – om människor kommer i arbete eller inte. Arbetsförmedlarna är experter på arbetsförmedling. De måste få använda sin professionella kompetens.

Ge alla som söker jobb ett professionellt stöd – oavsett om man är tjänsteman eller arbetare, vilken utbildning man har eller vad man har gjort tidigare.

Stödet från Arbetsförmedlingen måste anpassas till varje individ och behöver också kunna se olika ut beroende på geografisk ort, sektor eller yrke.

Samarbetet med andra aktörer behöver breddas och fördjupas. Genom att använda kompetens och kontaktnät från flera olika aktörer ökar möjligheterna att ge varje individ just den hjälp han eller hon behöver. Det finns såväl arbetsgivare som fackliga organisationerna som redan idag gör ett gott och utvecklat arbete för sina medarbetare och medlemmar, själva och genom gemensamma organ. Därför ska Arbetsförmedlingen ha ett nära samarbete med utomstående aktörer.

Undanröj vattentäta skott mellan arbetsmarknadsutbildning och reguljär utbildning. Idag bedrivs ett fåtal utvalda yrkesutbildningar som arbetsmarknadsutbildning, huvudsakligen inom de mansdominerade delarna av arbetsmarknaden. Detta trots att efterfrågan på andra utbildningar också är stor. Vi föreslår att de vattentäta skotten mellan arbetsmarknadsutbildning och reguljär utbildning ska tas bort. Arbetsförmedlingen ska kunna upphandla platser inom yrkesvux, yrkeshögskola, vuxenutbildning och högskola för att skräddarsy kortare utbildningar som gör att arbetssökande hittar jobb.

Vi investerar 800 mkr år 2014 till sammanlagt 6000 nya platser inom bristyrkesutbildning.

Korttidsarbete

I budgetproposition 2013/14 föreslår regeringen att ett statligt stöd inrättas när anställda tillfälligt går ner i arbetstid och lön, i syfte att arbetstillfällen bevaras under en lågkonjunktur. Modellen går kortfattat ut på att korttidsarbete kan införas vid en djup efterfrågekris, som bedöms vara av tillfällig karaktär, för branscher som drabbas. Avsikten är att på så vis begränsa antalet varsel samtidigt som anställda finns kvar i

verksamheten för att snabbt sätta igång produktionen när efterfrågan åter ökar.

Vi socialdemokrater är positiva till regeringens initiativ - men menar att ett system med korttidsarbete ska innehålla tydliga inslag av utbildning eller kompetensutveckling när arbetstagaren har nedsatt arbetstid.

5. VÄND UTVECKLINGEN I SKOLAN OCH HÖJ SVERIGES KOMPETENS

För att klara jobben och tillväxten i en allt hårdare global konkurrens krävs att Sverige behåller sin position som kunskapsnation. Utbildning är nyckeln till framtidens jobb och konkurrenskraft, men också till människors frihet att forma sina egna liv. Ska svenska företag klara av att ständigt utvecklas måste deras anställda också kunna göra det. En av Sveriges viktigaste konkurrensfördelar har varit en god tillgång på kvalificerad arbetskraft. Därför föreslår vi betydande investeringar i skolan, förskolan och i människors möjligheter till vidare utbildning.

Den svenska skolans resultat har försämrats kraftigt under senare år. Andelen elever som klarar grundskolan med behörighet till gymnasiet har sjunkit 7 år i rad (se figur 16) och vi presterar sämre i internationella studier av läsförståelse, matematik och naturvetenskap¹⁵. Samtidigt har andra länder stärkt sina resultat och den svenska grundutbildningen har därmed ytterligare tappat i jämförelse med andra länder.

Den svenska skolan har historiskt präglats av en hög grad av likvärdighet. Skillnaderna i resultat har ökat över en längre tid, men sedan 2006 har vi sett en dubbling av andelen riktigt svagpresterande skolor, samtidigt som vi ser något fler högpresterande skolor (se fig. 34). Samtidigt som resultaten i skolan försämrats sänks ambitionerna för den högre utbildningen. Antalet studieplatser per 19-24-åringar är idag det lägsta på 7 år (se figur 17) trots att det idag är fler än någonsin som vill studera på högskolan.

Vi kan inte möta framtiden med fallande kunskapsnivåer. Ambitionerna måste vara högre, både när det gäller spets och bredd. Forskningen visar hur de skolsystem som presterar goda kunskapsresultat också lyckas ge alla elever en god utbildning.

Skolverket gör analysen att den ökande skolsegregationen är en av huvudförklaringarna till de sjunkande kunskapsresultaten och OECD16 belyser vikten av jämlikhet i utbildning för en hög måluppfyllelse. Regeringens finanspolitiska råd har konstaterat att: ”Regeringen gör enligt vår bedömning knappast heller tillräckligt (om ens något) för att motverka den ökade segregationen”.

Skolpolitiken behöver utvecklas för att motverka den tilltagande segregationen i svensk skola där barn delas upp på olika skolor utifrån sin bakgrund och där elevens sociala bakgrund har en mycket stor inverkan på skolresultaten.

För att höja kunskapsresultaten i skolan finns inga genvägar. Vi är övertygade om att våra unga aldrig kan lära sig mer utan att få mer undervisning av bättre kvalitet. När kraven på arbetsmarknaden ökar måste också kraven i skolan hänga med. Allt annat vore att göra nästa generation en stor otjänst.

Trenden med sjunkande resultat i den svenska skolan måste brytas. I vår budgetmotion presenterar vi därför ett antal förslag för den svenska skolan som syftar till att:

- ☑ Tidigt ge alla elever mer tid med sina lärare genom mindre klasser, fler specialpedagoger och speciallärare i skolans lägre åldrar och satsningar på förskolan

- ☑ Ge lärarna mer tid och stöd att bedriva och planera undervisning av högsta kvalitet bland annat genom att minska det administrativa ok som ålagts dem och stärka rektorernas möjligheter att stötta och leda det

pedagogiska arbetet

- ☑ Öka attraktiviteten i läraryrket för att rekrytera och behålla den högsta kompetensen

- ☑ Bättre förbereda lärarna för sitt yrkesliv genom att öka kraven och kvaliteten i lärarutbildningen

- ☑ Stärka stödet till de elever som har de sämsta förutsättningarna

- ☑ Utöka elevernas skolplikt så att skolans krav motsvarar arbetslivets krav

- ☑ Stärka arbetslivsanknytningen på gymnasiets yrkesprogram

Samtidigt som vi presenterar insatser för att vända resultaten i skolan krävs höjda ambitioner för den högre utbildningen. Högre utbildning lönar sig, för såväl den enskilde som samhället. Den enskilde får högre lön, lägre risk för arbetslöshet och bättre hälsa bland många andra saker. Samhället investerar i utbildning och får tillbaka mångdubbelt i tillväxt och utvecklingskraft.

Sverige ska ha en världsledande utbildningsnivå i hela befolkningen. En växande andel av jobben kommer att kräva en högre utbildning. Sverige behöver tillhöra de länder i världen som har högst andel med högre utbildning. Vi har inte råd att tappa i andel välutbildade jämfört med andra länder.

Vi accepterar därför inte regeringens neddragningar av antalet högskoleplatser, utan föreslår fler utbildningsmöjligheter i yrkeshögskola och högskola kombinerad med en kvalitetssatsning som i ett första steg riktar sig till lärarutbildningen.

Höj kunskapsresultaten i skolan genom tidiga insatser

Forskningen visar att det är effektivt att göra tidiga investeringar i barns lärande. Barn som gått i en högkvalitativ förskola klarar sig bättre i skolan

och senare i livet. Särskilt gynnas barn som kommer från hem utan studietradition. Alla barn har rätt till en bra start på sitt lärande och med tidiga insatser i förskola och de första åren i skolan kan det förverkligas.¹

Vi Socialdemokrater presenterar därför ett antal förslag med fokus att stärka utbildningskvaliteten för de allra yngsta.

Mindre klasser i lägre åldrar

Varje elev ska ges verkliga förutsättningar att nå sin fulla potential i skolan. Då måste stora klasser bli mindre. Mindre klasser möjliggör en högre kvalitet på undervisningen. Det ger mer tid för lärarna med varje enskild elev och möjliggör att varje elev ges stöd i sin utveckling. Det krävs för att höja resultaten i skolan.

Forskningsstödet för positiva kunskapsförbättringar genom mindre klasser är starkt. Den mest kända studien gjordes inom STAR-projektet (Tennessee Student/Teacher Achievement Ratio) som var ett fältexperiment i Tennessee under slutet av 1980-talet, och som av har karaktäriserats som "... the most famous educational experiment conducted to date." I experimentet fördelades elever slumpmässigt mellan mindre klasser och större klasser. Resultaten från STAR visade att elever i mindre klasser hade bättre inlärningsresultat.

På grundval av denna och andra internationella och svenska studier konstaterar Skolverket att klasstorlek har betydelse för elevernas resultat. Undersökningarna visar att effekterna ofta varierar – beroende på elevernas ålder och bakgrund. Effekter av klasstorlek kan i första hand observeras för årskurserna 1–6. En ny studie från IFAU visar att klasstorlek har så stora effekter på elevens lärande att det påverkar elevernas lön senare i livet och att löneeffekterna är tillräckligt stora för att överstiga de direkta kostnaderna av fler lärare.

Mindre klasser förbättrar inte bara elevernas resultat utan också lärarnas arbetsmiljö. I en undersökning från lärarförbundet uppgavs "Stora barn-

och elevgrupper" som en av de viktigaste skälen till att lärare övervägde att lämna yrket¹⁸. Att göra de största klasserna mindre är därför ett viktigt initiativ för att höja läraryrkets attraktivitet. För att rikta resurserna dit de förväntas ge störst effekt fokuseras denna insats in på att minska elevgrupperna i de största klasserna.

Vi investerar 2 miljarder kronor 2014 för att minska klasstorlekarna i år 1-3 och förskoleklass så att lärarna får tid att ge varje elev stöd i sin utveckling.

Anställ 1000 nya specialpedagoger och speciallärare

Vårt grannland Finland presterar toppresultat i internationella kunskapsmätningar. Huvudsakligen är det två saker som särskiljer den finska skolan från den svenska: Läraryrkets attraktivitet och tidiga insatser.

2009 fick 35 procent av de finska eleverna i årskurs ett specialundervisning och särskilt fokus läggs på läs- och skrivinlärning men också matematik. I Finland får störst andel av eleverna specialundervisningen tidigt i skolan.

Särskilt stöd tidigt i skolan är inte bara en viktig del av Finlands lyckade skolpolitik, det är också en viktig komponent i den norska skolpolitiken och som bidragit till att vända den negativa resultatutvecklingen i vårt västra grannland.

I Sverige finns ingen samlad statistik över specialundervisningen men andelen elever som får särskilt stöd är lägre än i Finland. Forskare lyfter fram att extra stöd i den svenska skolan bör sättas in tidigare. De menar att stöd från specialpedagoger och speciallärare sätts in för sent i Sverige. För att förbättra skolresultaten måste svårigheter identifieras tidigare och resurserna fokuseras mot de yngsta eleverna.

Vi investerar 500 miljoner kronor år 2014 för att anställa 1000 nya specialpedagoger och speciallärare för att säkerställa att alla får en bra start på sin skolgång.

Utbilda 1000 nya förskollärare

Alla barn ska få en bra start i förskolan. En förskola med hög kvalitet där barnen lär sig mycket och känner sig trygga kräver kompetent personal och små barngrupper. Vi är därför mycket oroade över att andelen riktigt stora barngrupper, över 20 barn, ökar och har ökat med 54 procent sedan 2006. För att kunna minska barngrupperna framöver behöver vi fler förskollärare.

Vi Socialdemokrater vill därför utbilda 1000 fler förskollärare årligen. Det är brist på förskollärare i Sverige. Enligt Högskoleverkets prognos kommer det saknas nära 20 000 förskollärare år 2030 om inte tillgången ökar.

Barnskötare och förskollärare är viktiga framtidsyrken. Båda yrkena behövs och bidrar gemensamt utifrån olika kompetenser till både omsorg och lärande i förskolan. Samtidigt som det finns ett underskott på förskollärare finns det ett överskott på barnskötare. En del av de nya utbildningsplatserna ska därför riktas mot att barnskötare ska kunna vidareutbilda sig till förskollärare. Barnskötare ska kunna validera sin förvärvade kompetens och studera ett kortare förskoleprogram.

Vi vill nu ge förutsättningar för att minska barngruppernas storlek i förskolan. Då behöver vi först se till att det finns tillräckligt många förskollärare att anställa.

Utöver våra övriga investeringar i utbildningsplatserna investerar vi 110 miljoner kronor i 1000 nya utbildningsplatser för förskollärare som ett första steg för att kunna minska barngrupperna och höja kvaliteten i förskolan.

Figur 33: Andel skolor med hög respektive låg andel behöriga elever

Källa: Skolverket

Stärk skolorna med tuffast förutsättningar

Vi förslår att Skolverket ges i uppdrag att fördela resurser till de 50 grundskolor där uppemot hälften av eleverna inte når behörighet till gymnasiet. För att öka medvetenheten om hur de medel vi vill skjuta till används vill vi introducera en modell hämtad från England där skolor med extra stöd måste redovisa hur de använder sina extra medel. Redovisningen baseras på en lista med möjliga åtgärder, samt den effekt på skolresultaten som forskningen visar att respektive åtgärd förväntas ha. Detta har i England lett till att skolor som får extra medel har en högre medvetenhet inte bara om hur de använder de extra medel de får, utan också om hela deras resursanvändning.

Denna modell för redovisning av resursanvändningen ska också utformas på ett sätt som gör att den kan användas av kommuner som fördelar resurser utifrån elevernas förutsättningar. Samtidigt som vi stärker skolorna ekonomiskt är syftet att stärka deras kompetens om olika insatsers effekt och öka medvetenheten om hur tillgängliga resurser bör användas för att på bästa sätt stärka skolresultaten.

Socialdemokraterna föreslår investeringar om 100 miljoner kronor under 2013 för att höja resultaten i de 50 skolor där uppemot hälften av eleverna inte når behörighet till gymnasiet. Skolverket uppdras att utforma ett redovisningssystem för resurserna som på ett enkelt sätt knyter ihop resursanvändning med tillgänglig forskning om olika insatsers effekt.

Läxhjälp för alla istället för läx-rut till några

Regeringen har beslutat att privatundervisning ska skattesubventioneras genom RUT-avdraget. Det är inte förnuftigt. Individuell undervisning i hemmet av kvalificerad personal är inte kostnadseffektivt och bör inte

betalas av staten. Ett av syftena med RUT-avdraget är att göra svarta jobb vita. Men någon större svart marknad för kvalificerad hemundervisning har inte dokumenterats.

Vi anser att alla barn ska erbjudas läxhjälp – detta ska inte vara förunnat de barn vars föräldrar har råd att köpa tjänsten.

Skolan bör organisera läxhjälp på det sätt som skolan ser fungerar bäst. För de yngre barnen väntar vi oss att läxhjälp kommer att bedrivas inom ramen för fritidshemmen, då drygt åtta av tio elever på lågstadiet går på fritids under eftermiddagarna. Skolor kan samverka med ideella föreningar för att erbjuda alla elever läxhjälp. Skolverket ges i uppdrag att fördela stimulansbidrag för att alla elever i grundskolan ska erbjudas läxhjälp.

Vi investerar 100 miljoner kronor år 2013 för läxhjälp i grundskolan.

Färdplan för läraryrket

Det enskilt viktigaste för elevernas resultat är att de möter skickliga och engagerade lärare som har bra förutsättningar att bedriva en god undervisning. Ökande kunskapsresultat i den svenska skolan kräver att många ambitiösa och duktiga studenter väljer att utbilda sig till lärare, samt att vi klarar att behålla duktiga lärare i yrket. Då ska det också löna sig att utbilda sig till och arbeta som lärare.

I dag är det för få unga som vill bli lärare. Söktrycket på lärarutbildningen är lågt med bara 1,6 sökande per plats. Samtidigt överväger många verksamma lärare att lämna yrket och betydande pensionsavgångar väntar i närtid. Sammanfattningsvis står vi inför en betydande lärarkris.

För att stärka läraryrket krävs förbättringar på flera områden. Vi vill se en professionalisering av läraryrket med lärare som har rätt till en systematisk kompetensutveckling, har gott om tid att bedriva och

utveckla undervisningen, bra villkor genom karriärutveckling samt goda former för samarbete och utbyte med sina kollegor. Politiken ska skapa förutsättningarna för lärarna att göra ett bra jobb men inte bestämma hur det ska utföras. Skolans verksamhet och skolpolitiken ska utgå från forskning och beprövad erfarenhet. Skolledare ska vara välutbildade och ha tid att vara pedagogiska ledare. Sverige ska ha en lärarutbildning av högsta kvalitet.

Lärarmiljard

Om vi ska nå våra målsättningar krävs en långsiktig färdplan för läraryrket som tas fram i nära samarbete med involverade parter. Dels för att insatserna ska ges rätt inbördes prioritering och dels för att dessa diskussioner måste omfatta frågor om lärarnas lön och villkor, vilket primärt är en fråga för fack och arbetsgivare. Vi har därför tagit initiativ till en nationell samling för läraryrket för att bidra till en positiv utveckling för läraryrket. Vi stöttar regeringens förslag om fler karriärtjänster som ett bra första steg men mer behövs för att vända utvecklingen för yrket.

Vi skjuter till 650 miljoner kronor till befintliga medel för att skapa en lärarmiljard att prioritera i dialog med berörda parter i en nationell samling för läraryrket.

Minska på administrationen – låt lärare vara lärare

Allt mer av lärarnas arbetstid upptas idag av administration. Fler nationella prov, obligatorisk närvarorapportering, skriftliga omdömen för alla elever från årskurs ett, individuella utvecklingsplaner och skriftliga åtgärdsprogram är alla exempel på insatser som var för sig är fullt rimliga men som sammantaget innebär en så omfattande arbetsbörda att det kraftigt minskar den tid lärarna kan lägga ner på att planera och bedriva undervisning.

Vi måste minska lärarnas administration genom att ta bort de dokumentationskrav som införts och ge lärarna större möjlighet att

utforma sin uppföljning på det sätt som bäst passar deras arbetssituation och de utmaningar eleverna står inför, och som möter föräldrars berättigade behov av information om barnens utveckling i skolan.

Vi vill se att skollagen ändras så att de skriftliga omdömena inte längre är obligatoriska. En lärare som undervisar flera klasser och ämnen lägger idag ofta en arbetsvecka per läsår på att producera även de mest rudimentära omdömen en gång per termin utan att det bidrar nämnvärt till elevernas utveckling.

Skollagen bör också förändras vad gäller krav på åtgärdsprogram vid särskilt stöd. Regeringen vill ta bort krav på åtgärdsprogram helt och hållet och istället låta det vara upp till föräldrarna att kräva det. Vi ser att det kommer att ytterligare spå på ojämlikheten i skolan men ser samtidigt behovet av att minska den arbetsbelastning åtgärdsprogrammen medför. Vi föreslår istället att kravet på åtgärdsprogram tas bort för särskilt stöd av mindre omfattning men att kravet på åtgärdsprogram finns kvar vid större behov av särskilt stöd.

Vi vill slopa kravet om individuella utvecklingsplaner och reducera kravet på skriftliga åtgärdsprogram för att minska lärares administrativa börda.

Kvalitetssatsning på lärarutbildningen

Kvaliteten på högskole- och universitetsutbildningar behöver höjas, särskilt inom Lärarutbildningen. TCO visar i sin rapport att 24 procent av lärarstudenterna har 5 timmar eller mindre undervisning i veckan. Studietiden per vecka är i snitt 28 timmar på lärarutbildningen.

Heltidsstudier ska motsvara heltid. Studenter ska i snitt studera 40 timmar/vecka för att klara kraven i utbildningen. Därför vill vi se en kvalitetssatsning på lärarutbildningen. Vi vill sätta fokus på fler lärarledda undervisningstimmar. Det ställer högre krav på studenterna men det ger också ett bättre stöd till dem och en högre kvalitet i utbildningen.

Lärarutbildningen är inte den enda utbildning med lite undervisningstid och låg genomsnittlig studietid. Problemet är särskilt påtagligt inom humaniora och samhällsvetenskapliga utbildningar.

För att fullt ut identifiera effekterna i ökad studietid av en ökad undervisningstid vill vi dock börja i begränsad skala.

Kvalitetssatsningen ska användas till att öka den lärarledda undervisningstiden, höja kraven och antalet studietimmar studenterna lägger ned till 40 timmar i veckan. En höjd utbildningskvalitet för lärarstudenterna kommer förbereda studenterna bättre för yrkeslivet samtidigt som utbildningens attraktivitet höjs.

Vi vill investera 100 miljoner kronor 2014 i en kvalitetssatsning på lärarutbildningen.

Stärk det pedagogiska ledarskapet

Ett bra ledarskap är viktigt för att utveckla och förbättra skolans resultat. Skolor som saknar bra ledare saknar också ofta ett klimat med höga förväntningar och strävan efter att utvecklas. Rektorer är således nyckelpersoner för att vända den negativa utvecklingen i svensk skola. Rektorerna ska kunna hantera en mängd frågor av olika slag. Samtidigt som de ska vara pedagogiska ledare och personalansvariga ska de ansvara för skolans ekonomi och resultat.

Rektorerna måste ges tillräckliga förutsättningar för att kunna fullgöra sitt uppdrag, och först och främst det centrala uppdraget som pedagogiska ledare. Vi vill stödja Sveriges rektorer så att de kan utvecklas i sin roll som pedagogiska ledare.

Vi vill utveckla rektorsrollen för att sätta det pedagogiska uppdraget främst investerar 50 miljoner kronor 2014 i detta.

Utökad skolplikt

De krav som ställs i skolan måste motsvara de krav som kommer att ställas på eleverna när de lämnar skolan och gör sitt inträde på arbetsmarknaden. Vi föreslår därför att skolplikten utökas till att omfatta delar av sommarlovet för de elever som inte uppnår målen och gymnasiet för alla upp till 18 års ålder.

Obligatorisk sommarskola

Fler än 12 000 elever lämnar grundskolan utan behörighet för att komma in på något av gymnasieskolans nationella program. Detta är ett misslyckande för samhället och ett svek mot dessa ungdomar. Vi har en skyldighet att se till att varje elev får reella möjligheter till fullständiga betyg. På samma sätt har eleverna själva en skyldighet att ta vara på de möjligheter som ges.

Sommarlovet är ungefär tio veckor långt. Vi vill använda dessa veckor klokt. Idealet är att inga elever ska behöva gå i skolan på sommaren. Men för de elever som lämnar eller riskerar att lämna grundskolan utan fullständiga betyg ska en del av sommarlovet ägnas åt att lära sig det man inte lärt sig under året. De ska få mer undervisningstid med professionella lärare.

Den utökade undervisningstiden under sommaren ska enligt vårt förslag gälla elever i årskurserna 6-9. Dessa elever ska ges utökad undervisningstid om upp till 20 dagar under sommaren. Skolplikten omfattar alltså, med vårt förslag, delar av sommarlovet.

Vi vill investera 50 miljoner kronor 2014, utöver regeringens 78 miljoner kronor, i att förlänga skolplikten under sommaren för barn som inte når målen.

Svensk arbetsmarknad kräver gymnasieutbildning

Arbetslösa unga utan fullgjord gymnasieutbildning har en mycket svag situation på arbetsmarknaden (se figur 30). För att komma till rätta med

ungdomsarbetslösheten krävs att unga ges den kompetens som krävs för att klara sig på arbetsmarknaden.

Regeringen har steg för steg sänkt utbildningsambitionerna. Man har tagit bort yrkesprogrammets studieförberedelser och förbereder en introduktion av ettåriga gymnasieutbildningar trots att detta varken efterfrågas av eleverna eller arbetsgivarna. Det är ett faktum att svensk arbetsmarknad på 2000-talet kräver gymnasieutbildning. Ambitionerna och kraven måste därför höjas inte sänkas. Vi föreslår därför att gymnasieskolan görs obligatorisk upp till 18 års ålder. Det är ett ambitiöst, men realistiskt steg.

Denna reform behöver mötas med stora insatser för att alla unga ska ha möjlighet att nå en gymnasieexamen. I dag går de allra flesta, cirka 99 procent, vidare från grundskolan till gymnasiet men många hoppar av under det första eller andra studieåret. Samtidigt som kraven på de unga höjs måste stödet till eleverna stärkas. Tillräckliga platser inom olika utbildningsformer, såsom folkhögskolan, måste också ställas till förfogande vid ett införande av ett obligatorium.

En obligatorisk gymnasieskola kommer att kräva resurser. Men kostnaden för att låta unga hamna utanför arbetslivet är betydligt högre. För att i detalj överblicka de investeringsbehov som en obligatorisk gymnasieskola kräver vill vi avsätta resurser till en utredning med uppdraget att ta fram en plan för genomförandet.

Vi investerar 10 miljoner kronor 2014 för att ta fram en plan för att utöka skolplikten till 18 års ålder.

Stärk kontakten med arbetslivet

2011 valde regeringen att förändra yrkesprogrammen så att de inte längre ger högskolebehörighet. Förra året föreslogs ettårsgymnasium. Resultatet av regeringens förändringar är att andelen elever som börjar på

yrkesprogram minskat med en fjärdedel. Samtidigt visar SCB:s prognos att det år 2030 inom flera branscher finns efterfrågan på gymnasieutbildad arbetskraft, till exempel industrin, vård- och omsorg och handel och administration. Unga människor väljer bort utbildningar som leder till jobb, till följd av regeringens förändringar.

Kraven på arbetsmarknaden stiger. För att ha goda förutsättningar att hitta jobb krävs bra kunskaper i språk och matematik. Därför kräver vi Socialdemokrater att alla program i gymnasieskolan ska vara högskoleförberedande. Arbetsmarknadens parter har också framfört att förändring måste ske. Det är inte tonåringar med ettårig gymnasieutbildning som saknas på arbetsmarknaden.

Vägen framåt är att höja kvaliteten i yrkesprogrammen och att öka elevernas motivation genom att utveckla alla gymnasiets yrkesprogram till yrkescollege. Yrkescollege innebär en gymnasieutbildning med en nära koppling till relevant bransch. Modellen bygger på ett nära samarbete mellan skolans huvudman, regionens näringsliv och arbetsgivare i offentlig sektor.

Yrkescollege innebär att arbetsgivarna aktivt deltar i utbildningens utformning, kvalitetssäkring och beslut om antalet utbildningsplatser. Arbetsgivarnas behov av rätt utbildad arbetskraft tillgodoses samtidigt som eleverna får tillgång till relevanta praktikplatser och efter avslutad utbildning är attraktiva på arbetsmarknaden. Inom teknik och omvårdnad har yrkescollege redan etablerats runtom i landet. Vi vill nu skjuta till utvecklingsmedel för att sprida modellen till fler gymnasieprogram och branscher.

Vi investerar 10 miljoner kronor i utvecklingsstöd för att introducera yrkescollege inom nya branscher.

Fler jobb kräver mer utbildning

Svensk arbetsmarknad kräver gymnasieutbildning

Vuxenutbildningen utgör en viktig väg för människor att utbilda sig vidare och få en ny chans på arbetsmarknaden. Vuxenutbildningen måste vara dimensionerad så att den möter människors utbildningsbehov både i praktiska och teoretiska ämnen. Folkhögskolan som utbildningsform har omvittnat goda resultat vad gäller att få människor att återfinna lusten att lära och därefter kunna gå vidare till jobb eller studier.

Arbetslösa som saknar gymnasieexamen ska erbjudas en väg för att tillgodogöra sig denna kompetens. Som en del av våra insatser för att bekämpa arbetslösheten investerar vi i vuxenutbildning.

Inklusive våra insatser i 90-dagarsgarantin och Avskaffa Fas 3 investerar vi i sammantaget 12 000 nya platser i Yrkesvux och komvux år 2014. Inklusive våra insatser i 90-dagarsgarantin och Avskaffa Fas 3 investerar vi i sammantaget i 1 000 nya folkhögskoleplatser år 2014.

16.000 nya platser inom högskolan

Sverige ska ha en världsledande utbildningsnivå i hela befolkningen. En växande andel av jobben kommer att kräva en högre utbildning. Sverige behöver tillhöra de länder i världen som har högst andel med högre utbildning. Vi har inte råd att tappa i andel välutbildade jämfört med andra länder.

Det är också avgörande att rekryteringen till högskolan breddas. Alla människors förmåga ska tas tillvara oavsett deras bakgrund. Allt annat är ett slöseri. Högskolor och universitet ska finnas i hela landet och byggas ut ytterligare. Vi vill ha en mångfald i högskolelandskapet där lärosäten med olika profil ges utrymme att utvecklas.

Regeringen väljer att kraftigt dra ned antalet högskoleplatser (se figur 17). Det riskerar Sveriges framtida konkurrenskraft. För att förbättra matchningen på arbetsmarknaden, stärka den enskildes möjligheter till arbete och bryta passiviteten som riskerar att permanent slå ut människor som drabbas av tillfällig arbetslöshet från arbetsmarknaden vill vi investera i fler utbildningsplatser.

Samtidigt krävs fler studieplatser vid såväl Yrkeshögskola, högskola och universitet för att bekämpa den bredare arbetslösheten och stänga rekryteringsgapet. Kvalificerade yrkesutbildningar och yrkeshögskoleutbildningar är av stor vikt för att arbetsgivare ska hitta rätt utbildad personal och är samtidigt ett snabbt sätt för den enskilda att få ett kvalificerat arbete. Ansökan om att få starta yrkeshögskoleutbildning är långt fler än de som beviljas. År 2012 beviljades endast 25-30 procent av ansökningarna om att bedriva yrkeshögskoleutbildning med statligt stöd och det var i genomsnitt 4,2 sökande per studieplats. Det visar på behovet av att utöka möjligheterna att studera inom ramen för Yrkeshögskolan. Som en del av våra insatser för att avskaffa Fas3 och bekämpa ungdomsarbetslösheten investerar vi i 6000 nya platser i yrkeshögskolan.

Söktrycket till högskolor och universitet är rekordhøgt. Det följer av att arbetslösheten är hög och antalet unga är många samtidigt som efterfrågan på högskoleutbildade ökar på arbetsmarknaden. I detta läge har regeringen kraftigt dragit ned på antalet högskoleplatser.

Vi vill ge fler möjlighet att studera på högskola. Det öppnar fler möjligheter för individen och det stärker Sveriges konkurrenskraft. Vi föreslår en kvalitetssatsning på högskolan som i ett första steg riktar sig till lärarprogrammet.

Vi investerar i 6000 nya platser i högskolan som en del av våra insatser för att avskaffa Fas3 och bekämpa ungdomsarbetslösheten. Vi investerar i 6000 nya platser i Yrkeshögskolan, som en del av 90-dagarsgarantin och

att avskaffa Fas 3. Vi investerar i att utbilda 1000 nya förskollärare. Därutöver investerar vi i 3000 ytterligare högskoleplatser. Sammantaget innebär detta att vi investerar i 16.000 nya platser på högskolan

Inklusive våra insatser i 90-dagarsgarantin och Avskaffa Fas 3 investerar vi i sammantaget 16 000 nya platser i Yrkeshögskolan, högskola och universitet.

Treterminssystem

Svenska ungdomar tar lång tid på sig att avsluta sina högskolestudier i jämförelse med studenter i andra länder. Studenter ska kunna välja att läsa de vanligaste utbildningsprogrammen på kortare tid. Vi vill se ett studieupplägg där en treårig utbildning kan läsas på knappt 2,5 år samtidigt som en femårig utbildning kan läsas på fyra år.

Sommarkurser ska vara frivilligt för studenten. Den student som vill jobba under sommaren, eller vill använda tiden till något annat, ska kunna göra det. Men den som vill avlägga sin examen snabbare och använda sin utbildning i arbetslivet ska kunna göra det.

Det finns tydliga samhällsekonomiska vinster i att använda somrarna för studier eftersom det möjliggör en snabbare genomströmning och ett tidigare inträde på arbetsmarknaden. Ett lika effektivt sätt att öka antalet arbetade timmar i ekonomin som att höja pensionsåldern är att korta utbildningstiden för unga.

Vi investerar 30 miljoner för att stimulera införande av en sommartermin i högskolan.

6. INVESTERA FÖR FRAMTIDEN

Bättre infrastruktur

En väl fungerande infrastruktur är en av grundförutsättningarna för att nå målet att Sverige ska ha Europas lägsta arbetslöshet år 2020. I dag lämnar kvaliteten på svensk infrastruktur mycket i övrigt att önska. Det svenska järnvägssystemet präglas av både bristande kapacitet och låg robusthet. Punktligheten och förtroendet för järnvägen visar mycket dåliga siffror. Så här kan det inte fortsätta. Järnvägens organisation ska ses över för att bli mer effektiv och sammanhållen. Vi har höga ambitioner när det gäller underhåll och nyinvesteringar i järnväg. Svenska folket förtjänar en järnväg som fungerar. Vinnarna på en sådan politik är arbetspendlarna, exportindustrin, miljön och klimatet.

I vår infrastrukturmotion från november 2012 har vi anslagit betydande resurser till vägar och järnvägar fram till 2025. Insatser som höjer trafiksäkerheten och förbättrar bärigheten på de vägar som är viktigast för skogs- och basindustrin ges hög prioritet. Skogsindustrin förlorar betydande belopp på grund av bristande bärighet. Regeringens ovilja till investeringar står näringslivet dyrt.

Vi föreslår också investeringar i nya höghastighetsbanor. Till skillnad från regeringen vill vi dimensionera de nya järnvägarna för höghastighetståg som klarar hastigheter över 300 km/h. Denna standard används sedan länge ute i Europa. Det är mer kostandseffektivt än regeringens förslag, bättre för pendlarna och är även det alternativ som förespråkas av Trafikverkets egna experter. Flera nya sträckningar skulle kunna byggas som frigör kapacitet för godstrafik och vidgar arbetsmarknadsregionerna för pendlarna.

Satsning för punktliga tåg året om

För att snabbt förbättra järnvägens robusthet och se till att fler tåg ska gå och komma fram i tid föreslår vi en särskild satsning för järnvägsunderhåll. Det är särskilt angeläget inför kommande vintrar. Många pendlare fick frysa på perrongerna under den stränga vintern 2012/2013. Inför den kommande vintern talar Trafikverket om att tågavgångarna kan komma glesas ut så fort mer omfattande vinterväder är i annalkande

Regeringen väljer att minska anslagen till järnvägsunderhåll. Vi gör tvärtom. Det behövs resurser som snabbt ökar järnvägens robusthet och tillförlitlighet. Det handlar om byten av kontaktledningar, uppgradera växlar så de kan förses med värme och även byta ut räls. Satsningen väntas ge en mer punktlig trafik och färre inställda tåg. Det främjar både pendlarna och exportindustrins godstransporter. Dessutom skapar satsningen jobb i järnvägsbranschen. Underhållsarbeten är jämförelsevis personalintensiva.

Vi avsätter 686 miljoner kronor till drift och underhåll av järnvägen

Bättre vägar för industri och landsbygd

Vägarnas tjälskador och bristande bärighet innebär risker för jobben och svensk ekonomi. Uppgifter från institutet Skogsforsk visar att skogsindustrin förlorar närmare en miljard kronor om året på grund av bristande bärighet. Även stödet till enskilda vägar är betydelsefullt för sysselsättningen inom skogsindustrin och jordbruket.

För att kompensera för regeringens neddragning på området väljer vi att skjuta till resurser till tjälsäkring och bärighetsåtgärder samt stöd till enskilda vägar. Satsningarna främjar både skogs- och basindustrins godstransporter, jordbruket och dem som använder bilen på landsbygden.

Vi avsätter 181 miljoner kronor till bärighets- och tjälsäkeringsåtgärder för vägar, samt 15 miljoner kronor till stöd för enskilda vägar år 2014.

Fler bostäder

Det byggs alldeles för lite i Sverige. Det hämmar tillväxten och gör det svårare för människor att flytta till jobb, utbildning och att bilda familj. Bostadsbristen och den låga takten på nybyggnation gör det svårare för oss att nå vårt mål – EU:s lägsta arbetslöshet år 2020. Socialdemokraterna har föreslagit en nationell byggpakt där alla goda krafter samlas för ökat byggande.

Figur 34: Nybyggnation och befolkningsökning i Sverige

Källa: SCB

SCB:s statistik visar att antalet nyproducerade bostäder under första halvåret 2013 fortsätter att vara lågt – trots hög efterfrågan. Mellan 2006 och 2012 blev vi 443 000 fler invånare i Sverige. Ändå minskade byggandet under samma period. Det går inte ihop.

Det finns ett samband mellan bostadsmarknadens funktionssätt och ekonomins tillväxt. Såväl EU-kommissionen, IMF som Finanspolitiska rådet har uppmärksammat frågan. Brist på bostäder hindrar människor från att ta jobb där de finns, företag från att expandera, och ungdomar att flytta till jobb och utbildning. Ökad rörlighet bidrar till högre produktivitet och fler jobb.

Byggbonus för studentlägenheter och lägenheter för unga

En av de mest utsatta grupperna på bostadsmarknaden är unga och studenter. Det håller inte att studenter vid våra universitet avbryter sin utbildning för att de inte hittar någonstans att bo. Ungdomar måste få ta steget ut i vuxenlivet. Enligt statistik från SSSB färdigställdes det i hela Sverige 225 bostäder för studenter 2012. Bristen på bostäder för

studenter är särskilt svår i Stockholm, Uppsala, Göteborg och Lund. Enligt regeringens egen utredare finns ett samlat behov av 20 000 nya studentbostäder.

Staten har ett ansvar för att skapa stabila förutsättningar för bostadsmarkanden att utvecklas och för bostäder att byggas. Den akuta bristen på bostäder gör att staten bör vidga insatserna för att stärka incitamenten för bostadsbyggande. Ett effektivt sätt är att införa en byggbonus – ett investeringsstöd riktat till studentlägenheter och små hyreslägenheter. När unga människor kan flytta till jobb och utbildning kan vi sluta rekryteringsgapet.

Vi föreslår en byggbonus för studentlägenheter och lägenheter för unga på 1 miljard kronor för år 2014.

Snabbare och enklare process för bostadsbyggande

En ny plan- och bygglag trädde ikraft så sent som 2011. Redan syns brister. Idag tar det för lång tid från idé till färdig bostad. Processen är omgärdad av osäkerhet och höga kostnader. Lagen behöver moderniseras, förenklas och förtydligas för att plan- och byggprocessen ska kunna effektiviseras och byråkratin minska.

Vi föreslår att snabba förslag till nödvändiga förändringar i Plan- och Bygglagen tas fram.

Nationell byggpakt

Översiktsplanering bör bli enklare och mer strategisk och hänsyn tas till kommunala, mellankommunala och statliga intressen. Ett sätt att få till stånd nödvändiga förändringar snabbt är att kalla ihop en partsammansatt och parlamentarisk kommitté med tydligt uppdrag att föreslå nödvändiga förändringar. Vi menar därför att en nationell

byggpakt där alla större offentliga, kooperativa och privata aktörer möts bör tillsättas.

Vi avsätter 6 miljoner kronor till ett kansli för en nationell samordnare inom byggpakten.

Gemensamt ansvar för ökade investeringar i nyproduktion

Vi vill se en ökad konkurrens och fler aktörer på byggmarknaden - men ekonomiska risker kan innebära att enskilda byggherrar håller tillbaka bygginvesteringar. Genom väl fungerande kreditgarantier kan byggherren få tillgång till mer säker finansiering. Vi föreslår att en statlig förhandlingsperson ges i uppdrag att, i dialog med bostadsmarknadens parter och centrala aktörer på finansmarknaderna, se över förutsättningarna för hur garantisystemet skulle kunna understödja ett ökat bostadsbyggande till lägre byggkostnader. Rätt utformat kan systemet också ge starkare drivkrafter för ökad produktivitet i byggsektorn. Ett stärkt garantisystem kan stärka förutsättningarna för mindre byggherrar att ta sig in på byggmarknaden och på detta sätt bidra till ökad konkurrens.

Vi föreslår en statlig förhandlingsperson med uppdrag att i samarbete med branschen utforma ett väl fungerande system för kreditgarantier.

Kreditgarantier för renovering

Så mycket som cirka 650 000 lägenheter i miljonprogrammen står idag i akut behov av upprustning. Enligt beräkningar uppgår kostnaderna för det totala renoveringsbehovet till 240- 300 miljarder kronor. Tidigare utvärderingar av större upprustningar som gjorts av bostadsområden byggda på 1960- och 70-talen har visat att investeringarna inte alltid är företagsekonomiskt lönsamma. Resultatet idag blir antingen att de omfattande upprustningar och möjligheter till energieffektiviseringar som

behövs inte blir gjorda eller att det sker till priset av kraftigt höjda hyror som resulterar i hyresgäster tvingas flytta runt till ännu icke renoverade bostäder. Ett sätt att hantera de ekonomiska riskerna och dela på ansvaret är att utställa statliga kreditgarantier. Därutöver ska extratjänster, som resultat av att Fas 3 avskaffas, kunna användas för att få höja boendekvaliteten inom miljonprogrammets bostadsområden.

Vi föreslår inrättande av kreditgarantier för renovering av hyresfastigheter från rekordåren inom en ram på totalt 20 miljarder kronor.

Ledarskap för klimat och miljö

Klimatfrågan är vår tids ödesfråga. Om temperaturen fortsätter att stiga i samma takt som nu kommer det att leda till allvarliga konsekvenser för livet på jorden. Vi ser dessutom en pågående global kris för den biologiska mångfalden, där en av de största artutrotningarna i planetens historia pågår. Nätet av arter som bygger våra ekosystem är förutsättningen för vår existens eftersom de producerar all vår mat, allt vårt rena vatten och allt det syre vi andas. Nu krävs ett sammanhållet globalt och nationellt politiskt arbete för att säkra en god miljö även i framtiden.

Glappet mellan vad klimatforskningen säger att vi ska göra och de politiska åtgärder som sker internationellt växer. Vi är på väg mot en värld med stigande temperaturer och där förutsättningarna för mänskligt liv försämras.

Vårt vägval är odiskutabelt. Ökningen av växthusgaser i atmosfären måste upphöra. Vi står inför en omställning. Från ett samhälle som bygger på fossila bränslen, till ett som bygger på det förnybara.

Vi socialdemokrater känner tillförsikt eftersom vi har genomfört stora samhällsförändringar tidigare. Vi ledde omställningen från Fattigsverige till välfärdsland. Vi ska klara klimatomställningen på samma sätt. Den

förra socialdemokratiska regeringen inledde ett tydligt klimatomställningsarbete med bland annat en Oljekommission som syftade till att hitta strategier för att bryta oljeberoendet. Denna kommission lade regeringen ned. Vi är beredda att målmedvetet starta om arbetet med klimatutmaningarna.

En aktiv klimatpolitik är en politik för framtidens jobb och därmed för framtidens välfärd. Investeringar i ny effektiv miljö- och klimativänlig teknik stärker företagens konkurrenskraft, skapar nya företag och innebär ökad potential för handel och exportintäkter. Genom att Sverige går före i omställningen kan våra företagare bli världsledande i att utveckla den teknik och miljöprofil som världen efterfrågar i kampen mot klimatförändringarna.

Vi föreslår samverkansprogram för att stärka Sveriges konkurrenskraft. Redan nästa år föreslår vi att ett klimatinnovationsprogram initieras. För att skynda på renoveringen av miljonprogrammets områden föreslår vi ett statligt kreditgaranti-program och Extratjänster. Sådana insatser bidrar till mer effektiv energianvändning.

För att klara miljömålen föreslår vi ett miljömålsinvesteringsprogram. Därutöver vill vi genomföra insatser för att hejda övergödningen, att klara den biologiska mångfalden och att stimulera investeringar i solenergi.

Miljömålsinvesteringsprogram

Det svenska systemet med 16 miljömål som fastslagits av riksdagen måste få en starkare ställning i svensk miljöpolitik. I den årliga utvärderingen av miljömålen och måluppfyllelsen konstaterar Naturvårdsverket att endast två av de sexton miljömålen nås. Det riskerar att blir ett politiskt misslyckande som kan få svåra konsekvenser för kommande generationer.

Vi menar att det lokala engagemanget för att nå miljömålet är viktigt. Vi föreslår därför en miljömålsmiljard till ett miljömålsinvesteringsprogram under fyra år. Kommuner, företag och andra aktörer ska – ensamma eller tillsammans - kunna söka stöd för lokala projekt som svarar mot ökad måluppfyllelse för de 14 miljömål där åtgärder saknas. Främst tror vi att åtgärder för klimat och ett levande hav är viktiga. Men det kanske också handlar om skydd av tätortnära natur för att bevara biologisk mångfald, eller åtgärder som minskar barns exponering för farliga ämnen.

Vi föreslår att 250 miljoner per år satsas på ett miljömålsinvesteringsprogram

Hejda övergödningen

Att hejda övergödningen i Östersjön och Västerhavet är en viktig prioritering för Socialdemokraterna. När haven i vår närhet tar emot för mycket kväve och fosfor får det svåra miljökonsekvenser. Havets ekosystem förstörs, närmiljö för friluftsliv och bad försämras och bottnarna riskerar att dö. För att förbättra havs- och vattenmiljö vill vi införa en skatt på handelsgödsel, satsa på mer biogas i lantbruket, öka ekoodlingen, ge musselodlare ersättning för att de tar bort näringsämnen ut havet samt satsa mer pengar än regeringen på landsbygdsprogrammet som kan ge ersättning för grödor och våtmark som binder utsläpp av näringsämnen

Klara den biologisk mångfalden

Biologisk mångfald är central för att upprätthålla ett hållbart ekosystem. Ambitionerna att skydda värdefull natur har sänkts under den borgerliga regeringsperioden. I vårt budgetalternativ avsätter vi mer resurser än regeringen. När samhället inte kan ersätta markägarna står våra myndigheter handfallna och värdefulla naturskogar avverkas. Det är nödvändigt att öka anslagen för att Sverige ska kunna slå vakt om den biologiska mångfalden.

Vi satsar 100 miljoner för skydd av värdefull natur.

Investeringar i solenergi

De största energiinvesteringarna i Europa 2011 gjordes i solceller, vilka stod för 47 procent av nyinstallationen. Priset på solceller har halverats på bara några år. Särskilt stark har utvecklingen varit i Tyskland. Men i Sverige har installationerna växt i måttlig omfattning. Under 2012 hade regeringen avsatt 60 miljoner kronor för stödet, men dessa pengar tog snabbt slut och Energimyndigheten bedömer att bara en tredjedel av de sökande får stödet. Regeringen sänkte stödet till 50 miljoner från 2013 vilket var fel väg att gå. När intresset nu är väldokumenterat stort och växande givet att man kan få stöd, finns det stor anledning att stimulera investeringarna i solenergi.

Vi föreslår att anslaget fördubblas genom att det ökas med 50 miljoner och att en ny fördelningsmodell för stödet tas fram så att det når fler mottagare.

Miljöbilsbonus och registreringsavgift

Utsläppen från trafiken ökar och utan åtgärder kommer Sverige inte att nå de av riksdagen beslutade klimatmålen. Vi föreslår ett system med miljöbilsbonus där den som köper en bil med lägre utsläpp får en premie. Bonusen betalas ut när bilen registreras första gången. Systemet ska vara statsfinansierat kostnadsneutralt. Det innebär att nivåer och gränser varje år bör justeras så att detta uppfylls. Ett villkor för miljöbonus är att bilen uppfyller den högsta säkerhetsklassningen. Reglerna ska gälla för samtliga bilar som nyregistreras i Sverige.

Vi inför en miljöbilsbonus och registreringsavgift för att främja utvecklingen mot en bilpark med låga koldioxidutsläpp. Systemet är offentligfinansierat neutralt.

7. Mer tid för vård

Sjukvården står inför stora utmaningar. Allt fler blir äldre och kraven på en bättre sjukvård ökar. Den tekniska utvecklingen skapar nya möjligheter, men ställer också höga krav på kompetens och en god arbetsmiljö.

Dagens brister inom svensk sjukvård riskerar våra möjligheter att svara upp mot framtidens utmaningar. Inte minst är det bristen på tid för vård som behöver åtgärdas.

Ambulanser kommer allt senare, akutvården fördröjs, patienternas vårdtid är ofta otillräcklig och många får vänta alltför länge på sin behandling. Sjukvårdens organisation tar heller inte tillräcklig hänsyn till äldres speciella behov. Det leder till en pressad vård- och arbetsmiljö. Därutöver används alltför stor del av vårdpersonalens tid åt administration och dokumentation.

Därför behöver det bli fler som arbetar i vården, samtidigt som administration måste minska. Då blir det mer tid till patienten. Så säkrar vi en god vård för alla.

Minska administrationen

Studier visar att läkare och sjuksköterskor tvingas ägna mycket tid åt annat än direkt patientarbete. För att sjukvården ska kunna fokusera på patienternas behov krävs bättre administrativa rutiner.

Dokumentation och administration är nödvändigt, men tar idag mycket tid. Framgångsrikt utvecklingsarbete på olika sjukhus, kliniker och vårdcentraler runt om i landet visar att det går att ändra organisation och arbetsmetoder för att frigöra mer tid för vård. Detta arbete måste spridas

och tillämpas i hela hälso- och sjukvården. Samtidigt måste staten se över sina krav och regler för att frigöra tid för vård. Det handlar om att läkare, sjuksköterskor och undersköterskor får nyttja sina respektive kompetenser på bästa sätt och att de får det administrativa stöd som behövs.

Vi föreslår att staten och sjukvårdshuvudmännen tar initiativ för att minska den tid vårdpersonalen måste ägna åt uppgifter som inte är patientnära arbete. Arbetet ska ske tillsammans med de fackliga organisationerna. Det behövs en systematisk genomgång av lagstiftningen och regelsystemet på hälso- och sjukvårdsområdet för att minska onödig administration.

Inga nya blanketter, register eller rapportering som inte är bevisat nödvändiga för vården får införas. För administration som inte är lagstyrd bör man successivt införa samma krav som för behandlingsmetoder i sjukvården; det ska vara klarlagt att behovet av de administrativa uppgifterna är tillräckligt stort, att kostnaden är rimlig i relation till nyttan och att tiden som avsätts inte tränger ut annan viktig verksamhet.

Administrativa uppgifter som redan ålagts vården bör genomgå en löpande revision. Att utveckla journalhanteringen och IT-systemen i vården är en nödvändighet. Journalerna är idag splittrade, 82svåröverskådliga och skapar mycket merarbete där personalens tid går åt till att logga in och ut i olika system. En väl utvecklad IT-infrastruktur leder till att vårdpersonal kan ägna mer tid åt patienterna och anpassa vården till varje patients behov. Kvalitetsregister är mycket viktiga för forskningen och för att utveckla vården, men måste administreras på ett sätt som inte hindrar det övriga arbetet.

Även ersättningsmodellerna i vården bör ses över. Dåliga och missriktade system leder till onödig administration men också till att vårdens resurser används felaktigt.

Vi föreslår att staten, landstingen och de fackliga vårdorganisationerna samlas för en nationell vårdrevision. Lagstiftning, IT-system, journalhantering, kvalitetsregister och övrig manualisering av vården ska systematiskt kartläggas. Alla möjligheter för att minska administrationen ska ses över.

Mer personal

Flera delar av sjukvården har idag allvarliga problem. Sjukvårdspersonal och patienter rapporterar om en tidspressad arbetssituation som riskerar att leda till brister i patientsäkerheten. Trycket och belastningen på akutmottagningar, vårdavdelningar och andra verksamheter är mycket högt.

Enligt en undersökning som läkarförbundet gjort fattas det 1400 allmänläkare i Sverige. SCB uppskattar att det kommer att fattas 30 000 sjuksköterskor 2030. Både andelen specialistsjuksköterskor och undersköterskor har minskat under lång tid.

Bristen på vårdpersonal leder till minskat antal vårdplatser och bidrar till överbeläggningar. De flesta sjukhus beskriver att de har överbeläggningar dagligen eller varje vecka och att de lika ofta utlokaliserar patienter. Socialstyrelsen har i sina granskningar av vården upprepade gånger pekat på problemet med överbeläggningar och de olika brister som uppstår när patienter får vårdplatser som inte uppfyller deras vårdbehov.

Inom ambulansverksamheten har arbetsmiljön på många håll försämrats och det tar enligt Riksrevisionen en minut längre idag för ambulansen att nå fram än det gjorde 2009. Det är ett tecken på att organisationen inte fungerar som den ska – men också att tillräckliga resurser inte är för handen. Även inom förlossningssjukvården har flera stora landsting/regioner som Skåne och Stockholm inte klarat av att hålla verksamheten på en tillräcklig standard.

Tidsbristen inom vården får konsekvenser. Antalet anmälda fall av allvarliga skador eller händelse med för risk för allvarliga skador har ökat med cirka 40 procent sedan 2006. Vi behöver utveckla en sjukvård där patienter känner trygghet och där personalen kan utföra sitt jobb på ett säkert sätt. En god arbetsmiljö är också en förutsättning för att vården ska vara en attraktiv arbetsplats där medarbetar stannar kvar och utvecklas.

Sjukvården är en framtidssektor för Sverige. De omedelbara vårdbehoven ökar och måste tillgodoses samtidigt som en säker och högkvalitativ utveckling inför framtiden måste tryggas. Då krävs det mer personal med hög kompetens som vill verka inom vården

Vi avsätter 2 miljarder kronor år 2014 till sjukvården i en riktad satsning för att ge mer tid för vård och höja kvaliteten genom att öka personalstyrkan.

En välfungerande vård för äldre

Att säkerställa en god och högkvalitativ vård och omsorg av våra äldre är en av de stora välfärdsutmaningarna för Sverige. Allt fler blir allt äldre och andelen äldre i befolkningen kommer att öka under de närmaste årtiondena. Det är i grunden något positivt och en fantastisk framgång för vårt välfärdssamhälle. Samtidigt sker en snabb utveckling av nya behandlingsmetoder och effektivare läkemedel i hela sjukvården.

I takt med medicinska framsteg ökar människornas rättmätiga förväntningar och krav på att ta del av vad den bästa sjukvården har att erbjuda. Utmaningarna och behovet av planering är mycket stort och omfattande. Det handlar om att hålla hög kvalitet och kompetens i verksamheten samtidigt som vi möter ökade behov av resurser och utbildad personal. Kvaliteten i vården och omsorgen om de äldre ska vara så hög att de inte blir beroende av att deras barn går ner i arbetstid för att hjälpa till.

Ett mycket stort problem i sjukvården, där det på många håll krävs förbättringar, är hanteringen av svårt sjuka äldre patienter som ofta skickas fram och tillbaka mellan sin bostad, primärvården, akutmottagningen och sjukhusets vårdavdelningar. Det är inte en vård som på ett bra sätt är anpassad till äldre människors behov, och det är ingen kostnadseffektiv vård.

Kommuner och landsting bör gemensamt utveckla samarbete och organisation för vården av äldre där primärvård, socialtjänst och slutenvård skapar gemensamma rutiner för att bättre ta hand om mycket gamla och multisjuka patienter. Olika lösningar för att kraftigt minska eller helt komma bort från återkommande akutbesök på sjukhus kommer att innebära minskade kostnader för samhället och minskat lidande för den enskilde. Det kan exempelvis handla om att sjukvården gör hembesök, att det finns möjligheter till direktinläggning av äldre patienter eller att det finns äldrevårdsöverläkare i landstingen med övergripande medicinsk ansvar för vård av äldre sköra patienter. Även behovet av specialistutbildad personal såsom äldresjuksköterskor bör tillgodoses. Sådana insatser skulle också avlasta äldreomsorgen. Vården av de äldre måste tydligare utformas efter deras behov.

I vår riktade satsning för att höja kvaliteten och kompetensen inom vården ökar vi personalstyrkan i vården. Särskilt fokus ska ligga på en sjukvård som utformas efter de äldres behov. Det innebär en särskild satsning på att systematiskt samordna äldresjukvården.

Ytterligare insatser

Patientinflytande

Ett problem med dagens vårdgaranti är att det är väntetiden vid varje besök som regleras och inte patientens sammanlagda väntetid. För individen är det viktigt att den sammanlagda väntetiden i vården blir kort

och att man får besked om och kan vara med och påverka när behandling ska genomföras. Bristen på besked är ofta frustrerande och skapar missnöje med vården. Vi föreslår patientkontrakt som omfattar alla delar i hälso- och sjukvården: besök, undersökningar, röntgen, remisser. I kontraktet ska det finnas en tidsplan för remisser och eventuella behandlingar och det ska framgå vem som ska utföra behandlingarna. När vården och patienten har kommit överens om vad som ska göras och när, ska kontraktet fungera som en vårdgaranti som säkerställer att patientens sammanlagda tid för undersökning och behandling blir kort.

Vi vill satsa 5 miljoner på att stödja landsting som inför patientkontrakt.

Missbruksvård

Ett kontrakt för livet startades 2005. Den enskilde erbjöds avgiftning, utredning, motiverande och behandlande insatser och en planering som omfattar både LVMtiden och tiden efter utskrivning. En gemensam överenskommelse mellan den enskilde, socialtjänsten och Statens Institutionsstyrelse (SiS) låg till grund för en långsiktig vård som omfattade LVM-tiden och halvåret därefter. Arbetet var mycket framgångsrikt, men trots de goda resultaten har inte den borgerliga regeringen fortsatt satsningen. Vi vill återinföra den statliga satsningen Ett kontrakt för livet. Syftet är att stärka vårdkedjorna kring den som behöver vård och behandling mot sitt missbruk.

Vi satsar 20 miljoner kronor år 2014 på att återinföra Ett kontrakt för livet.

Hiv-information

År 2006 antog riksdagen på förslag från den socialdemokratiska regeringen en nationell strategi mot hiv/aids. Målet var att halvera antalet nysmittade i vårt land på tio års sikt. För att nå målet krävs dock ett intensifierat arbete bestående av särskilda informationsinsatser kring smittskydd och hiv. Under ett antal år har regeringens anslag legat still på en miniminivå och inga särskilda initiativ har tagits trots att problemen

inte på något sätt minskat.

Vi vill därför satsa 10 miljoner på en särskild informationskampanj angående hiv.

Handikapporganisationerna

Handikapporganisationerna utför ett viktigt arbete för att förbättra villkoren för personer med funktionsnedsättningar och för att uppnå målen för funktionshinderpolitiken. Det är viktigt att det finns långsiktiga ekonomiska förutsättningar för det intressepolitiska arbete som bedrivs och den information och stöd som de ger sina medlemmar. Statsbidraget till handikapporganisationer har legat still under en sexårsperiod. Det är olyckligt. Vi höjer anslagen till handikapporganisationerna och avsätter också medel till den Ågrenska stiftelsens veckovistelser för familjer som har barn med sällsynta diagnoser och syndrom.

Vi avsätter 24 miljoner kronor år 2014 för att stärka handikapporganisationerna och den Ågrenska stiftelsen.

8. UTVECKLA DEN SVENSKA MODELLEN

Den generella välfärden är en grundläggande del av den svenska modellen. Idén är att allas framgång är Sveriges framgång. Generell välfärdspolitik handlar om mer än att bara korrigera orättvisor som skapats av det ekonomiska livet. Välfärdspolitik handlar om att öka människans makt över sitt egna liv.

Skola, vård och omsorg har en central roll för fördelningen av möjligheter i livet. Avgörande delar i den generella välfärden är också socialförsäkringarna. Arbetslöshetsförsäkringen har en central roll för att bygga broar mellan de gamla och de nya jobben.

Motsatsen till generell välfärd är en välfärd som vilar på idéer om grundtrygghet, välgörenhet och behovsprövning. Idag försvagas den generella välfärden under trycket av den borgerliga politiken. Ett tydligt exempel är att resultaten i skolan sjunker. Ett annat är att arbetslöshetsförsäkringens skydd urholkats. När hålen i den offentliga välfärden växer väljer allt fler att komplettera den otillräckliga välfärden med privata välfärdslösningar. Det är ett mindre effektivt sätt att organisera välfärden och minskar människors utrymme för konsumtion.

Figur 35: Antal personer som fått arbetslöshetsersättning samt öppet arbetslösa och i program med aktivitetsstöd

Vi ska steg för steg höja kvaliteten inom välfärden så att människor ska kunna gå till jobbet utan oro för att ha lämna sina anhöriga på en förskola eller ett äldreboende med undermålig kvalitet. Färre ska tvingas gå ner i arbetstid mot sin vilja för att samhällets insatser för deras familj och släkt inte räcker till.

Väl fungerande försäkringar

En bra arbetslöshetsförsäkring bidrar till omställning i ekonomin, lägger grunden för ordning och reda på arbetsmarknaden och är en viktig beståndsdel i ett modernt välfärdssamhälle. En stark försäkring vid arbetslöshet gör att den inhemska konsumtionen hålls uppe även vid internationella ekonomiska kriser.

Att arbetslöshet inte innebär fattigdom bidrar till att Sverige kommer mer lindrigt undan i internationella ekonomiska kriser, eftersom köpkraften hålls uppe. Att regeringen tvingade ut en halv miljon svenskar från A-kassan innan finanskrisen gjorde att krisen slog hårdare och blev djupare för Sveriges del än den hade behövt bli.

Starka försäkringar har också gjort svenska löntagare mer förändringsbenägna än vad löntagare i andra länder är – det har funnits tillförsikt i att man kan klara förändring. Här ligger något mycket viktigt. Det svenska folket har utmärkt sig som nyfiket, tryggt i att man kommer att klara utmaningar, och därför bejakat förändring. Den svenska modellen bidrar till utveckling och omvandling, eftersom de som jobbar känner större trygghet i förändringen.

I många kommuner är det tydligt hur försäkringarna av socialförsäkringarna har lett till en övervältring av kostnader, när människor gått från försäkringar till bidrag; främst försörjningsstöd. Kostnaderna för försörjningsstöd har ökat vilket slår direkt mot kommunernas och landstingens möjligheter att upprätthålla kvaliteten i vård, skola och omsorg. Andelen arbetslösa inskrivna hos Arbetsförmedlingen som har ersättning från arbetslöshetsförsäkringen har minskat från cirka 80 procent 2006 till cirka 25 procent 2012.¹⁹ Räknar man även med timanställda och deltidsarbetslösa blir det cirka 40 procent av de arbetslösa som får ersättning från arbetslöshetsförsäkringen. Samtidigt får 40 procent av de som får försörjningsstöd detta stöd just för att de är arbetslösa.

Det finns därför flera goda skäl för såväl den enskilde som välfärdens finansiering och för hela samhällsekonomin att förbättra arbetslöshetsförsäkringen.

För att arbetslöshetsförsäkringen ska uppfylla sina syften och vara legitim behöver fler få ett rimligt inkomstskydd vid arbetslöshet. Därför måste taket i arbetslöshetsförsäkringen höjas. Vi föreslår att taket i A-kassan höjs från dagens 680 kronor till 910 kronor per dag. Det innebär att den maximala inkomst som berättigar till 80 procents ersättning höjs från 18 700 kronor till 25 000 kr. Taket sänks efter 100 dagar med 150 kr till 760 kr per dag.

Våra reformer betyder att t.ex. en metallarbetare eller undersköterska med en lön på 25 000 kronor/månaden som blir arbetslös får 20 000 kronor i månaden från försäkringen, istället för att som idag få knappt 15 000 kronor i månaden. Vi föreslår vidare att ersättningsnivån höjs till 80 procent under hela ersättningsperioden.

Sammantaget innebär dessa förbättringar av arbetslöshetsförsäkringen – höjd ersättningsnivå och höjt tak – att de offentliga finanserna försvagas med 3,4 miljarder år 2014.

En väl fungerande försäkring vid sjukdom

Sjukförsäkringen bygger på den grundläggande principen att alla är med och bidrar till en gemensam försäkring och alla har samma rätt att få del av den när och om man behöver. Vi finansierar den gemensamt genom arbete och avgifter på lönen och alla kan lita på att den träder in när man behöver. Vi betalar när vi är friska och får tillbaka när vi är sjuka. Vi betalar inte mer för att vi arbetar i yrken där risken är större att vi drabbas av sjukdom eller arbetsskada eller för att släkten har en ärftlig sjukdom. Vi betalar in i förhållande till inkomst och får också tillbaka för att täcka upp för inkomstbortfall. När alla är med och delar på riskerna blir avgiften till försäkringen lägre än om var och en skulle klara sig själv. Ett system där var och en löser sin egen försäkring skulle inte bara bli

dyrt, en del människor skulle på grund av funktionshinder eller sjukdom inte kunna teckna en försäkring. Det gäller också personer som jobbar i vissa arbetsmiljöer eller i branscher med hög risk för skador, sjukdomar eller arbetslöshet.

En förutsättning för att socialförsäkringarna ska vara hållbara är att alla som kan jobba också gör det. Utgångspunkten är att alla människor har rätt, men också skyldighet, att efter sin förmåga bidra till arbetslivet. En väl fungerande arbetslinje förutsätter att var och en av oss tar eget ansvar. Men samhället måste också ta en del av ansvaret. Människor måste i tid erbjudas ett stöd som är individuellt anpassat och som förmår öka förutsättningarna för den enskilde att återgå till arbete.

Regeringen har förändrat sjukförsäkringen i grunden. Försäkringarna har slagit särskilt hårt mot kvinnor. Försäkringarna äventyrar tilltron till den gemensamma försäkringen. När löntagarna inte längre kan lita på att försäkringen träder in växer behovet av att teckna privata kompletterande försäkringar. På så sätt luckras det generella systemet upp och blir mer kostsamt, för såväl individen som för samhällsekonomin.

Vårt alternativ är en sjukförsäkring som både ger ekonomisk trygghet och samtidigt erbjuder rehabilitering som gör det möjligt för människor att återkomma i arbete. Vi vill att sjukförsäkringen ska ge ett reellt inkomstskydd så att de allra flesta verkligen får ut 80 procent av sin inkomst i ersättning vid sjukdom. I ett första steg vill vi höja taket till åtta prisbasbelopp 2014, vilket motsvarar en månadslön om 29 700 kronor. Vi vill också att ersättningen ska vara 80 procent under hela sjukdomsperioden.

Den som är sjuk och inte kan arbeta ska ha rätt till sjukpenning, även om man har varit sjuk en längre period. Därför föreslår vi att den bortre tidsgränsen i sjukpenningen tas bort. Rehabiliteringen måste förbättras och tillgången ökas så att människor verkligen får möjlighet att komma tillbaka till arbete.

Vi vill stärka sjukförsäkringen, med högre tak och bättre ersättning, samt att ta bort den bortre tidsgränsen och stärka rehabiliteringen. Vi vill på samma sätt höja taket i den tillfälliga föräldrapenningen. Kostnaden för de offentliga finanserna för dessa förslag är 1,3 miljarder kronor 2014.

Investera i bättre arbetsmiljö och företagshälsovård

Arbetsmiljön har försämrats på en rad områden - både inom industrin och i tjänstesektorn. Samtidigt har regeringen kraftigt minskat Arbetsmiljöverkets resurser. Det har påverkat omfattningen på det viktiga tillsynsarbetet som inspektörerna genomför på arbetsplatserna. Resultatet blir att ett företag kan räkna med ett besök högst vart tjugonde år. Det duger inte.

Att arbeta förebyggande och att se till att anställda kan få stöd redan när hälsoproblem relaterade till arbetet börjar uppstå är effektivt. Ett sådant arbete minskar också risken för att individen behöver sjukskriva sig eller gå ner i arbetstid. Här är företagshälsovården, tillsammans med arbetsmarknadens parter, viktiga beståndsdelar för att minska och förebygga ohälsa i arbetslivet. Regeringen skär ner på företagshälsovården. Samtidigt avsätts ett betydligt mindre belopp i en ny insats som riktas till arbetsgivare. Detta riskerar att bli krångligare för arbetsgivaren. Vi satsar istället 200 miljoner kronor direkt på företagshälsovården, vilket motsvarar använda medel under förra året.

Vi vill stärka Arbetsmiljöverket med 100 miljoner kronor år 2014.

Vi avsätter 170 miljoner kronor, och riktar därtill om regeringens 30 miljoner kronor, direkt till företagshälsovård år 2014.

Stärk barnfamiljerna

Höj barnbidraget

Barnbidraget har legat på samma nivå sedan den dåvarande socialdemokratiska regeringen höjde det år 2005. Barnbidraget är en av

de bärande byggstenarna i vår familjepolitik och en viktig del av den generella välfärden. Barnbidraget ger föräldrar och barn ett välbehövligt ekonomiskt tillskott och utformningen har flera fördelar. Det innebär inte någon så kallad fattigdomsfälla eftersom det inte finns några marginaleffekter. Föräldrar som går från arbetslöshet till arbete går inte miste om bidraget. På detta sätt sänker barnbidraget trösklarna till arbetsmarknaden. Barnbidraget har också en låg administrativ kostnad och antalet felaktiga utbetalningar är mycket få.

Barnbidraget är omfördelande trots att det går till alla familjer oavsett inkomst. Enligt SCB har barnbidraget ungefär tre gånger så stor betydelse för den ekonomiska standarden för en förälder som lever med ett barn eller fler, än för familjer med två vuxna och ett barn.

Att familjer med små marginaler konsumerar en större del av sitt ekonomiska utrymme innebär också att det är en mycket klok prioritering i valet av olika alternativ för hur den inhemska efterfrågan kan stimuleras. Ett höjt barnbidrag är betydligt mer effektivt för jobbskapande än vad breda skattesänkningar är.

Vi föreslår att barnbidraget höjs med 100 kronor per barn och månad. Därmed blir barnbidraget 1150 kr i månaden. Studiebidraget för gymnasieungdomar höjs på samma sätt. Det försvagar de offentliga finanserna med 2,4 miljarder kronor år 2014.

Höj underhållsstödet

Ensamstående föräldrar, oftast mammor, har oftare en knappare ekonomi än andra föräldrar. Det drabbar barnen direkt. Det finns inte pengar till en ny cykel, till att följa med på skolutflykten eller till att ta hem kompisar och bjuda på mellanmål. Vi vill därför höja underhållsstödet. Tillsammans med höjningen av barnbidraget blir det ett välkommet tillskott för familjer som många gånger lever på mycket knappa resurser.

Vi föreslår att underhållsstödet höjs med 50 kronor per barn och månad, till en kostnad av 100 miljoner kronor 2014.

En utvecklande fritid för alla barn

Barnfattigdom finns för att deras föräldrar är fattiga. Alla barn i Sverige ska kunna utveckla sina intressen och sina förmågor och ha en meningsfull fritid. Det har ett värde i sig. Vi vet också att de barn som får utöva intressen, delta i aktiviteter och idrotta också lyckas bättre i skolan. I förlängningen påverkas därmed också deras möjlighet att få arbete och en god inkomst under livet.

Regeringen vill införa införande av en fritidspeng för barn i familjer som haft ekonomiskt bistånd under sex månader eller längre. Vi menar att det sätt regeringen angriper problemet – som förvärrats av att allt fler föräldrar går utan arbete – är fel väg att gå. Barn ska inte behöva begära kvitton och intyg från den förening eller kommun som arrangerar aktiviteten de vill delta i. Det är utpekande och stigmatiserande, och påminner starkt om den ordning som rådde innan den generella välfärden byggdes ut. Dit ska vi inte tillbaka.

Vi föreslår att de medel som avsätts för fritidspengen istället tillförs kommunerna på ett sådant sätt att försörjningsstödsnormen för berörda familjer höjs med motsvarande belopp.

Barnomsorg på kvällar, nätter och helger

Att arbeta kvällar, helger eller delade turer blir allt vanligare. Många på dagens arbetsmarknad, inte minst tjänstemän, arbetar mycket övertid i långa perioder. Också inom tjänstesektorn är arbete på kvällar, nätter och helger alltmer vanligt förekommande. För många kan det vara svårt att förena arbetsliv med föräldraskap. Samhället har en viktig roll i att tillhandahålla en välfärd som möter dagens behov på välfärdstjänster. En utbyggd barnomsorg på kvällar, nätter och helger är naturlig del av en modern välfärd. Det stärker både kvinnors och mäns möjligheter att

jobba samtidigt som barnen får trygghet och kontinuitet.

Allt fler kommuner tillhandahåller barnomsorg på kvällar, nätter och helger. Vi vill stimulera att fler tillhandahåller denna viktiga del i välfärden. Vi avsätter 100 miljoner kronor 2014 för detta syfte.

Äldres villkor

Regeringens misslyckande med jobben drabbar varje generation idag. Det är den höga arbetslösheten som får bromsen i pensionssystemet att slå till, så att många äldre får mindre i plånboken nästa år. Den höga arbetslösheten och försämringarna av A-kassa och sjukförsäkring innebär att staten vältrar över kraftigt stigande kostnader för försörjningsstöd, vilket i sin tur leder till att kommunerna får svårare att upprätthålla kvaliteten i vård och omsorg för de äldre. Regeringen har dessutom skapat en skattekllyfta mellan pensionärer och löntagare, till pensionärernas nackdel. För att kunna värna de äldres intressen måste arbetslösheten bekämpas.

Att vi får leva allt längre och att vi får behålla våra nära och kära allt längre i livet är en stor framgång för vårt samhälle. Sverige måste ha en politik som fungerar för dagens äldre och för de många fler som förhoppningsvis kommer att leva än längre. Därför vill vi ha ett tydligt och förutsägbart pensionssystem som är till för pensionärerna – inte för de som vill sko sig på systemet genom höga kostnader för förvaltning, rådgivning och placering. Detta vill vi driva inom ramen för pensionsöverenskommelsen.

Att säkerställa en god och högkvalitativ äldreomsorg är en av de stora välfärdsutmaningarna för Sverige. Allt fler blir allt äldre och andelen äldre i befolkningen kommer att öka under de närmaste årtiondena. Utmaningarna och behovet av planering är mycket stort och omfattande. Det handlar om att hålla hög kvalitet i verksamheten samtidigt som vi

möter ökade behov av resurser och personal. Kvaliteten i vården och omsorgen om de äldre ska vara så hög att de inte blir beroende av att deras barn går ner i arbetstid för att hjälpa till.

En långsiktig kvalitetsplan för den svenska äldreomsorgen ska tas fram. Kvalitetsplanen behöver sträcka sig fram till 2025 med etappvisa mål och delmål. Planen ska stimulera innovationer i äldreomsorgen, åtgärda kvalitetsbrister och öka inflytandet och valfriheten för de äldre samt innehålla ett program för generationsväxling för personalen.

Vi är helt emot att regeringen väljer att ta 41 miljoner från de statliga stimulansbidragen till äldreomsorgen för att finansiera fritidspengen för barn och ungdomar i socialt utsatta familjer. Vi vill istället att bidragsnormen höjs med samma belopp för dessa familjer. Äldreomsorgen behöver sina pengar. Att ställa två prioriterade områden mot varandra är oklokt.

Vi säger nej till regeringens nedskärning på de statliga stimulansbidragen till äldreomsorgen.

Ett kreativt Sverige

Alla barn och unga har rätt till kultur och idrott

Alla barn och ungdomar ska kunna ha en meningsfull fritid där de både får möjlighet att upptäcka nya intressen och att utöva dem. Det är viktigt för deras egen utveckling och för hur de mår. Att barn och ungdomar kan möta unga med annan bakgrund än dem själva stärker också sammanhållningen och demokratin. Ungdomar ska ha möjlighet att vara delaktiga. Det är viktigt att ungdomar utvecklas till självständiga individer.

Höga avgifter i idrotts- och kulturverksamhet försämrar möjligheten för många barn och unga att ta del av sådana aktiviteter. Varje barn behöver

en bra start i livet. Att delta i kultur- och föreningsliv lär barn och unga att ta ansvar för sig själva och varandra. Barns och ungdomars möjlighet till aktivitet begränsas också av deras föräldrars möjligheter att följa barnen till och från repetitioner, lektioner, träningar och matcher. Här kan samarbetet mellan föreningslivet och skolan och dess fritidsverksamheter stärkas.

Vi vill därför införa en satsning på 350 miljoner kronor till kultur, idrott och fritid riktad mot barn och unga - dels ett Handslag med föreningslivet, dels ett stimulansbidrag riktat mot musik- och kulturskolan.

Handslag med föreningslivet

Vi socialdemokrater vill stödja föreningslivet – och stärka barns och ungdomars tillgång till idrott och friluftsverksamhet. Vi vill ta ett handslag med föreningslivet – Riksidrottsförbundet och Svenskt Friluftsliv samt kommunerna – för att se till att barn och ungdomar får bättre möjligheter och lägre avgifter för att delta i idrott och friluftsverksamhet.

Vi avsätter 300 miljoner kronor år 2014 till ett Handslag med föreningslivet.

Stimulansbidrag till musik och kulturskolan

Vi vill också att alla barn och unga får möjlighet att delta i musik- och kulturskolans verksamhet. Därför inför vi ett stimulansbidrag för musik- och kulturskolor som håller nere avgifterna: Kommuner som har, eller nu sänker sina avgifter, till max 500 kronor per termin inom musik- och kulturskolan får ett stimulansbidrag. För kommuner som redan har låga avgifter blir det därmed ett stöd till ökad kvalitet.

Vi avsätter 50 miljoner kronor år 2014 till ett stimulansbidrag för musik- och kulturskolor.

Fri entré på statliga museer

En viktig ambition i socialdemokratisk kulturpolitik är att det svenska kulturarvet ska vara tillgängliga för så många som möjligt. Det är en god investering i kunskap, det ökar tillgängligheten och ger ytterligare värde genom att främja integration och förståelse människor emellan. Reformen med fri entré på de statliga museerna som pågick mellan åren 2005 och 2006 möjliggjorde för många fler grupper att ta del av vårt gemensamma kulturarv än tidigare. När fri entré upphörde 2007 förlorade de 19 statliga museerna cirka 2 miljoner besök.

Vi satsar 80 miljoner kronor för att återinföra fri entré på de statliga museerna.

Utökning av scenkonstallianserna

Arbetsmarknaden för professionella skådespelare, dansare, musiker och sångare kännetecknas av förhållandevis få tillsvidareanställningar. Scenkonstallianserna erbjuder frilansande scenkonstnärer möjlighet till anställning och kompetensutveckling, varvat med engagemang. Vi förslår en 33- procentig ökning, 20 miljoner kronor som ger ca 95 nya anställningar.

Vi ökar anslaget till scenkonstallianserna med 20 miljoner.

ACCESS - ett kulturarv- och jobbprojekt

ACCESS var en framgångsrik kulturinsats som lades ner 2009. Projektet tjänade många syften; bevara kulturarvet genom att vårda det i form av konserveringsarbeten, restaureringar, reparationer, katalogisering, digitalisering med mera, samtidigt gav ACCESS viktiga arbetstillfällen till människor inom kulturbranschen. När den nuvarande regeringen avvecklade ACCESS infördes Kulturarvsliftet som skulle ge 4 400 personer jobb under 2012-2014. Resultatet hittills är 314 jobb. Inget talar för att utfallet av Kulturarvsliftet kommer att förbättras innan projektet avslutas juni 2014. Vi socialdemokrater föreslår därför återigen att Kulturarvsliftet läggs ner. Istället inför vi ett nytt ACCESS-projekt, som

till skillnad från det tidigare även ger möjlighet för andra institutioner än museer och arkiv, att ta del av satsningen. Utvidgningen kan exempelvis innefatta scenkonstinstitutioner samt föreningar och organisationer inom kulturområdet som har behov av särskilda insatser.

Vi inför ett nytt ACCESS-projekt och anslår 74 miljoner kronor år 2014.

Statens verksamhet

Nya insatser mot brottsligheten

Under de senaste åren har antalet anmälda brott ökat. Den grova organiserade brottsligheten har fått fäste i Sverige. Kopplingen mellan den organiserade brottsligheten och allvarlig ekonomisk brottslighet växer. Den utvecklingen skapar en otrygghet i samhället som vi inte tidigare haft.

Vi vill förstärka ansträngningarna för att bekämpa grov organiserad brottslighet och ekonomisk brottslighet. Trots att polisen har fått kraftigt ökade resurser under många år finns en bristande effektivitet när det gäller både resultat, styrning och ledning. Allt för få vardagsbrott klaras upp. Rättsväsendet måste stå upp för de krav medborgarna har om effektivitet, rättssäkerhet och rättstrygghet. Den som begått ett brott måste snabbt nås av en reaktion.

Att bli utsatt för ett brott är nästan alltid en traumatisk upplevelse, ibland med följder för resten av livet. Brottsoffer behöver förbättrat stöd och hjälp. Vi vill förstärka brottsoffers ställning.

Vi bekämpar brotten men också brottens orsaker. Det bästa sättet att minska skadeverkningarna av brott är att hindra att brott begås. Grundläggande för att minska kriminaliteten i samhället är att klyftorna minskar och att välfärdssystemen fungerar men även mer specifika

brottsförebyggande åtgärder behövs. Det brottförebyggande arbetet behöver förstärkas på olika sätt, inte minst genom bättre samordning och ökad kunskap.

Åtgärder mot den organiserade brottsligheten

Kampen mot den organiserade brottsligheten måste prioriteras. Idag ligger ansvaret för detta arbete på Rikskriminalpolisen, även om polismyndigheterna ute i landet också arbetar inom detta område. Arbetet mot den grova organiserade brottsligheten behöver förstärkas centralt. Vi vill se en nationell spjutspetsorganisation. Genom att tillföra resurser till Rikskriminalpolisen ökar antalet specialister vilket skapar bättre förutsättningar för ett effektivt och uthålligt arbete mot den organiserade brottsligheten.

Vi ökar resurserna med 50 miljoner kronor 2014 i kampen mot den organiserade brottsligheten.

Effektivare polis

Trots att polisen har fått kraftigt ökade resurser under många år finns en bristande effektivitet när det gäller både resultat, styrning och ledning. Problemen har funnits under lång tid och har påpekats av en rad myndigheter som Riksrevisionen och Statskontoret. Ändå har regeringen inte lyckats åtgärda bristerna, eller ens vidtagit tillräckliga initiativ för att identifiera dem. Även andra utredningar och rapporter pekar på bristerna. Bland annat har en ESO-rapport (2010:3) menat att svensk polis kännetecknas av en anmärkningsvärd brist på systematiska utvärderingar av verksamhetens effektivitet och Brå har visat i en rapport (2013:12) att polisen inte är tillräckligt bra på att utvärdera brottsförebyggande insatser.

Polisen behöver i betydligt större utsträckning än i dag ska bygga sin verksamhet på vetenskap och beprövad erfarenhet. Det behövs mera kunskap och kompetens hos polisen om hur polismetoder kan utvecklas och utvärderas. Det saknas idag tillräcklig kunskap om polisverksamheten och dess effektivitet för att kunna styra verksamheten. Regeringen har

brustit i att inte ställa tydliga och relevanta krav på redovisning av hur polisens resurser använts och brustit i tydlighet vad gäller vilka resultat verksamheten ska förväntas att leverera.

För att stärka polisens möjlighet att bygga sin verksamhet på vetenskap och beprövad erfarenhet och därmed förbättra effektiviteten i olika insatser vill vi skapa en utvecklings- och analysfunktion med uppgift att både utvärdera polisverksamheten och att med utgångspunkt i dessa leda och styra verksamhetsutvecklingen inom polisen. En sådan skulle förbättra kvalitetsgranskningen av polisverksamheten och bidra till en effektivare och bättre polisverksamhet.

Vi ökar resurserna till polisen med 10 miljoner kronor 2014 för att skapa en utrednings- och analysenhet hos polisen centralt.

Ekonomisk brottslighet

Ekonomisk brottslighet kostar samhället stora summor, långt mer än den traditionella brottsligheten. Den skadar konkurrensen i de branscher där den uppträder, göder svartjobb och drabbar hederliga företagare hårt. Skatteverket bedömde för några år sedan att summan av uteblivna skatter på grund av fel och brott uppgick till 130 miljarder kronor, varav 100 miljarder kunde kopplas till företagssektorn. Förtroendet för vårt skattesystem bygger på att människor uppfattar att det fungerar och att alla gör rätt för sig. Därför är det viktigt att förstärka ansträngningarna för att bekämpa ekonomisk brottslighet.

Vi ökar resurserna till Ekobrottsmyndigheten med 20 miljoner kronor 2014.

Brottsförebyggande arbete

För att främja samverkan inom det brottsförebyggande arbetet behövs bättre samordning. Vi vill därför tillsätta en nationell samordnare för det brottsförebyggande arbetet. Denne skulle bland annat få i uppdrag att driva på och koordinera det brottsförebyggande arbetet lokalt, regionalt och nationellt. Det finns stor kunskap om vilka insatser som krävs för

detta, både i kommuner, och hos många myndigheter, inte minst hos Brottsförebyggande rådet (BRÅ). Men det behövs någon som kan se över myndighetsgränserna, utvärdera och föreslå förbättringar i hur det brottsförebyggande arbetet genomförs.

Vi föreslår att en nationell samordnare för det brottsförebyggande arbetet tillsätts, och avsätter 10 miljoner kronor 2014 för detta syfte.

Ökat stöd till brottsoffer

Brottsofferjourernas Riksförbund har som främsta uppgift att ge stöd och service till landets lokala brottsofferjourer när det gäller brottsofferstöds- och vittnesstödsverksamheten samt svara för utbildning och metodutveckling. Bidragen till brottsofferjourernas verksamhet har i princip inte haft någon uppräkningsde senaste åren. Samtidigt söker allt fler stöd hos brottsofferjourerna. För att kunna arbeta vidare med denna viktiga stödande verksamhet är jourerna i starkt behov av utökade resurser. Inte minst gäller det i arbetet med våld i nära relationer. Om inga ytterligare resurser tillförs är det på sikt svårt att kunna arbeta vidare med området våld i nära relationer. Detta skulle naturligtvis vara förödande för dem som är utsatta för den här typen av brott. Vi tilldelar därför Brottsoffermyndigheten 10 miljoner extra 2014, i syfte att de tilldelade medlen ska delas ut till brottsofferjourerna.

Vi vill förstärka Brottsoffermyndigheten med 10 miljoner kronor 2014.

Haverikommission för Nuon-affären

I februari 2009 köpte statliga Vattenfall det holländska energibolaget Nuon. Priset gjorde affären till den största kontantuppgörelsen i Sverige någonsin. Affären innebar att Vattenfalls skulder ökade kraftigt, samtidigt som sämre marknadsförhållanden gjorde det allt svårare att förvara det höga priset. Affären har i efterhand bidragit till att Vattenfalls finanser försämrats drastiskt. Hittills, efter fyra år, har Nuon kostat Vattenfall över 37 miljarder kronor i nedskrivningar, alltså rena förluster.

Det av regeringen godkända köpet av energijätten Nuon är en av de största affärer ett svenskt statligt bolag någonsin gjort. Grundfrågan, som fortfarande inte besvarats, är varför Fredrik Reinfeldt och övriga borgerliga partiledare godkände Nuonaffären trots att regeringens egna tjänstemän framhöll att det var en dålig affär.

Det är dags att tillsätta en haverikommission för att en gång för alla lägga korten på bordet i denna affär, som är så viktig för svensk ekonomi och möjligheterna att använda Vattenfall för en grön omställning. Kommissionen bör givetvis vara helt oberoende – men med full insyn för riksdag och medier.

Alla företag – liksom regeringar – gör ibland dåliga affärer. Men det som utmärker en professionell hantering är att man noga utreder varför det blev fel. För att undvika att misstagen från Nuonaffären upprepas är det centralt att klarlägga vem som bär ansvaret inom regeringen vid stora företagsaffärer.

Vi föreslår en Haverikommission för Nuon-affären för att bringa klarhet i vad som ledde till den svenska statens sämsta affär i modern tid, och avsätter för detta syfte 4 miljoner kronor år 2014.

En aktiv FN-politik

Sveriges anseende i FN hotar att undergrävas genom regeringens svaga engagemang i FN. I budgetpropositionen för 2012 skrev regeringen att ”Sverige kandiderar till säkerhetsrådet för perioden 2017-2018.” En kampanj i detta syfte har emellertid inte genomförts under de gångna två åren. Om en svensk kandidatur till FN:s säkerhetsråd ska ha någon möjlighet att lyckas måste regeringen arbeta för att samla stöd för Sverige. Socialdemokraterna vill att Sverige ska driva en aktiv FN-politik. Ett sätt är att aktivt driva kampanjen för en plats i säkerhetsrådet.

Vi anslår 2 miljoner kronor under 2014 till kampanjkostnader för en svensk kandidatur till FN:s säkerhetsråd.

9. KOMMUNSEKTORN

Regeringens har misslyckats med jobben. Det försämrar kommunernas skatteintäkter. Till detta kommer försämringarna av våra gemensamma försäkringar. Regeringens förändringar har inneburit tiotusentals arbetslösa nu istället får klara sitt uppehälle genom försörjningsstöd. Nästan hälften av de som tar emot ekonomiskt bistånd (tidigare försörjningsstöd) gör det på grund av arbetslöshet.²¹ Dessutom ökar trycket på försörjningsstödet på grund av försämringarna av sjukförsäkringen.

Sveriges landsting och kommuner står inför stora strukturella utmaningar. Demografin är ofördelaktig och ställer allt högre krav på välfärden. Det är uppenbart att fortsatta skattesänkningar inte är lösningen. Den förda politiken också har inneburit en övervältring av kostnader från staten till kommunerna. Resurser som skulle kunnat gå till skola, vård och omsorg har behövts för att ersätta dem som drabbats av regeringens misslyckade jobbpolitik.

I sin senast publicerade Ekonomirapport²² förutspår SKL att det kommer att krävas såväl ökade statsanslag som en skattehöjning – särskilt på landstingssidan – för att ekonomin ska vara i balans de kommande åren. Till detta ska läggas att de genomsnittliga sammantagna primär- och landstingskommunala skatterna redan höjts under de borgerliga regeringsåren. Sedan 2006 har skatten höjts för invånarna i tre av fyra kommuner. Ser man till befolkningen är det sex av tio som har fått höjd kommunalskatt sedan 2006. En tiondel av kommunerna, eller var fjärde svensk, har däremot fått sänkt skatt sedan 2006.²³

Figur 36: Kommunal- och landstingsskatternas utveckling

Förändring från 2006 till 2013 Antal kommuner Andel av befolkningen i riket

Höjd skatt 218	62 procent
Sänkt skatt 33	26 procent
Oförändrad 39	12 procent
Källa: SCB	

Undersökningen visar också på ett land där skillnaderna i skatt blir allt större. För befolkningen utanför huvudstadsregionen har kommunalskatten höjts för åtta av tio invånare. Bara var tjugonde svensk utanför Stockholms län har fått sänkt skatt. Skillnaderna mellan kommunerna med högst och lägst skatt har också ökat och är idag hela 5,63 kronor per intjänad hundralapp.

Figur 37: Utbetalt ekonomiskt bistånd exklusive introduktionsersättning

Källa: Socialstyrelsen

Det här är ingen utveckling som bara pågått under de värsta krisåren. Enligt SCB fick ungefär halva befolkningen höjd kommunalskatt även i år. I det nya kommunala skatteutjämningsystemet beslutade också regeringen om en riktad bonusmiljard till ett tiotal höginkomstkommuner, huvudsakligen moderatstyrda, och ett moderatstyrt landsting. Orsaken var att dessa inte skulle behöva bidra så mycket till fattigare kommuner.

Vår politik är bra för hela landet, inte minst för storstadsregionerna. Av våra satsningar på jobb, skola, utbildning och bostäder skulle till exempel Stockholms stad – utifrån sin andel av berörda populationer – erhålla ungefär 1 miljard kronor. Stockholm, Göteborg och Malmö kommer också på att få en betydande del av våra investeringar näringsliv, strategisk samverkan och forskning.

Det är skillnad på skatt och skatt. När kommunalskatten ökar minskar progressiviteten i det svenska skattesystemet. Att regeringen från statligt

håll sänker skatten, och sedan får kommunerna höja skatten, innebär på ett sätt att man ger med ena handen och tar med den andra.

Den främsta anledningen till trycket på höjda kommunalskatter är jobbmisslyckandet. Att sänka arbetslösheten och höja sysselsättningsgraden är det främsta sättet att trygga välfärden. Nu ser vi hur regeringen övervältrar kostnaderna för sitt jobbmisslyckande till någon annan – främst kommunerna.

Figur 38: Andel av sysselsatta, sysselsatta i den kommunfinansierade sektorn

Källa: Budgetproposition 2014

När villkoren för såväl arbetslöshetsförsäkring som sjukförsäkring försämrats samtidigt som arbetslöshetstalen och sjukskrivningstalen ökar, så ökar trycket på försörjningsstödet, som kommunerna står för. 40-50 procent av dem som får försörjningsstöd får detta på grund av de är arbetslösa och saknar ersättning från arbetslöshetsförsäkringen.²⁴

Kommunernas kostnader för ekonomiskt bistånd ökat kraftigt sedan 2006.²⁵ Kostnaderna för ekonomiskt bistånd (exklusive introduktionsersättning) har ökat med ungefär tre miljarder kronor, vilket motsvarar en ökning med en tredjedel. Antalet som får försörjningsstöd, mätt i helårsekvivalenter, har ökat med en fjärdedel – från 80 000 helårsekvivalenter 2006 till 100 000 år 2012.²⁶

I vår budgetmotion för 2014 lägger vi fram flera förslag om efterfrågestimulanser – bland annat att stärka försäkringsskyddet för dem som jobbar. Bättre försäkringar innebär ett minskat behov av ekonomiskt bistånd, vilket stärker kommunernas ekonomi. På samma sätt minskar en mer aktiv arbetsmarknadspolitik trycket på den kommunala ekonomin.

Ett rättvisare utjämningssystem för kommunsektorn

Regeringen föreslår förändringar i utjämningssystemet för kommuner och landsting. I huvudsak följer man det eniga förslag som den

parlamentariska utredningen Utjämningskommittén 08, lämnade till regeringen i SOU 2011:39. Regeringen avviker emellertid från utredningen vad avser förändringar i inkomstutjämningen. Det medför att 961 miljoner kronor i huvudsak omfördelas till ett tiotal moderatstyrda höginkomstkommuner. Denna moderatbonus är orimlig. *Vi föreslår att de 961 miljoner kronor som regeringen för till välbärgade kommuner i stället fördelas till alla kommuner och landsting inom ramen för utjämnningssystemet.*

Insatser i budgetmotionen som påverkar kommunsektorn

I budgeten presenteras reformer för jobb och utbildning. Flera av reformerna kanaliseras via kommunerna som riktade statsbidrag. Detta gäller investeringarna i mindre klasser i skolan, investeringen i fler specialpedagoger och stimulansen till barnomsorg på obekvämt arbetstid. Kommunsektorn får också ett tillskott i jobb räknat genom Extratjänster och Yrkesintroduktionsjobb inom ramen för 90-dagarsgarantin.

Konsoliderad offentlig sektor

I denna motion föreslås förändringar på såväl skatte- som utgiftssidan som påverkar intäkterna eller utgifterna för kommunsektorn. Det gäller till exempel vårt förslag att förbättra arbetslöshetsförsäkringen.

Våra förslag om förändrade skatter eller transfereringssystemet är utformade så att de genomförs neutralt för kommunsektorn. Det sker genom att full justering genomförs i det kommunala utjämnningssystemet, både för reformer som leder till ökade och minskade utgifter eller intäkter. Undantaget är att minskade socialbidragsutgifter till följd av bättre försäkringar och fler insatser för jobb inte beaktas alls. Vi följer finansieringsprincipen. I våra förslagstabeller redovisas nettokostnaden för den konsoliderade offentliga sektorn (KOS).

10. Finansiering

Vi delar inte regeringens syn på reformutrymmet, då denna bedömning inte är förenlig med överskottsmålet. Vi bedömer att utrymmet är lägre än regeringen. Finansieringen av våra reformer, utöver reformutrymmet, bygger på en kombination av förändrade skatter och besparingar. Den främsta finansieringen är att några kostsamma och ineffektiva skatteundantag avskaffas.

Skatter

Svenska hushåll ska ha stabila planeringsförutsättningar. Skatter kan bara sänkas i den takt ekonomin tillåter. Det är en riskabel strategi att låna till stora ofinansierade skattesänkningar. Sverige tjänar på att ha ett skattesystem som är logiskt utan allt för stora undantag. Vi väljer att fokusera på att framförallt avskaffa två mycket ineffektiva undantag, därmed får vi ett ekonomiskt utrymme att genomföra väsentligt mer effektiva reformer.

Skatt ska betalas efter bärkraft. Velfärd ska fördelas efter behov. Den som har högre inkomster ska bidra med mer än den som har lägre. Men alla ska få del av velfärden oavsett inkomst. Detta minskar klyftorna. Vi vill höja skatten för dem som tjänar allra mest och sänka den för pensionärer. Vi är skeptiska till att använda skattesystemet för att styra människors och företags beteende. Ett undantag är miljöområdet där det kan vara klokt att använda skatterna för att styra beteenden.

Nej till ofinansierade inkomstskattesänkningar

Överskottsmålet innebär att de offentliga finanserna ska visa ett överskott på en procent av BNP över en konjunkturcykel. Det betyder att konjunkturedgångar kan mötas med mer expansiv politik – så länge som finanspolitiken stramas åt när konjunkturen stärks. Över tid ska

underskott och överskott ligga på en nivå som är förenlig med målet.

Regeringen uppger att den står fast vid överskottsmålet – och har förbundit sig att följa det under hela nästa mandatperiod. Vår hållning är att regler ska efterlevas. En förändring av överskottsmålet bör utredas i god ordning och annonseras i god tid i förväg – inte genomföras i det tysta.

Med regeringens förslag i budgetpropositionen nås inte överskottsmålet. Det visar regeringens egna indikatorer. Även expertmyndigheterna – Finanspolitiska Rådet, Konjunkturinstitutet och Ekonomistyrningsverket – är överens om detta. Orsaken till att regeringen inte lever upp till det finanspolitiska ramverket är att man föreslår mycket stora ofinansierade skattesänkningar. Det är en viktig anledning till att säga nej till de stora inkomstskattesänkningar som regeringen föreslår i budgetpropositionen.

Vi är också kritiska till att regeringen skapat en klyfta i beskattningen mellan löntagare och andra. Det femte jobbskatteavdraget vidgar denna klyfta. Vi anser att detta är fel väg att gå. Regeringens förslag om höjd skiktgräns i den statliga inkomstskatten innebär att hela svenska folket sätts i skuld för att de som tjänar bäst ska få sänkt skatt. Det är en olycklig fördelningspolitik, och en ineffektiv konjunkturpolitik.

Det femte jobbskatteavdraget motiveras från regeringens sida huvudsakligen med behovet av konsumtionsstimulanser. Då är det ineffektivt att undanhålla skattereduktionen från de mer konsumtionsbenägna grupper som inte får del av skattereduktionen idag.

Regeringen väljer att sänka den särskilda inkomstskatten för utomlands bosatta. Denna skattesänkning skapar inga jobb i Sverige.

Vi säger nej till regeringens förslag om ett femte jobbskatteavdrag. Detta stärker de offentliga finanserna år 2014 med 12 miljarder kronor.

Vi säger nej till regeringens förslag om höjd nedre skiktgräns i den statliga inkomstskatten. Detta stärker de offentliga finanserna med 3 miljarder kronor år 2014.

Vi säger nej till regeringens förslag om sänkt särskild inkomstskatt för utomlands bosatta. Detta stärker de offentliga finanserna med 300 miljoner kronor år 2014.

Avskaffa ineffektiva skatteundantag

Avskaffa nedsättning av socialavgifter för unga som redan har ett jobb.

Den borgerliga regeringens huvudsakliga lösning på den höga ungdomsarbetslösheten har varit att halvera socialavgiften för ungdomar som redan har ett jobb. Men reformen har inte fungerat. Ungas situation på arbetsmarknaden har försämrats under de senaste åren.

Arbetslösheten har stigit och sysselsättningen har inte ökat sedan 2007. Idag har Sverige en högre ungdomsarbetslöshet än de flesta jämförbara länder.

Nedsättningen av socialavgifter för unga kostar skattebetalarna omkring 14 miljarder kronor netto varje år. Nedsättningen har dömts ut av regeringens Finanspolitiska råd, som beskriver det som en dyr och ineffektiv åtgärd för att sänka ungdomsarbetslösheten. Även Institutet för arbetsmarknadspolitisk- och utbildningspolitisk utvärdering (IFAU) har uttryckt stor tveksamhet kring reformens effektivitet.

Vi kommer att ta bort nedsättningen av ungdomsarbetsgivaravgiften helt. I ett första steg avskaffar vi halva nedsättningen.

Vi avskaffar halva nedsättningen av arbetsgivaravgiften för unga, vilket stärker de offentliga finanserna med 7,2 miljarder kronor år 2014. I stället väljer vi att investera i jobb för unga – med ett första steg i 90-dagarsgarantin och aktiv näringspolitik.

Avskaffa nedsatt krogmoms.

Den borgerliga regeringen har sänkt momsen på restauranger och catering till 12 procent. Förslaget har motiverats från regeringen som ett sätt att öka sysselsättningen. Flertalet bedömare, såsom Konjunkturinstitutet, anser dock att regeringen överskattar sysselsättningseffekten av den sänka krogmomsen. Den svaga effekten av en sänkt krogmoms beror bland annat på att jobb i andra branscher riskerar att trängas undan.

Vi menar att skattesystemet bör ha relativt få undantag och särregler. Att sänka krogmomsen har gjort skattesystemet mindre likformigt samtidigt som sysselsättningseffekten sannolikt är mycket svag. Vi förslår att nedsättningen av krogmomsen avskaffas, det ekonomiska utrymmet ska användas för att genomföra väsentligt mer effektiva reformer.

Vi avskaffar nedsättningen av krogmomsen. Dessa 5,6 miljarder ger oss möjlighet att investera i mindre klasser, bättre villkor för lärare och högre kvalitet i skolan.

Nej till nedsatta egenavgifter

För att underlätta för småföretag att våga ta steget och anställa måste hela samhället vara med och dela på riskerna. Det gäller inte minst risken för att den anställda blir sjuk. Idag tvingas företagen att bära en allt för stor del av kostnaden när en anställd blir sjuk. Det är framför allt små och medelstora företag som håller tillbaka sina anställningsplaner till följd av risken att dra på sig sjuklönekostnader. Därför föreslår vi att arbetsgivarens ansvar för den andra sjuklöneveckan i sjukförsäkringen slopas.

Regeringen lägger istället stort fokus på breda ofinansierade skattesänkningar, i hopp om att dessa ska leda till nya jobb. Det är en ineffektiv politik. I Budgetpropositionen för 2014 fortsätter regeringen på den inslagna vägen. Egenavgifterna föreslås sänkas med en halv miljard kronor. Vi avslår den sänkningen.

Vi säger nej till förslaget om sänkta egenavgifter. Dessa 0,5 miljarder delfinansierar vårt förslag att slopa den andra sjuklöneveckan.

Nej till Nystartszoner

Nystartszoner innebär att företag betalar lägre arbetsgivaravgift om en tillräckligt stor andel av personalen bor i ett visst område. Nystartszoner är en ineffektiv politisk reform som kan leda till en mer skiktad och segregerad arbetsmarknad. Utvärderingar från andra länder kan inte urskilja att liknande förslag genererat nya jobb – eller bara lett till omflyttning av jobb. Konkurrenten snedvrids mellan företag inom och utom zonen. Rörligheten på arbetsmarknaden riskerar att försämrats när skattereduktionen är avhängig av att personalen inte byter jobb.

Vi säger nej till regeringens förslag Nystartszoner, vilket stärker de offentliga finanserna med 80 miljoner kronor år 2014.

Rättvisare skatter

Höjd skatt för miljonärer – sänkt skatt för pensionärer

Jobbskatteavdraget infördes med motiveringen att det skulle öka sysselsättningen och minska arbetslösheten. Så har inte blivit fallet. Arbetslösheten är påtagligt högre idag än för sex år sedan. Jobbskatteavdraget har emellertid inneburit sänkt skatt för dem som har jobb. Vi föreslår att jobbskatteavdraget ska kvarstå fullt ut för löntagare med en lön upp till 60 000 kronor/månaden.

Jobbskatteavdraget avskaffas däremot för dem som tjänar allra bäst. Vi tar bort jobbskatteavdraget steg för steg så att det är helt borta vid miljoninkomster. Avtrappningen görs med 3,3 procent från 60 000 kronor i månaden. Det betyder att den som har en månadsinkomst med 60 000 kronor eller mindre får en oförändrad skatt, den som tjänar 75 000 kronor får en höjd skatt med ungefär 500 kronor i månaden och vid en månadsinkomst om 116 000 kronor får man inget jobbskatteavdrag. Denna skattehöjning i sig stärker offentliga finanser med 1,3 miljarder kronor – vilka används för att sänka skatten för pensionärer.

Vi vill att pension ska beskattas som lön. Vi är kritiska till att regeringen skapat en klyfta i beskattningen mellan löntagare och pensionärer. Regeringens förslag i budgetpropositionen för 2014 om en skattesänkning för pensionärer må vara ett steg i rätt riktning. Men den undandrar inte regeringen från ansvaret för att ha infört den skillnad i beskattning som nu etablerats.

Vårt långsiktiga mål är att skatteklyftan ska slutas genom att skatten för pensionärer sänks. Vi föreslår att skatten för pensionärer nästa år ska sänkas med ett större belopp än i regeringens alternativ. Vårt förslag innebär att en garantipensionär får cirka 150 kronor i månaden i sänkt skatt nästa år.

Vi genomför en skatteväxling där skatten för miljoninkomster höjs – och skatten för pensionärer sänks. Skatteväxlingen omsluter 1,3 miljarder och är neutral för de offentliga finanserna.

Avskaffat avdrag för gåvor

Den borgerliga regeringen har infört ett skatteavdrag för de som skänker pengar till vissa ideella organisationer. Systemet med avdrag gör skattesystemet krångligt. Det är dessutom inte rimligt att staten ska subventionera enskilda individers gåvor till ideella organisationer.

Förslaget stärker de offentliga finanserna med 300 miljoner kronor

Avskaffat avdrag för förvaltningsavgifter

De privatpersoner som haft förvaltningsutgifter över 1 000 kronor på ett år får göra avdrag för detta. Exempel på förvaltningsutgifter som berättigar till avdrag för är följande: aviseringsavgift, depåavgift samt utgift för inkassering. Däremot är det inte tillåtet att göra avdrag för förvaltningsavgifter som man som fondsparare årligen betalar till sitt/sina fondbolag, eller förvaltningsavgifter som betalas för pensions- eller kapitalförsäkring, eftersom dessa anses som försäkringsföretagets utgifter. Vi anser inte att det är prioriterat att de privatpersoner som har

stora utgifter för kapitalförvaltning ska beviljas avdrag för detta, och föreslår därför att avdraget avskaffas.

Förslaget stärker de offentliga finanserna med 150 miljoner kronor

RUT-avdraget behålls – med halverat tak.

Vi föreslår att RUT-avdraget kvarstår. Skattereduktion ska dock begränsas till 25 000 kronor per år. Det innebär att taket för köp ska vara 50 000 kronor per år, att jämföra med idag där taket är 100 000 kronor per år. Med ett halverat tak riktas avdraget mer till vanliga barnfamiljers och pensionärers behov av hushållsservice.

ROT-avdraget behålls. Det är en väletablerad skattereduktion. Idag är ROT en stimulans för efterfrågan i byggsektorn. Taket kvarstår på dagens nivå om 100 000 kronor för ett vanligt hushåll.

Förslaget att halvera taket i RUT stärker de offentliga finanserna med 100 miljoner kronor.

Nej till läx-RUT

Regeringen har beslutat att privatundervisning ska skattesubventioneras genom RUT-avdraget. Vi anser inte att verksamhet som i huvudsak är privatundervisning i hemmet ska omfattas av skattereduktionen. Individuell undervisning i hemmet av kvalificerad personal är inte kostnadseffektivt och bör inte betalas av staten. Vi anser att alla barn ska erbjudas läxhjälp.

Förslaget stärker de offentliga finanserna med 15 miljoner kronor

Punktskatter, miljöskatter m.m.

Flera miljöstyrande skatter har inte höjts sedan 2006. Det är lämpligt att dessa skatter följer med den allmänna prisutvecklingen. Skatten på handelsgödsel avskaffades av den borgerliga regeringen - i strid med regeringens egna expertmyndigheters rekommendationer – och bör

återinföras.

Skatt på avfall höjs från att idag vara 435 kronor till 500 kronor per ton. Förslaget ger 30 miljoner kronor.

Skatten på bekämpningsmedel höjs från att idag vara 30 kronor till 33:50 kronor per helt kilo verksam beståndsdel. Förslaget ger en ökad intäkt om 10. miljoner kronor.

Skatten på naturgrus höjs från att idag vara 13 kronor till 15 kronor per ton. Förslaget ger en ökad intäkt om 30 miljoner kronor.

Skatt på fluorerade växthusgaser. Ett av klimatberedningens förslag var att införa en skatt som stimulerar utbyte av stora kyl- och frysanläggningar och luftkonditioneringsanläggningars köldmedium från fluorerade gaser. Vi föreslår att skatten införs. Förslaget ger en ökad intäkt om 100 miljoner kronor.

Skatt på kreosot. Bekämpningsmedelsskatt införs på kreosot. Kreosot är uppsatt på EU:s lista över farliga kemikalier som ska förbjudas. Genom en skatt drivs ersättningsprodukter och ämnen fram snabbare. Förslaget ger en ökad intäkt om 120 miljoner kronor.

Skatt på handelsgödsel. Jordbruket är i dag den största källan till kväveutsläpp till haven. Det finns behov av att ha en beskattning som ger incitament till minskade utsläpp. En del av intäkterna från en återinförd skatt på handelsgödsel återförs till sektorn. Det sker dels inom ramen för landsbygdsprogrammet samt genom att vi omfördelar forskningsresurser till tillämpad forskning inom lantbruksområdet. Förslaget ger en ökad intäkt om 300 miljoner kronor.

Besparingar

Vi föreslår att några befintliga utgifter för staten avskaffas samtidigt som vi också avvisar några reformer som regeringen vill genomföra nästa år.

Vi säger nej till regeringens stimulans av LOV. *Det stärker offentliga finanser med 100 miljoner kronor 2014.*

Vi minskar regeringens satsningar på Matlandet och Skogsriket. Vi investerar 371 miljoner kronor i Landsbygdsprogrammet, och genomför regeringens biogassatsning inom ramen för detta. *Detta stärker de offentliga finanserna med 59 miljoner kronor.*

Vi avvecklar insatserna inom Kulturarvslyftet, vilket finansierar vår investering i ACCESS-jobb i kultursektorn. *Avvecklingen stärker offentliga finanser med 74 miljoner kronor 2014.*

Vi avvecklar supermiljöbilspremien till förmån för en statsfinansiellt neutral miljöbilspremie/registreringsavgift. *Denna avveckling stärker offentliga finanser med 100 miljoner kronor 2014.*

Vi säger nej till regeringens föreslagna åtgärd URBAN15, och investerar dessa medel i de skolor som har tuffast förutsättningar. *Nej till URBAN15 stärker offentliga finanser med 100 miljoner kronor 2014.*

Vi avskaffar Fas3 och investerar i Extratjänster och en 90-dagarsgaranti för unga. Därmed minskar behovet av andra arbetsmarknadspolitiska insatser. *Behovet av arbetsmarknadspolitiska insatser minskar med införandet av Extratjänster och det första steget i 90-dagarsgarantin. Detta stärker offentliga finanser med 840 miljoner kronor år 2014.*

APPENDIX 1 Reformers och finansiering

Reformer (offentliga finanser, mnkr) En aktiv näringspolitik

genom strategisk samverkan

Strategiska samverkansprogram	500
Fler och växande företag, varav	1 775
Slopad sjuklönevecka	1 500
Övriga förslag	275
Export	300

Stäng rekryteringsgapet

90-dagarsgarantin, varav	5 120
Utbildningskontraktet	1 590
Yrkesintroduktionsjobb och utbildningsplatser	3 530
Gör arbetsförmedlingen till en matchningsspecialist	850
Extratjänster, avskaffa Fas 3	1 960

Vänd utvecklingen i skolan och höj Sveriges kompetens

Höj kunskapsresultaten i skolan, varav	2 820
Mindre klasser	2 000
Anställ 1000 nya specialpedagoger och –lärare	500
Övriga förslag	320
Färdplan för läraryrket	800
Utökad skolplikt	60
Fler utbildningsplatser	335

Investera för framtiden

Bättre infrastruktur	882
Fler bostäder	1 006
Ledarskap för klimat och miljö	400
Bättre sjukvård	2 100

Utveckla den svenska modellen

Bättre A-kassa
 Bättre sjukförsäkring
 Bättre arbetsmiljö & företagshälsovård
 Stärk barnfamiljerna
 Fler jobb i hela landet – landsbygdsprogrammet
 Ett kreativt Sverige
 Handslag med föreningslivet
 Statens verksamhet
Summa reformer

3 400
 1300
 270
 2 600
 371
 224
 300
 106
27 479

Avvikelse från regeringens bedömning (offentliga finanser, mdr)

Skillnad i bedömning av reformutrymme -3,6
Summa avvikelse i bedömning av offentliga finanser -3,6

Finansiering (offentliga finanser, mnkr)

Skatter

Nej till att låna till skattesänkningar, varav 15 300
Nej till femte jobbskatteavdraget 12 000
Nej till höjd skiktgräns i statlig inkomstskatt 3 000
Nej till sänkt skatt för utlandsboende 300
 Avskaffa ineffektiva skatteundantag, varav 13 310
Avskaffa nedsatt arbetsgivaravgift för unga, steg 1 7 200
Avskaffa nedsatt krogmoms 5 600
Nej till nedsättning av egenavgifter 510
 Rättvisare skatter, varav 565
Höjd skatt för miljoninkomster 1 300
Sänkt skatt för pensionärer -1 300
Sänkt tak i RUT 100
Avskaffat avdrag för gåvor 300
Avskaffat avdrag för förvaltningsavgifter 150
Nej till läx-RUT 15
 Punktskatter 590

Besparingar

Besparingar inom Skogsriket, Matlandet m.m. 59
 Lägg ner Urban15 100
 LOV-stimulans 100
 Nej till kulturarvslyftet Avskaffande av supermiljöbilspremie100 74
 Nej till nystartszoner 80
 Minskad volym insatser till följd av Extratjänster och
 90-dagarsgarantin 840
Summa finansiering 31 118

APPENDIX 2 Förslag till utgiftramar för 2014

Miljoner kronor, avvikelse från regeringen

Utgiftsområde	2014
1 Rikets styrelse	+56
2 Samhällsekon om och finansförvaltning	+100
3 Skatt, tull och exekution	±0
4 Rättsväsendet	+100
5 Internationell samverkan	±0
6 Försvar och samhällets krisberedskap	±0
7 Internationellt bistånd	±0
8 Migration	±0
9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg	+2 000
10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning	+5610
11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom	±0
12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn	+2200
13 Integration och jämställdhet	-100
14 Arbetsmarknad och arbetsliv	+13 166
15 Studiestöd	+895
16 Utbildning och universitetsforskning	+3435
17 Kultur, medier, trossamfund och fritid	+584
18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik	+1006
19 Regional tillväxt	±0
20 Allmän miljö- och naturvård	+850
21 Energi	+50
22 Kommunikationer	+882
23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel	+312
24 Näringsliv	+1 010
25 Allmänna bidrag till kommuner	+260
26 Statsskuldsräntor m.m.	±0
27 Avgiften till Europeiska unionen	±0
Summa utgiftsområden	+32 416

Minskning av anslagsbehållningar	±0
Summa utgifter	+32 416
Myndigheters m.fl. in- och utlåning i Riksgäldskontoret, netto	±0
Kassamässig korrigering	±0
Summa	+32 416

Miljöpartiets budgetmotion för 2014.

Investera för nya jobb, skola och klimat

ON, OKT 02, 2013 10:15 CET

I dag presenterar Miljöpartiet sin höstbudget. Den har fokus på investeringar för framtiden, i nya jobb, skola och klimat.

– Sverige står inför stora utmaningar. Vi ska ta vårt ansvar för klimatet, ge alla barn en ärlig chans i skolan och skapa nya jobb. Därför ställer Miljöpartiet en offensiv investeringspolitik mot regeringens skattesänkningar. Det säger Per Bolund, Miljöpartiets ekonomisk-politiska talesperson.

Budgeten innehåller satsningar för att garantera att varje elev får lära sig läsa, skriva och räkna innan slutet av årskurs tre. Miljöpartiet dubblar regeringens lärarsatsning och låter den även omfatta lärare i förskola och fritidshem. I den högre utbildningen skapas fler utbildningsplatser med kvalitetshöjande åtgärder i fokus.

– Läsningen är lösningen på många av skolans problem. Vår skolsatsning är på sammanlagt drygt 33 miljarder kronor mer än regeringens under år 2014–2017, säger Per Bolund.

Arbetslösheten har ökat under alliansregeringens sju år vid makten, och värst är situationen för de unga.

– Unga människor har olika behov och samma lösning passar inte alla. Därför föreslår vi ett paket som ger olika typer av jobb eller utbildning åt sammanlagt 50 000 ungdomar, säger Per Bolund.

I små företag kan många nya jobb skapas, och Miljöpartiets budget innehåller satsningar på sammanlagt 18 miljarder kronor för att stärka

Sveriges innovationsklimat och förbättra villkoren för landets småföretag.

FN:s klimatpanel har visat att det är hög tid för en nystart i klimatarbetet. Miljöpartiet vill ställa om Sverige till 100 procent förnybar energi, instifta en klimatlag som garanterar utsläppsminskningar och investera i skydd mot översvämningar och andra extrema vädersituationer. Satsningarna på tåg- och kollektivtrafiken under perioden 2014–2025 är 40 procent högre än regeringens.

– Att möta klimatutmaningen ger många nya jobb och är en förutsättning för en hållbar ekonomisk utveckling, säger Per Bolund.

Budgetmotionen i sin helhet finns [här](#)

För vidare information

Per Bolund (MP), ekonomiskpolitisk talesperson, tel 072-530 01 83

Hanne Simonsen, pressekreterare, tel 072-560 54 45

Partimotion Motion till riksdagen 2013/14:

MP1001 ek av Gustav Fridolin m.fl. (MP)

Investera för nya jobb, skola och klimat

1 Innehållsförteckning

2 Förslag till riksdagsbeslut.....	6	6.1	Ordning och reda i klimatpolitiken med ett klimatpolitiskt ramverk	23
3 Våra prioriteringar	9	6.2	Moderna och klimatsmarta transporter	24
4 Det ekonomiska läget	10	6.3	Minskad klimatpåverkan från vägtrafiken.....	25
4.1 Sveriges utmaningar	10	6.4	Minska flygets klimatpåverkan	26
4.2 Svag konjunktur i Europa men återhämtning i sikte	10	6.5	Låt sjöfarten bli en del av klimatomställningen	26
4.3 Regeringens politik är anpassad till mandatperioderna.....	11	6.6	100 procent förnybar energi	26
4.4 Utmaningar för de offentliga finanserna	12	6.7	Minskad energianvändning och effektivisering	27
4.5 Investeringar istället för skattesänkningar	13	6.8	Ökade satsningar på förnybar energi	27
4.6 Velfärd är mer än BNP	13	6.9	Egen el för folkligt deltagande i energiomställningen.....	27
5 Tid för en ny arbetslinje.....	16	6.10	Ett försvar mot extrema väder	28
5.1 Vår arbetslinje ger 30 000 nya jobb.....	16	6.11	Sveriges internationella ansvar i klimatfrågan	28
5.2 Förslag för en företagsvänligare politik	17	7 Skola och högre utbildning.....	29	
5.3 Förslag för innovationsföretag	19	7.1	Ökade pedagogiska befogenheter – en ordinationsrätt för lärare	29
5.4 Jobb för unga	19	7.2	Minska lärarnas administration	29
5.5 Ungt företagande	20	7.3	Karriärmöjligheter för lärare	30
5.6 Fler jobb i skolan och äldreomsorgen.....	21	7.4	Räddningspaket för lärarlegitimationen och lärarlyftet.....	30
5.7 Fler jobb i svensk industri	21	7.5	Fler vuxna i skolan	31
5.8 Flexjobb istället för fas 3	22	7.6	Alla elever har rätt att må bra	31
6 Klimat	23	7.7	Insatser för läsning och matematik	31
		7.8	Breddade satsningar på språk	32
		7.9	Reformera yrkesprogrammen	32
		7.10	Ett fritidshemslyft	32
		7.11	Fler förskollärare och kompetenssatsningar	33
		7.12	Högre utbildning.....	33
		7.13	Fler utbildningsplatser	33
		7.14	Öka kvalitén i den högre utbildningen	34
		7.15	Nytt resursfördelningssystem	34
		7.16	Nytt kvalitetsutvärderingssystem	34

7.17 Forskningspolitisk inriktning.....	34	12 Barn och unga i social och ekonomisk utsatthet	46
8 Öppna fler dörrar till Sverige.....	35	12.1 Insatser för att minska den ekonomiska utsattheten	46
8.1 Migration	35	12.2 Social investeringsfond	47
8.2 En bra start	35	13 Välfärd med god kvalitet	48
8.3 Arbete mot rasism och diskriminering	36	13.1 Hälsomiljard	48
8.4 Validering	36	13.2 Personalsatsningar	48
8.5 Satsning på modersmål och Svenska för invandrare	36	13.3 Ökad bemanning i äldreomsorgen	49
9 Jämställdhet	37	13.4 Arbetsmiljö och arbetstid inom vård och omsorg	49
9.1 Politiskt ansvar för minskade löneskillnader.....	38	13.5 Bättre upphandling och uppföljning	50
9.2 En handlingsplan för jämställda löner	38	13.6 Hälsofrämjande insatser	50
9.3 Lönekartläggningar gör skillnad.....	38	13.7 Ersättningar för tvångssteriliseringar.....	50
9.4 Rimliga arbetsvillkor i kvinnodominerade branscher	38	13.8 Kultursatsningar	51
9.5 Börja med skolan	39	13.9 Bredbandssatsning	51
9.6 Inför tredelad föräldraförsäkring	39	14 Politik för fler bostäder	52
9.7 Förbättra trygghetssystemen.....	39	14.1 Fler bostäder för unga och studenter	52
9.8 Gör våld i nära relationer till ett folkhälsomål	39	15 Tempohöjning för miljömålen.....	53
9.9 Nationell finansiering för nationella boenden	40	15.1 Skydda resterna av skog med höga naturvärden	53
10 Arbetslivstrygghet	41	15.2 Havsmiljön	53
10.1 Arbetslivstrygghet	41	15.3 Giftfri vardag	54
10.2 Trygghet för egenföretagare	42	15.4 Framtiden för svenskt jordbruk är ekologisk.....	54
11 Miljonprogramsområden	43	15.5 Landsbygdsprogrammet	54
11.1 Rusta upp miljonprogramsområdena och skapa nya jobb	43	15.6 Skärpning av djurskyddet	54
11.2 Bra skolor oavsett bostadsområde	44	15.7 Miljöhänsyn i gruvpolitiken	55
11.3 Idrotts- och kultursatsning	44	16 Grön politik för global utveckling	56
11.4 Fond för lokala initiativ	44	16.1 Nystart i politiken för global utveckling.....	56
11.5 Familjecentraler	45	16.2 Medel till FN:s Gröna Fond och fattigdomsbekämpning.....	56

17 Riktig trygghet.....	58	19.20 Slopad fordonsskattebefrielse för miljöbilar	68
17.1 Förebygg brotten och förhindra ungas väg in i kriminalitet.....	58	19.21 Reformerad förmånsbeskattning för bilar	68
17.2 Förhindra återfall	58	19.22 Prislöshet på utsläpps rätt i handlande sektorn	68
17.3 Utbildning av poliser och åklagare.....	59	19.23 Energiskatt på diesel	68
17.4 En stärkt polis	59	19.24 Utvidgat och energismart ROT-avdrag	68
18 Ny riktning i försvarspolitiken	60	19.25 Sänkt skatt på studentkorridorer	69
18.1 Klimatanpassningsåtgärder.....	60	19.26 Nej till avdragsrätt för gåvor till ideell hjälpverksamhet.....	69
18.2 Felprioriteringar i försvarets budget	61	19.27 Ytterligare steg i halverad moms för tjänstesektorn.....	69
19 Skatter.....	62	19.28 Utökad ROT -avdrag.....	69
19.1 Avtrappat jobbskatteavdrag för höginkomsttagare & nej till höjd brytpunkt för statliginkomstskatt.....	62	19.29 Höjd alkoholskatt.....	69
19.2 Sänkt skatt för ensamstående föräldrar	62	19.30 Slopade undantag bekämpningsmedelskatt för Kreosot	70
19.3 Sänkt skatt för pensionärer	63	19.31 Effekter av skatteförändringar på det finansiella sparandet	70
19.4 Nej till sänkt skatt för utlandsbosatta	63	20 Förslag till utgiftsramar	71
19.5 Ineffektiv nedsättning av arbetsgivaravgiften för unga slopas..	63	21 Effekter på kommunsektorn	73
19.6 Sänkta arbetsgivaravgifter för småföretag skapar nya jobb	64	22 Effekter för individer/fördelningseffekter	74
19.7 Höjd koldioxidskatt	64	23 Finansiellt sparande	80
19.8 Höjd vattenkrafts- och kärnkraftsskatt	65	24 Förslag till utgiftsramar	81
19.9 Flygskatt införs	65	25 Förslag till utgiftstak.....	83
19.10 Koldioxidskatt på torv införs	65	26 Utgifter fördelade på utgiftsområde	84
19.11 Skatt på konstgödsel	66	27 Beräkning av inkomster	96
19.12 Skatt på fluorerade växthusgaser införs.....	66		
19.13 Höjd skatt på bekämpningsmedel	66		
19.14 Skatt på avfallsförbränning.....	66		
19.15 Uttagsbeskattning av vindkraftskooperativ	66		
19.16 Skatt på naturgrus	67		
19.17 Skatt på avfallsdeponi.....	67		
19.18 Lastbilsskatt införs.....	67		
19.19 Avgiftsfinansierad snålbilstrappa	67		

2 Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen beslutar om nya riktlinjer för den ekonomiska politiken i enlighet med vad som anförs i motionen.

2. Riksdagen fastställer utgiftstaket för staten vid sidan av ålderspensionssystemet till 1137 miljarder 2014, 1162 miljarder 2015. Vi föreslår också att utgiftstaket för 2016 fastställs till 1212 miljarder kronor (avsnitt 24).

3. Riksdagen godkänner beräkningen av budgetens inkomster för 2014 i enlighet med vad som anförs i motionen (avsnitt 26).

4. Riksdagen beslutar om fördelning av utgifter på utgiftsområden i enlighet med vad som anförs i motionen (avsnitt 25).

5. Riksdagen godkänner den preliminära fördelningen av utgifter på utgiftsområden för 2015, 2016 och 2017 i enlighet med vad som anförs i motionen (avsnitt 25).

6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om övergången till en ekonomi som tar hänsyn till naturresurser, klimat och miljö.

7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om sänkta arbetsgivaravgifter för småföretagen.

8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om slopat sjuklöneansvar för företag upp till tio anställda och schablonmässig ersättning för företag med 11-49

anställda.

9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om minskat regelkrångel genom att ett mål sätts upp hur lång handläggningstiden får ta inom kommuner och länsstyrelser.

10. Riksdagen begär att regeringen återkommer med ett nytt förslag till 3:12-regler i enlighet med vad som anförs i motionen.

11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ungt företagande.

12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att tillsätta en utredning med uppdrag att ta fram en flexjobsmodell.

13. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om införande av ett klimatpolitiskt ramverk.

14. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om åtgärder för 100 procent förnybar energi.

15. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ökade satsningar på förnybar energi.

16. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om karriärmöjligheter för lärare.

17. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om fler utbildningsplatser på högskolan.

18. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om stärkta insatser för nyanlända.

19. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en handlingsplan för jämställda löner.

20. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om införande av arbetslivstrygghet.

21. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ökad trygghet för företagare.

22. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om rusta upp miljonprogramsområdena.

23. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om införandet av sociala investeringsfonder.

24. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om familjecentraler.

25. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av en nationell handlingsplan mot ekonomisk utsatthet bland barn och unga.

26. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att omvandla den så kallande kömiljarden till en hälsomiljard.

27. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om insatser för att säkra kvaliteten i äldreomsorgen.

28. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om arbetstidsförkortning med bibehållen lön för personal i äldreomsorgen.

29. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ersättning för de transexuella som genomgått sterilisering mot sin vilja vid könsbyte.

30. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om insatser för att säkra kvaliteten i äldreomsorgen.

31. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att göra kulturen mer tillgänglig för alla.

32. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om fler hyresbostäder till unga och studenter.

33. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en giftfri vardag.

34. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om landsbygdsprogrammet.

35. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att tillsätta en utredning i syfte att se över en avsevärd höjning av mineralavgiften, hur skattebasen kan breddas och ekonomiska styrmedel i mineralpolitiken.

36. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om finansiering av klimatinsatser i syd utöver biståndet.

37. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om åtgärder för att minska samhällets sårbarhet för klimatförändringar.

38. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att inrätta ett nationellt resurscentrum för normkritisk pedagogik och metoder för att motverka extremintolerans.

39. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om förstärkt stöd till kvinnojourer.

40. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att antar regeringens förslag till lag (2044:733) om kommunalekonomisk utjämning med de ändringar avseende paragraf 7,11 och 12 som föreslogs i slutbetänkandet Översyn av den kommunala utjämningen (SOU 2011:39.).

3 Våra prioriteringar

Miljöpartiet de gröna vill skapa ett hållbart samhälle där vi möter klimatutmaningen, ger alla barn en ärlig chans i skolan och skapar förutsättningar för nya jobb. Vi menar att Sverige istället för ett ytterligare jobbskatteavdrag, behöver en offensiv politik med investeringar i skola, klimat och jobb. Investeringar i klimatet och våra barns skolgång ger nya jobb och möjligheter samtidigt som det bygger vårt land starkt inför framtiden.

- Vi vill stärka Sveriges innovationsklimat och skapa förutsättningar för nya jobb att växa fram. Sammantaget föreslår vi ett investeringspaket som på kort sikt skapar 30 000 nya jobb och dessutom en satsning på 50 000 nya jobb och utbildningsplatser till unga.
- Miljöpartiet dubblar regeringens lärarsatsning och låter den även omfatta lärare i förskola och fritidshem. Vi inför ordinationsrätt för lärare och garanti för att varje elev ska ha rätt att lära sig läsa, skriva och räkna innan slutet av årskurs tre. Våra satsningar på skolan uppgår till drygt 23 miljarder kronor under de kommande åren. Vi investerar också i den högre utbildningen med fler utbildningsplatser och kvalitetshöjande åtgärder som fokus. Våra samlade satsningar på utbildningsområdet uppgår till drygt 33 miljarder kronor under 2014-2017. Vi satsar också på folkbildning och möjlighet till fler platser på befintliga och nya folkhögskolor.
- Miljöpartiet vill göra en nystart i klimatarbetet. Vi vill ställa om Sverige till 100 procent förnybar energi, införa ett klimatpolitiskt ramverk och investera i klimatanpassningsåtgärder. I vårt budgetförslag presenterar vi satsningar på totalt 89 miljarder kronor mer än regeringen till tåg- och kollektivtrafiken under perioden 2014–2025. Det är en ökning med 40 procent jämfört med alliansens politik.

Fortsättningen: se [budget , Miljöpartiet](#)

Vänsterpartiet 3 oktober, 2013:

Jobben och välfärden går först i Vänsterpartiets budget för 2014

Minskade grupper i förskolan. Förstärkning av hälso- och sjukvården. Och en rejäl satsning på mer personal i äldreomsorgen. Välfärden står i fokus när Vänsterpartiet lägger sitt budgetförslag.

- Sverige står inför ett vägval. Efter två mandatperioder med skattesänkningar måste välfärden tryggas för att vi ska få ett värdigt samhälle, säger Ulla Andersson, ekonomisk-politisk talesperson.

Vänsterpartiet har valt att lägga 40 miljarder till kommunerna under tre år för att bryta den negativa utvecklingen och skapa välfärd och jobb. Regeringens skattesänkningar är 27 gånger så stora som deras sammanlagda satsningar på välfärden i kommunsektorn.

- De kraftiga resursförstärkningarna till välfärden innebär samtidigt en kamp mot arbetslösheten. Vi gör stora investeringar i bostadsbyggande, infrastruktur, klimatomställning och utbildning, och vi gör tydliga förstärkningar i de gemensamma trygghetssystemen..

Vänsterpartiet räknar med att satsningarna på välfärd och infrastruktur redan nästa år ger nästan 30 000 jobb.

- Vi finansierar våra satsningar fullt ut genom att avvisa ett antal av regeringens skattesänkningar. Det är dags för en ny färdriktning och en ekonomisk politik för bättre välfärd, säger Ulla Andersson.

Här kan du läsa hela [Vänsterpartiets budget](#).

Partimotion Motion till riksdagen 2013/14:V400 jg av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) En ekonomisk politik för bättre välfärd

1 Sammanfattning

Vänsterpartiet vill se ett tryggt och värdigt samhälle byggt på omtanke och solidaritet. Vi ser nu hur välfärdssamhället krackelerar allt mer. Högerregeringen har lagt 27 gånger mer på skattesänkningar sedan 2006 än vad de lagt på den gemensamma välfärden i kommunsektorn, dvs. vård, skola och omsorg. Samtidigt som vi blivit allt mer av ett risksamhälle där ingen av oss längre kan lita på att de gemensamma trygghetssystemen som sjukförsäkring och arbetslöshetsförsäkring finns där för oss när vi behöver dem.

Sverige står inför ett vägval. Samtidigt som skatterna sänkts med ca 140 miljarder kronor mellan 2006 och 2014 har de sammanlagda statsbidragen till kommunerna endast ökat med 5,2 miljarder i fasta priser under samma period. Regeringens skattesänkningar är därmed 27 gånger så stora som deras sammanlagda satsningar till välfärden i kommunsektorn. Effekterna syns allt tydligare i växande kunskaps-skillnader, större gruppstorlekar på fritids och i förskolan och akut personalbrist i sjukvården.

Regeringens prioriteringar och välfärdsambitioner kan också avläsas i hur deras utgiftstak utvecklats. Utgiftstaken anger en övre gräns på hur stora statsbudgetens utgifter får vara och kan därför ses som ett uttryck för regeringens välfärdsambitioner. Om regeringens utgiftstak för 2016 hade legat på samma andel av BNP som utgiftstaket för 2006 hade det möjliggjort utgiftsökningar på 174 miljarder kronor. Detta kraftigt

minskade åtagande från regeringens sida har möjliggjorts framför allt genom försämringar inom arbetslöshets- och sjukförsäkringarna.

Sedan regeringen tillträdde har arbetslösheten ökat med 71 000 personer. Särskilt oroande är den kraftiga ökningen av antalet långtidsarbetslösa. Antalet personer som varit utan arbete mer än 1 år har ökat med över 100 procent sedan 2006. Trots massarbetslöshet präglas regeringens politik av bristen på samhällsnyttiga investeringar för att skapa jobb. Istället fortsätter regeringen på den inslagna vägen att sänka skatten för dem som har turen att ha ett jobb och öka den ekonomiska utsattheten för arbetslösa och sjuka.

Effekterna på sysselsättningen av denna politik har uteblivit. Däremot har de ekonomiska klyftorna ökat och tryggheten försämrats för alla. Inkomstgapet mellan kvinnor och män har ökat kraftigt, och allt fler barn växer upp i fattigdom. Unga vuxna får allt svårare att etablera sig i arbetslivet och skaffa en egen bostad.

Det är dags för en ny färdriktning. Ett samhälle som byggs med omtanke och medmänsklighet är i grunden starkare än ett land där girigheten får råda. I denna motion lämnar vi förslag om en ekonomisk politik för bättre välfärd. Vi motsätter oss att det privata vinstintresset tillåts styra i välfärden och att gemensamma skattemedel förslösas. Vi menar att alla skattemedel till vård, skola och omsorg ska användas till personal och verksamhet.

Vi menar att det går att bekämpa arbetslösheten och den växande otryggheten och möta behoven i välfärden genom politisk förändring. Vi lämnar i denna budgetmotion förslag för sådana lösningar. Vi sätter kampen mot arbetslösheten främst i den ekonomiska politiken och föreslår kraftiga resursförstärkningar till välfärden. Vi gör stora

investeringar i bostads-byggnad, infrastruktur, klimatomställning och utbildning och vi gör tydliga förstärkningar i de gemensamma trygghetssystemen. Redan nästan år räknar vi med att våra satsningar på välfärden och i investeringar i infrastruktur, bostäder m.m. ger nästan 30 000 jobb. Våra förslag är viktiga steg mot ett jämställt samhälle. Vi föreslår ett antal strategiskt viktiga reformer för att minska löne- och inkomstskillnaderna mellan kvinnor och män och omfördela ansvaret för det obetalda hemarbetet.

- Vänsterpartiet storsatsar på bättre kvalitativ vård, skola och omsorg. Vi höjer de generella statsbidragen till kommuner och landsting och budgeterar för ett stort antal riktade satsningar på vården, skolan och omsorgen. Våra satsningar innebär både höjd kvalitet och fler anställda i välfärdsverksamheterna, och minskar därmed behovet av oavlönat omsorgsarbete.

- Förskolan behöver resurser för att minska gruppstorlekarna och för vidareutbildning av barnskötare. Vi förbättrar vardagen för alla dem som arbetar på kvällar, nätter och helger genom att satsa på barnomsorg på obekvämt arbetstid. Barn till arbetslösa och föräldralösa ska ha rätt till 30 timmars förskola i veckan.

- Vi föreslår en omfattande resursförstärkning till hälso- och sjukvården för att kunna anställa mer personal och öka antalet vårdplatser. Primärvården föreslås dessutom förstärkas genom att det förebyggande arbetet förstärks på vårdcentralerna. För att kunna upprätthålla en god kvalitet i vården föreslås också betald specialistutbildning för sjuksköterskor. Dessutom föreslås gratis receptbelagd medicin för alla barn.

- Skolan får ett särskilt statsbidrag för att öka lärartätheten i grundskolan och en extra förstärkning av resurser till skolor med särskilt stora behov. Satsningen innebär 6 000 fler lärare.
- Till äldreomsorgen föreslår vi en rejäl satsning på mer personal samtidigt som vi satsar på grundläggande yrkesutbildning. Vi satsar också en miljard till hemtjänsten för att öka personaltätheten och kontinuiteten och för att öka inflytandet för de äldre.
- Vi föreslår förbättrade villkor för ensamstående föräldrar bl.a. genom ett kraftigt höjt och indexerat underhållsstöd. Dessutom föreslår vi ett kommunalt barnomsorgsstöd i hemmet för ensamstående när barnen är sjuka.
- Unga behöver bättre livsvillkor. Våra satsningar innefattar bostadsinvesteringar, höjda studiemedel, jobb och utbildning, bättre anställningstrygghet, och fler kuratorer och psykologer på landets ungdomsmottagningar.
- Det behövs framtidsinvesteringar på gröna jobb för miljön och klimatet. Genom våra satsningar på kraftigt ökad kapacitet och underhåll av järnvägen kan förseningar på allvar minskas för både människor och gods. Vi presenterar också en rad förslag för att öka resandet med kollektivtrafik. Vi gör en satsning på solenergi, vindkraft och energiomställning. Vi investerar i ett nytt klimatprogram med stöd till kommuner, landsting och företag samt en utbyggnad av sol- och vindkraft.
- Bostadsbristen måste byggas bort. Därför vill vi införa ett långsiktigt investeringsstöd för byggande av hyresrätter till rimliga hyror och som bidrar till energiomställningen. Vi föreslår också en

upprustningssatsning av miljonprogrammets bostäder och av skolor, äldreboenden och sjukhus. För att nå målet om ett samhälle som är tillgängligt för personer med funktionsnedsättning inför vi ett särskilt investeringsstöd för att bygga bort tillgänglighetshinder.

Vi finansierar våra satsningar fullt ut genom att avvisa ett antal av de skattesänkningar och subventioner till arbetsgivare som regeringen genomfört. Målsättningen med Vänsterpartiets skattepolitik är att trygga välfärden, få fler människor i arbete, öka jämlikheten och jämställdheten och skapa förutsättningar för en hållbar utveckling. Då behövs större skatteintäkter än idag och vi vet att viljan att betala skatt är god om det finns en tydlig koppling till satsningar på exempelvis sjukvård, skola och äldreomsorg.

Vi tar därför steg mot ett skattesystem byggt på principen skatt efter bärkraft och likformighet. Vi föreslår att nuvarande jobbskatteavdrag trappas av från en månadsinkomst på 30 000 kronor. För inkomster som är högre än så görs en avtrappning av jobbskatteavdraget. Om man tjänar mer än 50 000 kronor i månaden får man inget jobbskatteavdrag. Det femte jobbskatteavdraget menar vi dock i sin helhet behövs för att göra nödvändiga samhällsinvesteringar.

Det är dags för en ekonomisk politik för bättre välfärd.

2 Innehållsförteckning

1 Sammanfattning.....	1
2 Innehållsförteckning	4
3 Förslag till riksdagsbeslut.....	6
4 Internationell ekonomi.....	7
4.1 Finans- och eurokrisen.....	7
4.2 Det globala konjunkturläget.....	8
5 Svensk ekonomi.....	9
5.1 Finanspolitiken.....	10
5.1.1 Ramarna och inriktningen av finanspolitiken	10
5.1.2 Finanspolitikens innehåll och den svenska ekonomins struktur- problem	12
5.2 Utvecklingen på arbetsmarknaden	13
5.2.1 Strukturomvandling och kraven på arbetskraftens utbildning	15
5.2.2 Ökad strukturell arbetslöshet.....	16
5.2.3 Otryggheten på arbetsmarknaden.....	18
5.3 Ökad ojämlikhet.....	19
5.4 Ökade inkomstskillnader mellan kvinnor och män.....	21
5.5 Privatiseringar och besparingar i välfärden	22
5.6 Statens minskade ambitioner	24
6 Vänsterpartiets alternativ för bättre välfärd och fler jobb	26
6.1 Riktlinjer för den ekonomiska politiken	26
6.2 Gemensam välfärd	28
6.2.1 Offentlig sektor och sysselsättning	28
6.2.2 Stärk kommunsektorn	29
6.2.3 En likvärdig skola	30
6.2.4 En förskola med hög kvalitet tillgänglig för alla.....	32
6.2.5 En högskola tillgänglig för alla	32
6.2.6 En jämlik sjukvård med hög kvalitet	33
6.2.7 Minskad barnfattigdom	34
6.2.8 Stärkt äldreomsorg	35
6.2.9 En mänsklig sjukförsäkring.....	37
6.2.10 Kulturen	38
6.3 Bättre livsvillkor för unga.....	38
6.3.1 Ungas rätt till trygga anställningar	39
6.3.2 Ungas rätt till jobb med en rimlig lön	40
6.3.3 Stärkta möjligheter att studera under rimliga former	41
6.3.4 Ett stabilt boende att trivas i.....	41
6.3.5 Bättre stöd till unga som mår dåligt	42
6.4 Ökad jämställdhet	42
6.5 Investeringar för fler jobb	45
6.5.1 Offentliga investeringar	45
6.5.2 Investeringarnas betydelse för arbetslösheten.....	47
6.5.3 Investeringar i grön infrastruktur	49
6.5.4 Energiomställning och investeringar i grön teknik	51
6.5.5 Bygg bort bostadsbristen.....	52
6.6 Ett hållbart arbetsliv med plats för fler	54
6.6.1 En aktiv arbetsmarknadspolitik och en förbättrad a-kassa	54
6.6.2 Inkludering och antidiskriminering.....	57
6.7 Aktiv näringspolitik	58
6.8 Rättvisa skatter.....	59
6.8.1 Målen för Vänsterpartiets skattepolitik	59
6.8.2 Inkomstskatter	60
6.8.3 Sociala avgifter m.m.	62
6.8.4 Företagsskattefrågor	63
6.8.5 Kapital- och egendomsskatter	64
6.8.6 Miljö- och punktskatter	66
7 Effekter av Vänsterpartiets budgetalternativ	68
7.1 Finansiella effekter	68
8 Vänsterpartiets förslag till inkomstförändringar.....	69
9 Utgiftsramar och fördelning av utgifter i statsbudgeten	70
10 Förslag till utgiftstak för 2014.....	76
Bilaga 1 Beräkning av statsbudgetens inkomster 2014.....	77

3 Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen beslutar godkänna inriktningen på den ekonomiska politiken och budgetpolitiken (avsnitt 6 i motionen).
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om inriktningen på skattepolitiken (avsnitt 6.8 i motionen).
3. Riksdagen godkänner statsbudgetens inkomster för 2014 i enlighet med tabell 21 i bilaga 1 i motionen.
4. Riksdagen beslutar om fördelning av utgifter på utgiftsområden för 2014 i enlighet med tabell 18 i avsnitt 9 i motionen.
5. Riksdagen beslutar om den preliminära fördelningen av utgifter på utgiftsområden för 2015 och 2016 i enlighet med tabell 19 i avsnitt 9 i motionen.
6. Riksdagen beslutar avslå regeringens förslag att fastställa utgiftstaket för staten inklusive ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget till 1 107 miljarder kronor för 2014 och 1 127 miljarder kronor för 2015 (avsnitt 5.4 i propositionen).
7. Riksdagen beslutar avslå regeringens förslag att fastställa utgiftstaket för staten inklusive ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget till 1 167 miljarder kronor för 2016 (avsnitt 5.4 i propositionen).
8. Riksdagen fastställer utgiftstaket för staten vid sidan av ålderspensions-systemet till 1 171 miljarder kronor år 2014 (avsnitt 10

i motionen).

9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att järnvägen bör återregleras och samhället ta ett helhetsansvar för järnvägssystemet.
10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag om ändring av jobbskatteavdraget i enlighet med det ovan anförda.
11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att den nedre skiktgränsen för uttag av statlig inkomstskatt inte bör höjas.
12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag i syfte att avskaffa RUT-avdraget.
13. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag i syfte att ta bort skattereduktionen för gåvor till ideella organisationer.
14. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag i syfte att ta bort nedsättningen av socialavgifter för unga.
15. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att bolagsskatten höjs till 26 procent.

16. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening att regeringen bör återkomma med förslag om ändring av restaurangmomsen i enlighet med vad som anförs i motionen.

17. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening att regeringen bör återkomma med förslag om ändring av fastighetsskatten i enlighet med vad som anförs i motionen.

18. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening att regeringen bör återkomma med förslag om införande av arvsbeskattning i enlighet med vad som anförs i motionen.

19. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening att regeringen bör återkomma till förslag om koldioxidskatten i enlighet med vad som anförs i motionen.

20. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen skyndsamt bör återkomma med ett förslag på kilometerskatt på tung trafik.

21. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att en skatt på handelsgödsel bör införas och att skatten på bekämpningsmedel bör höjas.

Fortsättningen: se [Vänsterpartiets budget](#)

Sverigedemokraterna presenterade budget: **”Politik för jämställdhet, nya jobb och** **stärkt välfärd” 2 oktober 2013**

Under förmiddagen presenterade Sverigedemokraterna sitt förslag till statsbudget för de kommande fyra åren. Partiet följer upp tidigare löften och satsar på rätt till heltid, fler vårdplatser samt ett landsbygdslyft. Samtidigt ligger tidigare förslag om höjd A-kassa, stärkt sjukförsäkring, sänkt pensionärsskatt och stärkt rättsväsende fast. Tydligt fokus ligger på att stärka ekonomin för de svagaste grupperna i samhället där de stora vinnarna är kvinnor och äldre.

Sverigedemokraternas ambition att ge bättre livsvillkor för äldre konkretiserades genom såväl sänkt pensionärsskatt och höjd garantipension som fler äldreboenden med mer resurser till höjd kvalitet. Stort fokus under förmiddagen lades också på att lyfta fram de satsningar som gynnar kvinnor. En av de största är utökad rätt till heltid inom den kvinnodominerade offentliga sektorn. Partiet avsätter 5,9 miljarder per år till fler heltidstjänster inom den offentliga sektorn, vilket ger drygt 100 000 anställda möjlighet att gå från deltidsarbete till heltid. Totalt skapar detta 25 000 extra helårsarbetskrafter, vilket dessutom innebär en rejäl förstärkning av välfärden.

SD räknar också med att kunna skapa fler jobb genom ett femte jobbskatteavdrag, vilket beräknas ge 10 000 nya jobb, samt införande av socialavgiftsavdrag för att ge framför allt småföretag stärkta möjligheter att växa. Därutöver beräknas ett Landskapslyft kunna skapa ytterligare 25 000 nya jobb genom investeringar i infrastruktur, utbildning och besöksnäringen. För att sänka trösklarna in på arbetsmarknaden för de som har långt att resa till jobben föreslår partiet ett höjt reseavdrag för bilresor med 4 kr per mil.

Utöver ovanstående satsningar har SD budgeterat för fler vårdplatser, sänkt elskatt och ett ökat biståndsfokus på flyktinghjälp i Syrien och andra krisområden.

Sverigedemokraternas ekonomiskpolitiska talesperson Sven-Olof Sällström kommenterar:

– Med vårt budgetförslag visar vi att det går att kombinera politik som sänker trösklarna in på arbetsmarknad med kraftfulla välfärdssatsningar som gynnar de svagaste grupperna i samhället. De stora vinnarna är kvinnorna och de äldre. Vi anslår 5,9 miljarder per år under budgetperioden för att stärka rätten till heltid inom den offentliga sektorn. Vi vill se en satsning på fler vårdplatser och förutom riktade skattesänkningar till låg- och medelinkomsttagare sänker vi den generella pensionärsskatten samtidigt som vi vill höja garantipensionerna så att de lägst betalda pensionärerna gynnas mest.

– Vi säger nej till riktade skattesänkningar för de som tjänar mest och väljer att rikta om ineffektiva arbetsmarknadssatsningar från regeringens sida till att istället kapa de sociala avgifterna och sjuklöneansvaret för de mindre företagen.

Sällström poängterar också att Sverigedemokraterna budgeterar med ett mindre reformutrymme än regeringen under budgetperioden.

– I Sverigedemokraternas budgetförslag lånar vi till skillnad från regeringen inte till utgiftsökningar utan vi kan presentera en budget i balans över budgetperioden. Vi tar således höjd för att Anders Borg och regeringen återigen har fel i sina prognoser. Vår bedömning är att regeringen inte kommer att klara överskottsmålet med det förslag man lagt fram till riksdagen.

[Budgetmotionen i ett sammanfattat format](#)
[SD:s budget: ”Politik för jämställdhet, nya jobb och stärkt välfärd](#)

Publicerad av [Henrik Gustafsson](#) 2 oktober 2013.

SD:s budget: "Politik för jämställdhet, nya jobb och stärkt välfärd"

Pressmeddelande • 2013-10-02 10:55 CEST

När Sverigedemokraterna idag presenterar sin höstbudgetmotion är de största enskilda nyheterna en miljardsatsning på ökad rätt till heltid, satsningar på fler vårdplatser samt ett landsbygdslyft som beräknas skapa 25 000 nya jobb. Samtidigt ligger tidigare förslag om höjd A-kassa, stärkt sjukförsäkring, sänkt pensionärsskatt och stärkt rättsväsende fast.

Sverigedemokraternas ekonomiskpolitiske talesperson Sven-Olof Sällström kommenterar:

– Med vårt budgetförslag visar vi att det går att kombinera politik som sänker trösklarna in på arbetsmarknad med kraftfulla välfärdssatsningar som gynnar de svagaste grupperna i samhället. De stora vinnarna är kvinnorna och de äldre. Vi anslår 5,9 miljarder per år under budgetperioden för att stärka rätten till heltid inom den offentliga sektorn. Vi vill se en satsning på fler vårdplatser och förutom riktade skattesänkningar till låg- och medelinkomsttagare sänker vi den generella pensionärsskatten samtidigt som vi vill höja garantipensionerna så att de lägst betalda pensionärerna gynnas mest.

– Vi säger nej till riktade skattesänkningar för de som tjänar mest och väljer att rikta om ineffektiva arbetsmarknadssatsningar från regeringens sida till att istället kapa de sociala avgifterna och sjuklöneansvaret för de mindre företagen.

Sverigedemokraterna budgeterar med ett mindre reformutrymme än regeringen under budgetperioden.

– I Sverigedemokraternas budgetförslag lånar vi till skillnad från regeringen inte till utgiftsökningar utan vi kan presentera en budget i balans över budgetperioden. Vi tar således höjd för att Anders Borg och regeringen återigen har fel i sina prognoser. Vår bedömning är att regeringen inte kommer att klara överskottsmålet med det förslag man lagt fram till riksdagen.

Partiets viktigaste satsningar:

Stärkt rätt till heltid inom den offentliga sektorn

Drygt 100 000 anställda inom den offentliga sektorn arbetar idag deltid trots att de hellre skulle vilja arbeta heltid. Detta är såklart ett problem för såväl män som kvinnor, men eftersom huvuddelen av dessa dryga 100 000 deltidsanställda utgörs av kvinnor bör det betraktas som ett allvarligt jämställdhetsproblem. Att erbjuda alla deltidsanställda möjlighet till heltid inom hela den offentliga sektorn skulle medföra en offentligfinansiell kostnad på 5,9 miljarder kronor. Det skulle då skapa omkring 25 000 nya helårsarbetskrafter inom vården, skolan och omsorgen,

Sverigedemokraterna vill i och med denna budgetmotion skapa möjlighet till heltid för samtliga anställda inom den offentliga sektorn.

Fler vårdplatser

Att komma tillrätta med vårdplatsbristen är en av sjukvårdens enskilt viktigaste frågor. Sverigedemokraterna oroas av att se hur en allt för stor och riskfylld neddragning av antalet vårdplatser under många år har ökat. En minskning på cirka 400 platser per år innebär att vi idag har knappa 25 000 vårdplatser. Partiet vill satsa två miljarder under budgetperioden för att komma till rätta med bristen på vårdplatser.

Införande av ett socialavgiftsavdrag

Genom att införa ett grundavdrag på 57 000 kronor för varje enskilt företag och år sänks skatten kraftigt för de små företagens och resurser frigörs resurser som kan användas för att växa. Detta skulle betyda att närmare vart tredje mikro- och småföretag helt skulle slippa betalningsansvar för de anställdas sociala avgifter.

Socialavgiftsavdraget föreslås att genomföras till fullo redan 2014 till en kostnad av 20 miljarder per år. Förslaget finansieras genom avskaffande av ungdomsrabatten.

Nytt jobbskatteavdrag men nej till höjd brytpunkt för statlig skatt

Sverigedemokraterna föreslår även i denna budgetmotion införandet av ett femte jobbskatteavdrag som årligen beräknas ge 10 000 nya jobb. För att rikta förslaget mot låg- och medelinkomsttagare lanseras vi till skillnad från regeringen det femte jobbskatteavdraget utan lägga något förslag om att höja brytpunkten för statlig skatt.

Satsningar på pensionärerna

Partiet vill kraftigt sänka skatten för pensionärer. Varje pensionär får motsvarande 417 kronor per månad i ökad nettoinkomst vilket beräknas kosta 9 miljarder per år. Vi höjer garantipensionerna för att hjälpa de pensionärer som inte förvärvsarbetat på den ordinarie arbetsmarknaden till en kostnad om 3,4 miljarder per år. En ogift garantipensionär får höjd pension med motsvarande 790 kronor per månad brutto. Vi satsar också på fler äldreboenden, utökad personalbemanning, starkare anhörigstöd och bättre mat.

Landskapslyft – 25 000 nya jobb

SD ser en otrolig potential ute på landsbygden för jobbskapande och tillväxt. Med vårt förslag om ett Landsbygdslyft skapar vi förutsättningar för 25 000 nya jobb på Sveriges landsbygd, där över 1,4 miljoner svenskar bor och verkar. Genom att investera i infrastruktur, utbildning och besöksnäringen skapas förutsättningar för

25000 nya jobb. För att sänka trösklarna in på arbetsmarknaden för de som har långt att resa till jobben föreslår partiet ett höjt reseavdrag för bilresor med 4 kr per mil till en kostnad årligen på 1,1 miljarder. Under budgetperioden satsar Sverigedemokraterna 34 miljarder på landskapslyftet varav 5,5 miljarder satsas redan år 1.

Sänkt elskatt

Sverigedemokraterna föreslår en sänkning av elskatten med motsvarande 10 öre per kWh från år ett, vilket skulle ge en villa med en förbrukning på c:a 25 000 kW/år en besparing på drygt 200 kr / månad till statsfinansiell kostnad på 4,2 miljarder årligen.

Ökat fokus på flyktinghjälp

Partiet har dragit slutsatsen att man kan rädda fler liv och hjälpa fler människor genom att inrikta hjälpen på plats. Det finns idag miljoner flyktingar bara i Syrien samtidigt som hjälporganisationerna vädjar om ökat ekonomiskt stöd. Bara en bråkdel av dessa människor har en möjlighet att ta sig till Europa. Regeringen plockar varje år miljarder ur biståndsbudgetens för att omfördela till svensk massinvandringspolitik. Sverigedemokraterna tycker det är principiellt fel att svenska biståndspengar idag används där de gör minst nytta – i Sverige - och vill under budgetperioden istället frigöra dessa pengar direkt till flyktinghjälp. Totalt under budgetperioden vill vi öka anslagen till UNHCR:s flyktinghjälp med 5,5 miljarder varav 1 miljard satsas år 2014.

[Ladda ned budgetmotionen](#)

[Ladda ned A-Ö om budgetmotionen](#)

För vidare information:

Martin Kinnunen Pressansvarig Telefon: 0708-180943

Henrik Gustafsson Informationssekreterare 0725-898378

DN 4 oktober 2013:

“Så tycker partierna att pengarna ska fördelas.”

“ Skatter och bidrag

Socialdemokraterna

Nej till regeringens inkomstkattesänkning. Höjd skatt på månadslöner från 60 000 kronor. Sänkt pensionärsskatt med 50 kronor mer i månaden än regeringen. Höjt barnbidrag med 100 kronor.

Vänsterpartiet

Nej till regeringens inkomstkattesänkning. Höjd skatt på löner från 30 000 kronor. Sänkt skatt för sjuka och arbetslösa. Avdragsrätt för fackföreningsavgift. Höjt försörjnings- och underhållsstöd.

Miljöpartiet

Nej till regeringens inkomstkattesänkning. Höjd skatt för månadslöner från 40 000 kronor. Höjt underhållsstödet med 250 kronor och skattereduktion på 5 000 kronor för ensamstående föräldrar.

Sverigedemokraterna

Ja till femte jobbskatteavdraget, men nej till sänkt statlig inkomstskatt för månadslöner över 36 000 kronor. Sänkt pensionärsskatt med omkring 300 kronor i månaden mer än regeringen.

Regeringen

Ett femte jobbskatteavdrag och sänkt statlig skatt på löner över 36 000 kronor. Sänkt skatt för pensionärer med 100 kronor i månaden och ett höjt bostadstillägg. Höjd alkoholskatt. Höjt bostadsbidrag. Fritidspeng.

A-kassa och socialförsäkringar

Socialdemokraterna

Höjt tak i a-kassan från 680 till 910 kronor de första hundra dagarna, därefter 760 kr per dag. Höjt tak i sjukförsäkringen till åtta prisbasbelopp, vilket motsvarar en månadslön på 29 700 kr.

Vänsterpartiet

Höjt tak i a-kassan från 680 till 960 kronor per dag, ingen avtrappning. Höjd ersättning i sjuk- och föräldraförsäkringen. Inkomsttaket för maximal sjukersättning höjs till 26 900 kronor.

Miljöpartiet

Höjt tak i a-kassan från 680 till 880 kronor per dag de första hundra dagarna. Därefter sänks nivån stegvis. Den lägsta nivån ligger 50 kronor över dagens högsta ersättning.

Sverigedemokraterna

Höjt tak i a-kassan från 680 till 900 kronor per dag. Höjt tak i sjukförsäkringen till 643 kronor per dag.

Regeringen

Ingen höjning av taket varken i a-kassan eller sjukförsäkringen. Den har därmed legat stilla sedan den sänkning som genomfördes 2007. Om man räknar in inflationen har värdet sänkts.

Jobb och företag

Socialdemokraterna

Fas 3 ersätts med extratjänster i välfärden. Slopas rabatt på arbetsgivaravgift för unga. 5 miljarder mot ungdomsarbetslöshet. Slopas andra sjuklönevecka. Slopas rutavdrag för läxhjälp. Höjd krogmoms.

Vänsterpartiet

Avskaffa fas 3. Slopas rabatt på arbetsgivaravgift för anställda under 25 år. Ökning med 6,5 miljarder kronor till subventionerade jobb för unga. Höjd bolagsskatt till 26 procent. Höjd krogmoms. Rutavdraget slopas.

Miljöpartiet

Avskaffa fas 3. Sänkt arbetsgivaravgift för småföretag. Ökning med 3,6 miljarder kronor mot ungdomsarbetslösheten. Fler högskoleplatser, lärlingsjobb och "startcentraler" för unga.

Sverigedemokraterna

Sänkt Skatt för småföretag med ett socialförsäkringsavdrag på 57 000 kronor till en kostnad av 20 miljarder kronor. SD vill ha ökade investeringar på landsbygden som enligt partiet skulle ge 25 000 jobb.

Regeringen

Vill införa yrkesintroduktionsanställningar, lärlingsutbildningar och yrkesprogram samt minska sociala avgifter för unga. Mer pengar till anställningsstöd för långtidsarbetslösa och korttidsarbete.

Vård och omsorg

Socialdemokraterna

Riktar 2 miljarder kronor till sjukvården för att öka personalstyrkan. Vill ha en nationell vårdrevision för att minska byråkratin.

Vänsterpartiet

1,8 miljarder till förskolan för fler anställda, barnomsorg kvällstid mm. 4,4 miljarder till sjukvården, inkl. avgiftsfria mediciner för barn. 2,4 miljarder till mer personal i äldreomsorgen.

Miljöpartiet

Föreslår en halv miljard kronor per år för att öka bemanningen inom äldreomsorgen, vilket motsvarar 1100 tjänster. Vill förstärka läkarutbildningen med 1 000 fler platser.

Sverigedemokraterna

Vill införa rätt till heltid för alla anställda inom den offentliga sektorn. Ökning av anslagen till vården med 2 miljarder kronor för att skapa fler vårdplatser.

Regeringen

Mer pengar till vård av kroniska sjukdomar. Fler platser på hälso- och sjukvårdsutbildningar samt bättre tillnyktringsverksamhet. Utvecklad prismodell för läkemedel.

Utbildning

Socialdemokraterna

Lägger två miljarder kronor på mindre klasser i skolan och en halv miljard på fler speciallärare. Satsar på allmän läxhjälp och vill avskaffa läxrut. Före- slår totalt 29 000 nya platser på högskolor och vuxenutbildningar.

Vänsterpartiet

Vilt ge 3,8 miljarder kronor till fler lärare och skapa 29 000 nya platser i komvux, 13 000 platser i arbetsmarknadsutbildningar, 6 500 på yrkeshögskolor, 6000 på högskolor. Studiemedlen höjs med 750 kr/mån.

Miljöpartiet

Vill utöka lärarnas möjligheter till karriärtjänster. Föreslår extra insatser för att förbättra svenska barns kunskaper i läsning och matematik. Vill ha 10 000 nya högskoleplatser.

Sverigedemokraterna

Vill ge 275 miljoner kr mer än regeringen till skolan.

Regeringen

Mer undervisning i matematik, läxhjälp och åtgärder för lärares kompetens och karriärmöjligheter. Skatteincitament för mer forskning och utveckling i näringslivet.

Klimat och miljö

Socialdemokraterna

Lägger 250 miljoner kronor på ett miljömålsinvesteringsprogram. Vill införa en miljöbilsbonus för fler bränslesnåla bilar på vägarna. Vill lägga 680 miljoner mer än regeringen på underhåll av järnvägarna.

Vänsterpartiet

9 miljarder kronor mer än regeringen till järnvägen och annan kollektivtrafik. 3,8 miljarder extra för omställning till förnybar energi. Höjd koldioxidskatt med 20 öre per liter bensin. Kilometerskatt på lastbilar.

Miljöpartiet

Föreslår en rad skatter på vägtrafiken, bland annat höjd koldioxidskatt och en lastbilsskatt. Vill lägga pengarna på fler tåg och större biogasproduktion

Sverigedemokraterna

Vill sänka elskatten motsvarande 20 kronor i månaden för en genomsnittlig villa. Höjt reseavdrag för bilresor med 4 kronor per mil.

Regeringen

Ökat fokus på kemikaliefrågor, fortsatt minskat förmånsvärde för vissa miljöbilar och sänkt energiskatt på blyfri flygbensin

Bistånd och invandring

Socialdemokraterna

Inga förslag som avviker från regeringen.

Vänsterpartiet

Ger 3 miljarder kronor mer än regeringen till bistånd och 640 miljoner mer till migration.

Miljöpartiet

Ökat bistånd med 1,6 miljarder kronor för att hjälpa fattiga länder med klimatomställning.

Sverigedemokraterna

Minskad asyl- och anhöriginvandring nästa år med 45 procent ska spara 11 miljarder kronor. Minskat bistånd till 0,7 procent av bruttonationalinkomsten, men mer pengar till flyktingar.

Regeringen

Fler insatser för nyanlända, fler undervisningstimmar i svenska för nyanlända elever i årskurs 1-5, kompletterande utbildning för akademiker och införande av nystartszoner.

Försvaret

Socialdemokraterna

Lägger samma summa pengar som regeringen på försvaret.

Vänsterpartiet

Vill ge 1 miljard kronor mindre än regeringen.

Milöpartiet

Vill omfördela resurser till FN-ledda insatser och IT-säkerhet och avskaffa försvarsexportmyndigheten. Ger 1,6 miljarder kronor mindre än regeringen.

Sverigedemokraterna

Vill ge 3 miljarder kronor mer än regeringen.

Regeringen

Ökar försvarsbudgeten med 200 miljoner kronor.

Text: Hans Rosén, Mats J Larsson, Jens Kärrman “

Partiledarebatt i TV 6 oktober 2013.

“Alla partiledare på plats”

**“SVT sände live Åtta partiledare på debattthumör anlände till tv-huset. Röda mattan var utrullad och Åsa Romson, språkrör för Miljöpartiet anlände först.
PUBLICERAD 6 OKTOBER 2013 - 18:35 – UPPDATERAD 6 OKTOBER 2013 - 20:28**

PARTILEDARDEBATT OKTOBER 2013

”Hätsk, febrig och aggressiv”

Löf om våldtäktslag: Skamligt

Reinfeldt: Fick inte svar från Löfven

Löfven duckade för kärnkraftsfrågan

Sjöstedt attackerade Åkessons lön

Löfven: Jag hatar arbetslöshet

Rivalerna överens – om slipsvalet

Hon hoppades på en spännande debatt.

– Jag tror det blir roligt. Det börjar hetta till i politiken. Och det är på tiden, vi måste byta ut den här regeringen, sade hon till SVT:s reporter Love Benigh som tog emot partiledarna tillsammans med statsvetarna Katarina Barrling och Henrik Oscarsson.

Romson svarade inte på frågan om vem hon vill se som statsminister efter nästa års val.

– Jag vill att det inte ska vara någon från Alliansen. Jag vill ha ett alliansfritt Sverige.

Ett svar som Katarina Barrling tycker är spännande.

– Det tyder på att de kan se andra än Socialdemokraterna att samarbeta med.

Själva ankomsten till debatten ska inte underskattas enligt Henrik Oscarsson.

– Det gäller att se ut som att man har vunnit redan när man kliver in här. Gladast vinner, säger han i SVT:s livesändning.

”Hoppas det hettar till”

Andra partiledaren att kliva in på röda mattan blev Jimmie Åkesson för Sverigedemokraterna.

– Det närmar sig val så man kan ju hoppas att de hettar till, sade han. – Jag hoppas få lyfta upp frågor om näringslivet, gruvnäringen och invandringen.

Inte heller han ville säga vem han vill se som statsminister efter valet.

– Vi hoppas på en vågmästarposition så vem vi vill se som statsminister beror på vad vi kan få tillbaka av den statsministern.

Efter Jimmie Åkesson kom Centerpartiets Annie Lööf.

– Jag kommer visa på vad Centerpartiet har levererat under den här mandatperioden.

Hennes svar på vem hon vill se som statsminister efter valet var blixtnabbt.

– Fredrik Reinfeldt. **Inte du?**

– Jag inser mina begränsningar.

Sedan var det dags för Kristdemokraternas ledare Göran Hägglund som följdes av Vänsterpartiets Jonas Sjöstedt.

Vad kommer du säga om Sjöstedt under debatten?

– Jag kommer säga att det är en hyvens person med fel politik, svarar Hägglund och skrattar.

Jonas Sjöstedt trodde att han skulle få prata mycket om sin politik under debatten.

– Jag gissar att vi kommer se en debatt då regeringen kommer att göra allt för att inte prata om sin egen politik utan prata om vår politik i oppositionen och det passar mig jättebra för jag pratar helst om vad vi vill göra.

Folkpartiets Jan Björklund var näste man på tur. Han var klar över vad han vill prata om i kväll.

– Jobben, ekonomin, skolan och välfärden är de viktiga frågorna jag hoppas att de rödgröna nu redovisar lite mer vad de vill.

Han var hård i orden om Socialdemokraternas skolpolitik.

– Skolan är deras svagaste kort. Det är vårt starkaste.

Näst sist kom Stefan Löfven för Socialdemokraterna.

– Jag förväntar mig en tydlig debatt där skiljelinjerna i svensk politik blir tydliga. Jobben kommer inte av sig själva det verkar regeringen tro.

Han sade också att han kommer att lämna besked om vem han vill samarbeta med före valet, men än så länge lämnar han inga svar på den frågan.

Även Stefan Löfven fick frågan om vem han vill se som statsminister, svaret blev inte helt oväntat:

– Han heter Stefan Löfven, svarade han kort och gott.

Reinfeldt sist ut

Allra sist kom statsminister Fredrik Reinfeldt (M). Han vill i kväll prata om prioriteringar i ekonomin.

– Jag tycker att det är viktigt att vi pratar om hur vi får Sveriges ekonomi att växa, sade han. Det får vi inte genom ett utbyggt bidragssystem.

Han delade också ut en känga till Stefan Löfven (S) för att han inte gett svar på vem han vill samarbeta med.

– Om man inte berättar det före valet så vet inte väljarna vad de får.

När även Reinfeldt fick frågan om vem han vill se på posten som statsminister efter valet så nämnde han inga namn.

– Det är det som väljarna ska avgöra vid valet. Men jag förbereder mig för att vinna en tredje gång.

Anna H Svensson

anna.h.svensson@svt.se “

”Hätsk, febrig och aggressiv”

“SVT:s Margit Silberstein om debatten. Partiledardebatten i Agenda var en duell man sällan ser i svensk politik. Den var hätsk, febrig och aggressiv.

PUBLICERAD 6 OKTOBER 2013 - 23:04 – UPPDATERAD 6 OKTOBER 2013 - 23:05

De vanligtvis ganska tyglade partiledarna pratade i munnen på varandra och trots att det mesta obevekligt fångades upp av kamerorna hånlog några av dem när motståndaren gjorde sina inlägg.

Valdagen är om ett år, men det kändes som om den väntar runt hörnet när man såg, i synnerhet första timmen av debatten. Det märktes att ovanligt mycket står på spel för samtliga partiledare.

Det ökande gapet i opinionen mellan Alliansen och de rödgröna partierna visar med brutal tydlighet för Fredrik Reinfeldt att han gör sitt sista år som statsminister.

Reinfeldt verkade inte trött

Det har sagts om honom att han verkar ungefär lika trött som Göran Persson gjorde under sin sista regeringstid. Kritikerna klagar också på att det nu är som på Bo Lundgrens tid, när skattesänkningar dominerade politiken.

Men i Agenda verkade Reinfeldt inte trött. Han gick ut hårt och obevekligt i duellerna med Stefan Löfven och uppmanade honom att läsa sina egna motioner. Löfven blir säkrare och säkrare i debatterna. Men han har inte hunnit bli lika slipad som Reinfeldt.

Strid om förtroende

Det var en hård strid om vem som inger mest förtroende att sköta landet. En del av sympatierna kan ha landat hos Löfven när Reinfeldt dessutom log på ett sätt som uppfattades som hån.

En röd tråd i nästan varje tema var skatterna.

De rödgröna varnar för att Alliansen raserar det lilla som de anser finns kvar av välfärden genom att sänka skatterna för lånade pengar. Alliansen hävdar att det går att både sänka skatten och ha en bra välfärd. Vilken bild väljarna tror mest på handlar om vilken värld de lever i och vem de har mest förtroende för.

Lööf tog plats

Löfven talade så mycket han kunde om jobben och näringspolitiken men hans fokus på jobb skymdes delvis av skatterna.

Annie Lööf tog plats och hade en hård duell med Åsa Romson om landsbygd och andra sjuklöneveckan.

Jonas Sjöstedt visade prov på sin omvitnat skickliga debattstil när han duellerade med Jimmie Åkesson om femte jobbskatteavdraget. Sjöstedt kör sitt eget lopp. Eftersom Vänsterpartiet inte anpassar sig till de andra partierna behöver Sjöstedt inte snegla åt sidan eller ängslas med halvmesyrer om vare sig skattehöjningar eller vinst i välfärden.

Regeringsfrågan vanligt tema

Regeringsfrågan var som vanligt ett tema. Fredrik Reinfeldt gick ut hårt mot Stefan Löfven för att han låter väljarna köpa grisen i säcken när han inte talar om vilken regering han vill bilda vid en valseger.

Det blir allt tydligare att Löfven inte kommer att ge ett klart besked om regeringsfrågan före valet. Beskedet nu är att han ska tala om i förväg hur han ser på regeringsfrågan. Men han säger inte att han ska berätta före valet vilka partier han vill regera med.

INRIKESPOLITISK KOMMENTATOR

Margit Silberstein

margit.silberstein@svt.se “

Partiledarbatten 6 oktober 2013.

Leddes av Mats Knutson och Camilla Kvartoft, svt, som gav debattämnena, 7 st.

Bara en liten del av alla politiska problem behandlades. Det blev ungefär en kvart för vart och ett av de avhandlade ämnena.

Kl 20-21 i TV2 den 6 oktober 2013:

Vård och omsorg.

Bl a köer och behov, vinster i välfärden.

Arbetslöshet.

Bl a utbildning för arbete.

Skatter.

Bl a inkomstskatter och andra skatter, pensionärer, arbetslösa, arbetande, jobbskatteavdrag, skattefördelning, brytpunkter.

Klimat.

Bl a energi, utsläpp, vindkraft, kolkraft, kärnkraft, transporter.

Kl 21.15-22:

Flyktingar.

Bl a EUs politik för flyktingar och invandrare, flyktingsmuggling, Syrien.

Skolan.

Bl a friskolor och vinster, lärare, okunniga elever.

Brott och straff.

Bl a straffskalor, polisen, förebyggande.

Partiledardebatten i riksdagen den 16 oktober 2013

anf.1 Mikael Damberg (S):

Herr talman! Svenska folket tror inte så mycket på mirakel. Vår fantastiska produktivitet, vår konkurrenskraft, vår historiska förmåga att kombinera ekonomiskt välstånd med världens mest jämlika samhälle har kommit ur hårt arbete och samarbete. Vi vet att Sveriges framgångar inte är en slump. Framgång beror på att svenska exportföretag är mer produktiva och mer innovativa. Det bygger på att vi än så länge gör ett mer avancerat jobb i Sverige så att vi kan sälja dyrare på världsmarknaden. Men det här kan förändras. Då kan vi inte längre upprätthålla den höga levnadsstandard och den välfärd som vi i dag tar för givna. World Economic Forum visar en vikande trend för Sverige. Från att ha haft näst bäst konkurrenskraft i världen har Sverige halkat ned ett antal pinnhål till plats nummer sex.

Konkurrenskraft är något som det tar lång tid att bygga upp, men det går väldigt snabbt när man halkar nedåt. Då duger det inte med en regering som gång på gång väljer bort satsningar på de nya jobben och en bättre utbildning. Då duger det inte att skjuta upp viktiga investeringar på framtiden. Och då duger det definitivt inte med en statsminister som säger att svensk industri är slut eller, för att använda hans egna ord, "basically gone". Om mindre än ett år är det dags för svenska folket att välja väg. Jag ser fram emot det valet, för jag tror att väljarna har tröttnat på en regering som varje gång den har chansen väljer ännu en ny skattesänkning i stället för att investera i det som bygger Sverige starkt. Det är det den här debatten kommer att handla om i dag. Ska vi investera i skolan, i jobben och i en stark välfärd, eller ska vi fortsätta att låna till kortsiktiga skattesänkningar för dem som redan tjänar mest i vårt land? Men Moderaterna kommer som vanligt att vilja prata om allt annat än den höga arbetslösheten. De kommer att vilja siffertricksa. De kommer att prata mer om oss än om sin egen politik. Det mest konkreta försöket till nytänkande från

Moderaterna är annars att Moderaterna har skaffat sig en ny logga - igen.

Herr talman! Jag talar med många föräldrar och lärare som är oroliga för barnen i skolan. De vittnar om en skola som brottas med problem, som alltmer drar isär och där staten subventionerar läxhjälp för ett fåtal som har råd medan resten lämnas efter. Det är en utveckling som är ohållbar. Jag hade nog inte stått här om jag inte hade gått i en bra skola, Bergshamraskolan i Solna. I dag går mina barn i samma skola. Mycket har förändrats till det bättre under de här åren, men något annat har också hänt. Min dotter fick snabbt lära sig ordet "inköpsstopp" i skolan. Det var 30 elever på en lärare. Men så finns det fortfarande de som säger att det inte spelar någon roll hur stora klasserna är i skolan. De kan inte ha träffat många lärare. De kan inte ha träffat många av de föräldrar som är oroade för skolan. De kan heller inte ha läst på om den senaste skolforskningen. Nyckeln till skolans framgångar är engagerade och kunniga lärare som kan fokusera på undervisningen och möta barnen i klassrummet. Vår roll som politiker borde vara att ge lärarna de bästa möjliga förutsättningarna att göra just detta. Därför tänker Socialdemokraterna minska de stora klasserna med fem barn, investera i lärarna, minska administrationen och framför allt bedriva en långsiktig skolpolitik. Sveriges lärare behöver arbetsro, och våra barn och unga behöver framtidstro. Men regeringen väljer gång på gång bort skolan. I den budget som ligger på riksdagens bord lägger man 20 gånger mer på skattesänkningar än på skolan. Det är fel prioritering! Vi socialdemokrater är tydliga: Det är skolans tur nu. (Applåder)

Herr talman! Arbetslöshet är alltid ett enormt slöseri. Den är dyr för de enskilda, kostsam för nära och kära men också en förlust för oss alla, för hela samhället. Det som kostar oss mest är den förlorade potentialen, att vi inte tar till vara alla människors vilja och förmåga

till arbete. Därför har vi socialdemokrater satt upp ett mål som är viktigare än alla andra: Sverige ska ha lägst arbetslöshet i EU år 2020. För att lyckas krävs fokus och samarbete för att svenska företag ska kunna växa och anställa fler. För att lyckas behöver Sverige en aktiv näringspolitik som gör att företag efterfrågar mer personal. Det gör de bara om de är framgångsrika med att sälja sina varor och tjänster både här hemma och på en global marknad. För att lyckas måste Sverige satsa på innovationer och samverkan. Vi ska vara världsledande på att omvandla nya idéer till nya produkter. Men Sverige ska också se till att människor får den utbildning och den omskolning som krävs för att de ska kunna ta de nya jobb som växer fram. Vi socialdemokrater tänker stoppa ungdomsarbetslösheten, med insatser från dag ett men också ett löfte att ingen ung människa ska behöva gå långtidsarbetslös. Inom 90 dagar ska unga människor i jobb, i studier eller i praktik. För tiotusentals ungdomar i vårt land innebär det här ungdomslöftet en jobbigare morgon men ett mycket bättre liv. (Applåder)

Herr talman! Vi socialdemokrater har gjort en resa. Vi har lärt oss mycket efter två valnederlag. Vi har utvecklat vår politik på område efter område för att möta Sveriges framtidsutmaningar. Tack vare det vill vi vara motorn i svensk politik. Vi kommer att fortsätta framåt, och vi kommer att fortsätta dra den här regeringen efter oss. I dag presenterar jag ännu ett jobbförslag från vår sida: Korta vägen till jobb för nyanlända akademiker. Det handlar om att angripa ett enormt slöseri med människors kompetens och förmåga som präglar Sverige av i dag. Trots den historiskt höga arbetslösheten skriker många arbetsgivare efter personal med rätt kompetens. Det saknas ingenjörer, det saknas lärare, det saknas förskollärare, det saknas tekniker. Därför är det ett obegripligt slöseri att så många invandrade akademiker antingen saknar jobb eller har yrken långt under sin kunskapsnivå. Det finns flera bra lokala tillfälliga projekt i Sverige för att försöka råda bot på det. Ett är Korta vägen. Ett annat är Nationell matchning i

Södertälje som jag besökte förra veckan. Där träffade jag Maj, en läkare med erfarenhet från Irak. Hon har på sätt och vis haft tur. Hon har fått läsa svenska för akademiker, varit ute på yrkeskompetensbedömning och är nu redo att börja jobba på ett sjukhus eller på en vårdcentral. När Sverige har brist på många yrkesgrupper, varför finns det då ingen långsiktig permanent verksamhet i Sverige där vi samordnar de bästa insatserna och gör steget in på arbetsmarknaden för Maj och andra med hennes erfarenhet så kort som möjligt? Det behövs tydlig information, validering av utländska betyg, kompletterande kurser och bättre matchning. Sverige har inte råd att fortsätta slösa med människors erfarenhet och kompetens.

Herr talman! Jag älskar att vara ute i naturen soliga höstdagar. Det är något särskilt med en klarblå himmel och alla fina höstfärger. Förra helgen gav sig hela familjen ut i skogen för att plocka svamp. Men efter flera timmar låg det bara en enda liten kantarell i botten på min svampkorg. Det kändes så där. Jag hade kunnat skylla på att det är ovanligt torrt i skogen i år, för det är det. Jag hade kunnat skylla på att vi nog var i fel skog, men ingen av de bortförklaringarna skulle kunna förklara varför resten av familjen kom hem med fulla svampkorgar. Ett svampmisslyckande kan man leva med. Det var trots allt en underbar höstdag, och vi hade jättefint fika. Men ett jobbmisslyckande är värre. Människor lider av arbetslöshet, och samhället blir fattigare och kallare. Min fundering är därför: Varför har statsministern så svårt att ta ansvar för sitt jobbmisslyckande? Efter sju år är arbetslösheten högre än när Fredrik Reinfeldt kom till makten, långtidsarbetslösheten är tredubblad och ungdomsarbetslösheten är rekordhög. Visst har Europa genomlidit en finanskris, men det förklarar inte varför just Sverige har klarat arbetslösheten sämre än jämförbara länder. Hur kommer det sig, Fredrik Reinfeldt, att din jobbkorg fortfarande är så tom? (Applåder)

Herr talman! Avslutningsvis handlar politik inte bara om budgetposter och reformförslag. För mig handlar valet också om värderingar, om vad som är viktigt i livet och om varför jag är så stolt över att bo och leva i Sverige. Men jag tror inte att jag är ensam om att känna att någonting av det som har gjort Sverige unikt håller på att gå sönder. Jag menar att det är dags att Sverige tar en annan riktning. Vi ska välja en framtid där vi både ställer krav på varandra och hjälps åt, en framtid där konkurrenskraft och anständighet går hand i hand. Det är dags för förändring, herr talman. (Applåder)

anf.2 Statsminister Fredrik Reinfeldt (M):

Herr talman! Jag ska strax, i mitt anförande, berätta lite om vad vi har gjort under de år vi har regerat Sverige. Hur många minuter vi än ger Mikael Damberg kommer han aldrig fram till vad som står i Socialdemokraternas partimotion. Det är trots allt utifrån den de tänker regera Sverige. Han hann inte berätta att de tänker öka skatterna med 30 miljarder och bland annat tredubbla skatten på att anställa unga under 23. Vägen in i arbetsmarknaden var vägen in i skatteväggen. De 30 miljarderna ska finansiera 8 miljarders utbyggnad av transfererings- och bidragssystem. Man ska höja taken i a-kassan och sjukförsäkringen, höja ersättningsnivån, ta bort den bortre parentesen i sjukförsäkringen och ta bort andra sjuklöneveckan - detta i ett läge där vi redan har stegrad sjukfrånvaro på den korta sidan. De tänker riva upp det vi har gjort för att hålla ordning på den långsiktiga sjukfrånvaron. Mikael Damberg säger skola. Socialdemokraterna kommer med denna politik att tvingas administrera växande utanförskap - då är vi tillbaka där vi började. 8 miljarder ska användas för utbyggd arbetsmarknadspolitik av gammalt snitt. Den är prövad, utvärderad och bevisad ha för låg kvalitet för att göra jobbet. Det är vad som står i Socialdemokraternas budget. Det är vad de aldrig berättar. Mikael Dambergs upplägg är att hela vägen fram till

valrörelsen chansa på att ingen ska läsa, ingen ska granska och ingen ska gå igenom vad de egentligen föreslår. Hur kan ökade skatter med 30 miljarder, som finansierar utbyggd bidrags- och transfereringspolitik och gammal AMS-politik, leda till nya jobb? (Applåder)

anf.3 Mikael Damberg (S):

Herr talman! För ett år sedan stod Fredrik Reinfeldt här och kallade vårt förslag om att göra a-kassan billigare för bidrag. När han själv genomför reformen i år kallar han det för jobbpolitik. Det är en flexibel användning av svenska språket. (Applåder)

I vår budget redovisar vi vad vi vill göra för att investera i de nya jobben. Jag talade om det i mitt anförande. Vi redovisar hur vi vill satsa på skolan genom att investera i mindre klasser och bättre lärare. Vi investerar i 16 000 nya högskoleplatser så att ungdomar kan studera vidare och svensk industri få bättre konkurrenskraft. Vi investerar i ett ungdomslöfte som gör att unga människor inte ska gå långtidsarbetslösa. Vi redovisar vår politik, men verkligheten är statsministerns största fiende. För det är inte så. Om regeringen hade lyckats med sin politik hade arbetslösheten inte varit högre än den var när han tillträdde. Då kanske man borde vara lite mer ödmjuk, herr statsminister, och fundera på om alla de där skattesänkningarna var optimala. Kan vi göra någonting bättre för skattepengarna, mer effektivt, så att vi får både en bättre skola och en bättre jobbpolitik? Jag kommer ihåg 2005, då Fredrik Reinfeldt sade: Varje utebliven skattekrona är en utebliven satsning på skolan eller sämre mat på äldreboendet. Om jag tittar på statsministerns budget för i år stämmer detta. Det blåa här på pappret är att han lånar till skattesänkningar. Den lilla svarta pilen - jag vet inte om ni ser den - är regeringens skolsatsning. Statsministern lånar tjugo gånger mer till

skattesänkningar än vad han lägger på skolsatsningar. Det är fel prioritering, herr statsminister. Det är fel politik för Sverige framöver. Sverige behöver en ny riktning. (Applåder)

anf.4 Statsminister Fredrik Reinfeldt (M):

Herr talman! Tiden tog slut för Mikael Damberg så han glömde berätta att det de är emot i höst är de sedan för i vår. Då kommer de att tycka att det var ett bra förslag, och då vill de inte ta bort den skattelättnad vi gör för vanligt folk. Det är den moderna socialdemokratin: Vi är emot allting tills det är genomfört, då har vi ändrat oss. Låt mig gå tillbaka till vad jag nu sade. Er budget säger något annat. Vi har läst den, Mikael Damberg. Tekniken är att ingen i Sverige ska läsa den, att ingen ska gå igenom den och att ingen ska granska den. 30 miljarder i ökade skatter. Den är framför allt inriktad på att göra det dyrare att anställa unga - en tredubbling av arbetsgivaravgiften för att anställa någon under 23 - och på höjning av inkomstskatter för att finansiera transfererings- och bidragsutbyggnad med 8 miljarder - 8 miljarder i utbyggd AMS-politik, som är utvärderad och har dålig kvalitet. Det är kärnan i vad Socialdemokraterna vill göra med Sverige. Då har jag ännu inte börjat berätta vad Miljöpartiet och Vänsterpartiet tänker göra därtill. De ord Mikael Damberg använder är vackra. De motsvarar dock inte vad som står i socialdemokratins motion, och det är utifrån den de tänker försöka regera Sverige. (Applåder)

anf.5 Mikael Damberg (S):

Herr talman! Det är fascinerande hur statsministern vill göra en jättestor sak av att oppositionen inte vill riva upp precis varenda del av regeringens politik. Han får titta lite i backspegeln. Moderaterna var emot varenda gång barnbidraget höjdes - tre gånger när vi regerade Sverige förra gången. Ni gick inte till val på att sänka barnbidraget. Ni var emot förbättringar av föräldraförsäkringen. Ni gick inte till val på

att försämla föräldraförsäkringen. När man talar om moral ska man inte skaffa sig en dubbelmoral i politiken. (Applåder) En sak av det statsministern har refererat till är sann: Vi kommer inte att höja skatten för vanliga löntagare och människor som tjänar upp till 60 000 kronor i månaden. Det är ett bra besked som svenska folket vet om. Däremot tar vi bort en del av de skatteundantag ni har infört, som inte har skapat några nya jobb. Då är vi tillbaka vid att om allt hade fungerat med er politik hade inte ungdomsarbetslösheten varit rekordhög. Då hade inte långtidsarbetslösheten tredubblats. Då vore det väl inte så att 400 000 människor gick arbetslösa i vårt land. Det är dags för förändring. (Applåder)

anf.6 Jan Björklund (FP):

Herr talman! Finland gör det. USA gör det. Storbritannien gör det. Frankrike gör det. De funderar intensivt på hur den energiförsörjning de har ska förändras när de kärnkraftverk som byggdes på 60-talet och 70-talet måste fasas ut av åldersskäl. Alla dessa länder har kommit fram till att det behövs nya moderna kärnkraftsreaktorer av två skäl: för det första för att rädda jobb, tillväxt, sysselsättning och välfärd i länderna och för det andra för att klimatutsläppen inte ska öka. Vi ser länder som väljer en annan väg, som Tyskland, som lägger ned sin kärnkraft. De tvingas nu öppna nya kolkraftverk stup i kvarten, med stora utsläpp och kraftigt höjda energipriser i Tyskland. Vad ska Sverige göra? Vilken väg ska vi välja? Det är valet nästa år som kommer att avgöra det. Vi har redovisat från Alliansen. Efter årionden av oenighet har vi inom Alliansen enats om en energipolitik där vi bygger ut förnybara energikällor som aldrig förr men också erkänner att det inte kommer att räcka. Kärnkraften ger oss ungefär 40 procent av vår elförsörjning, och det finns ingen chans att de förnybara, nya energikällorna kan räcka för att ersätta detta. Problemet börjar bli lite akut. Även om det tar 10-15 år innan de nuvarande reaktorerna har

tjänat ut måste beslut om nya reaktorer - om vi ska ha det - fattas de allra närmaste åren, eftersom det tar så lång tid att bygga och uppföra dem. Magdalena Andersson säger i en intervju i Dagens Industri den 11 september att Socialdemokraternas linje är glasklar, att kärnkraften ska avvecklas. Detta har gjort många bekymrade. LO och IF Metall menar att det leder till massarbetslöshet i Sverige om man går in på den vägen. Mikael Damberg! Kan du lova att Magdalena Andersson har fel? Kan du lova att ni ser till att vi har en trygg energiförsörjning också i framtiden?

anf.7 Mikael Damberg (S):

Herr talman! Man skulle kunna börja med att vända på frågan: Har du talat med Centerpartiet? Det blir lite komplicerat, när Centerpartiet på sin stämma har sagt att man ska avveckla kärnkraften inom en generation och Folkpartiet säger "Vi har en uppgörelse nu mellan de borgerliga partierna som innebär att vi ska bygga jättemycket ny kärnkraft" och Centerpartiet säger "Den ska avvecklas". Det säger väl någonting om att energipolitiken i Sverige är misskött. Det är klart att energipolitik inte kan byggas på att fyra partier i minoritet i Sveriges riksdag låser in sig i ett rum och gör en energiöverenskommelse där ett parti säger "Här ska byggas mycket ny kärnkraft" och ett av de borgerliga partierna säger "Nej, kärnkraften ska avvecklas". Det håller inte ihop. Det skulle behövas ett blocköverskridande samarbete inom energipolitiken som är långsiktigt. Det skulle svensk industri tjäna på. Det skulle elkonsumenter förstå vad det innebär, att det politiska systemet har en långsiktig plan för detta. Vi socialdemokrater är väldigt tydliga. Det är ingen ny position som vi har. Den innebär att vi ska satsa på förnybara energikällor, att vi ska satsa på att energieffektivisera och på så sätt fasa ut kärnkraften på lång sikt. Men det får inte innebära att vi äventyrar sysselsättning och jobb i Sverige. Om du ändå ska fortsätta diskussionen om energiomställningen kanske

du kan passa på att ge svar om regeringens ansvar i Nuonaffären, som innebär att Vattenfall har gjort den kanske sämsta affären någonsin i svensk affärshistoria som nu försvårar Sveriges möjligheter att ställa om energisystemet. (Applåder)

anf.8 Jan Björklund (FP):

Herr talman! Jag tror att alla hörde att Mikael Damberg noggsamt undvek att svara på själva frågan som ställdes, nämligen var Socialdemokraterna står i kärnkraftsfrågan. Det var allt annat, och det var om andra partier. Alliansen har en överenskommelse. Annie Lööf kommer att bekräfta, om du ställer frågorna. Vi är överens om att kärnkraft kommer att få byggas ut i Sverige på marknadsmässiga villkor - det ingår i överenskommelsen. Och vi bygger ut förnybara energikällor. Men ni, Mikael Damberg, har en djup oenighet mellan de tre rödgröna partierna men också inom ert eget parti, och därför vägrar ni att tala om för väljarna vad ni står för. Det var Tage Erlander, Olof Palme och Ingvar Carlsson som byggde ut den svenska kärnkraften i ett ansvar för Sverige, i ett ansvar för jobb och sysselsättning. Det var Socialdemokraterna och Folkpartiet som gemensamt i Linje 2 sade att jobb, sysselsättning och välfärd går före en snabb avveckling av kärnkraften. Vindkraften byggs ut nu, Mikael Damberg, men vi behöver också kärnkraft. Vi tillåter kärnkraft. Vi bygger vindkraft. Men ni bygger luftslott. (Applåder)

anf.9 Mikael Damberg (S):

Herr talman! Jag tror att de allra flesta som lyssnar på den här debatten, inte minst svensk industri, ser att energipolitiken i Sverige, ett litet land, kanske är viktigare än något slags politiskt käbbel och pajkastning. Kanske borde de politiska partierna ta sig samman i Sveriges riksdag över de politiska blockgränserna för att diskutera hur en långsiktig plan för att både utveckla alternativ och fasa ut

kärnkraftsberoendet i Sverige ska göras. Vi är glasklara: Kärnkraften är viktig i Sveriges energisystem, och det kommer den att vara under väldigt lång tid framöver. Men vi ska göra investeringar i grön energi, vi ska göra investeringar i besparingar i energisystemet, och vi ska använda Vattenfall som ett bolag som faktiskt driver omställningen av energisystemet. Om det borde svenska politiska partier kunna diskutera och nå en blocköverskridande överenskommelse. Centerpartiet vill fortfarande avveckla kärnkraften. (Applåder)

anf.10 Annie Lööf (C):

Herr talman! Socialdemokraterna pratar sig ofta varma om arbetsmarknaden för unga och kvinnor. Men det tar inte många minuter efter att man har börjat läsa i deras budgetmotion som man inser att det är en riktig bluffpolitik. Det är en fejkad jämställdhetsprofil och straffskatter på unga. 150 000 unga människor arbetar under ett år inom branschen hotell, restaurang och besöksnäring. Det gör den sektorn till en av Sveriges allra största ungdomsarbetsgivare. Nu föreslår den samlade oppositionen att det ska bli tre gånger så dyrt med arbetsgivaravgiften för de riktigt unga. Visita, som är branschorganisationen för besöksnäringen, säger att det innebär en kostnadsmäll på 1,5 miljarder, vilket motsvarar tusentals arbeten för unga människor. Som om det inte vore nog vill Socialdemokraterna dessutom dubblera restaurangmomsen - för samma ungdomsarbetsgivare. Sedan den sänkta momsen infördes har över 10 000 jobb skapats i branschen. Nästa släng av slevan får kvinnorna. Hälften av alla kvinnor arbetar inom offentlig sektor. Alliansregeringen har öppnat vägar för en bredare arbetsmarknad för kvinnor, med flera alternativ och möjligheter till att byta arbetsgivare och därmed komma upp i lön. Faktum är att fyra av tio vårdföretag leds av kvinnor och att fyra av fem medarbetare är kvinnor. Nu vill Socialdemokraterna begränsa möjligheten för dessa kvinnor att arbeta

och att driva företag. Det är 120 000 anställda. Dessutom har vi en socialdemokratisk jämställdhetspolitik som innebär att man har kvar subventionen på männens ROT men halverar kvinnornas RUT. Jag har en fråga till Mikael Damberg: Vad har Socialdemokraterna egentligen mot unga och kvinnor? (Applåder)

anf.11 Mikael Damberg (S):

Herr talman! Om man återgår till regeringens budget kan man se hur fördelningsprofilen är i budgeten. Det står svart på vitt. Den gynnar män före kvinnor. När det gäller jämställdhet har regeringen inget jättefint track record att visa upp för svenska folket. När det handlar om ungdomar tycker jag kanske att man skulle niansera debatten en aning och fundera över om alla ungdomar är likadana, om de är precis likadana allihop. Är det så att alla ungdomar har svårt att få jobb i dag? Nej, har du pluggat på Handelshögskolan eller Karolinska Institutet får du jobb - det kan jag garantera. Däremot finns det i dag - efter alla era skattesänkningar - en grupp ungdomar på svensk arbetsmarknad som inte får jobb, och den gruppen växer. Det är långtidsarbetslösa ungdomar som inte får fotfäste på arbetsmarknaden, som inte kommer in och får jobb. Då tycker vi: När man har provat er politik i sju år och det inte riktigt fungerar, då kanske man ska tänka till: Oj, det gav inte de resultat som vi hade hoppats på. Låt oss göra det på ett smartare sätt! Låt oss investera i de ungdomar som inte får de här jobben! Låt oss införa en garanti som innebär att unga människor faktiskt får ett jobb, en studieplats eller praktik inom 90 dagar om man inte kommer in på arbetsmarknaden på annat sätt! Det är ett smartare sätt att använda skattepengar. Ni smetar ut skattesänkningarna på allt. Vi riktar insatserna till de ungdomar som behöver komma in på arbetsmarknaden. Jag tror att det är en smartare politik, och därför har vi föreslagit den. (Applåder)

anf.12 Annie Lööf (C):

Herr talman! Socialdemokraterna verkar vara väldigt långt bort från vanligt folk. Jag fick ett mejl från Erland och Cecilia. De driver ett landsbygdsföretag som heter Humlalyckan, som ligger i Sösdala i Skåne. De skriver i mejlet till mig: För vår del skulle förslaget med höjd restaurangmoms och full arbetsgivaravgift för unga betyda närmare 180 000 kronor i ytterligare skattebelastning på vårt företag. Det är i stort sett hela vår vinstmarginal på 5 procent av omsättningen, och då har vi inte tagit ut någon egen lön. De fortsätter att berätta om restaurangmomsen och den dubbelstöt som de är oroliga för, att Socialdemokraterna kommer att slå undan benen för dem. Ni straffbeskattar ungas jobb. Ni slår undan benen för kvinnors jobb. Jag frågar igen, Mikael Damberg: Vad har ni emot unga och kvinnor? (Applåder)

anf.13 Mikael Damberg (S):

Herr talman! Det är inte under en socialdemokratisk regering som vi har sett att långtidsarbetslösheten nu har tredubblats, att ungdomar hamnar väldigt mycket i kläm och att era insatser inte biter. Då måste man tänka om och göra något smartare än i dag, och då måste man också prioritera. Vi prioriterar det som bygger de nya jobben, framtidsinvesteringar i samverkansprogram när det gäller Life Science, som handlar om klimatutmaningen, om innovationsfonder, om riskkapital och om sjuklöneveckan, Annie Lööf. Det handlar om landsbygdsprogrammet, om hur man utvecklar näringslivet i hela Sverige. Centerns kris kan inte sammanfattas tydligare än att Socialdemokraterna just nu driver Centerpartiets två viktigaste förslag i budgetförhandlingarna, nämligen att slopa sjuklöneveckan och att slå vakt om landsbygdsprogrammet. Det krävs uppenbarligen en

socialdemokratisk regering för att genomföra Centerpartiets politik.
(Applåder)

anf.14 Jimmie Åkesson (SD):

Herr talman! Situationen för dem som arbetar i välfärden är väl känd för oss som bestämmer. Det handlar om stress, underbemanning, personalbrist, platsbrist, delade turer och inte minst ofrivillig deltid. För tolv år sedan lovade Socialdemokraterna rätt till heltid för alla. De införde inte det under sin egen regeringstid trots att de regerade åtskilliga år efter detta löfte. De har inte heller gjort det i de flesta kommuner där de styr, inte ens i dag. Inte ens överallt i de kommuner där Socialdemokraterna har egen majoritet har de gjort det. Vi har ungefär 100 000 deltidsanställda i dag i offentlig sektor som skulle vilja jobba mer än de får lov att göra och gärna heltid. Skulle man låta alla dessa människor arbeta heltid talar vi om ungefär 25 000 helårsarbetskrafter. Det är alltså en stor jobsatsning att införa detta. Det är naturligtvis också en välfärdssatsning och en ambitionshöjning för välfärden med fler händer i omsorgen, fler händer i vården, fler vuxna i skolan och så vidare. Det är också en jämställdhetsfråga. Det är alldeles uppenbart att den absoluta merparten av dem som jobbar i inte minst vården och omsorgen är kvinnor. Det är klart att en utökad möjlighet till heltid är någonting som skulle kunna förbättra dessa kvinnors löneutveckling långsiktigt. Jag har en enkel fråga till Mikael Damberg. Nu har det gått tolv år sedan detta löfte. När kommer ni att infria detta löfte, Mikael Damberg? När tänker ni skjuta till pengar för ökade möjligheter till heltid?

anf.15 Mikael Damberg (S):

Herr talman! Jag tackar för en viktig fråga som handlar om arbetsvillkoren för alla de kvinnor och män som jobbar i offentlig sektor. Det har varit ett gissel under mycket lång tid, både under

socialdemokratiska regeringar och under borgerliga regeringar, att vi inte har kommit till skott med denna fråga och inte lyckats leverera. Som Jimmie Åkesson säkert vet finns det goda exempel på kommuner som har infört denna rätt. Det är ofta socialdemokratiskt styrda kommuner. Jag kan ta Nynäshamn, som jag känner väl, som exempel och som var en av de första kommunerna som gjorde detta och som faktiskt drev igenom att det politiska beslutet fattades och att detta levererades. Dessutom gjorde man utvärderingar som visade att detta inte blev dyrare. Det blev bättre för personalen, och det blev bättre för verksamheten och kvaliteten. Även i Dalarna har socialdemokratiskt styrda kommuner genomfört detta. Vi har sagt att vi inte tänker vänta till valrörelsen med denna fråga. Vi tänker redan nu till årsskiftet se till att våra socialdemokratiskt styrda kommuner har fattat dessa beslut om hur vi ska jobba med denna fråga framöver. Det är en viktig fråga för oss som vi prioriterar och som vi kommer att jobba med. Vi säger att vi inte har gjort detta tillräckligt bra hittills, och det är därför som vi har gett oss själva denna utmaning att redan före valet visa på resultat. Däremot får Jimmie Åkesson problem eftersom han nu är med och driver igenom 12 miljarder i jobbskatteavdrag. Dessa 12 miljarder, som jag alldeles nyss hade en diskussion med statsministern om, resulterar i att det inte blir några pengar till skolan och sjukvården i budgeten. Men nu har du, Jimmie Åkesson, hjälpt statsministern att dra undan dessa 12 miljarder som skulle ha kunnat gå till vården och till skolan. Av ditt tal om bättre villkor och bättre ekonomiska möjligheter blev det bara sämre möjligheter för kommuner och landsting att leverera en bra skola och en bättre vård. (Applåder)

anf.16 Jimmie Åkesson (SD):

Herr talman! Om Mikael Damberg läser vår budgetmotion ser han att det går mycket väl att göra både och. Det beror på hur man prioriterar i övrigt, och vi gör prioriteringar i detta sammanhang. Det handlar om

ungefär 6 miljarder om året som detta skulle kosta. Det är ganska billiga jobb i förhållande till många av de satsningar som regeringen har gjort och i förhållande till många av de idéer som även socialdemokratin har. Jag ser därför inte detta problem över huvud taget. Vi vill inte vänta till valet, säger Mikael Damberg nu. Kära nån, man väntade till valet 2002, man väntade till valet 2006, och man väntade till valet 2010 trots att man hade lovat detta. Nu säger Mikael Damberg att vi inte ska vänta till valet 2014. Det är inte trovärdigt, Mikael Damberg. Ni har inte gjort någonting över huvud taget i denna riktning. Jag är medveten om att det finns enskilda exempel i många kommuner. Jag är också medveten om att detta inte är alldeles enkelt eftersom det medför kostnader för administration och naturligtvis ökade lönekostnader. Men, återigen Mikael Damberg, när får vi se skarpa förslag från socialdemokratin, och när får vi se pengarna från socialdemokratin till detta? (Applåder)

anf.17 Mikael Damberg (S):

Herr talman! Jag försökte säga att du kommer att kunna se resultat redan innan valet, Jimmie Åkesson. Vid årsskiftet kommer man i respektive socialdemokratiska kommun att ha fattat beslut om att gå vidare med denna fråga. Det är ett mycket viktigt löfte för oss som ställer hårda krav på oss nu att jobba seriöst med denna fråga. Det är ingenting vi tar lätt på. Däremot hamnar Jimmie Åkesson i en besvärlig situation igen med de 12 miljarderna. Han har hjälpt regeringen nu att faktiskt sänka skatten med 12 miljarder kronor. Det är pengar som inte kan användas till skolan, vården och omsorgen utan försvinner från dessa välfärdsarbetare och försämrar deras möjligheter. En extra pikant detalj blir att pensionärsskatten i och med detta också drivs upp och blir större. Skillnaden mellan hur pensionärer och löntagare beskattas efter denna borgerliga budget, som du har hjälpt till att få igenom, innebär att skatteflyktan ökar. Det har du också att

förklara för pensionärerna runt om i Sverige. (Applåder)

anf.18 Jonas Sjöstedt (V):

Herr talman! Vi måste lyckas där denna regering har misslyckats allra mest, Mikael Damberg, och det handlar om jobben. Med rätta finns förväntningar på att en ny majoritet i Sveriges riksdag steg för steg ska kunna pressa tillbaka den höga arbetslösheten. Vi ser hur regeringen försvarar en politik som misslyckas varje dag med jobben. Vi måste inse att vi måste använda alla verktyg som vi har i verktygslådan. Vi måste ha större investeringar - privata investeringar - i jobb. En klok statlig politik, till exempel vad gäller byggande, ger större privata investeringar. Vi måste satsa på utbildning för de arbetslösa. Vi behöver fler som arbetar i välfärden. Vi behöver en ekonomisk politik som sätter jobben främst. Det är tydligt att vi inte får någonting av detta med nuvarande regering. Men en sak hade jag ändå trott att denna regering skulle göra, nämligen att den skulle ha en bra småföretagarpolitik. Men även där menar jag att regeringen har misslyckats. Det går att göra mycket. Man kan se till att man har en upphandling som gynnar seriösa företag och som inte konkurreras ut av osjysta arbetsgivare. Detta saknas i dag. Vi behöver stärka den sociala tryggheten för småföretagare. Många tvekar att starta företag eftersom de inte vet vad som händer om de blir föräldrar eller blir sjuka. Vi måste också göra verklighet av att ta bort sjuklöneansvaret för småföretagare. Här finns en skillnad mellan våra partier. Vi prioriterar småföretagen och tar bort hela sjuklöneansvaret för bägge veckorna - vi tycker att det är det viktigaste - medan ni prioriterar att ta bort en vecka för alla företag. Är det inte viktigast att när det gäller sjuklönereformen satsa på just de allra minsta företagen så att de får det lättare att anställa?

anf.19 Mikael Damberg (S):

Herr talman! Jag delar mycket av analysen i fråga om bristen på politik för att få i gång byggandet i Sverige och i fråga om bristen på utbildningspolitik så att de arbetslösa kan ta de nya jobben. Vi har ägnat mycket tid åt att fundera över vår näringspolitik och hur den faktiskt kan stimulera framväxten av nya jobb. Ett fokus som jag har haft när jag har rest mycket i Sverige under de senaste åren har varit att titta på små och medelstora företag. Vad är det som funkar? Vad är det som inte funkar? Vilka utmaningar möter små och medelstora företag? Vilka hinder finns för dem att växa? I dag vet vi att de flesta nya jobb skapas i små och medelstora företag. Fyra av fem nya jobb skapas i små företag. Då tror jag att man måste titta på kapitalsidan, betalningstider, exportstöd, riskkapital och alla de delar som spelar stor roll för små och medelstora företag när de ska växa. Men man måste också titta på sjuklöneperioden. Där har vi samma analys. Jag tror att det var en klok tanke att företag skulle jobba med arbetsmiljöarbete när man införde det. Men det har också inneburit att små och medelstora företag faktiskt har valt bort att anställa människor med en sjukdomshistoria. Det är inte så smart om vi ska få in fler människor på arbetsmarknaden. Vi har valt att gå fram med ett borttagande av sjuklöneansvaret för den andra sjuklöneveckan som en mycket viktig investering i vår budget. 1 ½ miljard investerar vi på detta därför att vi tror att det har störst betydelse för små och medelstoras företags möjligheter att växa och anställa fler. (Applåder)

anf.20 Jonas Sjöstedt (V):

Herr talman! Jag delar mycket av Mikael Dambergs analys, men jag tror att vi måste se att små företag har andra villkor än stora företag. Det slår ju mycket hårdare mot ett litet företag om man har en anställd man måste bära sjuklöneansvaret för, och då blir man ännu mer

försiktig med vem man anställer. Många framhåller detta som det viktigaste hindret för att våga anställa över huvud taget. Därför menar jag att det viktigaste om man vill ha en effekt vad gäller småföretagares vilja att nyanställa och tro på att det går är att helt lyfta sjuklöneansvaret för de företag som har färre än tio anställda. Den här regeringen kommer inte att göra det. Den pratar sig varm för småföretagare, gång på gång, men det är vi som får se till att detta blir gjort i praktiken.

anf.21 Mikael Damberg (S):

Herr talman! Jag måste säga att jag hade trott att regeringen skulle ta bort den andra sjuklöneveckan, eftersom det var näringsministerns viktigaste prioritering i budgetförhandlingarna. Det blev dock inte så, och nu får vi driva frågan. Jag kan förstå att Vänsterpartiet tycker att det är enkelt - nu tar vi bort hela sjuklöneansvaret! Om man skapar regler som ni gör, att man sätter en gräns vid tio anställda och sedan avtrappning, måste man dock också se att det skapas en trappstegseffekt. Vi vill gärna att de små företagen inte bara fortsätter att vara små utan att de fortsätter att växa och blir medelstora och kanske stora företag. Sedan är det en budgetprioritering. Man har inte råd med allting i en budget. Genom att ta bort andra sjuklöneveckan gör vi dock en väldigt kraftig prioritering av de små och medelstora företagens möjligheter att våga anställa. Jag uppfattar att vi i alla fall har samma ambition om rörelseriktningen i politiken på området. (Applåder)

anf.22 Göran Hägglund (KD):

Herr talman! Mikael Damberg sa: Vi har lärt oss mycket efter två valförluster. Det tycks som att en av de viktigaste lärdomarna är att man inte ska lämna några besked, för det ger större möjligheter till en valseger. Det tycker jag är beklagligt av flera olika skäl. Jag läste för

en tid sedan en artikel i Dagens Industri, om hur Löfven duckar för kärnfrågan. Här finns en ganska plågsam artikel också för oss som läsare, där Stefan Löfven inte mindre än sex gånger får den befogade frågan om Socialdemokraterna stämmer in i regeringens politik när vi säger att när de gamla kärnkraftsreaktorerna har tjänat ut ska det vara möjligt att ersätta dem med nya, som sannolikt är ännu säkrare och ännu effektivare. Vid sex tillfällen lyckas Stefan Löfven avstå från att svara på frågan. Ett öronbedövande mummel är vad som kommer ur artikeln. Jag tänkte att du och jag kanske skulle lösa frågan här, Mikael Damberg. Det är egentligen en ganska enkel fråga. Den är viktig för hushållen och självklart för industrin. Det är en viktig fråga för Sveriges konkurrenskraft. Kärnkraften har länge stått för ungefär 40 procent av den svenska elproduktionen. Min fråga är enkel: Vad är Socialdemokraternas uppfattning - stämmer ni in i regeringens politik att det när de gamla reaktorerna har tjänat ut ska vara okej att ersätta dem med nya? (Applåder)

anf.23 Mikael Damberg (S):

Herr talman! Jag tackar för frågan. Det verkar som om de borgerliga partierna tror att det är jättesmart att ha politisk diskussion och debatt kring kärnkraftsfrågan i stället för att skapa en politisk enighet när det gäller kärnkraftsfrågans framtid. Jag beklagar det. Varför bjuder ni inte in till överläggningar om energipolitiken? Vad är det som är så svårt med det? Är det komplicerat för regeringen? Är det så att ni har sådana spänningar internt - att ni just har förhandlat i botten med Centerpartiet, som vill avveckla kärnkraften - att ni inte kan röra någonting i överenskommelsen och inte kan öppna upp ett samtal med andra partier? Det är lite komplicerat. En sak Stefan Löfven kan är att göra upp. Han kan göra överenskommelser. Han vet hur man förhandlar. En av de smarta sakerna att göra när man förhandlar är att inte på förhand bestämma exakt hur allting ska vara. Man ska vara

tydlig med vad man vill göra. Vi vill investera i förnybar energi, vi vill investera i sådant som sparar energi och vi vill successivt fasa ut kärnkraften i en sådan takt att vi kan göra det utan att det hotar jobb, sysselsättning och välfärd i Sverige. Det är vår linje. Är ni beredda att över huvud taget diskutera en sådan linje skulle ni kunna bjuda in oss till samtal, men att på förhand - innan förhandlingarna har ägt rum - sitta och bestämma exakt hur det ska vara är lite oklart. Jag kan ställa den fråga Stefan Löfven ganska ofta brukar ställa när vi talar om energipolitik. Ska man tala om energipolitik borde man veta vilket energibehov Sverige har om 20 år. Vilket energibehov har Sverige om 20 år? (Applåder)

anf.24 Göran Hägglund (KD):

Herr talman! Mikael Damberg säger att Stefan Löfven har en förmåga att göra upp. Ja, det är möjligt att han har det, men han har uppenbarligen ingen förmåga att berätta vad Socialdemokraterna vill. Det tycker jag är ett bekymmer när det gäller energipolitik. (Applåder) Det har sagts att det är lättare att göra fisksoppa av ett akvarium än tvärtom. På energipolitikens område, som är otroligt allvarligt för hushållen och svensk industris konkurrenskraft, är det väldigt viktigt att vi vet vad vi gör. Fisksoppa är kort sagt en ganska dålig idé. Vi måste se till att vi har stabilitet och trygga regelverk. Självklart ska det gå att resonera med Socialdemokraterna, men jag antar att Stefan Löfven när han i sin tidigare roll har gått in i löneförhandlingar har haft någon idé. Kanske har det varit att de vill ha högre lön, bättre arbetstidsregler eller någonting annat. Man går ju inte in och sätter sig med ett blankt papper, utan man måste ha en idé. Vilken är den socialdemokratiska idén? (Applåder)

anf.25 Mikael Damberg (S):

Herr talman! Jag gillar inte heller fisksoppa, så du kan vara lugn, Göran Hägglund. Jag ställde dock en fråga - du kanske också kan svara på frågor någon gång emellanåt - om vilket energibehov Sverige har om 20 år och hur det ser ut när det gäller till exempel elproduktion. Om man ska ha en förhandling och göra avvägningar när det gäller hur mycket som kan sparas, effektiviseras och investeras i nya energikällor kanske man ska ha en gemensam målbild för hur vi ska nå det målet för energipolitiken. Det har uppenbarligen inte regeringen. Du kan i alla fall inte svara på frågan. Jag tycker att det är en viktig utgångspunkt i sådana diskussioner; jag tycker att frågan är för viktig för att bara reduceras till pajkastning om fisksoppa. Jag tycker att det är bättre att regeringen om den vill ha energipolitiska samtal bjuder in. Låt oss föra samtalen! Bjud in! Vi kommer; jag kan lova det. Och så ska vi se till att Sverige har en långsiktig energipolitik. Jag har gång på gång sagt vad vår linje är: Vi vill investera i det förnybara och spara energi, och vi vill dessutom se till att göra det på ett sätt som aldrig hotar jobben och konkurrenskraften i svensk industri. Det är vårt besked i dag, det är vårt besked i morgon och det är med det beskedet vi förhoppningsvis går in i förhandlingar med regeringspartiet om en långsiktig energipolitik. (Applåder)

anf.26 Statsminister Fredrik Reinfeldt (M):

Herr talman! Alliansen fick i valen 2006 och 2010 svenska folkets förtroende för en politik för fler i arbete och minskat utanförskap. Vi sade också att vi ville förstärka välfärdens kvalitet och tillgänglighet. Sedan regeringen tillträdde 2006 har antalet sysselsatta ökat med 200 000 personer, och utanförskapet i Sverige har minskat med lika många. Antalet förtidspensionerade, alltså de som i dag lever med sjuk- och aktivitetsersättning, har enligt den senaste årssiffran minskat från 555

000 personer till 386 000. Det är alltså en minskning med 170 000 människor. När fler är sysselsatta blir det också fler som är med och finansierar välfärden genom att betala skatt. Vi har lättat skatterna för låg- och medelinkomsttagare, och vi har sänkt arbetsgivaravgifterna mest för de grupper där det antas ha störst effekt. Vi har också förbättrat villkoren för företagande och entreprenörskap. Dessa skattelättnader på arbete, anställning och företagande har minskat den svenska skattekvoten med 4 procentenheter. Det har dock inte gjort att skatteintäkterna har minskat - de har i stället ökat. Jämfört med 2006 och rensat för inflation har skatteintäkterna ökat med 40 miljarder kronor i år. De resurser som i Sverige läggs på skola, utbildning, hälso- och sjukvård samt omsorg för äldre och funktionsnedsatta har ökat. Det finns olika sätt att mäta detta, och beroende på vilket man mäter är ökningen mellan 40 och 70 miljarder kronor mellan 2006 och 2012 - detta rensat för inflation. Den svenska bnp:n har ökat under samma period, men de offentliga utgifterna som andel av bnp är oförändrade. År 2006 handlade det om 50,8 procent och 2012 om 50,7 procent.

Sammanställningen av utgifterna har dock förändrats. Det är en större andel som går till investeringar i infrastruktur och forskning. En större andel går också till satsningar på verksamheterna i välfärden, skola och sjukvård, men en mindre andel går till transfereringar och bidrag och till statsskuldsräntor. När man följer svensk samhällsdebatt kan man få ett motsatt intryck, men resurserna till välfärden har alltså ökat. Resurserna per elev i förskolan har ökat. Resurserna per elev i grundskolan har ökat. Resurserna per elev i gymnasieskolan har ökat. Det är nu fler händer och mer arbete som görs i välfärden. Antalet sysselsatta i kommunfinansierade verksamheter har ökat, och detsamma gäller antalet arbetade timmar. Antalet läkare har ökat. Antalet sjuksköterskor har ökat. Tillgängligheten i vården har förbättrats. Det är nu ca 150 fler vårdcentraler. Vårdköerna har minskat. Andelen patienter som behöver vänta mer än 90 dagar har

mer än halverats. Sverige satsar mer offentliga medel på utbildningen än OECD-genomsnittet mätt per elev. Som andel av bnp är de offentliga investeringarna i utbildningsväsendet, inklusive studiemedel, dessutom bland de högsta i hela OECD-familjen.

Lärartätheten mätt som behöriga lärare har ökat, tydligast i gymnasiet. I antalet elever per lärare ligger Sverige betydligt bättre än OECD-genomsnittet för låg- och mellanstadiet och också för eftergymnasial utbildning. Men det är inte bara lärartäthet som avgör. Lärares pedagogiska kompetens är ju ännu viktigare. Därför är det bra att andelen behöriga lärare har ökat, och det gäller både i grundskolan och i gymnasiet. Fler högskoleutbildade gör också att vi kan konkurrera som kunskapsnation. Studenterna på högskolan är fler än 2006. Antalet utbildningsplatser på högskolan har utökats och blir nästa år 300 000, att jämföra med 283 000 år 2006. Antalet registrerade studenter är i dag större än vad det var 2006. Med de nya platser som regeringen har tillfört ökar platserna på läkarutbildningen med 44 procent och på tandläkarutbildningen med 36 procent jämfört med 2006. Detta är yrken där det finns en stor efterfrågan på utbildad arbetskraft. Det är inte bara antalet som läser på högskolan som är viktigt. Kvaliteten på utbildningen är också avgörande. Satsningarna på högre kvalitet i utbildningen har ökat. Den totala ersättningen för en helårsstudent, eller en helårsprestation som vi ofta mäter, har ökat med 35 procent sedan 2006. Vuxenutbildningen ger möjlighet att kompensera tidigare val som har ångrats eller till omskolning av andra orsaker. Där har vi också utökat resurserna. Sverige är ett av de länder som enligt OECD satsar mest resurser per student inom högre utbildning. Sverige ligger också högt i flera internationella jämförelser av befolkningens hela utbildningsnivå. Enligt SCB:s prognos beräknas svenskarnas utbildningsnivå faktiskt stiga oavbrutet fram till 2030. Universitas 21 är ett nätverk av forskningstunga universitet som har börjat göra en rankning där de tittar på hela utbildningssystemet i stället för att bara

jämföra enskilda lärosäten. I rankningen hamnar Sverige tvåa efter USA.

Herr talman! Gör man det mer lönsamt att arbeta, ja då är det också fler som vill arbeta. Det är nu fler som befinner sig på arbetsmarknaden. Arbetskraften har 2006-2012 ökat med över 290 000 personer. Större ansträngning och mer resurser läggs på att visa vägen in till arbetsmarknaden i stället för, som förut, bort från den. Fler människor möts av inställningen att deras arbetsförmåga ska tas till vara. Jobbutmaningarna har därför skiftat utseende till viss del. En av de stora uppgifterna är nu att möjliggöra att jobben kommer alla till del. För att nå vårt mål om full sysselsättning behövs det därför fler vägar in till jobb. Övergången från skola till jobb behöver bli bättre. Därför satsar vi på skolan med fler speciallärare och mer undervisningstid för att fler ska gå ut med fullständiga betyg och bättre klara övergången till nästa utbildningsnivå och in till arbetsmarknaden. Samlad erfarenhet visar att en kombination av arbete och utbildning eller handledning är ett bra sätt för unga att komma in på arbetsmarknaden. Yrkesintroduktionsanställning, så kallat YA-jobb, är branschspecifika avtal som nu växer fram om anställningar för unga som inte har tidigare erfarenhet i det specifika yrket. Allt sker inom ramen för den svenska modellen. Det är avtalsenliga löner och villkor. En del av tiden används också för utbildning och handledning. Regeringen bidrar med en lönesubvention och handledarstöd. Arbetsgivarens kostnad för att anställa en ung person minskar på detta sätt med mer än 10 000 kronor i månaden, från omkring 20 000 ned till 8 000-9 000 kronor i månaden. Med YA-jobben öppnas nu en ny väg in till arbetsmarknaden för Sveriges unga. Vi vill att unga som har avslutat sin utbildning snabbt ska kunna komma i arbete. Därför sänker vi nu ytterligare arbetsgivaravgifterna för att anställa unga under 23 år. Detta är utöver de halverade arbetsgivaravgifterna som råder redan i dag för unga. En ytterligare sänkning gör det billigare för

arbetsgivare att anställa utan att lönen för den anställde påverkas. För en person under 23 år som tjänar 18 000 kronor i månaden kommer arbetsgivaren bara att behöva betala drygt 1 800 kronor i sociala avgifter. Det är en skillnad på nästan 4 000 kronor jämfört med om den här nedsättningen inte skulle finnas. Det behöver bli lättare för utrikes födda att hitta ett första jobb. Det gäller i synnerhet de som kommit till Sverige som skyddsbehövande och anhöriginvandrare. Vi vill nu ytterligare utveckla etableringsprocessen och lyfta fram etableringsplanen. Vi vill också förbättra kunskaperna i svenska språket för nyanlända elever i grundskolan. Vi vill utöka undervisningstiden i svenska med tre timmar i veckan de tre första åren i årskurserna 1-5 såsom vi redan har gjort när det gäller årskurserna 6-9. Fler företag ska starta, växa och anställa i hela landet.

Det ställer krav på ett konkurrenskraftigt näringsklimat med högutbildad arbetskraft och goda skattevillkor där skatter tas ut på ett effektivt och rättvist sätt. Tidigare har vi sänkt bolagsskatten. Vi har också stärkt förutsättningarna för kunskapsintensiva företag genom höjda anslag till forskning och innovation med 4 miljarder kronor. Dessutom har vi presenterat en historiskt stor infrastruktursatsning. Nu vill vi ytterligare förbättra företagsklimatet genom att införa sänkta arbetsgivaravgifter för personer som arbetar med forskning och utveckling. Vi fortsätter dessutom med regelförenklingar för att minska de administrativa bördorna för företagen. Så här har vi tagit ansvar för Sverige. Så här ser vår politik ut. Detta vill vi fortsätta med om vi vinner ett tredje val. Mot oss står ett rödgrönt alternativ som inte samarbetar i riksdagen och som inte lämnar gemensamma förslag. Det finns dock saker som de är överens om. De vill öka skatterna. De har förslag på 30 upp till 75 miljarder i ökade skatter. Merparten av detta ska sedan, visar det sig, finansiera en kraftig utbyggnad av bidrags- och transfereringssystemen. Vi hörde just en replikväxling mellan två vänsterpartier som stod och bjöd över varandra i att ta bort de spärar

och de system som sattes in på 80-talet när korttidsfrånvaron steg. De tänker göra likadant med alla spärar som finns kring långtidssjukfrånvaron. En sak har jag lärt mig om offentliga finanser, att den som inte har ordning på sjukfrånvaron kommer att märka att allt vi gör är att finansiera att färre jobbar därför att fler är sjukskrivna och förtidspensionerade. Det är den väg vi ledde Sverige bort från. Det är den väg som den rödgröna oppositionen vill föra oss tillbaka till. Om detta handlar valet nästa höst. (Applåder)

anf.27 Mikael Damberg (S):

Herr talman! Vi har alla lyssnat till en omåttligt nöjd statsminister som meddelar att vi lever i den bästa av världar. Om man synar regeringens meritlista kan man tycka att det är lite magstarkt att statsministern står här och skryter om jobben och skräms med bidragen. Fakta talar sitt tydliga språk. Arbetslösheten är i dag kring 8 procent, en historiskt hög nivå för Sverige. Kommunernas utgifter för socialbidrag har ökat med en fjärdedel sedan du, Fredrik Reinfeldt, blev statsminister. För att tala klarspråk har din politik lett till högre arbetslöshet och mer socialbidrag. Att misslyckas med jobben får konsekvenser. Jag talade om det i mitt inledningsanförande. Jag är inte säker på att moderater riktigt förstår vad arbetslöshet gör med en människa, att inte ha ett jobb att gå till, inga arbetskamrater, att inte ha tillräckligt med pengar för sig själv och sin familj när räkningarna ska betalas.

Jobbmisslyckandet får dock inte bara konsekvenser för enskilda människor. Det får också konsekvenser för kommunerna och välfärden i kommunerna. Sveriges kommuner tvingas nu lägga stora summor på skenande socialbidragskostnader i stället för på skolan och äldreomsorgen. Då undrar jag: Vad säger du till dina moderata kommunalråd som får betala priset? Vad säger du till Cecilia Löfgren i Järfälla, där kostnaderna för socialbidragen har ökat med 53 procent?

Vad säger du till Camilla Brunsberg i Karlskrona, där utgifterna för socialbidragen har ökat med 76 procent sedan 2006? Vad säger du till Carina Zachau i Örkelljunga, där socialbidragen har ökat med 131 procent? Kan du förklara vad det är i Moderaternas jobbpolitik som har gått så fel att socialbidragskostnaderna skenar i kommunerna? (Applåder)

anf.28 Statsminister Fredrik Reinfeldt (M):

Herr talman! Jag vill understryka att jag tycker att Sverige är världens bästa land. Jag håller inte med Socialdemokraterna som beskriver det som ett medelmåttigt land som nu blir allt sämre. Vi ska vara stolta över Sverige. Vi ger möjligheter till människor som inte finns någon annanstans i världen. Det är synd att ni pratar ned Sverige i alla sammanhang. Vi har 200 000 fler som är sysselsatta. Lika mycket har utanförskapet minskat. Det var utanförskapet, att ha förtidspensionerade, som var Socialdemokraternas sätt att dölja arbetslöshet. Det var människor som var utanför, och det fick inte ens erkännas att de var arbetslösa. Det var deras svar för Sveriges framtid.

Under fem år i början av 2000-talet förtidspensionerade Socialdemokraterna 300 000 människor i Sverige. Mig känt finns ingen epidemi och inga sjukdomar som har slagit ut stora grupper från svensk arbetsmarknad. Detta var bara en effekt av att arbetsföra människor inte fick göra sig gällande och att det inte fanns en arbetslinje. Det är Socialdemokraternas svar. Det är dit de vill tillbaka. De vill förändra allt vi har gjort med sjukförsäkringen. De vill ta bort den bortre parentesen, ta bort den tidsgräns som gör att vi kräver större insatser för att hjälpa människor att komma in på arbetsmarknaden. De vill höja taken och ersättningsnivåerna. De vill ta bort andra sjuklöneveckan. Första veckan ryker om Vänsterpartiet får säga till. Alla spärrar ska tas bort. Vart tror ni detta kommer att föra Sverige?

Vad har ni läst om den svenska historien? Hur påverkar detta offentliga finanser? Det äter upp allt annat. Man kan säga skola, innovationsråd och alla fina ord. Men det som blir kvar att finansiera är en ökad sjukfrånvaro. Det är Socialdemokraternas svar. Mitt svar är att trots finanskris och utdragen lågkonjunktur har vi förbättrat den svenska arbetsmarknaden, ökat arbetsutbudet och fått in fler sysselsatta. Vi har fått företag som vill stanna, satsa och investera i Sverige. Det är mer av den politiken Sverige behöver och inte utbyggda bidrags- och transfereringssystem och att gå tillbaka till att förtidspensionera människor ut ur arbetskraften. (Applåder)

anf.29 Mikael Damberg (S):

Herr talman! Självklart ska det finnas kontroller. Den som fuskar ska ha noll kronor i ersättning. Men är det inte väldigt tydligt att regeringens politik också har inneburit att cancersjuka inte behandlas anständigt i vårt land? Det måste man kunna diskutera, herr statsminister, utan att det blir någon konstig diskussion. Är ändå inte svaret på den fråga jag ställde väldigt tydligt? Är inte socialbidrag den ultimata formen av utanförskap? Statsministern nämnde inte detta med ett ord? Arbetslösheten är högre än när han tillträdde. Socialbidragen skenar i kommunerna. Det tränger undan pengar som skulle ha gått till äldreomsorgen och sjukvården. Han har inget svar att ge till de kommunalråd som nu får betala pengarna och krisen för ditt jobbmisslyckande. Svara på frågan! Vad säger du till kommunerna som tvingas lägga pengarna på socialbidragskostnader i stället för att investera dem i äldreomsorgen och skolan för att din jobbpolitik är misslyckad? (Applåder)

anf.30 Statsminister Fredrik Reinfeldt (M):

Herr talman! Det som i kärnan finansierar kommunal verksamhet är antalet arbetade timmar, och de har vuxit. Det leder till att vi har

växande resurser i Sveriges kommuner. Det är därför vi också har fler kommunfinansierade anställda i dag än vad vi hade år 2010. Det är också därför Sveriges Kommuner och Landsting presenterar ett överskott i den samlade kommunsektorn på nära 10 miljarder. Vad är effekterna av detta? Det är en kombination av fler arbetade timmar och att den mycket skarpa nedgången som har skett av sjukfrånvaron har lett till att man fått tillbaka pengar i år. Det räknar man också med nästa år. Det är precis den sektor som kan visa upp den positiva effekten av att vi har en regering som har ordning på offentliga finanser, fått ned sjukfrånvaron och fått upp arbetade timmar. Sväng inte tillbaka till ett Sverige som svarar med att förtidspensionera stora grupper ut ur arbetskraften. Ingen av dem kommer att räknas som arbetslösa. De kommer att osynliggöras i det svenska samhället. De var 555 000 år 2006. Vi har minskat det med 170 000. Socialdemokraternas politik kommer att föra oss tillbaka till där vi började. (Applåder)

anf.31 Gustav Fridolin (MP):

Herr talman! Jag har en present till statsministern och hans medarbetare. Vi har bakat. Den här tårtan symboliserar det arbete som görs i Sverige. Det är lärarnas gärning, sjuksköterskornas vård, företagens idéer och industriernas export. Det är vad vi här i kammaren brukar kalla för reformutrymmet. Det är det utrymme vi har i budgeten för satsningar. Alliansen har nu valt hur de vill spendera våra pengar. De lägger 1 procent på klimatet, 2 procent på skolan och 62 procent på sänkta skatter. Samtidigt lämnar varje år 12 000 barn skolan utan att ha med sig det de behöver för att gå vidare till gymnasiet. Vi håller på att missa de klimatmål som vi har lovat i EU med 150 år. Det är en prioritering. Jag hörde statsministern i går säga att skattesänkningar är kanske ändå inte svaret på alla problem utan nu borde vi sätta utbildningen först. Är 2 procent på skolan och 62

procent på skattesänkningar att sätta utbildningen först? Jag vill ställa en fråga till statsministern om Alliansens prioritering med 1 procent på klimatet, 2 procent på skolan och 62 procent på skattesänkningar. Tror du att det är samma prioritering som sjuksköterskor, lärare, företagare och industriarbetare vill att vi ska göra? Tror du att det är så de vill att vi ska använda deras pengar? (Applåder)

anf.32 Statsminister Fredrik Reinfeldt (M):

Herr talman! Jag vill att Gustav Fridolin svarar på varför han vill dubblera restaurangmomsen för dem som har gjort tårtan och varför han vill öka kostnaderna. (Applåder) Vi vann vår andra valseger 2010. Sedan dess kan vi summera att vi har gjort lika mycket satsningar på kostnadssidan som vi har gjort i skattelättnader. Väldigt mycket av detta har gått vill välfärdens verksamheter. Fler arbetade timmar har lett till att kommunerna har god ordning i sin ekonomi. Men vi har också skjutit till i skolan. Jag redogjorde för det i mitt anförande. Så tycker jag att vi ska ta ansvar för Sverige. Jag är beredd att göra mer investeringar i skolan därför att jag tror att det behövs. Vi introducerade 4 000 förstelärare denna höst när vi kom tillbaka till den svenska skolan. Förstelärare får 5 000 kronor mer i månaden.

Regeringen bygger ut detta till 15 000 lärare med förstelärartjänster redan till nästa höst. Vi är beredda att fullfölja investeringarna med mer undervisningstid och tydlig kunskapslinje i skolan. Gustav Fridolin ska gå in i en regering som har en helt annan inriktning. Konflikten i svensk politik handlar om hur mycket de vill höja skatterna för att bygga ut bidragssystemen. Frågan till Gustav Fridolin blir naturligtvis: Hur mycket av era skatter ska ni få med? Jag ska återkomma till det. Är det den höjda bensinskatten, kilometerskatten och höjd skatt på allt som rör sig? Det är kanske inte någon gångskatt men höjd skatt i övrigt. Det är inte något sätt att möta Sveriges

framtid. Vi möter våra klimatmål. Vi har förmodligen världens tuffaste klimatmål. Det är en 40-procentig reduktion jämfört med basåret i Kyoto 1990. Våra prognoser visar att vi klarar det. Det tycker jag att vi ska göra. Vi ska ta vår del av ansvaret. Det kan vi göra utan att äventyra jobb och svensk ekonomi. Vi har hittat formen för att vår ekonomi växer samtidigt som våra utsläpp minskar. De har nu minskat med 20 procent sedan 1990. Vi tar ansvar för klimatpolitiken, men vi tar också ansvar för offentliga finanser och jobben. (Applåder)

anf.33 Gustav Fridolin (MP):

Herr talman! Miljöpartiet vill inte höja momsen på restaurangtjänster. Däremot vill vi prioritera skolan och klimatet före nya skattesänkningar. Den ni gör med ett femte jobbskatteavdrag gör vi i investeringar i svensk skola och i klimatet. Jag frågade hur statsministern tror att svenska folket prioriterar. Han valde att inte svara. Vi har frågat. Det vanligaste svaret är att man vill att vi lägger deras och våra pengar i investeringar i vården, skolan och klimatet. Ett femte jobbskatteavdrag fick bara stöd av 6 procent av svenskarna. Alternativet "vad som helst annat" hade stöd av fler; det fick 7 procent. Det handlar helt enkelt om att svenska folket kan räkna. Vi har fått 12 500 färre vuxna i svensk skola sedan Alliansen bildade regering. 10 000 färre arbetar i äldreomsorgen. Det är resultatet av Alliansens politik. Därför behöver Sverige en ny regering och en ny prioritering. Det ni gör i ett femte jobbskatteavdrag gör Miljöpartiet i investeringar i svensk skola och i klimatet. (Applåder)

anf.34 Statsminister Fredrik Reinfeldt (M):

Herr talman! De kommunfinansierade jobben är fler. Det är fler som nu jobbar i de olika välfärdsverksamheterna, som vi dessutom har tillfört stora resurser. Jag svarade att vi under denna mandatperiod har gjort lika stora utgiftssatsningar som vi har gjort skattelättnader. Miljöpartiet

säger: Vi vill inte dubblera restaurangmomsen. Nehej - vad vill Socialdemokraterna då? Detta är ju en bärande del av deras finansiering. Ska det vara så att ni har varsin lång skattelista som ni sedan inte låtsas om? Ni säger: Nej, vi tittar inte på varandras listor. Det blir inte så. Ska ni dessutom klara alla era utgiftssatsningar? Jag antar att ni tycker att allt detta ska komma med. Är det så här svaren ska se ut från svensk opposition? Vi frågar det ena partiet, som säger: Nej, det vill vi inte ha. Men det andra partiet vill ha det. Jag kan berätta att den partner som ni har tänkt er att sätta er i regering med vill höja restaurangmomsen. De tänker också acceptera jobbskatteavdraget. 12 miljarder av deras finansiering försvinner vid årsskiftet. Tänker Gustav Fridolin villkora en närvaro av Miljöpartiet i en svensk regering med att ta tillbaka jobbskatteavdraget och att avstå från att dubblera restaurangmomsen? Det vore ett värdefullt besked. (Applåder)

anf.35 Jimmie Åkesson (SD):

Herr talman! Gustav Fridolin hade inte behövt ta med sig tårtan. Den såg smarrig ut. Men jag får väl smaka på den en annan gång, kanske. Vi hade en tv-debatt för någon vecka sedan. Då diskuterade vi bland annat kriminalpolitiken. I ett sådant sammanhang får man såklart inte så mycket tid och möjlighet att utveckla sina resonemang. Jag var inte helt nöjd med de svar som jag fick från statsministern. När man lyfter fram otryggheten får man höra från statsministern att otryggheten minskar. Det är till och med så att brottsligheten minskar, påstår statsministern. Men så är det inte, åtminstone inte långsiktigt. Om man ser till den tid som statsministern har varit just statsminister har brottsligheten ökat med över 1 000 anmälda brott per 100 000 invånare. När man lyfter fram den försämrade uppklaringsprocenten hänvisar statsministern till stora miljardsatsningar på rättsväsendet som har gjorts men som inte har haft någon effekt över huvud taget.

Faktum är att även uppklaringsprocenten eller den så kallade personuppklaringsprocenten också har minskat sedan regeringen Reinfeldt tillträdde - från 18 till 16 procent. När man lyfter fram bristen på ordentliga straff får man höra att det är domstolarnas fel. Jag menar att det faktiskt inte duger, herr talman. Det duger inte att efter sju år i regeringsställning gömma sig bakom domstolar på det sättet. Min fråga till statsministern är: När får vi se ett infriande av löftet om skärpta straff och krafttag mot brottsligheten? Jag tycker att det är dags, herr talman, att statsministern inte bara pratar om de här frågorna utan också gör någonting konkret och praktiskt åt den situation som vi ser i dag. (Applåder)

anf.36 Statsminister Fredrik Reinfeldt (M):

Herr talman! Jag hävdar med bestämdhet att brottsligheten minskar totalt sett i Sverige. Men jag är också ödmjuk och påpekar att det inte bara gäller i Sverige, utan det är en utveckling som vi ser i stora delar av den utvecklade världen. Vi är bättre på stöldskydd. Det synes vara som att det våld som förekommer nu mer begränsas. Jag beskriver inte ett Sverige som är fritt från våld eller våldets konsekvenser. Men våldet är mer koncentrerat till delar av befolkningen, och naturligtvis också därför allvarligt och viktigt att följa upp. Vi har följt efter med stora resurser. Vi har inriktat detta mycket på att specialisera oss mot grov organiserad brottslighet och att rikta in oss på många av de yngre grupper där mycket av våldet finns och fortsatt fascinerar. En del av vår förändring har handlat om straffskärpningar. Men vi lever i en rättsstat, och där fungerar det så att den lagstiftning som det beslutas om här i riksdagen sedan ska praxisutformas av svenska domstolar. Jag stöder det systemet, och jag tycker i grunden att det är bra. När vi följde upp och såg hur vår straffskärpning för grova våldsbrott användes i domstolsmiljön kunde vi konstatera att man först gjorde en viss straffskärpning för att sedan återfalla i samma typ av

praxissättande som man hade före lagstiftningsförändringen. Därför menar jag att vi får bli tydligare som lagstiftare. Vi har bett att få fram nya förslag om ytterligare straffskärpningar för grova våldsbrott. Vi ser att den tidsförskjutning vi gjorde för mordpåföljd från 10 upp till 18 år möjligen också används till att allt fler mordpåföljder blir tidsutsatta i stället för att ge livstid. Vi menar att normalpåföljden snarare bör vara livstid. Vi tänker framarbete sådana förslag och lägga fram dem för riksdagen så att den kan ta del av dem. Men detta förändrar inte utgångspunkten, Jimmie Åkesson. Om man tycker att man behöver en viss bild och hävdar att brottsligheten växer för att argumentera för sin sak går man bort från fakta. Jag försöker att inte ta ansvar på det sättet för Sverige. Brottsligheten minskar, men det som finns kvar är allvarligt. Vi är beredda att lägga fram bland annat förslag om straffskärpningar för att möta detta.

anf.37 Jimmie Åkesson (SD):

Herr talman! När jag läser Brottsförebyggande rådets statistik kan jag åtminstone konstatera att vi år 2006 hade 13 490 anmälda brott per 100 000 invånare jämfört med 2012 då vi hade 14 734. Det är åtminstone enligt mitt sätt att räkna en ökning. Jag vet inte om det finns fler sätt att räkna på detta, men jag tror att jag har rätt. Jag har ett exempel på regeringens brister. Jag förstår att Fredrik Reinfeldt egentligen inte vill tala om de faktiska effekter som de påstådda straffskärpningarna har fått, för de har inte fått några effekter. Men om man tittar i systemet i stort kan man exempelvis se mängdrabatt på brott. I dag kan en pedofil våldta ett barn hundra gånger och komma undan med ett straff som är lägre än maxstraffet för en enda våldtäkt tack vare ett absurt system med mängdrabatt och två tredjedels frigivning i Sverige. Det finns så många problem och fel i rättssystemet i dag, Fredrik Reinfeldt, att jag vill ha besked. Vi har hört

det här länge nu, men när får vi se skarpa förslag för att ta krafttag mot brottsligheten?

anf.38 Statsminister Fredrik Reinfeldt (M):

Herr talman! Jag har jobbat med de här frågorna i många år, och jag har ofta påpekat att statistiken ljuger rätt mycket om man inte tittar lite djupare in i den. Anmällda brott är inte det bästa sättet att mäta detta. Det bästa sättet är inte ens att titta på personupplärade brott. Man bör vara på det klara med att ett sätt att personupplära ett brott är att meddela en åtalsunderlåtelse. Det är i realiteten att åklagaren väljer att inte gå vidare med ett åtal. Jag kan berätta att brottsoffren inte tycker att det är ett upplärat brott. De tycker att det är en förolämpning att man beskriver något som man väljer att inte fullfölja som upplärat. Man måste kunna statistiken om man ska ge sig in i de här diskussionerna. De nationella trygghetsundersökningarna, som forskarna är överens om är ett bättre sätt att mäta brottslighetens utveckling, indikerar att människor upplever att brott i deras närhet har minskat i omfattning. Och det gäller inte bara i Sverige utan över hela den utvecklade världen. Vi är som sagt beredda att göra straffskärpning. Vi har till exempel skrivit in att upprepande av brottslighet ska ses som graverande, det vill säga leda till tydligare påföljd. Jag har också nämnt andra straffskärpningar som vi förbereder och tänker lägga fram på riksdagens bord om vi får fortsatt förtroende. (Applåder)

anf.39 Jonas Sjöstedt (V):

Herr talman och statsminister Fredrik Reinfeldt! Det finns många som har vunnit på er politik, Fredrik Reinfeldt. Vi vet både du och jag vilka som har vunnit allra mest. Det är era vänner i riskkapitalbranschen. I takt med att ni har privatiserat sjukvård, äldreomsorg och skola har de kunnat skära guld med täljkniv. De tjänar miljarder på pengar som

skulle ha gått till lärare och undersköterskor. Dessa riskkapitalister står er nära. Moderaternas ordförande här i Stockholm har fått krishantera både åt Carema och åt JB-koncernen när det har gått illa för dem. En riksdagsledamot som sitter här för er sitter samtidigt i en styrelse för en riskkapitalbolagägd skola. Vi har vd:n för Attendo, en av jättarna i branschen, som är er rådgivare i välfärdsfrågor. Just nu föreslår ni att riskkapitalbolagen ska få mer skattepengar. De ska få tillgång till våra pengar som går till specialistsjukvård. Man undrar hur mycket det kan vara värt för dem i pengar. Samtidigt är ni moderater mycket ovilliga att införa en lag om att partier ska redovisa sina bidrag. Det är allvarligt, och det skadar allmänhetens förtroende för politiken. Min fråga till dig, Fredrik Reinfeldt, är: Kan du lova här och nu att Moderaterna eller någon av era stiftelser som är knutna till er under din tid som partiledare inte har tagit emot några pengar från bolagen i välfärden eller personer som är kopplade till dem?

anf.40 Statsminister Fredrik Reinfeldt (M):

Herr talman! Moderaterna tar inte emot några bidrag från juridiska personer. Det har vi inte gjort sedan 1976. De enda i svenskt partiväsen som är finansierade av stora intressen är Socialdemokraterna. Vi har visst medverkat till att få en lagstiftning på riksdagens bord. Sedan ett par år tillbaka lever vi i Moderaterna med en regel som säger att alla som eventuellt skänker över 20 000 kronor kommer att namnges, men det är ingen som har gjort det. Det har vi öppet redovisat. Det finns en del i lagstiftningen som är komplicerad eftersom det också handlar om hur det ska gå i takt med vår grundlag, och vi är lite noggranna med grundlagar. Vi tycker att lagstiftningsarbete ska göras noggrant. Vi har väldigt liten förståelse för det som numera mycket ofta framkommer om att det bara går att lägga lagförslag på riksdagens bord som inte behöver förarbetas och underbyggas. Jag tror inte att det är rätt utveckling för Sverige. Låt

mig också säga vad jag tror på. Jag tror på att vi behöver fler utförare i den skattefinansierade välfärden, men vi har tydliga krav på hur de ska uppföra och bete sig. Medborgare ska kunna välja. De ska kunna välja vart man vänder sig i sjukvården och vilken skola man vill att barnen ska gå i, men det ska också vara en noggrann uppföljning och kontroll av att skattepengar kommer till nytta och till det de är avsedda för. Det har vi, de fyra allianspartierna, Socialdemokraterna och Miljöpartiet, ingått en sexpartiöverenskommelse om som Vänsterpartiet valde att stå utanför. Överenskommelsen innehåller bland annat skärpningar i regelverket för hur den här typen av verksamhet ska se ut. Vi har en utredning som också ser över detta när det gäller andra delar av skattefinansierad välfärd. På så sätt försöka vi ta detta på allvar och möta de frågor som finns när det gäller att skattepengarna verkligen ska användas på avsett sätt. Och samtidigt vill vi stänga dörren till det Vänsterpartiet vill, nämligen att stänga möjligheterna att välja och möjligheterna att få utföra skolverksamhet och sjukvård på lite andra sätt eller med andra huvudmän. Jag tror att det i grunden är bra för Sverige om det får fortsätta.

anf.41 Jonas Sjöstedt (V):

Herr talman! Notera att statsministern inte svarar på frågan. Det här svaret var möjligen elegant, men det var inte så snyggt. Jag frågade inte bara om juridiska personer. Jag frågade också om personer. Jag frågade inte bara om Moderaterna som parti, utan jag frågade om era stiftelser som hjälper er med pengar i valrörelserna. Allt detta har statsministern valt att inte svara på. Frågetecknet hänger i luften. Får ni pengar från dem som tjänar så mycket pengar på er politik? Är de en del av de resurser ni kan använda i valkampanjen? Eller är det bara en olycklig tillfällighet att greve Gustaf Douglas, som sitter i er partistyrelse, själv har blivit mångmiljonär på skattefinansierad välfärd och att han ledde ert insamlingsarbete före valet 2006? Jag vill ha ett

rakt svar, Fredrik Reinfeldt. Täcker det stiftelserna? Täcker det även personerna? Ja eller nej.

anf.42 Statsminister Fredrik Reinfeldt (M):

Herr talman! Nu har jag redogjort för att vi för ett par år sedan fattade ett beslut om att vi offentliggör om vi får något bidrag över 20 000 kronor. Vi har en mycket öppen redovisning av detta. Vår argumentering har varit att vi inte tycker att man ska röja valhemligheter, men vi gått igenom detta och lyssnat till den kritik som har framförts. Därför har vi ändrat vår uppfattning och tycker att vi ska offentliggöra om vi får några bidrag över 20 000, men vi har inte några exempel på detta. Vi mottar inte några bidrag från juridiska personer. Det här är Vänsterns gamla sätt att misstänkliggöra. Det spelar ingen roll vad jag svarar. Det viktiga är misstänkliggörandet. Anklagelsen är poängen, inte fakta och hur det egentligen ser ut. Bakom ligger naturligtvis det tydliga föraktet för människor som har varit framgångsrika entreprenörer och som tjänar pengar. De ska misstänkliggöras på det här sättet. Jag har inte samma bild som Jonas Sjöstedt. Jag tror att alla människor behövs, också de framgångsrika entreprenörerna. De får faktiskt också ha politiska uppfattningar, och de får också plats i mitt Sverige. (Applåder)

anf.43 Gustav Fridolin (MP):

Herr talman! Om ett halvår är det val till EU-parlamentet. Det är ett val om vilket EU vi vill ha och vad vi vill att Sverige ska utträta i Europa. Jag vill tillägna mitt anförande tre inspirerande personer. Det är tre människor från olika tider, i olika värv och av olika historisk betydelse, men de har det gemensamt att de har förändrat Europa. Herr talman! Någonstans i Europas kulturhuvudstad Kosice i Slovakien sitter en flicka och bläddrar i en bok. Hon bor bakom den mur som borgmästaren lovat riva men som fortfarande står där och skiljer den

romska befolkningen från staden. Kanske känner hon en strimma hopp när hon läser om Katitzi. Katarina Taikon föddes i Örebro på 30-talet. Hon fick inte gå i skolan och lärde sig läsa och skriva först som vuxen. I dag är hennes självbiografiska barnböcker översatta till tio språk, bland dem romani. Antiziganismen är Europas kyla. Diskrimineringen fortsätter. Var gång människor förlorar tron på sig själva, hoppet om framtiden och söker någon att peka finger mot och skylla den egna olyckan på sprider sig kylan. Det drar kallt nu. Den muslimska kvinnan ser sig över axeln i tunnelbanan. Den judiska mannen knäpper översta skjortknappen för att dölja davidsstjärnan om halsen. Den romska familjen upptäcker att deras tvååriga dotter har blivit registrerad av polis. Kylan blir till politik. När det brinner i vårt närområde och när kemiska vapen används mot civila för första gången sedan Saddam Hussein klarar inte Europa att hjälpa. I stället bygger man stängsel. Flyktingar tvingas ut på allt farligare vägar, och någonstans över öppet hav i skrangliga båtar tar flykten slut. Europas gröna går till val för att stå upp mot rasismen. Vi tänker ge svar var gång en maktthavare hemfaller åt billig populism, ger främlingsfientligheten understöd eller upphöjer diskrimineringen till politik. Europas gröna står enade. Att söka asyl är inte ett brott. Det är en mänsklig rättighet, och legala vägar till Europa är en förutsättning för den rättigheten. (Applåder)

Herr talman! Någonstans i Kaliningrad möter en ung man en skolsköterska som lyssnar på hans frågor om sin sexualitet och möter honom med respekt. År 2007 reste Marianne Göthberg, då terapeut på en ungdomsmottagning i Stockholm, till Kaliningrad med RFSU för att arbeta med och utbilda ryska kolleger. Neddraget svenskt bistånd ledde till att projektet slutade i förtid, men effekterna lever kvar. På många håll i Europa är arbetet för ungas rätt till sin egen sexualitet och en skola som bygger trygga relationer under attack. Även i Sverige finns det de som uppfattar genuspedagogik eller sexualupplysning som

en provokation. Vi gröna arbetar för hbtq-rättigheter, jämställdhet och en skola som ger alla unga rätt att vara de de är utan att begränsas av snäva könsnormer eller diskriminering. Det är ett jobb vi gör i EU, och det är ett jobb vi gör här hemma. Vi vet att arbetet för att ge unga trygghet i deras relationer är avgörande för att motverka mobbning och trakasserier. Vi vet att en trygg skolmiljö är avgörande för goda skolresultat. I veckan som gick presenterade Miljöpartiet och Vårdförbundet tillsammans satsningar på elevhälsan. Ingen lärare ska någonsin behöva säga: Skolsyster kommer först på onsdag om en vecka mellan ett och två, så du kan väl vänta med att må dåligt till dess. Lärarjobbet är inget ensamarbete. Det behövs många vuxna i skolan om alla unga ska få en ärlig chans. Lärargärningen är inte heller att fylla tomma kärl med kunskap. Ingen elev är ett kärl. Alla elever är en individ och behöver hitta sin väg att växa. Därför är inget ämne mindre viktigt än något annat. Idrotten på morgonen kan vara det som gör att man orkar med historielektionen på eftermiddagen.

Fritidshemmet kan vara det som gör att man går till skolan med glädje, och bilden kan vara det som gör att man förstår diagrammen i matteboken. Växande fritidsgrupper och neddragning av estetiska ämnen är fel väg för svensk skola. I Alliansens budget finns ytterligare skolnedskärningar. Ni skär i gymnasiet, ni drar ned på platserna på högskolan, ni lägger ned campus. Jan Björklund måste vara den enda utbildningsministern i EU som med sunda statsfinanser i ryggen väljer att skära i skolan. Herr talman! Någonstans i Kåseberga fiskeläge på Österlen står en fiskare och blickar ut över Östersjön. Det har inte varit lätt att vara en liten fiskare när de stora båtarna har tagit upp allt havet kan ge, och mer därtill. Kanske, tänker han, vänder vinden nu. EU:s fiskereform innebär ett mer hållbart fiske och ger möjlighet att sätta det kustnära fisket före stordrift. År 2007 kom Isabella Löwins bok Tyst hav. Den öppnade ögonen på mig och många andra för vad som händer under ytan. Som EU-parlamentariker har hon varit drivande i

EU:s fiskereform. Jag är såklart stolt över att hon har valt att göra det som miljöpartist, men det är inte det viktiga i detta sammanhang. Det viktiga är att hon tog alla sina kunskaper, sin erfarenhet och sitt engagemang till politiken för att göra en insats för oss alla och för miljön. För tre veckor sedan presenterade forskarna i FN:s klimatpanel sina slutsatser här i Stockholm. Vissheten om klimathotet är nu större. Allvaret är större, och brådskan är större. Det var en väckarklocka och en signal till alla världens politiker om att alla måste göra sin del. Statsministern nämnde inte klimat här i talarstolen, men han kommenterade IPCC:s rapport genom att hänvisa till Kina. Det är inte det Sverige jag känner. Jag känner ett Sverige med människor som Katarina Taikon, Marianne Göthberg och Isabella Lövin, människor som varje dag gör lite mer än vad som kan förväntas av dem. Småbarnspappan som lär sig ett nytt klimatsmart recept, den ensamstående mamman som handlar ekologiskt någon gång i månaden trots att det, bisarrt nog, fortfarande är dyrare. Jag känner Sverige som ett land där man vill ta ansvar. När det kommer till klimatet är inte problemet det sovande folket. Problemet är att alldeles för många politiker har tryckt på snooze och somnat om. Jag ser att Fredrik Reinfeldt har anmält sig för replik på mitt anförande. Jag hoppas att vi kan prata om klimatet. Det håller nämligen inte att skylla på andra. Kina måste minska Kinas utsläpp, men Kina kan inte minska Sveriges utsläpp. När jag hör Alliansen säga att det inte spelar någon roll vad vi gör - vi är så små - tänker jag på alla mammor och pappor som gör sitt för att lämna över en bättre värld till sina barn. Tänk om de tänkte likadant! Vad hade någonsin förändrats då? Det största klimatansvaret faller på Kina, USA och EU. EU består dock av 28 länder, varav 22 är i Sveriges storlek eller mindre. När man säger att vi är så små att vi inte behöver göra något, gäller det då också Finland, Belgien och Österrike? Sammanlagt bor 140 miljoner EU-medborgare i länder som i så fall inte behöver göra något mer för klimatet. I USA är det

likadant; 43 av 52 delstater är mindre än Sverige. Globalt finns inga stora utsläpp, bara många små utsläpp som tillsammans blir ett stort klimatproblem. Därför kan ingen skylla på någon annan. Alla länder måste göra sin del.

Herr talman! Om ett halvår är det val till EU-parlamentet. Europa är större än EU. Europatanken är viktigare än institutionerna i Bryssel. De som sökt Europa i en valuta, stridsgrupp eller Schengenavtal har gått fel. De som letar efter det som förenar oss i politiskt konstruerade föreställningar om vem som hör hit och vem som inte gör det irrar bara längre in i historiens allra mörkaste gränder. Det är inte det vi har gjort som gör oss till Europa utan det vi har kvar att göra. Om vi ska bygga ett Europa där vi möts, lever och jobbar tillsammans måste vi svara på vad vi ska jobba med. Europas gröna går till val på en green new deal. Vi vill binda samman Europa med järnväg. Det ska vara billigare att resa mellan Københavns hovedbanegård och Stockholms central än att flyga mellan Kastrup och Arlanda. Vi vill bygga gröna stadsdelar och rusta upp förorterna. Det ska inte krävas kravaller för att sätta situationen i Husby överst på dagordningen. Danmarks och Tysklands planer på en modern energiproduktion ska inte bara vara deras. Vägen ur fossilberoende och kärnkraftssamhälle går vi tillsammans. Det är en grön väg för Europa. Jag hoppas snart få möta övriga partier i en diskussion och ett samtal om deras prioriteringar inför EU-valet. (Applåder)

anf.44 Statsminister Fredrik Reinfeldt (M):

Herr talman! Den senaste uppdaterade siffran för det samlade globala utsläppet av växthusgaser i världen är 49 000 miljoner ton. Av dem står Sverige för 58. I Sverige, som ingår i EU, finns egentligen den enda legalt bindande reduktionen som binder politiken till att verkligen minska utsläppen. Därför faller utsläppen i Europeiska unionen. Det

nya och glädjande är att de också faller i USA, men det räcker ändå inte eftersom utsläppen växer i en allt större del av världen. Problemet, Gustav Fridolin, är att de internationella avtalen inte ser ut som du beskriver dem. Alla ska inte göra sin del. De internationella avtalen bygger på att den mest utvecklade världen ska gå före. De mindre utvecklade ekonomierna behöver inte ens redovisa sina samlade utsläpp. Vi gör bedömningar av hur stora de utsläppen är. Varför fungerar det då inte? Jo, därför att de delar av världen där vi reglerar utsläppen, och där de sjunker, står nu bara för 25 procent av utsläppen. 75 procent av de globala emissionerna kommer från de andra länderna. Därför återkommer jag ständigt till att Miljöpartiet måste sluta ursäktas Kina. Det är det enskilda land som har de snabbaste ökningarna av utsläppen. Kina står nu ensamt för över 30 procent av de globala växthusgasutsläppen. Det går inte att fortsätta prata om att alla ska göra sin del. Vi har inte internationella avtal för det. Sverige gör sin del och ska göra det. Våra utsläpp har minskat med 20 procent sedan 1990. Vi använder de styrmedel andra pratar om och har världens högsta koldioxidskatter. Vi gör stora investeringar för att det förnybara ska växa fram. Jag är beredd att fortsätta ta ansvar för den politiken, men jag vill säga till alla som följer detta och är intresserade av klimatet: Låt oss i så fall lösa det på ett sätt som gör skillnad. Då måste vi byta spår när det gäller det internationella och sluta säga som Gustav Fridolin, att alla tar sin del. Det finns inga internationella avtal som underbygger det sättet att beskriva det. (Applåder)

anf.45 Gustav Fridolin (MP):

Herr talman! Jag har läst Lawen Mohtadis fantastiska biografi över Katarina Taikon och vet att Katarina Taikon mötte många människor som sade till henne att hon ju inte kunde göra det hon gjorde. Jag vet att Isabella Lövin och Marianne Göthberg har mött människor i deras olika värv som har sagt att de inte kunde förändra. De gjorde det ändå.

Sverige kan vara ett internationellt exempel. Vi kan vara de som gör de internationella avtal som Fredrik Reinfeldt talar om möjliga, men då måste vi också göra läxan här hemma. Då måste vi fortsätta minska de svenska utsläppen och göra vår del. När vi säger det pekar statsministern på Sveriges litenhet - det går ju inte här - och hänvisar till det internationella arbetet. Jag ser inte den motsättningen. Det stora problemet är dock att Alliansen varken gör jobbet här hemma eller det internationella arbetet. I de förhandlingar som Sveriges regering har deltagit i har Sverige lovat att bidra till klimatfinansieringen i de fattigaste länderna med ungefär 2 miljarder årligen. Första året Alliansen skrev budget efter det löftet avsatte man hälften, en dryg miljard. Andra året, i år, halverade man det till 500 miljoner, och för nästa år avsätter man 250 miljoner. Vartenda öre kommer dessutom från biståndet alltså från ersättningar och insatser för de fattigaste av fattiga i världen. Hur tror statsministern att vi ska kunna få till de internationella avtal som behövs, som minskar utsläppen överallt, om vi inte hedrar de överenskommelser vi redan har träffat? Möjligheten att skapa en brygga mellan de länder som utvecklas och de länder som redan är industrialiserade måste vara att vi hedrar de löften vi har givit i förhandlingarna. Ska vi göra det måste vi anslå de medel som behövs till det internationella klimatarbetet, och vi måste göra det utöver biståndet, precis som lovats i förhandlingarna. Det gör inte Alliansen. De gör varken jobbet här hemma eller jobbet internationellt. (Applåder)

anf.46 Statsminister Fredrik Reinfeldt (M):

Herr talman! Jag har läst att Miljöpartiet väckt en motion om att avveckla svensk kärnkraft. Där tänker man sig dels peka ut vilka aggregat som ska stängas, dels ändra det av riksdagen beslutade energibeslut som möjliggör att man ska kunna investera i befintliga kärnkraftsaggregat. Till det kommer att man vill införa flygskatt,

kilometerskatt på tyngre trafik, höjd bensinskatt motsvarande 70 öre och höjd inkomstskatt på inkomster över 40 000. Det är en mycket bred skattehöjningsagenda och en tydlig politik inriktad på att stänga ned stora delar av svensk energiförsörjning. Det är som om ingen tar det på allvar. Det är ingen som rapporterar om det, ingen som granskar vad Miljöpartiet säger. Därför blir min fråga till Gustav Fridolin: Kan du i dag lova att ingenting av detta blir regeringspolitik om Miljöpartiet kommer att vara med i nästa regering? (Applåder)

anf.47 Gustav Fridolin (MP):

Herr talman! Lite förvånad blir man allt när statsministern säger att Miljöpartiets klimatpolitik inte granskas. Jag vet inte hur många debatter om flygskatt och bensinskatt jag fått ta sedan jag blev språkrör för Miljöpartiet. Det är en av de frågor där vi granskas allra mest, och så ska det vara. Om vi ska göra jobbet här hemma måste vi använda de mest effektiva styrmedlen för att få ned utsläppen. Ja, vi tycker att det är rimligt att det är billigare att ta tåget mellan Malmö och Stockholm än att flyga. Ja, vi vill lägga en klimathundring, en hundralapp i månaden för en svensk normalbilist som oavkortat går till att göra det enklare att resa i Sverige, enklare att ställa om den svenska fordonsflottan, att verkligen på riktigt få en fossiloberoende fordonsflotta till 2030. Vi behöver börja tillverka våra egna bilbränslen i Sverige. Det är klart att det ger fler jobb att tillverka biogas på svenska gårdar än att köpa olja från skurkstater. Det är vår politik - en offensiv klimatpolitik som innebär att vi tar ansvaret här hemma och att vi är ett globalt föredöme. Statsministern älskar att upprepa att Sverige har världens högsta koldioxidskatt. Senast det granskades låg Sverige på åttonde plats i EU när det gäller miljöskatter i andel av bnp. Vi halkar efter i klimatpolitiken. Det vill vi ändra på. (Applåder)

anf.48 Jan Björklund (FP):

Herr talman! Vi vet vad Miljöpartiet tycker i olika frågor. Det behöver vi inte fråga Fridolin om. Det är bara det att vi också vet vad Socialdemokraterna tycker i olika frågor. Eftersom de tänker sig att bilda gemensam låda efter valet, om de vinner, blir det viktigt för väljarna att fråga sig vad den gemensamma politiken blir. Säg Öresundsbron, säg det ordet och det framkallar kalla kårar hos en generation borgerliga politiker, inte för att man var emot bron - vilket dock några var - utan för att det spräckte en borgerlig regering. Det var så laddat. En av de första frågor som kommer att hamna på regeringens bord efter valet 2014, antingen det är vi eller de rödgröna, kommer att bli ifall spaden ska sättas i jorden för Förbifart Stockholm. Många hoppades att spaden skulle hinna sättas i jorden före valet, men nu är det inte så på grund av överklaganden och annat. Det blir hösten 2014. Det är det största infrastrukturprojektet någonsin i svensk historia när det gäller vägtrafik, betydligt dyrare än Öresundsbron - 30 miljarder. Jag vet att Miljöpartiet har en skräckkalkyl som är mycket högre, men det spelar ingen roll; det är det största någonsin. Nu råkar det vara ett högprestigeprojekt för Socialdemokraterna och har så varit i alla tider. Mikael Damberg är ordförande för Socialdemokraterna i Stockholm. Det är han och hans parti som drivit fram detta genom åren och vi har från Alliansens sida ställt oss bakom det. Min fråga är: Kan Gustav Fridolin tänka sig att sitta i en regering som bygger Förbifart Stockholm? (Applåder)

anf.49 Gustav Fridolin (MP):

Herr talman! Såvitt jag förstår ifrågasätter allt fler en motorvägsplan där vi ska lägga 30 miljarder, sannolikt mycket mer precis som Jan Björklund säger, på tre mil motorväg. Vi behöver de pengarna för att satsa på kollektivtrafiken, göra det enkelt att ta sig fram på ett

klimatsmart sätt. Vi behöver de pengarna för att bygga ut den svenska tågtrafiken, göra det enkelt att pendla, bygga bra pendelregioner också i vår del av Sverige. Det är där vi behöver använda de pengarna snarare än att bygga tre mil motorväg för 30 miljarder kronor. Det är vår tydliga prioritering. Jag tror att de flesta stockholmare och de flesta svenskar känner igen den. Jag vet att de flesta stockholmare och svenskar också delar den synen. Det är inte en förbifart förbi Stockholm som kommer att lösa trafikproblemen i Stockholm. Det är moderna trafiklösningar som kommer att göra det. Det är så man satsar ute i världen. Det är så vi behöver investera också i Sverige, inte med planer som ni, Jan Björklund, försökt föra fram sedan 70-, 80-talet och ändå inte lyckats med.

anf.50 Jan Björklund (FP):

Herr talman! Vi kan strunta i vad opinionen just nu tycker, men jag kan ändå notera att det gjordes en opinionsundersökning om Förbifart Stockholm för några veckor sedan. En kompakt majoritet bland stockholmarna ville ha den. Till och med en majoritet av Miljöpartiets väljare ville ha förbifarten. Men det var inte min fråga. Jag frågade om Fridolin kan sitta i en regering som bygger förbifarten, och Fridolin svarar med att läsa upp Miljöpartiets vägtrafikmotion. Den hade jag kunnat läsa själv. Det var inte det som var frågan. Det sitter socialdemokrater i salen, och om de bildar regering tänker de bygga Förbifart Stockholm. Det har varit en av de största frågorna för sossarna i Stockholm sedan årtionden och är det också nu när Mikael Damberg är ordförande. Jag vet att Gustav Fridolin är sugen på att bli minister. Jag har nästan aldrig sett någon som är så sugen och så anpasslig, men frågan är Gustav Fridolin: Kan du tänka dig att sitta i en regering som bygger Förbifart Stockholm?

anf.51 Gustav Fridolin (MP):

Herr talman! Jag har nog aldrig sett någon som gör så mycket för att lämna över ett departement som utbildningsministern. Herr talman! Statens trafikmedel ska användas till att bygga en bra järnväg över Sverige, till att bygga bra kollektivtrafik. Det är det vi behöver använda våra resurser till. Det ska inte vara så att man sätter sig på tåget och drar lott om huruvida man kommer fram eller inte. Tåg ska gå i tid och komma fram i tid. Man ska kunna lita på kollektivtrafiken. Det är det vi ska använda statens resurser till. Det tror jag att jag varit mycket tydlig med.

anf.52 Annie Lööf (C):

Herr talman! När Miljöpartiet bildades utropade man sig som ett eget alternativ. Man skulle vara fristående från politiska block. Det är en grundtanke som verkar vara kapitalt övergiven. Faktum är att Miljöpartiets politik för varje år blir rödare och rödare. Miljöpartiet går från jobbfokus till ledighetsfokus, från mångfald i välfärden till förbud, från valfrihet till centralism, från sänkta kostnader till skattechocker. I höstens budget lägger Miljöpartiet fram skattehöjningar på över 40 miljarder kronor. Det handlar framför allt om höjda skatter på unga, ett slopat jobbskatteavdrag, höjda arbetsgivaravgifter för företag och straffskatter på landsbygden. Resultatet kommer att bli färre företag och färre jobb i hela landet, framför allt för de unga. Samtidigt talar Miljöpartiet sig varmt för grön skatteväxling. Det handlar om att skatten på det som är bra, till exempel jobb och företagande, sänks och skatten på det som är dåligt, till exempel utsläpp, höjs. Jag gillar den tanken. Problemet är att i Miljöpartiets Sverige blir det mycket skatt och ingen växling. Jag har läst Miljöpartiets budgetmotion. Totalt ökar man skatterna för små företag med 19 miljarder kronor, netto. Det är dags att Miljöpartiet

börjar säga som det är. Miljöpartiet är i första hand ett vänsterparti och i andra hand ett miljöparti. Jag skulle vilja fråga Gustaf Fridolin varför de talar om grön skatteväxling när de genomför en mörkröd skattehöjning. (Applåder)

anf.53 Gustav Fridolin (MP):

Herr talman! Jag tackar för att Annie Lööf använder sin repliktid till att beskriva Miljöpartiets politik. Det är sant, vi vill göra en skatteväxling. Vi vill åstadkomma det som jag trodde att vi var eniga med Centern om. Jag trodde det ända fram till dess att Alliansens budget landade på riksdagens bord. Vi vill sänka arbetsgivaravgifterna för de små företagen. För ett litet företag motsvarar vår sänkning av arbetsgivaravgiften ungefär 76 000 kronor. Det är det som avgör om man överlever som företag, men det avgör också om man är beredd att anställa kanske sin första person eller anställa en person till. Vi vet att skattesänkningar för att anställa människor i de minsta företagen är effektiva för att få fler jobb. Vi vet att många småföretagare funderar om de kan anställa en till, om de kan expandera. Det är effektiva skattesänkningar. Vi vill också avskaffa sjuklöneansvaret för de små företagen. Det är grön politik, och det är en del av en skatteväxling. Däremot är vi inte beredda att göra den prioritering som Alliansen har gjort, där 1 procent av de satsningar som görs i år går till klimatet, 2 procent går till skolan och 62 procent går till skattesänkningar. Vi anser att det är fel prioritering. Detta innebär att man slaktar i landsbygdsprogrammet, med de satsningar som gör att svenska lantbrukare har möjlighet att klara en omställning och att man på svensk landsbygd får möjlighet till bredband. Det innebär att vi inte får den utbyggnad av tåget som behövs i Sverige. Det innebär också att man lägger ned regionala högskolor. Därmed blir det svårare för den som bor i Västernorrland, i Skaraborg eller i mina trakter hemma runt Hässleholm att få en högre utbildning. Kan Annie Lööf svara på hur

det kan vara centerpolitik att lägga ned campus i Härnösand, Skara och Hässleholm? (Applåder)

anf.54 Annie Lööf (C):

Herr talman! Jag kan konstatera att Gustav Fridolin inte lyssnade på min fråga. Jag ska ställa den igen. Miljöpartiet höjer netto skatten för små företag med 19 miljarder. Det står i er budgetmotion. Det är ingen grön skatteväxling. Det är en mörkröd skattehöjning för små företag i hela landet. Och det är de små företagen som skapar jobben. Jag har ingenting emot ekonomiska styrmedel. Men de ska vara verkningsfulla och träffsäkra. Man ska höja skatterna där det ger effekt. Om man gör det på så sätt att produktionen flyttar utomlands, dit där man har svagare miljökrav, vinner varken Sverige eller klimatet på det. Faktum kvarstår. Miljöpartiet snackar fint om små företag, men läser man budgetmotionen ser man att ni höjer skatten för små företag med 19 miljarder netto. Jag ställer frågan igen: Varför har ni kastat den gröna skatteväxlingen i papperskorgen och valt att fokusera på en röd skattehöjning för små företag och ungas arbete? (Applåder)

anf.55 Gustav Fridolin (MP):

Herr talman! Den retorik som kommer från Centerpartiet överensstämmer inte med det som de olika företagorganisationerna sagt när de utvärderat våra budgetförslag. De har haft anmärkningar och kritik på en del punkter. Självklart är det så. Men de har varit tacksamma och tyckt att det är en god prioritering att vi sänker arbetsgivaravgifterna för de små företagen, avskaffar sjuklöneansvaret för de små företagen, minskar regelkrånglet för de små företagen och satsar på utbildning. Om fler företag ska ha möjlighet att växa och hitta arbetskraft att anställa när de får vår sänkning av arbetsgivaravgiften och vill anställa en person till, då måste det också finnas en bra skola och bra möjligheter till högre utbildning i hela landet. Det är därför vi

gör de här investeringarna. Det är därför vi är beredda att justera skatterna på ett sådant sätt att vi får pengar till skolan och klimatet. Det ni gör i den här budgeten är ett femte jobbskatteavdrag. Miljöpartiet investerar i stället i skolan och klimatet. Där går skiljelinjen i debatten. (Applåder)

anf.56 Jimmie Åkesson (SD):

Herr talman! Gustav Fridolin talar om lagliga vägar till Europa. Jag tror till och med att han sagt att han vill ha fler lagliga vägar till Europa. Det ska naturligtvis tolkas som att Miljöpartiet vill öka flyktingmottagningen i Sverige. Det är en tydlig prioritering i den situation som råder just nu, med krig och katastrofer runt om i världen, att man fokuserar på den typen av flyktinghjälp, nämligen flyktingmottagning i Sverige. Runt om i världen har vi drygt 40 miljoner flyktingar som är på flykt antingen utanför sina länder eller som internflyktingar i sina hemländer. Det är naturligtvis väldigt många människor. En fråga till Gustav Fridolin är hur man ska kunna hjälpa alla dessa människor genom flyktingmottagning i Sverige. Jag får inte ihop det. Det blir naturligtvis orimligt. Om det nu är så att Gustav Fridolin inte tycker att alla de flyktingar som finns runt om i världen kan komma till Sverige, hur många handlar det då om? Det är en väldigt relevant frågeställning i detta sammanhang. Hur många ytterligare kan Sverige ta emot? Med den prioritering som Miljöpartiet gör, att fokusera på mottagande av flyktingar i Sverige, är det väldigt många flyktingar som blir kvar i närområdet eller i sina hemländer och inte får den mest basala hjälpen. Där lever människor som saknar tak över huvudet, mat, rent vatten, mediciner eller annat som de behöver för att över huvud taget överleva. Men Miljöpartiet tycker att det är en rimlig prioritering att hjälpa de få som kan ta sig hit. Eller hur mycket vill man öka flyktingmottagandet för att det ska bli en effektiv hjälp för flyktingar? Jag förstår inte det. Jag tycker att det är en ologisk

politik och ett ologiskt resonemang. (Applåder)

anf.57 Gustav Fridolin (MP):

Herr talman! Jimmie Åkesson ber mig om en siffra. Problemet är att det inte handlar om siffror, utan om människor. Det är människor som kommer när det brinner i världen. När det brinner i världen märks det också i Sverige. Jag har sagt detta till dig tidigare, Jimmie Åkesson, och jag säger det igen: Bli aldrig deltidssbrandman! Det ni säger är att om vi ser att det brinner någonstans ska vi möjligen åka dit och försöka hjälpa till att släcka. Visserligen drar ni ned på biståndet också, men i er retorik säger ni att vi möjligen ska åka dit och släcka. Men om det kommer ut människor ur det brinnande huset ska vi skicka tillbaka dem igen. Så funkar inte räddningsarbete, och så kan inte ett globalt ansvarstagande funka. När vi ser att det brinner någonstans ska vi hjälpa till att släcka. Vi ska också fråga oss varför det brinner och vilken del vi har i det. Hur spelar svensk vapenexport, svenskt internationellt arbete och neddraget bistånd in i att det börjar brinna i världen? Men vi ska också hjälpa de människor som flyr ur branden.

Jag tror att många med mig har förfärats över de humanitära katastrofer som vi sett. Du ställde frågor om siffror till mig. Låt mig replikera med frågor om människor. Hur tycker du att vi ska agera när europeisk flyktingpolitik leder till att båtar sjunker i Medelhavet, med massiva humanitära katastrofer som följd? I er budget skriver ni att vi plötsligt kan ta bort nio av tio människor som kommer till Sverige. Vilka är dessa nio av tio som ni inte vill ska få möjlighet att börja ett liv i Sverige? Är det de som just nu flyr från Syrien, från ett krig där det används kemiska vapen mot barn? Ska vi inte hjälpa dem utan skicka tillbaka dem till Syrien? Är det kanske de somaliska barn som får möjlighet att återförenas med sina föräldrar och återskapa familjen

efter att man skilts åt, kanske vid flykt från krig? Är det de som inte ska få stanna i Sverige? Vilka är dessa nio av tio som inte ska få stanna i Sverige? (Applåder)

anf.58 Jimmie Åkesson (SD):

Herr talman! Problemet är att det visst handlar om siffror. Det kostar pengar att hjälpa människor. Jag förstår inte Gustav Fridolin när han talar om det brinnande huset. Det han i praktiken säger är att Miljöpartiet vill hjälpa dem som har en egen bil, har råd med en bussbiljett eller åtminstone kan få skjuts långt bort från huset. Det är dem som Miljöpartiet hjälper. Jag menar att det rimligaste i en sådan situation är att sätta in hjälp först i huset och sedan för de människor som befinner sig utanför huset, hos grannen eller var det nu kan vara. Det måste väl ändå vara effektivare att hjälpa människor som flyr ett brinnande hus på det sättet än att hjälpa dem i städer långt bort, kanske i ett helt annat län. Det är fullständigt orimligt, Gustav Fridolin. (Applåder)

anf.59 Gustav Fridolin (MP):

Herr talman! Det är uppenbart att vi ser olika på världen. När jag såg bilderna från det fruktansvärda som hänt utanför Lampedusa undrade jag vad vi hade kunnat göra för att förhindra det. Jimmie Åkesson ställde sig uppenbarligen en helt annan fråga: Hur rika var egentligen de här människorna, så att de kunde komma bort från sina länder? Jag såg inga rika människor på båtarna. Jag såg människor som flydde från krig och förföljelse. Ska vi kunna minska människors flykt måste vi fråga oss vad det är som skapar krig och katastrofer, vad vi kan göra för att förhindra dem, hur vi kan göra för att möta klimathotet, som skapar svält, krig och katastrofer, och hur kan vi göra för att minska oron i världen. Men vi kan inte bortse från att det sker. Då måste vi också hjälpa till och ta ansvar när människor flyr. Jimmie Åkesson

säger att människor borde kunna hitta hjälp i sitt närområde i stället. En miljon av de flyende från Syrien är i dag i Libanon, ett land med fyra miljoner invånare. Några har kommit till Sverige. Dem är jag beredd att försöka hjälpa. Det handlar inte om kostnader. Det handlar om människor. (Applåder)

anf.60 Jonas Sjöstedt (V):

Herr talman! Vi får allt oftare nu nyheter som bekräftar att riskkapitalbolagen inte passar i den svenska välfärden. JB-koncernens konkurs, där man lämnade tusentals elever i sticket, är ett exempel på att det snöda vinstintresset inte bygger en bra utbildning och en bra skola. Vi har sett hur Carema byggt upp en vinst, som man har samlat upp i bolaget, på 3,5 miljarder kronor, enligt Svenska Dagbladet. De pengarna skulle ha gått till äldreomsorgen. Det var våra skattepengar som försvann där. Attendo passade på att plocka ut en extra miljard i somras när det passade dem, pengar som människor har arbetat och jobbat ihop för att de skulle gå till vår gemensamma välfärd. Vi ser hur priset för dem som arbetar i välfärden är lägre bemanning och fler otrygga jobb, och personalen slits hårdare. Miljöpartiets kongress beslöt i våras att överskotten i välfärden ska återinvesteras. Jag tycker att det var väldigt glädjande - det var ett roligt och bra beslut som ni tog där. Jag har noterat att ni har väckt en motion i riksdagen om den här principen: Ni följer upp ert beslut och säger att det är dags att återinvestera vinsten. I Vänsterpartiet har vi gått ett litet steg längre. Vi har kommit med ett konkret förslag om hur vi ska göra när vi ser till att skattepengarna används på rätt sätt. Vi ser gärna alternativa utförare, men man ska inte kunna ta ut vinstpengar ur verksamheten. Min fråga till dig, Gustav Fridolin, är: Om vi nu får det som vi eftersträvar, en ny majoritet i riksdagen efter nästa års riksdagsval, är du beredd att i samarbete med oss göra upp om det här och se till att riskkapitalbolagen försvinner ur skola, vård och omsorg?

anf.61 Gustav Fridolin (MP):

Fru talman! Möjligheten att komma överens om politik handlar om vad den politiken ska gå ut på. Här finns en tydlig skillnad mellan Vänsterpartiet och Miljöpartiet. Vi tror att det är bra att föräldrar och bybor har möjlighet att driva vidare en byskola som kommunpolitikerna vill lägga ned. Vi tror att det är farligt att man då säger att kommunpolitikerna får bestämma om byborna ska få driva vidare sin skola. Vi tycker att människor ska ha den rätten. Vi tror på att människor som verkar i vården ska ha möjlighet att driva sin verksamhet. Vi tror att det är viktigt att de då har möjlighet att hitta finansiering. Där skiljer vi oss åt. Det är lätt för er att hitta de praktiska förslagen på hur man ska kunna få bort avarterna, för ni vill ju egentligen inte ha några alternativ alls. Vi har mötts i dessa debatter så länge, och ni har varit emot allting som har handlat om att någon ska få göra någonting som inte är sanktionerat av någon politiker. Där skiljer vi oss åt. Det betyder inte att vi inte ser avarterna. Vi ser att vinstintresset har skapat problem i företag där man valt att i stället för att ge en god verksamhet plocka ut pengar i vinst. Vi tycker att de pengar vi tillsammans investerar i skolan eller äldreomsorgen ska gå till barnen eller de äldre. Det vill vi driva en politik för. Ett första steg är att se till att den som driver ett företag i välfärden har en tydlighet i sin bolagsordning om att man gör det inte för att plocka ut vinst utan för att man har en pedagogisk idé eller en idé om hur vården ska drivas, och det är det man ska granskas utifrån. Det är ett steg för att se till att de pengar vi lägger till välfärden stannar i välfärden och att eventuell vinst återinvesteras. Det har vi och Socialdemokraterna reserverat oss för eller lagt ett yttrande om i det betänkande som Friskolekommittén lämnat. Det är ett steg på vägen.

anf.62 Jonas Sjöstedt (V):

Fru talman! Med all respekt, Gustav Fridolin, men att ha en sådan syftesbeskrivning i bolagsordningen blir ungefär lika effektivt som att ha en korsstygnstavla på väggen när det gäller att begränsa vinstintresset. Jag tror att det krävs betydligt skarpare åtgärder än så. Det krävs ett förbud mot att plocka ut privata vinster ur välfärden. Här testas ni. Menar ni allvar? Är ni beredda att lagstifta? Vi är det. Vi vill samarbeta med er om att ni ska leva upp till det som er kongress faktiskt sade. Du sprider en bild av oss som jag menar är felaktig. Vi är inte emot kooperativ. Vi är inte emot stiftelser. Vi är inte ens emot att företag får utföra verksamhet inom skolan, äldreomsorgen eller sjukvården. Vi är emot att de plockar ut vinstpengar. Det är där skiljelinjen går. Vi ser ju vad som händer när riskkapitalbolagen kör den här rovdriften i den svenska välfärden. Min fråga till dig är: Är ni allvarliga? Är ni beredda att göra upp? Vi är beredda att göra upp om att ta bort vinstintresset ur den svenska välfärden.

anf.63 Gustav Fridolin (MP):

Fru talman! Man väcker inte riksdagsmotioner om man inte är allvarlig. Vi har väckt riksdagsmotioner för att se till att de beslut som vi arbetade fram tillsammans på vår kongress också får bli verklighet. I de besluten ingår att det ska finnas goda möjligheter till alternativ i skolan eller i vården, men att det inte ska vara så att någon ger sig in i vården eller skolan i hopp om att tjäna snabba pengar, dra ned på kvaliteten eller plötsligt lämna skolan med en konkurs och eleverna inte har en aning om vart de ska återvända efter sommaren. Det är inte okej. Det är inte på något sätt okej. Jag tror att alla vi som med ett eller annat beslut har bidragit till det måste erkänna att vi var naiva och gjorde fel. Det är inte så vanligt att höra det från denna kammare, det ska erkännas, men vi får göra det. Vi var naiva, och vi gjorde fel när vi

släppte in aktörer som inte hade skolans bästa eller vårdens bästa för ögonen. Det ska vi rätta till, men vi ska göra det på ett sätt som innebär att de bybor som vill driva vidare en skola ska ha möjlighet till det och att hitta finansiering för att göra det.

anf.64 Göran Hägglund (KD):

Fru talman! Samhället är oändligt mycket större än det offentliga. Ändå resonerar vi i Sverige ofta som om samhället och staten eller samhället och det offentliga vore precis samma sak. Jag tror att civilsamhället spelar en otroligt stor roll för samhällsutvecklingen. Det är inte i politiken som allting avgörs. Civilsamhällets organisationer spelar en jättestor roll. Den nu sittande regeringen har infört en möjlighet att göra avdrag för gåvor till ideella organisationer. Det är en ordning som jag tror finns i varje europeiskt land eller åtminstone i varje EU-land. Detta är i sin linda, men vi kan se på till exempel organisationen Plan Sverige att det första året med denna verksamhet för deras del innebar att intäkterna ökade med 10 miljoner kronor - under det första året för en organisation. Det räcker till att till exempel bygga 40 skolor med plats för 100 barn på Filippinerna - skolbyggnader till 4 000 barn. Detta har varit betydelsefullt. I Miljöpartiets motion säger man att regeringens förslag inte är tillräckligt bra: Vi vill utvidga detta också till idrottsföreningar och rättighets- och miljöorganisationer, som också borde kunna stå som mottagare. Och sedan föreslår man borttagande av denna möjlighet. Det skulle innebära ett borttagande av i storleksordningen 300 miljoner kronor, som försvinner från civilsamhällets organisationer. I stället ska det beslutas genom kommuner, landsting och riksdag om bidrag till enskilda organisationer, bidrag som ofta är öronmärkta. Man tar makten från enskilda och lägger den på det offentliga. Det tycker jag är en dålig politik. Förklara gärna hur ni har kommit fram till detta, Gustav Fridolin! (Applåder)

anf.65 Gustav Fridolin (MP):

Fru talman! Precis som Göran Hägglund refererade är problemet inte avdragets existens i sig utan att avdraget är felkonstruerat och leder fel, både såtillvida att organisationer försöker anpassa sig efter ett regelverk som har författats på Regeringskansliet i stället för utifrån vad som ger bäst effekt och vad som gör mest för de människor man vill hjälpa och stödja, och såtillvida att ni finansierar det på ett ganska märkligt sätt. När Göran Hägglund beskriver Alliansens politik beskriver han bara en liten del. Han pratar om avdraget till några ideella organisationer som i bästa fall lyckats i sitt insamlingsarbete. Men han nämner inte att det stora ansvar vi skulle kunna ta tillsammans för de fattiga i världen har ni börjat urholka. Vill du verkligen se till att pengar kommer fram till de fattiga i världen, som du talar om, måste Kristdemokraterna ta fajten mot Anders Borg och sluta upp med avräkningarna av biståndet. Pengar som skulle gå till de fattigaste av de fattiga har i stället betalat biståndsministerns lön, migrationssamarbete och klimatinsatser. Ska vi verkligen göra någonting för de fattigaste av de fattiga i världen måste vi se till att biståndspengarna kommer dit där de verkligen gör nytta, snarare än att hamna i biståndsministerns lönekuvert.

anf.66 Göran Hägglund (KD):

Fru talman! Sverige har ett högre biståndsanslag än någonsin tidigare. Men poängen med mitt resonemang var inte att vi skulle ha ännu mer till det offentliga. Det ska vi ha i takt med att vi har ekonomisk utveckling. Poängen är att Miljöpartiet vill ge mindre genom enskilda människors gåvor. Resonemanget som ni för när ni säger att det borde omfatta fler och sedan föreslår ett borttagande är som att säga: Jag är på väg till Malmö; därför sätter jag mig på tåget till Sundsvall. Det är ju helt fel tänkt av Miljöpartiet. Om ni tycker att det är felkonstruerat

får ni gärna föreslå förbättringar, men att säga att då tar vi bort själva modellen är ju helt fel tänkt, helt galet tänkt. Jag trodde att Miljöpartiet stod på den sida som handlar om att utöka möjligheterna för civilsamhällets organisationer, möjligheten för människor att organisera sig tillsammans, möjligheten för människor att tillsammans göra nytta. Men det är uppenbart att allt ska ske med offentliga medel. Det tycker jag är fel utveckling. (Applåder)

anf.67 Gustav Fridolin (MP):

Fru talman! Nej, allt ska inte ske med offentliga medel, men de löften vi som land har gett ska vi också hålla. När ni räknar av insatserna för klimatet från biståndet, när ni räknar av migrationsarbetet från biståndet, när ni till och med räknar av bistandsministerns lön från biståndet, då håller ni inte de löften vi har gett till de fattigaste av de fattiga i världen. Fru talman! Både socialministern och jag är fostrade i rörelser där man gått med bössor på staden och samlat in pengar till viktiga ändamål. Jag måste dock ha en annan erfarenhet än socialministern, för jag har aldrig gått där på staden och mött någon som tagit upp en tjuga ur plånboken och varit på väg att lägga ned den men sagt: Vänta! Är det avdragsgillt? Jag tror inte att det här avdraget är det viktigaste för civilsamhällets organisering. Civilsamhällets organisering handlar om vilket samarbete man kan ha med samhället i stort. Hur kan man bidra? Hur kan man undvika att hamna i en situation där ansvar som egentligen är gemensamma lämpas över på en? Där hör jag mycket mer om utförsäkringarna, trygghetssystemet och biståndet än om avdraget från de sociala organisationerna i Sverige. (Applåder)

anf.68 Jan Björklund (FP):

Fru talman! Tecnel är ett industriföretag. De servar trasiga elmotorer och transformatorer. Jag besökte dem i förra veckan. Chefen är svensk,

men Tecnel är ett verkstadsföretag i Maputo i Moçambique i södra delen av Afrika. Samhällsdebatten och medierna fokuserar ofta på negativa nyheter och på de snabba, stora händelseförlopp som går att fånga på bild. Men det som sker i positiv riktning och långsiktigt uppmärksammas sällan. Det passerar under radarn. Moçambique har varit ett av världens allra fattigaste länder under mycket lång tid, men de har nu haft 7 procents ekonomisk tillväxt 20 år i rad. De är fortfarande fattiga jämfört med oss, men de är på väg att resa sig. Afrika är på väg att resa sig. Sex av världens tio mest snabbväxande ekonomier ligger i dag i södra Afrika. Det vi gemensamt har velat åstadkomma i generationer, en jämnare fördelad utveckling mellan olika delar av världen, är på väg att ske. FN satte 1990 upp ett mål att halvera världsfattigdomen före 2015. Nu borde FN sammanträda på nytt, då för en gångs skull ett sådant där visionärt mål har uppnåtts. Det har uppnåtts med råge och i förtid. Men det skedde inte på grund av FN. Det skedde inte på grund av några socialistiska ekonomiska teorier eller på grund av protektionism. Det skedde på grund av att dessa länder har valt liberal marknadsekonomi och liberal frihandel.

Tillväxten i Afrika och i Asien - de asiatiska tigerekonomierna och de afrikanska lejonekonomierna - är bra också för Sverige och för svenska jobb. ABB skriver i orderböckerna nu när landsbygden i södra Afrika ska elektrifieras. Lastbilar från Volvo och Scania och arbetsmaskiner från Sandvik och Atlas Copco behövs när nya vägar ska byggas och nya varor transporteras. Men vi ska inte vara naiva. Det är det här som är globalisering, och den är väldigt positiv, men vi ska inte vara naiva. När biståndet byts mot affärsrelationer på lika villkor, vilket är välkommet och det vi har önskat, ökar också konkurrensen för oss själva. Det ställer krav på oss som nation och på oss som världsdelen Europa att vassa oss ytterligare om vi ska klara den framtida globala konkurrensen. Sverige står starkt jämfört med övriga Europa just nu, men det beror ju på att vi jämför oss med

Sydeuropa. Det är inte Grekland eller Portugal vi ska konkurrera med i framtiden, utan det är nya delar av världen som vi förr bara betraktade som fattiga. Vi måste förbättra företagsklimatet, bevara vårt goda innovationsklimat och fortsätta satsa på forskning och utbildning. Skatter måste hela tiden anpassas så att Sverige är konkurrenskraftigt i en global ekonomi. För vänstersidan handlar politik nästan enbart om att höja skatter och spendera mer skattepengar. Men om det ska finnas några skattepengar att fördela måste vi hela tiden vårda de välståndsbildande krafterna. På Folkpartiets valaffischer har det i generationer stått: "Det ska löna sig att arbeta". Det betyder i klartext att inkomstskatterna på arbete behöver sänkas. I två stora uppgörelser över blockgränsen, 1981 och 1990, gjorde vi i Folkpartiet upp med Socialdemokraterna om att sänka marginalskatterna för människor som har höga inkomster. Det vi har gjort i den här regeringen är att sänka marginalskatterna även för människor som har lägre inkomster.

Men det märkliga är att då röstar Socialdemokraterna nej. På sikt behöver också värnskatten avskaffas. Sverige har världens högsta marginalskatter. Oppositionen tycker att de är för låga och borde höjas lite mer. De rödgröna förstår inte problemet med att framgångsrika människor flyr Sverige eller att framgångsrika människor från andra länder inte vill flytta hit. De ser det som ett problem när Ingvar Kamprad återvänder till Sverige, för i statistiken ökar klyftorna. Vi behöver också liberalisera arbetsrätten. En socialliberal arbetsmarknad kännetecknas av låga trösklar och hög rörlighet i kombination med generella trygghetssystem. Sverige har i dag 200 000 fler skattebetalare än 2006 eftersom sysselsättningen har ökat med så många personer. Och vi har nästan 200 000 färre förtidspensionärer än 2006. Det är den ekvationen som gör att vi i dag kan ha högre välfärdsutgifter och samtidigt lägre skatter än 2006. Det är det som är skillnaden mellan arbetslinjen och bidragslinjen. Både Alliansen och de rödgröna vill ha större skatteintäkter till staten. Ni vill ha det genom

att höja skatterna. Vi vill ha det genom fler skattebetalare. Genom att vi har satsat på arbetslinjen har vi, som även Fredrik Reinfeldt var inne på, fått resurser att bygga ut välfärden under de här åren, som ju i grunden har varit väldigt svåra i världen och i Europa. Sverige har fler läkare, fler sjuksköterskor, fler vårdcentraler och fler apotek i dag än 2006. Vi har kortare vårdköer i dag än 2006. Våra skolor har högre lärartäthet med utbildade lärare i dag än 2006. Vi har 86 000 fler barn i förskolan i dag än 2006 utan att barngrupperna har ökat i storlek. Vi har 40 000 fler studenter vid våra universitet och högskolor i dag än 2006. Staten satsar 30 procent mer på forskning och innovation i dag än 2006. Välfärden har byggts ut till nivåer som aldrig förr. Det som har minskat är förtidspensioneringarna. De har å andra sidan minskat kraftigt, och det är det som gör att ekvationen går ihop. Våra unga är vår framtid. Att ge dem bra förutsättningar är den bästa investeringen vi kan göra, och det börjar i skolan. Den reformprocess vi nu genomför inom utbildningspolitiken är historisk. Bakgrunden är årtionden av sjunkande skolresultat. Gnatet från oppositionen mot vad vi gör börjar också bli historiskt. Simultanförmågan hos oppositionen att klaga på allt är imponerande. Om skolreformerna hävdar de rödgröna fyra saker - för det första att det är för mycket reformer, för det andra att det behövs mer reformer, för det tredje att reformerna går för fort och för det fjärde att reformerna går för långsamt. Det intressanta, inte minst för väljarna, är att se hur utbildningspolitiken hade sett ut om ni hade styrt under de här åren och göra en jämförelse. Vad har ni gjort i riksdagen? Ni röstade nej till nationella prov i årskurs 3. Ni röstade nej till ny gymnasieskola. Ni röstade nej till betyg i årskurs sex. Ni röstade nej till ny lärarutbildning. Ni har röstat nej, nej och nej till alla viktiga reformer. Och nu skäller ni för att resultaten av dessa reformer kommer för långsamt! Ni skäller för att resultaten av de reformer ni själva har varit emot inte kommer tillräckligt snabbt. Det finns ett ord för detta förhållningssätt. Det

stavas hyckleri. Det tog er 30 år att radera den svenska kunskapsskolan. Det tar tid att bygga upp den igen, men vi ska komma dit. Kunskapsskolan är på väg tillbaka. (Applåder) Fru talman! I en undersökning nyligen visade det sig också att svenska folket är ett av de folk i världen som är lyckligast. Jag antar att den enkäten aldrig nådde någon av dysterkvistarna i oppositionen. Det finns stora utmaningar - det är inte tu tal om det: välfärd, jobb och skola. Men Sverige har klarat sig bättre ur den djupaste finanskrisen på 80 år än nästan något annat jämförbart land. Under denna tid har välfärden byggts ut, sysselsättningen ökat och skatterna sänkts. Kan inte ni i oppositionen vara lite glada? Kan ni inte le en enda gång för att det trots dessa förutsättningar har gått så bra för Sverige? Skärp er och sluta baktala vårt land! (Applåder)

anf.69 Mikael Damberg (S):

Fru talman! Det var en spännande och bra inledning om globaliseringen, vad som händer i världen och hur det ställer krav på Sverige att vara med i en global konkurrens som är tuffare i dag än den var för årtionden sedan. Det finns enorma möjligheter, men det finns också problem. Jag talade om det tidigare i mitt anförande. Sedan säger Jan Björklund att kunskapsskolan är på väg tillbaka. Det resonemanget kan vi spara till ett annat replikskifte. Du verkar se något som andra inte ser i resultaten i svensk skola i dag. Om man pratar med lärare inser man att det går åt fel håll. Titta på skolstatistiken, som visar att klyftorna växer och att resultaten sjunker. Men jag sparar detta till ett annat replikskifte. Jag tror att vi behöver göra mer för svensk skola. Kommer Jan Björklund ihåg Globaliseringsrådet? Det fick inte så stort avtryck i regeringens arbete. Man hade ett globaliseringsråd som gav en analys av Sverige efter krisen och vad som krävdes för att vi just skulle stärka vår konkurrenskraft i världen. Rådet sade att högskolans kvalitet skulle

förstärkas och att antalet platser skulle byggas ut. Sveriges mål borde vara att tillhöra de länder i världen som har en hög andel utbildad befolkning. Vi socialdemokrater tycker att detta är helt rätt. Framtidens arbetsmarknad kräver mer av högre utbildning. Arbetsmarknaden i dag skriker efter ingenjörer, forskollärare, läkare och många andra viktiga yrkeskategorier. Samtidigt är antalet sökande till högskolor och universitet i dag högre än någonsin. Det var 381 000 sökande i år. Det är en ökning med nära 50 procent sedan 2006. Trots att ungdomsarbetslösheten är väldigt hög har regeringen skurit ned med 16 000 högskoleplatser sedan 2011. På Jan Björklund låter det som om ni håller på att bygga ut högskolan, men ni planerar att dra ned med ytterligare 10 000 platser. I antal platser motsvarar det hela Göteborgs universitet. Enligt Högskoleverket innebär detta att Sverige kommer att sänka sin utbildningsnivå i stället för att höja den. Förklara för oss, Jan Björklund, hur det stärker Sveriges konkurrenskraft att minska antalet studieplatser på universitet och högskolor! (Applåder)

anf.70 Jan Björklund (FP):

Fru talman! Vi har 430 000 studenter på universitet och högskolor. Det är 40 000 fler än vi hade 2006. Det är riktigt att det år 2011 var ännu något fler, för vi gjorde extrasatsningar när finanskrisen var som djupast, men nu är det 40 000 fler än när vi tog över regeringsmakten. Sverige går mot fullständiga utbildningsrekord. Av dem som fyller 19 år i år kommer innan de fyller 34 år - det är det mått man har i EU - 53 procent att få plats på högskolan. Göran Persson satte en gång upp ett 50-procentsmål. Han nådde aldrig dit. Vi når nu 53 procent, och om sju år är vi uppe i 63 procent. Det är fullständigt unika nivåer någonsin i Sverige och också i ett europeiskt perspektiv. Jag tror att vi får svårt att fylla platserna. Med den gymnasiepolitik vi har haft i Sverige är det fortsatt 63 procent som inte är behöriga till högskolestudier. Även om andelen behöriga kommer att öka under kommande år är det säkert att

vi kommer att ha tomma platser. Platserna medger upp till 63 procent. Det är högre än våra grannländer. Det är högre än jämförbara länder. Det är högre än någonsin i Sverige. Det ska jämföras med det 50-procentmål som Göran Persson satte upp men aldrig nådde. Ni är totalt fokuserade på att jämlikhet är att alla ska bli akademiker. Ni kan inte acceptera att vi har högre nivåer än någonsin och är på väg mot rekordnivåer, för annars stämmer inte er retorik. Ni kör med samma inlägg som ni har kört med i 20 år och kan inte se att siffrorna inte stämmer med verkligheten. Det vi nu behöver bygga ut i Sverige är lärlingsutbildningar och yrkesutbildningar. Alla kan inte bli akademiker, Mikael Damberg. Alla vill inte ens bli akademiker. Samhället funkade inte om alla blir akademiker. Det är yrkesutbildningar och lärlingsutbildningar som näringslivet efterfrågar just nu. (Applåder)

anf.71 Mikael Damberg (S):

Fru talman! Om man lyssnar till utbildningsministern kan man tro att Sverige håller på att bygga ut högskolesektorn. Det gör man ju inte. Man drar ned. Man planerar att dra ned med 26 000 platser i ett läge där arbetslösheten för unga människor är rekordhög, där söktrycket aldrig har varit högre och där universitet och högskolor vittnar om att de har sökande till platser som faktiskt behövs på arbetsmarknaden men inte kan ge ett positivt besked. Uppsala universitet säger att man aldrig har tackat nej till så många studenter som i dag. Lunds universitet säger att det inte finns plats för dem som är mycket välkvalificerade och söker utbildningar. Det handlar om civilingenjörer, högskoleingenjörer, sjuksköterskor, psykologer, jurister - yrken som är efterfrågade på arbetsmarknaden. Det finns fler sökande än någonsin men färre platser att erbjuda. Följden blir att dessa kvalificerade studenter nu hänvisas till arbetslöshet. Detta säger rektorn för Lunds universitet. Hur vill du gå till historien,

utbildningsministern? Är det som den som har sänkt utbildningsambitionerna för Sverige och låtit människor vara arbetslösa i stället för att utbilda sig på universitet och högskola?

anf.72 Jan Björklund (FP):

Fru talman! Vi är på väg mot rekordnivåer när det gäller akademisk utbildning. Om några år är andelen som går vidare uppe i 63 procent. Det är inget europeiskt land som är på den nivån. Det finns ungefär 40 universitets- och högskolerektorer. Om man frågar dem om de vill ha mer pengar i sin budget kommer alla att svara ja. Jag har inte frågat alla, men jag vet att de kommer att svara ja. Jag vet att några av rektorerna ligger på både oppositionen och oss för att de vill ha mer pengar. Det gäller alla. Det finns andra behov i samhället än att alla ska bli akademiker. Vi måste också utbilda människor som ska göra andra jobb och sysslor. Jämlikhet är inte att alla blir akademiker. Vi utbildar fler akademiker än någonsin. Vi är på väg mot fullständiga rekordnivåer. Men det vi nu behöver göra är att bygga ut yrkesutbildningar också. (Applåder)

anf.73 Gustav Fridolin (MP):

Fru talman! Jag vill tacka utbildningsministern för ett i många delar intressant anförande. Jag uppskattade särskilt inledningen och gläds särskilt också åt ABB:s order i förnybar energi runt om i världen. Jag skulle vilja fråga utbildningsministern hur lång tid han använde för att förbereda sig inför dagens debatt.

anf.74 Jan Björklund (FP):

Fru talman! Ja, det var några timmar i går. Sedan är det klart att det tog tid att ta fram uppgifter och annat. Resan till Maputo tog hela förra

veckan i anspråk, men det var bara ett stycke i anförandet som handlade om den, så det var mycket tid för ett enda stycke.

anf.75 Gustav Fridolin (MP):

Fru talman! Tack, utbildningsministern, för det ärliga svaret! Jag tror att många lärare skulle vilja ha ett par timmar på sig att förbereda en viktig lektion. Skolverket har mätt hur lång tid en lärare har till för- och efterarbete för en lektion och kommit fram till att det är en dryg kvart. På den tiden ska man alltså hinna planera lektionen så att den verkligen når fram till varje elev, producera det man ska använda under lektionen, ta hand om det efteråt, se till att rättning och feedback blir bra och dessutom ta det där spontana samtalet med en elev som gör att den eleven verkligen känner sig sedd. Att göra detta på en dryg kvart går inte. Därför måste vi se till att lärare får mer tid att göra sitt jobb - att lärare får vara lärare. Då måste vi göra två saker. Vi måste minska pappersarbetet för lärarna och ta bort tidstjuvarna i lärarnas jobb. Vi måste också se till att det finns fler vuxna att dela jobbet med. När elevhälsan, studie- och yrkesvägledarna, lokalvårdarna och vaktmästarna har försvunnit från skolan är det svårt att klara sitt jobb som lärare. Det måste vara fler vuxna i skolan. Är ni beredda att tillskjuta medel så att det blir fler vuxna i skolan?

anf.76 Jan Björklund (FP):

Fru talman! Lärartätheten i svensk skola är högre i dag än vad den var när Miljöpartiet var med och styrde 2006. Vi fortsätter gärna den utvecklingen, men en avgörande faktor för detta är att fler söker läraryrket. Vi har nämligen en brist på sökande. Det är inte bara att trycka in vuxna i skolan, som om det inte spelar någon roll vad det är för vuxna. Det ska vara välutbildade och duktiga lärare som kommer in i skolan. Det är inte bara det här med fler händer i skolan som är viktigt, utan det ska vara kvalificerad personal. Den politik som fördes

på 90-talet, när ni var med och styrde, och i början av 2000-talet - man skulle inte ha speciallärare längre, och så tryckte man in utbildade elevassistenter i stället - var förödande. Det är den vi lider av nu. Jag har sett att Miljöpartiet nu publicerar rapporter om att det är färre speciallärare i skolan. Ja, det är det. I 20 år hade Sverige nämligen ingen speciallärarutbildning. Den lades ned av de rödgröna partierna, för man ansåg att speciallärare stigmatiserade. In kom utbildade elevassistenter. Det är inget kvalitetslyft. Vi ska ha utbildade lärare i skolan, kvalificerade och kunniga människor. Och vi ska ha fler av dem i framtiden. Det är därför vi förbättrar läraryrkets villkor, så att vi får fler sökande och kan öka lärartätheten i svensk skola. (Applåder)

anf.77 Jimmie Åkesson (SD):

Fru talman! Nu har den här debatten pågått i ganska precis två och en halv timme. Jag har hört tre av fyra partiledare från regeringspartierna tala sig varma för kärnkraft. Den fjärde har vi inte hört än i den frågan. Vi får väl se, men jag gissar att det inte är lika varmt i det avseendet. Samtidigt kan man titta på den politik som regeringen faktiskt för och titta på den politik som man signalerar och skryter om. Vi kunde till exempel se näringsministern i Agendas partiledardebatt för någon vecka sedan hålla upp ett plakat där vi kunde se utvecklingen för vindkraft och hur bra det går. Man bygger till och med tre vindkraftverk på julafton. Då blir det lite märkligt, kan jag tycka. Jag vet att jag ställde samma fråga i Agenda -debatten. Hur ska man ha det egentligen? Man talar om vikten av kärnkraft. Man talar om vikten av billig el för svensk industri. Man talar om vikten av breda uppgörelser för att långsiktigt säkra tillgången på den el som vi behöver för svensk industri, inte minst. Men man gör ingenting. När jag ställer frågan i tv om vad man gör konkret svamlar man bara. Man ger inga konkreta besked. Jag frågar: Tänker man ge några pengar till ny kärnkraft? Nej, det tänker man inte göra, men det ska vara tillåtet med ny kärnkraft.

Ärligt talat, fru talman! Det här är inte trovärdigt. Det är faktiskt rent hyckleri. Det är plakatpolitik att stå och tala om någonting i så hög utsträckning utan att vilja göra någonting i praktiken över huvud taget. Fru talman! Min fråga till Jan Björklund är: Hur ska ni ha det? Kommer ni att göra någonting för ny kärnkraft i Sverige eller inte? (Applåder)

anf.78 Jan Björklund (FP):

Fru talman! Det energibeslut som alliansregeringen har tagit innebär att vi öppnar för ny kärnkraft i Sverige. Det som sker sedan är att de företag som är kraftproducenter måste vilja bygga. Det jag vet, och det som är offentligt kring det hela, är att Vattenfall, som är vår stora kraftproducent, har lämnat in en ansökan till Strålsäkerhetsmyndigheten för att sätta i gång en tillståndprocess för nya reaktorer i Varberg. Vattenfall har köpt mark utanför Ringhals i Varberg för nya reaktorer. Men man säger också att en eventuell byggstart ligger sex, sju, åtta år fram i tiden. Det är en enorm tillståndprocess när det gäller detta. Och jag uppfattar att man i riksdagen är överens om att det ska ställas enormt höga säkerhetskrav. Jag är för min del övertygad om att det kommer att byggas ny kärnkraft i Sverige, såvida inte de rödgröna återinför förbudslagen, vilket några av dem vill och andra ger oklara besked om. Men det är en process som tar väldigt många år. I Finland har det tagit uppemot 15 år från det att man bestämde sig till att den nya reaktorn snart är färdigbyggd och börjar leverera elektricitet. Så är det delvis därför att tillståndprocesserna är långa och omfattande och delvis därför att byggena av moderna och säkra reaktorer är mycket ambitiösa och komplicerade. Men vi kommer att behöva kärnkraften. Vi kommer också att behöva vindkraft. Energipolitiken står på tre ben. Det är den stora vattenkraften, som vi redan har, som är förnybar. Sedan är det de nya förnybara energikällorna, som växer fram: vindkraft, bioenergi

och solenergi, så småningom. Men det finns en insikt om att detta inte kommer att räcka, utan vi kommer också att behöva kärnkraft. Jimmie Åkesson slår in fullständigt öppna dörrar om han vill ha en konflikt med mig om kärnkraft. Vi är för kärnkraft.

anf.79 Jimmie Åkesson (SD):

Fru talman! Det är just därför jag ställer frågan. Jag är mycket väl medveten om att Jan Björklund är för kärnkraft. Som jag sade har tre av fyra partiledare i regeringen här talat sig varma för kärnkraft. Men ändå satsar man på vindkraften. Det är miljard efter miljard efter miljard i extremt dyra subventioner. Det är massor med kostnader, och det är bortkastat. Ändå säger Jan Björklund: Jag tror att vi kommer att ha kärnkraft i framtiden. Men vi behöver också annat. Vi behöver också vindkraften. Då är min fråga till Jan Björklund: Varför då? Varför behöver vi då vindkraften? Är det verkligen en rimlig satsning i så fall? Om vi nu ska ha kärnkraft - kärnkraften är klimatneutral, och den är långsiktigt hållbar - varför ska vi ha vindkraft? Varför ska vi satsa miljarder på att bygga ut vindkraften i den takt som regeringen skryter om när vi samtidigt ska ha kärnkraft? Det är fullständigt onödigt i så fall. Det är det beskedet jag vill ha. Kommer man att fokusera på det ena eller det andra, eller ska vi fortsätta att ha båda, och är det i så fall rimligt? (Applåder)

anf.80 Jan Björklund (FP):

Fru talman! Jag tycker att vi ska ha kvar våra vattenkraftverk också, Jimmie Åkesson. Du kanske blir rasande över det, men jag tycker att de ska få vara kvar. Man ska inte bara ha en energikälla. Vi behöver flera olika energikällor, av sårbarhetsskäl och av många andra skäl. De förnybara energikällorna, kanske ännu mer solkraften än vindkraften, har i ett mycket långt perspektiv förmodligen en väldigt stor potential - i ett kort perspektiv har de förmodligen inte det. Och det är intressant

att utveckla den tekniken för framtiden. Att lägga alla ägg i en korg tycker jag är fel. Vi måste ha en diversifierad energiförsörjning. Men det är klart att nya kärnkraftsreaktorer levererar elektricitet i en omfattning som vindkraft inte klarar av. Det är det som är poängen med kärnkraft, att den är storskalig. Vi behöver alla tre: vattenkraft, som vi redan har och har haft i hundra år, kärnkraft och förnybara energikällor. Alla tre behövs. (Applåder)

anf.81 Jonas Sjöstedt (V):

Fru talman! Som både Jan Björklund och jag vet lever vi i ett samhälle som ännu inte är jämställt mellan kvinnor och män. Det finns mycket att vara stolt över i Sverige i historien om att bygga jämställdhet, men det finns väldigt mycket kvar att göra. Samhällets syn på våldtäkt speglar hur man ser på jämställdhet. Det är en sorts feministisk principfråga hur man ser på brottet våldtäkt. Det speglar också hur man ser på människors värde. Lagarna i Sverige har utvecklats på det här området. Och samhällets syn på det här brottet har utvecklats mycket. Samtidigt är det uppenbart att det finns mycket kvar att göra. Det är ställt utom varje tvivel att det finns ett mycket stort mörkertal när det gäller våldtäkter. Det är ett väldigt vanligt brott i Sverige, och det är en enorm kränkning av det offer som utsätts för det här, som följer med hela livet. Förutom att det finns ett stort mörkertal ser vi att väldigt många förundersökningar läggs ned. De drivs aldrig vidare till en riktig process. De fällande domarna, om det väl blir en process, är ganska få. Sammantaget innebär det att det sannolikt är en bråkdel av de våldtäkter som sker i Sverige som leder till en rättslig efterföljd. Varken du eller jag kan tycka att det är rimligt. Vi vill att man ska göra mer på det här området. Vi tycker att det måste finnas en handlingsplan som bland annat innebär att det blir särskilda mottagningar för dem som är offer, att man har mer resurser till kvinnojourer och brottsofferjourer och att man fokuserar på att åtgärda bristerna i

förundersökningar när det gäller våldtäktsbrott. Men det är också viktigt att ändra själva lagen. Vi vill ha en samtyckeslagstiftning. Om man inte vill ha sex men påtvingas det menar vi att det ska vara en våldtäkt. Det är den rimliga utgångspunkten. Man stärker då rättsligt den som är utsatt. Jag vet att Folkpartiet är ett parti som på den borgerliga sidan har den bästa historien när det gäller jämställdhet. Är det inte dags att skärpa lagstiftningen, Jan Björklund, och införa det här med samtycke?

anf.82 Jan Björklund (FP):

Fru talman! Det är dags att skärpa lagstiftningen på detta område, och det skedde just. Sedan den 1 juli har vi en skarpare lagstiftning. Det finns ett fall som alla nu diskuterar och som upprör oss alla. Det var några pojkar som uppträdde fullständigt svinaktigt mot en flicka. De friades, och det skapar stora och upprörda känslor hos många av oss. Men vi måste ha klart för oss att de dömdes utifrån den äldre lagstiftningen. Vi har en ny lagstiftning sedan den 1 juli som är skarpare. Innan jag är beredd att säga att den behöver skärpas ytterligare tycker jag att vi ska utvärdera den och se hur den utfaller i olika domslut och annat. Vi bygger ut anslagen till kvinnojourerna, och mycket annat av det som Jonas Sjöstedt har föreslagit görs redan. Vi är helt eniga om detta. Problemet ligger i - och det är därför förundersökningar läggs ned - det som också är viktigt i ett rättssamhälle, nämligen att kunna bevisa saker. I våldtäktssituationen är det ofta så att det står ord mot ord. Det är svårbevisat, och det blir en trovärdighetsfråga. Jag tycker att det har fungerat för dåligt, och det är därför vi har skärpt lagstiftningen. I andra diket ligger att man släpper på beviskraven och dömer på det ena eller det andra påståendet. Vi måste erkänna att det är en svår avvägning, Jonas Sjöstedt. Jag blev oerhört upprörd över fallet i domstolen som redovisades nyligen. Det är helt oförsvarligt. Men nu finns en skarpare

lagstiftning, och låt oss utvärdera den innan vi tar ställning till om vi behöver gå vidare.

anf.83 Jonas Sjöstedt (V):

Fru talman! Jag är väl medveten om att det finns en ny lagstiftning. Det är ett steg i rätt riktning. Jag valde också att inte referera till det här fallet eftersom det är svårt i den här diskussionen. Som feminist, som anhängare av jämställdhet mellan män och kvinnor, är det inte rimligt att utgångspunkten är att om man säger nej, om man inte samtycker, är det våldtäkt? Det är dit lagstiftningen måste komma. Det förvånar mig att Folkpartiet med den stolta traditionen att verka för jämställdhet mellan män och kvinnor inte kan säga att det är det naturliga att ha som utgångspunkt för lagstiftningen.

anf.84 Jan Björklund (FP):

Fru talman! Ett nej är ett nej. Det är min uppfattning att den nya lagstiftningen bygger på den tanken, men lagen har ännu inte prövats. Vi får återkomma innan vi skruvar åt lagstiftningen ytterligare. I andra vågskålen ligger också att man börjar döma på lösare boliner. Det är inte heller önskvärt i ett rättssamhälle. En upprördhet över enskilda fall, som jag, Jonas Sjöstedt och många av oss känner, får inte heller leda till att vi gör avkall på viktiga rättssäkerhetsprinciper i domstolsprocesserna. Exakt hur den avvägningen går är hela tiden svårbalanserad. Vi har just skärpt lagstiftningen för att kunna möta mycket av det som Jonas Sjöstedt och jag är överens om att göra. Låt oss utvärdera den innan vi tar ställning till om vi behöver gå vidare. (Applåder)

anf.85 Annie Lööf (C):

Fru talman! Tänk er Ikea en lördag strax efter löning. Det är ett av de tillfällena då man verkligen behöver en plan. Den behövs för att fatta kloka beslut för plånboken, för att navigera och så småningom mäta med att bygga ihop det inköpta. Att styra ett land är inte alls samma sak som att handla på Ikea, men behovet av en plan är minst lika stort. Det gäller att veta vad och hur, annars riskerar det att bli en svettig upplevelse och mycket dyrare än tänkt. För sju år sedan gick Centerpartiet in i en regering tillsammans med övriga Alliansen. Vi gjorde det väl förberedda och med en tydlig idé om vad vi vill åstadkomma. Mötet hemma hos Maud Olofsson i Högfors 2004 formade en målbild om ett annat Sverige. För Centerpartiet handlade det om frihet och valfrihet, om grön omställning, fler entreprenörer och ett land som växer i takt. Med hjälp av verktyg, till exempel långsiktiga villkor för energi, sänkta kostnader för att anställa unga, en miljöbilspremie, en ny lärlingsutbildning, RUT och ROT, och goda förutsättningar att driva företag i hela landet, tar vi steg för steg mot målet. I dag är fler sysselsatta än 2006. Andelen energi från vindkraften har sjudubblats. Landsbygden är på väg att bli motorn i den gröna omställningen. Sedan restaurangmomsen halverades har 10 000 nya jobb tillkommit i restaurangsektorn, som är en av Sveriges största ungdomsarbetsgivare. Förra året använde ungefär en halv miljon människor RUT-tjänster. Reformen beräknas ha skapat nästan 9 000 nya jobb. Samtidigt vandrar Stefan Löfven vilsen och planlös mellan Billybokhyllorna och köksavdelningen. Han säger att han vill ha fler i arbete, men han lyckas bara åstadkomma en straffbeskattning på dem som skapar jobben. Han måste samarbeta med någon, men han lyckas inte åstadkomma fler gemensamma besked än att skatten ska höjas. Han tar på sig finskorna och åker till Stockholms närmsta bondgård och säger att han vill att hela Sverige ska växa. Samtidigt straffbeskattar han landsbygdens företag. Hans svar på vad han tycker

om kärnkraften är att han ska sätta sig ned och prata om den. Hans inställning till skattesystemet verkar vara att man kan använda pengar två gånger. Detta känns mildt sagt lite ostadigt. Så blir det lätt när målet att få styra landet är viktigare än hur det ska göras. Fru talman! Det kanske låter hårt, men att be väljarna om makten utan att tydligt redovisa vad man vill göra och med vem man vill göra det är att leka med människors framtid. Det är att spela rysk roulette med våra gemensamma skattepengar. Det här är på allvar. Det handlar om 120 000 anställda i 10 000 vårdföretag. Det är en bransch som Socialdemokraterna vill slå undan benen för. De vet bara inte hur fort eller hur hårt. Det handlar om den unga tjejen som precis har fått sitt första jobb i en restaurang. Med Socialdemokraternas politik skulle hon bli dyrare att anställa och maten hon lagar dyrare att köpa. Hur den dubbelstöten leder till fler jobb för unga är en fråga som Socialdemokraterna fortfarande inte har lyckats svara på. Om ett år är det val. Mötet i Högfors 2004 följdes av flera viktiga möten för Alliansen, senast ett möte hemma hos mig i Maramö. Där drog vi upp riktlinjerna för det framtida samarbetet. Vi berättar med vem vi vill göra det, och vi berättar vad vi vill göra. Det handlar om fler jobb, ökad kunskap, grön tillväxt, ett Sverige som håller samman och en tryggare vardag för alla. Det är att ta ansvar, och det är att ge väljarna en ärlig chans att ta ställning. Det är sjyst spel och öppna kort. Fru talman! Sverige tuffar på när övriga Europa går på knäna. Vi ligger högt på de allra flesta internationella rankingslistorna. När EU-kommissionen för några veckor sedan presenterade den årliga uppföljningen av ländernas konkurrenskraft konstaterade man att Sverige är i toppklass. Vi är starka, men faktum är att vi är starka i jämförelse med andra som har det kämpigt. Det är verkligen inte läge att luta sig tillbaka. Det krävs fler reformer för ett bättre Sverige. Det krävs en politik med viljan och modet att fortsätta att arbeta för fler jobb och företag. Det krävs inte en nostalgisk socialdemokrati med

Stefan Löfven i huvudrollen som Göran Persson II. Fru talman! Årets budget visar tydligt på den avgrundsdjupa vallgraven mellan de fyra oppositionspartierna och Alliansen. När socialdemokrater, vänsterpartister och miljöpartister tävlar i skattehöjningar sänker vi skatten för dem som jobbar och för företagen som skapar jobben. Vi sänker trösklarna för unga så att de kan få sitt första jobb. Vi gör satsningar på en bättre miljö och ett mer hållbart samhälle. Vi satsar på innovationer i små och växande företag. Det är bara början.

Tillsammans med alliansregeringen kommer Centerpartiet att fortsätta att göra Sverige grönare, friare och företagsammare. Vi har en plan för hur vi ska ta oss dit. Vi tänker göra det med hjälp av låga kostnader för dem som skapar jobben, alltså företagen. Vi tänker göra det med hjälp av tydliga och långsiktiga spelregler för miljön. Vi tänker göra det genom att fortsätta att genomföra valfrihetsreformer så att människor får bestämma mer själva. Vi tänker göra det genom att öppna vägar in på arbetsmarknaden för Sveriges unga. Fru talman! Nästan varje vecka möter jag företag som skriker efter arbetskraft samtidigt som arbetslösheten är deprimerande svart läsning. Jag är övertygad om att en viktig del för att råda bot på detta är att reformera Arbetsförmedlingen i grunden. Det är inte bara de senaste årens problem med undermåliga jobbcoacher som behöver hanteras. Arbetsförmedlingen har sedan länge en mycket låg effektivitet och lågt förtroende. Tiden för att lappa och laga är förbi. Vi måste på allvar ta oss an ungdomsarbetslösheten, och då måste vi också våga pröva nya grepp. Vi behöver titta på en modell med en jobbpeng. Precis som vi i Sverige kan välja förskola och skola kan man i Australien välja den arbetsförmedlare som man tror har störst chans att hjälpa till jobb. Det kan vara ett privat företag, en ideell organisation eller en fackförening. Till exempel har IF Metall nyligen startat en arbetsförmedling. I höstens budget föreslår regeringen en bred översyn av Arbetsförmedlingen. Jag ser fram emot den leveransen. Fru talman!

Oppositionen försöker sig på konststycket att bygga något tillsammans utan ritning, utan verktyg och utan förmåga att samarbeta. Det är möjligtvis ett acceptabelt arbetssätt när man ska sätta ihop möbler, men det är inte acceptabelt när det handlar om att styra Sveriges framtid. De vet inte vad; de vet inte hur. Om ett år står valfriheten, jobben och den gröna omställningen på spel. Det Alliansen har byggt upp riskerar att snabbt raseras. Oppositionen kommer dessutom oerhört oförberedd till det finaste uppdrag man kan ha, nämligen att leda Sverige. (Applåder)

anf.86 Gustav Fridolin (MP):

Fru talman! Jag tackar näringsministern. En sak förstår jag inte. I kammaren fattar vi tillsammans beslut om regler och lagar som gäller för svenska bönder. Det handlar om djurskydd, att djuren ska behandlas på ett bra sätt. Det handlar om miljökrav, att vi ska börja omställningen av svenskt jordbruk. Det är ofta bra krav. Många bönder jag möter berättar att det gör dem stolta över sin verksamhet att de kan leva upp till högt ställda djurskydds- och miljökrav. Man kan alltid diskutera delar av dem, men i grunden har de drivit svenskt jordbruk framåt. Men när det köps in mat till offentliga inrättningar, till de äldre i äldreomsorgen eller till barnen i skolan, ställs det inte samma krav. Den lokala bonden som har följt de krav som vi har ställt kan inte sälja, för då köper man in till lägsta pris. Då köper man in kött från djur som har fötts upp på sätt vi aldrig skulle tillåta i Sverige och som till exempel har transporterats över hela Europa och mat från jordbruk som inte följer svenska miljökrav. Jag förstår det inte. Det är ett hån mot de bönder som ställer om sin verksamhet för att leva upp till våra krav, och det är ett hån mot äldre och barn som inte får bra mat. En av anledningarna är att det enligt många av landets kostchefer är svårt att ställa rätt krav vid upphandlingen så att de får den bra lokala maten. De ber om stöd för att kunna ställa dessa krav utan att hamna i långa

och dyra rättsprocesser. Vi har talat om detta tidigare, och då hänvisade centerledaren till att Miljöstyrningsrådet ska ge den typen av råd till kostcheferna. Men nu plockar ni bort den uppgiften från Miljöstyrningsrådet. I stället är det Konkurrensverket som ska ge råd om upphandlingar. Men Alliansens myndighet Konkurrensverket har varit tydlig med att det inte tycker att man ska ställa miljö- och djurskydds krav när man upphandlar mat. Hur ska detta hjälpa de lokala bönderna, barnen och de äldre?

anf.87 Annie Lööf (C):

Fru talman! Det finns en stor skillnad mellan mig och Gustav Fridolin. Gustav Fridolin är i opposition, pratar ganska mycket men genomför inte mycket. Jag är centerledare, sitter i regeringen och genomför saker som ger resultat. Detta är en tydlig fråga. Vi presenterade i höstens budgetmotion att vi tycker att upphandlingsstödet har fungerat på tok för dåligt. Kommuner, landsting och de statliga myndigheter som hanterar upphandling har inte fått tillräckligt stöd. Det har lagts ungefär 40 miljoner per år på det svenska upphandlingsstödet. Denna regering dubblar nästan stödet till upphandling; vi lägger på 35 miljoner per år för att stärka upphandlingsstödet. Kommuner och landsting har också sagt att det har funnits för många olika myndigheter att vända sig till för att få stöd. Det vi gör i höstens budget och som kommer att träda i kraft till sommaren är att vi samlar stödet till en aktör. Det blir en dörr in. De kompetenta medarbetare som har jobbat med miljö- och djurskydd på Miljöstyrningsrådet och de duktiga medarbetare som har jobbat med innovationsupphandling på Vinnova kommer att finnas under samma tak för att kunna ge erforderligt stöd till kostchefer och andra som jobbar med upphandling i kommuner och landsting. Detta tillsammans med en nästan fördubblad pengapåse till upphandlingsstödet hoppas jag och övriga regeringen ska stärka möjligheten att handla in med fokus på bland

annat djurskydd och miljöstöd. Så jobbar vi. Vi pratar inte bara utan genomför saker. För ett antal veckor sedan träffade jag de personer som Gustav Fridolin talade om. Då presenterade jag vår plan på detta område, att vi gör en fördubbling av satsningen och samlar stödet för att ge kommuner och landsting det stöd som de behöver.

anf.88 Gustav Fridolin (MP):

Fru talman! Näringsministern svarar med att kritisera Miljöpartiet för att vi lägger fram förslag för miljön och skolan men ännu inte har fått genomföra dem för att Centern är i regering och Miljöpartiet i opposition. Jag kan garantera Annie Lööf att det är en verklighet vi vill förändra och kommer att förändra nästa år. När det handlar om att ge bra stöd till kommunerna så att de kan handla upp lokal mat från lokala bönder, stötta den lokala ekonomin och ge bra mat till de äldre i äldreomsorgen och barnen i skolan är situationen den att Alliansens myndighet avråder kommunerna från att ställa den typen av krav. Det är tråkigt och fel. Det har funnits ett undantag. Miljöstyrningsrådet var ett bolag som gav upphandlare stöd att ställa miljö- och djurskyddskrav. Denna möjlighet försvinner när ni tar bort den uppgiften från Miljöstyrningsrådet. I stället för ni över den till en myndighet som aktivt har motarbetat att den typen av krav ställs. Hur ska det göra situationen bättre för barnen i skolan eller för bönderna?

anf.89 Annie Lööf (C):

Fru talman! Gustav Fridolin har också ett ansvar. Om man som ledande företrädare beskriver saker på fel sätt uppfattar de som exempelvis jobbar med upphandling att så är fallet. Låt oss vara tydliga. Regeringen samordnar upphandlingsstödet för att kunna ge ett bättre stöd. Pengamässigt fördubblar vi nästan stödet till upphandlingen. Varför gör vi det? Jo, den ena delen är att vi vill fokusera på lika konkurrens, miljöskydd och djurskydd. Den andra

delen handlar om att vi vill se till att upphandlingen funkar för alla små företag runt om i landet. Denna marknad är på över 600 miljarder, och då är det viktigt att vi ser till att det stöd som behövs för små företag och för kommuner och landsting finns. Det gör vi, och jag kan försäkra Gustav Fridolin att det kommer att vara i kraft från årsskiftet nästa år. (Applåder)

anf.90 Jonas Sjöstedt (V):

Fru talman! Vid flera tillfällen i denna debatt har du, Annie Lööf, och andra företrädare för regeringen sagt att det är fler som arbetar i välfärden i dag än 2006 när ni tillträdde. Det säger dess värre inte Konjunkturinstitutet, som säger att det är 7 000 färre. Sveriges Kommuner och Landsting säger att det är ännu färre som arbetar i välfärden än när ni tillträdde. Du får gärna berätta var siffran kommer från, hur stor den är och hur många fler som arbetar. Jag tror att det är viktigt för att klarlägga detta. Oavsett detta är vi 440 000 fler svenskar i dag än när ni tillträdde. Det kan inte diskuteras; det är ett faktum. Det innebär i praktiken att de som arbetar i välfärden har mer att göra i förhållande till befolkningen. Det är obestriddligen så. Samtidigt har ni i era satsningar lagt 27 gånger så mycket pengar på skattesänkningar som ni har gjort på välfärden. Det är en tydlig prioritering. Jag har funderat en del på hur det kan komma sig att det är färre som arbetar i välfärden. Några fler borde det ju vara med en ökande befolkning och eftersom man i alla fall har gjort några satsningar. Jag tror att en viktig förklaring till det är att en allt större del av välfärden utförs av privata vinstdrivande företag. Hur ska man kunna göra vinst på skolor och äldreomsorg? Det gör man genom att ha lägre personaltäthet. I äldreomsorgen var det ungefär 10 procent av arbetskamraterna som försvann, som blev omvandlade till vinst, ofta i ett skatteparadis. I gymnasieskolan är det 17 procents skillnad mellan vinstdriven och kommunal gymnasieskola. Det här omvandlar skattepengar som vi har

betalat in till välfärden till privata vinster i stället för att få till fler anställda. Det kan vara förklaringen till att andelen anställda går ned i välfärden i Sverige i dag. Vad tänker du, Annie Lööf, när du läser nyheten om 3,5 miljarder i vinst i Carema, en uppskjuten vinst, eller om en extra utplockad vinst till Attendo? Känner du så här: Oj, det var väl använda skattepengar; nu är jag nöjd?

anf.91 Annie Lööf (C):

Fru talman! Antalet anställda i kommunfinansierad välfärd finns för Jonas Sjöstedt att läsa om i regeringens budget. Det finns en tabell där man kan följa det både procentuellt och antalsmässigt från 2006 och fram till i dag. Det är bra att Jonas Sjöstedt inte vill leka affär med den svenska välfärden. Att välja vård, skola, omsorg är inte som att välja bil, lunch eller semesterresa. Problemet tycker jag är snarare att Jonas Sjöstedt vill leka kolchos med den svenska välfärden - storskaligt, enformigt, likformigt. I den här regeringen har vi förbättrat välfärden för dem som använder den och för dem som jobbar i den svenska välfärden. Vi kombinerar det gemensamt skattefinansierade med möjligheten för den enskilde att välja aktör. Oavsett om det gäller privata eller offentliga aktörer har människor blivit mer nöjda. Det är ett faktum. Vi gör kvalitetsmätningar. Man har blivit mer nöjd med både service och bemötande. Det beror bland annat på en ökad mångfald och en förbättrad tillgänglighet. Naturligtvis finns det mycket kvar att göra både för offentliga och för privata aktörer vad gäller såväl skolresultat som kvalitet, vårdköer och arbetsvillkor till exempel. Men likformighet, Jonas Sjöstedt, storskalighet och enfald som följer av vinstförbud och stopp för den fria etableringsrätten knappast är lösningen på välfärdens problem. Låt mig nämna några siffror som kom från vårdföretagen för ett tag sedan. När det gäller hela den privata vårdsektorn kan man konstatera att 2,9 miljarder återinvesterades förra året och 2,6 miljarder plockades ut i utdelning.

Framför allt är de små producentkooperativ och små företag som gör vinstutdelning då man inte har kunnat plocka ut lön under uppbyggnadsfasen. Det är statistik, svart på vitt. Min fråga till Jonas Sjöstedt är: Varför vill du leka kolchos med den svenska välfärden? (Applåder)

anf.92 Jonas Sjöstedt (V):

Fru talman! Det vi ser hos riskkapitalbolagsjättarna är just storskalighet och likformighet. Det är det du får i dag i välfärden genom att du låter riskkapitalbolagen ta över och får den underbemannad, med brist på trygga jobb och en personal som får stressa mer därför att det är färre som jobbar där. Det är resultatet av den här modellen. Jag noterar att du inte svarar om det är väl använda skattepengar att miljarder försvinner i vinster. Jag ifrågasätter om det har blivit fler som arbetar i välfärden. Det säger inte Sveriges Kommuner och Landsting eller Konjunkturinstitutet. Jag menar att den här extrema vinstfixeringen i välfärden är dålig därför att välfärden inte fördelas efter behov. Det gör också att verkliga alternativ inom eller utom offentlig sektor trycks ut av att man ständigt bara jagar vinstpengar. Jag besökte nyligen Värmdö Kooperativa Hemtjänst. Jag tycker att det är ett jättebra alternativ, men de har inget vinstintresse. Det går att ha kvalitet och valfrihet och sätta brukarna och personalen främst. Men saken är den att det gör inte riskkapitalbolagen. De gör motsatsen varje dag, och det är ett problem.

anf.93 Annie Lööf (C):

Fru talman! Vi ska ha långsiktigt ägande även i välfärden. I partiledardebatterna de två senaste åren är det inte jag som har haft vinstfokus. Det är Jonas Sjöstedt som har pratat vinster. Låt oss titta på siffrorna över vinster. 2,9 miljarder återinvesterades förra året. 2,6 miljarder plockades ut i utdelning. Det var främst personalkooperativ

och små företag som plockade ut den största delen av utdelningen. Det stämmer inte att det är storskaliga riskkapitalbolag inom vården. 93 procent av alla vårdföretag har under 20 anställda, Jonas Sjöstedt. Låt oss hålla oss till fakta. Jag vet att det inte gynnar din retorik, men låt oss hålla oss till fakta. Mot Jonas Sjöstedt står en regering som vill ta ansvar för kvaliteten, ha fler händer i vården och en mångfald av aktörer. Jonas Sjöstedt vill bara ha en stor vårdkolchos. (Applåder)

anf.94 Jimmie Åkesson (SD):

Fru talman! Den senaste tiden har vi tvingats bevittna flera tragedier kopplade till den globala flyktingsituationen och många människors strävan efter att ta sig till ett bättre liv här i Europa. Det är ingenting nytt att människor i svåra situationer har en sådan strävan. Det är ingenting nytt att människor är beredda att offra väldigt mycket och riskera sina liv för att ta sig till och så småningom in i Europa, utan så har det sett ut under en ganska lång tid. Nu är det många som vill ta tillfället i akt att skylla de här tragedierna på påstått hårda flykting- och invandringslagar i Europa. Det pratas om krav på fler lagliga vägar in i EU. Det förs fram krav på möjligheter att söka asyl på ambassader i utsatta områden. Vi här i Sverige har lovat permanenta livslånga uppehållstillstånd till alla syriska flyktingar som tar sig hit. Jag menar, fru talman, att det här är en helt fel utgångspunkt för flyktingpolitiken. För det första är det precis den sortens signalpolitik som får utsatta människor i nöd att begå desperata handlingar och söka sig till flyktingsmugglare och med falska förhoppningar riskera sina liv på väg mot en bättre tillvaro i Europa. För det andra är inte flyktingpolitik och flyktinghjälp synonymer till flyktingmottagning, även om man kan tro det i den svenska debatten. Tvärtom skulle jag vilja påstå att flyktingmottagning i Sverige är i den här sortens situation, med krig och massflykt som följd, ett väldigt dåligt och ineffektivt sätt att hjälpa flyktingar på. Utgångspunkten måste vara att hjälpa så många

flyktingar som möjligt, och det gör vi inte genom att ta emot ett antal tusen individer här i Sverige, samtidigt som det stora flertalet flyktingar finns kvar i hemlandet eller i närområdet utan tak över huvudet, utan mat, utan rent vatten, utan mediciner och utan en rad andra av de mest grundläggande förnödenheterna för att över huvud taget överleva. För det tredje, fru talman, är myten om de många utländska hjärnkirurger som kör taxi här i Sverige populär när man från den här kammarens övriga partier vill skuldbelägga svenska folket för sina egna misslyckanden med invandringspolitiken. Det är naturligtvis fegt att göra på det sättet, men faktum är att i relativa termer är det inte sällan de mest välutbildade eller de välbeställda som har möjlighet att fly hit från krig och andra katastrofer. Så är det säkert i många fall. Jag tror inte att det är en alltför vågad gissning att säga att så också är fallet i hög grad när det gäller Syrien. Jag tycker att man måste fråga sig om det är bra och vad det får för konsekvenser för Syrien och för människorna som blir kvar där om landets mest välutbildade och mest välbeställda erbjuds livslånga uppehållstillstånd i Sverige. Är det någonting bra? Kommer det att underlätta för Syrien och för Syriens folk när konflikten, förhoppningsvis snart, är över? Svaret är nej. Vad gör den svenska regeringen i den här frågan? Det har vi talat om tidigare. Man tar pengar från biståndet och lägger dem på bostäder och bidrag till invandrare i Sverige. Man gör avräkningar i biståndet på flera miljarder för flyktingmottagande i Sverige, och så ger man några tiotal miljoner, 40 miljoner tror jag, extra till Syrien, där behoven är flera miljarder. Det är en ologisk och ineffektiv politik, fru talman. (Applåder) Debatten kring detta borde inte handla om hur fler lättare ska kunna ta sig in i Europa eller för den delen i Sverige. Debatten borde handla om prioriteringar. Den borde handla om hur vi kan rikta om flyktingpolitiken och börja använda våra begränsade resurser till att hjälpa så många som möjligt och samtidigt börja reda upp den situation som den ansvarslösa invandringspolitiken har skapat

för oss här i Sverige. Sverige behöver kraftigt begränsa invandringen, inte öka den ytterligare. (Applåder) Fru talman! En sak som är helt avgörande för vår möjlighet att reda upp den här situationen är jobben.

Jobben har varit regeringens mest prioriterade vallöfte i sju års tid. Med mindre än ett år kvar till nästa val kan vi konstatera att det har varit ett kapitalt misslyckande. Trots det skryt om 200 000 nya jobb som vi har hört i dag är det ett faktum att befolkningen har ökat med nästan en halv miljon under samma period. Samtidigt framhårdar man i sina påståenden att vi har arbetskraftsbrist och att arbetsutbudet behöver öka ytterligare. Det man framför allt har lyckats med från regeringens sida är att skapa ett stort överutbud på arbetskraft, framför allt lågkvalificerad arbetskraft. Den rådande situationen borde väl ändå en gång för alla slå fast att det inte är mer invandring som är lösningen på framtidens välfärdsutmaningar. Det stora problemet inom överskådlig tid är massarbetslöshet, inte generell arbetskraftsbrist. Där kan det ändå inte råda någon tvekan. Men visst, om man är ärlig i sin oro över den framtida personalrekryteringsproblematiken i välfärden måste man samtidigt göra något för att förbättra personalens villkor där. Åtgärdas inte dagens problem med kronisk underbemanning, stress, ofrivillig deltid, låga löner, delade turer och så vidare kommer varken svenskar eller för den delen invandrare att vilja jobba i den svenska välfärden i framtiden. Problemet ligger inte i första hand i brist på människor utan - möjligen - i brist på människor som vill och kan utbilda sig till att jobba i välfärden. Det brukar heta i debatten att det framför allt är antalet arbetade timmar som måste öka. Ändå har vi i dag drygt 100 000 deltidsarbetande i offentlig sektor som skulle vilja jobba mer än vad de får göra i dag. Skulle alla de som vill jobba heltid också få möjlighet att göra detta skulle det skapa uppemot 25 000 nya helårsarbetskrafter. Det är något som vi väljer att prioritera i vår budgetmotion, genom ett stimulansbidrag till kommuner och landsting. Det handlar om en övervägande majoritet kvinnor, och den här frågan

får därför en tydlig jämställdhetsprofil i det avseendet. Det räcker inte, fru talman, att - som Socialdemokraterna gjort i tolv år nu - prata och lova. Det räcker inte, och det duger inte att lägga över ansvaret för att lösa detta på kommunpolitiker. Om man menar allvar måste man visa det i konkret politik. Man måste vara beredd att skjuta till de resurser som krävs, annars är det inte något annat än klassisk plakatpolitik. (Applåder)

En utökad möjlighet, fru talman, till heltid i offentlig sektor är också en ambitionshöjning för välfärden. Det behövs fler händer i omsorgen, och det behövs fler händer i vården, inte minst om det ska vara möjligt att långsiktigt göra något åt den oroväckande minskningen av antalet vårdplatser. Det rör sig om ungefär 400 vårdplatser om året som försvinner, och det gör att vi halkar efter i ett internationellt perspektiv. Det leder inte bara till sämre tillgänglighet och sämre vård, utan det ökar också sjukhusrelaterad dödlighet, det ger längre vårdtid och det ger också en högre kostnad för vårdgivaren än vad som skulle behöva vara nödvändigt. Om den svenska hälso- och sjukvården framgent ska kunna hålla en hög internationell klass är frågorna om tillgänglighet helt avgörande. Det krävs att vi utvecklar och förnyar sjukvården, att kroniska sjukdomar behandlas i god tid och att patienter får en kvalificerad palliativ vård i livets slutskede. Fru talman! Det finns mycket att göra i välfärden, mycket mer än man hinner ta upp i en sådan här debatt. Det kräver satsningar. Den senaste tidens debatt om skattepolitiken har gett sken av att man måste välja, antingen satsningar på skattesänkningar eller satsningar i välfärden. Jag menar att den motsättningen inte är självklar. Jag vågar till och med påstå att med rätt prioriteringar kan man göra både och. Det visar vi i vår budgetmotion. Vi visar att genom att begränsa en kostsam invandring, effektivisera ett ineffektivt bistånd och prioritera om flera av regeringens misslyckade, missriktade skattesänkningar - krogmoms och annat - går det att göra satsningar i välfärden, satsningar på fler

vårdplatser, satsningar på trygghetssystemen, satsningar på äldreomsorgen och satsningar på skolan samtidigt som vi sänker skatten för vanligt folk, samtidigt som vi gör betydande förstärkningar av rättsväsendet, samtidigt som vi gör det billigare och enklare för de små och medelstora företagen att anställa, samtidigt som vi satsar 25 000 nya jobb på en stark och levande landsbygd och samtidigt som vi över budgetperioden har ett positivt finansiellt sparande. Det handlar, fru talman, bara om politisk vilja och prioriteringar. (Applåder)

anf.95 Gustav Fridolin (MP):

Fru talman! Jag sade i mitt anförande att det drar kallt i Europa. Minoriteter får det allt tuffare, och flyktingpolitiken leder till humanitära katastrofer. Det finns partier i Europa som driver på och pressar fram den här utvecklingen, partier som sätter människa mot människa och inte drar sig för att hetsa mot flyktingar eller minoriteter. Sverigedemokraterna vill vinna svenskarnas förtroende för att få representera oss i EU-parlamentet. Därför söker man nu samarbetspartner inför ett inträde i parlamentet. Jimmie Åkessons medarbetare berättar om möten med partier som inte ens Silvio Berlusconi eller Pia Kjaersgaard skulle vilja samarbeta med, såsom Front National, vars ledare dömts flera gånger för att ha förnekat förintelsen, eller Vlaams Belang i Belgien, vars föregångare var så extrema att de helt enkelt förbjöds. De här partierna har tre saker gemensamt: De är emot flyktingar, de är emot minoriteter och de är emot kvinnors rätt till abort. I allt fler europeiska länder ifrågasätts nu kvinnors rätt till sin kropp och möjlighet till abort.

Sverigedemokraterna brukar inte tala väl om EU, men när det kommer till abort säger de att de vill harmonisera reglerna med resten av Europa, alltså följa efter ett Europa där kvinnors rättigheter sätts på undantag. Den här politiken leder inte i första hand - det har vi sett

från länder där abort är förbjudet eller begränsat - till färre aborter utan till farligare aborter. Kvinnor dör när de inte får den vård de behöver och när de tvingas att resa någon annanstans för att genomföra en abort. Jag skulle vilja formulera min fråga till Jimmie Åkesson så här: Har du någon teori om varför det så ofta är organisationer där makten domineras av män som vill begränsa kvinnors möjligheter till abort?

anf.96 Jimmie Åkesson (SD):

Fru talman! Det var mycket på en gång, men om jag får koka ned det här handlar det om Europas framtid i någon mening och om att vi har ett förestående val till Europaparlamentet som är viktigt. Vi har ingen representant där i dag. Det vill vi naturligtvis ha, och vi kommer att göra vårt yttersta för att ta oss in också i det parlamentet. Vilka partier vi ska samarbeta med efter valet vet vi inte i dag. Det är mycket riktigt så som Gustav Fridolin påpekar: Vi sonderar terrängen, och vi tar reda på vilka intressanta partier det finns runt om i Europa och som kanske liknar oss. Naturligtvis är det minst lika viktigt att ta reda på vilka som inte liknar oss. Det måste man veta sedan. Gustav Fridolin vet likaväl som jag att det är viktigt att tillhöra en partigrupp i Bryssel för att få möjlighet till talartid, resurser och sådana saker. Det är en viktig sak, men vi klarar detta alldeles utmärkt själva utan Gustav Fridolins hjälp. När det sedan handlar om den mer konkreta politiken ställde Gustav en fråga om abortpolitiken. Jag har aldrig talat om att förbjuda abort. Det är en taskig och direkt ohederlig typ av argumentation, där man försöker klistra på mig åsikter jag inte har. Däremot är jag - och det har jag aldrig hört Gustav Fridolin nämna i något sammanhang - bekymrad över de höga aborttalen i till exempel Sverige. Det gör mig väldigt bekymrad. Jag tycker att det är så pass bekymmersamt att det är värt att lyfta till diskussion. Det är något vi bör tala mer om och hitta en långsiktig lösning på, utan att förbjuda fri abort. Det är naturligtvis ingen väg för Sverige att gå. Håller inte Gustav Fridolin

med om att 30 000-40 000 aborter i Sverige varje år är ett problem? (Applåder)

anf.97 Gustav Fridolin (MP):

Fru talman! Jimmie Åkesson har helt rätt: I EU-parlamentet samarbetar man i partigrupper, och att ge sitt stöd till Jimmie Åkesson i EU-parlamentsvalet är också att ge sitt stöd till de partier som Jimmie Åkessons parti väljer att samarbeta med. Ni har däribland träffat Front National och Vlaams Belang, som jag nämnde. Vi ser i Europa hur kvinnors rättigheter sätts på undantag, delvis frampressade av partier som dessa. Det brukar börja med att man säger att man vill begränsa aborträtten lite grann. När man har kommit så långt tar man nästa steg och nästa steg. Resultatet ser vi i länder där aborträtten är så begränsad att kvinnor drabbas när de söker vård och att kvinnor till och med dör därför att de inte får en möjlighet till en legal, i sammanhanget relativt ofarlig abort. Jimmie Åkesson svarade inte på detta. Han svarade genom att ställa en motfråga. Men min fråga kvarstår obesvarad. Det ni sade för några månader sedan om att begränsa aborträtten, gäller det inte längre? Är Sverigedemokraterna inte längre med de här partierna om att aborträtten ska begränsas?

anf.98 Jimmie Åkesson (SD):

Fru talman! Jag vet inte vilka de partierna är. Vi träffar partier och sonderar terrängen, som jag sade. Men att gå så långt som att säga att vi stöder deras abortpolitik är orimligt och omöjligt, eftersom vi fortfarande inte vet vilka partier vi kommer att samarbeta med. Jag får väl återkomma till den frågan. Jag vidhåller ändå att det är en djupt ohederlig argumentation att klistra på oss deras politik. Vi vet också att det ser mycket olika ut i olika länder, vilket har historiska och religiösa förklaringar och har väldigt lite med mig att göra. Jag känner mig inte särskilt skyldig till att kvinnor runt om i Europa far illa av illegala

aborter. Det gör jag faktiskt inte. Det finns säkert andra som har ansvar för det, men jag har faktiskt inget ansvar för det. Jag tycker inte heller, Gustav Fridolin, att du är trovärdig i dina försök att klistra dem på benen på mig. (Applåder)

anf.99 Annie Lööf (C):

Fru talman! Jimmie Åkesson har nu pratat om allt vackert som han vill lägga pengar på. Problemet är att hela finansieringen gör att budgeten är ett enda stort, ihåligt, brunt luftslott. Man planerar att finansiera reformer med 118 miljarder kronor de kommande åren genom minskad invandring. Detta baseras på en beräkning från riksdagens utredningstjänst som anger en siffra mellan 19 och 50 miljarder kronor. Det är ganska långt ifrån de 118 miljarder kronor som Sverigedemokraterna har fått ihop. Resten är alltså hobbysnickrade beräkningar helt utan verklighetsförankring. Jag skulle vilja citera några av alla de ekonomer som ifrågasätter hur Sverigedemokraterna har räknat. Stefan Fölster, som är professor i nationalekonomi, säger: Det finns i dag inga beräkningar av nettoeffekten av invandringen. Stoppa vi invandringen skulle vi kanske kunna spara kortsiktigt, men vi förlorar långsiktigt. Lars Jagrén, som är chefekonom på Företagarna, hävdar att besparingar på invandring, integration och bistånd på mer än 50 miljarder bygger på oseriösa antaganden och saknar förankring i verkligheten. Jan Ekberg, professor i nationalekonomi vid Linnéuniversitetet, konstaterar: Det går inte att räkna så. Svenskt Näringslivs ekonom Li Jansson menar att kalkylen är amatörmässig och osannolik. Min fråga till Jimmie Åkesson är: Anser Jimmie Åkesson själv att kalkylerna på 118 miljarder kronor är förtroendeingivande?

anf.100 Jimmie Åkesson (SD):

Fru talman! De är åtminstone både bättre och mer förtroendeingivande än Annie Lööfs och regeringens beräkningar, för ni har ju inga över huvud taget, och det gör det hela ganska svårt att diskutera. (Applåder) Det finns liksom inget alternativ att utgå från. Så, ja, vi har den mest trovärdiga beräkningen. Sedan är det alldeles riktigt att detta är oerhört svårt att räkna på. Men vi har med stöd av riksdagens utredningstjänst och med stöd av annan forskning gjort vårt yttersta för att få det så korrekt som möjligt. När vi inte har varit säkra har vi gjort så här. Du nämner till exempel ekonomen Li Jansson, som kritiserar oss. Hon kritiserar oss därför att vi menar att nyanlända invandrare generellt konsumerar välfärd i högre grad än infödda svenskar. Det finns inga sådana siffror som är övergripande. Men det finns i detalj siffror som man kan utgå från som visar att det finns en kraftig överrepresentation. Men vi väljer att räkna med en överrepresentation på ungefär en och en halv gång. Det menar jag är att ta i i underkant, just för att försöka vara så trovärdig som det går där det inte finns klara siffror att tillgå. Jag menar alltså att det är en mycket trovärdig beräkning, väsentligt mer trovärdig än Annie Lööfs och regeringens. Med tanke på regeringens, Finansdepartementets och Anders Borgs förmåga att göra prognoser under de senaste åren är det lite förmätet och blir lite märkligt när man kritiserar oss för vår förmåga att räkna. Tycker man att man är så trovärdig själv när det handlar om att räkna långsiktigt? Jag är tveksam till det. (Applåder)

anf.101 Annie Lööf (C):

Fru talman! Anledningen till att jag tar upp frågan är att detta ska finansiera alla era fina satsningar som ni snackar om. Faktum kvarstår: Ekonom efter ekonom sågar dessa hobbyberäkningar - det stämmer. Inte ens riksdagens utredningstjänst menar att man kan använda de

siffror som ni talar om på det sättet. Det här är ett citat från det RUT-uppdrag som Sverigedemokraterna har beställt som de har glömt att ta med: "Beräkningarna kan därmed inte utgöra underlag för att bedöma den statsfinansiella effekten av denna del av invandringen på längre sikt. - - - De beräknade nettoutgifterna kan inte heller rakt av tolkas som en potentiell besparing." Med detta som grund kan man inte se Sverigedemokraternas budget som något annat än ren, brun populism. Jag skulle till sist vilja fråga Jimmie Åkesson: De som kommer hit för att jobba eller de som flyr undan bomber, krig och förtryck, vilka är det Jimmie Åkesson vill stoppa vid gränsen? (Applåder)

anf.102 Jimmie Åkesson (SD):

Fru talman! Sådana typer av uttryck som "brun populism", vad är det? Vi kan väl försöka hålla debatten på någorlunda respektfull och sansad nivå och inte ta till den typen av uttryck. Det är fortfarande så, fru talman, att regeringen inte har några egna beräkningar på detta. Regeringen har inget alternativ. Man presenterar inget alternativ till våra beräkningar. Då kan man ju stå här och i svepande ordalag kritisera de beräkningar som vi har lagt ned oerhört mycket tid och resurser på och som är de mest trovärdiga och mest korrekta som finns i Sverige i dag. Det kan man naturligtvis göra. Men är man verkligen trovärdig i det, när man inte kan tala om vad invandringen faktiskt kostar? Det kan man ju inte. Annie Lööf kan inte tala om vad invandringen kostar. Men det kan jag göra, för jag har räknat på det. Det är den stora skillnaden. Sedan kan vi hålla på att kasta olika epitet på varandra. Men jag vill inte spela det spelet med Annie Lööf. (Applåder)

anf.103 Jonas Sjöstedt (V):

Fru talman! Det som slår mig när jag lyssnar på Jimmie Åkesson när han talar ekonomisk politik är hur väldigt likt det är vår regerings sätt att tänka runt ekonomi. Många av de avgörande beslut som regeringen har tagit om skattesänkningar har Sverigedemokraterna slutit upp bakom. Ett exempel är den sänkta bolagsskatten, som är väldigt dyr. Det är framför allt de stora bankerna, som redan gör enorma vinster, som vinner på det. Det har vi talat om tidigare. Det gäller privatiseringarna i välfärden, där Sverigedemokraterna stöder tvångs-LOV, att man ska tvinga kommunerna att privatisera äldreomsorgen, så att fler resurser kan dras ur välfärden. Nu stöder ni det femte jobbskatteavdraget. Det är den dyraste satsningen som regeringen gör i sin budget. Den kostar 12 miljarder kronor. Det som är typiskt för jobbskatteavdraget är att den som har en hög inkomst får ett högre avdrag i kronor och att den som har en låg inkomst får ett lägre avdrag i kronor. Det innebär att man förstärker inkomstklyftorna. Det jag tycker är fel av er att ni har varit med om att sänka skatten och sedan säger att det är bristande resurser till välfärden och skyller det på invandringen. Nej, det beror ju på en politik som ni är med och stöder att det inte finns resurser till välfärden. Jag tycker att det är en ohederlig argumentation. Det är visst så att man väljer vad man lägger pengar på, och man kan inte få allt. Men ni påstår att ni kan få allt. En annan effekt av jobbskatteavdraget som är själva kärnpunkten är att den som har haft otur att vara sjuk och den som är arbetslös och har blivit av med jobbet inte får någon sänkt skatt alls. Den får inte en enda krona i sänkt skatt. Men en höginkomsttagare som tjänar riktigt bra kan tjäna tiotusentals kronor per år på jobbskatteavdragen. Var finns rättvisan, Jimmie Åkesson? Vad är det som är rättvist med att den som har blivit sjukskriven inte får någon skattesänkning medan den som är höginkomsttagare får tiotusentals kronor i skattesänkning? Är det en politik för rättvisa?

anf.104 Jimmie Åkesson (SD):

Fru talman! När man läser Vänsterpartiets budgetmotion slås man av en sak. Vänsterpartiet vill höja inkomstskatten, höja bensinskatten och höja bolagsskatten. Vänsterpartiet vill återinföra direkt skadliga skatter som förmögenhetsskatt och gåvoskatt. Inte ens när man har dött ska man komma undan Vänsterpartiets skattearm. Vänsterpartiet vill återinföra arvsskatten. Skatt, skatt och skatt. Det verkar lite grann som att hela Jonas Sjöstedts existens på något sätt går ut på att beskatta människor så mycket som möjligt och göra det så svårt som möjligt för vanliga människor att leva sina egna liv. Ja, det finns en skillnad där eftersom jag inte ser på vare sig det svenska samhället eller världen på det sättet. Jag är alldeles övertygad om att det i dag finns ett behov av att stimulera den inhemska ekonomin. Därför är det rimligt att vi ger vanliga människor som arbetar lite mer i plånboken så att de kan konsumera och så att de som arbetar i Konsum, i den stora elektronikkedjan eller någon annanstans inom handeln kan få behålla sina jobb i en tid då efterfrågan på svenska produkter i omvärlden inte är lika stor som tidigare. Då behöver vi denna typ av stimulanser. Problemet här är att Vänsterpartiet inte förstår detta, utan Vänsterpartiet tror att vi långsiktigt kan bygga på för att göra det dyrare för människor att arbeta och att vi inte behöver några stimulanser för den inhemska ekonomin för att långsiktigt klara jobben. Jag menar att det är en felaktig analys. Jag förstår den. Den är inte ny. Man har byggt många samhällen runt om i världen på denna typ av analyser. Det har inte gått så bra. Jag vill därför inte göra det i Sverige. (Applåder)

anf.105 Jonas Sjöstedt (V):

Fru talman! Jag ställde en rak fråga till Jimmie Åkesson. Varför ska en höginkomsttagare få tiotusentals kronor i sänkt skatt, medan den som

är sjuk eller arbetslös inte ska få en enda krona i sänkt skatt med Sverigedemokraternas politik? Jag fick inget svar. Sedan talade Jimmie Åkesson om att man ska stimulera efterfrågan. Hur gör man det bäst? Det gör man genom en vänsterpolitik. Vi sänker skatten för de sjuka och de arbetslösa. Vi tycker att det är rättvist. Vi höjer studiemedlet för studenterna. Vi sänker skatten på hyresfastigheter så att hyrorna kan sänkas. Vi höjer inte inkomstskatten för någon som tjänar under 30 000 kronor i månaden, och det är de flesta människor. Vi sänker skatten för dem som är med i fackföreningar och a-kassan. Det är att satsa på de grupper som har låga inkomster. Det är det mest effektiva sättet att stimulera ekonomin. Jimmie Åkesson sänker skatten för storbankerna, och han sänker skatten för sig själv. Konsumkassörskan som du, Jimmie Åkesson, talade om får bara hälften av det som du får i skattsänkning med det femte jobbskatteavdraget. Det är skillnaden mellan högerpolitik och vänsterpolitik. Det är skillnaden mellan dig och mig, Jimmie Åkesson. Men du har fortfarande inte svarat på varför den sjuka och den arbetslösa ska ha högre skatt än den som har turen att ha ett arbete. (Applåder)

anf.106 Jimmie Åkesson (SD):

Fru talman! Jag kan också ställa tio olika frågor. Sedan kan jag i min andra replik uppehålla mig vid den fråga som jag inte fick svar på. Det är inte särskilt hederligt, men det är en taktik som man kan använda sig av. Fru talman! Här handlar det om ett batteri av åtgärder där Jonas Sjöstedt skjuter in sig på en enskild skattesänkning. Som Jonas Sjöstedt är mycket väl medveten om är vi överens när det gäller till exempel förslaget att höja brytpunkten för statlig skatt. Varför är vi överens om det? Jo, därför att jag delar analysen att det inte har någon jobbskapande effekt över huvud taget, till skillnad från skattesänkningar för vanliga människor. En skattesänkning för Konsumkassörskor, för poliser och för dem som arbetar i välfärden har

en effekt. Men en skattesänkning för dem som tjänar allra mest har inte någon jobbskapande effekt, och därför behöver vi inte den skattesänkningen. Då riktar jag hellre denna skattesänkning till pensionärer, till dem som är sjuka, till dem som behöver a-kassa och så vidare. I detta avseende har jag en fullt balanserad och rimlig utgångspunkt. (Applåder)

anf.107 Jonas Sjöstedt (V):

Fru talman! Riksdagskolleger! Åhörare! Vi lever i trianguleringens tid. Jag förstår att många människor inte bryr sig om detta ord speciellt mycket. Men om man ska förstå den valrörelse som nu börjar ska man fundera på vad detta ord egentligen innebär. Det innebär framför allt att partierna försöker likna sina motståndare för att ta bort egna svagheter och försöka röra sig närmare de andra i politiken. Då blir det samling i mitten. Det är till exempel därför som Moderaterna låtsas vara ett arbetarparti trots att de inte är det. Det är triangulering. Det är nog också därför som Socialdemokraterna godtar så mycket av de borgerliga skattesänkningarna. Man försöker likna varandra, lurpassa på varandra och ta över delar av varandras politik. Jag tror att detta är dåligt för det politiska samtalet i Sverige. Jag tror att det tar bort ideologin och idéerna ur debatten, men de kommer att behövas i denna valrörelse. Vad händer i en politisk debatt där alla samlas runt mitten och försöker likna varandra så mycket som möjligt? Där blir politiken i stället inriktad på utspel och på personer och mindre på långsiktigt innehåll. Då fokuseras politiken på vad de osäkra mittenväljarna, som har det ganska bra, vill höra. Då finns det mycket lite plats för den som är sjukskriven och inte har så mycket röst i samhällsdebatten. Då är det få som lyfter fram situationen för de ensamma föräldrarna med barn som kämpar varje månad för att betala räkningarna och hålla näsan ovanför vattenytan. Detta präglar det politiska samtalet. I en sådan diskussion passar det inte in att diskutera omfördelning av makt och

rikedom så att vi får ett samhälle med ökad jämlikhet. Men jag tror på ett jämlikt samhälle. I denna debatt passar inte de svåra frågorna i klimatsdiskussionen in. Kan vi i förlängningen arbeta för en ekonomisk tillväxt som bygger på ständigt ökande materiell konsumtion? Jag tror inte det. Jag tycker att den frågan hör hemma i valdebatten. I en sådan diskussion talas det alltför lite om de elever och de barn som misslyckas i den svenska skolan därför att det är viktigare att kunna välja än att alla elever får ett bra skolexamenresultat. Vänsterpartiet ställer inte upp i detta svenska mästerskap i triangulering. Vi har en politik som skulle förändra villkoren, mer än på marginalen, för många människor i Sverige. Politik gynnar alltid olika människor och olika grupper i samhället. Där gör man ett val. Det är inte så svårt att läsa ut vad denna regerings politik har inneburit och vem som har vunnit på den.

Höginkomsttagarna är rikare än någonsin. Storbankerna plockar ut större vinster än någonsin. De som gör vinst i välfärden har fest varje dag. Men vi ser också hur inkomstklyftan växer i Sverige. Vad väljer vi? Vad skulle vänsterpolitiken innebära? Jo, den skulle till exempel innebära att inkomstklyftorna minskar i det svenska samhället. När inkomstklyftorna minskar mellan rika och fattiga, minskar de också mellan kvinnor och män därför att det hänger ihop. Sänker man skatten för de allra rikaste, sänker man den framför allt för män. Slår man sönder sjukförsäkringen för de långtidssjukskrivna drabbar det framför allt kvinnor. Dessa saker hänger ihop. En politik för rättvisa blir därmed också en feministisk politik. Vi satsar särskilt på dem som är mest utsatta i dagens svenska samhälle. Det handlar om de ensamstående föräldrarna som vi menar ska ha ett högre underhållsstöd och ha rätt till barnomsorg på obekvämt arbetstid. Vi vill också satsa på förskola och fritis. Där läggs grunden för Sveriges framtid. En annan grupp som har fått stå tillbaka under de senaste åren är stora delar av dem som är unga i Sverige i dag och som nu växer upp. Vem är det som inte kan få ett fast arbete i Sverige i dag? Det är

till exempel majoriteten av de unga. Den sortens land har Sverige blivit. Det är ungdomarna som väntar på sms:et i mobiltelefonen där det sägs om de får arbeta i morgon eller inte. Det är de som väntar på beskedet om vikariatet förlängs nästa månad eller nästa vecka. Det är de som inte kan planera sin framtid. De betalar priset för Alliansens politik. Men vi satsar på de unga. Vi menar att fasta anställningar ska vara det normala och att otrygga jobb ska vara undantaget när man behöver tillfällig förstärkning. Vi satsar på utbildning på fler platser i högskolan. Vi vill höja studiemedlen som har släpat efter. Och inte minst satsar vi på att bygga bostäder. Det är ungdomarna som betalar priset för att vi inte har byggt ordentligt i Sverige på många år. (Applåder)

Det är de som flyttar runt bland bostäder med andrahandskontrakt. Det är de som blir uppskörtade på alldeles för mycket pengar när det är bostadsbrist och bostäder hyrs ut i andra hand. Man kan bara göra en sak för att komma åt detta. Det är att bygga fler hyreslägenheter. Vi satsar på klimatet. Vi ökar investeringarna mer än något annat parti på de områden där vi vet att vi kommer att kunna begränsa utsläppen. Det handlar om att renovera de slitna bostäderna, bygga ut järnvägen och satsa på den förnybara energin. Vi måste bygga om Sverige för att klara klimatet. Vi satsar även på välfärden. När regeringen har lagt 27 gånger så mycket på att sänka skatten som på välfärden gör vi lite grann tvärtom. I dag märker också människor runt om i Sverige att det finns för få vårdplatser och att det är för stora grupper på fritis. Då är det dags att lägga om politiken. Vi väljer alltså att satsa på jämställdheten, på de unga, på klimatet och på välfärden. Vi menar att det är riktig politik som inte faller i trianguleringsfällan. I dag är det enligt Konjunkturinstitutet 7 000 färre som arbetar i kommuner och landsting än det var 2006, trots att vi har blivit 440 000 fler svenskar. Det beror till stor del på att vi har valt att skjuta över välfärden till de privata finansierarna. Där försvinner jobben och blir i stället privata

vinster i skatteparadis. Vill vi ha en rimlig välfärd behövs både att vi fördelar resurserna på ett annat sätt och att vi sätter stopp för privatiseringsexperimentet i den svenska skolan, sjukvården och äldreomsorgen. Det kanske tydligaste - och kanske också det märkligaste - exemplet på triangulering är Moderaternas nya logotyp. Man försöker kalla sig ett arbetarparti. Det gör det parti som genom sin historia har gått emot i stort sett varje föreslagen reform som har förbättrat den svenska arbetarklassens villkor. Det partiet är fräckt nog att kalla sig ett arbetarparti. Tydligare kan det knappast bli. Ett riktigt arbetarparti låter inte de otrygga jobben bli fler. Ett riktigt arbetarparti begränsar arbetsgivarnas möjlighet att begränsa visstidsanställningar. Det tar krafttag mot det som blir alltmer vanligt på svensk arbetsmarknad, nämligen att man hänsynslöst utnyttjar arbetskraft från andra länder, om det så är i bärskogen, bland lastbilschaufförer eller i restaurangkök. Ett riktigt arbetarparti gör någonting åt att man missbrukar bemanningsföretagen genom att sparka gamla trotjänare och i stället ta in bemanningsanställda. Ett riktigt arbetarparti bedriver en skattepolitik som gynnar lågavlönade och hyresgäster. Regeringens skattepolitik ger vad man än säger mycket mer till den som har mest, och snart spricker Sverige sönder i en liten elit som har mer än den behöver och många som kämpar för att få vardagen att gå ihop. Vi har en annan skattepolitik: Vi sänker skatten för många långinkomsttagare i och med att de får avdragsrätt för avgift till a-kassa och fackförbund.

Vi höjer inte inkomstskatten för någon som tjänar mindre än 30 000 kronor i månaden. Ett riktigt arbetarparti har en politik för arbete. Hur ska en sådan se ut? Ja, dagens politik har misslyckats, och det enda regeringen kan säga är att vi ska fortsätta med mer av det som inte har fungerat. Vi kan dock använda det ekonomiska utrymmet annorlunda. Vi kan använda det till bostadsbyggande och till att bygga upp infrastruktur. Vi kan göra satsningar på förnybar energi som skapar både arbete och exportframgångar. Vi behöver fler som arbetar på våra

sjukhus och i äldreomsorgen, där alltför många får stressa alltför mycket. Fler arbetslösa behöver få en bra yrkesutbildning som gör att de kan ta de arbeten som finns. Så ser en politik för ett riktigt arbetarparti ut, och inget av det får vi med dagens regeringspolitik. Det finns dock ett alternativ, och för det alternativet krävs det en annan politik - en ny logotyp räcker inte. (Applåder)

anf.108 Statsminister Fredrik Reinfeldt (M):

Fru talman! Gustav Fridolin lovade att dagens opposition ska vinna valet nästa höst och byta plats med regeringen. Som jag förstod det på Gustav Fridolin var det redan klart. Jag har lärt mig att vara lite mer ödmjuk och att överlåta åt väljarna att avgöra det, men frågan är var Jonas Sjöstedt tror att Gustav Fridolin placerade Vänsterpartiet. I mitten av nästa mandatperiod firar Vänsterpartiet 100 år. Frågan är vad ni ska fira - kryperi för kommunistiska diktaturer över hela världen, med uppslutning bakom Sovjetunionen som det största lågvattenmärket? Ni har haft framgång i vissa val; 1998 blev Vänsterpartiet väldigt starka. Nu hade man makt att påverka Göran Persson, som var kraftigt försvagad. Vad gjorde man? År 2000 höjde man brytpunkten, år 2001 höjde man brytpunkten och 2002 höjde man brytpunkten för statlig inkomstskatt. Mandatperioden därefter accepterades en breddning av förmögenhetsskatten och borttagandet av arvs- och gåvoskatten. Det var skattelättnader på 20 miljarder, riktade till dem som tjänar mest och är mest välbeställda.

Vänsterpartiet hade inget att invända och använde inte sin makt till att påverka. Det är Vänsterpartiet när det kan och när det har inflytande - när det är på riktigt, Jonas Sjöstedt. Nu är frågan: Vad är det ni ska fira på hundraårsdagen - är det att ni har lyckats med bedriften att finnas som parti i 100 år utan att bära regeringsmakt i en enda minut? Det är den stora frågan. Om man inte använder det inflytande man får av

väljarna blir man en ljudkuliss, Jonas Sjöstedt - en ljudkuliss ingen bryr sig om. Frågan väljarna måste ställa sig är: Ska man rösta på ett parti som aldrig gör skillnad, som alltid viker ned sig och som, om jag förstår det rätt, redan nu har övergivit idén att vara en del av en möjlig regeringsseger nästa höst?

anf.109 Jonas Sjöstedt (V):

Fru talman! När jag hörde Fredrik Reinfeldt stå och lite grann försöka läxa upp mig kom jag på att han påminde om någon. Det tog en liten stund innan jag kom på vem det var han påminde om, men det är Tyko Jonsson. Tyko Jonsson visas på svensk tv varje julafton; han är pappa till Karl-Bertil Jonsson. I ett bestämt avsnitt av filmen skäller han ut sin son därför att sonen har delat med sig till de fattiga. Tyko Jonsson tror nämligen att alla som frivilligt ger bort någonting är kommunister. Jag tror att Fredrik Reinfeldt ska lära sig att alla som frivilligt vill dela med sig av någonting - alla som tror på rättvisa och jämlikhet - inte är kommunister. Ta till dig det, Fredrik Reinfeldt! (Applåder)

anf.110 Statsminister Fredrik Reinfeldt (M):

Fru talman! Idén med replikskiftena är att man ska svara på frågor som ställs, Jonas Sjöstedt. Det är en del av demokratins idé, och den tycker jag är väldigt värdefull och viktig. Nu påpekade jag att Vänsterpartiet hade ett stort inflytande 1998. Jag satt själv i riksdagen då. Ni nådde 12 procent, och det var en kraftigt försvagad Göran Persson. Då fanns det möjlighet att göra allvar av allt det Jonas Sjöstedt just har hållit ett långt anförande om. Ni prövades dock på riktigt, i verkligheten, och började höja brytpunkten för statlig inkomstskatt - inte en eller två utan tre gånger, Jonas Sjöstedt. Mandatperioden efter följde borttagen arvs- och gåvoskatt och breddad förmögenhetsskatt. Spelar det ingen roll vad man gör i verkligheten om man bara håller brinnande tal som säger något annat? Är inte det en del av de demokratiproblem Jonas

Sjöstedt påpekade? De stora frågorna är: Använder Vänsterpartiet sitt inflytande till att vara något annat än en ljudkuliss? Gör ni verkligen skillnad i svensk politik? Ställer ni krav? Kanske är det som Gustav Fridolin säger: Ni har redan vunnit, men Jonas Sjöstedt får inte vara med.

anf.111 Jonas Sjöstedt (V):

Fru talman! Mycket av det som är bäst i Sverige och mycket av det jag tycker gör Sverige till det land jag fortfarande är stolt över kommer från vänstern. Mitt parti har, trots alla de brister och fel vi sannerligen har haft i historien, varit först med att föreslå många av de avgörande reformerna. Det gäller löntagarnas trygghet, barnbidrag, utbyggnad av barnomsorgen, rättigheter för homosexuella och avskaffande av aga i skolan. Det har funnits en ådra av progressivitet, av att alltid vilja driva på och komma framåt. Sedan övertar ni den politiken efter hand och kallar den er egen. Den kommer dock från vänster. Jag är stolt över att vi har varit en sådan pådrivare i sociala frågor och i värderingsfrågor. Så är det också i kommunerna i dag. Vilka kommuner är det som satsar på de lågavlönade? Vilka inför avgiftsfri kollektivtrafik? Jo, det är vänsterns kommuner. Det gör ett riktigt arbetarparti. Ett parti som låtsas vara ett arbetarparti gör tvärtom, och det gör din regering, Fredrik Reinfeldt. (Applåder)

anf.112 Göran Hägglund (KD):

Fru talman! Jag vill börja med att konstatera att Sverige är ett av världens bästa länder att bo i. Kanske förvånar beskrivningen den som enbart följer medierapporteringen om till exempel sjukvården i vårt land. Det är ju så att det som inte fungerar, enskildheter som brister, är det som får uppmärksamheten, och det är förstås i sin ordning. Brister ska uppmärksammas för att kunna åtgärdas, men helheten och framstegen speglas mer sällan. Det är därför som det finns skäl att

berätta om hur den svenska hälso- och sjukvården faktiskt står sig. På sjukvårdsområdet finns det väldigt mycket data om hur den faktiska situationen ser ut, oavvisliga fakta, och låt mig få nämna en del.

Antalet vårdcentraler och tillgängligheten till vården har ökat, vårdcentralerna med över 20 procent. Vi har systematiskt jobbat med att beta av de vårdköer som vänstersidan lämnade efter sig. Mer pengar än någonsin tidigare går till vårdområdet. Gömda och papperslösa har fått rätt till vård. Vi reformerar psykiatri. Vi har sjösat en tydlig strategi för att bekämpa cancer. Vi har fler läkare och sjuksköterskor än någon gång tidigare. Vi har fler arbetade timmar i vården. Vi har patienter som är allt nöjdare. Vi har högre kvalitet på vården än någonsin. Allt det här finns det siffror på. Det är kalla fakta. Sedan 2006 har de samlade utgifterna på välfärdsområdet ökat med 67 miljarder kronor i fasta priser. För enbart hälso- och sjukvården handlar det om en ökning med över 28 miljarder kronor. Omvandlat till procent innebär det en ökning med 13,4 procent. Vi har lyckats väl i Sverige. Den som inte tror det när jag säger det kan ta del av internationella jämförelser, nu senast i publikationen Eurohealth . Den ges ut av European Observatory on Health Systems and Policies, som är ett samarbete mellan WHO, EU-kommissionen, europeiska regeringar och Världsbanken. I det senaste numret publiceras slutsatserna av en studie över hur väl 43 länder i vår del av världen lyckas med sin politik för att främja hälsa. Sverige pekas ut som bäst i Europa. Och forskarna bakom artikeln hävdar att om övriga länder bedrev samma politik som vi gör i Sverige skulle nära 2 miljoner liv årligen kunna räddas i Europa. Det är nästan ofattbart - 2 miljoner liv årligen! Det här är fakta och en grund för fortsatta diskussioner om vårdfrågorna. Vi har utmaningar, men ingen är betjänt av överdrifter, halvsanningar eller rena rama lögn. Fru talman! Förra hösten tog jag initiativ till en etisk plattform för vård och omsorg. Och nyligen kunde vi meddela att en överenskommelse har nåtts mellan inte mindre än 17

fack- och arbetsgivarorganisationer. Bland dem finns SKL, Kommunal, Vårdföretagarna och Vårdförbundet. Överenskommelsen ger patienterna och allmänheten rätt att få veta vårdgivarens kvalitet, ekonomi och anställningsvillkor. Allt ska redovisas öppet. De 17 organisationerna har bitvis förstås olika intressen, åsikter och värderingar. Överenskommelsen är en bekräftelse på att det går att samla kring det som det faktiskt borde handla om, om vårdens kvalitet. De har visat att de kan enas om ett antal grundläggande förutsättningar och krav för att bedriva vård med god kvalitet oavsett driftsform. Jag önskar att jag kunde säga att vi politiker alltid är lika vidsynta. Men tyvärr har både Socialdemokraterna och inte minst Vänsterpartiet valt att göra vårdens driftsform, inte innehåll och kvalitet, till stridsfråga inför nästa val - detta trots att sjukvården är allmän i Sverige, tillgänglig för alla och alla har rätt till den vård som man behöver. Den vård och omsorg som patienter valt hotas alltså med stopp och stängning efter valet, oavsett vårdens kvalitet eller popularitet. Människors egna val hotas av vänsterns dogmatism. Den svenska sjukvården har förbättrats rejält under senare år och är bättre än någonsin tidigare. Vi lever i en fantastisk tid där vi kan bota och lindra alltmer. Nya behandlingsmetoder och läkemedel öppnar ständigt nya möjligheter i takt med att kunskapen ökar. Som en följd uppstår nya utmaningar som vi måste ta oss an. Numera mäter och jämför vi vårdens kvalitet. Därmed blir det tydligt att det finns omotiverade skillnader i vården. En utmaning handlar om att säkerställa att sjukvården är likvärdig oavsett om vi bor i Ystad eller Haparanda, oavsett ålder, etnisk bakgrund och socioekonomisk tillhörighet. Oavsett allt har vi rätt till vård på lika villkor. Sverige tillhör de länder som inom OECD ligger i topp när det till exempel gäller antalet sjuksköterskor och läkare per 100 000 invånare. Vi är, efter Cypern, det land inom OECD som har minst antal läkarbesök per invånare. Ända vill inte tiden räcka till för vår personal att ägna tillräckligt med

omsorg för den enskilde patienten. Det här går inte riktigt ihop. En utmaning är att ge de anställda i vården möjlighet att använda sin kunskap till just det som de är utbildade för. Mer av arbetstiden måste användas för patientmöten. Det var därför som vi förra veckan utsåg en samordnare för att analysera och bekämpa onödiga uppgifter som tynger många av vårdens medarbetare. Vi måste också snabbare dra nytta av fördelarna med ny teknik, nya behandlingsmetoder och läkemedel. Väntetiderna måste ytterligare förkortas så att patienterna får den vård som de har rätt till. Vården för de mest sjuka äldre måste bli mer sammanhållen. Utmaningarna kommer inte att bli lätta att hantera för landets landsting, särskilt inte för de små. Att hålla hela bredden av förmågor som krävs i dag, och som ännu mer kommer att krävas i morgon, är och blir inte enkelt. På den nationella nivån har jag sett det som nödvändigt att ta många initiativ för att åstadkomma bokstavligen livsviktiga förändringar genom överenskommelser, belöningssystem och dialoger med landsting om väntetider, patientsäkerhet, cancer, psykiatri, multisjuka äldre och mycket annat. Sättet att organisera vården innebär restriktioner som gör att vi inte kommer så långt som jag skulle vilja och som vi borde kunna göra.

Det går för långsamt i en tid när möjligheterna varje dag, fantastiskt nog, blir större och våra krav självklart ständigt ökar.

Arbetsfördelningen mellan staten och landstingen begränsar vad vi kan åstadkomma. Jag vill medverka till ett konstruktivt samtal om hur vi bygger vidare på det fantastiska som vi har. Låt oss diskutera hur vi bäst möter morgondagens krav och alltid har patientens bästa i fokus. Det är min övertygelse att vi behöver en bättre nationell samordning av vården för att möta framtiden. Jag tror att staten bör ta ett större ansvar för att vi ska klara av att ge varje patient i hela landet en god vård på lika villkor. Jag är inte främmande för att ompröva väldigt mycket, inte ens främmande för att pröva frågan om ett förstatligande av sjukvården om det skulle krävas för att förbättra den. Det är dags

för en genomgång av arbetsfördelningen mellan olika instanser. Fru talman! Vi håller internationell toppklass i vården, men jag är säker på att vi kan bli ännu bättre. (Applåder)

anf.113 Gustav Fridolin (MP):

Fru talman! Jag begärde ordet eftersom det var en fråga som jag återkom till i socialministerns och mitt tidigare replikskifte och som jag också ställde till statsministern utan att ha fått svar på. När vi diskuterar klimat i Sverige är ofta svaret från Alliansen att det som vi kan göra är så lite att det inte spelar någon roll. Som jag sade i mitt anförande tror jag inte på den retoriken. Jag ser ingen motsättning i att göra saker här hemma, vara ett globalt föredöme, visa att det går att bygga en bra ekonomi och att samtidigt ta ett klimatansvar och bidra i det internationella klimatarbetet. Problemet med Alliansens politik har varit att man inte riktigt gjort något av det. Den svenska klimatpolitiken i Sverige halkar efter. Samtidigt lever vi inte upp till de löften som vi gett i internationella klimatförhandlingar. Där har Sveriges löfte motsvarat att vi ska ge 2 miljarder i investeringar i klimatsatsningar i de fattigaste länderna och att det ska vara pengar utöver biståndet. Första budgeten som Alliansen lade fram efter det att det löftet var givet hedrade man halva löftet. Man anslog 1 miljard, och varenda krona var avräknad från biståndet och taget från de medel som vi skulle ge till de fattigaste av fattiga. Inför Alliansens budgetförhandlingar var jag väldigt glad att Kristdemokraterna gick ut och sade: Detta vill Kristdemokraterna ändra på. Man var tydligt med att de, som man skrev i en tidning, vill skjuta till mer pengar för att täcka de extra kostnaderna som klimatförändringarna tillför och att de vill ha ett utökat klimatbistånd. När sedan Alliansens budget kom visade det sig att man inte bara en gång hade halverat den miljard som man från början lade på klimatinvesteringar i de fattigaste länderna utan två gånger halverat den, först från 1 miljard till en halv miljard

och nu till 250 miljoner nästa år. Tycker Kristdemokraternas ledare Göran Hägglund att det är ett rimligt sätt att leva upp till sina internationella åtaganden att lova 2 miljarder till de fattiga länderna i klimatinvesteringar och sedan anslå 250 miljoner?

anf.114 Göran Hägglund (KD):

Herr talman! Det är viktigt att sätta saker och ting i sitt sammanhang. Vi har globala ödesfrågor som inget land och ingen människa kommer undan. Det tillhör de ödesfrågor som mänskligheten i stort har att kämpa med. Sverige ligger väl till i detta sammanhang. Vi har Europas mest koldioxideffektiva ekonomi. Vi har klarat av de mål som vi har satt upp hittills när det gäller klimatfrågan. Vi ser ut att kunna uppnå det vi senast har förbundit oss att göra. Det är någonting otroligt betydelsefullt. Det är viktigt att vi gör detta i ett samspel med omvärlden. Vi använder de metoder som finns för att kunna använda pengar som bidrar till att vi får mer miljönytta för satsningar under vissa omständigheter i andra länder än vad vi får i Sverige. Det är klokt, eftersom det är ett globalt problem. Vi behöver gå i armkrok med andra länder för att lyckas. Hittills är situationen den att vi ofrånkomligen och lyckligtvis ligger i framkant. Vi ska ligga i framkant också fortsättningsvis. Under debatten har vi några gånger tangerat frågan om det svenska energisystemet och funderingar om hur vi ska kunna säkerställa att vi har tillgång till säker energi och säker el i Sverige. Vi har sagt att vi från regeringens sida är beredda att om så krävs ersätta befintliga kärnkraftverk med nya. Gustav Fridolin står för en helt annan linje som innebär ett obestridligt hot i klimatfrågan. Det är ett stort bekymmer för Sverige om vi skulle tvingas lägga ned det som i dag står för en koldioxidfri tillförsel av el för att i stället övergå till någonting helt okänt och obekant. Där är Miljöpartiet ett stort hot, herr talman.

anf.115 Gustav Fridolin (MP):

Herr talman! Detta trodde jag inte att jag skulle vara med om. Jag ställde en fråga om anslaget till de fattigaste av fattiga i världen och det svenska biståndet. Det är en fråga där vi och Kristdemokraterna tillsammans traditionellt har stått för ett starkt svenskt bistånd. Jag ställde en fråga om Sveriges löfte i de internationella klimatförhandlingarna och får ett svar om kärnkraften. Jag svarar jättegärna om Miljöpartiets kärnkraftspolitik och varför jag inte tycker att det är vettigt att vi har en energikälla som bygger på att man plockar upp uran ur markerna i ofta fattiga länder utan i stället tror på att vi ska bygga ett förnybart energisystem. Men min fråga handlade om klimatinvesteringar i fattiga länder. Vi har lovat 2 miljarder. Ska vi få till det avtal som statsministern och Göran Hägglund talat om är så viktigt för att kunna minska klimatutsläppen måste vi skapa ett förtroende i de globala klimatsamtalen. Det förtroendet är i dag raserat därför att de rika länderna inte lever upp till sina tidigare löften. Borde inte Sverige då - som vi, Diakonia och Svenska kyrkan kräver - anslå de medel som vi har lovat, det vill säga 2 miljarder utöver biståndet och inte 250 miljoner avräknat på biståndet som Alliansen föreslår?

anf.116 Göran Hägglund (KD):

Herr talman! Jag skulle inte vilja skriva under på den beskrivning som Gustav Fridolin gör att förtroendet är raserat. Sverige är en trovärdig part i det här sammanhanget och ett föregångsland i varje avseende. Jag dristade mig att påtala att allting hänger ihop. Om vi vill vara trovärdiga i de internationella sammanhangen och leva upp till de åtaganden som det internationella samfundet har gjort måste vi också se den svenska energipolitiken i det ljuset. Vi uttryckte bekymmer för Miljöpartiets linje i det sammanhanget. Sverige ska självklart leva upp till sina åtaganden i de internationella sammanhangen. Det förstärker

den moraliska rätten med vilken vi ställer krav på andra länder att göra sina åtaganden och leder till att vi gör vår andel. Vi ska komma ihåg att vi behöver se mer av åtaganden från andra länder. Sverige är en pytteliten del. Vi ska leva upp till vår andel för att säkerställa detta. Vi måste också se till att vi har energisystem som samverkar med det som vi på global nivå vill åstadkomma. Jag är orolig över Miljöpartiet i det avseendet.

Partiledardebatten var härmed avslutad.

Moderaternas partistämman och de andra partierna efter budgeten

DN 14 oktober 2013: Politikkrönikan:

“Egen skollinje utmaningen för Moderaterna”

“För Moderaterna, som har stämman i veckan, är skolpolitiken central om partiet ska vinna trovärdighet i välfärdsfrågorna. Men det är svårt att formulera en egen linje när alla partier tycker nästan detsamma. “

“Skolan är väljarnas viktigaste fråga, men partierna har svårt att förena sin reformiver med verklighetens lärarbrist och skolans behov av arbetsro.

Det parti som samlas till stämman i arbetarstaden Norrköping på torsdag har gått från att vara en framgångssaga i väljarkåren till ett parti i motvind.

Moderaterna är inte längre det parti som allmänheten tycker har bäst politik i jobbfrågan (eller för den delen i välfärdspolitiken) och förtroendet för regeringen sjunker. Det finns också internt missnöje.

Mindre än ett år efter valet ifrågasätts partisekreteraren Kent Persson öppet av bland annat ordföranden i Moderaternas valberedning.

Samtidigt ligger partiets allierade illa till i opinionen. C och KD försöker rädda sig över fyraprocentsspärren genom att gå åt höger och satsa på att locka M-väljare. FP har förlorat sin paraddråga, skolpolitiken, till Social-demokraterna.

Moderaterna behöver alltså nästan själva locka de väljare över blockgränsen som krävs för att kunna vinna valet.

Då är välfärdsfrågorna centrala. Skolfrågan rankas som nummer ett när allmänheten får bestämma. Där har också rikspolitiken mer att säga till om än när det gäller äldreomsorg och sjukvård.

Tidigare har Folkpartiet ensamt skött den borgerliga skolpolitiken. Men partiet har fått allt svårare att distansera sig från de försämrade resultaten i den verksamhet som partiet har styrt sedan 2006. Nu försöker Moderaterna ta över frågan.

Partiet har haft en arbetsgrupp som har arbetat med utbildningspolitiken inför partistämman. Den föreslår att partiet ska kräva betyg redan från tredje klass. Därmed bjuder M över FP, som vill att betyg ska ges från fyran. Moderaterna vill också öka undervisningstiden, framför allt i matematik, införa sommar-skola och tioårig skolplikt.

Problemet med de tre sista kraven är att Socialdemokraterna tycker precis likadant. Sanningen är att M, FP och S är till förväxling lika i skolpolitiken. Alla riksdagspartier säger nu att de vill satsa på lärarna, specialpedagoger och sätta kunskaper i första rummet. Det är därför FP och M måste satsa på tidigare betyg, där S och MP inte har samma åsikt.

Men det finns ytterligare problem. Skolan har på senare år fått en överdos av politisk handlingskraft och många av dess företrädare vädjar nu om arbetsro. Betygssystemet har precis reformerats. Det har införts nya läroplaner, ny skollag och ny gymnasieskola. Administrationen för lärarna har ökat kraftigt. Så mycket att regeringen håller på att genomföra en reform för att minska den administration som tidigare reformer har medfört.

Tidigare betyg ökar förstås administrationen ännu mer. Värst av allt: det kommer att bli mycket svårt att hitta de där lärarna som ska göra ökad undervisningstid, sommarskola och längre skolplikt möjlig.

Om dryga sex år kommer det enligt statistiska centralbyrån att saknas 43 000 lärare i skola och förskola. Många lärare går i pension under åren framöver samtidigt som det har utbildats färre nya lärare. KTH:s rektor slog nyligen larm om att antalet utexaminerade matematiklärare har halverats på tio år. Det är för få som söker utbildningen. Det gäller inte bara matte. Det var 17 personer i hela landet som hade ämneslärare i tyska som förstahandsval inför denna höst.

Så vad kan politikerna egentligen göra? Höja lärarlönerna? Ja, regeringen och S är överens om att satsa på karriärtjänster för lärare. Också när de gäller de statligt anställda lärarna (såsom lärarna i lärarutbildningen) så kunde ju staten, i likhet med vad kommunerna gjorde förra året, satsa extra. Det centrala löneavtalet blev klart för ett par veckor sedan. Men lärarna fick inte ett öre mer än någon annan grupp.

Ewa Stenberg ewa.stenberg@dn.se “

“Ewa Stenberg är politisk kommentator på Dagens Nyheter.

“Veckans viktiga

Kommer den höga konfliktnivån att bestå i riksdagens partiledarbatt på onsdag? Frågan är hur mycket glöd som finns över sedan urladdningen i SVT:s Agendas tvåtimmarssändning för en dryg vecka sedan. Denna gång får S-ledaren Stefan Löfven sitta på läktaren och se hur partiets gruppleddare i riksdagen, Mikael Damberg, tar debatten med statsminister Fredrik Reinfeldt (M) och de andra partiledarna.”

DN 15 oktober 2013: Inför Moderaternas arbetsstämma:

“Ny förpackning – samma politik”

“Nya Moderaterna har sänkt skatterna mer än de gamla Moderaterna föreslog, visar regeringens egna siffror. Förra M-ledaren Bo Lundgren anser att hans efterträdare Fredrik Reinfeldt i stort genomfört den politik han föreslog 2002. – Det finns ingen större skillnad, säger Lundgren till DN. “

“På torsdag samlas Moderaterna till arbetsstämma i Norrköping. Då tas ytterligare ett steg på förändringen av partiets profil som inleddes 2005, två år efter att Fredrik Reinfeldt tog över som moderatledare. I en ny logga kallas partiet ”Sveriges arbetarparti” – till förvillelse likt ”Arbetarepartiet Socialdemokraterna”, något som fått kritik från bland annat LO. Partifärgen är ljusblå i stället för som tidigare mörkblå.

Men i den reella politiken finns det större likheter än skillnader mellan gamla och nya Moderaterna, anser Bo Lundgren som i valrörelsen 2002 ville sänka skatterna med 130 miljarder kronor. Påståenden om att han ville göra detta på fyra år är fel, menar han.

– Om det skulle ta tre, fyra, sex, sju eller åtta år skulle förstås avgöras av den ekonomiska utvecklingen. Sett utifrån det perspektivet är det ingen stor skillnad, säger Bo Lundgren.

Han slutade i vintras som chef för Riksgälden. Numera arbetar han som konsult. I sin friare roll kan han reflektera varför han 2002 kom att leda sitt parti till det sämsta valresultatet på nästan 30 år. Samtidigt har de skattesänkningar på 130 miljarder kronor som han föreslog – och som väljarna avvisade – överträffats av efterträdaren Fredrik Reinfeldt och finansminister Anders Borg, som Lundgren själv anställde i riksdagskansliet.

– Jag förlorade valet, Fredrik och Anders vann valet. Ett av misstagen vi gjorde var att vi hade fokus på för många områden på en gång. Man kan inte ta striden med Socialdemokraterna på för många fronter samtidigt, säger han.

Enligt årets höstbudget har skatterna sänkts med 138,6 miljarder kronor från 2007 till och med de förslag som nu ligger för 2014. I den siffran har DN räknat bort 3 miljarder kronor i sänkt statlig inkomstskatt nästa år som oppositionen vill sätta stopp för. Det mesta handlar om sänkt inkomstskatt för de som arbetar, framför allt de fem jobb-skatteavdragen.

– Bulken av våra skattesänkningar gällde också låg- och medelinkomsttagare, hävdar Bo Lundgren.

Han menar att de nya Moderaternas jobbskatteavdrag motsvarar det förvärvsavdrag och särskilda avdrag för barnfamiljer som gamla Moderaterna föreslog. En annan likhet han ser är skattesänkningarna för företag med sänkta arbetsgivaravgifter och sänkt bolagsskatt.

Känner du dig nöjd med vad dina efterträdare åstadkommit?

– Ja, jag tycker att de har varit väldigt framgångsrika.

Det finns vissa skillnader, menar Lundgren. En är att försvaret har skurits ned betydligt mer.

– Här måste det snart bli en ändring, säger Lundgren kritiskt.

En annan skillnad är att Moderaterna under hans tid ville avskaffa värnskatten, den extra statliga -inkomstskatten på 5 procent som infördes under 90-talskrisen och som finns kvar för månadslöner över 49 300 kronor.

En tredje skillnad är att Reinfeldt och Borg enligt Lundgren ”har varit modigare” än honom med att öka skillnaderna i skatt mellan de som

arbetar och de som inte gör det. Han ville också sänka skatterna för företagare, inte bara företag.

– Med slopad värnskatt och med bättre förutsättningar för företagaren som skapar nya arbetstillfällen hade det på lite längre sikt blivit ännu bättre, anser han.

Men som helhet ser du ser inte så stora skillnader i den reella politiken mellan de gamla och nya Moderaterna?

– Nej, så är det. Det handlar inte bara om volymen skattesänkningar. Vi ville sänka skatten för den som hade ett arbete, och det vill vi nu. Men vi hade en bredare palett och det skrämde många människor.

En del menar att du var för ärlig?

– Om det sedan var ärlighet eller inte ... Jag hoppas att alla politiker kan vara ärliga och faktiskt säger vad de vill göra.

Mats J Larsson matsj.larsson@dn.se “

“Fakta.

Torsdag–söndag samlas Moderaterna till arbetsstämma i Norrköping. Stämman inleds med tal av partiledaren Fredrik Reinfeldt. Partiets ska formulera sin politik inför valet nästa år.

Partiet hoppas vinna ett tredje val på raken – en i så fall historisk händelse för en borgerlig regering.

Den 23 oktober har Reinfeldt suttit tio år som M-ledare.

DN 15 oktober 2013: Inför Moderaternas arbetsstämma:

“Ett M mer för medelklassen”

“Nya moderaterna har behållit kärnan i den gamla politiken – sänkt skatt. Men Reinfeldt har ändå förändrat partiet i grunden: Skattesänkningarna gäller inte längre främst de som tjänar mest och M vill numera satsa på offentlig betald välfärd. Men partiet har svårt att fortsätta sin förnyelse.”

“När Bo Lundgren meddelade sin avgång efter valfiaskot 2002 dröjde det bara en dryg månad innan Fredrik Reinfeldt (då favorit att efterträda honom) gjorde upp med Lundgrens politik. Reinfeldt tog avstånd från vallöftet om 130 miljarder i skattesänkningar: ”Under hela valrörelsen framstod det som om vi lovade en viss volym skattesänkningar som skulle sjösättas oavsett vad som hände i ekonomin.”

Sedan dess har Fredrik Reinfeldt genomfört flera stora kursändringar:

M har ändrat profilen på partiets skattesänkningar. Värnskatten, för dem som tjänar mest, består. Inkomstskattesänkningarna har i större utsträckning gått till medelinkomsttagare.

Under Bo Lundgren ville M spara 25 miljarder kronor på offentlig verksamhet. Numera vill partiet öka utgifter för vård, skola och omsorg. Nya M har koncentrerat sig på att skära ner bidragen till sjuka och arbetslösa.

Partiet har minskat försvarsbudgeten, som tidigare var en hjärtefråga.

Följdriktigt har M också ändrat den politiska retoriken. Tydligast är att partiet nu kallar sig arbetarparti. Bo Lundgren vill nu putsa sitt eftermäle och vara med på framgångståget. Men det går inte att bortse från

att Fredrik Reinfeldt har gjort om Moderaterna till ett parti mer för medelklassen. Ett parti som kan samarbeta med de andra borgerliga.

Veckans moderatstämma var tänkt att fortsätta förnyelsen. Men i stället talar mycket för att partiledningen kommer att få försvara sig mot försöken till återställare. Delar av partiet kräver liberalare arbetsrätt, starkare försvar, privata arbetsförmedlare och att lagen om valfrihet ska bli obligatorisk. Moderatledningen håller emot och slår vakt om folkhemssymboler som enprocentsmål för biståndet, breddidrott och offentlig arbetsförmedling. Det stora som erbjuds är föga överraskande: skattesänkningar. Nya jobbskatteavdrag och fler sänkningar för pensionärer rankas allra högst.

Lundgren eller Reinfeldt, inget mobiliserar partiets valarbetare bättre än sänkt skatt.

Ewa Stenberg ewa.stenberg@dn.se “

Reinfeldt har i TV-Rapport den 15 oktober 2013 meddelat att moderaterna inte kommer att föreslå fler jobbskatteavdrag, det femte är det sista. (Men det finns medlemmar som vill ha fler skatteavdrag).

DN 19 oktober 2013: Moderaternas stämma:

“Ny strategi skapar problem”

“Jobbskatteavdraget var kärnan i Moderaternas politik mot arbetslösheten. Nu säger finansminister Borg att något nytt skatteavdrag under nästa mandatperiod inte är aktuellt. Partiet vill fånga mittenväljarna, men samtidigt ekar dess jobbpolitik tommare. “

“Väldigt mycket är bra som det är. Men det riskerar att förändras om oppositionen kommer till makten. Det är slutsatsen av finansminister Anders Borgs verklighetsbeskrivningar på moderatstämman i går: Skolan är bättre, arbetsmarknaden är bättre, ekonomin är bättre. Och de nya jobben kommer snart!

Det är lätt att få en déjà vu tillbaka till Göran Perssons sista valrörelse som socialdemokratisk statsminister. Då var parollerna ”Alla ska med”. Nu har Moderaterna låtit såga ut meterhöga frigolitbokstäver och ställt på stämмосcenen: ”Alla behövs”. Det är politiskt signalspråk för ännu ett moderat steg mot politikens mitt.

Strategiändringen syns tydligast i skattepolitiken, där Anders Borg i går gick ännu längre i sina besked än vad Fredrik Reinfeldt tidigare gjort.

Borg säger att det sannolikt inte kommer att genomföras något nytt jobbskatteavdrag under hela nästa mandatperiod. Det som riksdagen snart ska besluta om, som träder i kraft vid årsskiftet, ser ut att bli det sista fram till 2019.

Det beror inte på att Moderaterna inte vill sänka inkomstskatterna. Det vill de.

Men finansministern tror att det ekonomiska utrymmet i statsbudgeten för reformer kommer att bli relativt litet framöver. Då prioriterar han i stället att öka de offentliga utgifterna. Det är det nya och överraskande.

Anders Borg räknade upp flera satsningar som han prioriterar högre än jobbskatteavdrag om M vinner valet: fler undervisningstimmar i skolan, fler karriärtjänster för lärare och fler lärlings- och yrkesintroduktionsplatser (viktigast). Därefter obligatorisk sommarskola, investeringar i forskning och infrastruktur och åtgärder för att stimulera byggandet.

Finansministern uteslöt också att genomföra stora åtstramningar för att ändå kunna sänka skatterna.

De nya beskedet sätter förstås oppositionen i brydderi. S har ju laddat för en valrörelse där skattesänkningar ska stå mot välfärd. Nu ställer regeringen i stället sina utbildningsreformer mot oppositionens reformer och skattehöjningar. Allt för att ta tillbaka de "Reinfeldtsossar" som tidigare har gett M två valsegrar genom att byta block.

Men den nya strategin skapar problem också för Moderaterna. Partiet vill ju göra jobben till valets stora fråga. M:s arbetslinje har bestått av jobbskatteavdrag och hårdare regler för sjuka och arbetslösa. Nu är båda ingredienserna strukna ur receptet. Kvar av åtgärder mot arbetslösheten finns fler lärlings- och yrkesintroduktionsplatser, som också S vill ha. Och så den där förhoppningen om att väljarna under de 330 dagar som återstår till valet ska känna igen sig i regeringens verklig-hetsbeskrivning och tycka att de mesta redan är väldigt bra i landet.

Ewa Stenberg ewa.stenberg@dn.se “

DN 19 oktober 2013: Moderaternas stämma:

“Ledningen förlorade frågan om hemtjänst”

“Norrköping. Moderatledningen åkte på ett nederlag om välfärden. Efter omröstning står det klart att partiet ska verka för att alla äldre ska ha rätt att välja hemtjänst.”

“En av få frågor som det väntades bli konflikt om på Moderaternas arbetsstämma var lov, Lagen om valfrihet. Partiledningen svängde i våras och föreslog att det inte ska vara obligatoriskt för kommunerna att införa lov.

Men när frågan debatterades i går eftermiddag förlorade partiledningen. En formulering om att alla äldre ska ha rätt att välja hemtjänst lades till partistyrelsens förslag.

Det innebär i praktiken att Moderaterna ska verka för att lov blir obligatoriskt i den del som handlar om hemtjänsten.

– Stämman vill se ett förslag utarbetat som innebär att varje kommun måste erbjuda sina invånare en möjlighet att välja hemtjänst, säger Filippa Reinfeldt, sjukvårdslandstingsråd i Stockholm, som ledde arbetsgruppen kring välfärden inför stämman.

Filippa Reinfeldt säger att de moderater som inte vill se en lagstiftning befarar att fungerande verksamheter i små kommuner riskerar att slås sönder om privata alternativ etablerar sig.

– Det kommer att bli en sådan diskussion, så är det, säger Filippa Reinfeldt.

Nu ska partiet ta fram ett förslag som går i den riktning som stämman beslutat. Filippa Reinfeldt säger att hon hoppas att det går att ta fram en modell som balanserar kraven från de olika lägren i partiet. När det nya förslaget ska vara klart finns det inga beslut om.

– Det finns inga tidsaspekter utan det måste vi nu jobba fram och kika på, säger Filippa Reinfeldt.

Jens Kärrman jens.karrman@dn.se “

DN 19 oktober 2013: Moderaterna:

“Möt välfärdshögern”

”Har du sovit gott i natt?” “Dag två på Moderaternas stämma inleddes med en testvoting för att prova om tekniken i kongresshallen fungerande som den skulle. Säkert också för att ta pulsen på ledamöterna.

Moderaternas stora fallgrop och värsta skräck är att uppfattas som regeringströtta. Anklagelserna om sömnighet har förvisso länge hängt över partiet, men möjligen inte syns tydligt i opinionen förrän nu. Det medgav också statsminister Fredrik Reinfeldt utan omsvep i veckan. Den energiske partisekreteraren Kent Persson förkroppsligar en ängslig frustration inför bilden av de nya Moderaterna som en rörelse utan någon nerv kvar.

Partiet fumlare fortfarande med svaret på frågan varför man ska rösta på Moderaterna 2014. När det i går var Anders Borgs tur att hålla tal för kongressen hette det vid ett tillfälle att ”vi måste fortsätta att förändra Sverige därför att det är nödvändigt att förbättra Sverige”. Ett slags cirkelresonemang som parades med en aggressiv berättelse om att Sverige arbetar mer, klättrar i rankningar och har gått stärkt ur de senaste årens kris. Stundtals gav det en skarp bild av sju år med alliansstyre. I andra avsnitt var det en ganska tondöv och uppgiven historia som typiskt sett vinner litet gehör för en sittande regering i valrörelser.

Det fanns trådar i Borgs tal som också handlade om ett oavslutat politiskt projekt. Han pratade om ett samhällskontrakt som blir starkare genom regeringens arbetslinje och valfrihet. Reformerna som behöver justeras, förvaltas och byggas ut. En del av Borgs sloganer tänker Moderaterna säkert spara till valaffischerna: ”Ett rakare samhälle”, ”Ett Sverige det är enklare att leva i”.

Finansministern talade också ur skägget om fler skattesänkningar under nästa mandatperiod. De blir av, även om de får vänta på en ljusning i ekonomin. Ett par dagar före partiets arbetsstämma tycktes Fredrik Reinfeldt för en stund komma med beskedet att det inte blir några fler löften om skattesänkningar inför valet. Men riktigt så löd aldrig budskapet. Det var en tydliggjord reservation mer än ett nytt besked.

Så sent som i somras var dock kärnan i Moderaternas politiska budskap fortfarande att landet behöver fler jobbskatteavdrag. Även om de uppskjutna skattesänkningarna inte utgör någon radikal förskjutning lämnar de ett tomrum efter sig inför valrörelsen. Alliansens valplattform måste innehålla något konkret och kampanjvänligt.

En ny falang som kallar sig för Välfärdshögern tycks i detta vakuum ha vädrat morgonluft. Gruppen av hängivna nymoderata kommunalråd känner sig klämda av oppositionens beskrivning av en vård och skola i förfall. Och vill att partiledningen talar tydligare om deras utmaningar med välfärden. ”Man pratar bara om jobb, ekonomi och infrastruktur. Vi pratar väldigt sällan om det som är vardagen i alla människors liv. Hur förskolan, skolan och äldreomsorgen fungerar”, sa Patric Åberg, en av lokalpolitikerna, till DN.

Det är en problemformulering som Reinfeldt hellre avfärdar än bemöter med politiska svar. Kunskap i grundskolan, lärlingsplatser och yrkesskolor får gärna bli en stridsfråga för partiledaren. Men det får för allt i världen inte bli ett val om välfärden i stort, tycks det. Bristen på politik är ett fattigdomstecken, även om det ligger en del i regeringens invändningar mot oppositionens svartmålning av läget.

Än så länge spelar Socialdemokraterna samma sport, ett slags förtroendespel som inskränker sig till ordning och reda i statsfinanserna, jobbpolitik, skola och Sveriges konkurrenskraft. Men också där dalar förtroendet för regeringen. Moderaterna kan inte sova gott förrän de formulerat ett nytt alliansalternativ för den kommunala välfärden.

DN 19/10 2013 “

DN 20 oktober 2013: Från sidlinjen:

“Nya M fångar i sin egen retorik”

“Viktor Barth-Kron på Moderaternas stämma. Vad: En fyra dagar lång valupptakt. Hur: Förhandlingar, debatt och mingel. Varför: För att vinden måste vända snart. “

“För att vara ett parti i opinionsmässig motvind är humöret gott hos Moderaterna – åtminstone utåt sett. I partistämmans programblad sitter hela 158 av 218 delegater och ler, mer eller mindre forcerat, från sina pressbilder. Även väktarna har ett smil till övers, för att inte tala om de lokala ungdomsförbundare som enrollerats i garderoben.

God stämning råder även i övrigt. Intrycket är att den typiske stämmbesökaren är en halvung person med håret i ordning, ljusblå till vit skjorta och ett av hårda drillningsläger i Almedalen utvecklat sinne för så kallat kallprat. Många är fenomenalt skickliga på kallprat. Man kan nästan föreställa sig hur de bemöter en aggressiv personrånare med ett ”jaha, så du är i kontanthanteringsbranschen, spännande, jag har ett par bekanta som också är i kontanthanteringsbranschen, ni kanske skulle kunna ses över en lunch och se om det finns några intressanta samarbeten att kika på”, och så vidare, till dess rånaren ger upp, ursäktar sig och flyr till närmaste bar med ett visitkort som enda byte. Nästan, i alla fall.

Till det kommer att den nymoderata kulturen har vissa drag av framgångsteologi. Du skall icke svartmåla, Anders Borgs rike är nära!

Det heter ofta att Moderaterna saknar idéer. Det är delvis orättvist; partiet existerar på grund av idéer och här ägnar de hela dagar åt att diskutera dem. Att ett sjuårigt regeringsprojekt främst har mer av samma att erbjuda är egentligen inte så konstigt – motsatsen vore

däremot underlig.

Samtidigt är bilden av stagnation i hög grad självförvålad. Mantrat om den förnyelse man genomgått och ska fortsätta genomgå har skapat en lika luddig som omöjlig förväntan. För hur skulle egentligen en ständigt förnyelse – i den bemärkelse som man ursprungligen använde ordet, alltså för den ekonomiska vänstersvängen i mitten av 00-talet – se ut?

2014: Lova allt framtida reformutrymme till vården? 2018: Riva upp de egna jobbskatteavdragen? 2022: Införa marxism-leninismen?

Nya Moderaterna har blivit fångar i sin egen plattitydretorik.

Förnyelsepratet har dock tonats ned nu på sistone. I stället ska konfliktnivån upp och då får man ta de vapen som redan finns i lådan. Det framstår mer och mer som att valet 2014 blir ett slags folkomröstning om Socialdemokraterna, med M som drivande på nej-sidan.

Hur blev det så? Partiets analyschef Per Nilsson ger en ledtråd när han visar grafer över hur väljarna ser på partierna. De visar att M tappat förtroende inom de flesta områden, samtidigt som S ligger kvar på ungefär samma nivåer som tidigare. ”Vi har blivit sänkta, men de har inte lyft”, lyder analysen.

Den outtalade slutsatsen lär vara att det nu är dags att sänka tillbaka. Må det minst impopulära alternativet vinna.

På fredagsmorgonen kommer politikens husbibel Fokus ut, med en M-ballong och en nål på omslaget. Inuti låter blytung partinamn i den äldre generationen meddela att dagens M-ledning sålt smöret och tappat det politiska kapitalet. Det är inte muntert.

Stämningen är dock tillbaka när alliansledarna strax efter lunch gör gemensam entré till Aviciis hit ”You make me”. Man håller ett

scensamtal på temat ”Nu när allt är så fantastiskt, finns det något ni skulle vilja göra ännu bättre?” och Jan Björklund skickar skojiga bilder till Stefan Löfven.

Den som vill dra långsökta paralleller mellan orkestern som följde Titanic i djupet och föreställningen i Louis de Geers kongresshall, ett bygge som står med grunden en bit ner i Motala ströms uppdämda vatten, kan förstås göra det.

Tidigare i veckan började provvalet till riksdagslistorna runt om i landet. Många vill vara med, samtidigt som ett lägre valresultat och förlorat regeringsinnehav skulle innebära att mängder av fina poster går upp i rök. Givetvis kurras det en del under den stjärnögda fasaden.

Kvällsmingelsamtalet mellan en tidigare och en nuvarande topp tjänsteman är möjligen illustrativt för den interna debatten: Ni är för defensiva! Det är vi inte alls!

Å andra sidan är det grunt i Motala ström. Livbåtar finns, ofta till pr-branschen, och där borta står visst någon från Prime. Skål.

Viktor Barth-Kron viktor.barth-kron@dn.se “

DN 20 okt 2013: Lobbying på partikongresserna.

“S hetaste partiet bland företagen”

“Socialdemokraterna lockar flest företag och intresseorganisationer till sina politiska stämmor. 80 utställare besökte partiets senaste – vilket är att jämföra med allianspartierna som haft 15–20 utställare var på årets kongresser. Bolag inom energi- och vårdbranschen är de som satsar hårdast på att vara på plats. “

“I dag avslutar Moderaterna sin stämma i Norrköping och mitt i vimlet har ett 20-tal externa utställare tagit tillfället i akt att sprida information om den egna verksamheten till de församlade politikerna, inte sällan med en generöst tilltagen godis-skål som lockbete.

Här hittar vi intresseorganisationer som Hyresgästföreningen och Sveriges Pensionärsförbund, fackförbund som Unionen och Lärarförbundet, men också företrädare för affärsdrivande branscher vars existens bygger på politiska beslut. Från partiets sida är dörrarna i stort sett öppna.

– Många är välkomna att ställa ut under våra större möten eller stämmor. Vi ställer inga krav på att utställare ska sympatisera med vår politik eller företräda våra åsikter. Skulle någon utställare bedömas vara kontroversiell tar vi det från fall till fall, kommenterar Moderaternas presschef Anna Charlotta Johansson.

Såväl energibolag som bolag med koppling till vården är flitiga utställare på partikongresserna, visar DN:s genomgång (se grafik). Till exempel finns den privata vårdkoncernen Capio på plats både när moderaterna samlas och när Socialdemokraterna höll kongress i april tidigare i år. Även energijätten Eon, Energigas Sverige och läke-

medelskoncernen Boehringer Ingelheim har valt samma partier att visa upp sig för.

Det råder dock ingen tvekan om vilket parti som väcker störst intresse bland de externa utställarna. Medan regeringspartierna hade 15–20 utställare var på den senaste kongressen hade Socialdemokraterna 80, alltifrån Fältbiologerna och Svenska Jägareförbundet till Svenskt Näringsliv och äldreomsorgsbolaget Attendo. Förutom vård- och energibolag lockar S flera organisationer och bolag verksamma inom infrastruktur, som den kanadensiska tåg tillverkaren Bombardier och Norrbotteniabane-gruppen.

– Vi har ingen formell policy kring det här och är väldigt öppna för att företag och organisationer ska få ställa ut. Vi säger sällan nej till någon, det skulle vara om någon uppenbart skulle provocera genom sin närvaro eller öppet motverka våra intressen, säger Johan Öhrn, kongressansvarig hos Socialdemokraterna.

Han tror att utställarnas intresse för S bygger på att det är Sveriges största parti och att en S-kongress är välbesökt av beslutsfattare på många olika nivåer.

– Hos oss når man en bred målgrupp av både politiker och politiskt intresserade, säger Johan Öhrn.

Allra flitigast bland utställarna är statliga Vattenfall som det senaste året deltagit på samtliga partikongresser utom hos Sverigedemokraterna. Enligt Vattenfall har bolaget liknande presentationer på alla kongresser och anpassar inte budskapet efter vilket parti man besöker.

– Vi brukar inte lobba stenhårt i någon enskild fråga. Framför allt är det här ett sätt för oss att lyssna och föra en dialog med politiker, säger Oskar Ahnfelt, ansvarig för samhällskontakter på Vattenfall.

– Vi resonerar som så att det är bättre att vi är där än att vi inte är där eftersom det är så många som har åsikter om oss, fortsätter han.

S får in cirka två miljoner kronor i hyror från utställarna på en kongress. Vad överskottet blir beror på vad S i sin tur måste betala till uthyraren, i senaste fallet Svenska Mässan i Göteborg. S har ingen slutberäkning av senaste kongressen.

Ett parti skiljer ut sig från övriga när det gäller intresse från företag och organisationer: Sverigedemokraterna (SD). Hittills har SD inte haft någon extern utställare på sina kongresser.

– Vi får se hur det blir nu i november, men vad jag vet är det ingen som uttryckt intresse för att vara med, säger Martin Kinnunen, SD:s presschef.

Hans Olsson hans.olsson@dn.se “

“**Många företag valde endast S-kongressen**

Av sammanlagt 191 partiutställningar i år valde 53 företag, fackförbund eller intresseorganisationer att endast närvara vid Socialdemokraternas stämma. Bland dem återfanns Tobaksfakta, Attendo care och Academedia.

Motsvarande siffra för Moderaterna var fem, bland dem Almega och Vardaga. Sverigedemokraterna hade inga besök.

Två utställare var närvarande vid samtliga riksdagspartiers kongresser (minus SD): Vattenfall och Lärarnas riksförbund.

Antal besök per parti: M 19, FP 14, C 17, KD 18, S 80, V 22, MP 21, SD 0. Totalt: 191. “

DN 21 okt 2013: M-stämman:

“Moderaternas valtaktik – att varna för rödgröna”

“Norrköping. Efter fyra dagars stämma står Moderaternas taktik inför valet klar. Alliansregeringens reformer ska försvaras samtidigt som väljarna ska varnas för en rödgrön valseger. – Utsätt inte Sverige för det experimentet, säger statsminister Fredrik Reinfeldt.”

“Inför jublande moderata lokalpolitiker avslutade Fredrik Reinfeldt stämman på samma tema som präglat de fyra dagarna i Norrköping.

I valet nästa år står på ena sidan Moderaterna och alliansen, som inte vill röra skatterna vare sig uppåt eller nedåt. På andra sidan finns, enligt statsministern, en opålitlig opposition som kommer att höja skatterna med åtskilliga miljarder.

– Vad ska Socialdemokraterna och Miljöpartiet göra ihop? De ska göra det dyrare att anställa, bygga ut bidrags- och transfereringssystemen och lägga skatt på allt som rör sig, sa Fredrik Reinfeldt.

Moderatledaren kommer hela vägen fram till valet att varna väljarna för att de rödgröna partierna riskerar att kasta in Sverige i en hemmagjord ekonomisk kris.

– Det börjar med de 30 miljarderna som de erkänt i sin budget, sedan blir det 10–20 miljarder till med Miljöpartiets olika skatter, sedan blir det alla skatter som de måste höja när allt de lovat kostar mycket mer än de trodde, slog Fredrik Reinfeldt fast i sitt avslutningstal.

Moderatledaren talade även om oppositionens utsikter att vinna nästa val i termer av ett riskfyllt experiment. Det var han inte ensam om

under dagarna i Norrköping. Tomas Tobé, skolpolitisk talesperson och ett av partiets framtidshopp, menade att ett socialistiskt experiment väntar skolan om alliansen förlorar makten nästa höst.

Jonas Hinnfors, professor i statsvetenskap, menar att Moderaterna just nu befinner sig i en situation där Socialdemokraterna befunnit sig flera gånger historiskt. Ett politiskt läge där fokus ligger på att försvara redan uppnådda segrar, vilket sker på bekostnad av nya förändringar.

– Det är möjligt att det står och väger lite för Moderaterna just nu, att man vill gå vidare med sitt stora projekt att reformera Sverige, men samtidigt vill man bevara det man uppnått. Det är inte helt lätt att balansera, säger han.

Socialdemokraterna har genom historien både lyckats och misslyckats vid de tillfällen då tonvikten legat på att förklara för väljarna att motståndarnas politik riskerar att förstöra det som byggts upp. För tolv år sedan, 2002, bet det bra i opinionen medan strategin inte fungerade 2006.

Huruvida Moderaternas taktik kommer att fungera är det omöjligt att veta i dag, menar Jonas Hinnfors. Om kritiken av oppositionen inte kombineras med några tydliga framåtsyftande förslag riskerar regeringen att uppfattas som nöjd och idélös av väljarna.

– Det är inte minst svårt retoriskt att både bevara och förändra. Det är en komplicerad strategisk uppgift, säger han.

Moderaternas partisekreterare Kent Persson värjer sig mot bilden att partiet är nöjt med sakernas tillstånd medan oppositionen står för förändring. Han pekar på att partiet under stämman i Norrköping har beslutat om ny politik när det gäller skola och folkhälsa.

– Jag tycker att vi tydligt har vridit om konfliktytan i svensk politik. Vi har gett möjligheter till fler jobb, vi har skapat en bättre ekonomi för

hushållen och vi vill att de ska ha kvar den förstärkta ekonomin. Mot det står S, V och MP, som i dag har skattehöjningsförslag på mellan 40 och 70 miljarder kronor, säger han.

Jens Kärrman jens.karrman@dn.se “

“Fakta. Beslut från stämman

Skolan

Partiet ska verka för att förskolan blir obligatorisk. Barn till arbetslösa ska få gå i förskola mer än 15 timmar.

Elevers rättigheter vid skolnedläggningar ska stärkas.

Möjligheterna för elever att överklaga betyg ska ses över.

Välfärd

Lagen om valfrihetssystem ska bli obligatorisk för kommunerna när det gäller hemtjänsten.

Brott och straff

Möjligheten att så kallade kronvittnen ska få mildare straff ska utredas. Straffrabatt vid erkännande ska övervägas.

Brott begångna av barn under 15 år ska utredas i större utsträckning. Straffrabatten för unga vuxna mellan 18 och 21 år ska tas bort eller modifieras.

En kriminalisering av organiserat tiggeri ska övervägas.”

DN 21 okt 2013: Politikkrönikan, Ewa Stenberg:

“Moderata argument om stundande kaos har använts förut”

“Moderaternas stämma är över. Partiet vill att valrörelsen ska handla om hur bra Sverige har blivit och vilket dåligt systemskifte som väntar med de rödgröna partierna. Känns argumentationen igen? “

“Varningarna för systemskifte är inte det enda som Moderaterna återvunnit från Socialdemokratiernas tid som regeringsparti.

Fredrik Reinfeldt förlorar sällan ett tillfälle att tala om hur dåligt förberedda och oense de tre oppositionspartierna till vänster är för att regera.

Minns ni? Det var ju så Socialdemokraterna talade om de borgerliga.

Kritiken slutade först när de bildade sin allians hemma hos centerns Maud Olofsson i Högfors 2004 och visade väljarna att de kunde samarbeta.

Ett tredje grepp som Moderaterna återanvänder från S är att måla upp vilket kaos som väntar i den svenska ekonomin om oppositionen får styra. Dåvarande statsminister Göran Persson (S) försummade inte att påminna om vilket ekonomiskt elände landet fastnade i under de borgerliga regeringsåren 1991–1994. Nu påminner statsminister Fredrik Reinfeldt (M) ständigt om vilket utanförskap som rådde under socialdemokratiskt styre, och säger att förtidspensioneringar och sjuk-skrivningar kommer att öka igen om S kommer åter till makten.

På den tiden då Fredrik Reinfeldt var en hungrig oppositionspolitiker vann han sitt första val genom att tala om samhällsproblem och den

politik som hans parti ville föra, i stället för att prata om sina politiska motståndare. Då styrde Socialdemokraterna landet. Nu är de i opposition och Fredrik Reinfeldt har regerat längre än sina historiska företrädare Arvid Lindman och Carl Bildt. Ändå har S blivit en huvudsak för honom.

Summeringen av den gångna veckan i politiken är att Moderaterna justerat sin kurs än mer mittåt. Detta genom att inte vilja gå till val på löften om nya skattesänkningar under nästa mandatperiod, men däremot på löften om ökade offentliga utgifter för skola och arbetsmarknadspolitik.

M försöker ändra den politiska spelplanen så att rödgröna skattehöjningar ställs mot ”vårt fantastiska land”, som Fredrik Reinfeldt beskriver nuläget.

Det är en svår strategi, eftersom väljare ofta röstar för förändring, mot makten. Den kräver att människor känner igen sig i regeringens beskrivningar av tillståndet i Sverige och den illvilliga oppositionen. Där kommer nästa problem, eftersom också Socialdemokraterna har lagt sin politik nära mitten. Skillnaderna mellan S och M är mindre än någonsin, men partierna behöver bägge politiska konflikter med varandra.

Men den borgerliga regeringsmakten hotas inte bara av S. Också SD utmanar.

M:s sätt att möta det är framför allt genom en skärpt kriminalpolitik som lovar skärpta straff och ökad effektivitet i brottsbekämpningen. Metoder som tidigare ansetts alltför kontroversiella ur rättssäkerhetssynpunkt, som kronvittnen och straffrabatt för dem som erkänner ett brott, ska nu utredas.

I invandringspolitiken står Moderaterna fast vid sin mer generösa linje.

Moderatstämman visade att Fredrik Reinfeldt har partiet i sin hand, även om hans partistyrelse blev överkörd när stämman beslutade att öppna hemtjänsten för fler privata företag.

Men Reinfeldt slapp nederlag och högersvängar när det gällde arbetsrätt, försvaret och privata arbetsförmedlingar. Nu gäller det att han kan mobilisera sina egna valarbetare för att slita många och långa dagar för en politik som inte prioriterar några skattesänkningar.

Ewa Stenberg ewa.stenberg@dn.se politisk kommentator på Dagens Nyheter.”

“Veckans viktiga

På fredag presenterar Centerpartiet en rapport om att införa jobbpeng, något som moderatstämman just har röstat ned. Jobbpeng ska vara arbetsmarknadens motsvarighet till skolpengen och ge den arbetsökande möjlighet att välja en privat arbetsförmedling. “

DN 4 nov 2013 : DN/Ipsos.

“Tapp för Reinfeldt inget lyft för Löfven”

“Problemen fortsätter för statsminister Fredrik Reinfeldt. I DN/Ipsos förtroendemätning noterar han sin sämsta siffra på fem år. Samtidigt lyckas inte S-ledaren Stefan Löfven dra nytta av Moderatledarens tapp.”

“Fredrik Reinfeldt har de senaste åren haft ett unikt högt förtroende i väljarkåren. Sedan marsmätningen 2009, den första efter att finanskrisen skakade världen, har minst hälften av väljarna haft stort eller mycket stort förtroende för Fredrik Reinfeldt.

Senaste tillfället då mindre än 50 procent av väljarna hade förtroende för Fredrik Reinfeldt var i mars 2008.

Nu bryts den trenden. I Ipsos senaste mätning av förtroendet för partiledarna har Moderatledaren ett stöd på 48 procent. Minskningen med fyra procentenheter sedan junimätningen är statistiskt signifikant.

Resultatet är i linje med de mätningar som DN/Ipsos publicerade i slutet av september och början av oktober. De visade att förtroendet för regeringens arbete minskat och att Moderaterna tappat i stöd i flera viktiga sakfrågor.

Endast när det gäller ekonomin är Moderaterna nu starkare än Socialdemokraterna.

– Under hösten har vi sett ett sjunkande betyg både för regeringen och Moderaterna. Då är det inte helt förvånande att det avspeglar sig i förtroendet för den politiker som leder regeringen och Moderaterna, säger Johanna Laurin Gulled, opinionsanalytiker på Ipsos.

Det är inte bara när det gäller Moderaternas tapp som förtroendemätningen följer trenden från andra mätningar under hösten. Det gäller även Socialdemokraternas oförmåga att kapitalisera på huvudmotståndarens problem. S-ledaren Stefan Löfven ligger i princip still och noterar ett stöd på 42 procent.

– Han ligger kvar på ungefär samma nivå som när han tillträdde som partiledare. Så samtidigt som vi ser de här problemen för regeringen och Moderaterna så verkar inte Stefan Löfven dra nytta av det minskade förtroendet för statsministern och regeringens arbete, säger Johanna Laurin Gulled.

Förtroendegapet mellan Fredrik Reinfeldt och Stefan Löfven har sedan juni minskat från nio till sex procentenheter.

– Det är betydligt lägre än vid samma tid förra mandatperioden då skillnaden mellan Fredrik Reinfeldt och Mona Sahlin var 23 procentenheter, säger Johanna Laurin Gulled.

Samtidigt som utgångsläget för Fredrik Reinfeldt är betydligt tuffare än inför förra valet finns flera ljusglimtar för honom och Moderaterna när det gäller förtroendet för hans person.

Att 48 procent av väljarna har förtroende för en sittande statsminister är ingen dålig siffra. Göran Persson (S) var ett år före valet 2006, skadad av den valhanta tsunamihanteringen, nere på 29 procent.

– Fredrik Reinfeldt har fortfarande ett högt förtroende. Man kan också notera att bland de egna sympatisörerna har han ett jättestarkt stöd, det ligger på 90 procent. Han har en klart starkare ställning än vad Stefan Löfven har bland sina sympatisörer, där ligger det på 70 procent, säger Johanna Laurin Gulled.

Utöver Fredrik Reinfeldts förtroendetapp är läget i opinionen stabilt för partiledarna. Samtliga förändringar är inom felmarginalen. Jan Björklund och Göran Hägglund ligger till och med helt still.

– Det är väldigt stabila siffror. Göran Hägglund har förutom de två första åren som partiledare, då han låg lägre, haft förtroende från ungefär en fjärdedel av väljarna, säger Johanna Laurin Gulled.

I DN/Ipsos oktobermätning, som publicerades i lördags, gick Moderaterna framåt men inom felmarginalen. Det var första gången sedan aprilmätningen som Moderaterna inte backade.

Jens Kärrman jens.karrman@dn.se “

“ Fakta. Förtroendet för statsministern och utmanaren

Statsministrarnas förtroendesiffra ett år före de fyra senaste riksdagsvalen.

Reinfeldt oktober 2013: **48**

Reinfeldt november 2009: **54**

Persson september 2005: **29**

Persson september 2001: **51**

Utmanarens förtroendesiffra ett år före de fyra senaste riksdagsvalen.

Löfven oktober 2013: **42**

Sahlin november 2009: **31**

Reinfeldt september 2005: **41**

Lundgren september 2001: **32**

DN 4 nov 2013 :

“Snart har han förlorat alla guldägg”

“Analys. Förtroendet för statsminister Fredrik Reinfeldt har varit ett av fyra gyllene ägg som Moderaterna har haft i sin korg. De har gjort partiets framgång möjlig. Nu har ett av guldäggen gått förlorat och de tre återstående rullar långsamt iväg.”

“Tur för Reinfeldt och M att Stefan Löfven inte lyckas imponera mer på väljarna och plocka upp mer av det som huvudmotståndaren förlorat. Det gör det lättare för Moderatledaren att ta tillbaka förlusterna.

Det första guldägget som han har förlorat är väljarnas förtroende för jobbpolitiken. Det var en viktig förklaring till att M lyckades locka över väljare från S och klå dem på två valsegrar 2006 och 2010. Nu har Moderaternas förtroende i den frågan sjunkit rejält och S äger därför trofén.

Det andra guldägget som är på väg att gå förlorat är majoritetens förtroende för regeringens skicklighet. I Ipsos senaste mätning var det för en månad sedan betydligt färre som tyckte att regeringen gör ett bra jobb. Från att ha varit 50 procent var det 42 procent – en minoritet.

Det tredje guldägget är medborgarnas förtroende för att M kan sköta svensk ekonomi. Där leder partiet fortfarande, men gillandet har minskat ordentligt.

Samma sak gäller det fjärde gyllene ägget. Förtroendet för Fredrik Reinfeldt är fortfarande högt, men minskar nu under 50-procentsnivån.

Och förtroende för partiledaren blir allt viktigare när de ideologiska skillnaderna mellan S och M minskar.

Några av Fredrik Reinfeldts största förtroendeförluster sker bland väljare under 30 år, i synnerhet bland unga kvinnor. Detta är också en

grupp som har svårare än andra att hitta någon partiledare alls som är värd deras förtroende.

Pensionärernas förtroende för Fredrik Reinfeldt har däremot gått mot strömmen och växt.

Den socialdemokratiska statsministern Göran Persson satte i början av 2002 rekord i detta sekels förtroendeliga. Hans tid som EU-ordförande och hans internationella kontakter spred stjärnglans. Terrorattentatet mot USA skapade en kris som gav den dåvarande statsministern möjlighet att synas som statsman.

Fredrik Reinfeldt lockade hit en amerikansk president på besök. Men det har inte spridit någon gyllene glans över hans förtroendesiffror.

Höstens andra politiska höjdpunkter för M, statsbudgeten och Moderatstämman, har inte heller gett några mätbara poäng.

Däremot kan debatten om brister i vården och riskkapitalbolag i skolan ha missgynnat Fredrik Reinfeldt.

I sina tal på Moderatstämman och i riksdagens partiledardebatt för dryga två veckor sedan talade han inte om sådana brister. I stället framhöll Reinfeldt vilket bra land Sverige är. Han ville inte heller tala om nya skattesänkningar efter valet utan försökte i stället knyta moderaternas kvarvarande förtroende när det gäller landets ekonomi till välfärdspolitik. Formeln var att god ekonomi ger pengar till bra välfärd. Återstår att se om det kan vända trenden.

Ewa Stenberg ewa.stenberg@dn.se “

Del 3 Världsproblem och problem i länder utanför Sverige.

Med några tidningsartiklar som är exempel på problem hösten 2013.

Sista dag för tidningsartiklar 21 november 2013.

Världsarvslistan finns sist, på slutet.

Sven Winnell 4 maj 2011:
Om mänskliga rättigheter 2007 i alla världens länder enligt
Utrikesdepartementets utredningar.
<http://winnell.com/omr103a.pdf>

Innehåll

7	Från Utrikesdepartementets hemsida på Internet.
7	De mänskliga rättigheterna
8	Konventioner om mänskliga rättigheter som Sverige har undertecknat
11	Vilka rättigheter finns det?
11	Rätten att inte bli diskriminerad
12	Rätten till liv - dödsstraffet
14	Förbud mot tortyr
15	Förbud mot slaveri och slavhandel
16	Regler om rättssäkerheten
17	Privat- och familjelivet
18	Tanke- och religionsfrihet
18	Yttrandefrihet
20	Förenings- och församlingsfrihet
21	Rätten till arbete
22	Rätten till tillfredsställande levnadsstandard
22	Rätten till hälsa
23	Sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter
24	Rätten till utbildning

25	Kvinnors rättigheter
27	Allt du behöver veta om FN:s kvinnokommission
28	Mäns våld mot kvinnor, hedersrelaterat våld och förtryck i samkönade relationer
31	Barnets rättigheter
33	Barns deltagande fick konkret innebörd på evenemang som hölls parallellt med FN debatten om barnets rättigheter
34	Rättigheter för personer med funktionsnedsättning
36	Urfolkens rättigheter
38	Rättigheter för HBT-personer
41	Flyktingars rättigheter
42	Migranternas rättigheter
43	Folkmord
44	Väpnade konflikter
46	Våld och förtryck i hederns namn
47	Demokrati och mänskliga rättigheter
47	Utbildningshäften om mänskliga rättigheter
49	På lätt svenska: Vad är mänskliga rättigheter?
50	Vem gör vad?
50	Sverige och mänskliga rättigheter
53	UD:s rapporter om MR i världens länder
55	Dokumentarkiv
56	Polisen
57	MR-arbetet i Sverige framöver

58 Europa och Centralasien

60 Nordeuropa

61	Island
70	Danmark
76	Norge
87	Sverige
88	Finland
96	Estland
106	Lettland
117	Litauen

128 Väst Europa

129	Storbritannien
140	Irland
149	Frankrike
163	Luxemburg
168	Belgien
177	Nederländerna
188	Tyskland
201	Österrike
211	Schweiz
218	Liechtenstein

222 Sydeuropa

223	Spanien
231	Portugal
239	Italien
246	Grekland
257	Turkiet
269	Cypern
276	Malta
280	Andorra

284	Monaco
290	San Marino
293	Vatikanstaten
296	Östeuropa
297	Ryssland
310	Ukraina
321	Moldavien
337	Vitryssland
349	Polen
358	Tjeckien
364	Slovakien
377	Ungern
386	Rumänien
400	Bulgarien
413	Makedonien
425	Albanien
436	Serbien
447	Kosovo
459	Montenegro
470	Bosien-Hercegovina
480	Kroatien
490	Slovenien
494	Centralasien
495	Georgien
505	Azerbajdzjan
512	Armenien
519	Turkmenistan
525	Uzbekistan
532	Kazakstan
538	Kirgizistan
544	Tadzjikistan

550 **Mellanöstern och Nordafrika**

552 **Mellanöstern**

553	Iran
566	Saudiaraben
576	Jemen
584	Oman
593	Förenade Arabemiraten
603	Qatar
609	Bahrain
615	Kuwait
623	Irak
635	Syrien
648	Libanon
658	Israel
666	Palestinska områden
679	Jordanien

691 **Nordafrika**

692	Egypten
703	Libyen
709	Tunisien
717	Algeriet
730	Marocko
742	Västsahara

747 **Afrika söder om Sahara**

749 **Nordafrika söder om Sahara**

750	Mauretanien
756	Mali
762	Niger
767	Tschad

771 **Västra och ekvatoriala Afrika**

773	Senegal
779	Gambia
784	Guinea Bissau
789	Guinea
794	Sierra Leone

800 Liberia
808 Elfenbenskusten
818 Burkina faso
826 Ghana
833 Togo
839 Benin
845 Nigeria
856 Kamerun
862 Ekvatorialguinea
866 Sao Tomé och Príncipe
871 Gabon
875 Republiken Kongo
880 Demokratiska republiken Kongo
889 Angola
898 Centralafrikanska republiken
904 Uganda
916 Rwanda
928 Burundi

938 Östra och södra Afrika

939 Sudan
951 Eritrea
957 Djibouti
962 Etiopien
975 Somalia
983 Kenya
996 Tanzania
1009 Malawi
1019 Mocambique
1032 Zambia
1043 Zimbabwe
1056 Botswana
1068 Namibia
1081 Sydafrika
1094 Lesotho
1101 Seychellerna
1105 Mauritius
1112 Komorerna
1116 Madagaskar

1122 Asien och Oceanien

1124 Sydvästasien

1125 Afghanistan
1137 Pakistan
1151 Indien
1164 Bangladesh
1174 Bhutan
1180 Nepal
1188 Sri Lanka
1199 Maldiverna

1206 Fjärran Östern

1207 Mongoliet
1215 Kina
1229 Nordkorea
1238 Sydkorea
1247 Japan
1225 Taiwan
1265 Hongkong
1269 Macao
1273 Vietnam
1284 Laos
1296 Kambodja
1308 Thailand
1321 Burma

1332 Sydasiien

1334 Filippinerna
1343 Brunei
1349 Östtimor
1360 Indonesien
1373 Singapore
1383 Malaysia

1395 Oceanien

1396 Marschallöarna
1399 Mikronesien
1402 Palau
1406 Papua Nya Guinea
1410 Nauru
1414 Salomonöarna
1417 Tuvalu
1421 Samoa
1424 Vanuatu
1427 Fiji
1431 Tonga
1434 Nya Zeeland
1440 Australien

1447 Amerika**1450 Nordamerika**

1451 Kanada
1459 USA

1472 Latinamerika

1472 Mexiko
1489 Belize
1497 Guatemala
1513 El Salvador
1523 Honduras
1532 Nicaragua
1545 Costa Rica
1552 Panama
1560 Colombia
1574 Ecuador

1585 Peru
1594 Bolivia
1607 Chile
1615 Argentina
1630 Paraguay
1643 Uruguay
1654 Brasilien
1665 Surinam
1674 Guyana
1677 Venezuela
1688 Trinidad och Tobago

1692 Karibien

1693 Kuba
1703 Jamaica
1707 Haiti
1711 Dominikanska republiken
1716 Bahamas
1722 Saint Kitts och Nevis
1725 Antigua och Barbuda
1728 Dominica
1731 St Lucia
1734 Barbados
1737 Saint Vincent och Grenadinerna
1740 Grenada

Från (<http://wimnell.com/omr93c.pdf>) sid 251-257:

Förenta Nationernas **Millenniedeklaration.**

Millennietoppmötet New York den 6-8 september 2000
FN:s Millenniedeklaration. Svensk version utgiven av:
FN:s informationskontor för de nordiska länderna,
Svenska FN-förbundet
Översättning: Lars Eriksson
Formgivning efter originalutgåvan: Cinna Gross
Tryckeri: Ekblads, Västervik 2002
Svenska FN-förbundet Box 15 115 104 65 Stockholm
Tel 08-462 25 40 E-post info@sfn.se Hemsida www.sfn.se
FN:s informationskontor för de nordiska länderna:
Midtermolen 3 DK-2100 Köpenhamn Ö Tel +45 35 46 73 00
E-post unic@un.dk Hemsida www.un.dk

FÖRORD

Förenta Nationernas Millenniedeklaration är en milstolpe på vägen in i ett nytt århundrade. Den antogs av Millennietoppmötet som hölls från den 6 till den 8 september 2000 i New York och är ett uttryck för 147 stats- och regeringschefer och totalt 191 nationers oro och engagemang för världens framtid. Mötet var den hittills största sammankomsten av världens ledare.

Deklarationen tog form under månader av diskussioner. Hänsyn togs till slutsatser och förslag från regionala konferenser och Millenieforum där enskilda organisationers och individers röster gjort sig hörda. Det gläder mig att många av de åtaganden och mål som jag föreslog i min Millennierapport ingår i deklARATIONEN.

Min avsikt med att föreslå Millennietoppmötet var att utnyttja den symboliska kraften i millennieskiftet för att rikta uppmärksamheten på människors verkliga behov världen över. När jag lyssnade på världens ledare och läste deklARATIONEN slog jag av hur anmärkningsvärt väl ledarnas krav på handling svarade mot utmaningarna vi står inför.

Ledarna satte upp de specifika målen att halvera antalet människor som lever i extrem fattigdom, att förse människor med rent vatten och ge alla grundutbildning, att stoppa spridningen av hiv/aids och nå andra utvecklingsmål. De krävde att FN:s fredsoperationer stärks så att utsatta samhällen kan räkna med oss när de är hotade. Och de bad oss att bekämpa orättvisor och ojämlikhet, terror och brottslighet och att bevara vårt gemensamma arv, jorden, åt kommande generationer.

I deklARATIONEN har världens ledare anvisat klara riktlinjer för hur Förenta Nationerna skall anpassas till det nya århundradets krav. Med rätta är de bekymrade över organisationens effektivitet. De vill se handling och, framför allt, resultat. För min del bekräftar jag att jag själv och min personal hängivet skall genomföra det mandat vi fått. Men ytterst är det ledarna själva som är Förenta Nationerna. Det står i deras makt att uppnå de mål som de har fastställt och därför är det också deras ansvar. Till dem och deras medborgare, världens alla människor, säger jag: bara ni kan avgöra om Förenta Nationerna skall klara av att svara på utmaningen.

Kofi A. Annan
Förenta Nationernas generalsekreterare

Generalförsamlingen antar följande deklaration:
Förenta Nationernas Millenniedeklaration

I. VÄRDERINGAR OCH PRINCIPER

1. Vi, stats- och regeringschefer, har varit samlade till möte i Förenta Nationernas högkvarter i New York från den 6 till den 8 september 2000, i gryningen till ett nytt millennium, för att åter betyga vår tro på organisationen och dess stadga som oundgängliga grundstenar för en fredligare, rättvisare och mer välmående värld.

2. Vi erkänner att vi, utöver våra förpliktelser i våra egna länder, har ett kollektivt ansvar för att principerna om människors värdighet, jämlikhet och jämställdhet upprätthålls på det globala planet. Vi som ledare är därför ansvariga inför alla människor i världen, särskilt de mest sårbara och utsatta, och framför allt världens barn, eftersom framtiden tillhör dem.

3. Vi bekräftar åter vår anslutning till de ändamål och principer som är inskrivna i Förenta Nationernas stadga och som visat sig vara tidlösa och universella. I själva verket har deras relevans och kraft att inspirera ökat i takt med att länder och folk blivit allt mer sammanlänkade och beroende av varandra.

4. Vi är beslutna att skapa en rättvis och bestående fred i hela världen i enlighet med stadgans mål och principer. Vi ålägger oss på nytt att stödja varje ansträngning att upprätthålla respekten för alla staters suveräna likställdhet och deras territoriella integritet och politiska oberoende, att lösa tvister med fredliga medel i enlighet med rättvisans principer och internationell rätt, att garantera rätten till självbestämmande för folk som fortfarande lever under kolonialt styre och utländsk

ockupation, att tillämpa principerna om icke-inblandning i staters inre angelägenheter, respekt för mänskliga rättigheter och grundläggande friheter och respekt för allas lika rättigheter utan åtskillnad på grund av ras, kön, språk eller religion samt att samverka internationellt vid lösning av internationella problem av ekonomisk, social, kulturell och humanitär art.

5. Vi tror att den centrala utmaning vi står inför idag är att säkerställa att globaliseringen blir en positiv kraft för världens alla människor. Även om globaliseringen erbjuder stora möjligheter är vinsterna för närvarande mycket ojämnt fördelade, vilket också kostnaderna är. Vi inser att utvecklingsländer och länder med övergångsekonomier har särskilt svårt att svara på denna utmaning. Därför kan globaliseringen gynna människorna på ett rättvist sätt och skapa en god framtid för alla endast genom kraftfulla och uthålliga insatser som bygger på vår gemensamma värdegrund av medmänsklighet och humanism. Dessa ansträngningar måste innehålla riktlinjer och åtgärder på det globala planet som möter behoven hos utvecklingsländerna och länderna med övergångsekonomier. De måste formuleras och genomföras med dessa länders aktiva deltagande.

6. Vi anser att vissa grundläggande värderingar är särskilt viktiga i de internationella relationerna under det tjugoförsta århundradet.

Dessa är:

* Frihet. Män och kvinnor har rätt att leva sina liv och fostra sina barn i värdighet, fria från hunger och från fruktan för våld, förtryck och orättvisor. Demokratisk samhällsstyrning i vilken medborgarna är delaktiga och som utgår från folkets vilja är den bästa garantin för dessa rättigheter.

* Jämlikhet. Ingen individ och ingen nation får förnekas möjligheten att dra nytta av utveckling. Lika rättigheter och möjligheter för kvinnor och män måste garanteras.

* Solidaritet. Globala utmaningar måste mötas på ett sätt som fördelar kostnaderna och bördorna i överensstämmelse med grundläggande principer om jämlikhet och social rättvisa. De som lider eller missgynnas förtjänar hjälp från dem som gynnas mest.

*Tolerans. Människor måste respektera varandra oavsett skillnader i tro, kultur och språk. Skillnaderna inom och mellan samhällen bör varken fruktas eller undertryckas utan tas till vara som värdefulla tillgångar för mänskligheten. En kultur av fred och samtal mellan alla civilisationer bör aktivt främjas.

*Respekt för naturen. Alla levande arter och andra naturtillgångar måste behandlas och användas på ett klokt sätt i enlighet med principerna för hållbar utveckling. Endast med den inställningen kan de omätbara rikedomar som naturen försett oss med bevaras och överlämnas till våra efterkommande. De rådande ohållbara mönstren för produktion och konsumtion måste ändras med tanke på vår egen och kommande generationers framtida välfärd.

* Delat ansvar. Ansvar för hanteringen av ekonomisk och social utveckling världen över och av hot mot internationell fred och säkerhet måste delas av världens länder och bör utövas multilateralt. Som den mest universella och mest representativa organisationen i världen måste Förenta Nationerna ha den centrala rollen.

7. För att omsätta dessa värderingar i handling har vi identifierat viktiga mål som vi tillmäter speciell betydelse.

II. FRED, SÄKERHET OCH NEDRUSTNING

8. Vi skall göra vårt yttersta för att befria våra folk från krigets gissel som i konflikter inom och mellan länder har krävt mer än 5 miljoner liv under det senaste årtiondet. Vårt mål är också att eliminera de faror som massförstörelsevapnen utgör.

9. Vi beslutar därför:

* Att stärka respekten för lag och rätt i internationella så väl som nationella angelägenheter och särskilt säkerställa att medlemsstater, i mål där de är parter, rättar sig efter beslut som fattats av Internationella domstolen i enlighet med Förenta Nationernas stadga.

* Att göra Förenta Nationerna effektivare när det gäller att upprätthålla fred och säkerhet genom att ge organisationen de resurser och medel som den behöver för att förebygga konflikter, lösa tvister fredligt, sätta in fredsbevarande operationer och medverka efter konflikter med freds och återuppbyggnad. I detta sammanhang erinrar vi om rapporten från expertpanelen om Förenta Nationernas fredsoperationer och uppmanar generalförsamlingen att snarast behandla panelens rekommendationer.

* Att stärka samarbetet mellan Förenta Nationerna och regionala organisationer i enlighet med föreskrifterna i stadgans kapitel VIII.

* Att tillse att stater som är parter till fördrag på områden som vapenkontroll och nedrustning, internationell humanitär rätt och mänskliga rättigheter efterlever dessa. Vi uppmanar alla stater att överväga att underteckna och ratificera Rom-stadgan för den internationella brottmålsdomstolen.

* Att vidta samordnade åtgärder mot internationell terrorism och snarast möjligt tillträda alla relevanta internationella konventioner.

* Att fördubbla våra ansträngningar för att fullgöra vårt åtagande att motverka världens drogproblem.

* Att intensifiera våra ansträngningar att bekämpa transnationell brottslighet i alla dess dimensioner, inklusive handel med och smuggling av människor samt penningtvätt.

* Att minimera de icke önskvärda effekterna av Förenta Nationernas ekonomiska sanktioner som drabbar oskyldiga människor, att genomföra regelbundna granskningar av sådana sanktioner och eliminera oönskade effekter av sanktioner som drabbar tredje person.

* Att eftersträva avskaffande av massförstörelsevapen, särskilt kärnvapen, och hålla alla möjligheter öppna för att uppnå detta mål, inklusive sammankallande av en internationell konferens för att identifiera metoder att undvika riskerna med kärnvapen.

* Att genomföra gemensamma åtgärder för att stoppa den illegala handeln med små och lätta vapen, i synnerhet genom större öppenhet vid vapenaffärer och stöd åt regionala nedrustningsåtgärder, varvid rekommendationerna från Förenta Nationernas kommande konferens om illegal handel med små och lätta vapen skall beaktas.

* Att uppmana alla stater att överväga anslutning till konventionen om förbud att använda, lagra, tillverka och sälja antipersonella minor och att förstöra sådana minor. Staterna uppmanas också att ansluta sig till det reviderade protokollet till konventionen om konventionella vapen.

10. Vi ber medlemsstaterna att iaktta den olympiska freden, individuellt och kollektivt, nu och i framtiden, och att stödja Internationella olympiska kommittén i dess ansträngningar att främja fred och förståelse mellan människor genom sporten och det olympiska idealet.

III. UTVECKLING OCH FATTIGDOMSBEKÄMPNING

11. Vi skall göra vårt yttersta för att befria våra medmänniskor – män, kvinnor och barn – från den extrema fattigdomens elände och förnedring. Mer än en miljard lever just nu i extrem fattigdom. Vi förbinder oss att förverkliga allas rätt till utveckling och att befria hela mänskligheten från nöd.

12. Vi beslutar därför att skapa en miljö – på både nationell och global nivå – som främjar utveckling och fattigdomsbekämpning.

13. Om dessa mål skall nås krävs bland annat god samhällsstyrning i varje land. Även på det internationella planet krävs god styrning, och dessutom öppenhet i de finansiella och monetära systemen och i handeln. Vi är anhängare av ett öppet, rättvist, regelstyrt, förutsägbart och icke-diskriminerande multilateralt system för handel och finanser.

14. Vi ser med oro på de hinder som utvecklingsländer möter när de försöker mobilisera resurser som de behöver för att finansiera sin långsiktiga utveckling. Vi kommer därför att göra allt vi kan för att konferensen om finansiering för utveckling, som skall hållas under 2002, skall bli framgångsrik.

15. Vi åtar oss också att möta de minst utvecklade ländernas särskilda behov. I detta sammanhang välkomnar vi Förenta Nationernas tredje konferens om de minst utvecklade länderna i maj 2001 och vi kommer att göra vårt bästa för att den blir en framgång. Vi uppmanar de industrialiserade länderna:

* Att antaga, helst vid den konferensen, riktlinjer för tullfrihet och borttagande av importkvoter för i det närmaste all export från de minst utvecklade länderna.

* Att utan dröjsmål tillämpa det utvidgade programmet om skuldlättnader för de svårt skuldsatta fattiga länderna och att gå med på att avskriva alla offentliga bilaterala skulder som dessa länder har i utbyte mot att länderna visar beslutsamhet att minska fattigdomen.

* 6

- * Att ge mer generöst utvecklingsbistånd, särskilt till länder som gör
- * ärliga ansträngningar att använda sina resurser för att minska fattig
- * domen.

16. Vi &är också beslutna att genomgripande och effektivt ta itu med låg- och medelinkomstländernas skuldproblem genom olika nationella och internationella åtgärder, avsedda att göra dessa skulder hanterbara på lång sikt.

17. Vi beslutar också att ta itu med de särskilda problem som möter små utvecklingsländer som är öar genom att snabbt och fullständigt genomföra handlingsprogrammet från konferensen i Barbados och resultatet av generalförsamlingens tjugoandra extra möte. Vi uppmanar enträget världssamfundet att vid framtagandet av ett sårbarhetsindex beakta de behov som är speciella för små utvecklingsländer som är öar.

18. Vi erkänner de speciella behov och problem som kustlösa länder har och uppmanar både bilaterala och multilaterala givare att öka det finansiella och tekniska biståndet till dessa länder för att möta deras särskilda utvecklingsbehov och hjälpa dem att lösa sina geografiska problem genom att underlätta transporter till och från dem genom andra länder.

19. Vi beslutar vidare:

- * Att till år 2015 halvera antalet människor vars inkomster är lägre än en dollar per dag och som svälter, och till samma år halvera antalet människor som inte har tillgång till säkert dricksvatten på nära håll eller inte har råd att skaffa vatten.
- * Att garantera att alla barn, både flickor och pojkar, till år 2015 har möjlighet att fullfölja hela grundskoleutbildningen och att flickor och pojkar har samma tillgång till utbildning på alla nivåer.
- * Att till samma år ha minskat mödradödligheten med tre fjärdedelar
- * och dödligheten bland barn under fem år med två tredjedelar jämfört

*

* 7

- * med nuvarande nivåer.

- * Att då ha stoppat och börjat minska spridningen av hiv/aids, malaria och andra svåra sjukdomar som plågar mänskligheten.

- * Att ge särskild hjälp till barn som blivit föräldralösa på grund av hiv/aids.

- * Att år 2020 ha uppnått betydande förbättringar av levnadsvillkoren för åtminstone 100 miljoner människor som bor i slum, vilket föreslås i "städer-utan-slum-initiativet"

20. Vi beslutar också:

- * Att främja jämställdhet och stärkandet av kvinnors makt över sina egna liv som effektiva vägar att bekämpa fattigdom, hunger och sjukdomar och stimulera en utveckling som verkligen är hållbar.

- * Att utveckla och genomföra strategier som ger ungdomar i hela världen en reell chans att få bra och produktiva arbeten

- * Att uppmuntra läkemedelsindustrin att göra de nödvändigaste läkemedlen mer tillgängliga och åtkomliga till lägre priser för alla som behöver dem i utvecklingsländerna.

- * Att utveckla ett nära samarbete med den privata sektorn och det civila samhällets organisationer i kampen för utveckling och fattigdomsutrotning.

- * Att garantera att fördelarna av ny teknik, särskilt informations- och kommunikationsteknik, är tillgängliga för alla i enlighet med Ecosocs ministerdeklaration 2000.

8

IV. SKYDD AV VÅR GEMENSAMMA MILJÖ.

21. Vi skall göra vårt yttersta för att befria hela mänskligheten, framför allt våra barn och barnbarn, från hotet om ett liv på en planet som är oåterkalleligt förstörd av mänskliga aktiviteter och vars naturtillgångar inte längre räcker för människornas behov.

22. Vi bekräftar på nytt vårt stöd för principerna om hållbar utveckling, däribland principerna i Agenda 21 som antogs vid Förenta Nationernas konferens om miljö och utveckling.

23. Vi beslutar därför att i alla åtgärder som rör miljön följa en ny etik för god hushållning och förvaltning, och som ett första steg beslutar vi:

- * Att göra allt vi kan för att garantera att Kyoto-protokollet träder i kraft, helst före tioårsjubileet av Förenta Nationernas konferens om miljö och utveckling 2002, och att vi påbörjar den erforderliga minskningen av utsläpp av växthusgaser.

- * Att intensifiera våra gemensamma insatser för skötsel, skydd och hållbar utveckling av alla typer av skogar.

- * Att verka för fullständig implementering av konventionen om biologisk mångfald och konventionen för kamp mot ökenspridning i länder som drabbats av extrem torka och/eller ökenspridning, särskilt i Afrika.

- * Att sätta stopp för den ohållbara exploateringen av vattentillgångar genom att utveckla strategier för vattenhushållning på regional, nationell och lokal nivå så att alla får tillgång till vatten i tillräcklig mängd.

- * Att intensifiera samarbetet för att minska antalet och verkningarna av naturkatastrofer och katastrofer som orsakas av mänskliga aktiviteter.

- * Att garantera fri tillgång till information från kartläggningen av det mänskliga genet.

V. MÄNSKLIGA RÄTTIGHETER, DEMOKRATI OCH GOD SAMHÄLLSSTYRNING

24. Vi skall göra vårt yttersta för att främja demokratin och stärka rättssäkerheten, liksom respekten för alla internationellt erkända mänskliga rättigheter och grundläggande friheter, inklusive rätten till utveckling.

25. Vi beslutar därför:

- * Att helt och fullt respektera och försvara den allmänna förklaringen om de mänskliga rättigheterna.

- * Att målmedvetet arbeta för fullständigt skydd och stärkande i alla våra länder av medborgerliga, politiska, ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter för alla.

- * Att stärka kapaciteten i alla våra länder att tillämpa demokratins principer och arbetssätt samt respektera mänskliga rättigheter, inklusive minoriteters rättigheter.

- * Att bekämpa alla former av våld mot kvinnor och efterleva konventionen om avskaffande av all slags diskriminering av kvinnor.

- * Att vidta åtgärder för att garantera respekt för och skydd av invandrare, migrerande arbetare och deras familjers mänskliga rättigheter, stoppa rasistiska och främlingsfientliga handlingar som ökar i många länder och främja större harmoni och tolerans i alla samhällen.

- * Att arbeta gemensamt för att bredda den politiska beslutsprocessen genom aktivt deltagande av alla medborgare i alla våra länder.

- * Att garantera mediernas frihet så att de kan spela sin viktiga roll och allmänhetens rätt att få tillgång till information.

VI. SKYDD AV DE SÅRBARA.

26. Vi skall göra vårt yttersta för att säkerställa att barn och andra civila som drabbas oproportionerligt hårt av naturkatastrofer, folk-mord, väpnade konflikter och andra humanitära nödsituationer får allt det bistånd och allt det skydd som de behöver för att de skall kunna återgå till ett normalt liv så snart som möjligt.

Vi beslutar därför:

- * Att utvidga och stärka skyddet av civila i nödsituationer i enlighet med internationell humanitär rätt.
- * Att stärka det internationella samarbetet, inklusive fördelningen av kostnaderna för och samordningen av humanitärt bistånd till länder som härbärgerar flyktingar, och att hjälpa alla flyktingar, även internflyktingar, att frivilligt återvända till sina hem i trygghet och värdighet för att på ett lämpligt sätt återintegreras i sina samhällen.
- * Att uppmuntra till ratificering och fullständig tillämpning av konventionen om barnets rättigheter och dess frivilliga protokoll om barn i väpnade konflikter och om handel med barn, barnprostitution och barnpornografi.

VII. ÅTGÄRDER FÖR ATT MÖTA AFRIKAS SÄRSKILDA BEHOV.

27. Vi skall medverka till att demokratin stärks i Afrika och bistå Afrika i dess kamp för varaktig fred, utrotning av fattigdomen och hållbar utveckling och därigenom ge Afrika en betydande roll i världsekonomin.

28. Vi beslutar därför:

- * Att fullt ut stödja de politiska och institutionella strukturer som byggs upp i de nya demokratierna i Afrika.
- * Att uppmuntra och understödja regionala och subregionala mekanismer för förebyggande av konflikter och främjande av politisk stabilitet, och att garantera ett tillförlitligt flöde av resurser till fredsbevarande operationer i Afrika.
- * Att vidta särskilda åtgärder för att möta utmaningar som fattigdomsbekämpning och hållbar utveckling i Afrika, bland annat skuldavskrivning, förbättrad tillgång till marknader, ökat offentligt utvecklingsbistånd och mer av utländska direktinvesteringar, liksom överföring av teknologi.
- * Att hjälpa Afrika att bygga upp sin kapacitet att ta itu med spridningen av hiv/aids och andra infektionssjukdomar.

VIII. ETT STARKARE FÖRENTA NATIONERNA.

29. Vi skall göra vårt yttersta för att göra Förenta Nationerna till ett mer effektivt verktyg i genomförandet av alla dess prioriteringar: kampen för utveckling åt världens alla folk; kampen mot fattigdom, okunnighet och sjukdomar; kampen mot orättvisa; kampen mot våld, terror och brott samt kampen mot misskötseln och förstörelsen av vårt gemensamma hem.

30. Vi beslutar därför:

- * Att åter bekräfta generalförsamlingens centrala ställning som Förenta Nationernas mest representativa organ och det viktigaste överläggande och policyskapande organet och att möjliggöra för församlingen att effektivt spela denna roll.

- * Att intensifiera våra ansträngningar att genomföra en omfattande reformering av säkerhetsrådet och därvid beakta alla aspekter.
- * Att ytterligare stärka ekonomiska och sociala rådet, och därvid bygga på de förbättringar som nyligen genomförts, för att hjälpa det att fullfölja den uppgift som det tilldelats i stadgan.
- * Att stärka Internationella domstolen för att den skall garantera rättvisa och rättssäkerhet i internationella relationer.
- * Att uppmuntra till regelbundna konsultationer mellan de viktigaste organen inom Förenta Nationerna för samordning och uppföljning av deras verksamheter.
- * Att säkerställa att organisationen kan räkna med och i föreskriven tid förses med de resurser som den behöver för att kunna utföra sina uppgifter.
- * Att uppmana sekretariatet att på bästa sätt utnyttja dessa resurser enligt klara regler och procedurer som beslutats av generalförsamlingen i alla medlemsstaters intresse genom att använda de bästa metoderna och den bästa tekniken som står till buds och genom att koncentrera verksamheten på uppgifter som prioriterats genom beslut av medlemsstaterna.
- * Att verkva för staters anslutning till konventionen om säkerhet för Förenta Nationernas och andra organisationers personal.
- * Att uppnå bättre samstämmighet och samordning i policyfrågor mellan Förenta Nationerna, dess fackorgan, Bretton Woods-institutionerna, Världshandelsorganisationen och andra multilaterala organ i syfte att åstadkomma en helt samordnad hantering av freds- och utvecklingsproblemen.

- * Att ytterligare stärka samarbetet mellan Förenta Nationerna och nationella parlament genom deras världsorganisation, Interparlamentariska unionen, på olika områden, bland annat fred och säkerhet, ekonomisk och social utveckling, folkrätt och mänskliga rättigheter samt demokrati och genderfrågor.
- * Att öka möjligheterna för den privata sektorn, icke-statliga organisationer och hela det civila samhället att bidra till förverkligandet av organisationens mål och program.

31. Vi anmodar generalförsamlingen att regelbundet övervaka de framsteg som görs för att genomföra åtagandena i denna deklaration och ålägger generalsekreteraren att framlägga periodiska rapporter om detta för behandling av generalförsamlingen och till grund för framtida åtgärder.

32. Vi bekräftar ånyo högtidligen, vid detta historiska tillfälle, att Förenta Nationerna är hela den mänskliga familjens ouslösliga gemensamma verktyg, med vilket vi skall försöka förverkliga våra universella förhoppningar om fred, samarbete och utveckling. Därför lovar vi att oreserverat stödja dessa gemensamma mål och uttalar vår beslutsamhet att nå dem.

Resolution A/RES/55/2
8 september 2000

Från Sidas hemsida:

“**INTERNATIONELLT SAMARBETE**

Millenniemålen - 190 länder mot minskad fattigdom

Publicerad: den 9 juni 2009 Uppdaterad: den 20 november 2012

Millenniemålen är åtta mätbara mål för minskad fattigdom, som ska vara uppnådda senast år 2015. Till exempel ska fattigdom och hunger halveras och alla barn ska få gå i grundskola.

Sverige och ytterligare 190 länder undertecknade, i september år 2000, avtalet Millenniemålen. Detta avtal innebär att varje land tar ansvar för att förverkliga dessa mål. Däremot måste det internationella samfundet göra särskilda insatser för att Afrika och Sydostasien ska lyckas nå målen.

Åtta mål som ska vara uppnådda år 2015

1. Utplåna extrem fattigdom och hunger

Mellan åren 1990 och 2015 ska andelen människor, som lever på mindre än en dollar per dag, halveras. Samtidigt ska andelen som lider av hunger halveras.

2. Uppnå allmän grundskoleutbildning

Alla flickor och pojkar ska få grundskoleutbildning senast år 2015.

3. Främja jämställdhet och ökade möjligheter för kvinnor

Utbildningsskillnader beroende på kön ska elimineras, helst före år 2005, men inte senare än år 2015.

4. Minska barnadödligheten

Dödligheten bland barn under fem års ålder ska minska med två tredjedelar fram till år 2015.

5. Förbättra mödrars hälsa

Mödradödligheten ska minskas med tre fjärdedelar fram till år 2015.

6. Bekämpa hiv/aids, malaria och andra sjukdomar

Spridningen av hiv/aids, malaria och andra sjukdomar ska stoppas före år 2015.

7. Försäkra en miljömässigt hållbar utveckling

Alla länder ska arbeta efter principerna om hållbar utveckling. Och slöseriet med naturresurser ska minskas. Målet är att halvera andelen människor utan tillgång till rent vatten före år 2015. Ett annat mål är att livsvillkoren för minst 100 miljoner människor som lever i slumområden signifikant ska ha förbättrats före år 2015.

8. Utveckla ett globalt partnerskap för utvecklingssamarbete

Det är ett mål att utveckla ett öppet, rättvist och ickediskriminerande handels- och finanssystem och att i detta beakta behoven hos de minst utvecklade länderna.

Målen hänger ihop

De olika millenniemålen är ömsesidigt beroende av varandra. Spädbarns- och mödradödlighet till exempel, påverkas av hushållens och lokalsamhällets inkomster, sysselsättning, jämställdhet, tillgång till mat, vattenförsörjning, sanitära förhållanden och utbildningsnivå.

Viktig utgångspunkt

Millenniemålen är en central utgångspunkt i Sveriges arbete för att minska fattigdomen. UNDP driver arbetet globalt, och har identifierat följande åtta punkter som avgörande för att målen ska komma att uppnås till 2015:

- Stöd till nationellt driven utveckling och effektivare samhällsstyrning
- Jobbskapande tillväxt som kommer de fattigaste till del (speciellt viktigt inom jordbrukssektorn som idag föder runt 2,5 miljarder fattiga människor)
- Ökade offentliga investeringar inom utbildning, hälsa, vatten och sanitet samt infrastruktur,
- Riktade insatser som skapar arbetstillfällen och stärker det sociala skyddsnätet,
- Förbättrade möjligheter för världens flickor och kvinnor (bland annat genom att stärka deras politiska, ekonomiska och legala ställning)
- Ökad tillgång till grön energi
- Ökade möjligheter till fattiga länders egenfinansiering (exempelvis resursmobilisering genom förbättrad skatteupptagning)
- Infriade löften om mer och bättre bistånd, rättvisare handelsregler och skuldavskrivningar

Punkterna beskrivs mer ingående i en handlingsplan och utvärdering från UNDP, *What Will It Take To Achieve The Millennium Development Goals? An International Assessment*. Se länk till höger.

Så går det

Med drygt två år kvar visar siffror från Världsbanken att fattigdomsmålet, att halvera andelen människor som lever på mindre än en dollar

om dagen, har uppnåtts globalt sett. Även om några länder så som Kina står för en mycket stor andel av minskningen så har den kommit alla regioner till del. Mål två, om utbildning, visar också att det är ungefär lika många flickor som pojkar som får tillgång till utbildning. Ändå återstår mycket att göra för att nå samtliga mål - för alla.

Läs mer på [den svenska sidan om millenniemålen](#).

Sidansvarig:

[Sidas kommunikationsavdelning](#) “

“Läs mer om FN:s globala utvecklingsprogram, och ladda ned UNDPs rapport som bygger på nationella MDG-rapporter från 50 länder.

[UNDP](#)

[Öppna data om UNDPs insatser](#)

[The Millennium Development Goals Reports](#)

[What will it take to achieve the Millennium Development Goals?](#)

[UNDP, 2010](#) “

“[Millenniemålen](#)

HUR GÅR DET MED MÅLEN? Ladda ned den senaste rapporten, The Millennium Development Goals Report 2013, och läs hur långt vi har kommit.

[Millenniemålsrapporten 2013 och tidigare rapporter finns tillgängliga på \[undp.org\]\(#\).](#)”

Sven Winnell 16 mars 2008: Något om sociala miljöer.
Kompletterad 1 juni 2012 med våldet i världen,
mänskliga rättigheter, mobbning, diskriminering o d.
<http://winnell.com/omr7952-7956d.pdf>

Del 1. 16 mars 2008: Något om sociala miljöer.

Sida

- 7 [Utdrag från Sven Winnell 080202:](#)
[Fördomar, kunskaper, moral, politik för välfärdsfördelning och](#)
[koldioxid. \(<http://winnell.com/omr36-39t.pdf>\)](#)
- 8 Världen. Klimat och sociala relationer.
- 8 Koldioxidutsläpp.
- 8 Fysiska och sociala miljöer.
- 8 Mänsklighetens utveckling.
- 9 Sociala relationer.
- 10 Sveriges elva folkhälsomål.
- 13 FN:s Konvention om barnets rättigheter.
- 14 Människornas levnadsvillkor och planering av framtiden.
- 16 Inre verkligheter och sociala miljöer.
- 16 Rådande och väntade bristsituationer och konfliktrisker
medför krav om mer och bättre planeringar
- 18 Inre verkligheter, spekulativt tänkande och empirism.
Framtidsplaneringens möjligheter. Medvetande. Ansvar.
- 19 Problemen har hopat sig och finns framför allt i de sociala
miljöerna som formar de inre verkligheterna.

- 20 De inre verkligheterna och de sociala miljöerna under
tidernas lopp
- 21 Historien om människan.
- 25 Åke Holmberg: Vår världs historia.
- 33 Exempel på inre verkligheter och sociala miljöer.
- 54 Religioner, världsliga makthavare, klasser och slavar.
En sammanfattning av exemplen i det föregående
- 64 Sven Winnell 080201: Sveriges och omvärldens historia.
- 65 Läget i början av 2008.
- 65 Förenta Nationernas Millenniedeklaration. Sammandrag.
- 68 Från näbbmus till millenniedeklaration.
- 70 Något om värdsbilder, livsåskådningar, ideologier,
människosyn värderingar, attityder, fördomar, moral,
jämställdhet och diskriminering.

[Utdrag från <http://winnell.com/omr36-39zg.pdf> \(2010\):](#)

- 78 Sociala miljöer o verksamheter i fysiska miljöer.
- 78 Myten om det goda Sverige.
- 81 Fram med sanningen.
- 82 Tintin i belgisk rättegång.
- 83 Dödsstraffet viker – men några länder håller emot.
- 85 Dödsstraffet i världen: Interaktiv karta ger effektfull bild.
- 86 Ander blev den siste att avrättas.
- 88 Motvalls i glädjediktaturen. (USA)
- 90 Barbara Ehrenreich: ”Gilla läget. Hur allt gick åt helvete
med positivt tänkande. (USA)
- 92 Ehrenreich wallraffade i underklassen. (USA)
- 95 31 maj 2012: Brutal och jämn valrörelse väntar (i USA).

Del 2. 1 juni 2012: Våldet i världen och mänskliga rättigheter.

	Utdrag från http://wimnell.com/omr36-39zo.pdf :
97	Något om läget inför 2012
97	Världen.
99	Läs på! Världen har förändrats
101	Optimism: Många julljus i mörkret.
	Utdrag från http://wimnell.com/omr36-39zq.pdf :
103	Världen utanför Sverige.
104	Mot en fredligare värld.
106	Steven Pinker: "The better angels of our nature."
108	Spännande om våldets historia
109	Utdrag från Sven Wimmell 4 maj 2011: Om mänskliga rättigheter 2007 i alla världens länder enligt Utrikesdepartementets utredningar. http://wimnell.com/omr103a.pdf
109	Från Utrikesdepartementets hemsida på Internet.
114	De mänskliga rättigheterna
115	Konventioner om mänskliga rättigheter som Sverige har undertecknat
118	Vilka rättigheter finns det?
118	Rätten att inte bli diskriminerad
119	Rätten till liv - dödsstraffet
121	Förbud mot tortyr
122	Förbud mot slaveri och slavhandel
123	Regler om rättssäkerheten
124	Privat- och familjelivet
125	Tanke- och religionsfrihet

125	Yttrandefrihet
127	Förenings- och församlingsfrihet
128	Rätten till arbete
129	Rätten till tillfredsställande levnadsstandard
129	Rätten till hälsa
130	Sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter
131	Rätten till utbildning
132	Kvinnors rättigheter
134	Allt du behöver veta om FN:s kvinnokommission
135	Mäns våld mot kvinnor, hedersrelaterat våld och förtryck i samkönade relationer
138	Barnets rättigheter
140	Barns deltagande fick konkret innebörd på evenemang som hölls parallellt med FN debatten om barnets rättigheter
141	Rättigheter för personer med funktionsnedsättning
143	Urfolkens rättigheter
145	Rättigheter för HBT-personer
148	Flyktingars rättigheter
149	Migranternas rättigheter
150	Folkmord
152	Väpnade konflikter
153	Våld och förtryck i hederns namn
155	Demokrati och mänskliga rättigheter
155	Utbildningshäften om mänskliga rättigheter
156	På lätt svenska: Vad är mänskliga rättigheter?
158	Vem gör vad?
158	Sverige och mänskliga rättigheter
160	UD:s rapporter om MR i världens länder
162	Dokumentarkiv
163	Polisen
164	MR-arbetet i Sverige framöver

Del 3. 1 juni 2012: Något om mobbning, diskriminering o d.

- Några artiklar 2000-2002 om mobbning och diskriminering o d:
- 166 Skola prickas för mobbning.
168 Friends. Elever mot mobbning.
170 Ökad stress bland elever.
172 Klassmorfar för barnen.
173 Skolverket 2002-11-13.
175 En undersökning som Lärarnas Riksförbund gjorde 2001.

Utdrag från <http://wimnell.com/omr36-39zg.pdf> :

- 177 Sociala miljöer o verksamheter i fysiska miljöer.
177 De skrattade bara.” Så berövades Safet sitt människovärde.
184 Säg inget vänligt till mig.
190 Fritt fram i Sverige. Men brottsligt i Frankrike.
196 De skiter i vilket” – Så sviker vi de mobbade.
201 Värst för dig själv” – Vår heder har inget pris.
- 207 Hon orkade inte gå kvar på elitskolan
208 Fem pojkar häktade för misshandel
208 Övergreppen liknar Ondskan
209 1000-tals elever tar ställning mot mobbning
210 Lundsberg tror de står över lagen

Del 4. 1 juni 2012: Myndigheter och organisationer om mobbning och diskriminering.

- 213 Skolverket
213 webbkarta.
214 Mobbning.
215 Kränkningar och diskriminering.
217 Arbetet mot diskriminering och kränkande behandling (pdf 2798).
221 1. Förbud mot diskriminering och kränkande behandling,
223 2. Att främja barns och elevers lika rättigheter och möjligheter,
226 3. Att förebygga trakasserier och kränkande behandling,
228 4. Att upptäcka och anmäla trakasserier och kränkande behandling,
231 5. Att utreda och dokumentera uppgifter om trakasserier och kränkande behandling,
234 6. Att åtgärda trakasserier och kränkande behandling, samt
235 7. Planer mot diskriminering och kränkande behandling.
239 Bilaga 1. Definitioner och begrepp.
240 Bilaga 2. Aktuella bestämmelser.
245 Utvärdering av program som används för att förebygga och åtgärda mobbning.
- 247 Arbetsmiljöverket
247 webbkarta.
250 Vad är mobbning?
252 Resultat för sökning på mobbning

255 Diskrimineringsombudsmannen (DO)
 255 webbkarta.
 257 Diskriminerad?
 257 Riskerar du att diskriminera?
 258 Webbverktyg Plan för skolan och förskolan.
 258 Handbok om europeisk diskrimineringslagstiftning.

259 Socialstyrelsen
 259 webbkarta.
 266 Sökt mobbning på Socialstyrelsen.

268 Regeringen.se 26 maj 2012. Sökning på mobbning
 270 Regeringen.se 26 maj 2012. Sökning på diskriminering
 272 Regeringen.se 26 maj 2012. Sökning på kränkande behandling
 273 Socialdemokraterna.se 26 maj 2012. Sökning på mobbning
 275 Socialdemokraterna.se 26 maj 2012. Sökning på diskriminering.
 277 Svenskt Näringsliv. Sökt på mobbing 27 maj 2012

279 LO. EUROPEISKA SOCIALA DIALOGEN. RAMAVTAL OM TRAKASSERIER OCH VÅLD I ARBETET

282 Migrationsverket.

291 Skolinspektionen.
 291 Webbkarta
 298 Riktad tillsyn av riksinternat
 299 Beslut för grundskola och gymnasieskola efter tillsyn av Grennaskolan.

311 Barn- och elevombudet.
 313 BEO kräver skadestånd av Lundsbergs skola
 314 Statliga myndigheter mm

Del 5. 1 juni 2012: Kort om Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen?

316 Sven Winnells hemsida. Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen ?
 316 Utvecklingen mot framtiden beror huvudsakligen amänniskornas verksamheter.
 317 De senaste utredningarna i pdf,

320 **Samhällsplaneringens problem.**
Hur ska man kunna förättra världen?
En planeringsfilosofi med ett klassifikationssystem för mänskliga verksamheter

320 **Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen? Det är människornas verksamheter som avgör världens framtid. För framtidsplaneringen har arbetats fram en planeringsfilosofi och ett klassifikationssystem för mänskliga verksamheter som ska ge bättre underlag för kunskaper om verksamheterna och deras samband - för bättre demokrati och bättre framtid i en gemensam värld.**
 (Se även Sven Winnells hemsida <http://winnell.com>)

321 Systemets avdelningar på högsta nivån.
 321 Människornas levnadsvillkor beror av fyra föränderbara faktorer.
 321 Förändringsprocesserna i världen hålls i de mest väsentliga avseendena igång av människornas verksamheter.

- 321 Människorna påverkar genom verksamheter i fyra olika roller.
321 Individer och samhällen planerar framtiden.
323 De nio verksamhetsområdena har delats upp så att det blir
129 verksamhetsområden
324 Två sidor med de 129 områdena.
Klassifikationssystem för verksamheter.
326 Människorna har olika behov av information i de olika
rollerna.
327 Bilder med samband mellan områdena 1-9
328 Den fundamentala påverkanskedjan.
329 Schema med politiska och opolitiska planeringar.
330 Schema över påverkans -och förändringdproblem.
331 Bild med pilar för påverkan mellan olika områden.
332 Klassifikationssystemet för verksamheter ochbibliotekssystem
333 Kort om skillnader mellan klassifikationssystemet för
verksamheter och bibliotekssystemen DC, DK och SAB.
334 Forskningen om Samhällsplaneringens problem.

DN 16 oktober 2013: Kolumnen. Nicholas Kristof:

“Världen vinner mot armodet”

“Vi journalister är så uppmärksamma på problem att vi får allmänheten att tro att kriget mot fattigdomen håller på att förloras. I verkligheten är segern inom räckhåll. “

Tänk dig att du måste välja ut ett av dina barn att rädda och lämna de andra att dö.

En av de mest hjärtslitande händelser jag har varit med om som reporter inträffade i Kambodja, där jag mötte en kvinna vars dotter just hade dött i malaria. Nu skulle hon ta hand om sju barn och barnbarn.

Kvinnan visade mig sitt enda moskitnät stort nog för en säng och berättade att hon varje kväll vändades över vilka barn hon skulle klämma in under det, och vilka som hon måste lämna utanför och blottställa för malariamyggor.

Det är sådana ohyggliga frågor som extrem fattigdom påtvingar familjer.

I tusentals generationer har det stora flertalet människor levt korta liv med analfabetism, sjukdomar, handikapp och förlust av barn. Så sent som 1980 levde drygt hälften av utvecklingsländernas befolkning i extrem fattigdom, det vill säga drog sig fram på mindre än 1 dollar och 25 cent om dagen.

I en tid av deprimerande nyheter överallt ifrån, om oro och kriser från Syrien till den amerikanska kongressen, är detta ändå ett område där storartade framsteg har gjorts.

Andelen människor i utvecklingsvärlden som lever i extrem fattigdom har minskat från ett av två år 1980 till ett av fem i dag, uppger Världsbanken. Nu är målet att minska den så att den är nästan noll år 2030.

Fattigdomen blir förstås kvar, precis som det finns alldeles för mycket fattigdom kvar i USA. Men tillvaron på den yttersta marginalen i en hydda med halmtak, där barnen inte får gå i skola och dör, kommer att gå från typisk till i stort sett obefintlig bara under loppet av mitt vuxna liv.

Det här är något som är ännu viktigare än budgetstupet och skuldtaket: Nya metoder räddar miljoner barns liv varje år. År 1990 dog mer än 12 miljoner barn före 5 års ålder. Nu är den siffran nästan nere i 6 miljoner. Bill och Melinda Gates stiftelse satsar på vacciner och mediciner som räddar dessa liv, och Gates själv är övertygad om att antalet kommer att sjunka under 1 miljon i hans livstid.

Analfabetismen minskar och teknologin sprider sig. Mobiler är nu vanligare än toaletter. Och det är dags att sluta ställa frågan som är både brutal och vanlig:

Spelar det egentligen någon roll om fler ungar överlever i fattiga länder? Blir resultatet inte bara en befolkningsexplosion som leder till hungersnöd eller krig, och fler döda?

Det är en vanlig men felaktig invändning. När barnadödligheten sjunker och föräldrarna vet att deras barn kommer att överleva tenderar de att ha färre barn och investera mer i dem. Det går en välkänd bana från minskande barnadödlighet till minskande antal födslar, och det är därför som Bangladesh nu är nere i 2,2 barn per kvinna i genomsnitt.

Urgamla sjukdomar är på väg bort. Polio och GWD, som orsakas av parasiten Guineamask, är troligen utrotade om några år. Malaria är nu under kontroll i många länder och ett vaccin kan komma att minska antalet offer ännu mer.

Aids är också på återtåg. Förra året intervjuade jag likkisttillverkare i södra Afrika som grumsade över att affärerna gick sämre därför att aids inte längre tar livet av lika många som förr.

Fallet i dödlighet avspeglar inte vinsterna, eftersom sjukdomar inte bara dödar människor utan invalidiserar dem och sätter ner deras pro-

duktions-förmåga, och det undergräver ekonomin. Förr blev de fattiga regelmässigt blinda av sjukdomar eller kunde inte arbeta därför att de saknade glasögon. Nu är risken för att bli blind mycket mindre och långt fler har möjlighet att skaffa sig glasögon.

Dessa framsteg beror inte enbart på västerländska givares eller hjälporganisationers insatser. Några av de största vinsterna härrör från den ekonomiska tillväxten i Kina och Indien. När de fattiga får arbete tar de sig ut ur fattigdomen på sina egna vägar.

Rajiv Shah, som är chef för USA:s biståndsorgan USAID, är optimistisk om att den extrema fattigdomen är utraderad 2030 men påpekar att man i högre grad måste sätta in krafterna i eftersläpande länder som Kongo. Biståndsarbetare finns överallt i länder som Rwanda eller Malawi där det är lätt att arbeta, men de är sällsynta i södra Kongo eller Nubabergen i Sudan där behovet är desperat men arbetsförhållandena många gånger farliga och primitiva.

Trots framstegen konstaterade ett opinionsinstitut tidigare i år att den budget som amerikanerna helst ville skära i var "bistånd till världens behövande". En anledning kan vara att biståndsarbetare och journalister är så uppmärksamma på problem att vi missleder allmänheten att tro att kriget mot fattigdom och sjukdomar går mot nederlag.

Låt oss därför erkänna att det återstår mycket arbete – och att fattigdomscyklerna i USA måste komma högst på prioritetslistan för oss amerikaner – men också fira denna triumf för mänskligheten. Den extrema fattigdomen, med sjukdomar som en ytterligare plåga, har karakteriserat tillvaron för de flesta under mänsklighetens historia men kan nu äntligen vara på väg att försvinna.

Nicholas D Kristof Amerikansk journalist och författare.

Översättning: Margareta Eklöf Copyright: New York Times “

DN 2 oktober 2013:

”Vi föds med en känsla för moral”

“Forskare har länge fokuserat på konkurrens och våld inom djurvärlden för att förstå människors drivkrafter. Frans de Waal har i stället studerat det sociala samspelet. Moralen härrör ur våra instinkter, menade den kända primatologen när han besökte bokmässan. “

“– Jag bryr mig inte om ifall Gud existerar eller inte. Men alla samhällen har ju religion. Så den måste ju betyda något.

Så inledde den världsberömda primatologen och psykologen Frans de Waal sitt föredrag på bokmässan i Göteborg förra veckan. Egentligen är han ateist. Men han ville understryka att religionen kan spela en positiv roll i samhället och att dogmatism är ett långt större hot än religionen i sig, oavsett om den härrör ur ett ateistiskt eller ett religiöst tänkande.

Länge har det funnits en föreställning om att moralen på något vis skulle komma uppifrån någon högre makt, som Gud, för att därifrån sippra ned till människan. Det är ett tänkande som ibland leder till uppfattningen att den som inte har någon gudstro skulle kunna bete sig lite hur som helst.

Vad Frans de Waal gör är att han vänder på pilarna och hävdar att moralen inte kommer till oss från vare sig Gud, vetenskapen eller det rationella tänkandet. I stället hävdar han att den kommer ”under-ifrån” och förevisar pilar som går i motsatt riktning från vad han kallar ”uppifrån och ned”- tänkandet.

– Bottom up, for the evolution. Tror verkligen någon på allvar att våra förfäder saknade sociala normer innan de fick en religion? Bistod de aldrig andra i nöd, klagade de aldrig över orättvisor?

Föredraget, som han gett titeln, ”Människans moral kommer inifrån”, utgår från hans senaste bok som på svenska heter ”Bonobon och tio guds bud” (Karneval förlag). I den presenterar han sina observationer av framför allt bonoboer, som tidigare kallades dvärgschimpanser. Men han har också studerat schimpanser, elefanter och andra djur.

Inom forskarvärlden är han i dag långt ifrån ensam om uppfattningen att empati, altruism och samarbetsvilja inte bara är medfödda egenskaper hos människor utan även hos djur. Men eftersom han är en av de främsta företrädarna för detta paradigm utsågs han för några år sedan till en av vår tids hundra mest inflytelserika tänkare av den amerikanska veckotidningen Time.

I boken delar han med sig av många livfulla berättelser om hur bonoboer och andra däggdjur beter sig på ett sätt som vi lika gärna skulle kunna kalla ”mänskligt”. Men trots att bonoboerna är lika nära besläktade med människan som schimpanserna är de inte på långa vägar lika grundligt observerade. En förklaring är att schimpanserna, som ju är extremt patriarkala våldsverkare, helt enkelt har passat bättre in i den rådande föreställningen om människan som krigisk egoist.

– Bonoboerna vänder på det rådande perspektivet att människan har överlevt och förökat sig genom att kriga och döda andra. I forskarvärlden är det vanligt att man stöter bort information som man inte vet vad man ska göra med eller som inte bekräftar det man vill se, säger Frans de Waal.

Bonoboer kallas ibland litet skämtsamt för ”primaternas hippiesar” eller ”den politiskt korrekta apan”. Att de lever i matriarkat där det är honorna som bestämmer, och att de löser konflikter med hjälp av sex, har gjort dem populära inte minst hos genusvetare och queerteoretiker.

Det finns forskare som blivit provocerade av hannarnas undergivenhet och av hur bonoboerna blir sams genom att ha sex. I boken beskriver Frans de Waal hur en berömd professor som satt i publiken när han föreläste i Tyskland utbrast: ”Vad är det för fel på de där hannarna?”

Men det finns också de som är litet väl ivriga att enbart studera bonoboerna för att för att få sina egna teser bekräftade, menar Frans de Waal.

– För egen del vill jag balansera mina observationer och studera både schimpanser, bonoboer och människor, säger han och visar en bild på en schimpans som håller ut handen mot en annan som den just har slagits med – för att den ska komma och bli sams genom att kramas och pussas.

Djur har precis som människor under hundratusentals år av evolution utvecklat förmågan att leva sig in i andras känslor och att agera moraliskt.

– Djur värdesätter och vårdar sina sociala relationer eftersom de vet att de behöver dem så väl. De enda man inte ser det här beteendet hos är inomhuskatter, säger han litet retsamt innan han visar en film där man ser en flock elefanter som inleder ett avancerat samarbete för att få upp en unge som gått ned sig i gyttnan.

Engagemanget och samarbetet tyder på att djuren använder både sitt intellekt och sina känslor på ett raffinerat vis som har mejslats fram under årtusendena, enligt Frans de Waal som också visar en film som har delats otaliga gånger på Youtube.

Den visar ett experiment han genomfört med två kapucinapor. Till en början gav man dem gurka och de var nöjda med det. Men bara tills den ena apan fick vindruvor. Då reagerade den andra med stor upprördhet och ilska.

– Många tror att känslan för rättvisa är en intellektuell process där vi människor har lärt oss att reagera på ett visst sätt. Här ser vi att det inte stämmer, att det är en reaktion som är baserad i grundläggande känslor.

Det är en kunskap som beslutsfattare bör ta in i beräkningen när de beslutar om politiska reformer, menar Frans de Waal, men värjer sig mot att vara mer specifik än så.

– Det enda jag vill säga om det är att om du har ett samhälle med stora inkomstskillnader, som USA där medellivslängden är tre år kortare än i Europa, så skapar det spänningar och stress som påverkar befolkningens hälsa. Därför behövs det på vissa håll en utjämningspolitik.

Hur ska vi då förhålla oss till alla omoraliska påbud som finns i det religiösa tänkandet? Frans de Waal anser inte att det går att skylla dem på religionen eftersom den används som ett maktinstrument.

– Om Columbus åker till den fria världen och dödar människor när han kommer fram i religionens namn, vilket han faktiskt gjorde, så måste man samtidigt komma ihåg att han också dödade dem för att tillskansa

sig makt och pengar.

Så varför uppfann vi de stora religionerna för några tusentals år sedan? Frans de Waal menar att det var när samhällena växte sig så stora att invånarna inte längre klarade att hålla ett vakande öga på varandra.

– För fyrtio-femtio tusen år sedan var samhällena tillräckligt små för att alla skulle kunna hålla reda på varandra. När de växte kom också de religiösa ritualerna och prästerna in i bilden.

Att, som vissa ateister förespråkar, försöka utrota det religiösa tänkandet förefaller inte vara särskilt klokt, enligt Frans de Waal, som menar att ingen vet hur ett samhälle utan religion skulle se ut. Försök har redan gjorts i historien av Josef Stalin, Mao Zedong och Pol Pot.

– Deras experiment är väl knappast värda att försöka återuppta.

Men räcker det inte att stifta lagar som baseras på de mänskliga rättigheterna? Religionsfriheten tenderar ju ibland att slå ut andra mänskliga rättigheter som yttrandefriheten och rätten att slippa diskriminering?

– Jo, kanske kan det fungera, men det vet vi inte än. De sekulära samhällena är väldigt få i det stora hela. Det är i stort sett bara i norra Europa, i länder som Sverige och mitt hemland Holland, där en majoritet av invånarna säger sig vara icke-troende. Men även om vi inte är troende har vi formats av tidigare trossystem. Det återstår helt enkelt att se hur det kommer att sluta.

Peter Letmark peter.letmark@dn.se “

“ **Fakta: Frans de Waal**

Frans de Waal, psykolog, etolog och primatolog, är född i Holland men verksam sedan trettio år i USA där han är professor vid psykologiska institutionen vid Emory University i Atlanta. Han är också chef för Living links center vid Yerkes national primate research center.

Frans de Waal är en av världens mest kända primatforskare. Hans vetenskapliga texter har publicerats i tidskrifter som Nature och Science.

2007 utsågs han av tidskriften Time till en av världens hundra mest inflytelserika personer.

Han är också författare till en rad böcker som nått en bred läsekrets utanför de akademiska kretsarna.

1982 debuterade han med ”Chimpanzee Politics”.

Därefter har han skrivit ett tiotal böcker.

På svenska finns ”Bonobon och tio guds bud: På jakt efter humanism bland primater” (Karneval 2013), ”Empatins tidsålder: Hur naturen lär oss att skapa ett humanare samhälle” (2011), ”Vår inre apa: Det bästa och sämsta i den mänskliga naturen” (2005). “

Forskning och framsteg nr 7, 2013. Hela artikeln, se: [Åsikter i den muslimska världen | Forskning & Framsteg | Populärvetenskapligt magasin](#). Här utelämnas bilagor av utrymmesskäl.

“Åsikter i den muslimska världen”

“Världens muslimer är en blandad skara. Men i en ny internationell undersökning visar de sig också förenas i en djup tro och en oväntat positiv inställning till den muslimska rätten, sharia.”

Text: [Henrik Höjer](#).

“Muslimska extremister talas det ofta om, men hur är det med muslimer i allmänhet?

Den frågan försöker man besvara i en ny stor internationell attitydundersökning som genomförts av *The Pew forum on religion & public life* i USA. Med stöd av forskare från ett stort antal amerikanska och europeiska universitet har 38 000 muslimer intervjuats. Studien, *The world's muslims: religion, politics and society*, genomfördes under åren 2008–12 i 39 länder i Afrika, Asien och Europa. I dessa länder bor över 65 procent av världens över 1,6 miljarder muslimer. Länder som Kina, Indien och Saudiarabien är dock inte med i undersökningen på grund av politiska problem, och Syrien är inte med på grund av säkerhetsläget.

Forskarna har inte heller intervjuat muslimer som är invandrare i västländer, vilket bland annat betyder att svenska muslimer inte ingår i undersökningen.

Studien och dess resultat är kontroversiella. Det framgår om inte annat av att den hälsas med skadeglädje på sajten Avpixlat. En webbplats

som står Sverigedemokraterna nära. De skriver ”Stor majoritet av världens muslimer vill ha sharialagar”. Men också Jan Hjärpe, pensionerad islamolog vid Lunds universitet, avfärdar undersökningen och kallar den material för ”ledarskribenterna i våra tidningar”.

Ändå är undersökningen värd att ta på allvar. Leif Stenberg, professor i islamologi vid Centrum för Mellanösternstudier på Lunds universitet, menar att Pew är pålitligt och inte färgat av politiska undertoner.

– De har gott rykte och anses göra bra studier, säger han. Tidigare rapporter har använts av andra forskare. De har stora urval respondenter, och jag har inte sett någon tydlig politisk vinkel på frågeställningarna.

Samtidigt är han medveten om att muslimska värderingar är känsliga frågor. Varför?

– Ja, jag vet inte, säger han. Men jag tror att vi är religionsanalfabeter i Sverige. Vi har dessutom ingen större vana att diskutera religion och värderingsskillnader.

I undersökningar av detta slag kan enskilda frågor leda fel – ord kan tolkas olika i olika sammanhang och vissa begrepp kan ha olika innebörder i olika språk. Men via ett stort antal frågor så kan man ringa in attityder – och i denna undersökning ställs mycket riktigt dussintals frågor till varje respondent, varför den sammanvägda summan kan ge en hyfsad bild av värderingarna i fråga.

Undersökningen kan till viss del liknas vid den stora globala attitydstudien *World values survey*, som vi skrev om i F&F 4/2000. Där sorteras svaren nationellt och inte efter religion. Men många mönster känns igen. Om en svensk reagerar på bilden av muslimers attityder,

går det lätt att förstå varför, om man jämför med svaren i *World values survey*. De muslimska länderna ligger i ena hörnet av den världskarta som ritas upp i den studien. Sverige i det andra.

Undersökningens huvudresultat är att merparten av dem som bekänner sig till världens näst största religion är djupt troende. De vill att islam ska prägla såväl samhälle som politik. I nästan alla 39 undersökta länder menar majoriteten muslimer att islam är den enda sanna läran som leder till ett evigt liv i paradiset. Att tro på Allah är nödvändigt för att bli en moralisk person. Det är därför sharia – den traditionella islam-ska lagen – ska dominera juridiken.

Merparten menar också att sharia är Guds ord i bokstavlig mening, inte Guds vilja såsom den uttrycks av människan. Starkast stöd för detta synsätt hittar man i Mellanöstern och Nordafrika.

Men den muslimska världen är långt ifrån enhetlig. Vad gäller frågan om huruvida sharia bör ligga till grund för lagstiftningen skiftar siffrorna från 8 procent i Azerbajdzjan till 99 procent i Afghanistan (se listan här ovanför).

Samtidigt förordar många muslimer religionsfrihet för dem av annan tro. I Pakistan menar tre fjärdedelar av muslimerna att icke-muslimer bör vara fria att utöva sin tro. Samtidigt vill 84 procent införa sharia-lagar. Detta kan verka paradoxalt, men betyder att man vill ha olika lagar för olika religiösa grupper i ett land, ett inte helt ovanligt synsätt.

– Frågan är vad man lägger i ordet sharia, säger Leif Stenberg. Många kan uppfatta det som ett rättvist system som grundar sig i den egna traditionen – och som inte är korrumpert. Man kan inte bara stirra sig blind på ordet. Det framgår ju också att många inte vill ha de kroppsstraff som vi ofta förknippar med sharialagar. Det verkar också finnas

en tydlig koppling till fattiga länder, där det finns misstro mot en förtryckande stat. Där kan sharia uppfattas som ett mer etiskt alternativ förankrat i den lokala kulturen.

De flesta betonar också detta rättssystem främst inom familje juridiken och vad gäller äganderätten, medan en långt mindre andel vill tillämpa exempelvis kroppsstraff. Störst stöd för kroppsstraff hittar man bland muslimer i Pakistan, Afghanistan och i de palestinska territorierna, där omkring 4 av 5 av dem som stöder sharia också vill att tjuvar bestraffas med stympning eller piskning. I dessa länder hittar man även det största stödet för stening som straff för äktenskapsbrott – omkring 85 procent av dem som stöder sharia vill se en sådan brutal tillämpning av denna lag.

De länder där islam har en dominerande ställning är också de som uppvisar den mest positiva attityden till sharia. I sekulära eller officiellt mångreligiösa länder, som Turkiet, Libanon, Bosnien-Hercegovina, Kazakstan och Albanien, är stödet för sharia långt mindre omfattande.

Det visar sig även, föga förvånande, att muslimer som ber flera gånger om dagen är mer positivt inställda till sharia som officiell lag än de som ber mer sällan. Detta samband gäller i de flesta länder. Däremot säger ålder, kön eller utbildning inte mycket om stödet för sharia. Bara i vissa länder i Mellanöstern är äldre personer mer positiva till att införa sharialagar, och i Pakistan har män en klart mer positiv attityd till sharia än kvinnor.

Vad gäller moraliska frågor så uttrycker en stor majoritet av de intervjuade muslimerna att sex före eller utanför äktenskapet är fel. Det finns dock en större acceptans i Afrika söder om Sahara samt i

Sydösteuropa. Homosexualitet fördöms av 80–90 procent i så gott som alla undersökta länder, men en viss acceptans hittar man i Bangladesh, Uganda och i Moçambique.

– Siffrorna reflekterar främst en syn på homosexuella som är rätt vanlig i Asien och Afrika, och har mindre med religion att göra. På en global nivå avviker Norden och delar av Västeuropa i denna fråga, säger Leif Stenberg.

Den stora majoriteten menar att självmord, abort och alkoholkonsumtion är omoraliskt. Störst acceptans för alkohol hittar man i Tchad och Moçambique. Störst tolerans för såväl självmord som abort finns också i länder i Afrika söder om Sahara, samt i Bosnien-Hercegovina.

I vissa länder har inte alla frågor kunnat ställas. I exempelvis Afghanistan valde man att inte fråga så utförligt om sexualitet – det skulle uppfattas som alltför stötande.

Attityderna till skilsmässa, månggifte och preventivmedel är mer varierande än till homosexualitet. I de flesta länder menar en knapp majoritet att skilsmässa kan accepteras, med undantag av Pakistan och några afrikanska länder söder om Sahara. Månggifte är dock mest accepterat i denna region. I länder som Senegal och Nigeria tillåter över 85 procent av muslimerna månggifte, medan det bland muslimer i Bosnien-Hercegovina bara är 4 procent som accepterar detta. I de flesta länder har männen en mer tillåtande attityd till månggifte än kvinnor.

I merparten länder är attityderna till så kallade hedersmord delade – i de flesta undersökta länder är majoriteten fördömande. Men i Afghanistan och Irak menar en klar majoritet av de tillfrågade att hedersmord bör accepteras. I just Irak är också skillnaden som störst när det gäller

vem som kan utsättas för hedersmord, kvinnor eller män. Betydligt fler tycker att det är acceptabelt att mörda kvinnor än män som drar skam över släkten. I de flesta undersökta länder är de som stöder sharia långt mer benägna att acceptera hedersmord.

– Ja, man kan konstatera att hedersmord försvaras på de plats er i världen där det är som vanligast. Och det är ur vårt perspektiv förstås ett allvarligt problem. Men undersökningen visar att försvar för en hederskultur snarare är kopplat till region än till religion, säger Leif Stenberg.

Den absoluta merparten menar att kvinnor själva ska bestämma om de ska bära slöja. Men i nästan alla av de 39 undersökta länderna menar majoriteten av såväl kvinnor som män att en hustru alltid måste lyda sin man. Siffran ligger på över 90 procent i länder som Irak, Tunisien och Afghanistan. Stödet för denna åsikt är långt större bland sharia-anhängare. Skillnaderna i dessa frågor mellan dem som stöder sharia och dem som inte gör det är störst i Sydösteuropa och tydligt sekulära muslimska länder, som exempelvis Ryssland och Kazakstan.

– Bristen på jämställdhet är ett problem, säger Leif Stenberg. Det kan vara svårt att hantera sådana här värderingar. Det har ju dessutom gjorts försök med att kvinnor ska kunna leda bön – men det har inte fallit ut särskilt bra.

– Dessa värderingar återspeglas i hur kvinnor och män skiljs åt i moskéer, men ändå på olika sätt. I Syrien, där jag ofta har forskat, separeras män och kvinnor ofta via mittgången men ber på samma golv, till exempel. Men i svenska moskéer, som oftast är finansierade från länder på Arabiska halvön, är det strängare – här har man läktare för kvinnor. Men att hitta en situation där män och kvinnor skulle be

tillsammans, nej – vi är långt därifrån, säger han. Men viktigare än jämställdhet i bönelokalen är generell jämställdhet mellan könen, och då måste mycket mer förändras än den religiösa praktiken.

I de flesta frågor står muslimer i länder i södra Asien, som Afghanistan, Pakistan och Bangladesh, mycket långt ifrån sydösteuropeiska muslimer i Bosnien-Hercegovina, Albanien och Kosovo. För att ta ett exempel – i gruppen muslimer som stöder sharia menar omkring 10 procent av de sydösteuropeiska grupperna att muslimer som avsäger sig islam bör avrättas. Bland shariaanhängarna i Afghanistan och Pakistan är motsvarande siffra över 75 procent.

I sydöstra Europa är stödet också som minst för att hustrun ska lyda sin man eller att söner och döttrar ska ärva olika.

De geografiska skillnaderna kan också avläsas i synen på demokrati (där den stora majoriteten föredrar detta framför auktoritärt styre). I Pakistan föredrar 29 procent ”demokrati” framför ”en stark ledare”. I de andra undersökta områdena stöder drygt hälften demokrati framför en stark ledare, och de högsta siffrorna hittar man i Afrika söder om Sahara, där de flesta länder ligger på runt 70–80 procents stöd för demokrati. Men i hälften av länderna menar en stor majoritet att religiösa ledare skulle ha någon form av politiskt inflytande.

De flesta tillfrågade ser ingen motsättning mellan islam och den moderna världen. Samtidigt som många menar att västerländsk musik, film och tv hotar moralen i deras eget land, säger de att de personligen uppskattar västerländsk kultur. Mest kritiska är muslimer i Mellanöstern, södra Asien och Sydostasien, och minst kritiska till västlig kultur är muslimerna i sydöstra Europa.

Drygt hälften i de flesta undersökta länderna ansluter sig till evolutionsteorin – utom i Irak, där 67 procent menar att människan varit likadan sedan tidens begynnelse, eller Afghanistan, där siffran är 62 procent.

Merparten muslimer är mycket negativa till våld i islams namn. De flesta menar att självmordsbombningar i deras religions namn bör fördömas. Men det finns undantag; en grupp på omkring 3–10 procent i de flesta länder menar att självmordsbombningar kan vara legitima. I de palestinska territorierna är siffran 40 procent, i Afghanistan 39 procent och i Egypten 29 procent.

Alla dessa siffror ger en blyxtbelysning av delar av den muslimska världen. Leif Stenberg tycker att det är synd att det inte har gjorts liknande undersökningar tidigare, där man ställt samma frågor till ett urval av befolkningen.

– Många uttalar sig gärna om utvecklingen i den muslimska världen. Men vi vet egentligen inte mycket om detta, säger han. Det behövs fler sådana här studier.

Vissa saker verkar dock tydliga. I en tidigare Pew-studie från 2012 säger 25 procent av muslimerna i hälften av länderna att islam kan tolkas på olika sätt.

– Jag är övertygad om att denna siffra inte var så hög för 20 år sedan, säger Leif Stenberg. Men jag kan ju inte belägga detta. Jag hoppas att man fortsätter mäta sådana här frågor så att vi kan få en tydligare bild.

Han är också bestämd på en punkt: islamforskningen – och även synen på islam – handlar ofta om ytterligheter och extremism. Men i denna undersökning närmar man sig lite mer vardagliga saker.

– En sak som framkommer i flera frågor är generationsskillnader. Det är uppenbart att yngre personer bryr sig mindre om religion, säger han.

Även den arabiska våren spelar förstås in.

– Ja, kriser kan göra religion viktigare i livet, säger han. Det verkar även som om motsättningen mellan sunni- och shiamuslimer har ökat i och med den arabiska våren. Det ser man framför allt i Mellanöstern och i Nordafrika.

Hösten 2007 publicerade Forskning & Framsteg artikeln ”Muslimska världen utvecklas inte mot demokrati”, av statsvetaren Axel Hadenius, där han konstaterar att islam verkade vara en faktor som hämmar demokratiutvecklingen. När den arabiska våren startade 2011, såg det ut som om artikeln var daterad. Därefter har utvecklingen svängt igen, och i dagsläget är det svårare att veta åt vilket håll det går. Leif Stenberg är dock försiktigt positiv.

– Vi får inte glömma bort att vi nu har sett de första hyfsat demokratiska valen i Egyptens historia, säger Leif Stenberg. Så det går framåt – men sakta. Frågan beror på vilka förväntningar man har. De demokratiska erfarenheterna är inte stora. Och ekonomin är överlag dålig, minst sagt.

– Men, säger han, det är svårt att säga att islam är ett problem, för islam är så många olika saker – det visar ju inte minst denna undersökning. “

DN 22 okt 2013: Kolumnen. Thomas Friedman :

“Från Beirut till Washington”

“Polykultur blir monokultur och extremismen breder ut sig. Parallellerna mellan Mellanöstern och USA är betydligt fler än man kan tro. “

“Den senaste tiden har Mellanösterns politik varit till stor hjälp i mina försök att förklara USA:s politik. Alla dessa år då jag skrivit om sunni och shia, israeler och palestinier, stamkonflikter och ”Gudspartier” har varit den bästa förberedelsen för en beskrivning av dagens Washington och i synnerhet Teapartyrörelsen.

Det finns monokulturer och polykulturer både i natur och i politik. Prärien var en ödemark med ett invecklat ekosystem som försörjde allehanda arter tills europeiska nybyggare plöjde upp den och täckte den med några få grödor, mest vete, majs och sojabönor. I dag använder vi fossila bränslen av hög densitet – bensindrivna traktorer, bekämpningsmedel, konstgödsel – till att hålla i gång dessa årliga monokulturgrödor, som är mycket känsligare för sjukdomar och utarmar den näringsrika matjord som är källan till allt liv på prärien. Under stoftstormarna på 1930-talet dog de införda grödorna men prärien med sitt rika ekosystem överlevde.

Ju mer Mellanösterns samhällen blir monokulturer, desto mindre möjlighet får de att komma med nya idéer och desto känsligare blir de för sjukliga konspirationsteorier och extrema ideologier. Det är ingen tillfällighet att den arabisk/muslimska världens guldålder inföll medan den var en blomstrande polykultur mellan 700- och 1200-talen.

Detsamma gäller det republikanska partiet i dag. De Teapartykonserverativa gör allt de kan för att rensa bort det lilla som finns kvar av partiets polykultur och förvandla den till en monokultur. När Republikanerna i senaten lade fram sitt kompromissförslag så att den federala

verksamheten kunde komma i gång hördes en varning från Tom Huelskamp i representanthuset där han för Kansas Teapartyrörelses talan: ”Alla som röstar för förslaget i huset garanterar i praktiken en utmanare i primärvalet”. Med andra ord blir de utrensade för att en monokultur ska upprättas.

När det republikanska partiet var mer färgat av polykultur kom det med så olika idéer som lagen om ren luft (Richard Nixon), en djärv ny kärn-vapenbegränsning (Ronald Reagan), -effektiva åtgärder för att hejda surt regn (George W H Bush) och en marknadsbaserad sjukförsäkring (”Romneycare” i Massachusetts). Den utrensning som ultra-konservativa monokulturalister i partiet nu genomför dödar det om de får fortsätta. De utplånar alla matjordens rika näringsämnen.

Så går det om partiet inte drar en annan lärdom av Mellanösterns politik: extremister löper linan ut och moderata viker sig. Med representanthusets svage talman John Boehner och den likaledes svage majoritetsledaren Eric Cantor, som ständigt tillmötesgår Teapartyextremisterna, är det inte egendomligt att det republikanska partiet störtade i avgrunden och nästan tog landet med sig.

Men att bara hindra extremister från att agera extremt räcker inte. Man måste lyssna till deras idéer och smula sönder dem. Efter 11 september var arabländernas regeringar villigare att gripa sina våldsamma fundamentalister, men nästan ingen var villig att verkligen lyssna till deras idéer, smula sönder dem och erbjuda moderata alternativ. Endast muslimska moderater kan ta ner muslimska extremister. Endast den republikanska mittfårans konservativa kan ta ner Teapartyextremister.

Teapartyflygeln av partiet har i påfallande grad antagit taktiken i ”Guds parti”, mer känt som Hizbollah. I årtal representerades Libanons shiamuslimer av det breda Amalpartiet, men på 1980-talet trädde en radikalare shiamilis fram ur kriget med Israel: Hizbollah. Under Hassan Nasrallahs ledning kandiderade Hizbollah till Libanons parla-

ment 1992 för att snygga till sitt varumärke men vägrade att överlämna sina vapen till Libanons armé: de behövdes för ”motstånd” mot Israel.

Hizbollah vann bara ett fåtal mandat men utnyttjar i dag sina vapen och Syrienvänliga allierade i parlamentet för att spärra alla åtgärder det inte gillar. ”Om vi vinner härskar vi, men om ni vinner tror ni att ni härskar men vi gör allt som behövs för att bakbinda er, och sedan härskar vi”, säger Hizbollah.

Teapartyrörelsen är ingen terroristgrupp. Den har legitima frågor om statsskuld, jobb och Obamacare. Men den hotade att försvaga USA:s kreditbetyg om Demokraterna inte gick med på att stoppa pengarna till sjukförsäkringsreformen. Hizbollah inledde ett krig mot Israel 2006. Hur det gick i det spelade ingen roll, huvudsaken var att rörelsen ”motstod sionisterna”. I början av kriget 2006 skröt Nasrallah med Hizbollahs ”strategiska och historiska seger”, men till sist utdelade den israeliska armén ett dråpslag mot Hizbollahs bostadsområden och Libanons infrastruktur. När krutröken skingrats medgav Nasrallah att det varit ett misstag.

Teapartyrörelsen inledde kriget mot Obamacare utan chans att lyckas, berusad av en självbild av hjältemodigt ”motstånd”. Och liksom Nasrallah kom senator Ted Cruz från Texas med rena fantasier då han kallade representanthusets nej till sjukförsäkringsreformen ”en anmärkningsvärd seger”, trots att senaten gick motsatt väg. Men hans partibröder köper inte hans uttalande. De ser bara förfall.

Om krisens enda resultat är att sådan Hizbollahtaktik mist all trovärdighet har det varit värt den tidens pina.

Thomas Friedman amerikansk journalist och författare. Han har skrivit flera bästsäljande böcker.

Översättning: Margareta Eklöf “

DN 26 okt 2013:

“Världen går mot mer demokrati”

“Världen går mot mer demokrati – men även mot mer korruption, visar forskning från ett nytt internationellt demokratiprojekt.

Projektet Varianter av demokratis nya index, som lanserades vid Göteborgs universitet i går, ska ge en större förståelse för hur det står till med demokratin i världens länder. Enligt forskningsledaren Staffan I Lindberg är det världens största demokratiprojekt.

– Tidigare etablerade index har bara mätt en liten del av hur demokratin fungerar – vi mäter hela spektrat, säger han.

TT “

DN 27 okt 2013:

“Wikipedia som slagfält”

“Israel är det mest kontroversiella ämnet på Wikipedia. Detta enligt fyra forskare som sammanställt de ämnen som orsakat flest ”redigeringskrig” på uppslagsverket, skriver Computer Sweden. Ett sådant innebär att olika skribenter gör allt för att få fram just sin version av sanningen.

Näst mest kontroversiell är Adolf Hitler, följd av judeutrotningen, Gud och ateism.

Även en skribent vet att Israel orsakar läsarstormar från flera håll. Skulle man sammanställa en lista över kontroversiella ledarämnen vore övriga platser självskrivna för vargar, integration, islam och jämställdhet.

Erik Helmerson erik.helmerson@dn.se “

DN 2 nov 2013 : Kolumnen. Laura Tyson.

“Världens slumrande tillgång”

“Genusklyftor i hälsotillstånd och utbildning har i stort sett försvunnit. Men på arbetsmarknaden finns de kvar. Världen har mycket att vinna på bättre villkor för kvinnor.”

“ För första gången i sin historia har Internationella valutafonden (IMF) en kvinnlig chef, Christine Lagarde, under vars ledning fonden lanserar jämställdhet som en ekonomisk motor.

Kvinnors rättigheter är sedan länge erkända – dock alltför ofta åsidosatta – som *mänskliga* rättigheter. Att kvinnors rättigheter är en avgörande faktor för nationellt ekonomiskt välbefinnande är dock en ny tanke. Den stöds av den ökande forskning som IMF, andra internationella organisationer och universitet världen runt bedriver.

Det är av största vikt för den ekonomiska tillväxten att kvinnor får samma chanser som män att delta och avancera på arbetsmarknaden, skrev Lagarde nyligen. Trots stora framsteg i många länder är arbetsmarknaden överallt kluven längs könslinjerna, och framåtskridandet mot jämställdhet har stannat upp.

Könsklyftor i hälsotillstånd och utbildning har i stort sett försvunnit, även i låginkomstländer. I industriländerna överväger kvinnorna på universitet och högskolor. Deras förvärvsfrekvens stiger och könsbaserade sysselsättningsklyftor minskar efter hand som de skaffar sig högre utbildning.

Men i hela världen är endast hälften av kvinnorna i arbetsför ålder sysselsatta och deras andel av arbetskraften har inte förändrats mycket på tjugo år. De står för huvuddelen av allt oavlönat arbete i den informella sektorn, och även i den formella tjänar de avsevärt mycket mindre än män med jämförbar utbildning i liknande arbeten. I både i-länder och u-länder är kvinnor markant underrepresenterade på ledande poster i näringslivet.

World Economic Forums index för lika möjligheter och jämställdhet beräknar könsklyftor på arbetsmarknaden, i lönesättning och antalet chefsposter. Det visar att till och med länderna med de bästa siffrorna har skillnader på 15–25 procent, och i de sämsta rör det sig om 60–70 procent.

Den ekonomiska logiken, stödd av övertygande bevis, säger att BNP stiger om kvinnor förvärvsarbetar i lika hög grad som män, med 5–6 procent i USA, 9–10 procent i Japan och 12 procent i Förenade arab-emiraten. OECD beräknar att i-ländernas BNP skulle öka 12 procent under de kommande 20 åren om kvinnor förvärvsarbetade lika mycket som män. McKinsey beräknar att USA:s BNP var 25 procent större 2011 tack vare att fler kvinnor gick ut på arbetsmarknaden mellan 1970 och 2009.

Lika lön och lika möjligheter till avancemang påverkar också *hur* ekonomierna utvecklas. I alla länder är kvinnor överrepresenterade i lågavlönade lågstatusyrken. I fattiga länder har kvinnorna en oproportionerlig andel tillfälliga låglönearbeten i den svarta sektorn, utan socialförsäkring. Ändå är deras arbete en av de faktorer som betyder mest för att minska fattigdomen i dessa länder.

I både i- och u-länder är det främst kvinnor som arbetar deltid – ofta enda möjligheten att sköta både arbete och familj. Ändå ser man även här stora löneskillnader i samma yrken beroende på kön. Så är det också när man mäter enskilda arbetstagares kvalifikationer, till exempel utbildningsnivå.

I OECD-länderna är löneklyftan i genomsnitt 16 procent, men genuskillnader i yrke, arbetstider, utbildning och erfarenhet förklarar bara 30 procent av skillnaden (60 procent i USA och Tyskland). Trots att kvinnornas utbildningsnivå har stigit dramatiskt får de alltså mindre betalt i USA än männen med liknande kompetens i nästan alla yrken, också de där männen dominerar och de där kvinnor dominerar.

I hela OECD är löneklyftan liten för unga kvinnor som just gått ut på arbetsmarknaden, men den vidgas med ålder och barnafödande och är större bland högutbildade höginkomsttagare. Kvinnor med barn tar

oftare deltidarbete, vilket sänker inkomsten och utsikten till avancemang på lång sikt. OECD beräknar att kvinnor med barn får betala en "lönebot" på 14 procent.

Orsakerna till olikheterna i förvärvsfrekvens, lönenivåer och avancemangsmöjligheter skiljer sig mellan i- och u-länder. I sin utvecklingsrapport för 2012 anger Världsbanken flera sätt att höja kvinnors förvärvsfrekvens i fattiga länder: bättre tillgång till sjukvård, utbildning, krediter, transport och elektricitet och starkare egendoms- och arvsrättigheter. OECD föreslår en lång rad insatser som främjar jämställdheten i etablerade och framväxande marknadsekonomier, särskilt barnomsorg och föräldraledighet.

Överallt väntas kvinnor ta på sig huvudansvaret för barnen, de äldre och andra i familjen som behöver omsorg. Åtgärder som Sveriges generösa föräldraledighet och flexibla arbetstider så att kvinnor (och män) lättare kan förena plikterna mot familjen och arbetsgivaren måste till för att vi ska få jämställdhet i framtiden.

Att hälften av världens arbetskraft förbises innebär att bara hälften av världens ekonomiska potential förverkligas. Politikerna bör underlätta för kvinnor att komma ut på arbetsmarknaden, få högre lön och avancera. Resultatet blir snabbare och mer inkluderande tillväxt, för att inte tala om en mer balanserad värld som med tiden kan uppfylla löftet om samma möjligheter för alla.

Laura Tyson professor vid Berkeleyuniversitetet i Kalifornien och tidigare ekonomisk rådgivare till Bill Clinton.

Översättning: Margareta Eklöf “

DN 20 nov 2013 : Kolumnen. Roger Cohen

“Farligt tomrum efter USA”

“De enorma förlusterna i liv och pengar i Irak och Afghanistan har fått amerikanerna att vända världen ryggen. USA:s försvagning väcker skadeglädje, men ingen vill egentligen ha kungarikets nycklar. “

“I ”Brev från fängelset” skriver Antonio Gramsci: ”Krisen består just av att det gamla dör och det nya inte kan födas. I detta interregnum uppträder en lång rad dödliga symtom.”

Världen lever på nytt i ett inter-regnum, ett mellanläge. Den balanserar mellan inåtblickande gamla makter och motvilligt framväxande nya. Eran präglad av 11 september är slut. Den har efterlämnat ett utmattat Amerika.

De dödliga symtomen omfattar ett illa fungerande säkerhetsråd, ett Syrien som förblöder, en amerikansk ekonomi som pressar sin medelklass och ett Europa som lämnar sin ungdom utan arbete. Men vill någon axla supermaktens mantel?

Enligt en mätning i år anser 83 procent av USA:s invånare att presidenten bör koncentrera sig på inrikespolitiken, mot 6 procent som tycker att han ska sätta utrikespolitiken främst. Det är det minsta dokumenterade antalet engagerade i utrikespolitiken sedan samma institut för 15 år sedan började ställa frågor om nationella prioriteter. År 2007 ansåg 39 procent att presidenten borde gå in för inrikesfrågor, mot 40 procent för utrikesfrågor.

Det är denna nationella stämning som ligger bakom återtåget från Irak, den kommande hemtagningen av trupper från Afghanistan, reträtten i sista minuten från en militär intervention i Syrien och eventuellt en

nära förestående (och mycket önskvärd) interimsuppgörelse med Iran om dess kärnteknikprogram. Amerikanerna har tagit följande ord av den förre försvarsministern Robert Gates till sitt hjärta: "Alla framtida försvarsministrar som råder presidenten att återigen skicka en stor markarmé till Asien eller Mellanöstern eller Afrika borde 'få huvudet undersökt', som general MacArthur så finkänsligt sade."

De enorma förlusterna i liv och pengar i Irak och Afghanistan är en förklaring till denna vändning inåt. En annan är en känsla av att något är fel i en ekonomi där många upplever att relationen mellan hårt arbete och belöning har försvunnit. Men det finns något mer, en högst amerikansk pragmatism som har sett att en maktförskjutning pågår och vill att landet ska hushålla med sina resurser efter tio års vilt slöseri.

När ett kraftlöst Storbritannien miste sitt imperium och lämnade världsmaktens mantel till USA gick övergången smidigt, en angelägenhet mellan kusiner. I dag väcker USA:s besvärligheter skadeglädje, men ingen vill egentligen ha kungarikets nycklar.

EU:s ambitioner har aldrig varit så kringskurna. Unionen håller inte längre ihop, överlupen som den är av inre problem, särskilt de som rör euron. Europa kommer under lång tid framåt att ägna mer tid åt att debattera sin interna arkitektur än åt att fastställa sina externa mål.

Den fransk-tyska alliansen, integrationens motor, är nära nog körd i botten. Tyskland behöver inte Frankrike lika mycket och har lagt av många av sina komplex, men historien och självupptagenheten innebär att tyskarna kommer att göra tillräckligt för att avvärja en europeisk implosion men inte för att sätta ny fart på EU. Just när USA vänder sig inåt är EU redan introvert och förmår inte ta ledningen i någon annan kris än sin egen.

Under Vladimir Putin är Ryssland stridslystet och drivs av föreställningen att Sovjetunionens sammanbrott var "århundradets största

geopolitiska katastrof", som han har uttryckt saken. Dess ambition är att vrida klockan tillbaka.

Kina, en växande stormakt i en värld som ingen styr, har knappt ett ord att säga om Syrien, än mindre om Iran. Stabilitet är honnörsordet och vid seklets mitt ska landet vara fullt utvecklat. Kina behöver fortfarande USA som en balanserande makt i Asien och vill inte under några omständigheter ha ett amerikanskt ekonomiskt debacle. Varken Kina eller Indien visar än så länge något större intresse för nya organiserande principer för världen.

Sådana principer definieras nu av teknologi, sociala nätverk och individuellt självförverkligande, krafter som ligger utanför traditionella begrepp om geostrategisk makt. Men det är bara ett annat sätt att säga att ingen förstår något av det interregnum som nu råder.

Det är bara lite drygt tio år sedan president George W Bush buntade ihop Nordkorea, Irak och Iran i en "ondskans axel", en olycklig formulering som fick förödande följder. Sedan dess har USA fått lära sig många hårda läxor.

Betydelsen av den troliga uppgörelsen med Iran och av de samtal som nu förs mellan Teheran och Washington om en rad ämnen går långt utanför kärnteknikfrågan. Den iranska revolutionen var en resning mot västs dominans (precis som kärnenergiprogrammet framför allt är en markering av teknologiskt oberoende). Fiendskapen har rått i över 30 år. Om USA och Iran kan nå något samförstånd blir det den starkaste signalen på länge till att USA är villigt att tänka om sin globala strategi i världens mest eldfångda område.

Varje interregnum är farligt – och dubbelt dödligt om ingen är beredd att på nytt sätta sig in i vad förändrade maktstrukturer innebär.

Roger Cohen är brittisk-amerikansk författare och journalist.
Översättning: Margareta Eklöf "

USA

DN 13 oktober 2013: Krisen i USA:

“USA-högern får världen att hålla andan”

“Striden om ekonomin har lamslagit USA. President Barack Obama möter motstånd från splittrade republikaner. En del söker en lösning, men de mest hårdföra republikanerna vägrar kompromissa.”

“– Om Gud är för dig, vem kan vara emot dig? ropar en kvinna i salongen och jublet stiger som på en popkonsert.

På scenen står Ted Cruz och här, på den kristna högers konvent, är den republikanska senatoren omåttligt populär. Han tackar åhörarna för engagemanget och lovar att stå på sig:

– Jag ska till Vita huset strax. Något ni vill hälsa presidenten?

Under förmiddagen avlöser de högprofilerade republikanerna varandra på scenen – Rand Paul, Paul Ryan, Mike Lee, Marco Rubio, Michele Bachmann – samtliga en del av den rörelse som under flera veckor har fått världen att hålla andan.

Det politiska dödläget kring budgeten har förlamat statsapparaten. Samtidigt driver nu USA allt närmare skuldtaket, det vill säga gränsen för hur mycket landet får låna. I går bröt samtalen mellan representanhusets republikaner och president Barack Obama samman. Om republikaner och demokrater i kongressen inte kan enas kring en höjning av taket före den 17 oktober kan USA inte längre låna pengar och betala sina räkningar – med förödande konsekvenser.

Olika förslag diskuteras – enligt ett höjs skuldtaket för några veckor. Enligt ett annat höjs det under ett halvår och kombineras med en budgetlag, som då kan dra i gång statens maskineri. Men republikanernas krav för att rösta ja har hittills nobbats av Obama.

En uppgörelse som åtminstone för en tid skulle blåsa faran över är nu vad alla väntar på. Det är dock en kompromiss som ser ut att sitta mycket långt inne.

Förklaringen till det långvariga politiska stilleståndet kring budgetkrisen och skuldtaket finns i hög grad inom det Republikanska partiet.

Den kristna högerns konvent drar ett par tusen deltagare. De förenas i moralkonservativa värderingar och talar gärna om USA:s konstitution. Under kristallkronorna håller vapenlobbyn frukostseminarium under rubriken "Praise the Lord and pass the ammunition!" ("Prisa Herren och hit med ammunitionen!"). I ett stånd i lobbyn säljs smycken med örnvingar, men bara högervingar – "right winged jewellery", i andra står abortmotståndare och patriotiska sällskap.

På den stora scenen menar Ben Carson, en neurokirurg och konservativ debattör som sympatisörerna hoppas se som presidentkandidat, att sjukvårdsreformen "Obamacare" är det värsta som har hänt landet sedan slaveriet.

Men alla är inte hermeliner, och när Ted Cruz häcklar president Barack Obama avbryts han sju gånger och bredaxlade vakter för ut personer i publiken.

De senaste årens polarisering av politiken i USA har många förklaringar. En orsak är Republikanernas radikala gren, där konservativa Tea party-anhängare och den kristna högern sitter sida vid sida. De delar ett starkt motstånd mot "etablissemangen" och ett Washington som struntar i "vanligt folk". Många av dem hatar Obama. De ser sina fri- och rättigheter hotade och känner sig undanträngda av minoriteter, de allt större grupperna som nästan alltid röstar demokratiskt.

Men för det Republikanska partiet har giren högerut lett till en identitetskris och många moderata republikaner är bekymrade över vart partiet är på väg. Vid ett seminarium på den konservativa tankesmed-

jan New America Foundation tidigare i veckan sa den republikanska exguvernören Christine Todd Whitman:

– Vi måste sluta vara ett parti av nejsägare. Vi kan inte vägra diskutera klimatfrågan, vi måste erbjuda lösningar på fattigdomen, rikta oss till minoriteterna. Det är inte konstigt att folk har tappat sugen, de tycker att det extrema politiska spelet är idiotiskt. Vi måste kunna ha en vettig debatt, kompromissa, få något gjort.

Men i kongressen dominerar den hårda linjen. Fast det är inte säkert att strategin är så lyckad. I en rad opinionsundersökningar klandrar allmänheten främst republikanerna för den kaotiska situationen.

Men det biter inte på alla. I den glittrande hotellmatsalen är talarna väl medvetna om kritiken:

– Vad ska vi göra när de trakasserar oss? Motstånd! Motstånd! Motstånd!

Sanna Torén Björling sanna.bjorling@dn.se “

“Djup spricka mellan partierna

Under sensommaren pågår förhandlingar i kongressen kring en budgetlag. Republikaner insisterar på att villkora en budgetuppgörelse med att stympa president Obamas sjukvårdslag, något inte demokrater accepterar.

Den 25 september maratontalar den republikanske senatoren Ted Cruz i över 21 timmar förgäves i ett försök att försena sjukvårdsreformen.

Den första oktober inleds budgetåret i USA. Sedan Demokrater och Republikaner inte lyckats enas om en budget saknas tillstånd att bedriva statlig verksamhet. Sådant som anses "essentiellt" för landets säkerhet fortsätter fungera, men över 800 000 anställda permitteras utan lön.

Oförmågan att hitta en lösning bottnar i ett polariserat politiskt läge. Republikanerna har majoritet i representanthuset, medan Demokraterna dominerar i senaten. De blockerar varandra. Därutöver råder en splittring inom Republikanerna, där en falang av Teapartyanhängare under de senaste åren har fått stort inflytande. De kräver att en budget villkoras med förändringar i Obamas sjukvårdslag.

Samma dag, den 1 oktober, börjar sjukvårdsreformen implementeras.

Veckan därpå domineras i USA fullständigt av den stängda statsapparaten och de konsekvenser situationen får. Läget i kongressen är i princip stillastående

Parallellt stiger hettan kring det så kallade skuldtaket, som också kräver ett kongressbeslut för att höjas. Det är nödvändigt för att USA inte ska behöva ställa in betalningarna den 17 oktober, med oöverblickbara konsekvenser.

Instanserna kan ha hållhakar på varandra

USA styrs enligt en princip om maktfördelning, där presidenten har den verkställande makten, kongressen den lagstiftande och domstolarna den dömande makten. Instanserna har på så sätt hållhakar på varandra.

Lagförslag måste godkännas av kongressens båda kamrar, representanthuset och senaten. När den politiska majoriteten i kamrarna är olika, som i dag, blockerar de ofta varandra.

Presidenten har vetorätt mot lagar som röstas igenom.

Huvudaktörerna

John Boehner

Talman i representanthuset och republikan. Född 1949 i Ohio. Jobbade upp sig inom plastindustrin innan han valdes in i kongressen 1990. Han har suttit där sedan dess – något som i dag är rätt ovanligt

bland republikanerna. Boehner har följt Teaparty-anhängarnas kompromisslösa linje gentemot Vita huset. Inte förrän häromdagen märktes en ny linje.

Harry Reid

Demokratisk senator och majoritetsledare i Senaten. Född i Nevada 1939 och en politisk veteran med långa studier i statsvetenskap, historia, juridik och ekonomi bakom sig. Har suttit i kongressen sedan 1987.

Reid har kategoriskt avvisat alla försök att sinka eller sabotera ”Obamacare”, och tycks smått förbluffad över hur långt läget har dragits.

Barack Obama

President i USA. Demokraten Obama valdes i fjol för en andra period. Delvis gick han till val på den stora sjukvårdsreformen Affordable Care Act, som erbjuder sjukförsäkring till flertalet amerikaner. ”Obamacare”, som lagen kom att kallas, är ett välfärdsskynke för många republikaner och har motarbetats. Reformen är dock lag och sjösatt. Obama tänker inte nagga på den i några förhandlingar, och ser republikanernas beteende som farligt inte bara för USA:s utan hela världens ekonomi.

Ted Cruz

Republikansk senator. Född 1970 och uppvuxen i Texas. Advokat och ny, ”freshman”, i senaten, där han suttit sedan årsskiftet. En färgstark företrädare för Tea Party-rörelsen, som ligger långt åt höger. Hans maratontal hade aldrig möjlighet att stoppa någon omröstning, men talet kom illustrera den skarpa motsättning som råder mellan de politiska lägren i kongressen. Likväl har Cruz fått häftig kritik även från de egna. Men han har också stort stöd inom Tea partyrörelsen, inte minst i Texas, som han företräder. “

DN 13 oktober 2013: Krisen i USA. Johan Schück:

“Ett risktagande på hela världens bekostnad”

“USA:s politiker driver ett farligt spel som slår mot hela världsekonomin. Om skuldtaket spricker – nu på torsdag eller senare – tvingas amerikanska regeringen ställa in betalningarna. Följden kan bli ett finansiellt kaos, som efter Lehmankraschen.”

“Dagens situation i USA har jämförts med Kubakrisen 1962, då man var mycket nära ett kärnvapenkrig med Sovjetunionen. Ingendera sidan var beredd att ge vika, men i sista stund lyckades de ändå hitta en uppgörelse. Men då hade man nått fram till randen av en katastrof, vars slutliga konsekvenser inte kunde bedömas.

Nu handlar det visserligen om något helt annat. Konflikten är inrikespolitisk och gäller hur pengar ska användas. Men även denna gång rör det sig om en utmattningskamp mellan två parter, liksom om en hotande katastrof.

Om USA-ekonomin slår i skuldtaket – oavsett om det blir torsdagen den 17 oktober eller sex veckor senare – finns faran för ett finansiellt kaos liknande vad som följde på Lehmankraschen 2008. I förlängningen finns också risken för en ekonomisk depression som på 1930-talet.

Kanske är detta att överdriva, men problemet är att ingen vet. Om USA – världens enda ekonomiska supermakt – för första gången ställer in betalningarna tar man ett kliv ut i det okända. Det innebär ett högt risktagande, på hela världens bekostnad.

Hotet måste tas på allvar, särskilt efter det sammanbrott i förhandlingarna mellan president Obama och Republikanerna som inträffade på lördagen. Detta behöver visserligen inte bli sista ordet, utan kan ingå i ett förhandlingsspel.

Men även om utgiftstaket inte skulle spricka nu på torsdag, utan tillfälligt höjas som Republikanerna har erbjudit, är utgången ändå oviss. President Obama är inte beredd att förhandla under hot, samtidigt som hans motståndare har långt kvar innan de ger sig. Oron växer för att deras kamp kan sluta med ett haveri.

Vad är det då som händer om USA slår i skuldtaket?

Den omedelbara följderna blir att USA:s regering måste upphöra att ta upp nya lån för att täcka sitt budgetunderskott. Underskottet, som motsvarar fyra–fem procent av landets BNP, kan dock för den skull inte genast avvecklas. Då kommer regeringen att sluta betala en del av sina räkningar, alltså ställa in betalningarna.

Det betyder inte att USA går i konkurs, något som suveräna stater inte kan göra. Men om USA missar att betala räntor på sin statsskuld förlorar långivarna pengar. Det innebär ett grundskott mot förtroendet, särskilt som amerikanska statspapper hittills har setts som en helt säker placering.

Inom USA är det många som blir lidande: statsanställda, pensionärer, sjuka och åtskilliga andra.

Dessutom betyder kraftigt stigande räntor, vilket också är att räkna med, att aktiekurserna och bostadspriserna faller. Värdet på hushållens besparingar är hotat.

Spridningseffekterna till övriga världen lär knappast låta vänta på sig. På finansmarknaderna går det sekundsabbt, medan annat kan ta längre tid. Men om dollarn faller brant följer också bakslag för den

internationella handeln – och därmed även för produktion och sysselsättning i exportinriktade länder som Sverige.

Konsekvenserna hos oss, liksom för stora delar av världen, kan alltså bli mycket kännbara. För svensk del kan det likna vad som hände efter Lehmankraschen, då BNP rasade med cirka sex procent. Men situationen kan bli ännu värre om det dröjer innan USA kommer i gång igen.

Detta sker inte avsiktligt: amerikanska politiker vill förstås inte kasta in sitt land – eller övriga världen – i en djup kris. Men kampen mellan dem kan ändå drivas så långt som till katastrof, när ingen är beredd att vika undan.

Johan Schück johan.schuck@dn.se “ Klicka för att förstora.

DN 13 oktober 2013. Krisen i USA: Michael Winiarski:

“Tilltron till landet har redan skadats”

“Den pågående politiska kraftmätningen, eller snarare totalblockeringen, mellan Vita huset och kongressen drabbar inte bara amerikanerna utan också USA:s ställning globalt. Tilltron till supermaktens handlingsförmåga är skadad. “

“USA är inte världens obestridliga maktcentrum, som det var länge efter Sovjetunionens sammanbrott. Numera finns det fler. Eller som det heter i utrikesanalytisk jargong: världen är utan återvändo”mångpolig”

I två veckor har delar av USA:s federala regering varit nedstängd. Utan en kompromiss mellan president Barack Obama och republikanerna om att höja skuldtaket kommer världens största ekonomi också att ställa in betalningarna.

Ingen tror på allvar att det innebär att USA går statsbankrutt eller drabbas av ett politiskt sammanbrott. Förmodligen nås en uppgörelse mellan de krigande lägren, om än i sista stund.

Men det som redan har skett är tillräckligt skadligt för tilltron till den enda supermaktens handlingsförmåga. Inte ens det egna folket tror på sina ledare: enligt en färsk mätning av NBC/Wall Street Journal anser 8 av 10 amerikaner att landet är på väg åt fel håll. Det är den lägsta förtroendesiffran sedan den ekonomiska kraschen 2008.

Att det är Republikanerna som får det mesta av skulden i opinionen är ingen större tröst för Demokraterna och Obama. Alla folkvalda hukar under rekordlåg förtroende.

Det är ett av skälen till att Obama rör sig så försiktigt i utrikespolitiken. Hans ovilja att låta USA blanda sig in i andra länders (Syriens) inbördeskrig har ett brett stöd. Samtidigt understryker Obama att det är till USA de flesta vänder sig när en politisk eller humanitär kris drabbar ett land. Detta oavsett om man gillar den amerikanska dominansen eller ej. Därför, menar Obama, kan USA inte abdikera från sitt uppdrag som ”ankare för global säkerhet”. Men samtidigt ska inte, och kan inte, USA fungera som världspolis.

Vad många bedömare nu frågar sig är om dagens självförvållade budgetkris i USA visar på någonting mer än utslag av ett dysfunktionellt politiskt system.

Beror allt kaos på den allt större klyftan mellan extrema höger- och vänsterpolitiker och att radikala Republikaner vill sabotera allt som Obama försöker uppnå?

Eller är krisen i själva verket ett tecken på någonting mer djupgående, där USA:s globala maktställning i förhållande till andra spelare, som Kina, Ryssland och Iran, befinner sig i en långsiktigt nedåtgående spiral?

Svaret är kanske att USA inte bara *framstår* som försvagat. Även konkret har det inrikespolitiska grälet redan skadat USA:s intressen. Obama har tydligt deklarerat att tyngdpunkten för USA:s utrikespolitik ska förskjutas till östra Asien. Under den gångna veckan skulle han ha besökt bland annat Indonesien, Malaysia och Filippinerna. Men kris-hanteringen på hemmaplan tvingade Obama att ställa in resan.

De asiatiska ledarna hade svårt att dölja sin besvikelse. Singapores premiärminister Lee sa att USA ”måste fortsätta att vara engagerad i denna region, eftersom man spelar en så viktig roll som ingen annan kan ersätta, inte Kina, inte Japan”. Andra länder, kanske främst Filippinerna och Vietnam, vill vara oberoende av USA, men de är samtidigt beroende av amerikansk uppbackning i sina tvister om havsterritorier med regionens tyngsta makt, Kina.

Som George Friedman på stratfor.com beskriver dilemmat:

”Det verkliga problemet är att efter krigen mot islamisterna har USA, liksom förr, försökt att minimera sin närvaro i världen. Men samtidigt som man gärna njuter frukterna av att vara världens ledande ekonomi vill man inte betala något politiskt och militärt pris för det. Det är en strategi som är omöjlig att upprätthålla, så som USA fick erfara efter första världskriget, Vietnam och Ökenstorm (Gulfkriget 1991). Det är en lockande vision, men en fantasi. Världen kommer på besök.”

Michael Winiarski michael.winiarski@dn.se “

DN 16 oktober 2013: Skuldkrisen:

“USA skapade självt taket som orsakar kaos”

“Först nästan tre veckors stängning av den federala statsapparaten i USA. Sedan det ännu värre hotet om att världens ekonomiska supermakt ställer in betalningarna. DN:s utrikeskommentator Michael Winiarski besvarar frågor om hur USA har kunnat hamna i denna situation. “

1 Vad är lånetaket?

Det är det sammanlagda max-belopp som staten får låna, vilket är detsamma som storleken på den federala amerikanska statsskulden, som för närvarande uppgår till 16 963 miljarder dollar. Det är en skuld som USA har dragit på sig under årtionden, men den ökade till rekordnivåer efter 2001 under George W Bush, som kraftigt sänkte skatterna och samtidigt startade två stora ofinansierade krig i Afghanistan och Irak.

Därefter kom finanskraschen 2008, då först Bush och sedan Barack Obama var tvungna att pumpa in stora mängder med lånade dollar i bank- och finanssystemet – och ytterligare öka underskottet – för att hålla ekonomin flytande.

2 Är USA ensamt om att ha lånetak?

Ja, i stort sett. Enligt en analys från värderingsbolaget Moody's är USA:s lånetak en ovanlighet som i regel inte existerar i andra länder.

Av demokratiska stater är det bara USA (och Danmark) som har krav på ett särskilt beslut om hur mycket som får lånas. I de flesta andra länder har regeringar rätt att låna så mycket pengar som krävs för att

finansiera den antagna budgeten. Men i USA infördes ett självpåtaget tak för hur mycket staten får låna för att betala räkningar av USA-kongressen redan 1917. Sedan dess har taket höjts oräkneliga gånger, sedan 1962 har det skett inte mindre än 77 gånger.

3 Vad kostar en ”konkurs” för USA?

Det finns redan tecken på en försvagning av aktiekurserna. Utan en lösning finns risk för en panikreaktion på börsen. Statsobligationerna har börjat säljas ut. En av följderna är att räntorna sannolikt går upp. Internationella valutafonden varnar för en global finanskris och recession.

4 Varför har det blivit svårt att kompromissa?

En stor del av de republikanska ledamöterna som kontrollerar representanthuset vill av ideologiska skäl inte att staten ska vara så stor som den är, med alla dess utgifter och transfereringar, utan vill strypa den. Ett populärt uttryck är ”starve the beast” (svält ut odjuret), där syftet är att dra ner på statsförvaltningen genom att (skatte)intäkterna minskas.

Trots att republikanerna i kongressen själva har varit med om att besluta om de ofinansierade utgifterna vill de nu inte gå med på att räntorna på de lån de har dragit på USA ska kunna återbetalas. De Tea party-inspirerade konservativa republikanerna har ställt hårda villkor för att lyfta lånetaket. Det mest svårsmälta kravet för Barack Obama är att hans sjukvårdsförsäkringsreform ska stoppas. Obama lär inte gå med på att hans presidentskaps stora reform oimmettgörs.

5 Hur har det blivit så här?

Det korta svaret är att det politiska systemet i USA inte längre fungerar. I andra demokratier finns ett folkvalt parlament, vars majoritet utser regeringen som i princip kan bedriva den politik den vill så länge den har parlamentariskt stöd. Men i USA råder inte parlamentarism, och det är inte den folkvalda kongressen som bestämmer vem som

sitter i Vita huset. I stället väljs även presidenten av folket.

Denna maktindelning mellan den verkställande makten, presidenten, och den lagstiftande makten, kongressen, skapades i samband med att den unga nationens författning antogs för 226 år sedan (utöver det finns också Högsta domstolen, den dömande makten). Efter århundraden av brittiskt tyranni ville ”grundlagsfäderna” begränsa statsmaktens storlek och effektivitet, och byggde in stoppklossar.

Men i stället för att bromsa statens expansion har staten nu blivit paralyserad av att den ideologiska klyftan mellan demokrater och republikaner är så djup så att den förhindrar samarbete och uppgörelser.

Det är för all del inte helt unikt i USA:s historia; för 150 år sedan slets landet sönder av ett blodigt inbördeskrig.

Michael Winiarski michael.winiarski@dn.se “

DN 17 oktober 2013: USA:

“USA:s förtroende allvarligt skadat”

“USA undviker i sista stund en akut finansiell katastrof som även skulle drabba övriga världen. Men de långsiktiga problemen finns kvar och förtroendet för det amerikanska systemet är allvarligt rubbat. Kostnaden blir hög för de senaste veckornas politiska turer.”

“Allt är inte klart när detta skrivs. Ledarna i amerikanska senaten har kommit överens, men ännu inte representanthuset. Det mesta pekar ändå mot en uppgörelse som omfattas av tillräckligt många i kongressen och ett beslut som snabbt kan signeras av president Barack Obama.

Den utdragna kampen är i så fall slut, för den här gången. Det innebär naturligtvis en lättnad, både för de närmast inblandade och alla andra som berörs. USA och världen har sluppit en finansiell härdsmläta, som egentligen var helt onödig.

Skuldtaket är en politisk konstruktion utan motsvarighet i de flesta länder. Tanken är begriplig: Att USA:s statsskuld inte ska kunna höjas kraftigt utan att kongressen ger sitt godkännande. Men avsikten var då inte att besluten skulle tas efter ett livsfarligt spel ända ut mot avgrunden.

Politikerna har nu varit ute vid yttersta kanten och slutligen insett att det måste fram en gemensam lösning. Men vad de har kommit överens om är endast kortvarigt och en liknande process kan dra i gång på nytt om några månader. Överenskommelsen om skuldtaket sträcker sig till den 7 februari nästa år och finansieringen är säkrad endast till den 15 januari.

Men USA mår inte bra av den osäkerhet som man tvingas leva med. En allt större brist på tillit sätter djupa spår. Då tar man inte itu med långsiktiga frågor som hur den ekonomiska utvecklingen ska bli mer balanserad och nå fram till fler av amerikanerna.

USA lider fortfarande av finanskrisen och de senaste veckornas dramatik betyder att återhämtningen fördröjs. Den amerikanska positionen i världen försvagas också, senast genom att president Obama har tvingats avstå från viktiga möten i Asien till följd av krisen kring skuldtaket.

Frågan ställs numera allt oftare, främst från Kina, hur länge dollarn ska förbli den globalt dominerande valutan. Det just avvärjda hotet om inställda betalningar gör att amerikanska statspapper inte längre kan betraktas som kassaskåpssäkra placeringar. USA kan inte längre spela samma globala roll.

Ändå är det oklart vem som drabbas mest. USA-ekonomin visar, trots allt, en tillväxtkraft som saknas i många länder. Kostnaderna för vad amerikanerna ställer till med kan bli större på andra håll, till priset av växande spänningar i världen.

Johan Schück johan.schuck@dn.se “

DN 17 oktober 2013: USA:

“Den politiska dragkampen kommer att fortsätta”

“Washington. Krisen i USA har visat hur dysfunktionellt kongressen fungerar. När landet plockar upp resterna efter de senaste veckornas bråk måste man hitta en långsiktig lösning som båda parter kan acceptera. “

“Skada har redan skett, oavsett det exakta klockslaget för skuldtaket första effekter och den exakta tidpunkten för president Barack Obamas signatur på en lag.

På galgbacken pågick på onsdagen omröstningsprocedurer i kongressen för att få igenom en lag som lyfter skuldtaket, skapar en budget och räddar USA ur akut kris.

Men förtroendet för USA:s utvalda, ja faktiskt valda, män och kvinnor som styr landet har störtdykt, och det gäller såväl omvärldens syn på stormakten som deras ställning inne i landet. För kongresspolitikerna i Washington och för president Barack Obama är de senaste veckornas dragkamp en pinsam föreställning som har pågått inför öppen ridå och med hela världen på parkett.

När USA plockar upp resterna efter bråket måste man försöka hitta sätt att komma framåt. Tiden är redan knapp för att nå en långsiktig budgetöverenskommelse, och efter det väntar en rad andra laddade punkter som väntar på uppgörelser, som den infekterade immigrationsfrågan.

I det förslag som senatens seniora politiker, herrarna Harry Reid och Mitch McConnell, har arbetat fram och som utgjorde underlaget till det som kom till omröstning, ingår en översyn av de tioåriga besparingar som beslutades 2011 i syfte att få ned USA:s statsskuld. Utan andra beslut träder de automatiskt i kraft. De är resultat av tidigare kompromisser och egentligen inte populära hos något parti. Republikanerna uppskattar inte bantningen av försvaret, men Demokraternas

invändningar är än större. Ingrepp görs i program för låginkomsttagare och för utsatta barn. Bara i år har 57 000 barn uteslutits ur sådana program, ytterligare 177 000 utesluts nästa år. Demokraterna vill höja skatterna för de rikaste, men då blinkar varningslamporna hos republikanerna.

Men den nuvarande krisen har visat hur dysfunktionellt kongressen fungerar i dag och att inte ens en världsomspännande kris hindrar att kampen om poäng och prestige dras till sin spets. Allt medan Obama har tvingats titta på och komma med ett och annat irriterat inlägg från Vita huset.

Allmänheten är missnöjd med hur situationen har hanterats. Det syns i opinionsundersökningar och det märks på gatan, där många man talar med spontant ber om ursäkt för sitt land. Hundhuvudet bärs av Republikanerna, som kritiserar och görs till åtlöje av gemene man och av politiska satiriker. Också representanthusets talman John Boehner får svidande omdömen för att inte kunna hantera sina egna partikamrater.

Men polariseringen kommer att bestå och Ted Cruz, den senator som fått symbolisera den falang Teaparty-republikaner som längre än flertalet kunde ana har drivit sina krav och som av många ses som en pajas, hälsas av sina supportrar som en Zlatan som klacksparkat.

Det sägs ofta att USA har blivit mer polariserat på senare år, men det är delvis en sanning med modifikation. De valda finns i högre grad på ytterkanterna, framför allt på högersidan, men väljarkåren är inte alls lika extrem. En färsk undersökning av Esquire/NBC News visar att drygt hälften av amerikanerna själva placerar sig någonstans i mitten av den politiska kartan. Däremot är det inte säkert att de röstar; det är lättare för passionerade politiker på kanten att mobilisera stöd. Valdeltagandet blir inte heller högre av att utgången i många valkretsar i praktiken är känd på förhand.

I november 2014 hålls mellanårsval till kongressen och representanthusets ledamöter förbereder sig redan på kampanj. Ytterst är det väljarna som avgör hur USA ska styras, och av vem.

Sanna Torén Björling sanna.bjorling@dn.se “

DN 17 oktober 2013: USA:

“Lösningen kom i sista sekunden”

“Washington. Lösningen på USA:s budgetkris presenterades i går kväll. Men in det sista rådde osäkerhet om en höjning av skuldtaket skulle hinna träda i kraft i tid. Men överenskommelsen är väl förankrad och är en framgång för demokraterna. “

“Timmarna innan skuldtaket nåddes fanns ett färdigt förslag som skulle höja USA:s lånebelopp. Vid denna upplagas pressläggning hade inget förslag röstats igenom i båda kamrarna, men president Barack Obama välkomnade att krisen äntligen tycktes få ett slut.

Överenskommelsen hade brett stöd i senaten. Även de mest konservativa republikanerna som varit mest negativa till en uppgörelse gjorde klart att de inte avsåg att obstruera, även om den profilerade Ted Cruz sa att han djupt beklagade förslaget.

Uppgörelsen höjer skuldtaket fram till den 7 februari. Om ett nytt beslut åter dröjer ges finansdepartementet verktyg att tillfälligt höja taket. Också statens verksamhet kan öppna med en budget som sträcker sig fram till den 15 januari. Statsapparaten i USA har varit delvis stängd i 17 dagar på grund av budgetkrisen. Med det nya förslaget måste partierna ha arbetat fram en gemensam, långsiktig budgetplan till lucia.

Hängslan och livrem har alltså konstruerats för att undvika att dödläget upprepas om bara några månader.

Däremot ingick endast marginella förändringar i den sjukvårdsreform som utgjort krisens hårdaste knut. För representanhusets republikaner, som har investerat enorm kraft och prestige i att skjuta Obamas skötebarn i sank, är uppgörelsen ett stort nederlag.

Representanhuset väntades ändå godkänna förslaget genom en majoritet av i princip samtliga demokrater och de många republikaner som inte tillhör de orubbliga.

Många republikaner skäms över sitt parti, och senatorn Lindsey Graham sa att det nu är tid för självrannsakan.

Uppgörelsen kommer i sista sekunden och det var osäkert om en lag skulle hinna träda i kraft innan onsdagsdygnet blev torsdag.

Finansminister Jack Lew har då 30 miljarder dollar kvar – vilket i sammanhanget är småpengar – medan räkningarna fortsätter att droppa in. Bland de första att förfalla är de stora betalningarna till socialförsäkringssystemet.

Sanna Torén Björling sanna.bjorling@dn.se “

“ DN frågar. Hur tycker du att politikerna har hanterat krisen?

Andre Womack, personlig tränare: – De betar sig som barn. ”Om inte jag får det, ska inte du ha det.” Men man kan inte stänga av hela staten för att man tycker att någon är orättvis. Hur stora effekterna blir är väl svårt att säga men jag undrar: Vad kommer efter detta?

Shae Jackson, driver en egen skönhetssalong: – De hanterar det inte bra och störst ansvar lägger jag på republikanerna. Deras barnsliga beteende får enorma konsekvenser för alla. Det finns ingen som inte märker av detta. Min verksamhet går också sämre.

Stewart Rothmender, läkare – Det är fruktansvärt, ett misslyckande för ett ansvarsfulltagande styre. Jag lägger skulden på republikanerna, särskilt extremisterna där, som drar landet till gränsen av en finansiell katastrof med sina extrema krav.

Anneka Wisker, arbetar i miljö-organisation: – De betar sig otroligt omoget. Tyvärr är allt detta onödigt och hade kunnat undvikas. Det har verkligen varit en märklig vecka. Organisationen jag arbetar för är opolitisk så jag vill inte gå in på vem jag lägger skulden på.

DN 18 oktober 2013: Låneuppgörelsen:

“800 000 går till jobbet igen i ett sargat USA”

“Washington. Efter över två veckors permission är det dags att gå tillbaka till jobbet. Också för kongressen väntar en ny arbetsdag – och den har en del att ta itu med. Det är ett tilltufsats USA som reser sig efter uppgörelsen. “

“USA får låna mer pengar. Statens verksamheter kan fungera igen.

De runt 800 000 statsanställda som har varit permitterade får retroaktiv lön. Många har varit utan pengar i ett par veckor. På torsdagen öppnade myndigheterna, datorer slogs på, automatiska frånvaromeddelanden kopplades ur. Museer öppnar, liksom monument och nationalparker. Staket och koner som har spärrat av stängda områden plockas bort.

– Alla kom till kontoret i morse. Jag har hundratals mejl att gå igenom, vi ska försöka dra i gång här och se när folk kan få betalt, säger Chris Niewold vid National park service, som DN träffade när budgetstupet inföll i början av oktober.

Den uppgörelse som natten mot torsdagen efter svår vända röstades igenom i kongressen gav USA en tillfällig budget och ett temporärt höjt skuldtak.

Men även om lättnaden nu är stor råder i USA knappast någon feststämning. President Barack Obama sa i ett skarpt formulerat tal på torsdagen att ingen går vinnande ur detta.

Den ekonomiska smällen har också varit stor och effekterna spås hänga i länge.

Men det stora ämnet i svallvågorna efter den akuta krisen handlar inte om ekonomi utan om politik. Republikanernas nederlag, splittring och framtid diskuteras överallt, där ideologiska analyser varvas med dissekering av talmannen John Boehners knutna kroppsspråk timmarna innan omröstningen i representanthuset.

I tv-kanalen Fox News sa den konservativa kommentatorn Charles Krauthammer: ”Tack gode gud att det är över” – men han menade också att Obama kommer att utnyttja sprickan hos republikanerna för att baxa igenom sin politik.

Många frågar sig om konflikt-nivån i kongressen efter de senaste veckornas torktumling sjunker, eller om samma motsättningar kommer att fortsätta prägla politiken.

I så fall kan samma situation snart vara tillbaka.

Långt från alla är lika hoppfulla som senatoren John McCain som i NBC:s ”Morning Joe” sa att läxan var lärd och att han hoppades att partiet nu skulle ta en konstruktiv väg.

Många Teaparty-anhängare, som senatoren Ted Cruz, är också ivriga att ta nästa strid, och konservativa organisationer som har lagt in stora pengar i kampen mot Obamas sjukvårdsreform har lovat att straffa de som röstade ja till uppgörelsen. Inom näringslivet, som med pengar och lobbying stöder republikanska politiker, är många däremot besvärade av Teaparty-rörelsen. Och diskussionen affärsmän emellan karaktäriseras av ”oerhörd frustration och ångest”, som chefen för en branschorganisation säger till Wall Street Journal.

Hur arbetet i kongressen artar sig märks under de kommande veckorna. Senatens budgetutskott har redan träffats för att om möjligt inleda ett mindre konfrontativt samarbete. Men många infekterade frågor väntar på beslut – immigrationen, jordbruket och skatterna är bara några.

– Jag hade inte väntat mig att det skulle dra ut så på tiden, men samtidigt borde ingen vara förvånad. Så ser vårt politiska tvåkamarsystem ut. Jag skulle inte heller bli förvånad om samma sak händer igen, säger Chris Niewold innan han dyker ned i sin mejlkorg.

Men i allt allvar finns också kommentarer av den mer sarkastiska typen.

Som Gail Collins skriver i New York Times: ”Alltså, eh, jippi. Staten har finansiering till efter julhelgerna. Halloween kommer att bli så underbart. Viktigt att minnas inför maskeraderna: Klä inte ut dig till Ted Cruz. Alla kommer att klä sig som Ted Cruz.”

Sanna Torén Björling sanna.bjorling@dn.se “

Dn 18 oktober 2013: Uppgårelsen i USA:

“Krokig väg fram till nästa val”

“USA står inför en ny omgång med viktiga datum då tunga frågor kring budgetstup och statsskuldtag måste avgöras. En ny kamp mot klockan väntar, lika dramatisk som under de senaste veckorna. Men när det blir kongressval nästa höst kan väljarna protestera. “

Budgetstupet passerades den 1 oktober.

Åtskilliga av USA:s myndigheter tvingades stänga, eftersom kongressen inte hade kunnat enas om någon budget.

Många anställda har varit hemförlovade i närmare tre veckor.

Skuldtaket skulle höjas senast den 17 oktober, vilket kongressen nu har klarat med nöd och näppe. Nu slipper USA ställa in betalningarna, men samtidigt skjuter politikerna många svåra frågor framför sig. Det har man gjort genom att sätta upp flera nya datum.

Senast den 13 december ska en ny superkommitté med demokrater och republikaner rapportera om hur en federal budget kan sättas ihop. Uppdraget gäller särskilt att minska det strukturella budgetunderskottet, något en liknande grupp tidigare inte kunnat enas om.

Centralbanken, Federal Reserve, håller samtidigt sina räntemöten. Vid mötet den 18 december har man väntas börja dra ner sina väldiga stödköp av obligationer. Beroende på alla turer med budgeten kan dock denna avveckling dröja till en bit in på nästa år.

Den 15 januari, vilket är på övertid, måste kongressen sedan ha beslutat om den nya budgeten.

Om detta inte lyckas, så tvingas myndigheterna stänga igen och skicka hem sin personal tills en budget för 2014 har antagits av kongressen.

Den 1 februari tillträder Janet Yellen som ny ordförande i Federal Reserve efter Ben Bernanke. Hon har nominerats av president Barack Obama, men för att bli utnämnd krävs att hon dessförinnan har godkänts av senaten som kommer att förhöra henne grundligt.

Den 7 februari löper sedan kongressens nu beslutade tillfälliga höjning av skuldtaket ut. Men i praktiken dröjer det fram till mars innan USA verkligen får problem med betalningarna, eftersom man har lagt in buffertar. Då, om inte förr, blir situationen kritisk igen.

Den 4 november 2014 blir sedan ett avgörande datum där hela representanthuset och en tredjedel av senaten ska ställa upp till omval. Väljarna får då chansen att protestera mot hur politikerna har misskött både budgetstup och skuldtak.

Johan Schück johan.schuck@dn.se “

DN 18 oktober 2013: Uppgårelsen i USA:

“Teaparty-rörelsen redo för nya strider”

“Överenskommelsen i Washington är ett stort nederlag för det republikanska partiet. Det amerikanska folket ger dem skulden för de senaste två veckornas budgetkris. Men det betyder inte att de kommer att byta strategi. “

“Det var ett sårat och splittrat republikanskt parti som till slut gick med på en överenskommelse med Demokraterna, efter 16 dygn då statsapparaten i USA varit delvis nedstängd.

Det råder inget tvivel om att det är Republikanerna som får merparten av skulden för de senaste veckornas kris i Washington.

I flera opinionsmätningar från de senaste veckorna får Republikanerna sina lägsta förtroendesiffror hittills.

Lindsay Graham, en av Republikanernas mest inflytelserika senatorer, sa efter överenskommelsen till New York Times att ”det här har varit de två bästa veckorna för Demokraterna på många år”.

Republikanerna hade hoppats kunna använda höstens budgetförhandlingar till att rikta nationell uppmärksamhet mot de mindre populära inslagen av Obamas sjukvårdsreform. Men nu har man i stället riktat rampljuset mot partiets egen splittring.

En inflytelserik republikansk strateg, som länge förespråkade en mer moderat riktning för partiet, säger till DN att de senaste två veckorna mynnat ut i ett politiskt fiasko för partiet.

– Vi har tagit rejäl skada av detta. Kärnväljarna är missnöjda eftersom de inte tyckte att Republikanerna i kongressen var tillräckligt tuffa och uthålliga, medan amerikaner i allmänhet inte längre tycker om Republikanerna och inte tycker att vi verkar kapabla att sitta i kongressen, säger strategen, som bad om anonymitet.

Reihan Salam, en konservativ debattör och författare, kallar hela den republikanska strategin i kongressen för ”ett amatörmässigt misslyckande”.

Bland moderata röster i partiet hoppades många att man nu lärt sig en läxa och kan påbörja en process för att föra partiet mot mitten.

Republikanen Susan Collins, som var drivande bakom överenskommelsen i senaten, har nu tagit initiativet för en grupp av 14 moderata senatorer som ska försöka samarbeta för kompromisser i framtida budgetförhandlingar.

Scott Galupo – som tidigare arbetade åt den republikanska ledaren i representanthuset John Boehner – tror att krisen kan stärka den falang av republikaner som inte associeras med Teaparty-rörelsen:

– Två personer i USA har tjänat politiskt kapital på den här krisen: dels Barack Obama, som stärkts av detta, dels New Jersey-republikanen Chris Christie, som kommer att kunna kandidera i presidentvalet 2016 med ett budskap om att han inte förknippas med Teaparty-rörelsen utan kan fixa Washington, säger Galupo till DN.

Samtidigt är det svårt att se tecken på att Teaparty-rörelsen kommer att förändras. Under Obama-åren har Republikanerna byggt upp en effektiv och välfinansierad påtryckningsmaskin från högerkanten, som inte kommer att försvinna över en natt. De kommer i stället att fortsätta pressa individuella kongressledamöter högerut inför valet nästa år.

Texas-senatorn Ted Cruz har varit en ledargestalt i Republikanernas offensiv mot Obamas sjukvårdsreform. Han får i flera opinionsmätningar skulden för att ha orsakat budgetkrisen, men han förklarade i ett tal efter överenskommelsen att han inte ångrade något, utan hyllade i stället Teaparty-falangen i kongressen.

– Det var en seger för dem i kongressen som valde att göra ett modigt ställningstagande och lyssna på det amerikanska folket, sa Cruz.

Martin Gelin martin.gelin@dn.se “

DN 14 oktober 2013: Kolumnen. Harold James:

“Globala samarbetets paradox”

“Janet Yellen, som nominerats till chef för Federal Reserve, är en ränteduva som stått bakom centralbankens stödköp av obligationer. Men frågorna när och hur de ska avvecklas har redan skapat globala spänningar. “

“Det överraskande beskedet från Federal Reserve, att banken fortsätter med sina penningpolitiska stimulansåtgärder i samma takt som hittills, aktualiserar debatten om det önskvärda med samarbete mellan centralbankerna. Feds beslut att gå vidare med sina stora stödköp av stats- och bostadsobligationer – så kallade kvantitativa lättnader – motiverades främst av osäkerhet om USA:s egen ekonomi. Det fanns också farhågor för att räntorna i särskilt Brasilien, Indien, Indonesien, Sydafrika och Turkiet skulle stiga om man upphörde med köpen. Men måste centralbankerna i sina beslut ta hänsyn till penningpolitiska spridningseffekter?

Diskussionerna om samarbete mellan centralbankerna har ofta kretsat kring ett enda historiskt fall, den stora depressionen, där samarbete till en början verkade lovande men visade sig bli katastrofalt.

1920-talets andra hälft tyngdes av transatlantiska spänningar då USA:s penningpolitik drev upp räntorna och försvagade BNP-tillväxten i Europa. Vid ett hemligt möte i New York 1927 övertalade Europas ledande centralbankschefer Fed att sänka sitt diskonto. De europeiska räntorna stabiliserades på kort sikt men den spekulativa bubbla som skulle komma att brista 1929 blåstes upp.

Samarbetet på 1920-talet var både nytt och skört, byggt som det var på vänskapen mellan chefen för Bank of England, Montagu Norman, och Benjamin Strong, chef för Federal Reserve Bank of New York, och i

mindre utsträckning deras förbindelser med den tyska centralbankens chef Hjalmar Schacht.

Den egendomligt intima kontakten mellan Strong och Norman förstärktes av regelbundna besök, telefonsamtal (då en ny företeelse) och en omfattande och bisarr brevväxling där de avhandlade privata angelägenheter lika mycket som penningpolitiska ärenden. ”Du är en kufisk gammal tomte och en av mina plikter tycks vara att läxa upp dig då och då”, skrev Strong vid ett tillfälle.

Mot 1920-talets slut var Strong döende i tbc och Norman fick upprepade nervösa sammanbrott. Frukterna av deras samarbete skulle snart skrumpna, och efter depressionen drog de flesta iakttagare slutsatsen att centralbankerna borde vara underställda sträng nationell kontroll så att framtida ansatser till samarbete stoppades.

Samarbetet efter finanskrisen 2008 har tagit snarlika former. Först verkade ett ökat samarbete vara precis vad som behövdes, med sex stora i-länders centralbanker som dramatiskt sänkte sina styrräntor den 8 oktober – tre veckor efter Lehman Brothers fall – i en samordnad aktion för att stabilisera störtdykande börser. Sedan pumpade de in enorm likviditet i banksystemen och avvärjde på så sätt en total kollaps.

Nu när Fed överväger nästa åtgärd oroar sig centralbankscheferna i tillväxtländerna alltmer för att en penningpolitisk åtstramning ska destabilisera deras ekonomier. Vid G20-mötet i september i Sankt Petersburg försökte deltagarna skapa en formel för internationellt monetärt samarbete. Deras halvhjärtade försök mynnade ut i en innehållslös appell.

Den moderna åsikten är att Fed ska agera i enlighet med den inflation och sysselsättningsgrad som råder i USA och låta andra länder ta itu med eventuella spridningseffekter. Därmed måste andra länder konstruera lämpliga verktyg för att begränsa kapitalinflödena när de

amerikanska räntorna är låga och spärra utflödena när Fed stramar åt penningpolitiken. Men tillväxtekonomierna missade chansen att begränsa inflödena, och att stoppa utflödena nu skulle kräva drakoniska åtgärder som trotsar principerna för en integrerad global ekonomi.

Svängningar i marknadsförväntningarna gör det mycket svårt att förutsäga behovet av sådana verktyg. I denna bemärkelse tjänar G20:s uppmaning till i-ländernas centralbanker ”att noga kalibrera och klarlägga” penningpolitiska förändringar ingenting till. Med tanke på hur svårt det är att exakt beskriva kommande förändringar är marknaderna skeptiska till långsiktig vägledning.

Detta belyser en grundläggande skillnad mellan centralbankernas samarbete på 1920-talet och i dag. Då ansågs penningpolitik vara en ”konst” som utövades av ett ”brödraskap” av centralbanker. Dagens centralbankschefer inser att sådana personliga förbindelser har begränsat värde och försöker ofta formulera officiella regler. Men det kan vara svårt att rätta sig efter regler när man står inför de motstridiga målen att både bevara en stabil sysselsättning och BNP-tillväxt i sitt eget land och se till att internationella kapitalrörelser går att upprätthålla. När situationen som vanligt glider ur kontroll slår den tillbaka politiskt mot de centralbankschefer som inte har följt reglerna, och mot de samarbetsstrategier som de bedrivit.

Kriser ökar behovet av att centralbankerna samarbetar för att leverera finansiell stabilitet, som alla vill ha, men de ökar också kraftigt kostnaderna för samarbetet, särskilt de finanspolitiska som hör ihop med stabiliserande åtgärder. Följden är att världen ofta tappar förtroendet för centralbankerna efter en kris, och återigen är samarbetet mellan dem förknippat med katastrof.

Harold James är professor i historia och internationella relationer vid Princetonuniversitetet.

Översättning: Margareta Eklöf Copyright: Project Syndicate “

21 okt 2013: Kolumnen. Michael Spence:

“Världslöst spel med hela världen”

“Ett enda lands interna politiska spel ska inte få äventyra alla andras framtidsutsikter. Modellen med dollar som allas reservvaluta behöver ersättas av ett globalt system. “

“Världens industriländer har för låg tillväxt och sysselsättning, utvecklingsländerna måste anpassa sig till allt snabbare kapitalflöden och ändra sina tillväxtmönster för att vidmakthålla sin ekonomiska utveckling. USA:s politiska låsning har marginaliserat dessa ofantligt viktiga frågor.

Hotet om att USA skulle ställa in sina betalningar har hävts men det djupare problemet ligger kvar: republikaner och demokrater driver hellre spelet till dess yttersta spets, även till risken av statsbankrutt, än kompromissar. De har gjort en kollektiv felkalkyl av kostnaderna på lång sikt.

Bortsett från den externa effekten på världsekonomin skulle skadan för den inhemska stabiliteten och tillväxten av något annat än en kortsiktig teknisk betalningsinställning bli så allvarlig att det politiska systemet (och båda partierna med det) dukade under. Inhemska och utländska innehavare av amerikanska statsobligationer skulle betrakta en avsiktlig betalningsinställning som ett svek.

Somliga lugnas av detta eftersom det tyder på att någon verklig statsbankrutt inte kommer att ske. Och det innebär att den sköra globala ekonomin, beroende av ett enda land för sin viktigaste reservvaluta, kan stå emot USA:s politiska trixande.

Så kan det vara, och det är eventuellt det enda praktiska valet på kort sikt. Men det amerikanska sättet att fatta (eller inte fatta) beslut har

redan skapat fler risker. Räntorna pressas upp, och då träder Federal Reserve in på scenen.

Man kan lätt föreställa sig ett scenario där Fed, långtifrån att minska sina stödköp av stats- och bostadsobligationer, expanderar sin redan betydande portfölj ännu fortare för att motverka de negativa effekterna av en oplanerad och snabb räntestegring. Och detta kommer vid en tidpunkt då många, även jag, anser att en ordnad reträtt från penningpolitiska stimulanser är det klokaste sättet att stärka tillväxten i USA.

Utanför USA skulle även en teknisk bankrutt få djupa verkningar. Eurozonen har ännu inte nått full balans och genomfört strukturförändringar, men den har skapat en period av stabilitet på statsobligationsmarknaderna. En amerikansk betalningsinställning skulle emellertid börja attrahera kapital så att euron stiger, vilket förstärker den redan starka motvinden för tillväxt och sysselsättning och gör en återhämtning i EU:s tilltufsade perifera ekonomier ännu svårare. Åtgärder mot "alltför stora" kapitalinflöden kan bli nödvändiga. Kina och andra stora långgivare till USA riskerar större kapitalförluster än de som apprecieringen av deras valuta medför.

I mars 2009 hävdade chefen för Kinas centralbank Zhou Xiaochuan att dollarns roll som den stora internationella reservvalutan inte låg i den globala ekonomins eller USA:s eget intresse. I en expanderande global ekonomi tvingas det land som levererar reservvalutan att hålla under-skott i bytesbalansen, och därmed att driva en kreditbaserad tillväxtmodell som systematiskt undergräver dess styrka efter hand som det blir alltmer beroende av utländskt kapital.

De långsiktiga effekterna av hotet om statsbankrutt blir överväldigande negativa. För det första förstärks uppfattningen att åtgärder och politiska dispyter i USA kommer att hanteras med hänsyn till inhemska intressen, oberoende av de systembundna globala verkningarna. Vissa grupper i det amerikanska politiska systemet tycks inte fatta

vilka stora ogynnsamma feedbackeffekter på den inhemska ekonomin en störning i det globala finanssystemet har.

För det andra kommer externa innehavare av amerikanska statsobligationer att betrakta dem som riskabla och om möjligt välja andra papper. Det behöver inte vara skadligt – att amerikanska statsskuldväxlar skulle säljas i stor omfattning är högst osannolikt. Det vore självdestruktivt även för Kina, men övergången kan bli besvärlig.

För det tredje kommer beredvilligheten att hålla USA:s kreditvärdighet som gisslan för inrikespolitiska syften säkerligen att påskynda försvagningen av USA:s inflytande i styrningen av den globala ekonomin. På kort till medellång sikt kan nedgången skapa ett vakuum och leda till oro och högre risker eftersom knappast något land kan ersätta USA.

Slutligen kan risken för en amerikansk statsbankrutt påskynda sökandet efter ett fungerande alternativ till modellen med ett enda land som står för reservvalutan. Den modellen har tjänat ut. Ingen vill att det globala systemet ska vara sårbart för ett enda lands inrikespolitiska strider.

Världsekonomin står inför enorma prövningar: tillväxt-, sysselsättnings- och distributionsproblem i många i- och u-länder, långtgående institutionella reformer i Europa och Kinas komplicerade övergången till att bli en medelinkomstnation. Fattigdomen måste minska överallt. Allt detta kräver ett globalt system där ett lands interna politik inte kan äventyra alla andras framtidsutsikter.

Det omedelbara hotet har skingrats. Men det är inte läge för att dra en lättnadens suck och fortsätta som förut.

Michael Spence professor i ekonomi vid New York University. 2001 fick han Riksbankens pris till Alfred Nobels minne. “

Översättning: Margareta Eklöf “

DN 24 okt 2013: USA. Senatorer fick nog av det poli-tiska dödläget:

“Kvinnligt nätverk drev igenom budgetbeslutet”

“Med en hårsman baxades en uppgörelse igenom i kongressen och USA slapp slå i skuldtaket. Det viktiga grundarbetet gjordes av några kvinnliga senatorer som fått nog.”

“När dagarna började rinna ut för USA och läget var mer fastlåst än någonsin kontaktade den republikanska senatorn Susan Collins sina kvinnliga kolleger.

Borde inte det politiska dödläget kring skuldtak och budget gå att lösa?

Collins fick medhåll, och med början under en kväll på demokraten Jeanne Shaheens kontor, över pizza, sallad och vin, och under ytterligare några dagars diskussion, arbetade en liten grupp kvinnliga senatorer från båda partier fram ett förslag. Utöver Collins och Shaheen utgjordes kärnan av de republikanska senatorerna Kelly Ayotte och Lisa Murkowski och demokraterna Heidi Heitkamp, Amy Klobuchar och Barbara Mikulski.

Kommande dygn växte samarbetsgruppen och några män tillkom.

Förslaget utmynnade i det som senatens två ledare senare presenterade för kammaren och kom sedan att ligga till grund för det förslag som efter några vändor slutligen godtogs av kongressens båda kamrar för en vecka sedan. Då återstod bara timmar till dess att USA skulle slå i skuldtaket.

De kvinnliga politikernas samarbete har fått stor uppmärksamhet i USA. De sågs vara de enda politikerna vuxna sin uppgift i en tid av käbblande karlar. Den republikanska senatorn John McCain har prisat

dem i sina kommentarer om politikernas krishantering: Det verkliga ledarskapet, måste jag erkänna, det stod kvinnorna i senaten för.

En av förklaringarna till pragmatismen kan finnas i kvinnornas utsatthet inom den amerikanska politikens höga nivåer. Endast en femtedel av senatorerna är kvinnor. De känner varandra väl och är vana vid att samarbeta trots ideologiska skillnader.

Sedan många år finns ett mentorssystem bland kvinnorna i senaten, och senatorerna träffas regelbundet i utskottsarbetet och i egna nätverk. En gång har de gått med på att ha en man runt bordet – när president Barack Obama bjöd på middag. Enligt en oskriven regel hackar de inte offentligt på varandra.

En genomgång som tidskriften Time har gjort visar också att lejonparten av de kompromisser och beslut som har fattats under senare tid har gjorts i de utskott där kvinnor finns representerade och har nyckelposter. Detta i ett läge där Washington är mer polariserat än någonsin.

Men kvinnorna kämpar även på den egna arbetsplatsen och tas inte alltid för senatorer i korridorerna. I somras byggdes damtoaletten på Capitol Hill ut, efter långvarigt tjat.

Sanna Torén Björling sanna.bjorling@dn.se “

“Fakta. Kvinnor i kongressen

Av senatens 100 ledamöter är 20 kvinnor, varav 16 är demokrater och 4 republikaner.

Den första kvinnliga senatorn valdes in 1922. Fram till i dag har totalt 44 kvinnor suttit där (inklusive dagens 20).

Längst erfarenhet har demokraten Barbara Mikulski, som valdes in i senaten 1987.

I representanthuset, som har 435 platser, sitter 78 kvinnor, varav 58 är demokrater och 20 republikaner. “

DN 24 okt 2013: Misstankar om avlyssning:

“Merkel krävde Obama på en förklaring”

“Tysklands förbundskansler Angela Merkel misstänker att NSA avlyssnat hennes mobiltelefon. På onsdagen ringde hon den amerikanske presidenten Barack Obama och krävde en förklaring.”

“ Om man vill veta vad som händer i Tyskland finns det sannolikt ingen bättre källa än Angela Merkels mobiltelefon. Den tyska regeringschefen är känd för att skicka en mängd sms till ministerkolleger, företrädare för oppositionen och till internationella makthavare.

Nu misstänker Angela Merkel att hennes telefon varit avlyssnad av den amerikanska underrättelsetjänsten NSA. Upphovet till misstankarna är uppgifter i det tyska nyhetsmagasinet Der Spiegel som Merkels medarbetare kontrollerat med den egna underrättelsetjänsten BND och uppenbarligen fått bekräftat att det kan ligga något i uppgifterna.

På onsdagen ringde Angela Merkel därför till Barack Obama, och krävde en omedelbar förklaring.

– Kanslern gjorde klart att om uppgifterna stämmer så vore det fullkomligt oacceptabelt, sade Merkels talesman Steffen Seibert.

En företrädare för Nationella säkerhetsrådet i USA sade att Obama försäkrat Merkel att hennes telefon inte är avlyssnad och inte kommer att bli det.

Enligt nätsajten Spiegel Online svarade dock inte företrädaren på frågan om Angela Merkels telefon tidigare varit avlyssnad.

När det omfattande NSA-spionaget blev känt i somras skickade Angela Merkel sin inrikesminister till USA. Denne kom tillbaka med beskedet att Tyskland och USA med hjälp av en gemensam arbetsgrupp skulle gå igenom anklagelserna.

Innan man visste vad som skett ville inte Merkel kritisera USA. Hon såg inte NSA-avslöjaren Edward Snowden som en helt tillförlitlig källa. För det fick hon mycket kritik, men NSA blev aldrig någon stor fråga i valrörelsen som slutade med en stor seger för Angela Merkel och hennes parti CDU.

Den tillsatta arbetsgruppen utreder fortfarande vad som skett.

Avslöjandet om avlyssningen av Merkel kommer bara dagar efter ytterligare NSA-avslöjanden i Frankrike. Tidningen Le Monde uppgav på tisdagen att NSA avlyssnat över 70 miljoner telefonsamtal i Frankrike under en enda månad. Bland de avlyssnade samtalen ska bland annat ha funnits samtal som gjorts från den franska FN-delegationen och från Frankrikes ambassad i Washington, enligt uppgifterna som kommer från den amerikanske NSA-avhopparen och visselblåsaren Edward Snowden.

Det föranledde USA:s högste spionchef James Clapper att gå ut och säga att anklagelserna i franska medier om NSA:s avlyssning är falska:

– Artiklar som nyligen publicerats i den franska tidningen Le Monde innehåller felaktig och missledande information om USA:s utländska underrättelseaktiviteter, hette det i det i ett skriftligt uttalande från Clapper där det också konstateras att USA samlar information och underrättelser av samma ”typ som alla andra länder”.

Uttalandet kom samtidigt som den franske utrikesministern Laurent Faubius mötte sin amerikanske kollega John Kerry i Paris där avslöjandet om NSA:s franska telefonavlyssning kom att dominera debatten.

Faubius kallade det hela ”oacceptabelt” och krävde att avlyssningen omedelbart skulle upphöra.

Även USA:s president Barack Obama och Frankrikes president François Hollande talade om frågan i telefon, enligt ett uttalande från Vita huset. Obama ska ha gjort klart att USA har börjat se över hur man bedriver underrättelsearbetet för att ”noga balansera legitima säkerhetsintressen för våra medborgare och allierade med respekten

för privatlivet”. Det beskedet upprepades på onsdagskvällen – efter att Merkel och Obama talats vid.

Jan Lewenhagen jan.lewenhagen@dn.se

Staffan Kihlström staffan.kihlstrom@dn.se “

“Fakta. NSA-avslöjandena

I början av juni avslöjade tidningarna The Guardian och Washington Post att den amerikanska underrättelsetjänsten CIA och den amerikanska signalspaningsorganisationen NSA övervakar miljontals telefonsamtal i hemlighet.

Edvard Snowden, en avhoppad före detta säkerhetskonsult som arbetat åt NSA framträdde efter en tid och sade att det är han som var källan till uppgifterna. Snowden beviljades senare tillfällig asyl i Ryssland.

I slutet av juni avslöjade den tyska tidningen Der Spiegel att NSA också spionerat på flera EU-länder, bland annat med dolda mikrofoner på EU:s ambassad i Washington.

Avslöjanden ledde till ilska verbala kontroverser mellan USA och EU och flera EU-ledare krävde att förhandlingarna om ett frihandelsavtal med USA skulle stoppas.

Brasilien reagerade kraftigt på uppgifter om att USA läst president Dilma Rousseffs mejl.

Ytterligare uppgifter från Edvard Snowden talar om att NSA och den brittiska motsvarigheten GCHQ också försökt forcera säkerhetskrypteringar för känslig bank- och sjukhusinformation.

Duncan Campbell, en brittisk journalist som specialiserat sig på den brittiska underrättelsetjänsten hävdar att Sverige varit en central aktör i USA:s massövervakning.

I en utfrågning i Europaparlamentet framkom det att Sverige, efter Storbritannien, är USA:s viktigaste partner i Europa för övervakning och avlyssning.

DN 26 okt 2013: Amerikansk avlyssning.

“Europa spelar högt – kräver spioneriavtal”

“ Bryssel. EU-ledarna mopsar upp sig mot supermakten USA och kräver att bli behandlade som likvärdiga partner även på känsliga områden som spioneri. Nu krävs eftergifter från Barack Obama. “

“Inte ens amerikanernas förlängda arm inne på toppmötet, Storbritanniens David Cameron, kunde stoppa den unika aktionen. Utan eftergifter från president Obama riskeras Angela Merkels trovärdighet och det nyspirande transatlantiska samarbetet.

De flesta EU-ledare tillhör Obamas inofficiella fan club, och trots högljudda protester på hemma-plan efter Edward Snowdens avslöjanden om massavlyssning av Europas medborgare och myndigheter har de bara hovsamt begärt att USA ska informera dem om vad som pågår. Men uppgifterna om att även Angela Merkels mobiltelefon är avlyssnad fick bågaren att rinna över.

Förbundskanslerns inrikespolitiska anseende stod på spel, och med pågående regeringsförhandlingar med Socialdemokraterna, som kritiserat hennes undfallenhet, krävdes en kraftfull reaktion.

Men med det direkta kravet från Angela Merkel och Frankrikes president François Hollande om att få ett ”icke-spioneri”-avtal med USA har också de satt en boll i rullning som bara kan sluta med framgång eller fiasko.

Merkel försäkrar att hon inte vill stoppa de pågående frihandelsförhandlingarna med USA. Men kraven på att säga upp samarbetsavtal med USA hörs redan från flera håll, och om Merkel inte snabbt kan visa upp resultat av sitt utspel mot Obama kommer pressen att öka på henne att ompröva de ekonomiska och politiska relationerna med USA.

USA har så kallade ”no-spying”-avtal med Storbritannien, Kanada, Australien och Nya Zeeland ända sedan kalla krigets dagar. Men amerikanerna har sagt nej till liknande uppgörelser med till exempel övriga Natoländer trots deras militära och säkerhetspolitiska samarbete.

Edward Snowdens avslöjanden har tvärtom visat att USA:s säkerhetsmyndighet NSA betraktar Tyskland som en ”tredje klassens partner” som man spionerar lika mycket på som Irak och Kina. Nu kräver Merkel och Hollande att få bli uppgraderade till samma nivå som Storbritannien.

Angela Merkel sade efter toppmötet att det är hög tid:

– Vi är i Afghanistan tillsammans. Våra soldater dör ibland i samma strider. Vänskapen mellan EU och USA är inte en enkelriktad gata. Vi är beroende av den, men USA behöver också vänner i världen.

Spioneri och signalspaning ingår inte i EU-samarbetet, utan sköts nationellt. Därför är det unikt att EU-toppmötet tar ett uttalande mot USA:s avlyssning och till stöd för Merkels och Hollandes initiativ.

Förhandlingarna om uttalandet pågick till långt in på natten. Det är mycket försiktigt hållet och understryker också hur viktigt det är med signalspaning för att bekämpa terrorism. Storbritanniens David Cameron arbetade enligt uppgift intensivt för att motarbeta kritik mot USA.

Efter toppmötet gick Cameron till hårt angrepp mot Edward Snowdens avslöjanden och mot de tidningar som publicerat uppgifterna. Han anklagade dem för att ”hjälpa våra fiender”.

Men andra EU-ledare, som Spaniens Mariano Rajoy, ansluter sig nu till kritikerna mot USA och kräver besked om avlyssning.

Henrik Brors henrik.brors@dn.se “

DN 29 okt 2013: NSA:s övervakning av Merkel.

“Berlins amerikanska ambassad misstänkt spioncentral”

“Berlin. Uppgift står mot uppgift i NSA-affären. – Vi har mycket att reda ut, konstaterade Angela Merkels talesman Steffen Seibert på måndagen. “

“Förbundskanslerns språkrör Steffen Seibert grillades i en timmes tid vid måndagens regeringskonferens. Både tyska och amerikanska tidningar hade under helgen levererat nya uppgifter i avlyssningsaffären.

Amerikanska Wall Street Journal rapporterar att den amerikanske presidenten Barack Obama så sent som i år stoppat avlyssningen av Angela Merkel så fort han fått vetskap om den. Det strider mot uppgifterna i tyska Bild am Sonntag som säger att Obama blev informerad om att avlyssning pågick av NSA-chefen Alexander redan 2010. Det har dementerats av NSA.

Seibert hänvisade för sin del till sitt pressmeddelande från förra onsdagen, där Merkel uttalade misstankarna om att hennes telefon blivit avlyssnad, något nytt hade han inte att tillfoga.

Den amerikanska ambassaden vid Brandenburger Tor har också hamnat i fokus som en misstänkt avlyssningscentral. Tidningen Süddeutsche Zeitung hyrde en skylift och avbildade taket med en värmekamera. Enligt en expert finns det misstänkta partier på bilderna som är varmare än omgivningen och som skulle kunna rymma en avlyssningscentral.

– Vi måste kontrollera om det stämmer och handla utifrån det, sade Seibert när han fick frågan.

Hur det skulle ske kunde han inte ge annat än ett svävande svar på – ambassader är skyddade områden, å andra sidan är också ambassader skyldiga att följa värdlandets lagar. Olaga avlyssning kan bestraffas med som mest tio års fängelse.

I veckan reser en tysk regeringsdelegation till Washington för att ställa frågor till sina kolleger, med på resan är cheferna för de två tyska underrättelsetjänsterna BND och Författningsskyddet.

Steffen Seibert konstaterade att om misstankarna om avlyssning stämmer är det ett graverande förtroendebrott, men han trodde samtidigt att förtroendet skulle kunna återvinnas.

På frågan om inte både Kina och Ryssland ägnar sig åt avlyssning, svarade Seibert:

– Jag vill inte rikta misstankar mot enskilda länder. Men Angela Merkel använder sig av sin fasta telefon vid känsliga ärenden och det på goda grunder.

På måndagen blev det också känt att NSA i Spanien kan ha registrerat 60 miljoner så kallade metadata – uppgifter om vem som har kontaktat vem – under en månads tid. Den spanska regeringen har krävt ett klargörande från USA. Även Italien har utsatts för omfattande telefonavlyssning av NSA. Under en månad vid årsskiftet 2012–2013 skall 45 miljoner italienska samtal ha avlyssnats.

Jan Lewenhagen jan.lewenhagen@dn.se “

“Fakta. Tyskland och USA efter andra världskriget

1945 Nazi-Tyskland kapitulerar villkorslöst. Landet ockuperas av segrarmakterna USA, Storbritannien, Frankrike och Sovjet.

1948 Sovjetunionen spärrar tillfartsvägarna till Berlin efter en konflikt. USA och Storbritannien upprättar en luftbro och flyger in förnödenheter till Västberlin. USA sätter in Marshallhjälpen för att få Västtyskland på fötter.

1949 De två tyska republikerna bildas – Förbundsrepubliken (Västtyskland) och Tyska demokratiska republiken (Östtyskland). Berlin förblir delat.

1955 Västtyskland går med i Nato och börjar bygga upp en egen armé.

1961 Den östtyska regeringen bygger Berlinmuren för att förhindra flykten till väst.

1963 President John F Kennedy besöker Västberlin och yttrar de klassiska orden ”Ich bin ein Berliner” (jag är en berlinare).

1987 Ännu ett amerikanskt presidentbesök och ett klassiskt citat: Ronald Reagan talar vid Brandenburger Tor och säger ”Mister Gorbatsjov, riv ned den här muren”.

1989 Östtyskarna får muren på fall och Tyskland återförenas året därpå med stöd av USA.

2001 Efter 11 september lovar den tyske kanslern Gerhard Schröder (S) USA oinskränkt solidaritet.

2008 Lehman Brothers går i konkurs i USA och den tyska ekonomin krymper året därpå med 5 procent.

2013 Barack Obama besöker Berlin dagarna efter att NSA:s spionage blivit känt. Angela Merkel ringer den 23 oktober upp Obama och ber honom klargöra i fall misstankarna om telefonavlyssning av henne är befogade. “

DN 4 nov 2013: Kolumnen. Anne-Marie Slaughter.

“Hoppet står till kvinnorna”

“Trots de djupa motsättningarna har väljare och politiker i USA hållit sig till de konstitutionella spelreglerna. En grupp kvinnliga senatorers roll vid avväjandet av det akuta krishotet är också en ljuspunkt. “

“Efter 16 dygn av stängda museer, halvtomma federala byggnader, onaturligt lugna gator och tiotusentals arbetstagare i en existentiell gråzon är ljuset påslaget igen i Washington. USA:s statsapparat var avstängd av fanatiska republikaner som försökte stoppa president Obamas sjukvårdslagstiftning. Nu är det över, och tre lärdomar kvarstår.

Den första är att USA inte ska yttra sig när krisen i eurozonen blossar upp igen. Det federala verksamhetsstoppet avslöjade sjukliga företeelser precis lika allvarliga som de senaste fem årens ekonomiska och politiska förvecklingar i EU. Ansvarslöst beteende som hotar världsekonomin hälsa? Ja. Politiska krumbukter och kuriösa krav som utråder alla chanser till kompromiss? Ja. Hisnande risktagande och beslut i elfte timmen så att alla undrar om kärran faktiskt ska ramla ner i avgrunden den här gången? Ja.

Många länder har fått se sina inrikespolitiska skandaler utspelas inför hela världen. Storbritannien hade massupplopp i London för två somrar sedan, strejker och demonstrationer har regelbundet förlamat Paris, Grekland har ett växande fascistparti, Mexico City har varit praktiskt taget avspärrat av lärare som ockuperat det stora torget och den turkiske regeringschefen Recep Tayyip Erdogan tog till våld i juni för att kväsa veckors protester mot hans alltmer autokratiska maner. Bland icke-demokratierna hade Kina Bo Xilai-skandalen, spännande som en spionroman med olagliga affärer, ohämmad korruption, mord och en hög polisofficer som begärde asyl på ett amerikanskt konsulat.

Verksamhetsstoppet i USA var något för sig. Det var ett tydligt symptom på djupa politiska störningar vållade av den politiserade avgräns-

ningen av valdistrikt och de snedvridande effekterna av systemet för kampanjfinansiering. Men hela krisen utspann sig i enlighet med författningens regler.

Enligt författningen ska presidenten använda de medel som kongressen har instruerat honom att använda, höja endast de skatter som kongressen har bemyndigat honom att höja och inte låna mer än kongressen ger honom behörighet att låna. Att uppfylla alla dessa tre skyldigheter samtidigt är omöjligt om kongressen vägrar att höja skuldtaket, men att göra detta utan kongressens godkännande skulle ha varit det minst dåliga valet, trots att det var olagligt och presidenten hade riskerat riks rätt.

Också inför en djupare politisk polarisering än USA har sett på många decennier (och på många ställen ett instinktivt hat mot landets första afrikanskamerikanska president) inser väljarna och deras politiker att ett regelbrott löser upp det konstitutionella lim som håller ihop staten. Boten mot de aktuella störningarna i det politiska systemet finns vid valurnan och inte på gatan. Och det är denna kollektiva utfästelse att låta lagen styra hur den politiska makten ska utövas som är den liberala demokratins kärna.

Den andra lärdomen är att den amerikanska stöddigheten är borta. Den självklara överlägsenheten har gett vika för en nyktrare patriotism där vanliga medborgare ser de långsiktiga trenderna urholka löftet om lika möjligheter, särskilt bristerna i sjukvård, utbildningssystem och infrastruktur.

Teapartyrepublikanernas vrede avspeglar en attityd att endast dramatiska, ja, revolutionära åtgärder kan förändra systemet. Mer pragmatiska väljare blir alltmer upprörda över den politiska förlamningen och de styrande institutionernas oförmåga att lyssna till en klar majoritet av befolkningen. Under krisen sjönk Republikanernas popularitetssiffror till knappt en fjärde-del av hela väljarkåren, ett historiskt bottenrekord, och motsvarande för kongressen som helhet stod på 5 procent.

Den tredje lärdomen är att alla politiska system gynnas av att kvinnor inkluderas. Sex kvinnliga senatorer – från båda partierna – spelade en avgörande roll när kompromisserna som bröt krisen nåddes. De höll kontakt med varandra över partigränsen medan deras manliga kolleger ägnade sig åt publikfrieri och smädelser.

De sex var medvetna om den moraliska nödvändigheten att staten fungerade och handlade därefter. Den republikanska senatoren Susan Collins var den som först skisserade en uppgörelse och lade fram den i senaten. Verksamhetsstoppet ”skadar alla småföretagen” kring Acadia National Park i hennes hemstat Maine ”och det är helt enkelt inte rätt”, sade hon.

Kvinnor behöver inte vara bättre än män på att regera men de har ofta andra perspektiv och ett annat engagemang, som kan bryta dödlägen orsakade av att manliga egon måste försvara sig. Många gånger bryr de sig också mer om hur vanligt folk har det än om storvulna principer och vill hellre se konkreta framsteg än abstrakt seger. De förbättrar resultaten överallt, från parlament till fredsförhandlingar.

USA:s statsapparat fungerar igen, än så länge. Förhandlingar om en budget som alla kan leva med börjar. Och spekulationerna om hur verksamhetsstoppet påverkar Republikanernas öde i mellanvalet 2014 är i full gång.

De sociala och ekonomiska spänningarna får till sist politiska lösningar, i val och tack vare miljoner amerikaners önskan om grundliga reformer. Hur frustrerande och generande de senaste veckorna än varit kunde det ha varit mycket värre.

Anne-Marie Slaughter professor i stats-vetenskap och internationella relationer vid Princetonuniversitetet.

Översättning: Margareta Eklöf “

DN 4 nov 2013 : USA. Borgmästarvalet i New York

“Favoriten de Blasio vill ta ett kliv åt vänster”

“New York. Allt tyder på att demokraten Bill de Blasio i morgon blir ny borgmästare i New York, efter tolv år med Michael Bloomberg. Det skulle innebära ett markant skifte åt vänster för staden “

“På Fordham Road i stadsdelen Bronx har ett hundratal förbipasserande stannat för att skaka hand med Bill de Blasio. Det är bara ett par dagar kvar till borgmästarvalet i New York, där de Blasio har en gigantisk ledning över republikanen Joe Lhota i opinionsmätningarna.

En undersökning ger de Blasio 68 procent mot 23 för Lhota. Bill de Blasio tillbringar i valspurten så mycket tid han kan med att försöka nå ut till de områden där hans kärnväljare bor, så att de går och röstar på tisdag.

Här i Bronx tycker många om Bill de Blasio, en demokrat som byggt sin kampanj på att ställa sig tydligt till vänster om den avgående borgmästaren Michael Bloomberg. De Blasio har kritiserat Bloomberg för att ha skapat ett New York som splittrats i två skilda städer, en för de väldigt rika och en för alla andra. Han vill ändra det genom att höja skatterna för höginkomsttagare (de som tjänar över en halv miljon dollar om året, eller 3,5 miljoner kronor) vilket ska finansiera allmänna dagisplatser.

Han vill även bygga 200 000 nya bostäder för låginkomsttagare. Det är budskap som går hem här i The Bronx, där snittinkomsten är ungefär hälften av den på Manhattan.

I folksamlingen runt de Blasio står 28-åriga Fernando Carlo, som till vardags jobbar för ett ungdomscenter här i Bronx. Nu arbetar han även som volontär för de Blasios borgmästarkampanj. Det är första gången han arbetar gratis för en politisk kampanj.

– Jag är född och uppväxt här i Bronx och det är sällsynt med en borgmästarkandidat som lyssnar på vad vi vill. Jag tycker att de Blasio har väldigt bra idéer om skolor, dagis och bostäder.

Han hoppas även att de Blasio ska göra något åt den kontroversiella polismetod som kallas ”stop and frisk”, där poliser kroppsvisiterar invånare vid minsta brottsmisstanke, vilket en domare tidigare i år fastslog var diskriminerande mot svarta och latinamerikanska män.

– Mer än hälften av tonårskillarna som jag jobbar med har blivit stoppade och kroppsvisiterade av poliserna. Vissa av dem har utsatts för det flera gånger. Men ingen av dem har varit skyldig till något brott, säger Fernando Carlo.

Själv bor 52-åriga Bill de Blasio i mer välbärgade Park Slope i Brooklyn, en stadsdel som länge varit en samlingsplats för USA:s progressiva demokrater. I den amerikanska vänstern hoppas många att de Blasio kan bli en ny nationell ledar-gestalt. New York Times skriver i en ledartext att de Blasio kan bli en borgmästare ”för de miljoner New York-bor som lever utanför stadens ekonomiska trygghet och gentrifierade välstånd”.

New Yorks konservativa oroar sig för att de Blasio står allt för långt till vänster. De har kritiserat honom för att inte ha någon seriös plan för att ta itu med växande offentliga utgifter.

Den tidigare borgmästaren Rudolph Giuliani, som införde många av de polismetoder som de Blasio nu vill ändra på, har sagt att ”hälften av New Yorks invånare” kommer att flytta härifrån om de Blasio vinner valet.

Bill de Blasios republikanska motståndare, Joe Lhota, har gjort reklamfilmer där han påstår att de Blasio kommer att föra New York tillbaka till 1980-talet, då staden led av hög brottslighet och etniska motsättningar.

Under besöket i The Bronx viftar Bill de Blasio bort dessa anklagelser.

– Det är passande att vi pratar om det här under Halloweenhelgen, för Joe Lhota har ägnat hela hösten åt att försöka skrämma slag på folk, säger de Blasio.

Hans progressiva idealism har skrämt New Yorks höger, samtidigt som den varit ett effektivt kampanj-verktyg för stadens majoritet av demokrater. Men de Blasios egen bakgrund antyder att han står närmare demokraternas mittfåra. Han har arbetat för såväl Bill Clinton (med regional bostadspolitik) som Hillary Clinton (kampanjchef när hon kandiderade till senaten i New York år 2000).

Han har ofta uttryckt sig med populistisk retorik mot Wall Street, men arbetar samtidigt med flera rådgivare från stora banker och hans fru, Chirlaine McCray, var tidigare konsult åt finansjätten Citi-group. Hans huvudsakliga vallöfte, att höja skatter för att finansiera dagisplatser, kan också möta motstånd i delstatsregeringen i Albany.

Martin Gelin martin.gelin@dn.se “

“Joe Lhota

Ålder: 59 år.

Parti: Republikanerna.

Bakgrund: Född i Bronx, vice borgmästare under Rudolph Giuliani, direktör för New Yorks myndighet för kollektivtrafik.

Kampanjfrågor: Skattesänkningar och subventioner för företag för

att stimulera nya jobb och ökad turism, fortsatt hög polisiär närvaro för att hålla nere brottsligheten, sänkta fastighetsskatter, dubbla antalet friskolor.

Bill de Blasio

Ålder: 52 år.

Parti: Demokraterna.

Bakgrund: Född i Cambridge, Massachusetts, utbildad på Columbia University i New York. Har arbetat under Bill Clinton och Hillary Clinton, sedan 2010 New Yorks public advocate (offentlig ombudsman).

Kampanjfrågor: Allmänna dagisplatser för alla barn som behöver det, 200 000 nya bostäder för låginkomsttagare, höjd skatt för dem som tjänar mer än 500 000 dollar (3,5 miljoner kronor), reform av polismetoder som infördes av borgmästarna Giuliani och Bloomberg, ökning av antalet fritidsgårdar för mellanstadieelever.

Fakta. New York

Invånare i New York: 8,2 miljoner (2012). Storstadsområdet omfattar 23,6 miljoner. År 2010 var 66 procent av invånarna vita, 18 procent spansktalande (till större delen puertoricaner), 16 procent afro-amerikaner och 7 procent asiater.

Stadsdelar: New York består av fem stadsdelar (*boroughs*): Manhattan, Brooklyn, Queens, Bronx och Staten Island.

Valdeltagande: I de senaste fem borgmästarvalen har mellan 1,1 och 1,7 miljoner väljare röstat.

Rösträtt: De som vill rösta i valet måste vara myndiga och amerikanska medborgare. Dessutom ska man ha varit bosatt i New York i mer än 30 dagar och man får heller inte sitta i fängelse. Källa: Nationalencyklopedin “

DN 7 nov 2013 : USA.

“Ett tips till Republikanerna”

“Omritningen av valkretsar för snöd partipolitisk vinning är en styggelse. Men det är inte orsaken till den amerikanska polariseringen.”

“Upphovsmannen till den över 200 år gamla dåliga traditionen hette Elbridge Gerry. Som guvernör i Massachusetts lät han rita om valdistrikten så att det skulle gynna hans parti. Ett av de oformliga områdena ansågs likna en salamander, och ordet var skapat: gerrymander.

Tekniken har aldrig blivit omodern. I dagens Illinois finns distriktet ”kanin på skateboard”, där de geografiska tentaklarna sträcks ut i alla möjliga ologiska riktningar och vinklar. Syftet är detsamma: att vinna.

Ett vanligt påstående är att ”gerrymandering” är orsaken dels till att amerikansk politik är så polariserad, dels till att Republikanerna styr kongressens representanthus och därför kan lägga krokben för Barack Obama. Det har presidenten själv hävdat. Fast stämmer det?

Självklart borde oberoende organ dra gränserna för valdistrikten. I stället är det oftast delstaternas politiker som gör kartorna, efter den folkräkning som hålls vart tionde år. Partiet i majoritet bestämmer, vilket öppnar för missbruk. 2012 fick Demokraterna flest röster nationellt i valen till representanthuset, men Republikanerna en övervikt på 33 platser.

Men styrkeförhållandena skulle inte ändras mycket utan gerrymandering. Demokraterna använder samma strategi i sina delstater. Och framför allt strider de två huvudmålen mot varandra: att maximera antalet mandat för det egna partiet och att göra de egna valkretsarna

säkrare. Den som vill vinna många platser måste späda ut sin väljarkår, men då ökar risken att förlora kretsar. Matematik, helt enkelt.

Tänkbart är att omritningen 2010 hade specialeffekter, men fördelen behöver inte hålla i ett decennium. Kanske behövs det bara en stark utmanare, eller att ett parti betar sig korkat i en aktuell fråga. Att stänga statsapparaten och driva USA mot statsbankruttens rand, som Republikanerna härförleden, bör till exempel inte göras för ofta eller nära ett val.

Det stora problemet är dock partierna. En gång i tiden vimlade det av konservativa demokrater från södern, måna om fortsatt rasdiskriminering, och moderata republikaner från norr. Denna kvarleva från inbördeskriget på 1860-talet var inte vacker, men den möjliggjorde uppgörelser över partigränserna. Pensionssystemet och Medicare, sjukvårdsprogrammet för äldre, samlade breda majoriteter.

Dagens partier är homogena. Washington Posts blogg The Fix har beskrivit hur det 1982 fanns 344 medlemmar i representanthuset vars röstmönster överlappade varandras. Många demokrater stod till höger om republikaner, många republikaner mer till vänster. Nu är siffran – 11 stycken.

Ronald Reagan lockade till sig sydstaternas demokrater på 80-talet, och sedan dess har Republikanerna rört sig högerut. Teapartyrörelsen skapade inte trenden men har förstärkt den. Samtidigt har Demokraterna gått åt andra hållet.

Båda partiernas medlemmar står närmare polerna än väljarna i allmänhet. Aktivisterna tenderar att utse radikala kandidater i primärvalen. En absurt stor andel av kongressledamöterna kan vara säkra på att bli omvalda, bara de klarar det egna partiets nomineringsprocess. En sådan situation förstärker ytterligheterna och ger få incitament för samarbete.

Några delstater låter oberoende kommittéer bestämma valdistrikten. Kalifornien införde systemet efter en folkomröstning 2010, liksom vissa andra förändringar, och en del hävdar att polariseringen har minskat. Andra bedömare är mer skeptiska.

Organisatoriska förändringar i all ära, men politiska följder borde ha en viktigare korrigerande verkan. Det republikanska etablissemang har insett faran med teapartisterna. Demografin gör att partiet inte har råd att stöta bort invandrare, unga och kvinnor. De vita förbittrade männen kommer inte att vara tillräckligt många.

Gerrymandering fungerar inte för senaten; varje delstat väljer två ledamöter. Republikanerna visade sig ändå både 2010 och 2012 kapabla att utse ett flertal så extrema kandidater att de sumpade chansen att ta över majoriteten i kammaren. Det väcker rimligen tankar inför presidentvalet om tre år.

Tisdagens guvernörsval ger också lärdomar. Republikanen Chris Christie vann i det demokratiskt dominerade New Jersey. Han är emot både aborter och högre skatter, men ändå en jovialisk pragmatiker som talar med motståndarna. Christie vann på sin person, inte sitt parti. I vågmästarstaten Virginia besegrades en republikansk högerhök av en medioker demokrat.

Frågan är om Republikanerna har ledare som vågar säga att det finns ett pris för stollar som förstör varumärket. Och om partiets medlemmar förstår det.

Gunnar Jonsson gunnar.jonsson@dn.se “

DN 11nov 2013 : Kolumnen. Nicholas Kristof

“Vi tjuvlyssnar för att vi kan”

“Det är möjligt att alla stater avlyssnar andra. Men USA har brutit mot spioneriets första bud: Bli inte ertappad. “

“Vi kanske kan stöta oss ännu mer med våra allierade.

National Security Agency (NSA) skulle kunna twittra om Angela Merkels smaskigaste telefonsamtal eller skicka videoklipp på Youtube av Japans regeringschef Shinzo Abe när han sjunger i duschen.

Pentagon skulle kunna skicka drönare över Paris och släppa ner Big Macs på eleganta restauranger, bara för att visa att vi kan.

Politiker och byråkrater är rasande på Edward Snowden och Chelsea Manning för den skada de orsakat USA:s säkerhet. Det finns ingenting att invända mot det. Men den senaste tidens uppståndelse över att NSA spionerar påminner om hur högt uppsatta amerikaner själva har äventyrat våra strategiska intressen – genom att gapa över för mycket och göra saker och ting bara för att de har kunnat.

Säkerhetspolitiken har spårat ur sedan 11 september. I tolv år har säkerheten varit en mani som bara sällan har hållits tillbaka genom att man har vägt in fördelen med kompromisser, och vad är följden? Vi har letat efter alla taktiska vinster och det leder ibland till strategiska förluster, till exempel när vi har tjuvlyssnat på utländska allierade.

Vi har fördubblat anslagen till underrättelsetjänsterna så att de nu ligger över 70 miljarder dollar om året, inflationen inräknad. Fler personer har säkerhetsklarerats än som bor i Washington, och naturligtvis fanns det några obehöriga bland dem. När allt hemligstämplas förlorar systemet trovärdighet och transparens och ingen ställs till ansvar.

Kriget mot terrorn föranledde oss att utkämpa krig i Irak och Afghanistan. De konkreta vinsterna var få men tusentals amerikaner fick sätta livet till. För varje jihadist vi dödade skapade vi flera nya.

Som kineserna säger lyfte vi upp en sten och släppte den på våra egna fötter.

När Obama tillträdde sitt ämbete såg det ut som om han tänkte lägga om säkerhetspolitiken. Han tog verkligen hem trupper från Irak och efter en ogenomtänkt offensiv i Afghanistan avslutar han vår verksamhet där.

Men i stort sett är hans säkerhetspolitik förvånansvärt lik Bushs: Guantánamo är alltså ett hån mot våra och världens värderingar, NSA:s spionprogram löper på som tidigare, drönerattackerna har intensifierats och Vita huset har försökt stoppa en seriös offentlig debatt om drönare, spionage och krigsföring i cyberrymden. Obamas administration har åtalat fler visselblåsare enligt spionerilagen än alla före-gående administrationer tillsammans.

Den senaste skandalen där vi har spionerat på europeiska ledare är symptomatisk för denna närsynthet i fråga om strategiska intressen.

Delvis är vreden i Europa uppblåst. Frankrikes förre utrikesminister Bernard Kouchner tog bladet från munnen i radio: ”Låt oss inte hyckla. Vi tjuvlyssnar också. Alla avlyssnar alla andra. Men vi har inte samma möjligheter som USA, och det är vi avundsjuka på.”

Vi har ändå brutit mot tysk lag och mot spioneriets första bud: Bli inte ertappad.

Om Obama verkligen inte visste att 35 världsledare avlyssnas är det något fel med tillsynen av underrättelse-verksamheten. En före detta högt uppsatt CIA-tjänsteman säger att sådan övervakning av världsledare alltid godkändes av Vita huset före 11 september.

”Allt som hade med statschefer och deras närmaste rådgivare att göra kontrollerades noga, i varje fall med den nationella säkerhetsrådgivaren, om inte med presidenten”, säger CIA-mannen.

Men sedan 11 september har vår säkerhetspolitik gått på autopilot: Om vi kan spionera på Merkel så gör vi det! Om vi kan använda en drönare för att ta livet av en misstänkt terrorist så kör på! Om vi kan hålla folk hur länge som helst i Guantánamo så varför inte?

Vår hybris har reducerat USA:s främsta utrikespolitiska fördel: vår mjuka makt. I Pakistan, för att ta ett exempel, har våra drönarattacker undanröjt en del farliga extremister. Men drönar-attackerna väckte djup vrede hos pakistanierna, solkade vårt anseende och försvagade vår handlingsförmåga i ett mycket viktigt land. Våra drönare skadade vårt eget inflytande i Pakistan mer än talibanerna gjorde.

”USA:s besatthet av al-Qaida skadar nationen mer än terroristgruppen själv”, säger David Rohde på Reuters.

Richard Haass, som är ordförande i Council on Foreign Relations, påpekar att de flesta européer i dag inte minns kalla kriget, och därför får vi akta oss för att stöta oss med våra allierade: ”Detta är en ny geopolitisk tidsålder. Vi kan inte utgå från att alla står på vår sida.”

Ja, det finns alltså utrymme för drönare, för spioneri på allierade, för NSA. Men de måste granskas, sättas in i sitt sammanhang och bromsas, som före 11 september.

Kommersiellt flyg vore säkrare om vi alla blev tvungna att flyga spritt nakna. Men vi kompromissar och går med på en liten risk. På liknande sätt är det dags att ta en andningspaus på säkerhetsområdet och börja studera kompromisserna, i stället för att bara göra det vi gör därför att vi kan.

Nicholas Kristof amerikansk -journalist och författare.

Översättning: Margareta Eklöf “

DN 10 nov 2013 : Övervakningsskandalen.

“Snowdens flykt är som tagen ur en spionroman”

“London. Historien om Edward Snowdens flykt med tiotusentals topphemliga dokument liknar en spionroman. Hans avslöjanden från ett stökigt hotellrum i Hongkong om massövervakning har skakat en hel värld. Avlyssnade politiker, krossade datorer och hot mot pressfriheten är några av ingredienserna i detta avslöjande som bara fortsätter. “

“Högar av tvätt, tomma matbrickor och fyra bärbara datorer. Den synen mötte journalisterna Glenn Greenwald och Ewen MacAskill när de tillsammans med dokumentärfilmaren Laura Poitras anlände till hotell Kowloon i Hongkong den 1 juni i år. Och så Edward Snowden förstås. Amerikanen som två veckor tidigare bordat ett flygplan från hemmet i Hawaii med ett bagage klart mer brännbart och intressant är medelresenärens.

Den 30-årige tidigare medarbetaren vid den amerikanska säkerhetsbyrån NSA, National Security Agency, hade sett nog av underrättelsetjänstens hemliga övervakningsarbete. Han hade skrämts av dess omfång och svällande maktterritorium.

Nu ville han att allmänheten skulle få veta och lät sig intervjuas av journalister som han tidigare haft kontakt med via krypterad e-post.

De hade gjort upp om att Snowden skulle sitta med en Rubiks kub och när journalisterna såg honom frågade de: när öppnar restaurangen? Det var kodorden för att få kontakt. Efter några dagar lämnade den tidigare människorättsadvokaten Glenn Greenwald och dokumentärfilmaren Laura Poitras Hongkong med tiotusentals filer – det talas om 58 000 –

med uppgifter om underrättelsetjänstens hemliga arbete. Edward Snowden ville ha debatt.

Och det har han fått. Den 5 juni publicerades det första avslöjandet i den brittiska tidningen The Guardian. Den amerikanska telekomkedjan Verizon delar med sig av miljontals amerikaners telefonsamtal, kunde tidningen berätta.

Sedan har det bara fortsatt. Guardian, Washington Post och många andra tidningar har pumpat ut artiklar sprungna ur Snowdens rika källa.

Det har berättats om hur NSA, ofta i samarbete med brittiska säkerhetstjänsten GCHQ (Government Communications Headquarters), har övervakat e-post, telefonsamtal, internetsurfning, Skype, Facebook, ja det mesta som går att spåra digitalt. Samarbete med internetgiganter som Google och Yahoo har avslöjats, liksom avancerade sätt att komma åt krypterad information. Många av världens ledare har med stigande ilska upptäckt att de är avlyssnade. Möten har ställts in och relationer försämrats. I Tyskland kallades för första gången sedan andra världskriget den brittiska ambassadören upp till utrikesministern sedan Londonbaserade tidningen The Independent publicerat bilder på en cylinderformad modul som misstänks användas för att spionera på regeringen och parlamentet.

Kritiken har inte låtit vänta på sig.

– I ett fritt samhälle kan vi ibland acceptera inkräktande övervakning. Men den måste rättfärdigas och grundas på en misstanke. Det kravet möts inte av global massövervakning, säger den grävande journalisten Duncan Campbell till DN.

Campbell har bevakat underrättelsetjänsten ända sedan 70-talet och var den som för ett par månader sedan avslöjade Sveriges medverkan i det globala övervakningsprogrammet. Enligt Campbell fick informa-

tion från Sverige kodbeteckningen Sardine.

Nu är debatten om NSA i full gång. Det varnas för ett övervaknings-samhälle som kväser yttrandefrihet och kränker den personliga integriteten.

I amerikanska kongressen ifrågasätter flera politiker NSA:s alltmer långtgående övervakning och i Storbritannien förhördades i torsdags för första gången i historien tre spionchefer offentligt i parlamentets säkerhetsutskott. De var tydliga med att fördöma nyheterna baserade på Snowdens material. ”Terroristerna gnuggar glatt händerna efter avslöjandena”, sade MI6-chefen John Sawers.

De förklarade stolt att Storbritannien ska vara fritt, demokratiskt och säkert. Det försvåras nu, sade de värtaliga spioncheferna.

Deras reaktion är ingen överraskning. Att artiklarna om massövervakning inte fallit i god jord, hos vare sig underrättelsetjänsten eller brittiska regeringen, har Guardian erfarit med all tydlighet. Inne i lokalerna vid Kings Place i norra London, dit tidningen flyttade för fem år sedan, har scener utspelats som skulle platsa i vilken spionroman som helst. Guardians chefredaktör Alan Rusbridger blev varse explosiviteten i materialet på ett tidigt stadium. Den snart 60-årige Rusbridger med sitt tjocka bruna hår och tv-formade svarta glasögon ger ett lågmält och modest intryck. Han gillar musik och har gett ut en bok om hur han i 18 månader kämpade med ett pianostycke av Chopin. En utmaning som krävde ihärdighet och envishet. Förutom de egenskaperna har han under stormen kring Guardians avslöjanden visat att han är av tufft virke.

Det började den 21 juni, bara två veckor efter den första artikeln. Rusbridger satt på kontoret med utsikt över kanalen Regent när det knackade på dörren. In klev premiärminister David Camerons

statssekreterare Jeremy Heywood och kommunikationschefen Craig Oliver. Samtalet ska ha varit artigt. Men budskapet var tydligt. ”Premiärministern, vice premiärministern, utrikesministern, överåklagaren och andra i regeringen är extremt bekymrade över vad du gör”, förklarade Heywood. Filerna från Snowden ansåg han vara stöldgoods och nu ville han att Rusbridger skulle lämna tillbaka dem.

Valet av dag var ingen slump. Statliga tjänstemän hade blivit uppringda från tidningen för att lämna kommentarer till Guardians kommande artikel. Den skulle visa att brittiska säkerhetstjänsten GCHQ systematiskt delar med sig av uppgifter om miljontals övervakade briter till NSA. Inget önskeavslöjande för regeringen.

Men Rusbridger förklarade för statssekreterare Heywood att det ligger i allmänhetens intresse att rapportera om massövervakningen och efter en timme fick Heywood och Oliver lämna kontoret tomhänta. Åtta timmar senare publicerades artikeln på Guardians webbsida.

Men det var inte utan oro. Sedan tidningen fått tillgång till Snowden-filerna hade extra säkerhetspersonal anlitats och fanns nu i byggnaden. Två våningar ovanför nyhetsgolvet hade ett ”säkert kontor” inrättats. Här, i ”bunkern”, förvarades Snowdens filer i fem nyinköpta datorer, utan internetuppkoppling. Utanför stod en vakt 24 timmar om dygnet och bara en handfull människor hade tillträde till rummet. Innan de gick in fick de lämna mobiltelefoner och annan elektronisk utrustning på ett bord utanför. Allt för att hindra underrättelsetjänsten från att fånga upp eventuella radiovågor. Vita gardiner täckte fönstren som gick från tak till golv. För att komma åt filerna krävdes tre lösenord och ingen individ kunde mer än ett.

Regeringen gav sig inte. Den 12 juli kom Heywood på nytt besök. Nu var tonen hårdare. Statssekreteraren krävde dokumenten tillbaka, ”ni har haft ert roliga, lämna tillbaka grejerna”, och hotade med rättsliga följder om så inte skedde. Flera samtal följde och den 18 juli med-

delade regeringen vice säkerhetsrådgivare att agenter från underrättelsetjänsten var på väg till tidningen för att hämta hårddiskarna.

Rusbridger upprepade flera gånger att kopior av materialet fanns på flera andra håll i världen. Men det hjälpte inte.

Datorerna och hårddiskarna flyttades till källaren och här utspelade sig sedan en av de mest bisarra händelserna i tidningshistorien. Med borrar och vinkelslipar pulvriserades hårddiskar och minnesstickor där de krypterade filerna lagrats. Under tiden stod två tjänstemän från GCHQ och tittade på, med anteckningsblock och kamera.

– Det var absurd säkerhetsteater, kommenterar Duncan Campbell scenen.

Regeringen försöker skrämma pressen till tystnad, konstaterar han. Och ibland görs det väldigt öppet. Premiärminister David Cameron eldade upp sig under en presskonferens vid ett EU-toppmöte i Bryssel och avfärdade kritiken mot övervakningen som ”la di da, airy, fairy” (ungefär ”flummigt”). Samtidigt hotade han tidningar som fortsätter att publicera.

– Om de (tidningarna) inte visar större samhällsansvar blir det väldigt svårt för regeringen att stå tillbaka och inte agera, sade han.

Den tidigare människorättsadvokaten Glenn Greenwald har i dag slutat arbeta för Guardian och hoppat på ett nytt medieprojekt finansierat av Ebays grundare Pierre Omidyar. Med sig får han Laura Poitras, som gjort flera filmer om övervakning och själv varit utsatt för säkerhetstjänstens kontroller.

Greenwald har sagt i intervjuer att bara han och Poitras har tillgång till alla Snowdens filer och han har lovat att det kommer fler avslöjanden. Han har varit särskilt bestämd på den punkten sedan hans partner, brasilianaren David Miranda, kvarhållits på Heathrows flygplats i nio timmar. Miranda hade besökt Poitras i Berlin och var på väg hem till

Brasilien när han kvarhölls med stöd av terrorlagarna. Miranda och Greenwald bor tillsammans i Rio de Janeiro.

David Mirandas dator, mobil, spelkonsoler, dvd och usb-minnen beslagtogs. Det var inget vanligt gripande, David Miranda fick inte veta vad han var misstänkt för och han fick inte tillgång till någon advokat.

Huvudkällor förutom Dagens Nyheter: The New Yorker, The Guardian, New York Times, The Independent, Washington Post

Marianne Björklund marianne.bjorklund@dn.se “

“Frågorna som debatteras.

Kan vi lita på företagen?

Nättjänster från bolag som Google och Facebook har blivit en del av vår vardag. Avslöjandena väcker tvivel på att de skyddar användarnas integritet tillräckligt. För bolagen är det ett affärsmässigt problem.

Kan vi lita på lagarna?

I många länder debatteras nu om lagarna som ska styra underrättelsetjänsterna räcker till. Lagarna ska skapa balans mellan säkerhet och integritet. I Sverige gäller det FRA-lagen. Bortsett från rena överträdelser kan reglerna ge utrymme för tvivelaktiga tolkningar.

Kan vi lita på tillsynen?

Möjligheten att granska underrättelsetjänsterna förutsätter insyn. Samtidigt är verksamheten hemligstämplad och tekniskt komplicerad. I USA anklagar kongressledamöter underrättelsetjänsten för att ha fört dem bakom ljuset. I Sverige har granskningsorganet SIUN flera gånger riktat kritik mot FRA.

Kan vi lita på tekniken?

NSA har arbetat för att försvaga den säkerhetsteknik vi alla använder dagligen för mejl, bankärenden och köp på nätet. Experter varnar för att ingreppen kan utnyttjas av såväl kriminella som främmande makter.”

DN 11 nov 2013 : USA. Texas stänger abortmottagningar

“Gravida kan tvingas gå till illegala kliniker”

“Fort Worth. I konservativa Texas har en tredjedel av alla abortmottagningar stängts. Efter ett domstolsbeslut för en dryg vecka sedan kan nu många kvinnor tvingas vända sig till illegala kliniker. “

“Inne på abortkliniken i Fort Worth några mil väster om Dallas packar personalen ihop. Utanför hänger regnet i luften. Parkeringen är tom sänar som på föreståndarens bil.

Hit kommer inga patienter längre, sedan en domstol beslutat stänga alla kliniker som har mer än 4,8 mil till närmaste sjukhus. Syftet sägs vara att skydda kvinnornas hälsa, om komplikationer skulle uppstå, men striden om abort är intensiv i Texas. Förespråkare för den fria aborträtten kallar beslutet ett steg trettio år tillbaka och varnar för konsekvenserna.

Vid mottagningens tomtgräns står tre abortmotståndare med radband i hand. De står där ett par timmar om dagen, berättar de, och löser av varandra.

– Abort blev farligt i den stund det blev lagligt, säger Ann Welch, rättar till kapphuvan och fäster sin blå blick mitt i min.

En av deras anhängare äger villan intill och på gränsen mellan husen står ett vitt kors i marken, likt ett skydd mot de kirurgiska ingrepp som de likställer med mord.

– De unga borde lära sig något om avhållsamhet, säger Welch och hennes vänner nickar.

Till kliniken i Fort Worth kommer i vanliga fall ambulerande läkare. Den är en av sex som drivs av Whole Woman’s Health, en organisation

som arbetar för kvinnors rättigheter. Tre av mottagningarna hör till dem som stänger nu.

Föreståndaren får inte uttala sig. Det kan för övrigt ingen av de klinikchefer som DN kontaktar – abortfrågan är just nu extremt känslig, och komplicerad, med ideologiska svingar och juridiskt finlir.

Kliniken tar emot runt 200 patienter i månaden och Whole Woman's Health kommer att göra allt för att försöka hjälpa dem, säger hon ändå.

Texas är en av USA:s mest konservativa delstater och har styrts av republikaner sedan 1994. När den hårdare abortlagen klubbades igenom i juli ledde det till stora protester i Austin, Texas huvudstad. Beslutet gjorde också en av den republikanske guvernören Rick Perrys starkaste motståndare känd – den demokratiska senatoren Wendy Davis. Genom att göra en filibuster, långprata i syfte att förhåla ett beslut, försökte hon stoppa lagen.

Dagen efter vårt besök lämnar ett antal organisationer in ett överklagande till USA:s högsta domstol. I överklagandet hävdas att läget är akut: Sedan i måndags finns endast 20 öppna kliniker – i en delstat mer än en och en halv gång så stor som Sverige och med 26 miljoner invånare.

Uppe-mot 20 000 kvinnor kan drabbas av stängningarna, de flesta av dem i glesbygden, där de kan tvingas resa mycket långt för att hitta en mottagning.

Terri Burke, Texaschef vid American Civil Liberties Union, ACLU, en av organisationerna som ligger bakom överklagandet, säger att möjligheterna för kvinnor att göra säker abort nu minskar dramatiskt:

– Fler kommer att köpa medicinska preparat på internet för att avbryta graviditeter. Fler kommer att vända sig till illegala kliniker, med de risker det medför. Många kvinnor får närmare till Mexiko än till lagliga mottagningar – men i Mexiko är abort olagligt och ofta farligt. Barn kommer också att födas in i familjer som egentligen inte har råd med ett barn till, och som blir än mer pressade.

Hos allmänheten i Texas är abortmotståndet inte särskilt stort. De fyra undersökningar som ACLU gjort under året har samtliga visat att mellan 70 och 80 procent anser att den reglering som fanns innan lagen skärptes räckte bra. Drygt hälften av de svarande definierade sig som republikaner, resten demokrater.

– Abortmotståndarna är få, men de är högljudda – och de röstar. Därför är de viktiga för politikerna. Människor som inte är särskilt engagerade i en enskild fråga är mer benägna att stanna hemma från vallokalerna, säger Terri Burke.

Men den strikta politiken tycks inte få avsedda konsekvenser. Antalet tonårsgraviditeter är det största i USA och också den dystra statistiken över barnmisshandel toppas av Texas. Samtidigt är det sociala skyddsnätet litet och just nu pågår besparingar på bland annat matkuponger.

I Fort Worth säger abortmotståndaren Ann Welch att kyrkan kan erbjuda fin hjälp till kvinnor som vill göra eller har gjort abort. Hon blänger mot den stängda kliniken.

Därinne i väntrummet hänger inramade porträtt på olika starka kvinnor: Medborgarrättskämpen Rosa Parks, artisten Diana Ross, presidenthustrun Michelle Obama, konstnären Frida Kahlo.

Wendy Davis, hon med filibustern, driver nu kampanj inför nästa års guvernörsval. I ett tal förra veckan sade hon med ett uttryck lånat från sina politiska motståndare:

– Jag är ”pro-life”. Jag bryr mig om alla barns liv: barn som går och lägger sig hungriga eller utan att ha gått i skolan. Den här frågan handlar inte om skydda aborterna, utan om att skydda kvinnorna.

Sanna Torén Björling sanna.bjorling@dn.se “

“Fakta. Aborter i USA

Abortlagstiftningen i USA sköts i huvudsak av delstaterna, men reglerna får inte strida mot författningen. I juli skärptes abortlagstiftningen i Texas, som då fick en av de hårdaste reglerna i USA.

Sedan förra måndagen får en abortklinik inte ligga längre från ett sjukhus än 4,8 mil, formellt för att finnas till hands i händelse av en komplikation. Beslutet är nu överklagat till Högsta domstolen.

Under de senaste åren har även en rad andra delstater begränsat möjligheten till abort. Sedan 2010 har över 70 kliniker stängt.

Frågan är på många håll mycket laddad. Striden om abort förs även på federal nivå.

Under året väntas en abortrelaterad fråga även avgöras av Högsta domstolen. Det handlar om hur nära abortmotståndare får befinna sig från en klinik, något som i dag är reglerat.

Fakta. Aborter i Irland

Första lagliga aborten i år

Abort i Irland har varit förbjudet ända sedan landet förklarade sig självständigt från Storbritannien 1922. Lagen följdes hårt och en av Irlands mest kända abortläkare, Mamie Cadden, dömdes till döden. 1959 hängdes hon.

I år röstades en ny lag igenom som ger rätt till abort när moderns liv är hotat. Abort kan utföras lagligt om hon riskerar att dö av medicinska skäl, men också om det är risk för att mamman begår självmord. I augusti genomfördes den första lagliga aborten i Irland. Lagen tillkom sedan en indisk kvinna dött på ett irländskt sjukhus sedan hon, trots livshotande signaler, nekats abort.

Fakta. Aborter i Ryssland

Ett av världens aborttätaste

Ryssland har från det gamla Sovjetunionen ärvt positionen som ett av världens aborttätaste länder. Antalet aborter har visserligen sjunkit, men de är fortfarande ungefär lika många som antalet födda barn – ungefär en miljon 2011.

Abort är tillåtet till och med 12:e veckans graviditet. De sista åren har dock flera restriktioner införts i aborträtten, mycket beroende på den rysk-ortodoxa kyrkans ökade inflytande över politiken – men också på grund av Rysslands demografiska kris med låga födelsetal.

Ingmar Nevéus

Fakta. Aborter i andra länder

Polen. Bara tillåtet i undantagsfall

Polens hårda abortlagstiftning infördes efter kommunismens fall.

Abort är bara tillåtet i undantagsfall i Polen – om graviditeten är följden av våldtäkt, incest eller något annat brott, om kvinnans hälsa hotas allvarligt av en graviditet eller om fostret är allvarligt skadat.

Det görs årligen runt 600 legala aborter i Polen, antalet illegala aborter är förstås okänt. I tidningarna annonserar läkare varje dag i lätt förtäckt ordalag om sina tjänster. Enligt en statistisk beräkning kan det handla om avsevärt fler än 100 000 illegala aborter om året.

Jan Lewenhagen

Sverige. Kvinnor kan besluta sedan 1975

I Sverige kan kvinnor sedan 1975 själva besluta om abort till och med den 18:e graviditetsveckan. Socialstyrelsen kan därefter ge tillstånd till abort om synnerliga skäl föreligger. Tillstånd ges inte om fostret kan antas vara livsdugligt utanför livmodern.

DN

Malta. Europas strängaste abortlagar

Malta har Europas strängaste abortlagstiftning. En kvinna som gör abort kan dömas till tre års fängelse och en läkare som utför aborten kan straffas med fyra års fängelse. Det görs inga undantag i lagstiftningen för kvinnor som utsatts för våldtäkt eller incest. Endast om kvinnans liv är i fara kan myndigheter göra undantag och besluta att hennes liv ska räddas även om det leder till abort av fostret. Den uppmjukade lagstiftningen i andra katolska länder har inte lett till någon debatt i det djupt konservativa Malta.

Henrik Brors “

DN 12 nov 2013 : New York. USA

“Ny bok avslöjar spelet bakom kulisserna i amerikansk politik”

“De politiska journalisterna Mark Halperin och John Heilemann har infört en ny tradition i amerikanska presidentval. Ett år efter att valet ägde rum, när röken har lagt sig på det politiska slagfältet, ger de ut boken som avslöjar hur allt egentligen gick till. Efter valet 2008 kom den scoopspäckade ”Game change” (som även blev en kul film om Sarah Palin) och i nya boken ”Double down” har de än en gång lyckats skaka om den politiska eliten i USA. Boken avslöjar bland annat att Obama verkar ha övervägt att ersätta Joe Biden med Hillary Clinton som vicepresident, samt att relationen mellan Bill och Barack länge var extremt kylig (Obama säger vid ett tillfälle ”Jag gillar Bill, i små doser”).

Vi får veta att Clint Eastwoods uppträdande på republikanernas konvent ansågs så katastrofalt av Mitt Romneys kampanjchef att denne kräktes efteråt. De avslöjar också att Romney-kampanjen bedömde att New Jersey-guvernören Chris Christie hade en så problematisk bakgrund, personlighet och hälsa att han var olämplig som vicepresidentkandidat.

Boken har ofta ett snävt fokus på tävlingsmomenten i amerikansk politik, men det mest minnesvärda är de nya detaljer som kommer fram om ett berömt möte där Obama och hans stab går igenom de specifika sakfrågor han personligen brinner för och vill prioritera under sin andra mandatperiod.

Det är i princip en önskelista för progressiva demokrater: invandringspolitisk reform, klimatpolitiska åtgärder, fattigdomsbekämpning, hbt-rättigheter.

I början av mötet, som äger rum strax efter en drönarattack som dödat en terroristledare, konstaterar Obama med en uppgiven ton: ”Jag är visst väldigt bra på att döda människor. Det hade jag inte trott.”

Sedan dess har Obama justerat USA:s drönarpolicy, men denna rad lär ändå gå till historien som en sammanfattning av Obamas förvånansvärt aggressiva utrikespolitik.

Själva tonläget säger även något väsentligt om Obama som ledare. Hans tid i Vita Huset verkar ofta präglas av en mild sorgsenhet över de politiska omständigheter under vilka han tvingats regera. Historien kommer att avgöra om det här lite sorgsna och passiva draget hos Obama kommer att jämföras med Abraham Lincolns eftertänksamhet och ädla melankoli, eller snarare med Richard Nixons bitterhet.

Martin Gelin martin.gelin@dn.se “

DN 16 nov 2013 : USA.

“Problemen växer för pressad Obama”

“Analys. USA:s president har en besvärlig tid. ”Obamacare” har blivit en långvarig huvudvärk och förtroendet för Obama är rekordlångt. Ingenting tyder på att han får det lättare att driva igenom sin politik. “

“En filibuster hindrade i tisdags utnämningen av en domare i en appellationsdomstol. President Barack Obamas nominering av den välmeriterade Cornelia Pillard är den tredje som stoppas av republikanerna på två veckor.

Utnämningar till centrala positioner är politiskt laddade och stoppas ofta i USA, inte minst inom domstolsväsendet. Lagtillämpningen avgörs genom praxis och domarnas inflytande gör tillsättningarna politiserade.

Men motgången är bara ett av Obamas bekymmer.

För en knapp månad sedan var läget ett annat – då lades lejonparten av ansvaret för det utdragna bråket kring budget och skuldtak på Republikanerna. Partiets mest hårdföra falang vägrade i det längsta att godkänna en statsbudget och en höjning av skuldtaket.

Republikanernas interna splittring är inte på något vis löst, men den hetaste politiska följetongen har bytt fokus.

Sedan sjukvårdsreformen ”Obamacare” började gälla den första oktober har trasslet bara växt och i förrgår tvingades presidenten ägna nästan en timme åt att – åter – be om ursäkt, och medgav att premiären varit klantigt skött. Dagarna innan höll kongressen nya förhör med fler ansvariga. Reformen är Obamas profilfråga och hans politiska motståndare är inte sena att utnyttja varje miss, men även demokrater upprörs över hur illa lanseringen hittills har skötts. I onsdags med-

delade den pressade administrationen att drygt 100 000 personer tecknat en försäkring inom ramen för reformen under oktober – en förtyvlat låg siffra. Målet är satt till sju miljoner under det första året.

På fredagen röstade också representanthuset för att försäkringsbolagen ska kunna fortsätta sälja försäkringar som inte är kompatibla med Obamacare. Det republikanska förslaget fick stöd av 39 demokrater, vilket visar hur besvärande frågan blivit för det styrande partiet.

Presidenten får i en rad opinionsundersökningar de lägsta förtroendesiffrorna på flera år (runt hälften av amerikanerna betraktar honom som oärlig). För Obama själv spelar det mindre roll – han ser slutet på sin tid i Vita huset – men en impopulär presidents parti förlorar i stort sett alltid viktiga mandat i mellanårsvalet till kongressen. För demokraterna ser det med andra ord mörkt ut inför valet 2014. I dag har de majoritet i senaten, medan republikanerna håller representanthuset. För republikanerna majoritet i båda kamrarna får Obama allvarliga problem att få igenom sin politik.

Kongressen fungerar redan illa. Den budget som klubbades igenom natten till den 17 oktober gäller bara ett par månader till. Lite talar för att kompromissviljan ökar när det kommer till kritan – frågorna delar partierna för djupt.

Den stoppade domarutnämningen har gjort demokraterna tvärförbannade (inte för att de inte själva filibustrat friskt när presidenten varit republikan). Senatören Elizabeth Warren fördömer maratontalen och menar att filibuster- reglerna måste ändras.

Spelet kring utnämningarna är ytterligare ett exempel på hur dåligt det amerikanska politiska systemet har kommit att fungera. I dag tillgrips varje tillåtet medel för att sabotera presidentens politik.

Nästa år kan det bli än värre.

Sanna Torén Björling sanna.bjorling@dn.se “

DN 19 nov 2013 : New York. USA

“Smygstart för Clintons kampanj”

“Hillary Clinton vill ligga lågt just nu. Men USA verkar inte vilja tillåta det. Republikanerna är övertygade om att hon utgör det största hotet mot partiets chanser att återfå makten över Vita huset 2016. Demokraterna är i sin tur så otåliga att påbörja hennes presidentkampanj att de redan bildat en rad organisationer för att försäkra sig om att hon kommer att ställa upp.

Förra veckan samlades ett femtiotal demokrater och progressiva aktivister för en sluten konferens på ett exklusivt hotell i New York. Bakom evenemanget låg kampanjorganisationen Ready for Hillary, som under året utvecklats från en perifer gräsrotsgrupp till att bli en snabbt växande politisk kraft, vilket märktes på deltagarna.

Det var gott om tungviktare från demokraternas etablissemang, som Harold Ickes (kampanjchef för Bill Clinton 1992), David Brock (grundare av det opinionsbildande nätverket Media Matters) och tidigare Michigan-guvernören Jennifer Granholm. Dagen inleddes med att en samling yngre Clinton-supportrar berättade varför nästa val kommer att bli så viktigt.

– Hennes erfarenhet när det gäller både inrikespolitik och utrikespolitik saknar motstycke i USA. Dessutom är hon inspirerande på ett sätt som få andra politiker. Jag hoppas att hon kommer att kunna skapa en bättre ekonomi för medelklassen, fortsätta reformen av invandringspolitiken och stärka aborträttigheterna på delstatsnivå, säger Haley Adams, som tog ledigt från studierna i internationella relationer på Yaleuniversitetet i Connecticut för att bege sig till konferensen i New York.

– Hon är en av de mest intelligenta och kompetenta politikerna i USA. Men det som gör henne unik för mig är hennes kämpaglöd. Hon har haft så många hinder i sitt liv som hon lyckats ta sig över. Det gör att jag känner en enorm respekt för henne, säger Taj Magruder, ung demokrat från Pennsylvania.

Bland demokrater märks just nu en bubblande entusiasm över tanken på att se Clinton som efterträdare till Obama. Hennes fyra år som utrikesminister anses generellt ha varit framgångsrika och de verkar även ha befriat henne från bördan av att förknippas med det förflutna. 2008 förlorade hon primärvalet mot Obama delvis för att hon inte ansågs representera en lika tydlig nystart för USA. Nu framstår hennes erfarenhet och globala pondus snarare som en tillgång.

Inget tyder på att Hillary Clinton kommer att försvinna från rampljuset under vintern. Snart kommer en ny bok, ”HRC”, där två journalister från Politico tar itu med hennes tid som utrikesminister, och bland annat avslöjar att Obama väddjade till henne att stanna kvar som utrikesminister.

Själv ägnade hon förra veckan åt en rad kampanjliknande evenemang i Kalifornien. Sannolikt var det de första stegen på det som kommer att bli en tre år lång presidentkampanj.

Martin Gelin “

“Förlorade mot Obama

Hillary Clinton föddes i Chicago 1947 (med efternamnet Rodham). Gift med Bill Clinton som var USA:s president 1993–2001.

Inledde en egen politisk karriär 2000 och valdes till senator för New York (2001–09).

Kandiderade till att bli Demokraternas presidentkandidat 2008 men fick se sig slagen av Barack Obama.

Utsågs av Obama till utrikesminister 2009, en post som hon behöll till 2013. “

Kina

Expressen 6 nov 2012:

“Ingen supermakt är mäktigare än Kina”

“Ingen kan ha missat att amerikanerna väljer president i dag. Men inte alla vet att Kina väljer nytt ledarskap bara ett par dagar senare, kommunistpartiets kongress börjar nu på torsdag.

I Sverige skrivs spaltmil om det amerikanska valet, alla dess utspel, taktiska finter, kandidaternas personligheter, skämt, fruar och bakgrund. Om det kinesiska ledarskiftet skrivs inte alls lika mycket. Delvis beror det säkert på att Kina är ett mer slutet samhälle och att utväljandet av ledarna sker bak lyckta dörrar, i en liten krets.

Men jag tror att vi underskattar betydelsen av Kina. Vi är vana vid att USA är den stora supermakten. Detta är på väg att ändras. Ledarskiftet i Kina är viktigare för världen än det amerikanska valet av flera skäl.

1 USA är en demokrati, tillika en marknadsekonomi. Detta innebär att presidentens makt är hårt inskränkt, av kongressen, domstolarna - och inte minst av företagens beslut och de finansiella marknaderna. I Kina, däremot, styr kommunistpartiet oinskränkt. Där finns inga andra partier, inga självständiga domstolar - och även om det förvisso finns privat företagande i Kina så styr partiet över de flesta stora företag och har full dominans över så kallade "strategiska sektorer".

2 USA:s president väljs för fyra år. Om Kina håller fast vid den praxis som utvecklats de senaste ledarskiftena, kommer de nya ledarna - både presidenten/partiordföranden och premiärministern - att sitta i tio år.

3 De kinesiska ledarnas makt utövas inte i någon perifer småstat, ointressant för oss andra. Tvärtom är Kina redan i dag världens näst största ekonomi, med den största valutareserven och den största exporten. Valutafonden IMF spår att Kina redan 2016-17 går om USA som

världens största ekonomi. Och gapet ner till USA kommer att öka snabbt.

4 Det kinesiska ledarskapet står inför enorma utmaningar. Hur de löses påverkar hela världens ekonomi, miljö och säkerhet. Kinas tidigare tillväxtstrategi måste läggas om, bli mer baserad på konsumtion, mindre på export och investeringar. Kreditmarknaden måste bli mer sofistikerad, med bättre riskbedömning och mindre gratiskapital till de statiga företagen. Världens mest omfattande urbanisering kräver viktiga beslut om lokalisering av nya städer, stadsplanering och slopat inrikespass.

5 Om konsumtionen ska öka och sparandet minska måste ett omfattande socialförsäkringssystem byggas upp, med pensioner, sjukförsäkring - och ett nytt skattesystem som förmår betala för allt detta.

6 Den demografiska utmaningen är kanske den största som något tillväxtland stått inför. Befolkningen åldras snabbt medan barnafödandet går ner. Ett barnspolitiken måste slopas - samtidigt måste fler stimuleras att arbeta, medan det nya pensionssystemet bör förmå folk att arbeta längre.

7 Kina är världens största miljöförstörare, med förgiftade vattendrag, ökenutbredning, vattenbrist och enorma utsläpp av koldioxid. Kolberoendet är stort, och behoven av alternativ energi enorma. Hur Kina hanterar sina miljöutmaningar påverkar inte bara grannländerna utan faktiskt hela världen, eftersom atmosfären är gemensam för hela mänskligheten.

8 Partiets allmakt ter sig alltmer otidsenlig i en nation där medborgarna blir mer välutbildade och verbala, och där de kan kommunicera snabbare och friare tack vare nätet. Men kommer de nya ledarna verkligen att våga experimentera med politiska reformer?

9 Hittills har Kinas expansion varit fredlig. Men nationalismen tilltar, och det är alltid frestande för en regim med stora inrikespolitiska utmaningar att vända taggarna utåt. I dag har Kina dragit upp en gräns i Sydkinesiska sjön innanför vilken utländska anspråk avvisas. Redan nu skapar detta militära spänningar gentemot Japan. I Indiska oceanen ser en annan växande stormakt - Indien - misstänksamt på Kinas expansion. I Afrika är Kina redan den största investeraren. Frågan är hur den hegemoniska militärmakten USA reagerar. Kommer amerikanerna att tillåta Kinas expansion - och hur formulerar den nya generationen kinesiska ledare stormakten Kinas roll i världspolitiken?

Dessa frågor berör direkt 1 400 miljoner kineser, ytterligare närmare två miljarder människor i drakens närområde - men i förlängningen hela världen: våra ekonomiska utsikter, vår miljö, vår säkerhet och faktiskt också vilka politiska modeller som förmår attrahera och utvecklas.

Jag hyser viss - men begränsad - optimism. Att nymaoisten Bo Xilai rensades ut kan möjligen ge reformkrafterna i Kina ökat spelrum. Men omständigheterna och debatten kring hans fall visar också tillkortakommandena i det kinesiska systemet - inte minst den omfattande korruptionen.

Än så länge har någon kinesisk Gorbatsjev inte syns till, men vi vet faktiskt inte om någon potentiell reformatör kan tänkas dölja sig bland de yngre som kommer att lyftas upp till den högsta makten. Vad vi däremot kan säga är att trycket på reformer kommer att öka.

Även vi i Sverige bör hoppas att den nya kinesiska ledningen kommer till rätta med utmaningarna, och den genomför såväl ekonomiska som politiska reformer. Det vore bra för Kina - och för världen.

KLAS EKLUND

Klas Eklund är seniorekonom i SEB, adjungerad professor i Ekonomi vid Lunds universitet och författare till bland annat boken "Kina: den nygamla supermakten". “

DN 23 okt 2013: Kina:

“Höga förväntingar när giganterna möts”

“Shanghai. Kinesiska medier hälsar den indiske premiärministern Manmohan Singh med positiva artiklar, som mannen bakom Indiens ekonomiska reformer. I Kina är förväntningarna stora när ledarna för världens två folkrikaste nationer möts i Peking under tre dagar. “

“I centrum står ett avtal och en möjlig lösning på en gränskonflikt mellan länderna som länge har stört relationerna.

En överenskommelse kan komma att nås i Peking, enligt tidningen Folkets Dagblad, som i sin tur citerar indiska tidningar, som skriver att ett nytt samarbetsavtal har högsta prioritet för den indiske premiärministern.

Senast i våras anklagade den indiska militären kinesiska soldater för att ha befunnit sig på fel sida om gränsen i Himalaya. Något som förnekades från Peking.

En överenskommelse om exakt vilka befogenheter som de båda nationernas militär har i områdena kring gränsen skulle kunna klargöra många missförstånd. Om detta är båda sidor ense.

Med ett nytt avtal skulle incidenter som i våras kunna undvikas, hävdar militära experter. Kina och Indien sägs redan ha närmat sig varandra i frågan, det är därför optimism råder i världsländet inför toppmötet.

– Indien och Kina har historiska konflikter och problemområden. De två regeringarna angriper dem nu med uppriktighet och mögnad, utan att det påverkar den allmänna atmosfären av vänskap och samarbete, sade Manmohan Singh inför ankomsten till Peking, enligt Folkets Dagblad, som står det kinesiska kommunistpartiet nära.

– Under mina nio senaste år som premiärminister har jag arbetat nära kinesiska ledare för att utveckla samarbete och förståelse, fortsatte han.

Ändå har det varit tydligt att länderna inte alltid stått på god fot med varandra. Indien har sett hur Kinas inflytande vuxit i östra Asien och hur landet knutit nära relationer med Pakistan.

Kineser i allmänhet har varit mer uppdaterade om våldtäkter och tågolyckor i Indien än om hur det står till med de politiska förbindelserna mellan Kina och Indien.

Ett undertecknat avtal skulle liksom Singhs Kinavisit i sig ses som en stor framgång i relationerna mellan länderna. Det var fem år sedan den 81-årige indiske premiärministern senast besökte Kina. Nu har en ny kinesisk ledning tillträtt med president Xi Jinping och premiärministern Li Keqiang, som på onsdagen väntas äta middag respektive lunch med sin högt uppsatte gäst.

Det är då Manmohan Singh kan komma att väcka idén att Kina borde bygga ett industriområde för kinesiska företag i Indien, uppger Ye Hailin vid Kinesiska akademien för sociala studier för statliga kinesiska medier. Det skulle bidra till ökad och balanserad handel mellan länderna.

Torbjörn Petersson torbjorn.petersson@dn.se “

“ Olöst konflikt i Himalaya

1962 ledde gränstvisten mellan Indien och Kina till ett kort krig mellan länderna. Sedan dess har inga egentliga försök gjorts för att lösa konflikten om Arunachal Pradesh i Himalaya. Så sent som i våras var det mycket spänt i området, då kinesisk militär flyttade fram sina positioner.

Arunachal Pradesh, ungefär lika stort som Götaland, har i dag status som en indisk delstat. Kineserna har dock aldrig fullt ut erkänt den så kallade McMahonlinjen som briter 1914 drog upp som Indiens gräns från Bhutan till Burma. “

DN 24 okt 2013:

“Gränsavtal klart”

Kina och Indien har skrivit på ett avtal om gränsförsvsarssamarbete efter att en segsliten tvist blommade upp i april och reste farhågor om en konflikt mellan de asiatiska jätteländerna. Indiens premiärminister Manmohan Singh och hans kinesiske motsvarighet Li Keqiang bevitnade hur avtalet skrevs under i Peking på onsdagen. Avtalet ska ”bidra till att behålla fred, lugn och stabilitet i våra gränsområden”, sade Li efter ceremonin.

TT-AFP

DNs utrikesmagasin nov-dec 2013:

“Urbant tvång”

“Kina. Regimen i Peking har startat en aldrig skådad urbaniseringsvåg som väntas förändra landet i grunden. På tolv år kommer 250 miljoner bybor att flyttas till städerna. Hur nu det ska gå till. “

En lång artikel som inte kan kopieras felfritt.

DN 30 okt 2013: Östasien.

“Otäcka kinesiska tecken”

“För ett år sedan utlöste ett antal klippöar ett diplomatiskt storgräl mellan Kina och Japan. Det ackompanjerades av våldsamma protester och bojkotter av japanska varor, iscensatta av de styrande i Peking.

Spänningen är tillbaka. Kinesiskt stridsflyg har senaste veckan flera gånger tangerat japanskt luftrum, ett slags avsiktliga provokationer. Det följer på andra incidenter där kineserna testat Japans bevakning av ögruppen. Tonläget har också höjts; Japans premiärminister Shinzo Abe varnar för att förändra regionens status quo med militära medel, Kina lovar att aldrig överge sina anspråk.

Båda tycks utgå från att den andra ska blinka. I en sådan miljö uppstår risker för misstag som triggar en farlig utveckling.

Peking har gränskonflikter med de flesta länder i regionen, eftersom man hävdar sin rätt till i princip hela Öst- och Syd kinesiska havet. Det handlar om naturtillgångar och fiskevatten, men också om Kinas ökande självförtroende och ambitioner. Den fortsatt höga tillväxten ger resurser till snabb upprustning av den militära slagkraften.

Abes försök att kickstarta den japanska ekonomin handlar i sin tur delvis om att lägga en grund som ger landet möjlighet att försvara sig även i framtiden. Han vill också ändra eller omtolka den pacifistiska konstitutionen. Detta väcker aversion i Kina, och blandade känslor även hos andra östasiater med historieintresse.

Medan regionen har blivit en ekonomisk maktfaktor de senaste decennierna har säkerheten inte hängt med. Dels har balansen mellan länderna ändrats radikalt. Dels finns det svårberäknliga Nordkoreas kärnvapen. Dels är Kinas territoriella krav oförenliga med de övrigas världsbild.

USA:s president Barack Obama har försökt flytta sitt utrikesfokus till Asien, och alla utom Kina hoppas att det sker. Men Mellanöstern vägrar att lugna ned sig och på hemmaplan har inrikespolitiken gått i baklås. Budgetstriden tvingade Obama att ställa in resan till två asiatiska toppmöten – där Kina i stället tog mer plats.

Fortsatta framsteg i Asien kräver säkerhet, och därmed en engagerad amerikansk närvaro. Frågan är om USA har förmågan.

Gunnar Jonsson gunnar.jonsson@dn.se “

DN 7 nov 2013 : Kina.

“Folkgrupp jagas efter bilkraschen på torget”

“Peking. Polisen i Peking har inte sparat på krafterna efter bilkraschen vid Himmelska fridens torg i förra veckan. Etniska uigurer boende i huvudstaden har utsatts för noggranna kontroller. Tillfälliga besökare på hotell har förhörts. Även uigurer intagna som patienter på sjukhus i Peking har fått besök av polisen, enligt uppgift till DN.”

“Händelsen då en man, med sin fru och mamma som passagerare, kraschade med en bil under porträttet av Mao Zedong i hjärtat av Peking och tog två oskyldiga med sig i döden har av kinesiska myndigheter klassats som ett terroristdåd.

En islamistisk organisation, Eastern Turkistan Islamic Movement, har pekats ut som skyldig till händelsen. Enligt statliga kinesiska medier råder det inget tvivel om att ”attacken var noggrant planerad, organiserad och överlagd”.

Att det kunde ske mitt i Peking just när det kinesiska kommunistpartiet förbereder sig för ett viktigt möte fick den enorma kinesiska säkerhetsapparaten att tappa ansiktet. Fem personer med uiguriska namn greps inom ett dygn, anklagade för att ha förberett aktionen tillsammans med de tre i bilen. En militär befälhavare i Xinjiang har avsatts från sin post i kommunistpartiet, utsedd till syndabock för att säkerhetskontrollen brast.

– **Men utifrån** de uppgifter som presenterats är det svårt att bedöma om det handlar om ett terrordåd eller inte. Det går heller inte att lita på alla uppgifter som publicerats i kinesiska medier, säger den fram-

stående uiguriske ekonomen Ilham Tohti, som även arbetar med människorättsfrågor, vid Universitetet för minoriteter i Peking.

Vad han ifrågasätter är bland annat uppgiften från polisen, som har refererats i statliga kinesiska medier, att flaggor med ett extremistiskt religiöst budskap påträffades i den utbrända bilen.

– Hur kunde flaggorna klara den elden? frågar sig Ilham Tohti. Enligt polisen tog det dessutom endast 20 minuter att rensa upp på platsen efter händelsen. Hur kunde de under den korta tiden säkra bevis som gjorde att de är säkra på att det rör sig om ett terrordåd?

Han anser att fakta som presenterats inte är tillräckliga, att kinesiska myndigheter borde informera om fler detaljer för att undanröja osäkerhet. Han ställer även frågan varför ingen videofilm offentliggjorts av bilkraschen från någon av de många övervakningskameror som finns i området.

Exilgrupper av uigurer talar om liknande brist på bevis. De har anklagat kinesiska myndigheter för att det strikta styret och kontrollen av den muslimska minoriteten i Xinjiang har skapat upptrappade etniska spänningar. Regionen har de senaste månaderna råkat ut för flera våldsamma sammandrabbningar.

Kina har länge försäkrat att landets samtliga minoriteter har religionsfrihet, inklusive de nio miljoner uigurerna, som mestadels bor i Xinjiang där de lever sida vid sida med etniska hankineser. Men vissa av dem klagar på att de är utsatta för restriktioner i utövandet av sin religion. Andra på att de diskrimineras på arbetsmarknaden.

Det kinesiska utrikesdepartementet slår tillbaka mot utländska medier som pekat på att sådana sociala och etniska orsaker möjligen kan ligga bakom bilkraschen.

Vissa människor har kopplat det våldsamma terrorisdådet att krascha in i oskyldiga civila till Kinas etniska och religiösa policy. Därmed

baktalar de Kinas etniska och religiösa politik. ”Det är att ge terroristerna ett tyst medgivande”, sa utrikesdepartementets talesman Hong Lei vid en pressträff i början av veckan.

Ilham Tohti konstaterar att bilkraschen kanske bara var en protest av någon som ville framföra ett privat klagomål.

– Jag hoppas att myndigheterna inte blandar in politik i den här händelsen. Det skulle riskera att påverka relationerna mellan hankineser och uigurer, säger han.

“**Fak**Torbjörn Petersson torbjorn.petersson@dn.se “

“**Fakta. Xinjiang**

Den autonoma regionen Xinjiang i nordvästra Kina är hemvist för uigurer, en muslimsk minoritet med rötter i Turkiet.

Efter etniska upplopp i provinshuvudstaden Urumqi 2009, då minst 200 människor dog, har Kina trappat upp kontrollen i Xinjiang på liknande vis som har skett i Tibet.

Myndigheterna har ofta kopplat muslimska invånare i Xinjiang till separatistgrupper, men enligt uiguriska organisationer har hotet om terrorism överdrivits för att ge kommunistpartiet en anledning att kväsa deras kultur och religion. “

DN 8 nov 2013 : Kina. Kommunistpartiets partikongress.

“Dags för Xi Jinping att visa Kina vad han vill”

“Analys. Peking. Efter ett år som ordförande i det kinesiska kommunistpartiet är det få som vet vad Xi Jinping egentligen vill. Nu är det dags för den nye ledaren att sätta ned foten och visa hur han tänkt sig Kinas framtid. “

“Den 60-årige Xi har inte haft något lätt år när han velat ena liberala och konservativa krafter i partiet. Han har liknats vid en man stående med fötterna i två olika båtar på väg att glida isär. Mest känd har han blivit för sin kampanj mot korruption i de egna leden.

Han har flitigt citerat den gamle ordförande Mao Zedongs ordspråk för att förklara hur den kinesiska verkligheten bör vara hopskruvad ännu år 2013.

Rader av högt uppsatta tjänstemän och politiker har gripits för korruption. Bo Xilai, mannen som på eget bevåg utmanade den rådande ordningen i partitoppen, har dömts till livstids fängelse. Men hur helhjärtad är Xi Jinpings dröm om rena led?

Xu Zhiyong, en lektor vid Pekings universitet och ledare för frivilligorganisationen New Citizen Movement, sitter i häkte sedan han krävt att de politiska ledarna öppet ska redovisa sina förmögenheter.

Xi Jinping har till synes mest varit upptagen med att stärka sin egen och partiets makt, mindre av att iscensätta reformer. Han har uppmanat till ideologisk indoktrinering i skolorna. Sagt att ”revolutionär historia är den bästa näringen för kommunister”.

I mitten av augusti uppmanade Xi partiets propagandaapparat att ta makten över den nya bångstyriga moderna internetkulturen. Kommunistpartiet kallar det en ny tolkning av lagen: numera riskerar den som vidarebefordrar så kallade rykten på mikroblogger att dömas till upp till tre års fängelse.

Ett okänt antal hundra personer har gripits. Frejdigheten med vilken kineser ägnat sig åt att delge varandra nyheter på mikrobloggarna har avtagit i takt med att rädslan ökat.

Där står Folkrepubliken Kina 2013 och det hela tycks gammeldags. Med en man som stödjer sig mot Mao Zedongs popularitet och som är fullt upptagen med att visa vem det är som bestämmer, eftersom han av allt att döma inte känner sig så säker.

Det är ännu svårt att säga om det överdrivna intresset för gamla tider är Xi Jinpings långsiktiga strategi. Eller om det är ett sätt att i förväg blidka den konservativa falangen inom partiet.

I morgon, lördag, börjar den 18:e partikongressens tredje plenum, ett möte som det knutits förhoppningar till. Mötet har sagts kunna ge en vink om hur Xi Jinping planerar att styra Kina under resten av sitt årtionde i toppen.

De som drömde om politiska förändringar har redan slutat hoppas. Xi Jinping är ingen kinesisk motsvarighet till Sovjetunionens Michail Gorbatsjov, som planerar sin egen glasnost. Däremot när liberala krafter hopp om ekonomiska reformer – och att balansera ekonomiska förändringar med ökad politisk kontroll är en beprövad kinesisk metod.

Vad som ska diskuteras under partimötet ”saknar tidigare motstycke”, sa nyligen Yu Zhengsheng, den fjärde högst rankade ledaren.

Kinas framtida ekonomiska utveckling handlar om att öka konsumtionen och därför ska nya mönster skapas inom urbanisering och

industrialisering, inom jordbruk och grön tillväxt, avslöjade premiärministern Li Keqiang häromdagen.

Förväntningarna är högt uppskruvade på vissa håll. Inte minst för att det finns exempel på tidigare tredje plenum som varit banbrytande. Som då den dåvarande ledaren Deng Xiaoping 1978 bröt med det gamla, slutna Kina och införde ekonomiska reformer som lyft hundratal miljoner invånare ur fattigdom.

Den här gången, tror vissa experter, ska ledningen till slut ta itu med de stora statliga bolagens särställning för att ge privata företag livsluft. Det finns till och med förslag att ge bönder rätten att sälja sin jord – en radikal idé i ett land där all mark sedan länge är statlig. Eftersom den förra partitoppen valde att skjuta problemen framför sig har behovet av reformer bara vuxit.

Nu blir det inte så lätt att ena falangerna. Att det kommer att talas mycket om reformer är en sak. Men ju oftare uttrycket ”socialism med kinesiska kännetecken” smygs in i talen, desto mer troligt är det att reformerna inte blir så omvälvande.

Framför allt är det svårt att direkt efter mötet inse vad besluten får för betydelse. Ledarna själva vet inte säkert hur de kommer att lyckas genomdriva förändringarna i praktiken i Kinas alla hörn. Utomstående kan bara gissa.

Däremot är det inte svårt att inse att Xi Jinping står inför stora utmaningar som det kinesiska kommunistpartiets femte ordförande. Troligen den svåraste uppgiften sedan förebilden Mao Zedongs dagar.

Torbjörn Petersson torbjorn.petersson@dn.se “

“Fakta. Kongressens plenum

370 delegater träffas

Den 9 till den 12 november hålls den 18:e partikongressens tredje plenum i Peking. Det är centralkommittén som träffas med över 370 delegater.

Ekonomisk och social utveckling väntas stå överst på dagordningen. Efter det senaste årtiondets få stora reformer är förväntningen i vissa läger stor inför årets möte.

Tidigare har just det tredje plenumet under en ny ledning ibland lett till omvälvande förändringar, som då Deng Xiaoping 1978 öppnade Kina för ekonomiska reformer.

Vilken är den viktigaste frågan för framtiden?

Xu Fei, 28 år, Peking: – Att ändra på ettbarnspolitiken så att familjer får tillåtelse att ha två barn. Kina är på väg att bli ett land med en gammal befolkning. Därför måste saken tas upp.

Shi Kai, 27 år, Peking: – Jag hoppas att de kommer att göra något åt säkerheten på daghem eftersom jag läst och hört om manliga anställda som utnyttjat barn sexuellt. Jag har själv en femårig dotter.

Liu Huan, 28 år, Peking: – Det är frågorna som rör utbildningen, sjukvården, arbetsmarknaden och pensionerna. Utan förändringar där kan Kina inte utvecklas som nation.

Song Xiling, 66 år, Peking: – Japan! De kan inte göra så mot oss, som i övråket. Vi kineser får inte förlora vår anda. Men för vanligt folk är det bättre sjukvård och högre pensioner som är viktigast.”

DN 8 nov 2013 : Kina.

“Hurra, dags för ett nytt tredje plenum”

“Året var 1978, och Deng Xiaoping lanserade de marknadsekonomiska reformer som slutgiltigt begravde Mao och lade grunden för Kinas uppsving. 15 år senare drev Jiang Zemin fram fler genomgripande liberaliseringar. En mängd hopplöst ineffektiva statliga företag såldes eller lades ned.

Båda ledarnas forum var den kommunistiska centralkommitténs ”tredje plenum”, något år in i mandatperioden. I helgen är det dags igen, och det borde vara tid för ännu ett språng. De nya partipamparna med Xi Jinping i spetsen har också utlovat ”exempellösa” reformer.

Att vrida ekonomin från investeringar till ökad inhemsk konsumtion är redan ett uttalat mål. Det är naturligt när landet når en viss nivå, precis som att tillväxttakten har sjunkit – från över 10 till 7–8 procent. Men för att få fart på hemmamarknaden krävs betydande förändringar.

De stora statsägda koncernerna står för en tredjedel av BNP men suger in 90 procent av alla krediter. Deras dominans måste minska för att ge mer plats för konkurrens och små privatföretag. För att arbetskraft ska kunna fortsätta frigöras från landsbygden borde bönderna tillåtas äga och sälja mark, samtidigt som rätten att flytta till städerna utökas.

Demografin behöver också ägnas en tanke. Ökad livslängd och ett-barnspolitiken har skapat en snabbt åldrande befolkning.

Statskapitalismen må ha tjänat Kina väl. Systemet göder dock ett omfattande slöseri med resurser, vilket syns mer när tillväxten sjunker. Men de statliga företagskolosserna och deras försvarare är en väldig maktfaktor i Kommunistpartiet. De kommer inte att frivilligt överge sina privilegier och möjligheterna att samla väldiga rikedomar.

Och även Xi burar in dem som tycker att partibossarna ska redovisa sina förmögenheter. Löftena om ekonomiska reformer har till och med åtföljts av inskränkningar av det politiska svängrummet. Kanske sker det för att blidka konservativa grupper, kanske visar det att kommunismens ränder aldrig går ur.

Yttrandefrihet är ett universellt värde som även kineser förtjänar. Det skulle dessutom gynna ekonomisk kreativitet och innovation, som inte låter sig kommenderas fram.

Gunnar Jonsson gunnar.jonsson@dn.se “

DN 13 nov 2013 : Kolumnen. Barry Eichengreen

“Kina bör gå i Storbritanniens spår”

“Hushållens konsumtion i Kina står för bara en tredjedel av BNP. Det normala är två tredjedelar och obalansen är inte hållbar. Men det finns ett svar från förrförra seklet på vad som bör göras. “

“Medan det kinesiska Kommunistpartiets 18:e centralkommitté samlas till sitt tredje plenarsammanträde i Beijing står Kina vid ett vägskäl. Dess tillväxt på senare tid är häpnadsväckande; inget land i historien kan tävla med den. Men Kinas ekonomiska obalanser är också häpnadsväckande. Landet har upprätthållit sin produktivitetstillväxt genom att investera halva sin BNP, men inget land kan produktivt investera mer än en tredjedel av nationalinkomsten under någon längre period. Hushållens konsumtion står för bara en tredjedel av BNP, jämfört med två tredjedelar i en normal ekonomi.

Denna låga konsumtionsnivå är förknippad med tilltagande ojämlikhet, mellan stad och land och mellan den politiska eliten och massorna. Ambitiösa- ungdomar med universitetsexamen hittar inte de kontorsarbeten de letar efter och vill inte ha de fabriksarbeten de blir erbjudna. Den sociala oron, i form av bloggar eller spontana demonstrationer, blir allt starkare.

Detta har Kinas ledare fullt klart för sig. De vet att de måste lägga om ekonomin från investeringar till konsumtion och inser att detta innebär att tjänstesektorn måste utvecklas och välbetalda arbetstillfällen skapas. De vet också att ett socialt trygghetsnät måste byggas och egendomsrättigheterna på landsbygden förstärkas.

Men de befarrar att övergången från investeringar till konsumtion och från tillverkning till tjänster ska bromsa tillväxten. Färre investeringar

leder till att mindre kapital ackumuleras. Om den lågproduktiva tjänstesektorn utvidgas saktar den sammanlagda produktionen ner. Och om tillväxten går ännu långsammare – årstakten har redan fallit från 10 procent till 7,5 procent – kan det bli fler oroligheter.

Med detta i eldskrift framför sig kan ledarna alltså tveka att ta itu med välbehövliga reformer med påföljd att obalanserna fortsätter att öka. Men så kan det inte fortgå i all oändlighet. Någon gång kreverar den tickande bomben, och tillväxttakten rasar i botten.

Var finns då hjälp att få för Kinas ledare?

Det verkar nog osannolikt, men de kan hitta vägledning i Storbritannien. Alldeles som Kinas industrialisering är unik – inget utvecklingsland har vuxit med över 10 procent om året utan avbrott i hela 20 år – var Storbritanniens industrialisering för 200 år sedan också unik.

Storbritannien var ju den industriella revolutionens hemland. Dess ekonomiska tillväxt var snabbare än någon annan ekonomi i mänsklighetens historia dittills hade presterat.

Men tillväxten skapade allvarliga problem. Ojämlikheten ökade, att döma av nya forskningsbidrag till vad som kallas ”debatten om levnadsstandarden”. Små jordägare berövades tillgång till allmänningarnas betesmarker, som inhägnades. Och föroreningen av luft och vatten i städerna och de omänskliga arbetsförhållandena i Storbritanniens grottekvarnar väckte starka protester.

Oroligheter var ofrånkomliga. Ludditerna slog sönder de nya maskinerna när textilindustrin mekaniserades i början av 1800-talet, och tröskverk förstördes i omfattande upplopp på landsbygden.

De brittiska politikerna svarade med att reformera det sociala trygghetsnätet. År 1834 skapade den nya fattig-vårdslagen nationella normer för socialt bistånd. Mot starka protester fortsatte man att lämna ut bidrag utan krav på att de fattiga skulle sätta sig i de ökända

arbetsstugorna, där förtrycket var hårt. Understöd utomhus, som - alternativet kallades, byggdes ut som det mest kostnadseffektiva sättet att lösa fattigdomsproblemet.

Politiska reformer gav den växande medelklassen inflytande. Vallagen från 1832 moderniserade valkretsarna och utvidgade rösträtten till vuxna män med fast egendom till ett värde av 10 pund. Det var en icke obetydlig summa men tillräckligt låg för att ge medelklassen rösträtt. Lagen skapade också ett system av speciella domstolar som skulle avgöra tvister om registrering av väljarna.

Jämsides med politiska reformer kom omläggningar av ekonomin. Spannmålslagarna, som hade hållit den minskande jordbrukssektorn under armarna, avskaffades 1846. Det underlättade strukturomläggningar, först så att tillverkningsindustrin gynnades och sedan tjänstesektorn, särskilt för finansiella tjänster.

De brittiska politikerna försökte inte att till varje pris vidmakthålla sitt lands ställning som världens snabbast växande- ekonomi. De fick visserligen kritik när USA, Tyskland och andra länder passerade Storbritannien i slutet av 1800-talet. Men genom att inte stå i vägen för ekonomins naturliga övergång från jordbruk till industri och vidare till tjänster öppnade de dörren till ett helt århundrade av oavbruten ekonomisk tillväxt.

Kina betraktar kanske de erfarenheter som en vindpinad ö i Europa gjorde på 1800-talet som en underlig inspirationskälla. Men om de ledare som nu möts vid sitt partis plenarsammanträde åstadkommer hälften så mycket som sina brittiska föregångare på 1800-talet, har de gjort något de kan vara stolta över.

Barry Eichengreen är ekonomiprofessor vid Berkeley-universitetet. Han räknas som en av världens ledande experter på finanskriser.

Översättning: Margareta Eklöf “

DN 13 nov 2013 :

“Löften om mer marknadsekonomi”

“Kina. Det kinesiska kommunistpartiet lovar en serie reformer och en större roll för marknadsekonomin under det närmaste årtiondet. Kommuniken efter ett fyra dagar långt möte bakom stängda dörrar i Peking kan möjligen tolkas som revolutionerande.

Men när den statliga nyhetsbyrån redan i det tredje stycket i sin slutrapport från mötet skriver att själva meningen med reformerna är att förbättra och utveckla ”socialism med kinesisk särprägel”, och därefter återkommer till denna formulering flera gånger, går det att ana att ledarna inte kunde enas om så banbrytande förändringar.

Ett barnspolitiken nämns inte. Hur systemet med mantalsskrivning ska förändras saknar detaljer. Liksom hur jordreformen ska fördjupas. Marknaden sägs ska få spela en större roll, men samtidigt understryker den statliga nyhetsbyrån att de fördjupade reformerna ska äga rum medan Kina under lång tid framöver kommer att befinna sig i ett första skede av socialism.

I praktiken betyder det att inga snabba förändringar tillåts.

Torbjörn Petersson torbjorn.petersson@dn.se “

DN 16 nov 2013 : Kommunistpartiets nya linje.

“Kina öppnar för en friare familjepolitik”

“Kinesiska kommunistpartiets ledning lättar på ettbarnspolitiken. Framöver kommer par att tillåtas skaffa två barn, förutsatt att en av föräldrarna växt upp som ensamt barn i sin familj. “

“Kursändringen följer efter att ett beslutande organ inom kommunistpartiet gått igenom ett antal frågor där man uppenbarligen sett behov av förändring. Sedan tidigare har avsteg från förbudet för familjer att ha fler än ett barn gjorts för vissa minoriteter och för landsbygdsbor.

Den förda politiken i kombination med kinesiska familjers önskan om att helst sätta pojkar till världen har bland annat lett till att Kina mot slutet av detta decennium kommer att ha ett överskott av män på uppemot 25 miljoner, av vilket följer problem för dessa män att finna en hustru.

Enligt officiella nyhetsbyrån Nya Kina ska ettbarnspolitiken ”justeras och förbättras steg för steg, med syfte att främja en långsiktigt balanserad befolkningsutveckling i landet”.

Beslutet kan också ses mot bakgrund av att Kinas arbetsföra befolkning nu börjat krympa. 2050 beräknas att mer än en fjärdedel av befolkningen kommer att vara 65 år eller äldre, skriver BBC News.

Under kommunistpartiets toppmöte, som avslutades i början av veckan, togs även andra beslut som innebär lättnader av den tidigare förda politiken. Enligt ett dokument som släpptes på fredagen ska man bland annat lägga ner arbetslägren där kineser som ansetts behöva ”lära om” hållits instängda. Det betyder att tusentals personer runtom i landet kan komma att släppas fria.

Nya Kina förklarar beslutet med att ”detta är en del av ansträngningarna för att stärka mänskliga rättigheter och rättspraxis”. Dessutom kommer antalet brott som man kan dömas till döden att bli färre.

De kinesiska ledarna lovar även större spelrum för den fria marknaden samt att bönders äganderätt till mark ska stärkas. Statliga företag ska åläggas att betala mer i skatt medan privata företag ska få en större roll i samhället.

Mindre banker och finansinstitut lovas friare tyglar och utländska företag tillerkänns en mer framskjuten plats i ekonomin.

– Har man utfärdat det här policydokumentet är det helt klart att man vill att det ska genomföras. Men vi får se när det kan bära frukt, säger Frédéric Cho, Kina-expert på Handelsbanken Capital Markets, till TT.

Kalle Holmberg kalle.holmberg@dn.se “

“Fakta. Ettbarnspolitiken

1979 infördes ettbarnspolitiken som sa att familjer bara fick skaffa ett barn. Den lagstadgade så kallade familjeplaneringen infördes för att bromsa landets befolkningsökning. Undantag till lagen har senare gjorts som säger att till exempel par på landsbygden och par där båda varit ensam barn, får skaffa två barn.

Ettbarnspolitiken har lett till tvångsaborter, dödandet av nyfödda flickor och att nyfödda flickor hålls gömda för myndigheter. De som inte har följt lagen har också fått betala böter.

25 miljoner

Så stort kommer överskottet av män att vara i slutet av detta decennium. “

DN 21 nov 2013 :

“Kina flaggar för valutareform”

“Kinas centralbank indikerar i en ny guidebok fortsatta reformer av landets valutapolitik. Stödköp för att styra yuanens kurs ska i princip avskaffas, deklarerar banken.

Yuanen anses av många vara konstlat billig, för att öka Kinas konkurrenskraft på världsmarknaden. Men den har på senare tid tillåtits att öka i värde och slog i oktober nytt rekord på 6:08 yuan per dollar. Handeln med yuan utgår från en växelkurs som slås fast av Kinas centralbank.

TT “

Ryssland

DN 5 oktober 2013: Rysslands adoptionsstopp:

“Föräldrarnas förväntningar slogs sönder”

“Minst 13 ryska barn som redan fått svenska adoptivföräldrar utsedda hindras att resa till Sverige, sedan Ryssland stoppat adoptioner till länder som tillåter samkönade äktenskap. Nu hoppas de drabbade familjerna på ett avtal mellan Sverige och Ryssland.”

“I maj var Mathias Lithén och hans fru Tea Eskola i Archangelsk i Ryssland för att träffa två barn som de hoppas ska bli deras. Nu har deras förhoppningar krossats av Rysslands plötsliga adoptionsstopp.

– De drog verkligen undan mattan under fötterna på oss. Vårt enda hopp nu är att de svenska politikerna får till ett avtal med Ryssland, säger Mathias Lithén.

– Barnen var förväntansfulla, flickan är så gammal att hon förstår vad som ska hända, säger han.

En lag där ensamstående stoppades från att adoptera ryska barn trädde i kraft i juli. Redan då drabbades flera personer som inlett sina processer. Nyligen gjorde den ryska högsta domstolen ett förtydligande kring hur lagen ska tolkas, som gör att även par hindras från att adoptera.

Alla länder ställer krav på adoptivföräldrarna. Oftast handlar det om ålder, hälsa, inkomst, längd på äktenskap och utbildning. Inget land tillåter samkönade par att adoptera, men Ryssland ställer mer långtgående krav än så.

– Ryssland säger att barnen kommer att bli påverkade bara av att vara i det svenska samhället, eftersom vi tillåter samkönade äktenskap. De flesta andra länder tänker inte så, säger Maria Berg, biträdande kanslichef på adoptionsförmedlingen Barnen framför allt.

Totalt har ett 40-tal familjer kommit så långt i adoptionsprocessen att de har handlingar klara i Ryssland.

För att pågående adoptionsfall ska kunna avslutas och för att Ryssland i framtiden ska acceptera adoption till länder där samkönade äktenskap är tillåtna, kräver de ryska myndigheterna ett bilateralt avtal som garanterar att ryska adoptivbarn inte ska kunna hamna hos homosexuella föräldrar.

– Vi har slutit avtal med Italien och inlett förhandlingar med flera andra länder. Vi hoppas kunna få ett avtal även med Sverige, säger Irina Romanova vid det ryska utbildnings- och vetenskapsministeriet till SVT.

Någon förhandling med Sverige har dock inte inletts än, uppger Utrikesdepartementet.

– Ambassaden undersöker rättsläget i Ryssland när det gäller adoptionsfrågan, och har därför kontaktat ryska myndigheter, säger Karin Nylund vid UD:s presstjänst.

Andreas Rolfer andreas.rolfer@dn.se “

“Detta har hänt.

I juni antog den ryska duman – med röstsiffrorna 144-0 – en lag som förbjuder utländska homosexuella par att adoptera ryska barn, liksom adoptioner till ensamstående i ett tiotal länder där samkönade äktenskap är tillåtna.

En tolkning i den ryska högsta domstolen nyligen gör att även par stoppas från att adoptera ryska barn utan särskilt avtal med Ryssland.

Frågan aktualiserades i Ryssland när rätten för homosexuella att gifta sig började diskuteras i Frankrike och sedan antogs i maj i år.

DN

DN 15 oktober 2013:

“Det finns en vakthund mot björnen”

“I söndagens ”Agenda” i SVT varnade utrikesminister Carl Bildt för ett handelskrig mellan EU och Ryssland. Om man inte är tillräckligt diplomatisk med EU:s östliga partnerskap, grannskapsprojektet som syftar till att knyta inte minst Ukraina närmare den europeiska gemenskapen, kommer den ryska björnen att bita hårt. Mycket står på spel i dragkampen om de östeuropeiska länder som står och väger mellan en tullunion med Ryssland och ett avtal med EU. Sedan förra året är dock Ryssland fastsurrat vid avtalen i Världshandelsorganisationen, WTO. Hela poängen är att det ska lägga band på de destruktiva nycker och aggressiva ekonomiska maktspråk som Bildt varnar för. Men det förutsätter att motparterna är beredda att använda möjligheterna till moteld som står till buds i WTO. Putin har tydligt visat att han i praktiken inte ger mycket för principerna där. Och det är knepigt att utmana en regim som är beredd att hålla den egna ekonomin som gisslan. Resultatet riskerar att bli handelskrig.

Sverige och EU får ändå inte dra sig för att utnyttja WTO som vakthund, och bita tillbaka om det krävs. Om Bildt verkligen menar att Rysslands beteende är oacceptabelt behöver det märkas i mer än ord.

Carl Johan von Seth carljohan.vonseth@dn.se “

DN 21 okt 2013: Georgien. Fem år efter kriget mot Ryssland:

“Livet slogs i spillror när gränsen drogs om”

“DN i Georgien.Dvani. Fem år har gått sedan lilla Georgien förlorade kriget mot den ryska övermakten. Nu flyttar rysk militär gränsen djupare in på georgisk mark i en politisk maktdemonstration. De drabbade är vanliga georgier som tvingas lämna hus och hem. “

“– Vi har haft det så bra tillsammans, vi och osseterna. Till och med efter kriget har det varit okej. Men nu är allt förstört, säger Givi Machatjasjvili.

Vi träffar honom i den georgiska byn Dvani, en lugn idyll på gröna kullar med utsikt över Kaukasus snöklädda toppar norröver. En by som andra georgiska byar, om det inte vore för det gröna staketet tvärs över huvudgatan, och skylten där det står ”republiken Syd-ossetien” på ryska och ossetiska.

Dvani har oturen att befinna sig på gränsen mot Sydossetien, ett område Georgien förlorade i femdagarskriget mot Ryssland i augusti 2008. Högt upp på en kulle ett par hundra meter bort kan vi skönja två figurer i uniform som lutar sig mot ett stativ.

– Det är rysk militär som filmar allt vi gör här, upplyser en georgisk polismajor som har eskorterat oss till gränzonen.

I Rysslands ögon är det gröna stängslet en nationsgräns mot det nya landet Sydossetien, i Georgiens är det beviset på ryssarnas ockupation av en georgisk landsända.

För Givi Machatjasjvili och hans grannar är det ett öppet sår efter yxhugget som delade deras by mitt itu. På andra sidan det gröna staketet bor byns osseter, folk som han har känt sedan barnsben.

– Sent på kvällen den 25 september knackade en av mina gamla ossetiska grannar på dörren. Han sa att vi hade tre dagar på oss att flytta, att ryssarna ska dra om gränsen och att vårt hus hamnar på fel sida.

I den ”självständiga” sydossetiska republiken sköter Ryssland det mesta av förvaltningen, däribland gränsbevakningen. Givi Machatjasjvili vet fortfarande inte om hans granne gick ryssarnas ärenden eller om han ville skydda en gammal vän, men han tog det säkra för det osäkra.

– Vi samlade ihop det viktigaste och flyttade allt hit till min sons hus. Sedan rev vi hela det gamla huset.

På vägen mot gränsstaketet ligger resterna av hans och hustrun Annas liv utspridda – kylskåp, bräder, armeringsjärn i en enda röra. Nu vet de inte riktigt vad de ska göra, för det ryska barriärbygget har plötsligt avbrutits och rullarna med taggtråd burits bort. Kvar finns bara männen med sitt kikarsikte på kullen.

Kanske har ryssarna backat sedan frågan tagits upp av bland annat EU och Nato. Kanske tar de bara en paus i arbetet. Ingen vet.

I Georgien har den ryska aktiviteten vid gränsen fått enorm uppmärksamhet. Förutom Dvani har flera andra byar berörts. Många familjer har sett sig tvungna att flytta, medan andra har skurits av från sina fruktodlingar och i något fall från begravningsplatser.

– I vissa byar har spänningarna ökat. Där finns en risk för incidenter, till och med för skottlossning, säger Ann Vaessen, taleskvinna för EUMM, EU:s observatörsorganisation som övervakar stilleståndslinjen och försöker få parterna att tala med varandra.

Från Moskvass sida hävdar man att det som sker inte alls är någon förflyttning av gränsen. I stället handlar det om att märka ut och förstärka gränsen runt vad som en gång var det autonoma länet Sydossetien inom den Georgiska sovjetrepubliken.

”Georgiska myndigheter har dragit i gång en propagandistisk hysteri kring helt legalt agerande från Sydossetiens sida”, heter det i ett uttalande från utrikesministeriet i Moskva.

Det ryssarna syftar på är demonstrationer som anordnats i Dvani och runt om i Georgien. Men också uttalanden från Micheil Saakasjvili, landets starkt Moskvakritiske president, som kallar det som sker i byarna för ”en medveten attack” på Georgien.

Saakasjvili, som om ett par veckor avgår efter nio år som president, höll härom veckan ett tal i FN i New York som var så laddat med kritik mot Ryssland och president Vladimir Putin att den ryska delegationen tågade ut i protest. På hemmaplan har han använt utvecklingen kring gränsen som ett politiskt slagträ mot sin rival, mångmiljardären och premiärministern Bidzina Ivanisjvili.

Ivanisjvilis regering vill verka för en gradvis normalisering av relationerna med Ryssland, något som bland annat resulterat i att georgiskt vin och mineralvatten snart kan exporteras norrut igen.

För Saakasjvili och hans anhängare är detta ”att visa svaghet” och de kritiserar Ivanisjvili för att han inte har besökt de drabbade byarna.

Frågan blir inte mindre infekterad av att ett presidentval står för dörren. Den 27 oktober väljs Saakasjvilis efterträdare, och kandidaterna tävlar nu i att slå mynt av gränsböndernas situation och lovar att stå upp mot Ryssland.

Samtidigt vandrar Givi Machatjasjvili runt i sin sons trädgård och plockar ner ett par äpplen stora som salladshuvud.

– Varken presidenten eller premiärministern behöver komma hit. Det skulle inte hjälpa oss. Däremot vill jag gärna ha pengar för att bygga ett nytt hus, säger han.

– Men framför allt skulle jag vilja ha den gamla tiden tillbaka, den tid då vi levde i sämja med våra ossetiska grannar. Då vi gick på varandras bröllop och begravningar och hjälptes åt med husbyggen.

Ingmar Nevéus ingmar.neveus@dn.se “

“Fakta. Georgien

Landet förlorade två regioner i kriget mot Ryssland. Det rysk-georgiska kriget i augusti 2008 inleddes med ett georgiskt anfall mot Tschinvali, huvudstad i utbrytarrepubliken Sydossetien. Ryssland gick in i kriget på separatisternas sida och anföll längre in i Georgien. Efter fem dagar tvingades Georgien till vapenvila. Både Sydossetien och Abchazien, en annan separatistisk region, gick förlorade.

Ryssland och en handfull andra länder erkände senare Sydossetien och Abchazien som självständiga stater. Men en överväldigande majoritet av världens länder anser att de är ockuperade delar av Georgien.

DN “

DN 5 nov 2013 : Historia. Anne Applebaum om Östeuropas framväxt.

“Kommunismens kalkyler.”

“I ”Järnridån” visar Anne Applebaum på demokratins betydelse när östblocket skulle skapas. Boken ger en välbehövlig överblick på ett Europa drabbat av totalitära -ideologier, skriver Henrik Berggren.”

“Vid andra världskrigets slut stod kommunismen på höjdpunkten av sin popularitet i Europa.

I Öst hade Röda armén under enorm manspillan kämpat ned nazismen och besläktade lokala ideologier. I Frankrike och Italien var de nationella kommunistpartierna starkare än någonsin, inte minst på grund av heroiska insatser under den tyska ockupationen. Och även i länder där det folkliga stödet för kommunismen var svagt – främst Skandinavien och Storbritannien – var väljarna entusiastiska för planhushållningsidéer och ambitiösa välfärdsprogram som åtminstone på ytan hade en marxistisk framtoning.

I detta perspektiv verkade det fullt möjligt att kommunisterna skulle kunna segra i öppen parlamentarisk maktkamp. Det var i alla fall en kalkyl som Stalin gjorde när han i förhandlingarna med Churchill och Roosevelt i Jalta i februari 1945 gick med på fria, demokratiska val i de östeuropeiska länder som stod under sovjetisk kontroll.

Att den sovjetiska ledningen trodde att införandet av demokrati i Östeuropa skulle gynna kommunismen är en av många viktiga poänger i Anne Applebaums nya bok ”Järnridån”. Inte för att det förändrar vår bild av Stalin utan för att det förklarar de ljusskygga och komplicerade processer som ledde fram till etablerandet av de kommunistiska diktatorerna i Östeuropa.

Till en början tycktes kommunisterna acceptera demokratins spelregler. De ställde upp i de första valen som anordnades 1945–1946 och ivrade för breda koalitioner med andra partier – främst socialdemokrater och agrarpartier – på ett sätt som återkallade trettioalets enhetsfrontspolitik, inte minst i Spanien.

Men resultatet blev katastrofalt ur kommunistisk synpunkt. I Österrike, Ungern och Tyskland förlorade man stort. I Polen ledde en misslyckad folkomröstning till att hela idén med fria val skrotades. Undantaget var Tjeckoslovakien, där kommunistpartiet fick en tredje-del av rösterna 1946, vilket dock inte hindrade det från att gripa makten genom en kupp två år senare. Applebaum menar att det fanns flera sammanfallande skäl till fiaskot: Röda arméns brutala framfart i krigets slutskede, det ekonomiska kaoset och framför allt de breda folklagens starka misstro mot kommunisterna.

Men – och det är Applebaums huvudsakliga tes – Stalin hade inte lagt alla sina ägg i demokratins korg. Långt innan krigsslutet hade Sovjet börjat förbereda maktövertagandet i Östeuropa. Samtidigt som de lokala kommunistpartierna gjorde sina reverenser för parlamentariska val satsade de stenhårt på att infiltrera de samhällsinstitutioner och verksamheter som på sikt gav dem kontroll över opinionsbildningen: hemliga polisen, kulturlivet, radion, filmindustrin och ungdomsrörelser.

Säkerhetstjänsten var det viktigaste instrumentet. Kommunisterna accepterade – om än motvilligt – att de provisoriska koalitionsregeringarna i Östeuropa tillät fri företagsamhet, självständiga kyrkor, obundna dagstidningar. Men i så gott som alla länder skapades en hemlig polis efter sovjetisk förebild som kontrollerades av kommunisterna. Med dess hjälp kunde man terrorisera motståndare och hota vankelmodiga allierade.

Det innebär inte att det inte fanns en genuin ideologisk entusiasm för kommunismen. Många intellektuella och konstnärer ville bidra till uppbyggnaden av sina krigshärjade länder och trodde på social rättvisa, framsteg och fred. Applebaum är föredömligt nyanserad när hon skildrar debatterna om socialrealistisk konst och formalism. Överhuvudtaget har hon medkänsla med offren för det totalitära systemet, från dem som gjorde heroiskt motstånd och hamnade i fångläger till dem som försökte navigera den kommunistiska byråkratin för att rädda sin konst, sin kyrka eller sin inre frihet.

Applebaum betonar starkt kommunismens inneboende oförmåga att samexistera med ett fritt civilsamhälle. Ur ett leninistiskt perspektiv är varje självständig förening där folk träffas och umgås fritt ett potentiellt hot, oavsett om de dansar jazz, spelar schack eller samlar frimärken. Denna småskurenhet är ibland mer talande än polishämtningar och avrättningar, som när de polska myndigheterna stängde KFUM i Warszawa 1949 eftersom den var ett redskap för borgerlig fascism. Brottet var att man anordnade jazzkonserter och kurser i engelska.

”Järnridån” ger en välbehövlig överblick av en del av Europa som drabbats hårt av nittonhundratalets totalitära ideologier. Den är också en påminnelse om vilken utomordentligt dålig idé kommunismen är i praktiken. I dagsläget är det visserligen svårt att se något allvarligt hot från den extrema vänstern. Men om historien lär oss något är det att dåliga idéer sällan försvinner. I en tid där det finns goda skäl att bekymra sig för växande klassklyftor, högerpopulism och fartblint marknadstänkande är det viktigt att minnas att kommunismen inte är en samhällsmedicin som botar utan snarare påskyndar patientens hädnad.

Min enda större reservation mot ”Järnridån” är det tematiska uppbyggnaden. Applebaum lägger fram sina grundläggande teser i inledningen och betar sedan av område efter område kapitelvis under rubriker som:

Kommunister, Poliser, Våld, Radio, Ungdom.

Det blir repetitivt och mekaniskt även om syftet är pedagogiskt: att demonstrera det bakomliggande mönstret av sovjetisk kontroll.

Men människan lever sitt liv i tidens flöde, inte i prydliga analytiska kategorier. Som historiker måste man kunna förmedla sina insikter utan att tappa kontroll över berättelsen.

Henrik Berggren henrik.berggren@dn.se “

“ Anne Applebaum: ”Järnridån. Det kommunistiska maktövertagandet i Östeuropa 1945–1956”

Övers. Margareta Eklöf. Albert Bonniers förlag “

DN 5 nov 2013 : Ryssland.

“Fler hatbrott med rasister på frammarsch”

“Stora folkmassor marscherade på måndagen i över 100 ryska städer under parollen ”Ryssland åt ryssarna”, bland dem nazister med hakkorsliknande symboler och ”renrasighet” på programmet. “

“Årets ”Ryska marsch” i Moskva skedde mot bakgrund av de värsta rasupploppen i huvudstaden på flera år. I början av oktober stormade en arg pöbel ett grönsakslager i södra Moskva där invandrare från Centralasien arbetar. Bilar vältes över ända och personer med ”icke-slaviskt utseende” misshandlades.

Upploppen var en hämnd för mordet på en ung rysk man, som ska ha begåtts av en azerbajdzjansk invandrare.

Samtidigt är det vanligare att invandrare attackerats av ryssar – hatbrotten mot icke-ryssar har ökat kraftigt i år, enligt organisationen Sova center. Bara ett exempel från förra veckan: en 42-årig man på kvälls-promenad slås nästan ihjäl av ett gäng tonåringar med baseboll-trän. De skriker ”vit makt” och ”Ryssland åt ryssarna”, medan deras flickvänner filmar misshandeln. Mannen, som är handikappad för livet, visade sig vara etnisk ryss – men svarthårig. Sådana händelser inträffar nästan dagligen i Moskvats fattiga förorter. Men även mer ”städad” främlingsfientlighet tycks vara på frammarsch.

Det har blivit accepterat i vida kretsar att kräva stopp för invandring – inte bara från andra före detta Sovjetrepubliker som Tadzjikistan och Uzbekistan, utan också från Tjetjenien, Dagestan och andra områden i Kaukasus som tillhör Ryssland.

– Det som slog mig var inte nazisterna med sina löjliga flaggor. Det var alla vanliga medelklassmänni-skor, säger en rysk journalist som bevakade måndagens marsch i Moskvaförorten Ljublino.

Mellan 10 000 och 20 000 deltog i demonstrationen trots regn och snålblåst. Ett 30-tal nynazister greps av polisen för ”extremism” och några fotbollshuliganer ska enligt tv-kanalen Dozjd ha gett sig på mörkhyade män i tunnelbanan efteråt.

Ryssland är världens näst största invandrarland efter USA, och minst en miljon invandrare från de centralasiatiska länderna tros bo och arbeta i Moskva. Om de kördes på porten – som nationalisterna vill – skulle huvudstaden stanna av helt: renhållning, snöskottning, husbyggen, torghandel, kiosker, kaféer, städning – allt detta och mycket annat sköts huvudsakligen av inflyttade.

– Försök hitta en ryss som vill göra de där jobben, säger en person som själv har ett välbetalt arbete till DN.

Ett vanligt krav just nu är att visumtvång bör införas för invånare i andra före detta Sovjetrepubliker, något som president Vladimir Putin hittills har motsatt sig.

Hans främs-te utmanare, antikorrupsionsaktivisten Alexej Navalnyj, driver detta krav frenetiskt och uttalar sig ofta i svepande ordalag om omfattande brottslighet bland gästarbetarna.

De som marscherar mot invandrare är i allmänhet inte anhängare till Putin – utan ser honom som ett hinder på vägen mot ett ”ryskt” Ryssland. I viss mån har Putin bundit ris åt egen rygg, eftersom han under flera år propagerat för en sorts statsideologi byggd på ”patriotism” och den rysk-ortodoxa kyrkan.

Han hade nog inte tänkt sig att patriotismen skulle ta sig sådana uttryck som i Ljublino i går: svart-gul-vita tsarflaggor, hedniska solhjul och ryska gummor som gör Hitlerhälsning när vit makt-bandet Kolovrat sjunger från scenen.

Ingmar Nevéus ingmar.neveus@dn.se “

DN 5 nov 2013 : Ryssland.

“Främlingshat ett sätt att utmana Putin”

“Analys Medan upp emot 100 000 ryssar demonstrerade mot icke-ryssar fokuserade debatten på en ryss som inte deltog: Alexej Navalnyj, bloggaren som blivit president Putins främste utmanare. “

“Är alternativet till Putins auktoritära, korruperade Ryssland ett Ryssland genomsyrat av främlingshat? Är det någon form av etnisk rensning i ett land som varit mångkulturellt i århundraden?

De frågorna ställs allt oftare, i takt med 37-årige Navalnyjs förvandling till politiker med maktambitioner. Nyligen fick han 27 procent av rösterna i Moskvas borgmästarval, och 2018 – när Putin möjligen pensioneras – tänker han bli president.

I helgen nådde debatten kring Navalnyjs rysk nationalism sin kulmen, paradoxalt nog efter att han på sin blogg meddelat att han inte tänkte delta i ”Ryska marschen” som han brukar. Han tackade inte nej av övertygelse, utan av taktiska skäl: ”fotograferna skulle göra allt för att få en bild på mig tillsammans med nassarna”. Och han uppmanade sina anhängare att gå med i tåget:

”Att gå med i Ryska marschen är viktigt. Om du tvekar – delta!”

Navalnyj jämför inte längre kaukasier med kackerlackor som i ett tio år gammalt videoklipp. I dag påminner han mer om en välborstad missnöjespolitiker av europeisk typ – med ständiga påståenden om invandringens kostnader och ökad brottslighet. Samtidigt som han flörtar med den bruna högern.

Det är ett högt spel. Många demokrater som tidigare hållit på Navalnyj tar nu sin hand ifrån honom. Och Putin framstår i vissas ögon som det mångnationella Rysslands räddare.

Ingmar Nevéus ingmar.neveus@dn.se “

DN 11 nov 2013 : Fängslade författares dag. DN Kultur i samarbete med Svenska PEN

“Rasismens mörker intar Ryssland”

“För fjärde året i rad samarbetar DN Kultur med Svenska PEN inför Fängslade författares dag den 15 november. Denna vecka kommer flera skribenter att belysa villkoren för det fria ordet i dagens Ryssland. I dag inleder Arkadij Babtjenko med en mörk, för att inte säga fasansfull bild av främlingsfientlighetens växande vålnad. “

2Ryssland har på kort tid blivit ett rasistiskt land. Ryssarna var väl inte särskilt toleranta tidigare heller, men på sistone har de främlingsfientliga stämningarna hastigt vuxit i styrka. Och det värsta av allt är att processen påskyndas av båda lägren – regimen och oppositionen.

Regeringen använder bekämpningen av en illegal invandring som täckmantel. ”Filtreringspunkter” upprättas, marknaderna rensas från handlare av annan nationalitet, kolonner av gästarbetare eskorteras av milismän och hundar längs stadens gator, masskontroller av id-handlingar genomförs i metron.

Oppositionens ledare uppmanar folk att delta i nationalistiska marscher, använder sig medvetet av nationalistisk retorik och ger öppet uttryck för sina nationalistiska åsikter.

Och denna ledare stöds av den liberala intelligentian.

Borgmästarvalet i Moskva i september, där den nationalistiska kandidaten fick näst flest röster, kom att legitimera denna nationalism. Killarna som döljer sina ansikten med sjalar kan inte längre betraktas som några figurer i marginalen.

Tyvär måste man konstatera att Ryssland har blivit ett främlingsfientligt, nationalistiskt land, där det förekommer nationalistiska pogromer. Det har redan hänt två gånger bara i Moskva – i stadsdelen Kapotnja, där en hord nationalister beväpnade med käppar, skjutvapen och knivar attackerade en invandrarförläggning, och i Birjuljovo, där mängder av nationalister stormade ett köpcentrum och en grönsaksmarknad, återigen med invandrare som måltavla – och många fler gånger i övriga Ryssland.

Gästarbetare mördas på städernas bakgårdar. De misshandlas i metron. Grupper av ungdomar ordnar ”vita vagnar” på pendeltågen genom att rusa in i vagnarna och misshandla alla som inte kan sorteras efter deras föreställning om den sanna ryssens ariska utseende.

Dessutom har man börjat förfölja och trakassera homosexuella. Gäng av skinnskallar pekar ut och misshandlar homosexuella på gatorna. De kidnappar homosexuella tonåringar och tvingar dem att bekänna sin läggning inför kamera och lägger upp det förödmjukande videoklippet för alla att se på nätet. Regeringen stiftar lagar mot ”homosexuell propaganda” och angriper människors rätt till sin sexuella läggning. Men att försöka övertyga den om sambandet är nästan meningslöst. Logiska argument biter inte.

Den hysteriska främlingsfientligheten har gripit alla – över hela det politiska spektrat. Ledaren för (den demokratiska!) oppositionen tillgriper nationalistisk retorik i sin politiska kamp. Journalisterna på landets mest liberala radiostation ger honom eldunderstöd. Endast ett (1) politiskt parti har fördömt de rasistiska pogromerna. Huliganer i grova kängor sticker kniven i halsen på icke-ryska passagerare i metron, vilket nyligen hände med killen från Tjetjenien.

Författare, journalister, regissörer, forskare, debattörer – kort sagt alla som borde resa sig upp och säga ifrån: ”Vakna, se vad ni gör!” – alla tiger. Bara några enstaka röster hörs. Fast det är ju knappt någon

som lyssnar.

Det är nästan fullständigt meningslöst att försöka göra sig hörd. Alla argument studsar tillbaka mot ”de sitter ju på huk och dräller på våra bakgårdar – skicka hem dem till bergen”!

Ingen efterfrågar någon analys av det som försiggår och ingen vill förändra något till det bättre. Alla hämningar har släppts, lagarna är avskaffade, ingen orkar tänka.

En kollega sa nyligen till mig: Vad begär du egentligen? Det är tydligt och klart att nästa station är blodbadet.

En gång skrev jag en artikel om ”krigets virus”. Slutsatsen var att det krävs mer än en människa för att starta ett krig. Ingen Hitler kan få dagens Tyskland att dra ut på ett fälttåg österut. Nationen måste själv vara redo för det. Andelen bärare av krigets virus i populationen måste uppnå en kritisk massa. Och då behövs det inte längre någon Hitler för att befolkningen ska storma invandrarförläggningar, bränna moskéer, knivmörda i trappuppgångarna, inrätta filtreringspunkter, misshandla på polisstationerna.

Och sedan – kommer mörkret. Något annat slut på den vägen finns inte.

Och här sitter jag och ser hur mitt land mognar, hur fler och fler människor smittas av viruset, hur epidemin övergår i pandemi, därefter kommer stadiet av vansinne. Och jag inser att det antagligen är för sent att bota. Nu är det en sjukdom som måste genomlidats.

Det enda som hade kunnat hjälpa skulle ha varit förebyggande arbete, och det i god tid. I stället hällde man bensin på elden – och nu har den närmaste framtiden fått allt skarpare konturer.

Först längre fram, om tio tjugo år, när epidemin är över, vansinnet har passerat, hatet lagt sig och fradgan fallit från läpparna, först då, i ruinerna efter landet som en gång var, kan de överlevande krypa fram ur sina källare med små kaminer och föda för råttor, och se sig omkring, titta på varandra och säga: Herregud, vad var det som hände? Varför gjorde vi så där? Vilka var vi egentligen? Hur kunde vi förvandlas till sådana människor?

Då, kanske, kommer böckerna, filmerna, de vetenskapliga artiklarna. Kanske till och med normala lagar. Som i Japan. Japanerna kunde ju. Å andra sidan krävdes det ett par atombomber för att få dem dit.

Då kommer också analysen. Och samhällets behov av analys kommer att vara gigantiskt. Gulagarkipelagen kunde ju inte skrivas 1937. På den tiden kunde ingen gömma ett sådant manuskript. Därtill behövdes tid. Avstånd. Analys.

Varje gång jag öppnar en ny fil för att skriva något allvarligt sitter jag en stund och stirrar på skärmen, sedan stänger jag av datorn. Jag inser ju att jag knappt har några läsare kvar. Det finns ingen att skriva för. Alla har gått i väg för att storma invandrarförläggningar eller införa strängare visumregler. Och de få som finns kvar, de som är redo att lyssna – fattar själva alltihop. ”Vad begär du egentligen? Det är tydligt och klart att nästa station är blodbadet.”

Ryssland är på väg in i ”putinismens” slutfas, och det stadiet kallas ”terror som medel för att bevara makten livet ut”. Den nationalistiska hysterin är nämligen sanktionerad uppifrån. Av regimen. Och det praktiskt taget inför öppen ridå. Regeringen har bestämt sig för att spela ut det nationalistiska kortet, och målet med spelet blir tydligt i de införda undantagstillstånden, det direkta presidentstyret och försöken att övergå till öppen diktatur, enligt libyskt mönster.

Men skapelsen är nästan alltid större än sin skapare. Anden är ute ur flaskan och för att fånga in den igen krävs tiofaldiga ansträngningar. Allt detta gick vi igenom för sextio år sedan, på 1950-talet. Fast Putins regim är inte i stånd att rätta till sina egna misstag. Och krigets vålnad syns allt tydligare över Ryssland.

Gud give att jag tar miste, men ibland blir jag rädd på riktigt.

Övers. från ryska Ola Wallin

Arkadij Babtjenko “

“Skribenten.

Den ryske journalisten och författaren Arkadij Babtjenko föddes i Moskva 1977.

Babtjenko deltog i båda Tjetjenienkrigen, och skrev om sina upplevelser i boken ”Krigets färger. Ett vittnesmål” (Ersatz, 2007). Han har även boken ”Bilder av ett litet krig” (Ersatz, 2009) som handlar om fem-dagarskriget mellan Ryssland och Georgien i augusti 2008. Babtjenko arbetar i dag som krigsreporter på tidningen Novaja Gazeta.

I somras greps och misshandlades han av turkisk polis när han bevakade protesterna mot landets regering. Han utvisades senare ur landet.”

DN 15 nov 2013 : Fängslade författares dag. DN Kultur i samarbete med Svenska PEN

“Offer för Putins politik”

“Rysslands behandling av oppositionella är en utstuderad strategi för att skrämman till tystnad. Och listan över dem som vågar tala fritt är skrämmande kort, skriver Ola Larsmo. “

“En dag i juni 2004 ringde det på dörren hos den ryske etnologen Nikolaj Girenko i St Petersburg. Hans dotter öppnade inte, men genom tithålet kunde hon se att två unga män stod utanför. De bad att få tala med hennes far. När Girenko kom till dörren avlossade de ett antal gevärsskott genom träet, som dödade honom. Han blev 63 år gammal. Flera olika nazistorganisationer ville ta åt sig ”äran” för mordet. Amerikanska Time intervjuade flera medlemmar av rörelsen Schultz 88 i St Petersburg, som förnekade att de haft något med saken att göra men tillade att de ”var glada att han var död”.

Nynazismen sägs vara starkast i Ryssland av alla europeiska länder. Girenko hade under åren före mordet profilerat sig som en expert på den framväxande nynazismen och ultranationalismen i Ryssland, och användes ofta som expertvittne vid rättegångar om hatbrott. Han förstod bättre än många risken med den framväxande hatkultur som riktade sig mot olika minoriteter – vare sig vi talar om kaukasier och andra folkgrupper från andra delar av det ryska väldet, ryska judar eller sexuella minoriteter. Girenko var en av de modiga personer som vågade tala tydligt om den destruktiva utvecklingen i sitt hemland och fick plikta med sitt liv. Andra namn på den listan är Anastasia Baburova och Anna Politkovskaja.

Det som sker i dagens Ryssland är svårt att förstå för en utomstående, men det går att känna igen mönster och strategier från andra håll i

världen och andra tider – inte minst då vad som sker när makthavare spelar med i föraktet mot minoriteter som utmålas som syndabockar.

”Det enda som hade kunnat hjälpa skulle ha varit förebyggande arbete, och det i god tid. I stället hällde man bensin på elden – och nu har den närmaste framtiden fått allt skarpare konturer. (...) Ryssland är på väg in i ”putinismens” slutfas, och det stadiet kallas ’terror som medel för att bevara makten livet ut’. Den nationalistiska hysterin är nämligen sanktionerad uppifrån. Av regimen. Och det praktiskt taget inför öppen ridå. Regeringen har bestämt sig för att spela ut det nationalistiska kortet, och målet med spelet blir tydligt i de införda undantagstillstånden, det direkta presidentstyret och försöken att övergå till öppen diktatur, enligt libyskt mönster.”

Så skrev Arkadij Babtjenko i måndagens DN, i den svarta texten ”Rasismens mörker intar Ryssland”. Han säger rakt ut att det faktum att maktkretsen kring Putin så öppet spelar med de allra mest nationalistiska och homofoba krafterna i landet är ett tecken på att man håller på att tappa greppet. Det är ett farligt politiskt svek som öppnar för terror mot olikänkande och minoriteter. Och de lagar som antogs av duman i juni i år förstärker hans tes. Den ena förbjuder ”propaganda för icketraditionella sexuella förbindelser” och är, som alla förstår, ett sätt att återmarginalisera de homosexuella och andra ”icke-traditionella” människor som under nittio-talet såg sina rättigheter stärkas i Ryssland. Och som om man verkligen behövde en illustration av hur repression av en särskild grupp omedelbart leder till minskat handlingsutrymme för andra antog duman strax därpå en lag som gör det brottsligt att ”kränka religiösa känslor” – vilket syftade till att i efterhand hitta en brottsbeskrivning till vad tre medlemmar i Pussy Riot dömts till: två års fängelse för två minuters punksång i en folktom katedral. De som tycker att Pussy Riot får för mycket medieutrymme bör påminna sig om att deras brott var just detta: någon minuts

högljudd sång. Åklagarsidan lyckades hitta några kyrkobesökare och en vaktmästare som vittnade om hur fruktansvärt kränkta de blivit.

Men vad som kanske inte heller är fullt uppenbart för oss utomstående är hur djupa litterära och kulturella rötter deras protest hade. Det blir klart när man läser Nadezjda Tolokonnikovas mycket välskrivna slutplädering i rättssalen, en text som förmodligen kommer att bli klassisk. Den svenska utgåvan är visserligen bara ett häfte på bara tjugo sidor, men texten är en välskriven genomgång av ”den heliga dårens” roll i den ryska kulturhistorien (”Slutplädering”, övers. Johan Öberg, Norstedts 2012). Här kallas bland annat Fjodor Dostojevskij som vittne – samma Dostojevskij som i sin ungdom dömdes till först döden för att ha intresserat sig för socialismen och sedan ”benådades” till straffarbete.

Ännu intressantare är hur Tolokonnikova ställer Pussy Riots aktioner i samma tradition som de så kallade ”oberiuterna”, en litterär, absurdistisk, dadaistisk skola med namn som Daniil Charms och Aleksandr Vvedenskij (OBERIU är en förkortning för det ryska namnet ”Sällskap för sann konst”). OBERIU:s ledande företrädare dog under trettio- och fyrtiotalet, flera som offer för Stalins utrensningar. Det är i deras glada, språkligt anarkistiska och även kristet färgade språkliga uppror som Tolokonnikova vill ställa deras ”attentat”. Bakom vad åklagarsidan vill avfärda som ”huliganism” står plötsligt en djup tradition av kulturellt och fredligt motstånd mot den totalitära övermakten. Hela den ryska kulturhistorien slår ut som skuggor bakom de unga kvinnorna i färgglada rånarluvor.

Och i stunden är Tolokonnikova ”försvunnen” av myndigheterna på väg till något annat läger, med lika sträng regim som den som skildrades av fången Kira Sagajdarova i onsdagens DN. Syftet med dessa manövrar är uppenbart – det är en utstuderad strategi för att skrämma de frispråkiga, oppositionella och kritikerna.

Det ryska exemplet visar oss något vi redan borde veta – krymper din frihet krymper snart min. Och skulle sådana lagar genom ett mirakel hävas och Ryssland åter börja bygga en demokrati vörd namnet skulle luften naturligtvis bli lättare att andas långt utanför landets gränser. Det borde räcka som självklara argument för att stötta dem som vågar försöka hålla den fria diskussionen öppen dagens Ryssland – en Masha Gessen, en Nadezjda Tolokonnikova eller en Arkadij Babtjenko. Listan kan och ska vara mycket längre.

Den ortodoxa kyrkans patriark Kirill hade också något han ville säga efter att domen mot Pussy Riot var avkunnad.

”Jag uppfattar detta fenomen, som kallas för feminism, som mycket farligt eftersom feministiska organisationer förkunnar en pseudofrihet för kvinnor som i första hand ska utövas utanför äktenskapet och utanför familjen (...) Mannen riktar sin blick utåt, han ska arbeta, tjäna pengar. Detta medan kvinnor alltid är fokuserade på sina barn, sitt hem. Om denna för en kvinna mycket viktiga roll förstörs, då förstörs som en konsekvens av detta allt annat – familjen, och om du så vill, hemlandet.”

Tänk så lite som ska till för att förstöra ett hemland. Så talar en rädd människa. Hans rädsla är på sätt och vis mycket hoppingivande.

Ola Larsmo litteratur@dn.se “

“**Svenska PEN.**

I dag arrangerar Svenska PEN Fängslade författares dag, kl 19 på Kulturhuset i Stockholm. Då delas också Tucholskypriset ut till en författare som lever i exil eller under hot. I år går det till den ryska författaren och journalisten Martha Gessen.

PEN-klubben grundades 1921 i London för att främja intellektuellt utbyte mellan länder och för att värna yttrandefriheten. 1922 grundades den svenska grenen. “

Europa utom Ryssland

DN 21 okt 2013: Folkvandringens tid. Del 1: Fabrizio Gatti inleder ny artikelserie.

“Europa dödar drömmen om ett drägligt liv”

“Det är inte flyktingarna som är problemet i katastroferna utanför Lampedusa. Deras flykt är bara en naturlig konsekvens av hur världen ser ut. Det skriver författaren Fabrizio Gatti i första delen av DN:s nya serie Folkvandringens tid. “

“Lampedusa. Tretton drunknade. Trehundrasextiofem drunknade, varav sexton barn mellan två och sex. Tvåhundra drunknade varav minst sextio barn, nästan ingen av dem återfunna. Det är krönikan över de skeppsbrott som inträffade under de första elva dagarna i oktober utanför Siciliens och öarna Lampedusas och Maltas kuster. Nästan sexhundra döda: majoriteten av dem flyktingar från kriget i Syrien och diktaturen i Eritrea, dödade av omöjligheten att hitta en laglig och säker väg till någon skyddad plats. För alla dessa döda var denna plats Europa.

På fotona från räddningsaktionerna är det en sak som sticker i ögonen: den flytanordning som två små överlevande barn har på sig. Det är inte en sådan som tillhör grundutrustningen på båtar. Inte heller den italienska kustbevakningens orange-färgade livboj. Nej, de hade den runda, färggranna, plastbadring som pappor och mammor vid havet på sommaren andtrutna blåser upp där de sitter under sina parasoll. En himmelsblå badring. Den andra rosa-färgad. Samma sort som våra egna barn leker med när de badar i havet. För de två syriska barnen däremot utgjorde dessa badringar räddningen undan skeppsbrottet. Det var deras pappor som tänkt på att förse barnen med denna utrustning.

Människosmugglarna har inga flytvästar i sina båtar. Inte ens vi, medborgare i Europeiska unionen, erbjuder dessa flyktingar någon frälsarkrans.

Massakern under dessa dagar bjuder även på utslag av kärlek, som exempelvis ett barns födelse. På båten fylld med syrier, mammor, pappor och ett hundratal barn varav minst sextio försvann i havets djup, ropar plötsligt någon: ”Finns det en läkare här?” En ung kvinna har fått värkar. Sex personer hörsammar kallelsen: läkarna ombord, på flykt med sina familjer, är alltså sex till antalet. Mamman får hjälp att föda. Trots de obekväma och osäkra förhållandena på denna gamla fiskebåt, packad till sista centimetern med drygt fyrahundra personer, föds en liten pojke. Denna scen ur livet varar knappt en timme. Båten sjunker och tar både modern och hennes nyfödda bebis med sig ner i vattnet.

Syriernas skeppsbrott, som inträffade på fredagseftermiddagen den 11 oktober, skulle troligen aldrig ha behövt ske om den libyska kustbevakningen inte under samma tid inlett en antiinvandringsoperation. Efter hundratals eritreaners död den 3 oktober utanför Lampedusas stengrund hade den italienska regeringen vänt sig till EU och krävt förstärkningar av den europeiska byrån Frontex patrulleringar mot olagliga landstigningar. Även libyerna ville tydligen delta i denna operation. På sitt eget sätt. Så snart båten med alla dessa barn avrest från den nordafrikanska kusten siktades den av en patrullbåt. Militärerna skjuter för att stoppa båten. De dödar två passagerare, enligt vad de överlevande berättat. Kulsprutesalvorna gör hål i båten. Från detta ögonblick fylls den gamla fiskeskutan med vatten. Ända fram till själva skeppsbrottet, sextio sjömil söder om Lampedusa.

Italienarna, men även andra europeiska och amerikanska medborgare, har i tusental undertecknat den appell som jag lanserat på l’Espresso nätsajt, alltså den tidskrift för vilken jag arbetar. Denna appell

föreslår ön Lampedusa, och alla överlevande och döda, som kandidat till Nobels fredspris för 2014. Ett desperat rop för att få världen att uppmärksamma denna tragedi som nu lämnar döda kroppar efter sig längs den europeiska unionens södra gräns. Vilka förtjänar bättre ett sådant högsta erkännande, i fredens namn, än en man och en kvinna som försöker rädda sig undan krig?

I Italien, och inte bara där, har vi alla upprörts av dessa senaste massaker. Lärarna talar med barnen om detta i skolorna. Och många kräver nu ändring av den italienska lag som stadgar att överlevande från skeppsbrott, samt alla som olagligt inträder i Italien, åtalas som brottslingar. En sträng lag som inte minskat flyktingströmmen över havet och heller inte eliminerat de orsaker som får hundratusentals flyktingar att riskera sina liv.

För precis tio år sedan, under höstdagar liknande dem vi nu upplever, inledde jag min resa som infiltrerad för att undersöka denna trafik med mänskliga varelser. Från Afrika till Europa, genom Senegal, Mali, Niger, Libyen, Algeriet, Tunisien och därefter till ön Lampedusa, i Italien, i Europa. En undersökning ”under cover” som varade i fyra år och som jag sedan berättat om i min bok ”Bilal”. Sedan dess har tusentals personer drunknat i Medelhavet eller dött i Saharaöknen: 6 825 från 1994 varav 2 352 bara under år 2011, detta enligt en helt säkert lågt räknad kalkyl, eftersom den enbart baserar sig på publicerade tidningsnotiser. Och sedan dess bara fortsätter människor att dö.

Som lösning räcker det självklart inte med att vi medborgare reagerar känslomässigt och som medmänniskor. Även om, det bör också påpekas, en stor del av de italienska väljare som under dessa år röstat fram Silvio Berlusconi fortfarande står fast vid sina främlingsfientliga uppfattningar. Dagen efter den första massakern (då tretton eritreaner drunknade efter att med piskrapp ha tvingats att hoppa ner i vattnet) klickade 35 procent av läsarna på Italiens näst största on line-

dagstidning, efter att ha läst denna nyhet, på ikonerna ”tillfredsställd och nöjd”.

Men det riktigt allvarliga är inte ens den främlingsfientliga reaktionen på landstigningarna. Nästan fyrtyotusen flyktingar har från början av år 2013 anlänt till de italienska kusterna. Nej, det som borde skrämma oss allra mest är de europeiska staternas absoluta cynism. I tio år har det nu funnits en allmän överenskommelse mellan regeringarna om att bevärma gränserna med hjälp av hundratals miljoner euro via Frontex. Däremot har ingenting gjorts för att stödja det mänskliga bemötandet. Inte ens genom att medelst skyddade korridorer och andra liknande åtgärder skapa ett alternativ till människosmugglarna och deras trafik med mänskliga varelser, denna maffiaagentur som sedan länge är den enda internationella organisation som tar sig an dessa flyktingar, må vara på ett kriminellt sätt.

Men framför allt har de rika staterna i världen och speciellt de europeiska, från kalla krigets slut, vägrat att undanröja eller mildra de orsaker som driver miljoner männi-skor på flykt. Frankrike fortsätter att göra Niger till den fattigaste staten i världen, genom att betala rent löjväckande belopp för det uran varmed fransmännen driver nästan allt som är elektriskt, från höghastighetståg till lampbelysning. De multinationella energibolagen deltar i den nigerianska regeringens expropriering av jordbruksmark som i stället skall omvandlas till oljefält. Italien, Tyskland, Kanada och Iran stöder diktaturen i Eritrea, varifrån mer än hälften av de flyktingar kommer vilka under dessa månader anlänt till oss, levande eller döda.

Större delen av dem som nyligen anlänt säger sig vilja fortsätta färd: till Tyskland, Sverige eller Norge där de har släktingar som kan ta emot dem eller där möjlig-heterna till integration är bättre jämfört med hur situationen är i de länder vid Medelhavet som utarmats av den ekonomiska krisen. Det är troligen därför som regeringarna i norra

Europa visat sig så snabba att protestera mot att Italien låter flyktingarna resa vidare. I ärlighetens namn borde dock klagomålen riktas till alla regeringar och alla ekonomiska grupper som genom sitt uppträdande bidrar till den ekonomiska utarmningen av tiotals miljoner mänskliga varelser.

Det är inte deras flykt till Europa som är problemet. Deras flykt är bara en naturlig konsekvens av själva grundproblemet.

Fabrizio Gatti

Övers. från italienska Margareta Zetterström “

“Skribenten.

Fabrizio Gatti föddes 1966 i Como och är verksam som journalist sedan 1991. Han bevakar och skriver framför allt om migranter och flyktingars situation i Europa.

På svenska finns reportageboken ”Bilal. På slavrutten i Europa” (Celanders förlag 2013, på italienska 2006), som DN:s recensent Kajsa Ekis Ekman hyllade som ett enastående reportage: ”Alla de som någon gång tänkt tanken: ’det kommer för många utlännningar hit’, läs denna bok. Den som inte har medkänsla efteråt saknar hjärta.” (10/9)

Gatti har ofta använt sig av wallraffandet som metod, det vill säga att han tillfälligtvis antagit en annan identitet och studerat en situation inifrån; som i ett reportage om migranter som utnyttjas som arbetare på tomatodlingar i Italien. För ”Bilal” deltog han i en flykt från Niger, med Lampedusa utanför Italien som mål.”

DN 29 okt 2013: Folkvandringens tid. Del 2: Elisabeth Hjorth om en Exodusrörelse.

“Skriket från Exodus”

“Migranten reser i tron på sin egen rätt till en framtid. Men Europa svarar med rasistisk gränspolitik. Det innebär en förlust av allas människovärde, skriver Elisabeth Hjorth i andra delen av DN Kulturs serie Folkvandringens tid. “

“Varje berättelse är sin egen. Varje människa kan förminsкас av att bli allmängiltig, varje skeende missförstås av jämförelser. Den samtida flykten från syd till nord kan läsas som en Exodusrörelse, men bara över stora avstånd, genom att hålla i minnet hur rörelsen består av en rad unika och akuta situationer.

Någonstans, på en omöjlig plats: det kan vara Syrien, Sydsudan, kanske en plats glömd av världen. En man ligger stirrande i mörkret, sover inte. Sedan en tid tillbaka är han vaken också under de värdefulla timmar då det är tyst. Synfältet svart, natten kvävande. Ett ögonblick till är det tyst, sedan hörs ett skrik i rummet. Det gör hål i hans bröst. Öppnar det, får honom att andas igen. Han vet att han inte kan stanna, att stanna är att ge upp. Den högljudda rösten i rummet tillåter honom inte att ge upp.

Exodusberättelsen, uttåget från slaveriet i Egypten, är grunden för ett folks tillblivelse och självmedvetande. År efter år firas den judiska påsken, pesach, till minne av detta uttåg. Som urberättelse, inspiration och språngbräda har den fungerat för befrielseörelser jorden över i olika tider. Medborgarrättsrörelsen i USA är ett av många exempel. Som begrepp har ”exodus” kommit att användas så snart en grupp människor förlorar tron på en plats och söker sig någon annanstans.

Själva storyn handlar om Farao, han bygger sitt imperium på israeliternas slavarbete. Moses, israeliternas ledare, kommer gång på gång för att förhandla med honom. Den desperata tillvaron i Egypten måste få ett slut. Farao är arrogant, svinig, så småningom lite skraj och till sist så skräckslagen att han jagar israeliterna ur landet. Vid det laget är hans egen son död.

Det finns inga historier som sammanfaller.

Imperier byggs och breder ut sig. Fotbollströjan har blivit en av Europas otaliga representationer. Författaren Fabrizio Gatti skriver om det dominerande modet i Dakar att ”Europa är en tvångstanke som varje dag visar sig i klädedräkten.” Tvångstanke, tvångströja. Livsdrömmen som fängelse. En hopplös, bakbunden orörlighet som bara kan hävas av lämnandet.

Vad är det för ett lämnande, vad för slags uttåg utgör de tiotusentals migranter som varje år bryter upp, i uttryckets mest våldsamma bemärkelse? Orsakerna är kartlagda, givetvis går det att beställa fram hyllmetrar av förklaringar till dagens folkvandringar. Historien och skulden, vem du frågar avgör svaren. På båda sidor om Europagränsen vet man. Krig. Fattigdom. Förtryck. En punkt där människan inte längre står ut.

Det finns grymhet som upprepas.

En migrant som lyckas forcera gränsen till Europa har så snart hon stiger iland vissa rättigheter. Dessa är formulerade i avsikt att ge varje skyddsbehövande chans att få sin sak prövad. Rättigheterna gör det komplicerat att omedelbart skicka tillbaka flyktingarna, de skapar tidsödande och kostnadskrävande processer. De människor som ännu befinner sig på väg, å andra sidan, är i sina undermåliga båtar fullständigt rättslösa. Europas cyniska svar på situationen är att göra själva gränsen dödlig, att omöjliggöra inträdet.

Dessa gränser är alltid omsorgsfullt smyckade och beströdda av sånger, flaggor, krossat glas.

Hur kommer det sig att platsen där mänskliga rättigheter påstås vara så viktiga att det stiftas lagar om dem, att det ständigt skapas utbildningar och projekt om dem, hur kommer det sig att den platsen glömmer sin egen grymhet?

”In the wolves’ forest, no law could be introduced”, skriver den judiske filosofen Emmanuel Levinas i en av sina Talmudkommentarer. För merparten av hans familj blev Exodus aldrig förverkligat, de blev kvar och dog i Förintelsen. I Europa samlar vargarna nu sina styrkor, de rika blir allt rikare, ultranationalisterna allt djärvare, främlingsfientligheten allt normalare. I sådana skogar kommer det inte att stiftas några lagar som skyddar mänskliga rättigheter, tvärtom. Något väsentligt går förlorat och det händer nu.

Under sommaren reser jag i södra Europa. I norra Spanien vilar jag på stränderna som en vit kropp bland andra, medan svarta kroppar är i arbete runtomkring. Solglasögon, lädersmycken, massage som gång på gång erbjuds av försäljarna och nästan alltid avvisas. Vi kör längs med kusten mot Italien. Några nätter sover vi på lastbilsparkeringar dit prostituerade hämtas, en tröstlös exodushistoria. Sydfrankrike: Vid en rastplats blir vi förtroligt varnade om att det finns romer i området. Överallt denna överkliga känsla av att Europa inte finns längre, inte ens som vision. Jag har råd att göra semesterresan för att jag köper mat producerad av Sydeuropas papperslösa slavar och får pengar över. Enorma, skamlösa avstånd.

Exodus, handlingen att resa sig och gå, har med värdighet att göra. En migrant som lämnar en plats hon förlorat tron på vägrar samtidigt att underkänna sitt eget liv. Hon tillmäter det ett värde, trots att det är vad som förnekas henne av en rasistisk gränspolitik. Vad uttågets envisa rörelse blottar är en korrupt klan som erbjuder ett värdigt

mottagande enbart om du är död när du anländer. Vad för slags framtid har ett sådant imperium?

Framtid, en önskan som överlever, som trampar genom fäder och mödrar, genom historien.

Den mänskliga överlevnadsförmågan är häpnadsväckande i sitt försvar för värdet av varje enskilt liv. Jag tänker på några som tågat levande ut ur den svenska asylprocessen: K som reser runt på konferenser för att kämpa för hbtq-rättigheter, B:s ambitioner som får hennes lärare att tappa målföret, krigsmärkte O som bevarar sitt lugn mitt i en hög sjövilla ungar. Det finns berättelser att rekonstruera och skriva vidare på, liv att ta tillvara. Vem ska säkra dessa kroppar och erfarenheter? För sådant har vi lagar och överenskommelser, anständighet och kravet att kunna se oss själva i ögonen. Europa och Exodus. Vi kommer att vara förbundna med varandra inom överskådlig tid.

Den aspekt av Exodus som har med minnet att göra, att påminna om befrielse och värdighet, kan aldrig delegeras, den är ett mänskligt uppdrag som ingen nation eller etnisk grupp klarar på egen hand. För att vara mindre högräddande: Exodus i denna mening är en praktik. Europa har en lång tradition av detta påminnande och kallar det demokrati.

Israeliterna blev befriade och kunde börja sin resa mot drömdestinationen. Jag tänker på Gud i den där historien. Att Gud blev arg när de israelitiska flyktingarnas kraft tog slut sedan, mitt i öknen.

”Vi orkar inte längre. Det går inte, vi vill tillbaka. Varför kunde vi inte ha fått stanna kvar, vad som helst är bättre än det här.”

Och jag tänker på alla flyktingar som är barn. I båtar och tält, i containrar och baracker. Jag tänker på förtvivlade utmattade mödrar som väser till dem: ”Du orkar. Du kan hålla tyst här inne. Du klarar av att inte kissa på dig. Sch... du är stor nog.”

Uttåget måste vara ett uttåg också från mig själv. Från min vargmentalitet, från den oerhörda vanföreställning som ger mig rätt att blunda för andras liv.

När det plötsligt öppnar sig. I början av oktober kablas bilderna av bärgade döda kroppar ut över världen. Medelhavet är inte ett semesterparadis utan en massgrav. Den öronbedövande tystnaden i Lampedusa. Frågan hänger i luften. Vem ska vittna för alla dessa döda? Öborna som anade fartygets förlisning redan på morgonen ser på varandra; de känner till Bossi-Fini-lagen som kriminaliserar hjälp till illegala flyktingar. De prominenta gäster som flugits in till statsbegravningen, ministrar och ämbetsmän, tittar tysta ner i golvet. Nallebjörnarna på barnkistorna tiger. De överlevande kommer kanske att hamna i något läger på Europas insida, men där finns ingen som hör dem. Italienska myndigheter låter dem inte ens delta i begravningsceremonin för sina döda fruar, män och barn.

Exodus skulle inte vara den sanning om frihet och uppfordran till befrielse som löpt genom generationer om det inte vore för uttågets vittnen. Uttåget och vittnesmålet hör samman, liksom migranten och mottagaren, anspråket och ansvaret. Därför är förtigandet så katastrofalt. Kanske älskas det europeiska vittnet för att hon kommer ur ett efteråt, för att vi vill höra om dödens fasor först när de är eliminerade. Är det därför detta tigande pågår, denna dubbla bokföring? Hur kan vi ens stå ut med gesterna, iscensätta detta plötsliga sörjande, när vi alla redan visste? När vi redan vet. Vi är de som låter vittnena till våra extravaganta liv sjunka till botten utan att lyfta ett finger.

När jag skriver det här känner jag en stor matthet. Det går inte att ha förtroende för min civilisation, som kan leva med sig själv under de här omständigheterna. Känslan är en sjuk gest också den, ett avtrubbat medlidande på avstånd.

Faraos son är död. Plötsligt är det tomt där makten skulle vara, det självklara arvet, privilegierna. Tomt efter det oersättliga som gått förlorat.

Men småbarnspappan är kvar i natten som försökte kväva honom. Och Exodus är ett skrik från det som ska komma. Det är framtiden som begär sin frihet. Någonstans hör en förälder sitt barn från sovplatsen intill kräva ett liv. Han reser sig. Det är Exodus, uttåget, att följa ropet från en ny framtid. Men det finns också en annan Exoduserfarenhet. Insikten att förnekandet av ett värdigt liv för andra till sist berövar det egna livet dess värde.

Elisabeth Hjort

“Elisabeth Hjorth är författare och gav senast ut romanen ”Vid himlens -början” (Norstedts) om flyktingar i Europa.”

DN 20 nov 2013 :

“Historiskt ja till långtidsbudget”

“EU.Det tog sin tid – men till sist godkände även EU-parlamentet unionens långtidsbudget för åren 2014–20.

– Det här är historiskt: det är första gången den totala budgeten minskar. Vi ser mer satsningar på det vi tycker är viktigt – forskning och gränsöverskridande infrastruktur med mera. Det är väldigt, väldigt bra. Men det är klart att vi gärna hade sett ännu mer neddragningar på jordbruksstödet, säger Sveriges EU-minister Birgitta Ohlsson efter parlamentets ja i Strasbourg på tisdagen.

TT “

Norge.

DN 14 oktober 2013: Norge. Henrik Arnstad om ett oroväckande regeringsskifte:

“Därför förstår inte Norge faran med regeringens rasism”

“I dag avgår Jens Stoltenbergs socialdemokratiska regering och efterträds av Høyre och Fremskrittspartiet. Den norska rasismen är unik i Europa, skriver Henrik Arnstad. “

“För första gången någonsin har ett utpräglat rasistparti av egen kraft tagit sig till regeringsställning i Norden. Valet i Norge – och den nya regering som blir resultatet – blir därmed en mörk händelse i Europas historia.

Den norska utvecklingen riskerar att sprida sig internationellt; traditionell höger kan i framtiden få ökade impulser att inkludera högerextrema och neofascistiska partier för att erhålla parlamentarisk majoritet. Rasism – till skillnad från det ofta sammanblandade begreppet ”främlingsfientlighet” – är en medveten politisk strategi, där aktörer gör specifika minoriteter i samhället till fiender. Målet är att rasismen ska bli en accepterad ”sanning”, det vill säga att den rasistiska fientligheten uppfattas som normal och att försvar av de drabbades rättigheter därmed blir extremism.

I Norge har inte medvetenhet om situationens allvar fått genomslag. Den omedelbara faran gäller landets internationella anseende. I samband med Anders Behring Breiviks terrordåd fanns en global förvåning över att just Norge drabbats av fascistisk terror – landet ansågs tryggt invagat i demokratisk ideologi. Men Breivik fick sin politiska identitet och skolning i det rasistiska och populistiska

Fremskrittspartiet (FrP), som i dag går i regeringsställning, insläppt av det traditionella högerpartiet Høyre.

Breivik gick med i FrP som 20-åring 1999 och gick ur partiet först 2007. Han var förtroendevald (ordförande och styrelseledamot) för en lokalavdelning i Oslo 2002-2004. Under denna tid radikaliserades både partiet och Breivik i rasistisk riktning efter 11 septemberattackerna i USA. ”Jag har själv jobbat i många år för FrP och kan garantera att partiet hade haft mindre än tio procents uppslutning om de inte hade valt *Vienna school of thought* [ett islamofobiskt tankekomplex, förf. anm.] som ideologisk grundlag”, har Breivik sagt.

Internationella medier har i sina rubriker anmärkt på att Breiviks före detta parti, bara två år efter massakern på Utøya, släpps in i regeringen. ”Anti-immigrant party with links to mass murderer Anders Behring Breivik set to enter government”, skrev exempelvis brittiska The Independent. BBC har refererat till FrP som ”Breivik-partiet”. En norsk undersökning efter valet visade att pressbevakningen i de flesta länder sammankopplade FrP med Breivik.

Vreden är betydande angående detta inom FrP och det tidigare marginaliserade partiet får hjälp av statsapparaten. Norska UD har tagit på sig uppgiften att ”korrigera” den utländska rapporteringen. ”Vi bidrar i utlandet med information om det norska valet och det norska politiska systemet och FrP:s plats i vår demokrati som mångårigt parti i parlamentet”, meddelar myndigheten.

Det intressanta är att stora delar av det norska samhället – inte bara högern utan även vänstern och norska politiska journalister – till stor del sluter upp i försvaret av FrP. Partiet har ”oförtjänt dåligt rykte” och är inte rasistiskt, hävdar exempelvis en av landets mest erkända politiska kommentatorer, Harald Stanghelle. Bland norska antirasister existerar ingen enighet, men vissa försvarar FrP, som ett parlamentariskt skydd mot ”riktiga” rasister. I övrigt har försvaret av FrP riktat

sig mot svenska kritiker, som inte anses begripa norsk politik.

Så när hela världen kallar Norges näst största regeringsparti för *Breivik-parti* mobiliserar stora delar av Norge i ett gemensamt försvar. Hur kan detta förstås?

Norge är ett land där nationalismen tolkas synonymt med godhet och inte utifrån antidemokratisk 1800-talskonservatism. I stället står självständigheten 1905 och motståndet mot den nazityska ockupationen 1940-1945 i centrum. Norsk nationalism är liberal, frihetlig och snäll. Den anses diametralt motsatt rasism, fascism och högerextremism. Utifrån denna starka kontext blir det omöjligt för något ondskefullt (som exempelvis Breivik eller för den delen Vidkun Quisling) att vara en del av ”norskheten” – och vice versa. Eftersom FrP onekligen är en del av Norge kan det omöjligt vara moraliskt ruttet, enligt den norska nationalismens logik.

FrP kallas ibland för allmänt ”invandringskritiskt”, men detta är alltför generaliserande. FrP är i stället rasistiskt, med två huvudfiender: islam och romer. Angående muslimer och ”radikal islam” hävdar FrP samma sak som exempelvis Breivik; det pågår en konspiration – en hemlig sammansvärjning – bland världens ”islamister” angående att Norge ska *smygislamiseras*. ”Norska värden är under ständig press – islamiseringen är i full gång”, säger partiledaren Siv Jensen (VG 10/2). Liksom Breivik anser hon att den norska socialdemokratin – Arbeiderpartiet – landsförrädiskt har låtit detta ske. Enligt Jensen är den norska nationen akut hotad av muslimernas hemliga konspiration – islam är ”en mörk och skum ideologi, och bekämpandet av den är vår tids viktigaste kamp” (Dagbladet 2/3, 2009). Islamism liknas vid nazism och FrP har presenterat en handlingsplan i kampen mot ”smygislamiseringen” av Norge.

Samtidigt är denna fascistoida del av FrP kontroversiell. Forskningen påpekar, både nationellt och internationellt, att "smygislamiseringen" är modellerad på judehatets klassiska tanke om den judiska världskonspirationen. Den kroknäste österlänningens kippa har enbart ersatts av en turban i de "karikatyrer" som alltid varit den moderna rasismens följeslagare. Ändå sker de grovt antimuslimska utspelen på en enormt mycket bredare norsk arena än bara inom FrP.

Islamhatet finns även inom den norska vänstern, exempelvis Sosialistisk Venstreparti som – på fullt allvar – föreslog att myndigheter skulle tvinga sig in i minoriteters hem. Man skulle där genomföra förhör, för att säkerställa att de boende "inte bryter mot norska kärnvärden". Även den norska socialdemokratin (Arbeiderpartiet) har anklagats för att snarare imitera FrP:s politik i stället för att konfrontera den. Den ovan nämnde Harald Stanghelle har kommenterat att "den invandringskritiska retoriken har adopterats av Arbeiderpartiet – utan att FrP ges ett erkännande för att de debatterade problemen först".

Den andra delen av det rasistiska hatet rör romerna, som i sig inte ses som lika lömskt intelligenta och intriganta som "islamisterna". Romerna ska inte överta Norge via en underjordisk konspiration utan tolkas i stället som parasiter, vilka anländer till Norge i stora grupper för att livnära sig på naiv godhet.

FrP:s lösning på "problemet" är radikalt – Siv Jensen kräver tvångsdeportationer av romerna. De är "människor som inte kan försörja sig själva och som begår mycket kriminella handlingar". Bussar ska köras in till Oslo, romerna packas ombord och tippas utanför gränsen någonstans. Kravet på massdeportationer ställdes gemensamt med det traditionella högerpartiet Høyre.

Inte bara FrP och Høyre omfattar hatet mot romer. Grövt har den liberala och inflytelserika tankesmedjan Civita varit. Denna har beställt en rapport från en av sina sociologer, Pål Veiden, som fastslår att

romerna bör berövas sina barn. Kollektivt skiljer sig romerna från andra kulturer eftersom de inte vill arbeta, utan föredrar att tigga. "Det upprätthåller fattigdom och de blir aldrig integrerade. Jag tror att det vore en stor fördel om romerna framtogs sina barn" (VG 10/8).

Det är svårt att förstå alla dessa utspel från hela det norska politiska spektrat – inte bara FrP – som annat än rasism. Dessutom så grov att den vore omöjlig för exempelvis Sverigedemokraterna. Norge framstår för en utomstående som ett exempel på hur snabbt och obemärkt rasismen rent språkligt kan flytta fram sina positioner, varpå den gör sig själv osynlig. För om det blir tillåtet inom etablerade partier att föreslå massdeportationer, tvångsförhör i hemmiljö och barnarov utifrån rasistiska föreställningar – då görs väldigt mycket tillåtet att säga högt i ett samhälle. Och antirasism blir i praktiken svår, eftersom den anses extremistisk.

Vi har därmed redan ett samhällsklimat i Norge som är unikt, jämfört med situationen i de flesta EU-länder. Det är då viktigt att oro sig för den framtida norska radikaliserings som är sannolik de närmaste åren, då FrP går i regeringsställning. Kommer den nya regeringen att verkställa allt de propagerat för angående utsatta minoriteter i Norge? I vilken takt kommer detta att ske? Hur kommer grundläggande demokratiska rättigheter så som religionsfrihet, yttrandefrihet och organisationsfrihet att påverkas? Vilket tryck kommer exempelvis norsk public service-journalistik att utsättas för?

Europa har reagerat kraftfullt mot den antidemokratiska utvecklingen i Ungern. Även gentemot nazistiska Gyllene gryning i Grekland har tonen varit hårt avvisande. Men vilken kan effekten bli i Europa när en sådan process påbörjas i ett nordiskt land, bestående av blonda och blåögda norrmän som alls inte genomlider någon akut ekonomisk kris, utan tvärtom bor i världens kanske rikaste land? På längre sikt är risken överhängande att ett radikaliserat Norge med statligt organiserat

rasistiskt förtryck av många utomstående – även i Sverige – ses som ett ideal.

Moderaterna under Fredrik Reinfeldt är i dag ett antifascistiskt europeiskt föredöme, ställningstagandet mot Sverigedemokraterna är mycket tydligare hos moderatledaren än hos socialdemokratin. Men detta kan förändras, efter ett förlorat val för den svenska högern 2014 när kanske Reinfeldt avgått och en ny politisk plattform söks inom borgerligheten inför valet 2018. Detta kräver ett bibehållet aktivt antifascistiskt och antirasistiskt medvetande i hela det svenska samhället.

Det går en sjukdom genom Europa. Extremistiska och neofascistiska partier är mäktigare i dag än de var 1933 (med Tyskland som exempel på ett undantag). Men vi har provat deras politik en gång redan och fick betala ett alldeles för dyrt pris 1939-1945. Europa har inte råd att betala det igen.

Henrik Arnstad “

DN 7 nov 2013 : Barents hav.

“Lundins planer på oljeborrning väcker oro”

“Olje- och gasbolaget Lundin Petroleum satsar stort i Nordsjön men har även hittat olja i Barents hav. Oljebolagets intresse för havsområdet oroar miljö-organisationen Greenpeace. “

“Lundin Petroleum's vinst före skatt sjönk till 97,8 miljoner dollar, motsvarande cirka 635 miljoner kronor, under tredje kvartalet i år. Det kan jämföras med vinsten på 207,6 miljoner dollar för motsvarande period 2012. Analytiker hade väntat sig en vinst på 102 miljoner dollar.

Resultatet påverkades av en lägre produktion i Nordsjön till följd av underhåll. Produktionsstarten för fältet Brynhild har också blivit försenad, vilket innebär att bolaget tvingas sänka sin produktionsprognos för helåret. Men vd Ashley Heppenstall är ändå nöjd:

– Rapporten är ännu en milstolpe som visar att vi är på god väg att nå våra mål på medellång sikt. En av de saker som vi har lyft fram är att Lundin Petroleum ska fördubbla sin produktion till slutet av 2015 och vi känner oss nu mer säkra på den prognosen än vad vi gjort tidigare, säger han.

Juvelen i kronan är den stora fyndigheten Johan Sverdrup som upptäcktes för två år sedan. Tillsammans med samarbetspartnern Statoil har Lundin Petroleum genomfört borrhningar för att få en bild av hur stor fyndigheten är. Bolaget ska presentera resultatet av utvärderingen i slutet av 2013.

Lundin Petroleum har också stora förväntningar på Barents hav där man nyligen har påträffat en oljefyndighet. Prospekteringen sker i södra Barents hav som är isfritt. Men Barents hav räknas som ett känsligt havsområde och miljöorganisationen Greenpeace oroas över oljebolagens intresse för regionen.

– Vi ser en utveckling där oljebolagen letar sig allt längre norrut och det är väldigt oroande. Det är ett väldigt rikt ekosystem och när man närmar sig isen blir det svårt att hantera oljeutsläpp, säger Therese Jacobson, Arktisansvarig på Greenpeace.

Peter Challis/TT “

“ Fakta.

Verksamhet främst i Norge och Sydostasien

Olje- och gasbolaget Lundin Petroleum har prospekterings- och produktionstillgångar koncentrerade till två kärnområden, Norge och Sydostasien. Norge fortsätter att utgöra majoriteten av bolagets verksamhet, med produktion som stod för 74 procent av den totala produktionen under de första nio månaderna 2013 och 75 procent av Lundin Petroleums totala reserver vid slutet av 2012.

Vinsten, enligt måttet ebitda, uppgick under tredje kvartalet till 222,1 miljoner dollar, jämfört med 273,6 miljoner dollar motsvarande period 2012.

Produktionen uppgick till 33 300 fat oljeekvivalenter per dag, jämfört med 36 600 fat per dag under tredje kvartalet i fjol.

Produktionen för 2013 väntas hamna i den lägre delen av ett intervall mellan 33 000 och 38 000 fat oljeekvivalenter per dag. “

DN 17 nov 2013:

“Bok om norsk nazism upprör”

“Norge. En ny bok om norska fångvaktares brutalitet under andra världskriget väcker upprördhet i Norge. Många är kritiska till att författaren, norske journalisten Erik Veum, namnger dessa män. I sin bok ”Hirden 1933-1945”, i serien ”Nådeløse nordmenn” (norrmän utan nåd), beskriver han grova krigsförbrytelser, som tortyr och sadistiska mord, som många vill förtränga. Boken kritiseras också för att den avslöjar namnen på de norska män som arbetade för tyskarna eller i de norska nazisternas egna väpnade trupper, den så kallade Hirden.

TT “

DN 20 nov 2013 : Norge. Ny uppståndelse kring uppgifter från Edward Snowden.

“Försvaret dementerar amerikansk avlyssning”

“Norsk underrättelsetjänst dementerar uppgifterna om att den amerikanska säkerhetsmyndigheten NSA under två månader registrerat 33 miljoner telefonsamtal i Norge. Samtidigt aviserar journalisten Glenn Greenwald nya Edward Snowdenavslöjanden om Norge i en bok, som kommer nästa år.”

“Det var tidningen Dagbladet som under tisdagen i stort uppslagna artiklar över tolv sidor hävdade att USA genom NSA registrerat 33 miljoner norska samtal under perioden december 2012 till januari 2013. Uppgifterna kom från dokument läckta av den tidigare NSA-medarbetaren Edward Snowden.

Avslöjandet väckte stor uppståndelse och statsminister Erna Solberg sade att om uppgifterna stämde skulle hon kräva USA på en förklaring.

Men enligt den norska underrättelsetjänsten har tidningen missuppfattat det NSA-material man fått via Snowden. Siffrorna visar i stället på norska underrättelsetjänstens egen registrering av samtal utomlands.

– Vi vill klargöra att detta inte handlar om amerikansk underrättelseverksamhet i Norge utan om vår egen insamling av data för stöd till norska militära operationer utomlands samt inhämtning relaterad till internationell terrorism, också det utomlands, sade Kjell Grandhagen, överstelöjtnant vid norska försvaret.

Han förklarade att detta är information som norrmännen delar med andra länder, bland annat USA.

– Vi delar den därför att det är viktigt att skydda norska soldater mot terror. Detta är något vi inte klarar att göra själva, sade Grandhagen och poängterade att den övervakning som försvaret sysslar med är helt laglig och att den kontrolleras av ett utskott i Stortinget.

Dementin övertygade inte alla. Dagbladets chefredaktör John Arne Markussen medgav att tidningen kan ha missuppfattat informationen, men sade att han var övertygad om att det kommer att komma fram fler avslöjanden.

Glenn Greenwald, journalisten som låg bakom det första Snowdenavslöjandet i brittiska The Guardian och som hjälpt Dagbladet med artiklarna, skrev på twitter att NSA-dokumentet visar att det handlar om ”insamling MOT det nämnda landet” (Norge) och han lovade att fler dokument och artiklar i ämnet skulle dyka upp snart.

Nästa år lanserar Greenwald sin bok ”Ingen utväg”, som handlar om Edward Snowden och USA:s övervakning av världen. Hans förlag Cappelen Damm skrev i ett pressmeddelande på tisdagen att den norska utgåvan kommer att innehålla nya avslöjanden om övervakningen av Norge.

– Greenwald sitter på ett enormt material och kommer att specialskriva delar av boken för varje land. Dagens avslöjande (i Dagbladet) visar att innehåll i den här boken kommer att skapa en våldsam debatt på hemmaplan, sade förlagsredaktören Erik Møller Solheim till tidningen Verdens Gang.

Jens Stoltenberg var statsminister under den aktuella perioden och han sade sig vara nöjd med den redogörelse som underrättelsetjänsten kommit med och trygg kring att det inte förekommer någon annan form av övervakning.

– Jag har i alla fall ingen annan information, sade Stoltenberg.

Samtidigt förklarade Stoltenberg i en intervju med radions NRK att han förmodar att hans egna mobilsamtal är registrerade.

– Jag förutsätter att så länge jag pratar i en vanlig mobiltelefon, så är det många som lätt kan höra vad jag säger i de samtalen. Som statsminister har jag när det varit nödvändigt att tala förtroligt inte pratat i vanlig telefon utan använt andra kommunikationsmedel, sade Stoltenberg.

Jens Littorin jens.littorin@dn.se “

“Fakta. Avlyssningsskandaler upprör världen över

I juni avslöjades att CIA och den amerikanska signalspaningsorganisationen NSA övervakar miljontals telefonsamtal.

Källan var Edward Snowden, en avhoppad före detta säkerhetskonsult som arbetat åt NSA, och som senare fick tillfällig asyl i Ryssland.

I slutet av juni kom uppgifter om att NSA också spionerat på flera EU-länder. Senare kom uppgifter om att Tysklands förbundskansler Angela Merckels mobiltelefon ska ha avlyssnats.

Uppgifter om att USA läst president Dilma Rousseffs mejl fick Brasilien att reagera häftigt.

I en utfrågning i Europaparlamentet har också framkommit att Sverige är en viktig underrättelsepartner för USA. “

DN 21 nov 2013 :

”Det finns nya bevis för övervakningen i Norge”

“Ännu opublicerade NSA-dokument bevisar att 33,2 miljoner telefonsamtal registrerats i Norge. Det berättar mannen bakom avslöjandena av USA:s massövervakning i en DN-intervju. – Det kommer mer de närmaste dagarna, säger journalisten Glenn Greenwald. “

“Det var i tisdags som norska tidningen Dagbladet publicerade avslöjandet om hur 33,2 miljoner telefonsamtal registrerats. Uppgifterna baserar sig på dokument från journalisten Glenn Greenwald som fått dem från den tidigare NSA-medarbetaren, visselblåsaren Edward Snowden.

Enligt Glenn Greenwald rör det sig om norska mobilsamtal som registrerats – något som kraftigt dementerats av norska myndigheter. Enligt chefen för norska underrättelsetjänsten handlar det i stället om samtal i Afghanistan som de själva samlat in och delat med sig av till sina amerikanska kolleger.

I en intervju för Dagens Nyheter säger Glenn Greenwald att det finns ytterligare dokument som styrker hans tolkning av vilka samtal som registrerades.

– Påståendet från chefen för den norska underrättelsetjänsten om vilka som var målet för registreringen är helt annorlunda än vad som står i NSA:s egna dokument. Jag tror att de (norska myndigheterna) kommer att bli tvungna att förklara den stora skillnaden, säger Glenn Greenwald.

Frilansjournalisten Glenn Greenwald, som är baserad i Rio de Janeiro, har de senaste månaderna gjort en hel rad avslöjanden om NSA:s omfattande övervakningsprogram.

Enligt Glenn Greenwald kommer det snart att publiceras mer uppgifter om övervakningen i Norge.

Han säger att dokument tydligt visar att det handlar om övervakning som är riktad mot Norge och det norska folket.

– Jag vet inte om NSA sagt till den norska underrättelsechefen vad dokumenten visar och att han bara upprepar det.

– Är han felinformerad, är han förvirrad eller ljugar han? Jag vet inte, säger Glenn Greenwald.

Svenska FRA har också granskat de dokument som Greenwald publicerat i den norska tidningen Dagbladet.

– Det vi konstaterade var att det här är data som är inhämtade i ett kris- eller krigsområde, säger Fredrik Wallin signalspaningsexpert och talesperson på FRA.

Enligt Fredrik Wallin visar deras analys att de registrerade telefonsamtalen sannolikt kommer från Afghanistan.

– Det finns en del detaljer i datan som framgår av de här dokumenten som gör att man kan säga det. Sen vill jag inte gå in på exakt vad det är men eftersom vi själva håller på med signalspaning så kan vi säga det, säger Fredrik Wallin.

Glenn Greenwald menar att det är orimligt att samtalen i NSA-dokumentet som kallas ”Norway last 30 days” skulle komma från Afghanistan.

– Om man tänker på det så vore det löjligt att NSA skulle vara beroende av Norge för att samla in telefonsamtal i Afghanistan eftersom

NSA och USA:s regering ockuperar Afghanistan och har så gjort i många år. Och de äger telekommunikationssystemet i Afghanistan, säger Glenn Greenwald.

Just nu förbereder han en artikel med nya avslöjanden om övervakningen i Norge.

Enligt Greenwald kommer dokumenten att publiceras de närmaste dagarna.

Mattias Carlsson mattias.carlsson@dn.se

Kristoffer Örstadius kristoffer.orstadius@dn.se

Claus Blok Thomsen “

“Jobbade på The Guardian

46-årige Glenn Greenwald var tidigare journalist och krönikör på den brittiska tidningen The Guardian. Han är nu frilansjournalist med bas i Brasilien.

Den 1 juni år träffade han visselblåsaren Edward Snowden på ett hotell i Hongkong. Snowden som tidigare arbetat åt den amerikanska underrättelseorganisationen NSA överlämnade då tiotusentals dokument om USA:s massövervakning av telefon- och internettrafik världen över.

De senaste månaderna har Glenn Greenwald i rad avslöjande artiklar visat omfattningen av USA:s och deras allierades övervakningsprogram. “

DN 21 nov 2013 : Debatt. Øyvind Strømme bemöter Henrik Arnstads artikel om Norges nya regering.

“Bara SD tjänar på sprickan mellan Norge och Sverige”

Svinesundsbron över Svinesund som utgör gräns mellan Sverige och Norge. Foto: Adam Ihse / TT

“Å ena sidan det fega Sverige, å andra sidan det rasistiska Norge? Det politiska samtalet mellan grannländerna har hårdnat. Men det är en slapp debatt, full av vrågbilder, skriver norske författaren Øyvind Strømme. “

“Jag har bestämt hamnat på fel klot! Här är så underligt”, skrev den norske diktaren Sigbjørn Obstfelder på 1890-talet. När jag läser somliga svenska analyser av Norge för jag precis den känslan själv.

Den 14 oktober publicerade journalisten och författaren Henrik Arnstad en essä i Dagens Nyheter, där han beskrev det norska Fremskrittspartiets medverkan i en norsk regering som ”en mörk händelse i Europas historia” och som en utveckling som ”riskerar att sprida sig

internationellt”, genom att traditionella högerpartier ”kan få ökade impulser att inkludera högerextrema och neofascistiska partier för att erhålla parlamentarisk majoritet”.

Vidare skrev Arnstad att den norske terroristen Anders Behring Breivik fick sin politiska identitet och skolning i det ”rasistiska och populistiska Fremskrittspartiet”, och han uttrycker förvåning över att många i Norge har reagerat på att ”hela världen” kallar partiet ett Breivik-parti. Hur kan detta förstås? undrar Arnstad. Svaret tyder på att han inte förstår allting. Han omtalar Fremskrittspartiet (Frp) som delvist fascisto-idiskt – han har dämpat sig sedan han i en nätintervju tidigare i år beskrev partiet som ”världens största neofascistiska parti” (DN 28/1), och slår också fast att islamhatet finns i Sosialistisk Venstreparti (SV).

Det norska samhällsklimatet är rätt och slätt unikt, skriver Arnstad, i jämförelse med situationen i de flesta EU-länder. Han drar likväl paralleller till två EU-länder, till ”den antidemokratiska utvecklingen i Ungern” och till det tydligt fascistiska partiet Gyllene gryning i Grekland: ”Men vilken kan effekten bli i Europa när en sådan process påbörjas i ett nordiskt land”, frågar han. När man läser Arnstads artikel får man på det hela taget känslan av att Norge befinner sig i ett slags halvfascistiskt mörker.

Det finns milt sagt en del att bena ut. Påståendet att Breivik fick sin politiska skolning i Fremskrittspartiet är märkligt. Javisst, han var medlem i partiet. Han lämnade det också, flera år före terrorattentaten. Sin ideologiska motivation till dessa fann han på nätet, i hög grad inom den självutnämnda ”kontrajihadismen”, en rörelse som står minst lika stark i Sverige som i Norge. Fremskrittspartiet kan man kritisera för mycket, bland annat för det jag i boken ”Det mörka nätet” kallar för en ”banalisering” av extrem retorik. Bruket av ordet ”smyglislamisering”, som centrala Frp-politiker har beklagat och andra vägrat att beklaga, är ett bra exempel. Att nämna Frp i samma andetag som

Gyllene gryning är emellertid rent och skärt vanvett. Att Arnstad desutom tycks ignorera att ett grundläggande drag hos fascismen, enligt Roger Griffins definition – som han själv utgår ifrån – är att den är revolutionär, är frapperande. Det leder också till en del märkliga resultat: i den omnämnda intervjun blev alltså Frp utnämnda till möjliga nyfascister, medan det underströks som viktigt att Franco *inte* var fascist.

Tillsammans med Kristin Clemet och Ketil Raknes skrev jag ett svar på Arnstads artikel. Det var ett inlägg författat av tre personer med mycket olika politiska utgångspunkter: Clemet är chef för den borgerliga tankesmedjan Civita och tidigare minister för Høyre, Raknes är tidigare statssekreterare för SV. Själv är jag journalist och författare med högerextremism och -extremism som specialfält, men också medlem i det norska Miljøpartiet. Vi är inte överens om allt. Men i detta var vi eniga: i vårt inlägg påpekade vi bland annat att Arnstad i sin kritik av Civitas Pål Veiden hade ägnat sig åt rena felciteringar, att hans läsning av SV:s förslag om uppsökande arbete för att få fler invandrarkvinnor in på arbetsmarknaden som ett uttryck för islamhat var direkt absurd, samt att Arnstad skapar bilden av en konflikt som inte existerar.

Vi tog kontakt med DN, fick efterhand besked om att texten var för lång, fick den nedkortad och ordnade med översättning till svenska. Men veckorna gick. En månad efter det att Arnstads text publicerats i Dagens Nyheter gav vi upp. Artikelns publicerades i stället på Civitas hemsida. Här är det lite svårt att förstå DN:s redaktionella värderingar. Om inte annat så borde Civita ha fått svara på Arnstads grova anklagelser om att de förfäktar ”hat mot romer”.

I Norge är det långtifrån få som uppfattar det hela som ett utslag av ett svenskt debattklimat där kritiska perspektiv på invandringens omfattning är tabuiserade, och där man ser högerextremism bakom varje

buske. Kanske finns det några svenskar som känner sig grundligt missförstådda nu? Ni är inte ensamma. Under det senaste året har vi i Norge sett en uppsjö påståenden om Norge och norskt kulturliv som vi har uppfattat som – tja – ganska märkliga.

Två exempel i januari var mest att skratta åt. Då hävdade Aftonbladets Martin Aagård att det var en viktig poäng att den norska journalisten Jon Hustads angrepp på vår dåvarande kulturminister Hadia Tajik – ”Ikkje min kulturminister” – var skrivet på det ”påhittade språket ’nynorska’”. Nynorskan beskrevs som ett utslag av ren nationalism, och som ett försök att hitta en norsk kultur som egentligen inte fanns. Något ligger det förstås i detta: nynorskan är ett språk grundat i norska dialekter, menat som en motvikt till det danska riksmålet (i dag: bokmål), och detta på nationalromantikens tid. Men det är också mitt modersmål, det skriftspråk som ligger närmast min dialekt, och – detta missade Aagård – språket som vestlänningen Hadia Tajik skriver på. Att även rikssvenskan, och för den delen andra språk, är påhittad verkar dessutom ha gått Aagård helt förbi.

Det blev värre. Med utgångspunkt i judeförföljelserna under ockupationen hävdade Aagård att den norska kulturen är byggd på ”deportationer och blod” men att den inte är särskilt livskraftig, med en hänvisning till det påstått fattiga nynorska kulturlivet och till den ”ohyggligt tråkige” dramatiker Jon Fosse. Alltihop från nynorskan till de norska judarnas Holocaust till ”det extrema norska kulturklimatet” blandades till en enda soppa. I Norge ledde det till att mängder av befogad kritik mot Jon Hustads angrepp på kulturministern drunknade i ljudet av högröstad skepsis inför ”svenskarnas” bild av Norge. Att vi nästan samtidigt fick höra från den svenska teaterregissören Sofia Jupither att Thorbjørn Egners populära pjäs för barn ”Folk och rövare i Kamomilla stad” är direkt skadlig för barn, hjälpte inte direkt. Hon

beskrev pjäsen som kvinnofientlig, utan mångfald och ”skrämmande lik den högerextrema retoriken”.

Att Egner var något av en anarkist och att pjäsen är inspirerad av hans resor i Algeriet och Marocko hade hon uppenbarligen missat. Att den gamle kloke Tobias i tornet kan tolkas som en muezzin i sin minaret? Hon skulle bara veta!

”Sverige” blev ett skämt. Varje gång en svensk sa något man tyckte var lite korkat gjordes detta till en poäng om Sverige som nation. En högerradikal blogg påstod att en svensk akademiker hade kallat en norsk bok om vedhuggning för rasistisk. Det togs på allvar och hamnade så småningom i medierna. Det är inte en berättelse om det norska kulturklimatet. Det är en berättelse om intellektuell slapphet i mötet med ett grannland.

Men det gäller inte bara norrmän. Då Ehsan Fadakar i Aftonbladet nyligen gick till stenhårt angrepp på Norge, igen med en dyster bild som det är svårt att känna igen sig i, hade åtminstone lite rätt: Norrmän är själviska. Svenskar är – å andra sidan – självgoda. Egentligen har vi mycket gemensamt.

En av de saker vi har gemensamt är dessvärre att både rasism och främlingsrädsla, för att inte tala om kvinnoförakt, är en del av den politiska verkligheten. Visserligen visar flera studier att främlingsräds-
lan ligger på en låg nivå i Sverige, jämfört med de flesta europeiska länderna - inklusive Norge. Men samtidigt är det Sverige – inte Norge – som har den mest aktiva högerextrema scenen. Det fick vi senast demonstrerat då den nazistiska gruppen Svenska motståndsrörelsen (SMR) demonstrerade i Stockholm tidigare i november. Senaste gången något motsvarande skedde i Norge var i mars 2012. Då marscherade SMR:s norska förgrening, kallad Den norske motstandsbevegelsen, i Trondheim. Det blev bråk med motdemonstranter. Ett tjugotal nynazister arresterades. Med ett par undantag hade de en sak

gemensam: de var svenskar.

Den intellektuella slappheten leder till att många svenskar tror att det är Sverigedemokraterna de ser när Fremskrittspartiet hamnat i regeringen, trots att det förra är ett högerradikalt parti med rötter i ren och skär högerextremism, medan det senare är ett högerpopulistiskt parti med rötter i en skatteprotest. När det faktum att Frp hamnar i regeringen uppfattas som att Norge är på väg in i det fascistoida, är det nödvändigt att säga ifrån. Tro mig: jag skulle hellre använda tiden till att kritisera dem.

Men detta är inte det värsta. För vem tjänar på att svensk debatt uppfattas – med rätta eller ej – som stängd, som tabupräglad? Vem tjänar på att även ett relativt moderat högerpopulistiskt parti som Frp möts av rop om att ”vargen kommer”? Jag tror jag vet. Det är det Jimmie Åkesson som gör.

Øyvind Strømmen

Övers. från norska Jonas Thente.

Øyvind Strømmen är författare och nyhetsredaktör för Hate Speech International. “

Island

DN 30 okt 2013: Island.

“Historien kan ifrågasättas – inte vreden”

“De starka tar vad de vill ha, de svaga utstår det de måste”. Den grekiske historikern Thukydides citerades tidigt under den isländske professorn Hannes H Gissurarsons framträdande på Timbro i Stockholm.

Gissurarson är en intressant person på Island. Synnerligen liberal ingick han i de cirklar som ofta fått skulden för bankhaveriet 2008. Alltså kretsen kring de båda förra premiärministrarna Davíð Oddsson och Geir Haarde – den senare åtalad för sitt agerande vid finanskollapsen.

På tisdagen talade Gissurarson under rubriken ”När krisen sänkte Island – drogs kapitalismen med i fallet?”. Hans svar är, föga förvånande, nej. Mer överraskande är hans tolkning av kraschen.

Regeringen Oddsson, som satt 1991–2004, genomförde ett antal ”nyliberala” reformer, som skattesänkningar och avregleringar. Dessa pekas ofta ut som huvudorsak till kollapsen, men enligt Gissurarson var de nödvändiga och kloka. Så kloka att de gav Island högsta kreditbetyg – vilket gjorde det lätt för landets banker att låna. Paradoxalt nog skulle alltså bubblan bero på att ekonomin hade blivit extremt stabil.

Han avfärdar också andra vedertagna förklaringar till kraschen. För stor banksektor? Inte större än i till exempel Schweiz och Belgien. Ansvarslösa bankchefer? Inte värre än hos andra.

Så varför kraschade Island hårdast av alla? Framför allt för att omvärlden svek: USA och Storbritannien stöttade banksystemen i länder som Sverige och Schweiz – medan brittena till och med satte Island på en terrorlista.

Man måste inte köpa Hannes H Gissurarsons historieskrivning. Men det är svårt att bortse från den vrede som fortfarande kokar i bakgrunden, hos honom och många andra islänningar. Vi var små, utsatta och beroende av omvärlden – som i stället utnyttjade vår svaghet. Det är samma vrede som, befogad eller inte, i dag kokar främst i Grekland.

Exemplet Island visar att det är bra att ha allierade – de nordiska länderna skulle tjäna på större sammanhållning i finansiella orostider. Det visar också att om de starka alltid tar vad de vill ha kan det dröja innan de svaga förlåter vad de upplever sig ha tvingats utstå.

Erik Helmerson erik.helmerson@dn.se “

England

DN 7 nov 2013 Storbritannien.

“Nöden växer – ännu fler beroende av mathjälp”

“DN i Coventry. Högre el- och matpriser och tuffare bidragspolitik gör att allt fler briter behöver hjälp för att få mat för dagen. För sjukskrivna Heather Cresswell blev situationen akut när alla hennes bidrag drogs in.”

“Hade de siffror som Gavin Kibble rabblar handlat om ett företag skulle det ha varit en fantastisk tillväxt i ett Storbritannien som har gått igenom en djup kris. Men den förre finanschefen för ett multinationellt företag lämnade näringslivet 2009.

Nu driver han Coventry Foodbank, en ideell organisation som delar ut mat till behövande, och expansionen har gått fort. De tre ställen han öppnade det första året 2011 har växt till 13 och han räknar med att vara uppe i 18 om några år.

– Mat har blivit en bristvara för många. Det är inte ovanligt att äta bara ett mål mat om dagen.

Vi träffas i Coventry Foodbanks kylslagna kontor på bottenvåningen av ett betonggrått höghus i sydöstra Coventry. Gavin Kibble bär grön fleecetröja och ett lapptäcke av skänkta heltäckningsmattor dekorerar golvet efter en översvämning. Härifrån administrerar han med fyra anställda utdelningen av mat, som sker i samarbete med det nationella nätverket Trussell Trust foodbanks.

I Coventry väntas man ge mat till 16 000 människor i år, mer än en fördubbling jämfört med förra året.

Och trenden är likadan över hela landet. Trussell Trust foodbanks, som samarbetar med kyrkor, delade ut mat till 355 000 briter april till september i år. Det är en tredubbling jämfört med året innan.

– Nivån på matfattighet i Storbritannien är inte acceptabel. Det är skandalöst och skapar stor nöd för tusentals hushåll, sade deras ordförande Chris Mould när de nya siffrorna presenterades.

Det som framför allt gjort livet tuffare för många briter är stigande kostnader för mat och energi, ett restriktivare bidragssystem och stagnerande löner. Utvecklingen har satt kniven mot strupen för låginkomsttagare, sjuka och arbetslösa.

En av dem är fyrbarnsmamman Heather Cresswell. Hon sitter inne på Hope Center, ett av utskänkingsställen, och fingrar på en röd biljett som ska ge henne mat för tre dagar.

– Det är tufft, ofta ger jag mat till barnen och hoppar över själv. I vinter kan vi få välja mellan att äta och att ha värmen på inne, säger hon.

Heather Cresswell är sjukskriven och har kommit till Hope Center sedan hennes senaste utbetalning drogs in efter att hon missat en läkartid. En sådan miss gör numera att alla bidrag dras in, enligt Jan, familje- och barnarbetare, som följt med som stöd.

– Det som händer är inte bara en ökning av levnadskostnader. Jag märker att bidrag dras in och försenas. Det är löjligt hur alla bidrag dras in bara för att någon med hälso-problem har missat en läkartid, säger hon.

Jan ska hjälpa Heather att överklaga. Men under tiden får hon lita till välgörenhet. Så är det för många, försenade eller indragna bidrag gör att situationen blir akut. Den röda biljetten får de av sociala myndigheter, läkare eller arbetsförmedling, som ett sorts bevis på att

de är i behov.

Heather Cresswell lever på tolv pund, runt 120 kronor, om dagen. Hon förstår att välfärdsystemet blivit tuffare för att stävja missbruk av bidragssystemet och få fler ut i arbete.

– Men just nu är jag inte förmögen att arbeta och oroar mig inför vintern. Reformerna kan slå snett.

Stämningen är lugn inne på Hope Center. De som anländer får en nummerbricka för att undvika bråk när utdelningen börjar klockan två. Gavin Kibble och några volontärer går runt och frågar om id-kort och går igenom vad de väntande behöver. De får berätta om de föredrar pasta eller ris, kaffe eller te och så vidare.

Maten är ett resultat av välgörenhet och hårt volontärarbete. Varje dag står volontärer utanför mat-affärer och presenterar en shoppinglista över vad de behöver och hoppas att kunderna ska bidra – alltså att de ska köpa varor som de sedan skänker till volontärerna.

I snitt samlas 600–700 kilo mat in per dag i Coventry. ”Keep calm and feed Coventry” står det på lagerchefen Mitch Brooks t-tröja. Han är stolt över det jobb han och volontärerna gör varje dag.

Oppositionspartiet Labour kallar det ökande behovet för ett misslyckande för regeringen. Men Gavin Kibble ser inte bara nackdelar med att välgörenhet tar över.

– Förut kände alla på en gata varandra och skulle hjälpa till om någon granne hamnade i krisläge. Det är något vi har förlorat men nu kan tas tillbaka, vi kan gemensamt hjälpa varandra.

Samtidigt är många i Storbritannien blinda inför hur en del har det, enligt Gavin Kibble.

– Mina vänner förstår inte vad folk går igenom och jag tror det är likadant med många som sitter i regeringen. Jag hörde att någon i regeringen sade att de som går till matbanker har hamnat där på grund av misstag som de har gjort. Så kan det vara, men det är vårt ansvar som samhälle att lyfta männi-skor som fallit.

Gavin Kibble kunde aldrig föreställa sig att verksamheten skulle växa så kraftigt. Hittills har hans matbanker mättat 29 000 munnar i Coventry.

Marianne Björklund marianne.bjorklund@dn.se “

“Fakta. Läget i Europa

”Underklassen” ökar på bekostnad av medelklassen – hundratusentals människor är beroende av välgörenhet. Röda korset har nästan fördubblat sin mathjälp i Europa sedan 2009. I Spanien delades mer än en miljon portioner ut förra året.

De senaste årens ekonomiska kris har gjort miljontals människor i Europa beroende av mathjälp, visar en stor sammanställning som Röda korset har gjort. Värst drabbade är länder i söder som Rumänien, Spanien och Portugal men även i Tyskland, Frankrike och Österrike är hundratusentals människor beroende av hjälp.

Den färskta rapporten ”Tänk annorlunda” visar att de fattiga blir allt fattigare. Enligt Röda korset växer ”underklassen” på bekostnad av medelklassen. I Rumänien, Serbien och Tjeckien har medelklassen minskat från 20 procent av befolkningen till 10 procent. I Tyskland har 5,5 miljoner människor halkat ur medelklassen.

Att ha ett jobb är inte längre någon garanti för att ha råd att äta sig mätt. Bland dem som får mathjälp av Röda korset finns ett växande

antal ”vanliga” familjer som inte klarar sitt dagliga uppehälle. I Frankrike har en av fyra som måste söka hjälp arbete.

Mia Holmgren

Sifferfakta. Matutdelning

355 892 personer delade Trussell Trust foodbanks ut mat till från april till september i år i Storbritannien.

113 570 personer fick mat under samma period förra året.

3 nya matutdelningsställen öppnar i snitt per vecka. Totalt har Trussell Trust foodbanks över 400 matutdelningscentrum i Storbritannien.

44 % av de som gick till Coventrys matbanker 2012 gjorde det på grund av förändringar eller förseningar i utbetalning av bidrag. Enligt en undersökning i samarbete med Warwick universitet hade 75 procent påverkats av ökade mat- och energikostnader.

75 % sade att de regelbundet hoppade över mer än två mål mat i veckan.

500 000 arbetslösa nekades arbetslöshetsersättning mellan oktober 2012 och samma månad 2013. Det är en ökning med 6 procent jämfört med motsvarande period förra året, enligt en rapport från arbets- och pensionsdepartementet och kan ses som en följd av hårdare regler som infördes 22 oktober 2012.

Marianne Björklund “

Irland.

DN 15 nov 2013 : Eurokrisen.

“Irländarna tar sig ur krisen”

“Bryssel. Irland blir det första krislandet som tar sig ut ur eurokrisen. Regeringen tackade nej till nya lånegarantier från Europeiska centralbanken och ska nu klara sig på egen hand på de internationella finansmarknaderna. “

“Ett par timmar innan euroländernas finansministrar och centralbankschefer samlades på torsdagen för att granska utvecklingen i krisländerna kallade den irländska regeringen in parlamentet för att ge sitt besked.

– Irland kommer att lämna EU:s och IMF:s låneprogram nästa månad och det blir ett definitivt slut, sade premiärminister Enda Kenny.

Irland har sammanlagt fått 85 miljarder euro i lån från EU och Internationella valutafonden under de senaste åren för att klara den akuta finanskrisen. Det programmet löpte ut i förra veckan, och bland annat Europeiska centralbankens chef Mario Draghi har erbjudit Irland extra lånegarantier som skydd om finansmarknaderna skulle driva upp räntorna igen. De kommande tre åren beräknas Irland behöva låna 53 miljarder euro.

Men regeringen tackade nej till erbjudandet och premiärminister Kenny talade om Irland som ”ett självständigt land” igen.

ECB-chefen Mario Draghi gratulerade Irland och uttalade sitt förtroende för att regeringen skulle klara det.

Finansmarknadens räntor för irländska statspapper ligger nu på drygt 3 procent och finansminister Michael Noonan sade att det här är rätt läge att börja låna.

Irland har dock många år av tuff ekonomisk politik framför sig. Budgetunderskottet är över 8 procent av BNP, att jämföra med EU:s krav på högst 3 procent. Statsskulden är uppe i 117 procent, mot EU-kravet på högst 60 procent av BNP.

Henrik Brors henrik.brors@dn.se “

DN 16 nov 2013 : Irland.

“Försten ut från euroakuten”

“Symboliken var i högsta grad avsiktlig. När Irlands regering berättade att landet snart lämnar EU:s räddningsprogram efter tre år skedde det inför det egna parlamentet, inte efter något möte i Bryssel. En självständighetsförklaring, helt enkelt.

Hela eurozonen hoppas också på signalverkan: det går att ta sig ur en finanskris. I januari är även Spanien, som har fått hjälp med klena banker, färdigt med sitt paket.

Den keltiska tigern väckte en gång beundran. Men den låga räntan i valutaunionen ledde till överhettning, lönerna rusade, politiker och bankirer blev fartblinda. Lehmankraschen spräckte den väldiga fastighetsbubblan och sänkte Irlands banker. Här begicks ett grovt misstag när regeringen utfärdade en totalgaranti för alla deras kreditgivare.

Skattebetalarna tog smällen, och så ville EU-kommissionen och centralbanken ECB ha det på den tiden. Nästa gång står aktieägare och obligationsinnehavare först i kön.

Sammanlagt har Irland fått 67,5 miljarder euro i nödlån. Sedan 2008 har dessutom skattehöjningar och nedskärningar värda 28 miljarder genomförts. Åtstramningarna har varit brutala. Nästa år väntas dock tillväxt nära 2 procent. Konkurrenskraften är god och fastighetspriserna har vänt uppåt ur djupet.

Irland anser sig kunna avstå från nya lånegarantier från ECB, och slipper därmed de hårda villkoren. Statsobligationsräntan är nere på hanterbar nivå och en nationell buffert finns redan. Investerarnas förtroende verkar vara återställt.

Risker saknas inte. ECB:s stresstester nästa år kan avslöja fler hål i irländska banker, även om regeringen bör ha garderat sig mot överraskningar. De senaste tillväxtsiffrorna för resten av eurozonen var också en besvikelse, vilket kan hämma irländsk export.

Och euroländerna grälar vidare om bankunionen. Tyskland vill inte betala för någon kollektivisering av andras problem och håller fast vid att räddningsfonden ESM bara ska ge stöd till länder, inte direkt till banker.

Exemplet Irland visar faran. När en bankkrasch knäcker en liten statskassa sprider sig verkningarna, vad tyskarna än önskar.

Kvar på akuten finns dessutom Portugal och Cypern, samt givetvis Grekland vars räddning ingen kan garantera. Eurokrisen är inte över.

Gunnar Jonsson gunnar.jonsson@dn.se “

Frankrike

DN 16 nov 2013 : EU:s ekonomiska kris.

“Varningslamporna lyser för Frankrike”

“Analys. Bryssel. Europas ekonomier står och trampar runt noll-strecket efter fem års finanskris, och omvärlden varnar för att stormakter som Frankrike och Italien rasar i konkurrenskraft.”

“EU-kommissionen har fått nya maktmedel att styra över euroländerna, men den tassar försiktigt fram för att inte förvärpa politiska kriser.

EU:s finanskommissionär Olli Rehn har haft fast abonnemang på talarstolen i kommissionens pressrum de senaste två veckorna när han lagt fram rapport efter rapport om de ekonomiska utsikterna, om ländernas ekonomier, om ländernas budgetar. Han har försökt anslå en positiv ton och talat om ”vändpunkt” och ”återhämtning”, men i rapporterna har tonläget varit betydligt dystrare.

Medan USA skjuter fart efter krisen backar euroländerna även i år, och EU-kommissionen har tvingats skriva ned sina redan tidigare låga siffror om kommande år.

Det största orosmolnet hänger över EU:s näst största ekonomi, Frankrike. Trots att president François Hollande har en stor majoritet i parlamentet och gick till val på snabba reformer för att få i gång tillväxten backade ekonomin under det tredje kvartalet och arbetslösheten nådde en ny rekordnivå på över 11 procent.

Flera av EU-kommissionens varningslampor lyser rött – försämrade konkurrenskraft, minskande exportandelar, sjunkande lönsamhet, dålig innovationsförmåga och stelbent arbetsmarknad.

Industriländernas samarbetsorgan OECD, med säte i Paris, var ännu brutalare i sin 87-sidiga rapport om Frankrike i veckan. ”Under flera år har många EU-länder genomfört omfattande ekonomiska reformer. Men inte Frankrike”, pekar OECD på och konstaterar att landet släpar långt efter övrigt Europa.

Lönekostnaderna ligger 80 procent över genomsnittet i industriländerna och den stora offentliga sektorn beskrivs som en ”tusenblads-tårta” av lager på lager av byråkrater på statlig, regional och lokal nivå. OECD efterlyser avregleringar och sänkta skatter.

Men president Hollande vann valet på höjda skatter och är i dag närmast handlingsförlamad av splittringen i sitt Socialistparti.

I EU:s tredje största ekonomi, Italien, är den politiska beslutsförmågan om möjligt än värre. Ekonomin väntas backa med nära 2 procent i år och vänsterhöger-regeringen kan falla samman vilken dag som helst.

När EU-kommissionen på fredagen för första gången presenterade sin granskning av budgetarna för 2014 från EU-länder som inte uppfyller underskottsmålen fick inte någon regering bakläxa av Olli Rehn, men han hotade med böter om reformer inte genomförs.

Henrik Brors henrik.brors@dn.se “

“Fakta. EU-kommissionens granskning av regeringarnas budget-förslag

Spanien, Malta

Kommer troligen inte att klara de krav som EU:s finansministrar ställt upp för sänkta budgetunderskott. Det krävs åtgärder.

Italien, Finland

Riskerar stigande statsskuld över EU-kraven. Det krävs åtgärder.

Frankrike, Nederländerna, Slovenien

För stora budgetunderskott. Budgetförslag kan uppfylla målen, men marginalerna är mycket små. Strukturreformer krävs.

Polen

Har inte genomfört EU:s krav att minska underskottet och bör därför sättas under särskild granskning.

Sverige

Svenska regeringens budgetplaner ingår inte i granskningen eftersom budgetunderskott och statsskuld inte överstiger EU:s krav.”

DN 20 nov 2013 . Frankrike.

“Familjefirman Le Pen vinnare i kaos”

“Paris. Frankrikes president François Hollande tampas med dagliga missnöjesdemonstrationer. Högerextrema Nationella fronten, Europas mest inflytelserika parti inom den växande extremhögern ser ut att bli vinnaren på kaoset. “

“– Regeringen har skapat så mycket splittring och lidande att det råder revoltstämning överallt! Det är inte Nationella frontens fel, sa Marine Le Pen, ledare för den franska extrem-högern i förra veckan.

Det var kort efter att flera medlemmar ur hennes parti hade gripits på paradavenyn Champs-Élysées. När presidentens kortege åkte förbi dem för att lägga en krans på den okände soldatens grav till minne av freden i det första världskriget möttes statschefen av burop och glåpord.

François Hollandes popularitetssiffror är de lägsta någon fransk statschef har haft sedan 1958.

Knappt var femte fransmän stöder honom. Ändå chockade det många att presidenten möttes av glåpord under en nationell minneshögtid.

Marine Le Pen fördömde buropen. Men många iakttagare menar att extremhögern skaffat sig en ny strategi: ministrarna och statschefen ska inte kunna visa sig någonstans i Frankrike utan att mötas av missnöjesyttringar.

När till exempel ilskna lastbilschaufförer river ned betalstationer i Bretagne i protest mot Hollandes nya skatter anklagas extremhögern för att ha infiltrerat proteströrelsen.

Samma mönster går igen vecka efter vecka i Frankrike. Missnöje med rötter i krisen urartar i demonstrationer – och Front National

surfar på vågen som den folkliga ilskans enda vinnare, enligt en enig kår av opinionsundersökare.

Ju mer impopulär François Hollande blir, desto mer uppskattad tycks Marine Le Pen bli. Speciellt då den klassiska högern slits av inbördes splittringar och är otydlig i sitt budskap.

I en av höstens mest omtalade undersökningar visade det sig att Nationella fronten nu har blivit Frankrikes största parti, framför både Socialistpartiet och det konservativa UMP. Det ändrar allt i det franska valsystemet där det både i lokalval som i presidentval gäller att kvalificera sig till final genom att slå ut motståndarna.

Därför vill Marine Le Pen smida medan järnet är glödhett. Sedan en månad reser hon Europa runt för att försöka skapa en ny allians mellan olika europeiska populistpartier inför nästa års EU-parlamentsval.

Efter att ha diskuterat med Sverigedemokraterna i Stockholm var hon i Nederländerna och förhandlade med Gert Wilders populistparti, PVV.

Målet är att i maj 2014 ha en grupp med minst 25 EU-parlamentariker från sju länder för att kunna bilda en egen parlamentsgrupp med utökad talartid och större resurser.

– Jag vill vända ryggen åt alla rörelser som inte ligger på samma linje som vi, som inte är seriösa nog. Jag vill arbeta med trovärdiga och framstående partier, sa Marine Le Pen under sitt besök i Nederländerna.

Den som hon därmed – delvis – vänder ryggen åt är sin egen far, Jean-Marie Le Pen som grundade partiet 1972. Under hans tid som parti-ledare odlades en provokativ och aggressiv stil. Antisemitism och rasism var en röd tråd i budskapen. I dag vill dottern, som ärvde partiet 2011, lägga tyngdpunkten på EU-skepsis och antiglobalisering.

Samtidigt är hon medveten om att varumärket Le Pen alltid kommer att dofta politisk krutrök. Och hon kommer alltid att vara pappas dotter.

Men Marine Le Pen vill också bredda rekryteringen av framtidens lokalpolitiker. I nyinrättade kurser utbildas de nya kandidaterna på löpande band i kommunal styrning, offentlig rätt och mediehantering.

Allt med siktet på att utöva den makt som de än så länge bara har i opinionsundersökningar.

Magnus Falkehed magnus@falkehed.com “

“Fadern Barnbarnet Dottern

Jean-Marie Le Pen, 84 år, familjens överhuvud, hedersordförande.

Är äldste mannen i fransk politik, undantaget en ganska okänd senator från La Réunion. Som före detta fallskärms soldat från franska Indokina och kriget i Algeriet inledde han sin politiska karriär i en populiströrelse för småföretagare 1954 och blev invald i parlamentet vid 27 års ålder. Han lyckades från och med 1972 samla nostalgiker från nazikollaborationen med antigaullister från Algerietkriget med ultrakatoliker och allehanda skinnskallar under ett och samma tak.

Den politiska karriären är kantad av åtskilliga åtal för hets mot folkgrupp och antisemitism. 2002 överraskade han alla och gick till finalomgången i presidentvalet mot Jacques Chirac. Le Pen går troligen i pension 2014.

Marion Maréchal Le Pen, 23 år, barnbarn, ledamot i Nationalförsamlingen.

Hon inledde sin politiska bana med att gråta framför tv-kamerorna när hon inte kunde ge ett vederhäftigt svar på reporterns fråga. Sedan dess har även hon hårdnat.

Marion Maréchal Le Pen blev invald i Nationalförsamlingen 2012, yngst av alla.

Nu visar hon inte längre upp sig med de nyfascister som hon tidigare har figurerat på bild med. Häromveckan publicerade en journalist uppgiften att hennes far inte är hennes biologiska far – något som bara hennes närstående tidigare var införstådda med. Den politiskt fullständigt oväsentliga uppgiften lär göra henne ännu mer misstänksam mot folk utanför familjefirman Le Pen.

Marine Le Pen, 45, dotter, -partiledare.

Efter att ha tvekat att inleda en egen advokatkarriär blev hon ganska snabbt heltidsadvokat åt pappas parti. Togs under lång tid inte riktigt på allvar av hennes motståndare inom partiet, där hon var känd som ”nattklubbsdrottningen”.

Till skillnad mot den historiska kärnan inom partiet vill hon förvandla Nationella fronten till ett regeringsparti – utan att för den skull tappa stämpeln som magnet för proteströster.

Blev partiordförande 2011 och fick 18 procent i presidentvalets första omgång 2012. Hennes sambo Louis Aliot är viceord-förande.

Nationella fronten

Bildades 1972 av Jean-Marie Le Pen. Hans dotter Marine Le Pen tog över ordförandeposten 2011.

Partiet ökade kraftigt i popularitet under 1980-talet. I senaste presidentvalet fick Marine Le Pen 17,9 procent av rösterna. I senaste parlamentsvalet fick man 13,6 procent av rösterna. Partiet sitter också i Europaparlamentet.

I en opinionsmätning i oktober i år blev Nationella fronten största parti med 24 procent. Högerpartiet UMP fick 22 procent och president Hollandes socialistparti 19 procent.

I ett lokalval i Brignoles i Sydfrankrike gick partiets kandidat segrande med 54 procent av rösterna i oktober. “

DN 20 nov 2013 : Frankrike.

“En politiker med stark klankänsla”

“Paris. Nationella fronten vill bli ett rumsrent, stort europeiskt högerparti, men styrs fortfarande som en familjefirma.”

“När Marine Le Pen var åtta år exploderade en bomb riktad mot hennes familj. Bomben sprängde bort halva huset, men flickan, liksom resten av familjen, undkom med några smärre splitterskador.

– Det var då jag insåg att min familj inte var som vilken familj som helst, sa Marine Le Pen till DN vid ett möte i hennes valkrets i norra Frankrike under presidentvalkampanjen i fjol.

Hon kommer ofta tillbaka till bomben som ett sorts uppvaknande i ordets bokstavliga bemärkelse.

Efter föräldrarnas skilsmässa tydde sig Marine Le Pen till sin far som fick vårdnaden om barnen. Skilsmässan mellan Jean-Marie Le Pen och hans hustru 1984 blev dessutom allmängods. Jean-Marie Le Pen uppmanade sin ex-fru, Pierrette Lalanne att ta städjobb i stället för att kräva underhåll av sin ex-make. Då vek Marine Le Pens mamma ut sig naken i Playboy. Med en svabb och en städhink!

– Man föds och dör dotter till Le Pen. Han är mannen i mitt i liv. Han har gjort mig till den kvinna jag är, sa Marine Le Pen långt senare.

Hon har blivit en hårdhudad politiker med stark klankänsla. När hon gick juristlinjen gav hennes lärare i uppgift att analysera domstolsutslag mot hennes pappa, anklagad för hyllande av brott mot mänskligheten.

Än i dag bor hon tillsammans med pappa i familjens egendom i Saint-Cloud, en av Paris chica förorter. Pappa Le Pen ärvde det slottsluknande huset av en rik sympatisör som Jean-Marie Le Pen uppvaktade

flitigt på dödsbädden – för att sedan anklagas för att inte ens pryda graven med blommor.

Trots sina 85 år är Jean-Marie Le Pen fortfarande både EU-parlamentariker och regionalpolitiker i Provence.

Han är även hedersordförande i partiet efter att dottern blev dess ledare 2011. Det är mindre känt att han fortfarande är ordförande för ett litet mikroparti som heter Cotelec. Det är dit alla direkta partidonationer går.

Pappan har med andra ord gett den politiska makten till sin dotter men håller fortfarande i en avgörande del av partiets finanser.

Dotterns sambo, Louis Aliot, är nummer två i partihierarkin.

Jean-Marie Le Pens barnbarn, Marion Maréchal-Le Pen, 23 år, är en av partiets två parlamentariker i Nationalförsamlingen.

– I Nationella fronten arbetar ofta hela familjer ideellt. Därför blir det ofta att man träffas och umgås inom partiet, sa Marine Le Pen till DN.

Magnus Falkehed magnus@falkehed.com“

Tyskland

DN 21 okt 2013. Tyskland:

“Samförståndets makt”

“Det tyska valet i september gav ett motsägelsefullt resultat. Å ena sidan var det en stor framgång för förbundskansler Angela Merkels kristdemokratiska CDU och dess -bayerska syster CSU. Bara fem mandat fattades till egen majoritet. Å andra sidan klarade bara tre andra krafter 5-procentsspärren – socialdemokratiska SPD, De gröna och vänstertytterpartiet Die Linke – och de har alltså tillsammans flest platser i förbundsdagen.

SPD har svurit på att inte regera med Die Linke, arvtagaren till det östtyska kommunistpartiet som fyllts på med radikala socialister från väst. En stor koalition mellan krist- och socialdemokrater, som 2005–2009, såg därför tidigt ut som det realistiska alternativet. På söndagen sa också SPD:s konvent ja till att inleda regeringsförhandlingar med Merkel.

Det fanns en annan möjlighet, men De gröna drog sig förra veckan ur samtalen med CDU. Uppenbart fanns inte viljan. Fundamentalisterna fick styra valrörelsen, som färgades av skattehöjningar och moraliska pekfingrar i stället för miljö. Medelklassen i städerna gillade det inte, och valet blev ett rejält bakslag. Ett parti som lutar åt vänster, just förlorat en miljon röster och håller på att byta ut ledningen hade inte heller varit en idealisk koalitionspartner.

SPD gick också till val på en vänsterkurs med högre skatter, åtminstone för rika, och en lagstadgad minimilön. Utdelningen blev klen, en liten uppgång från katastrofen 2009. Tysklands stabila ekonomi och jämförelsevis låga arbetslöshet gjorde Merkel svår att angripa.

Egentligen har SPD:s medlemmar ingen lust alls med en stor koalition. De fyra tidigare åren med Merkel ledde till det sämsta valresultatet sedan andra världskriget.

Men ett nyval skulle den populära förbundskanslern sannolikt tjäna mest på. Opinionsmätningarna visar starkt stöd för en stor koalition, och SPD:s ordförande Sigmar Gabriel har att välja på att framstå som festförstörare – eller en vicekanslerpost. Andra i partiledningen knötade, men såg till slut logiken. Den utlovade medlemsomröstningen om regeringsavtalet lär också sluta med ett ja.

Merkel har uteslutit skattehöjningar, och SPD har övergett kravet. I gengäld får man säkert sin lagfästa minimilön, trots att Merkel helst skulle låta arbetsmarknadens parter förhandla fram den efter olika branschers förutsättningar. De stora ekonomiska forsknings-institutens gemensamma höstrapport varnade för att SPD:s modell hotar åtskilliga jobb, särskilt i östra Tyskland. Men något måste Gabriel få att skryta med.

Övriga ”oavvisliga” villkor från SPD är luddiga. Men partierna får exempelvis lätt att enas kring investeringar i infrastruktur och utbildning, även om nivån återstår att fastställa.

När det gäller Europa medför en stor koalition knappast några förändringar. Båda partierna månar om euron, men ingen tänker gå med på att kollektivera krisländernas skuldberg. SPD talar vagt om en europeisk strategi för tillväxt i stället för överdrivna åtstramningar, men ger inga detaljer. Under förra mandatperioden stod socialdemokraterna också bakom Merkels linje.

En stor koalition skulle ha 504 av 631 platser i förbundsdagen. Förbundsrådet, som består av representanter för delstaterna och som måste godkänna stora delar av lagstiftningen, blir inte heller något problem. Hade Merkel fått egen majoritet i valet hade hon däremot ändå tvingats förhandla med SPD.

Väljare tror ofta att blocköverskridande samarbeten är rätt medicin mot politiskt käbbel. Risker är att partierna blockerar varandra och att inget blir gjort. Skillnaden mellan dem blir än svårare att se. Tysklands federalism och konsensustradition underlättar. Men 2009 rasade SPD medan CDU också gjorde ett dåligt val. Samtliga partier utanför regeringen var stora vinnare.

SPD kan senare söka en ursäkt att lämna koalitionen till förmån för ett röd-röd-grönt experiment. Det vore ett instabilt högriskprojekt, och sådant ogillar tyskarna. Det vet partiet om.

DN 21/10 2013 “

DN 21 okt 2013: Tyskland:

“Regering kan vara klar till jul”

“Berlin. Socialdemokraternas partikonvent sa på söndagen ja till regeringsförhandlingar med Kristdemokraterna. En ny tysk regering kan komma till stånd före jul. “

“Söndagens beslut i Socialdemokraternas partikonvent var inte enhälligt. Av de 229 delegaterna från hela landet röstade 31 nej till att ta upp regelrätta regeringsförhandlingar med Kristdemokraterna (CDU). Om minoriteten fått bestämma hade Tyskland gått mot ett nyval.

På onsdag börjar förhandlingarna och de kommer att hålla på i flera veckor medan den gamla regeringen fungerar som expeditiönsminister.

Partierna var i samma situation efter valet för åtta år sedan. Då var dock utgångsläget ett annat, CDU och SPD hade kommit nästan jämställt i valet. Efter valet för fyra veckor sedan är CDU det stora partiet med 41,5 procent av väljarna bakom sig medan Socialdemokraterna (SPD) återigen gjorde ett svagt val och fick nöja sig med 25,7 procent.

För åtta år sedan fick SPD en rad tunga poster och ansvaret för utrikesdepartementet, finanserna och arbetsmarknaden. Samma utdelning kan man inte räkna med denna gång.

SPD har också sammanställt en katalog inför förhandlingarna som toppas av kravet på en lagstadgad minimilön på 8,50 euro (drygt 75 kronor).

Efter söndagens konvent trodde SPD-ordföranden Sigmar Gabriel att en regering kan bildas före jul. Det förutsätter att de cirka 470 000 SPD-medlemmarna godkänner förhandlingsresultatet. De har avgörandet i sina händer. Med tanke på att frågan om att bilda regering med CDU är så känslig har SPD-ledningen valt att låta medlemmarna avgöra.

Jan Lewenhagen jan.lewenhagen@dn.se “

DN 31 okt 2013: Avlyssningsskandalen.

“Tyskland förnekar olagligt spioneri i USA”

“Den tyska underrättelsetjänsten BND tillbakavisar påståendena från USA om att alla spionerar på alla. – Från den tyska ambassaden i Washington avlyssnas inga samtal, säger BND-chefen Gerhard Schindler. “

“I går anlände en tysk regeringsdelegation till Washington ledd av förbundskansler Angela Merkels utrikespolitiska rådgivare Christoph Heusgen.

Merkel och den amerikanske presidenten Barack Obama kom överens om Washingtonmötet vid det berömda telefonsamtalet i förra veckan då Merkel sade att hon misstänkte att hennes mobiltelefon blev avlyssnad av NSA.

Mötet ska inleda en dialog om hur länderna framöver ska umgås med varandra.

Den tyska delegationen mötte amerikanska kolleger som precis suttit i ett långt kongressförhör och inte visat någon ånger, utan snarare gått till motangrepp.

James Clapper, chef för CIA, NSA och de övriga amerikanska underrättelsetjänsterna, sade i förhören att alla spionerar på alla och det man framför allt vill veta är vad beslutsfattarna i olika länder tänker och vad de planerar att göra. Att samla in och analysera sådana uppgifter är det yttersta syftet med all underrättelseverksamhet.

– Det var det första jag fick lära mig när jag började i underrättelsetjänsten 1963, sade den 72-årige Clapper, utan att för den skull bekräfta att Merkel blivit avlyssnad.

Den tyske BND-chefen Gerhard Schindler förnekade dock för sin del att Tyskland skulle bedriva en olaglig spioneriverksamhet i USA och drog en parallell till misstankarna om att den amerikanska ambassaden i Berlin fungerar som en avlyssningscentral.

– Från den tyska ambassaden i Washington avlyssnas inga samtal, sade Schindler i går. BND-chefen ska även han resa till Washington inom kort.

NSA-chefen Keith Alexander gick också till motoffensiv i förhören och hävdade att journalisterna feltolkat det material som kommer från NSA-avhopparen Edward Snowden.

Som exempel tog Alexander de aktuella anklagelserna om att NSA avlyssnat miljontals telefonsamtal i samlat Italien, Frankrike och Spanien. Alexander sade att det var underrättelsetjänsterna i respektive land som samlat in materialet och gett det vidare till NSA för analys.

Inom kort ska Tyskland och Brasilien lämna in en gemensam resolution till FN:s utskott för mänskliga rättigheter där man uppmanar alla medlemsländer att se till att deras lagstiftning och praxis när det gäller övervakningen av privat kommunikation utomlands står i samklang med folkrätten.

Brasiliens president Dilma Rouseff ställde nyligen in ett USA-besök när det stod klart att hennes mejl lästes av NSA.

Jan Lewenhagen jan.lewenhagen@dn.se”

DN 29 okt 2013: NSA:s övervakning av Merkel.

“Skandalen kan få ut Tyskland på världsarenan”

“Analys. Berlin. Snart en vecka har gått sedan det blev känt att Angela Merkels mobiltelefon kan ha blivit avlyssnad. Ännu vet ingen hur affären kommer att gå till historien – om det blir som ett intermezzo med ett tidvis överdrivet tonläge eller som dagarna då Tyskland slutade att gå i USA:s ledband. “

“Med ”Merkelgate” har NSA-spioneriet fått ett mänskligt ansikte och blivit konkret. Affären sammanfaller också med kravet från olika håll på att Tyskland måste engagera sig mer världspolitiskt och ta ett större ansvar.

Västtyskland var de facto en amerikansk lydstat under det första decenniet efter andra världskriget och även om landet snabbt växte ut till en ekonomisk jätte fortsatte man att vara en dvärg på den världspolitiska arenan.

Förhållandet till USA präglades av skam, tacksamhet och beroende.

Skam för att två förödande världskrig startats i Berlin med USA på den andra sidan, tacksamhet för att USA inte minst efter det andra världskriget hjälpte till att få den tyska ekonomin på fötter och beroende eftersom Västtyskland hamnade i det kalla krigets brännpunkt och inte kunde hävda sin suveränitet på egen hand.

Skam, tacksamhetsskuld och beroende skapade förstås en viss ambivalens i förhållandet till USA, sådana känslor grumlar kärleken och skapar ett latent behov av frigörelse.

Amerikanarna måste också av och till ha förundrats över tyskarna – över västtyska intellektuella som uppenbarligen hade så svårt att upp-
röras över att en mur delade deras forna huvudstad och över de jättelika fredsdemonstrationerna mot USA:s medeldistansrobotar riktade

mot Sovjet, demonstrationer som fick S-kanslern Helmut Schmidt på fall.

Efter terrordåden den elfte september riktades misstrogn ögon ännu en gång mot Tyskland.

Muhammad Atta styrde det första planet mot World Trade Center. I två av de tre andra planen satt piloter som i likhet med Atta radikaliserats i Hamburg. Det hade skett framför ögonen på den tyska underrättelsetjänsten som inte kunde dra rätt slutsatser av de samtal man avlyssnade.

Den dåvarande kanslern Gerhard Schröder agerade ambivalent. Han utlovade amerikanarna ”oinskränkt solidaritet” efter elfte september och skickade trupper till Afghanistan. Han vägrade senare att medverka i Irakinvasionen, men under de här åren inledde NSA samtidigt ett nära samarbete med den tyska underrättelsetjänsten BND.

Sedan dess har USA försvagats, ekonomiskt och därmed också militärt.

Tyskland har gått motsatt väg och framstår i dag som den enda europeiska stormakten.

Tyskland har eurons öde sina händer och har samtidigt som kanske inget annat land i världen täta handelsförbindelser över hela jordklotet – med västvärlden inklusive USA, med Kina och Indien, med Brasilien, Ryssland och med Afrika.

Ändå är Tyskland fortfarande en utrikespolitisk dvärg.

En uppmaning kommer i dagarna från tankesmedjorna SWP i Berlin och Tyska Marshallfonden i Washington, som i den gemensamma skriften ”Ny makt, nytt ansvar” konstaterar att antingen är Tyskland med och formar världen tillsammans med andra aktörer eller inte alls, det finns inget mellanting. Författarna skriver att Tyskland måste investera i ”långfristiga förhållanden och kompromisser”.

Skriften tillkom innan NSA-affären blivit till Merkelgate, men det är möjligt att avlyssningsskandalen blir just den impuls som krävs för att

Tyskland ska våga sig ut på den världspolitiska arenan på allvar – säkert inte i direkt konfrontation med USA, men inte heller som ett bihang till stormakten.

Jan Lewenhagen jan.lewenhagen@dn.se “

“DN frågar. Hur påverkar avlyssningsaffären förhållandet mellan Tyskland och USA?”

Annie Burkhardt, 61 år, lärare och konstnär, Stuttgart: – Svårt att säga. Tror att både Tyskland och USA vill behålla ett vänskapligt förhållande. Naturligtvis är jag väldigt kritisk till det som hänt, att avlyssna varandra passar sig verkligen inte.

Elisabeth Niejahr, 48 år, journalist på Die Zeit: – Det är egentligen för tidigt att uttala sig, jag är osäker. Men om man går ut så hårt som Angela Merkel och kallar på den amerikanska ambassadören så är det svårt att senare agera som om ingenting hänt.

Peter Beuschlein, 44 år, byggnadsingenjör, Würzburg: – Negativt, särskilt med tanke på att det verkar som att Obama ljugit. På sikt kommer nog förhållandet att normaliseras eftersom det är så viktigt både ekonomiskt och historiskt.

Patrizia Rohmkopf, 43 år, logistiker, Homburg: – Om misstankarna stämmer är det allvarligt. Men jag tror att man reder upp det. Vi har inte råd att riskera det goda förhållandet till USA. Vi är fortfarande krigets förlorare, ”de hemska tyskarna”, och vi behöver USA.

Stefan Müller, 45 år, förmögenhetsrådgivare, Heidelberg: – Jag tror att det leder till misstro från tysk sida men att man klarar upp det och gör upp om att låta bli avlyssning i fortsättningen. Så betar man sig inte vänner emellan. “

DN 8 nov 2013: Minnesdag. 75 år sedan Kristallnatten i morgon

“I går ringde Führern igen”

“Novemberpogromen innebar starten för Förintelsens svarta logik. Elisabeth Åsbrink läser protokollen från ett ödesdigert möte på Luftfartsministeriet i Berlin den 12 november 1938 och ser Europas trauma formuleras redan innan det hänt. “

“Googla ordet JEW i den amerikanska eller brittiska versionen av sökmotorn och du får en officiell ursäkt från The Google Team. Resultatet av din sökning, skriver Google i en särskilt utformad annons, kan vara obehagligt och beklagar om upplevelsen gjort dig upprörd.

I morgon är det sjuttiofem år sedan den så kallade Kristallnatten ägde rum.

Ett så vackert namn. Som Svansjön. Vintergatan. Jag hatar det. Metaforen immar igen minnet och skapar natt och dimma. En pogrom är en pogrom, inget skimmer där.

Novemberpogromen. 36 timmar misshandel, mord, våldtäkt, fängslanden, tortyr och rån. 36 timmar öppet våld, kollektivt våld, våld utövat av en majoritet, riktat mot en skyddslös minoritet. Våld utan ordningsmaktens ingripande.

Två dagar efter novemberpogromen, klockan elva på förmiddagen den 12 november 1938, sammankallade riksmarsalk Hermann Göring ett möte på Luftfartsministeriet i Berlin. Inte bara Joseph Goebbels, Reinhard Heydrich, riksbankschef Walter Funk och ett tjugotal andra deltog. Där fanns också stenografer som dokumenterade varje ord, skratt, hummande och tvekan. Inte mycket tvekan visade sig. Det vet vi, eftersom protokollet från detta möte i stora delar finns bevarat.

Hermann Göring: *Mina herrar. Mötet i dag är av avgörande betydelse. Jag har mottagit ett brev från stabschefen hos Führerns ställföreträdare Bormann. Där står en begäran om att den judiska frågan en gång för alla ska bli samordnad och löst på ett eller annat sätt. Och i går ringde Führern igen för att be mig ta itu med det.*

När jag läste mötesprotokollet för första gången, började jag skratta, som om det var författat av Terry Gilliam och John Cleese. Jag ringde en svensk förintelseforskare och frågade om han läst, det var ju inte klokt, kunde det vara sant. Ja. Men orden, den absurda logiken ...? Jag kontaktade historiker på Yad Vashems centrum för förintelseforskning i Jerusalem, och kollade – existerade verkligen denna handling? Ja. Är den verifierad, kontrollerad i sin äkthet? Ja. Protokollet betecknas dokument 1816-PS och återfinns under rubriken ”Nazi Conspiracy and Aggression. Volume IV, USGPO, Washington, 1946/pp. 425–457”. Det lämnades till den amerikanska militären vid krigets slut av Fritz Dörr, en av stenograferna, användes i Nürnberggrättegångarna och finns nu förvarat i Washington. Sant? Sant.

Novemberpogromen och det efterföljande mötet hänger samman, och skapar tillsammans en historisk och förödande skiljelinje. Dels ändrar judehatet riktning. Efter den 9 och 10 november 1938 var det inte längre partiet som skulle utöva massförstörelse, vandalisering, miss-handel och mord; de verksamheterna övergick nu till den tyska staten och dess säkerhetsorgan. Dels är protokollet från mötet den 12 november – det bokstavstroga beviset för vad som sas, och av vem – ett av förintelseforskningens viktigaste dokument. Vid två tillfällen hänvisar Hermann Göring direkt till sin Führer, och det står klart att Adolf Hitler är både insatt och pådrivande. På så sätt utgör protokollet ett av få kända dokument som knyter Hitler direkt till Shoah, katastrofen.

Hermann Göring: *Jag vill inte att det ska råda något som helst tvivel, mina herrar, om syftet med dagens möte. Vi ska inte åter igen bara*

tala. Vi ska fatta beslut. Jag uppmanar departementen att vidta alla nödvändiga åtgärder för att avlägsna juden ur den tyska ekonomin och att rapportera dessa åtgärder till mig. Grundtanken med judens utslutning ur den tyska ekonomin är först och främst att hans kapital ska tillfalla staten. (...) Nu till de utländska judarna. Där blir vi tvungna att skilja ut judar som alltid har varit utlänningar, och som därför måste behandlas enligt överenskommelser med deras respektive länder. Men sedan har vi de judar som varit tyskar, som alltid levt i Tyskland och som skaffat utländskt medborgarskap det senaste året bara för att känna sig säkra. När det gäller dem begär jag att ni inte visar någon hänsyn. Vi ska göra slut på dem. Eller tvekar ni?

1900-talets Europa har på ett avgörande sätt skapats, skurits fram, genom två mäns handlingar: Josef Stalin och Adolf Hitler. Dessa två står ansvariga för totalitarismen – om inte dess idé, så idéns fullständiga genomförande. Den polsk-amerikanske historikern Jan T Gross sammanfattar totalitarismens effekt på samhället med orden ”institutionaliserad aggression”. Människorna under Stalins respektive Hitlers makt indoktrinerades med agg gentemot varand-ra och upp-muntrades att agera utifrån aggression. Med Jan T Gross ord: Stad vändes mot landsbygd, industriarbetare mot lantbrukare, välbärgade bönder mot fattiga, barn mot sina föräldrar, unga mot gamla, och etniska grupper mot varandra. *Divide et impera*, söndra och härska, är grunden för all form av totalitarism och diktatur – och utgör alltså motsatsen till demokrati. Antalet döda, mördade, som en följd av dessa två mäns handlingar är obegripligt och chockerande stort.

I protokollet från det ödesdiga mötet på Luftfartsministeriet den där novemberdagen 1938 blottläggs den svarta logik som skapade ett språk av eufemismer där ”specialbehandling” betydde mord och ”evakuering” stod för deportation. Där syns också spåren som ledde fram till det vi i dag förknippar med katastrofen: getton, svält,

massmord. Knappt något av det hade ännu hänt, allt väntade i de framtida dekreten, i människornas ännu inte utförda handlingar gentemot varandra. De döda hade ännu inte dödats, de våldtagna inte våldtagits. Europas trauma hade ännu inte detonerat. Men allt går att skönja i novemberpogromen och i protokollet, allt väntade.

Joseph Goebbels: *I nästan alla tyska städer brändes synagogor. Det innebär nya och varierade möjligheter att använda marken där synagogorna stod. Några städer vill anlägga parker, andra vill bygga nya hus.*

Göring: *Exakt hur många synagogor brändes ner?*

Reinhard Heydrich: *Sammanlagt förstördes 101 synagogor i elden, 76 synagogor revs och 7 500 affärer slogs sönder i Riket.*

Göring: *Vad menar du med förstördes i elden?*

Heydrich: *Några är förstörda, andra är rivna invändigt.*

Goebbels: *Jag är av den åsikten att det här är vår chans att upplösa synagogorna. Alla som inte är hela, ska judarna riva. Judarna ska betala för det. (...) Jag bedömer det som nödvändigt att utfärda ett dekret som förbjuder judar att gå på tyska teatrar, biografier och cirkusar. Jag har redan utfärdat ett sådant dekret genom kulturdepartementet. (...) Vidare förespråkar jag att judar ska elimineras från all offentlighet där de kan tänkas provocera. Det kan fortfarande hända att en tysk måste dela sovkupe på tåget med en jude. Därför måste vi ha ett dekret som slår fast att det måste finnas särskilda kupéer för judar. Om alla kupéer i tåget är upptagna kan judarna inte kräva plats, de ska ges särskilda kupéer bara när tyskar försäkrats platser. De ska inte beblanda sig med tyskarna, och finns där ingen plats får de stå i korridorerna.*

Göring: *I så fall vore det mer logiskt att ge dem särskilda kupéer.*

Goebbels: *Inte om tåget är fullt!*

Göring: *Vänta ett tag. Det kommer bara att finnas en judisk vagn. Om den är full får resten av judarna stanna hemma.*

Goebbels: *Men tänk om det inte är så många judar som åker express-tåget till München, tänk om det bara är två judar i tåget och resten av kupéerna är fullbokade. De två judarna skulle då ha en hel kupé för sig själva.*

Göring: *En vagn eller en kupé ... skulle det bli så som du säger, att tåget är överfullt, då behöver vi inget dekret, tro mig. Vi sparkar ut honom och han får sitta ensam på toaletten hela resan!*

Enligt historikern Raul Hilberg består folk mordets skeende av fem faser: att definiera offren, samt urskilja dem från resten av befolkningen. Att frånta dem möjligheter till inkomst och levebröd. Att koncentrera dem geografiskt. Att förrinta dem. Att därefter lägga beslag på deras personliga ägodelar.

Mötet den 12 november 1938 bär på alla dessa aspekter – urskiljande, mord, rån – gömda i språket men fullt synliga i handling. Här avhandlas allt från gettons för- och nackdelar till påståendet att judiska mödrar ”skvallrar och hetsar” mot de tyska mödrarna och därför måste förbjudas tillträde till Rikets parker med sina barn. När mötet avslutas kl 14.40 har man beslutat att de judiska innehavarna av 7 500 förstörda affärer måste ”återställa gatubilden” efter pogromen och de tyska judarna tvingas kollektivt att betala en miljard riksmark som straffskatt.

Mötets syfte var att lösa frågan om judens uteslutning ur den tyska ekonomin, eller med Görings egna ord: ”Grundtanken med judens utslutning ur den tyska ekonomin är först och främst att hans kapital ska tillfalla staten.”

Nazi-Tyskland bar på den totalitära idén om världsherravälde genom krig, och rånet av den judiska befolkningen var ett sätt att finansiera det extrema europeiska våld som vi i dag kallar andra världskriget. Det finns historiker som hävdar att det i själva verket var en lika stor drivkraft i folkmordet som det institutionaliserade judehatet. Ett stöd för den tanken skulle vara de många pogromer utanför Nazitysklands gränser där bybor frivilligt och med stor entusiasm stenade, knivhögg, dränkte, våldtog, brände och begravnade sina grannar levande – allt under tyskt överinseende men utan något särskilt tvång – samt det faktum att dessa våldsbrott slutade med att mördarna la beslag på offrens ägor och ägodelar.

Hermann Göring: *Jag önskar att ni hade dödat tvåhundra judar och inte förstört sådana värden.*

Det är bara sjuttiofem år sedan novemberpogromen ägde rum och blev inledningen till det värsta tänkbara slut. Och nyss googlade jag ordet JEW. Skälet till mitt eventuella obehag, förklarar sökmotorns team vänligt, är antisemitism.

Dåtiden är bara en bortre del av vårt nu. Vi som lever i dag, befinner oss i ett tomrum som inte är existentiellt, utan faktiskt. Hitler plus Stalin gav totalitarism och vi lever i summan av den ekvationen, i en skugga, ett negativt rum, i avsaknad av de oskrivna böckerna, arbetet som aldrig blev utfört, tankar aldrig tänkta, liv aldrig levda.

Tre ljusfläckar skymtar, solkatter i den europeiska graven. Bulgarien skapade ett visst undantag från folkmordets logik och nära 50 000 människor överlevde där. I Albanien öppnade man gränserna för judiska flyktingar, gav dem muslimska identitetshandlingar och lyckades skydda runt 2 000 människor. Och i Danmark trädde det offentliga in genom Socialtjänsten, som tog hand om flyende danska judars lägenheter och ägodelar, skyddade dem från plundrare och kunde se till att en stor del av flyktingarna fick sina hem tillbaka efter åren i

Sverige och deportationen till Theresienstadt. Det vill säga: det som hände är motsatsen till att skilja ut en del av befolkningen från resten, motsatsen till rån.

I dag kan vi inget annat än fortsätta undersöka det obegripliga som om det var begripligt, utan att förvänta oss en punkt där vi kan lägga allt åt sidan och säga; nu förstår jag, nu är det avklarat. Men vi kan också dra en avgörande slutsats, faktiskt en livsavgörande lärdom: Botemedlet, motrörelsen till det som blev så många miljoner människors extremt plågsamma död är motsatsen till totalitarismen. Och det kan sammanfattas i ett enda ord, nämligen demokrati.

Elisabeth Åsbrink Journalist och författare till bland annat Augustprisbelönade ”Och i Wienerwald står träden kvar” och pjäsen ”Räls” som även den tar upp dokumenten i denna artikel.”

“November- pogromen.

Det som anses ha satt i gång det som är känt som Kristallnatten är skjutningen av diplomaten Ernst vom Rath i Paris. Den som sköt var en 17-årig polsk jude, Herschel Grynszpan, vars familj hade deporterats från Tyskland till Polen tillsammans med 17 000 andra tyska judar.

När vom Rath dog av skadorna den 9 november, blev det en förövändning för nazistregeringen att angripa judar i Tyskland och Österrike i en samordnad aktion.

1 400 synagogor och bönehus förstördes, liksom 40 000 judiskägda butiker. 30 000 judiska män arresterades och skickades till läger. Omkring 400 judar dödades bara under natten mellan den 9 och den 10 november.

Eftersom attackerna mot judar pågick mellan den 7 och den 13 november, anses det mer rättvisande att snarare tala om novemberpogromen än Kristallnatten.

Källa: Forum för levande historia “

DN 9 nov 2013: Export.

“Tyskland slår nytt överskottsrekord”

“Berlin. I samma veva som Tyskland får kritik för sitt handelsöverskott noteras ett nytt rekord. Exportöverskottet i september var det största genom tiderna. “

“Kritiken mot Tysklands handelsbalans kommer från flera håll. I förra veckan var det USA:s finansministerium som i ovanligt skarpa ordalag kritiserade Tyskland och sedan följde Internationella valutafonden och EU-kommissionen.

Med sina överskott hämmar Tyskland den övriga eurozonen, i stället borde tyskarna släppa fram större löneökningar och öka den inhemska konsumtionen, heter det.

I fjol hade Tyskland ett överskott på 190 miljarder euro (1 750 miljarder kronor), det motsvarar cirka 7 procent av bruttonationalprodukten (BNP).

Kritiken har till största del mötts av oförstående i Tyskland. Samtidigt som tyskarna värjer sig kommer en ny rekordsiffra. Statistiska rikskontoret meddelade på fredagen att överskottet för september var det största hittills, plus 20,4 miljarder euro (drygt 185 miljarder kronor). Den tyska exporten uppgick till 818 miljarder euro (7 525 miljarder kronor).

Med tanke på varifrån kritiken kommer kan det ses som ironiskt att exporten till eurozonen och USA ökade med 4,4 procent respektive 1,2 procent.

Till EU som helhet ökade exporten med hela 5,4 procent.

Samtidigt finns det också utomstående experter som tar Tyskland i försvar. En är Mario Draghi, chef för Europeiska centralbanken. På ett näringslivssymposium i Hamburg sade Draghi att obalanserna i eurozonen visserligen är ett problem, men lösningen är inte att Tysklands konkurrenskraft minskar.

– De svaga blir inte starkare av att de starka försvagas. Istället måste vi se till att de andra länderna blir lika konkurrenskraftiga som Tyskland, sade Draghi.

Jan Lewenhagen jan.lewenhagen@dn.se “

DN 14 nov 2013 : EU.

“Trycket ökar på Tyskland”

“ Bryssel. Tyskland utsätts för allt hårdare tryck att höja minimilönerna och sätta fart på investeringarna. EU-kommissionen ska nu granska om landets exportöverskott driver upp eurokursen och skadar övriga medlemmar.”

“EU-kommissionens ordförande José Manuel Barroso upprepade på onsdagen att det inte handlar om kritik mot att Tyskland är ett så framgångsrikt exportland.

– Men vi behöver undersöka om det stora överskottet i bytesbalansen i Tyskland påverkar hela EU på ett negativt sätt, sade han.

EU-kommissionen har fått ökad makt under eurokrisen att granska och föreslå bestraffningar mot länder. Tyskland granskas nu för första gången, på grund av att överskottet i bytesbalansen överstiger 6 procent av bruttonationalprodukten.

Beslutet kommer i ett känsligt läge samtidigt som det pågår regeringsförhandlingar, där Socialdemokraterna kräver höjda minimilöner och höjda offentliga investeringar. EU-kommissionens granskning väntas vara klar i februari-mars. Bland de 16 länder som ska granskas ingår Sverige. Kommissionen oroas för svenskarnas skuldberg och av den illa fungerande fastighetsmarknaden.

Henrik Brors henrik.brors@dn.se “

Österrike

DN 4 nov 2013:

“Kärvt läge för banker i Österrike”

“Wien. Österrikes banksystem är en koloss på lerfötter. Problemen är flera: ett myller av inhemska underfinansierade småbanker, riskabla krediter i Östeuropa och till det kommer skandalbanken Hypo Alpe Adria vars svarta hål ännu är outforskat. “

“

Franz Hahn, bankexpert på det ledande forskningsinstitutet Wifo i Wien, går igenom läget över en kopp kaffe på ett av huvudstadens kaféer. Han himlar med ögonen när han berättar om det inhemska bankväsendet:

– Vi har 800 självständiga banker med sammanlagt 70 000 anställda och 4 500 filialer, säger han.

Den ålderdomliga strukturen med lokala sparbanker och jordbrukskassor har levt kvar, utan att ha varit särskilt lönsam. Det har storbankerna Erste Bank, Italien-ägda Bank Austria och Raiffeisen International kompenserat med att expandera i Öst- och Centraleuropa efter murens fall.

Österrike hade som gränsland redan upparbetade kontakter och det kunde bankerna utnyttja.

Franz Hahn säger att bankerna delvis agerat oansvarigt genom att erbjuda billiga krediter i valutor som euro eller schweizerfranc. I Ungern ledde det för några år sedan till en akut kris när forintens värde sjönk drastiskt och låntagarna hamnade i en omöjlig sits.

Franz Hahn tror att bankernas sammanlagda exponering i Öst- och Centraleuropa är på runt 300 miljarder euro (drygt 2 700 miljarder kronor).

– Normalt ligger kreditrisken på ett par procent. Den kan i det här fallet vara 5–6 procent, kanske upp-emot 10 procent, säger han.

Ett akut problem på hemma-plan är skandalbanken Hypo Alpe Adria som staten tvingades ta över för fyra år sedan. Den tillhörde ursprungligen delstaten Kärnten under den nu avlidne Jörg Haiders ledning och expanderade vilt på Balkan under 90-talet.

Franz Hahn talar om en för-ödande blandning av politiska syften, korruption och helt enkelt usel skötsel. Hur omfattande det svarta hålet är vet ingen, det blir en uppgift för den nya regeringen att ta reda på. Franz Hahn befärar att skattebetalarna kan tvingas punga ut med 30 miljarder euro för Hypo Alpe Adria och ett par mindre krisbanker. Det vore i så fall en summa som motsvarar 10 procent av Österrikes bruttonationalprodukt.

– Det värsta kommer först nu, säger Franz Hahn.

Jan Lewenhagen jan.lewenhagen@dn.se “

Italien

DN 24 okt 2013:

“Nytt åtal mot Berlusconi”

“Italien. På onsdagen fick Silvio Berlusconi ett nytt mycket konkret åtal på halsen. Denna gång gäller det korruption. För att fälla Romano Prodis center–vänsterregering ska Berlusconi 2007 ha betalat en senator hela 26 miljoner kronor för att han i stället skulle rösta med Berlusconis högerparti i en förtroendeomröstning. Prodis regering föll mycket riktigt året därpå 2008 och Berlusconi gjorde comeback. Senatorn har erkänt att han tagit emot beloppet av Berlusconi. Rättegången beräknas starta i Neapel i februari.

Peter Loewe loewe@tin.it “

DN 14 nov 2013 : Kollektivtrafiken. Partikassor fick inkomsterna

“Falska biljetter för hundratals miljoner”

“Rom. Falska biljetter till Roms bussar och tunnelbana har sålts för många hundra miljoner kronor årligen. Skandalen som nu rullas upp verkar ha skett med kommunens goda minne. Pengarna har gått till stadens politiska partier. “

“Skandalen med de falska biljetterna har pågått i tretton år. Varje år har falska biljetter sålts till ett värde av motsvarande 615 miljoner kronor, pengar som aldrig redovisats utan placerats i svarta fonder.

Ett särskilt tryckeri har avslöjats. De falska biljetterna är närmast identiska med de äkta och har en magnetremsa som fungerar i spärren. Uppenbarligen har det illegala tryckeriet haft tillgång till all datainformation som behövs för att efterapa riktiga biljetter.

Utredningen av skandalen fortsätter att svälla. Spåren leder direkt till delar av kommunalpolitiken. Genom försäljningen av de falska biljetterna har de politiska partierna fått en mångmiljonbudget att röra sig med. Hittills har 15 personer åtal att vänta för bedrägeri.

– Det här är värre än maffian. Maffian vet man vem den är. Det finns ett ansikte och man vet vem man skall bekämpa. Så är det inte här, säger stadens nye borgmästare Ignazio Marino till tidningen La Repubblica.

Roms kollektivtrafikbolag Atac är ett sorgebarn sedan länge. Under förre borgmästaren Gianni Alemanno, från Silvio Berlusconi parti Frihetens folk, dominerade en ren svågerpolitik där hela familjer anställdes. Sju parlamentariker lyckades få en lång rad anhöriga och vänner anställda inom Atac.

Resultatet är ett plundrat och konkursmässigt företag. Skulderna uppgår till svindlande 14 miljarder kronor. Atac, som transporterar en miljard romare årligen, går back med 1,3 miljarder.

Borgmästaren Ignazio Marino är rosenrasande över att skandalen har kunnat fortsätta i årtal, trots en rad anmälningar från revisorer. Atacs förre vd Carlo Tosti anmälde bedrägeriet 2012 – något som resulterade i att förre borgmästaren Alemanno valde att avskeda honom.

Det jäser bland resenärerna på Piazza Venezia som får vänta länge innan en överfull buss kommer. Antalet förare har skurits ned och Atac har inte pengar till att betala övertid.

– Skandaler är vi vana vid, men detta är ett snäpp värre än vanligt. Att låta oss passagerare på detta sätt betala för partipolitiken är horribelt. Dessutom höjdes biljettpriset i fjol med 50 procent, säger Marcus De Benedictus, 57, arbetslös sedan två år.

Peter Loewe loewe@tin.it “

DN 17 nov 2013 : Italien.

“Delat parti stoppar inte Berlusconi”

“Rom. Efter nästan precis 20 år spricker Silvio Berlusconis parti. Det sker samtidigt som partiet tar tillbaka det ursprungliga namnet Forza Italia (Heja Italien). Vad som skulle vara en politisk ny-start blev i stället en haltande skapelse, där en av tre parlamentariker valde att lämna partiet.”

“56 parlamentariker från senaten och deputeradekammaren uteblev och valde i stället att bilda ett eget parti, kallat den nya högern-mitten. Ett namn som uppenbarligen snickrats ihop på några timmar. Här finns förre partiledaren och Berlusconis påläggskalv Angelino Alfano, som i Berlusconis tidning Il Giornale, utpekats som en ärkeförrädare.

Scenen där denna splittring inom högern ägde rum var passande nog fascismens utställningsstad EUR, en stadsdel utanför Roms centrum som byggdes klart först efter kriget.

Mycket folk hade samlats utanför Adalberto Liberas kongresspalats med mäktiga kolonner ritat 1938. En av Berlusconis trognaste medarbetare Paolo Romani, som varit minister, sade till DN att allt möjligt gjorts för att undvika denna splittring.

Angelino Alfanos krav på ett mer demokratiskt parti, där Berlusconi inte längre skulle vara självskriven som ledare, var förstås orimligt. Samma sak att garantera att partiet skulle fortsätta att stötta Enrico Lettas samlingsregering fram till 2015.

Är detta slutet för Berlusconi?

– Det tror jag inte alls. Berlusconi är ett lejon som aldrig slutar kämpa. Inte ens mot ett domstolsväsende som bestämt sig för att eliminera honom juridiskt, betonade Romani.

Berlusconi såg samlad ut när han gjorde entré, i mörkblå dubbelknäppt kostym, så välskraddad att den dolde den 77-årige ledarens figur som med åren blivit allt mer fyllig. Håret var som alltid sotsvart och den konstgjorda solbrännan låg på plats framför tv-kamerorna. Berlusconi ”föll” dock i finalen. Efter 90 minuter var krafterna slut. Hans läkare fick tillkallas och Berlusconi var tvungen att göra en kort paus.

Morgondagens Forza Italia kommer att vara ett oppositionsparti, eftersom Berlusconis fem ministrar alla slagit följe med Alfano och partiets ”duvor”.

– Det är svårt att föreställa sig att vara allierad i parlamentet eller sitta tillsammans i ett regeringsmöte med de som vill döda din ledare, sade Berlusconi och rev ner applåder.

Att Berlusconis nygamla parti föds nu är inte en slump. Förhoppningen var att han skulle stå politiskt stärkt inför omröstningen den 27 november då senaten skall rösta om han skall uteslutas eller inte ur parlamentet. Osvuret är som alltid bäst då det gäller Berlusconi. Utgången av omröstningen är inte given, dessutom kan den komma att skjutas upp för att inte äventyra regeringens finansplan som skall klubbas igenom.

Det enda som är säkert efter gårdagens splittring är att Enrico Lettas samlingsregering sitter säker. ”Vi har inte siffror för att fälla regeringen”, erkände Berlusconi mycket sanningsenligt.

Peter Loewe loewe@tin.it “

“Fakta. 20 år i politiken

18 januari 1994. Berlusconi grundar sitt parti Forza Italia. Han vinner valet och blir premiärminister i maj-december.

1996-2001. Berlusconi parti i opposition.

2001-2006. Regerar hela mandatperioden och sätter ett för Italien svårslaget rekord: hans andra regering varar i 1 411 dagar.

2008-2011. Regeringschef igen.

12 november 2011. Den ekonomiska kris som skakar Italien tvingar honom att avgå. Professor Mario Monti blir ny premiärminister.

24-25 februari 2013. Gör ett rekordval. Över 10 miljoner italienare röstar på honom, trots flera pågående rättegångar.

1 augusti 2013. Döms till fängelse för skattebrott i Högsta domstolen.

16 november 2013. Tar tillbaka det ursprungliga namnet Forza Italia, men ”duvorna”, nära 30 procent av hans parlamentariker, överger honom och följer i stället Angelino Alfano. “

DN 20 nov 2013 : Italien.

“Mod är alltid en början”

“Avsaknaden av seriösa borgerliga partier har i decennier varit Italiens stora politiska tragedi. Det fanns få skäl att sörja den korrupta kristdemokrati som bröt samman under skandalerna i början av 90-talet. Men eftersom ersättaren var Silvio Berlusconi blev det aldrig någon bättre ordning.

Samtidigt som hans parti nu återtagit sitt ursprungliga namn Forza Italia har det också spruckit. Revoltledaren Angelino Alfano, till nyligen Berlusconis tronarvinge, bestämde sig för att det var viktigare att rädda koalitionsregeringen med vänsterpartiet PD än sin gamle beskyddare.

Berlusconi dömdes i somras till fängelse för skattebrott, med följden att han har förbjudits att inneha offentliga poster i två år. Nästa vecka röstar sannolikt senaten för att utesluta honom ur parlamentet. Han försökte skaffa sig en ny respit genom att fälla regeringen; karriären har alltid präglats av att omtanken om affärsimperiet gått före landet. Men nu förlorade han striden och en god portion av partiet.

Alfano har visat ett för Italien sällsynt kurage. Fast kan han göra det färska partiet Nya mittenhögern till den kraft borgerligheten skulle behöva? I nästan 20 år var han Berlusconis lojale underhuggare. Som justitieminister var han ansvarig för lagförslag om åtalsimmunitet och annat skraddarsytt för chefen. Någon röstmagnet var han inte i de senaste regionalvalen på hemmaplanen Sicilien.

Premiärminister Enrico Lettas framtid är också osäker. I december ska PD välja ny ordförande. Favorit är Matteo Renzi, borgmästare i Florens, som i så fall kanske hellre skulle ta över -regeringen själv.

Koalitionen har tillräckligt stöd i parlamentet för att sitta kvar. Frågan är ändå om den vilar på en sådan politiskt stabil grund att den kan sköta sitt jobb.

Ekonomi ger ingen arbetsro. I år krymper den med 1,8 procent, enligt regeringens prognos. Statsskulden har passerat 130 procent av BNP. Letta pressas av facket som försöker sabotera både bantningar av statsutgifter och strukturreformer av arbetsmarknad och tjänstesektor. Berlusconi har hittills drivit igenom sina egna veton. Förra veckan riktade EU-kommissionen hård kritik mot koalitionsens budgetförslag.

Beppe Grillos anarkopopulister kommer att fortsätta krypskyttet. Liksom Berlusconi, han är sårad men tyvärr inte uträknad. Regeringen, och Alfanos nya borgerliga projekt, har åtskilligt att bevisa.

Gunnar Jonsson gunnar.jonsson@dn.se “

Kosovo

DN 4 nov 2013 : Kosovo.

“Sabotage och skolk i valet”

“ Mitrovica. Trots uppmaningar från Belgrad om att rösta såg valdeltagandet bland serber ut att vara lågt i söndagens lokalval i Kosovo. Det förekom också försök att sabotera valet. “

“En av de största vallokalerna i den etniskt delade staden Mitrovica angreps av maskerade män, som slängde in tårgas och slog sönder valurnor. Valförrättare och observatörer flydde och polisen stängde av området, rapporterade den statliga serbiska nyhetsbyrån Tanjug.

Regeringen i Belgrad har delvis svängt om ”utbrytarstaten” Kosovo och uppmuntrat kosovoserber att delta i valet.

Vilka som vinner har ansetts mindre viktigt än att processen blir demokratiskt sund.

”Hoppas väldigt mycket på högt valdeltagande”, twittrade utrikesminister Carl Bildt inför valet. **”Det behövs trovärdiga och starka representanter, även serber.”**

EU:s utrikeschef Catherine Ashton kallade valet ett ”avgörande ögonblick för Kosovos framtid, och en viktig del i normaliseringsprocessen i relationerna Kosovo–Serbien”. I en kommuniké underströk hon att ”EU noga kommer att följa hur valet sköts”.

Men de siffror Kosovos valmyndighet redovisade visar hur kontroversiellt valet är. I norra Mitrovica – Kosovos näst största stad, delad mellan serber och albaner – hade bara sju procent röstat på eftermiddagen.

– Detta val är högförräderi, sade den 22-årige studenten Negovan Todorovic.

Aktivister hade rest över gränsen från Serbien.

– Jag kom hit med dussintals meningsfränder för att förhindra denna skamliga utförsäljning av serbisk mark, sade en man som kallade sig Stevica.

Men inte alla lät sig skrämmas.

– Jag har bott här i nästan 80 år, och kom för att rösta, för om vi inte deltar kommer serberna att försvinna i Kosovo, sade 79-årige Milorad Stijovic.

– Dessa bojkottare skrämmer inte mig. Jag är för gammal och har sett värre folk än dem.

TT-AFP-Reuters “

Serbien.

DN 10 nov 2013 : Serbien.

“Feminismen utmanar nationell självömkan”

“Nationalismen har en sällsynt förmåga att tränga in i och förgifta mänskliga gemenskaper. Den kan anpassas efter de mest skilda kulturella kontexter och anta många olika färger och former. En av många varianter är den som gödslas med offertänkande. Som den serbiska: Varför blev vi så oproportionerligt hårt straffade efter Jugoslavienkrigen? Det var inte bara vårt fel. Varför är det bara våra krigsherrar som ställs inför rätta? Stackars oss.

Förra året valdes den gamle nationalisten Tomislav Nikolic till president. Han har själv slipat av sin retorik men under hans ledning frodas ändå idén om att kulturell homogenitet och lojaliteten mot nationen är viktigare än individers rättigheter.

I total opposition till den patriarkalt impregnerade nationalismen står den serbiska kvinnorrörelsen. På ett seminarium i fredags, anordnat av stiftelsen Expo och organisationen Kvinna till kvinna, diskuterades dessa motpoler.

I den serbiska kontexten går feminismen hand i hand med fredsrörelsen. I motsats till nationalismens självömkan strävar kvinnorrörelserna efter att allt ska fram i ljuset, efter försoning snarare än hämnd och efter återupprättad stolthet.

Regeringens främsta bekymmer vad gäller serbiska kvinnor är att de inte får tillräckligt många barn. I linje med detta förordas allt oftare en begränsning av aborträtten. Motivet är inte bara den konservativa uppfattningen att foster är individer vars skyddsbehov är överordnat kvinnors rätt att bestämma över sin kropp. Det handlar minst lika mycket om att folkstammen måste reproduceras och växa sig stark.

Men när det kommer till sådant som skulle kunna få serbiska kvinnor att våga föda fler barn – då är regeringen väldigt ointresserad. Trots fint formulerade lagar om kvinnors rättigheter och kvinnofrid är implementeringen tandlös. Män som misshandlar fru och barn får ofta hjälp med ett slags medling i stället för ett regelrätt straff. Kvinnor som skiljer sig från sina barns fäder har väldigt svårt att få rättslig hjälp att få ut ett rimligt underhåll.

Serbien hamnade helt nyligen på listan över EU:s kandidatländer. En av frågorna på seminariet gällde hur de serbiska kvinnorrättsorganisationerna såg på närmandet till EU. De närvarande representanterna var eniga om att den processen var en viktig motkraft till den kvinnofientliga nationalismen. Kvinnor, sexuella minoriteter, romer och andra etniska minoriteter har allt att vinna på att Serbien knyts närmare EU. Men hur förhindrar man att Serbien backar från sina åtaganden om mänskliga rättigheter när landet väl är upptaget i gemenskapen? Somliga central-europeiska exempel förskräcker.

Jelena Cakic, jurist och ordförande för organisationen Women for Peace, pekade på problemet med svaga, svårt korruptionsanfrätta institutioner. Statsapparaten präglas av både ovilja och oförmåga att göra konventioner och deklarationer till verkningsfull lagstiftning. Vad spelar det för roll att det finns dokument om likabehandling om domstolarna saknar kunskap, verktyg och vilja att straffa dem som våldtar, misshandlar, diskriminerar och trakasserar?

För EU gäller det att uppmuntra den serbiska viljan till medlemskap men inte låta sig nöja med förändring på ytan. Vilken den optimala tidpunkten för när ett medlemskap ger bästa tänkbara effekt är fortfarande den obesvarade tiotusen kronorsfrågan.

Susanna Birgersson susanna.birgersson@dn.se “

Grekland

DN 17 oktober 2013: Krisen i Europa:

”Åtstramningspolitiken måste stoppas innan det är för sent”

“Upprop för Grekland. EU:s sparkrav på det krisdrabbade Grekland förvärrar situationen i ett land där arbetslöshet och fattigdom redan breder ut sig. Sverige har en historia av solidaritet med Grekland, och nu är tid att höja rösten och visa solidaritet, skriver 22 representanter för kultur och samhälle.”

Grekland befinner sig i dag i en mycket svår situation. Arbetslösheten ligger på nära 30 procent, för ungdomar på 65 procent. Fattigdomen har ökat kraftigt. Nedsörningarna drabbar vanliga greker hårt. Skolor, sjukhus, vård och omsorg försämras. Ungdomar emigrerar i massor.

Sverige har en historia av solidaritet med Grekland. Från Röda Korsets insatser under den nazistiska ockupationen till den enorma solidariteten från svenska folket under diktaturen 1967–1973.

Under dagens kris har solidariteten lyst med sin frånvaro. Från många svenska politiker har i stället motsatta tankegångar hörts. Tillsammans med flera medier har de deltagit i skuldbeläggandet av landet. Man skyller på det grekiska folket och upprepar i vissa fall rena missförstånd om deras arbetsvillkor och pensionsålder.

Vi kommer att arbeta för att bilda ett svenskt nätverk för solidaritet med Grekland. Nätverket ska vara partipolitiskt obundet och välkomnar alla som vill uppmärksamma situationen och arbeta för att förändra den.

Vad är det då som behövs?

Naturligtvis uppmanar vi alla att stödja befolkningen ekonomiskt, till exempel genom bidrag till SOS Barnbyar som tar hand om de barn föräldrarna inte längre kan mätta, eller till de sjukhusinsamlingar som

går till läkemedel och sjukvård eller andra insamlingar som når det grekiska folket.

Men främst kräver vi att Sverige höjer rösten emot den sparpolitik som nu påtvingas landet från den så kallade trojkan (EU, ECB och IMF). Den politiken förvärrar bara Greklands situation. Skulden ligger i dag på runt 170 procent av BNP. Att i detta läge kräva att landet ska fortsätta betala räntor, samtidigt som ekonomin krymper, är orimligt. Det kommer bara att leda till att situationen förvärras. I stället för att lindra gör åtgärderna det motsatta: det blir omöjligt för landet att komma på fötter.

De nödlån som trojkan ger Grekland har kal-lats räddningspaket eller sparpaket. I själva verket är det lån mot ränta. Många långivare har kunnat låna till en ränta på 1 procent och sedan lånat vidare pengar till Grekland mot en ränta på mellan 3 och 5 procent. På så sätt fortsätter man att tjäna pengar på landets kris, alltmedan Grekland inte längre har råd att underhålla sin offentliga sektor och befolkningen går på knä.

Krisen offrar välfärden och hotar demokratin. Trojkan och den grekiska regeringen stoppade inte bara förslaget om en folkomröstning om åtstramningspolitiken. Under en tid tillsattes dessutom en riksbankchef som premiär-minister utan att folket fick säga sitt. Som en följd av trojkans åtstramningspolitik stängdes det statliga tv- och radiobolaget.

Åtstramningspolitiken har också bidragit till ökad rasism då det nynazistiska partiet växer genom att skylla krisen på invandrarna. Rasism är inget nytt fenomen vare sig i Grekland eller i Europa. Men historien visar oss att rasism, nedskärningar och depression är en farlig kombination. Mordet på den grekiske rapparen Pavlos Fyssas är bara ett exempel.

Självfallet bär grekiska politiker ett eget ansvar för det finansiella läge landet hamnat i. Men för att Grekland ska kunna leva och ekonomin ska kunna återhämta sig måste sparpolitiken upphöra. Skulden måste skrivas ned och omförhandlas. IMF publicerade en rapport i juni där man erkände att hanteringen av Grekland hade varit ett misstag. I rapporten, IMF Country Report No. 13/156, står att omförhandling av skulden borde ha skett tidigare och att tillväxtprognoserna varit för optimistiska med tanke på landets stora statsskuld. ”Att förhandla om skulden hade varit det bästa alternativet från början”, skriver IMF.

Vi uppmanar svenska regeringen att höja rösten för demokrati, välfärd och solidaritet. Åtstramningspolitiken måste stoppas innan det är för sent.

Andreas Boukas, forskare och grundare av Grekiskt -Kulturcentrum

Sven Britton, professor och läkare

Lars Göran Carlson, regissör och skådespelare

Peter Curman, poet

Kajsa Ekis Ekman, journalist och författare

Aris Fioretos, författare

Theodor Kallifatides, författare

Krister Kumlin, Sveriges ambassadör i Aten 1993–1997

Azar Mahloujian, författare

Elisabeth Marjanović Cronvall, regissör och producent

Behrang Miri, musiker och skådespelare

Lennart Palm, historiker vid Göteborgs universitet

Alexandra Pascalidou, författare och -programledare

Mats Rosengren, professor i retorik, Södertörns högskola

Lars Rydbeck, docent i nytestamentlig filologi vid Lunds universitet

Arja Saijonmaa, sångare och humanitär aktivist

Jan Stolpe, översättare

Jan Henrik Swahn, författare

Jesper Svenbro, filolog, ledamot av Svenska Akademien

Tomas Tranströmer, poet

Mikael Wiehe, protestsångare

Per Wästberg, författare, ledamot av Svenska Akademien, fd ordförande Internationella PEN “

DN 26 okt 2013: Kolumnen. Richard Swartz:

“Dyra streck i räkningen”

“Den politiska klassen i Grekland delar ansvaret för konkursen med sina väljare. Till slut måste någon annan betala notan. “

“Många har överraskats av att globaliseringen inte så mycket rammat det östra som det södra Europa: inte dem som under stora ansträngningar gått från realsocialistisk diktatur utan bananer till demokrati och marknadsekonomi med bananer, i stället dem som sorglöst blivit kvar i meditteran eller balkansk klientelism.

Så var det inte tänkt. Men så blev det. Ty det är Italien eller Spanien, inte Polen, som hotar att med sina olösta problem från i går sänka hela det europeiska projektet. Och det är Grekland, inte Bulgarien, som är symtom på hur djup den europeiska krisen är.

Ingen annanstans har vår tids livsstilsbubbla – att med hedonistisk konsekvens leva över sina tillgångar och låta någon annan betala för det – spruckit med en sådan knall som just där. Här är inte platsen att ännu en gång beskriva grekisk klientelism, ett förmodernt samhälle utan skatte-system, fastighetsregister och med rester av skråväsen, företeelser som fått ledande politiker att öppet betvivla att landet hör hemma i eurozonen (Angela Merkel) eller ens i EU (Valéry Giscard d’Estaing).

Det kan här räcka att påpeka att Grekland är ett typiskt balkanskt samhälle i utkanten av Europa, till stor del utan den tradition av självreflektion och självkritik som hör till det bästa europeiska arvet. Dock bidrar denna brist knappast till grekernas förståelse av krisen eller vilja att ta eget ansvar för den. I stället är alltid någon annan skyldig, självömkan ersätter självvrannsakan. I sin tur försvårar detta

varje hjälp till självhjälp.

I denna tidning publicerades i förra veckan ett upprop under rubriken “Åtstramningspolitiken måste stoppas innan det är för sent” där vi uppmanas till solidaritet med Grekland. Det var undertecknat av 22 personer från “kultur och samhälle” som oroar sig för landets välfärd och demokrati.

Grekland står som bekant under politiskt förmyndarskap, en konsekvens av att landet är bankrutt. Någon annan måste betala de grekiska räkningarna. Trojkan (ECB, IMF och EU-kommissionen) håller landet flytande medan man som varje konkursförvaltare utarbetar och övervakar ett program som ska få den medellöse på fötter igen. En sådan ordning är förstås förödmjukande på samma gång som både demokrati och välfärd kommer i kläm, men det är konsekvenser av försummelser under årtionden och själva statskonkursen, inte av förmyndarskapet.

“Åtstramningspolitik” låter förstås illasinnat. Som om någon förvägrades hjälp. Men Europa har visat stor solidaritet med Grekland med tanke på att konkursen är helt självförvållad och landets skulder drygt 170 procent av BNP, unika siffror i Europa. Följaktligen kan landet inte längre låna en enda cent till villkor som inte är fullkomligt obetalbara. Så ser den ofrihet ut som drabbar alla som går i konkurs. Att ”strama åt” eller ”spara” förutsätter att det finns resurser som kan användas. Men här finns ingenting. Trojkan lånar Grekland fickpengar till det allra nödvändigaste och till att betala tillbaka gamla skulder. Till det senare återkommer vi.

Är den politiska klassen i Grekland ensam ansvarig för konkursen? Knappast. I decennier har samma politiker röstats fram av väljare som sedan juntans fall kunnat rösta på precis vem de vill. Politikerna skulle med rätta kunna säga: så länge som vi höjde era löner och pensioner, skaffade er jobb i statsförvaltningen som kanske inte ens fanns, var ni

med på noterna. Aldrig frågade ni efter varifrån pengarna kom eller hur de skulle betalas tillbaka. Nu är festen över. Och eftersom inga pengar finns måste pensioner och löner skäras ner, sjukhus och skolor stängas, folk avskedas. Sanningen är att vi aldrig hade pengar till allt vi vande oss vid. Gläd er åtminstone åt att vi så länge lyckades få andra att betala kalaset och att ni aldrig kommer att behöva betala tillbaka ett endaste öre.

Det senare är viktigt. Fiktionen är att Grekland får nödlån som ska återbetalas med ränta. Men det är en amsaga, huvudsakligen avsedd för europeiska skattebetalare.

Sanningen är att Grekland aldrig kommer att kunna betala tillbaka sina skulder. Stora delar av dem har redan avskrivits – alltså efterskänkts – och nya avskrivningar kommer att följa. Och på utestående lån sänks diskret räntesatser medan tidsfrister sträcks, allt i avsikt att låta dem försvinna som restposter i bokföringen. Ty de finansiella hjälppaketet till Grekland är till största del just bokföringstransaktioner där Europa i Greklands namn betalar tillbaka lån som europeiska banker lättsinnigt sprätt ut över landet, övertygade om att den europeiska politiska klassen skulle hjälpa dem ur varje knipa.

Det är exakt vad den nu gör: ingen vill ha stora banker som går omkull. Men i slutändan måste den grekiska notan ändå betalas – vad som är konsumerat är konsumerat. Inte heller kan man skicka tillbaka en begagnad Mercedes eller BMW som köpts på kredit.

Och vem ska betala? Inte heller det är någon hemlighet, även om politikerna inte vågar tala högt om saken. Notan för det grekiska kalaset kommer att som Svarte Petter skickas vidare till europeiska skattebetalare, främst de tyska. Jag undrar om inte de snart kommer att vara i behov av litet solidaritet.

Richard Swartz journalist, författare och fristående kolumnist i DN”

Turkiet

DN 3 nov 2013 : PKK:s nya ledare i exklusiv DN-intervju.

”Turkiet säger nej till alla våra förslag”

“ DN i Qandilbergen. Efter 30 år av blodigt inbördeskrig mellan Turkiet och det terrorstämplade kurdiska arbetarpartiet PKK finns nu kanske chansen till fred. I våras enades den turkiska regeringen och den fängslade PKK-ledaren Abdullah Öcalan om att inleda en fredsprocess. En bräcklig vapenvila råder sedan dess. DN:s utsända begav sig till Qandilbergen i norra Irak. I en exklusiv intervju uttrycker Cemil Bayik, PKK:s operative chef, tvivel på Turkiets fredsvilja. “

!I staden Rania, det sista större samhället före bergen, byter vi bil. En bonde tar upp oss i sin Nissan-pickup. Under en timmes körning på vindlande serpentinvägar genom ett hänförande bergslandskap räknar jag till fem vägspärrar, där vi vinkas förbi av den kurdiska regionregeringens soldater.

Sedan är det slut med de reguljära kurdiska myndigheterna kontroll. Från och med nu bemannas vägspärrarna av det terrorstämplade PKK.

En gulröd flagga med en röd stjärna vajar över PKK:s checkpoint. Unga kalasjnikovbehängda män och kvinnor kontrollerar våra pass. Bergssluttningen ovan oss pryds av ett stort porträtt av PKK:s grundare och ledare Abdullah Öcalan, som sedan snart 14 år sitter inspärrad på fängelseön Imrali utanför Turkiets kust.

Han dömdes först till döden för att ha organiserat ”väpnade gäng”. Men dödsdomen omvandlades till livstids fängelse när Turkiet avskaffade dödsstraffet.

En revolutionsromantiker skulle måhända kalla Qandilbergen för ”befriat område”. Men detta ogästvänliga bergsmassiv vid Iraks gräns

mot Iran och Turkiet är snarare en tillflyktsort och träningsbas för PKK:s gerillastyrkor. Dessutom är detta inte Turkiet, där det radikala PKK i första hand opererar, utan en del av Irak som styrs av KRG, kurdernas autonoma regering i Erbil.

Relationerna mellan turkkurdiska PKK och den irakkurdiska regeringen är komplicerade. Den pragmatiska regeringen i Erbil har inget gemensamt med det radikala PKK, men anser sig tvungen att tolerera att PKK har kvar sina baser i Qandil. PKK-området ligger som en orolig enklav i ett i övrigt lugnt hörn av Irak.

En grön dalgång öppnar sig och pickupen körs igenom en bäck som rinner över vägen innan den bromsas in. Vi förs till ett bostadshus i en by som vi inte vet namnet på. Vi tar av oss skorna, kliver in och sätter oss på en mjuk, heltäckande matta. En ung kvinna serverar sött te.

Den som ger sig på att besöka PKK:s basområde i Qandilbergen måste vara beredd på att bli föremål för långtgående säkerhetsåtgärder. Det är därför vi blir fråntagna våra mobiler och satellittelefoner. Gps är förbjudet i området, upplyser PKK-vakten, eftersom det kan avslöja var ledaren befinner sig. En signal från en mobil eller satellit kan avslöja var innehavaren befinner sig och ge de koordinater som leder en missil eller ”smart bomb” från ett förarlöst plan rakt på målet. Efter en lång väntan körs vi till ett annat privathus, lika oansenligt som det första. ”Ledaren besöker aldrig samma hus två gånger”, får vi veta.

Säkerhetstänkandet är begripligt. Ur turkiskt perspektiv är PKK en farlig terroristgrupp, och gruppen är terroriststämplad även av USA och EU. Dess ledare har varit utsatta för attentat alltsedan organisationen trappade upp den väpnade kampen mot den turkiska staten 1984. Under många år utövade PKK terrormetoder, som mord på politiska makthavare och ideologiska motståndare.

Efter ytterligare väntan lotsas vi in i ett litet rum där det enda fönstret vetter mot en bergvägg. Sedan kommer en medelålders man i käkig mundering in i rummet. Det är Cemil Bayik, i somras vald till PKK:s ledare. Han var en av dem som grundade PKK tillsammans med Öcalan, och var länge gerillans militära befälhavare.

In i det sista var det osäkert om DN skulle få träffa PKK-chefen, och han inleder med att förklara varför han ger en intervju:

– Vi har ett stort behov av att folk förstår oss rätt.

Med det menar Bayik att PKK fortfarande vill ha fred, men att det behövs en motpart – regeringen i Ankara – som faktiskt vill förhandla.

I dag har det gått mer än sju månader sedan PKK utlyste ensidig vapenvila i den trettio år långa turk-kurdiska väpnade konflikten, som beräknas ha krävt mer än 40 000 dödsoffer, de flesta kurder. För PKK gällde kampen till en början ett självständigt Kurdistan, och Turkiet svarade med en militär kampanj i östra Turkiet.

Långt ifrån alla älskar PKK, som har haft problem med sitt internationella rykte, särskilt efter att avhoppade medlemmar mördats; bland annat två i Sverige 1984–1985.

Kanske det är därför Bayik mitt under intervjun oväntat tar upp mordet på Olof Palme. Svensk polis följde som bekant under en tid ”kurdspåret”, som gick ut på att PKK mördat den svenske statsministern, och det är uppenbarligen en smärtsam sak för Bayik.

– De som stod bakom detta brott ville skada PKK och kurderna. Svenskarna, liksom Palme, har alltid varit våra vänner, och det svenska folket är väl medvetet om de orättvisor som kurderna har fått utstå.

Bayik hoppas uppenbarligen att få ut sitt budskap så att Sverige och EU trycker på Turkiet att förhandla. Med fredsprocessen väcktes ett hopp om att Turkiets regerande parti AKP denna gång menade allvar

med att kurderna skulle få någon form av nationella och kulturella rättigheter.

Går det åt skogen finns alltid ett alternativ: PKK hotar regelbundet med att de gerillasoldater som sedan i våras har retirerat till Qandilbergen åter sänds till Turkiet.

– Fredsprocessen är död, men vi vill återuppliva den. Tyvärr säger Turkiet nej till alla våra förslag på en lösning, säger Bayik.

Regeringen i Ankara har anklagat PKK för att inte uppfylla sin del av uppgörelsen från i våras; endast 20 procent av gerillasoldaterna ska ha dragits bort från Turkiet. Den uppgiften tillbakavisar Bayik; han uppger att ”flertalet” av PKK-soldaterna är tillbakadragna.

Han räknar upp tre förutsättningar för att förhandlingar ska kunna inledas på allvar. För det första måste Öcalans situation lösas, han har inte fått träffa sina advokater på flera år. För det andra krävs en ny författning som garanterar kurdernas rättigheter. För det tredje måste antiterrorlagarna upphävas.

Är detta ett ultimatum från PKK?

– Vi har inte satt någon absolut deadline, men de ska inte få förhålla frågan. Det är Turkiet som har förbjudit oss att tala vårt språk, det är de som måste komma med en tidsplan.

Främst saknar Bayik tecken på god vilja från Ankara.

– Turkisk militär har tagit över områden som våra styrkor har evakuerat, och fortfarande slås protester ner med våld.

Denna beskrivning svär mot den turkiska självbilden; landet har kommit långt ifrån statsgrundaren Kemal Atatürks idé om ett enhetligt turkiskt folk. I dag kan få förneka att kurder existerar, även om motståndet från ultranationalister i Turkiet ännu är segt.

För en månad sedan presenterade premiärminister Recep Tayyip Erdogan ett ”demokratipaket”, som innebär lättnader för minoriteter: till exempel ska undervisning på det tidigare förbjudna kurdiska språket tillåtas, om än enbart i privata skolors regi. Byar ska få använda sina kurdiska namn, och de förbjudna bokstäverna w, q och x – som finns i kurdiska språk, men inte i turkiska – ska tillåtas.

Är då inte Erdogans paket en positiv sak?

– Det finns inget nytt i det och det är otillräckligt. Kurdisken behandlas fortfarande som ett främmande språk, som man måste betala för att undervisas i. Man erkänner fortfarande inte kurderna som en nation.

Erdogan har på sin sida sagt att ”paketet” är ett viktigt historiskt steg för Turkiet. Men när det gäller fredsprocessen hävdar han att det som hindrar framsteg är motsättningar mellan den fängslade Öcalan – som underförstått är mer resonabel – och de mer militanta PKK-ledare som befinner sig i Qandilbergen.

Det förnekas av Bayik:

– Öcalan är vår ideologiska ledare som ansvarar för strategin, medan vi sköter det taktiska och praktiska, säger Bayik.

När PKK bildades på 1970-talet kallade den sig för en marxist-leninistisk rörelse, men det har förändrats.

– Det nuvarande PKK är annorlunda. Vi slåss inte längre för ett självständigt Kurdistan, utan vi vill ha en demokratisk konfederation och självstyre. Liksom alla kulturer måste den kurdiska få utvecklas i frihet.

Dit är det ännu långt. Den kurdiska regionen i Irak, med sitt relativa välstånd och sin stabilitet, är det viktigaste undantaget. Men inom den regionen lever sedan 20 år en kurdisk folkspillra i något som närmast kan betecknas som ett PKK-läger.

Lägret ligger i Makhmour, sex mil söder om Erbil. Här bor nära 12 000 kurder från Turkiet. Vår färd har gått genom ett utplattat grågult ökenlandskap. Med jämna mellanrum avbryts den av en vägspärr där soldater från regionregeringen kontrollerar våra pass.

En tillfällig besökare kan ha svårt att orientera sig bland de geografiska, eller snarare geopolitiska, begreppen i denna del av världen. För den som utgår från de statsgränser som Europas kolonialmakter ritade upp för hundra år sedan befinner vi oss i norra Irak. Men för kurderna, den största etniska gruppen i Mellanöstern som inte har en egen stat, är detta helt enkelt södra Kurdistan.

Regionen fungerar på många sätt som ett självständigt land. Autonomin är så stark att Bagdads regeringsarmé enligt lag inte har tillträde hit.

Vi lotsas in genom en säkerhetskontroll. Inne i lägret finns inga vapen. I varje fall inte officiellt.

– Det är inte tillåtet för oss att vara beväpnade, för övrigt vore det inte bra, säger en av Makhmours byansvariga, en mustaschprydd man i medelåldern som kallar sig för Polad.

Han kommer från provinsen Hakkari, men har inte sett sin hembygd sedan han flydde inbördeskriget 1994.

Många i Makhmour har varit gerillasoldater, men Polad säger att han inte var en av dem:

– Tyvärr hade jag inte den äran att delta.

Hur kommer det sig att tusentals kurder befinner sig i detta läger?

– Ja, det är vårt land, men tyvärr är vi kurder flyktingar hos oss själva. Stormakterna har dragit en gräns kring oss. Och regeringen i Erbil vill isolera oss. Men det är inte gränser som vi accepterar i våra hjärtan.

Lägret bildades i början av 1992, efter att den turkiska krigsmakten bombat kurdiska byar i östra Turkiet under den militära kampanjen mot PKK. Av de fyra miljoner kurder som under de åren tvingades lämna de brända byarna i östra Turkiet hamnade många i norra Irak. Flera tusen slog sig till ner i Makhmour, på avstånd från kriget.

– Vi byggde upp lägret från ingenting, berättar 53-årige Maheddin, som går en promenad i skymningen med sin 2-åriga dotter Eufurat.

– När vi kom för 20 år sedan var detta en ofruktbar bit mark, och det fanns ingen mat och inget vatten. I dag har vi det materiellt bättre än på Saddams tid, då lägret var som ett fängelse. Nu kan vi åka in till Erbil för att arbeta. Men vi är inte lyckliga här. Vår ledare sitter ju fängslad. En dag ska vi få återvända hem. Vi tror på det.

Michael Winiarski michael.winiarski@dn.se “

“PKK bildades på 1970-talet

Kurdistans arbetarparti, PKK, bildades i slutet av 1970-talet av kurder i Turkiet på initiativ av Abdullah Öcalan.

PKK:s mål var att skapa en separat kurdisk stat (i Turkiet, Irak, Iran och Syrien), men partiet bekände sig samtidigt till marxismen-leninismen. PKK utförde terrorhandlingar mot turkiska civila och militära mål i olika länder, men övergick från 1984 till gerillakrig, främst i sydöstra Turkiet. PKK upprättade baser i Irak och Syrien. Organisationen är terrorstämplad av USA och EU.

Konflikten har skördat 40 000 liv

Konflikten mellan Turkiet och dess kurdiska befolkning är av gammalt datum. Långt innan PKK inledde sin väpnade kamp förekom kurdiska uppror mot det osmanska imperiet och efter 1923 mot den turkiska republiken. I grunden handlade det om att det nationalistiska Turkiet inte ville erkänna att kurderna existerade som en egen etnisk grupp eller nation (de kallades i stället nedlåtande för "bergsturkar").

De kartor som stormakterna ritade upp efter första världskriget innebar också att kurderna blev utan ett eget land. Sedan dess har kurdernas kamp pendlat mellan att handla om ett oberoende Kurdistan (som även innefattar de kurddominerade delarna av Iran, Irak och Syrien) och krav på politiska och kulturella rättigheter för kurderna inom ramen för republiken Turkiet.

PKK:s fullskaliga gerillakrig -inleddes 1984 och har varit kostsamt i mänskliga liv (40 000 beräknas ha dödats) och förlorad ekonomisk utveckling, särskilt i de kurdiskt dominerade östra delarna av Turkiet.

Cemil Bayik

Född i östra Turkiet 1951. Bayik är (utöver Abdullah Öcalan) en av de fem som var med och grundade PKK 1978, som ännu är i livet.

Trots årtal av interna strider har Bayik alltid tillhört PKK:s högsta ledning. Han var fram till 1995 PKK:s andreman och chef för den militära grenen. Han var också befäl för PKK:s träningsläger i den av Syrien kontrollerade Bekaadalen i Libanon.

Efter att Öcalan greps 1999 fick Bayik ansvaret för PKK:s förbindelser med Iran. Han valdes i juli 2013 till PKK:s verkställande ledare.

Abdullah Öcalan

Född 1948 i östra Turkiet, kallas av sina anhängare för Apo (betyder farbror på kurdiska). Var akademiker i Ankara när han grundade PKK 1978.

Han ledde under många år PKK från sin exil i Syrien (under beskydd av diktatorn Hafez al-Assad), men sedan syrierna under turkiskt tryck utvisat Öcalan greps han i februari 1999 och spärrades in på fängelseön Imrali i Marmarasjön där han avtjänar livstids fängelse.

Öcalan har tagit avstånd från den väpnade kampen och vill ha en fredsuppgörelse med Turkiet.

100 000

... kurder beräknas leva i Sverige. I Tyskland bor 800 000 kurder och i Frankrike 135 000. Majoriteten av kurderna lever i Turkiet (20 miljoner), Irak (6 miljoner), Syrien (2 miljoner) och Iran (8 miljoner). “

DN 6 nov 2013: Nya förhandlingar.

“Charmoffensiv ska ge Turkiet biljett till EU”

“Bryssel. I dag kommer Turkiets premiärminister Tayyip Erdogan till Sverige på sin charmoffensiv genom Europa. Samtidigt inleds förhandlingarna om landets medlemskap i EU.”

“– Det här är symboliskt en mycket viktig dag, sade turkiske EU-ministern Egemen Bagis och underströk att det inte bara handlar om att inleda förhandlingarna om ett av de 35 kapitel som måste klaras för medlemskap. Han utlovade en snar uppgörelse om flyktingpolitik med EU som kan bana väg för visumfrihet för turkiska turister, och han hoppades på ett genombrott i Cypernförhandlingarna inom de närmaste månaderna.

Sveriges utrikesminister Carl Bildt var också på plats, till skillnad från de flesta andra EU-länders ministrar, för att markera mötets betydelse.

Det senaste mötet ägde rum i juni 2010 och sedan dess har förhandlingarna legat på is för att Frankrikes konservative president Nicolas Sarkozy lade in sitt veto. Men efter det franska presidentskiftet har en försiktig islossning inletts.

Tysklands förbundskansler Angela Merkel, med stöd av flera andra kristdemokratiska partier, vill inte ha ett stort muslimskt land som Turkiet i EU. Men Turkiets växande betydelse i Mellanöstern gör att Merkel ändå gett klartecken för att försöka förbättra relationerna.

Turkiska regeringen hoppas att president François Hollande ska häva det franska vetot mot fler förhandlingskapitel när han kommer på besök. Egemen Bagis talade om stärkt ekonomiskt samarbete mellan

Frankrike och Turkiet.

Han lovade också att regeringen nu efter flera års förhandlingar är beredd att gå med på en uppgörelse med EU om villkoren för att återta flyktingar som rest till Grekland via Turkiet. Bagis sade han såg fram emot ett besök av EU-kommissionären Cecilia Malmström i Ankara inom kort för att skriva under avtalet.

I utbyte mot flyktinguppgörelsen har Turkiet utlovat ett avtal om visumliberalisering för turkar som vill besöka något EU-land.

Premiärminister Tayyip Erdogan deltar också i charmoffensiven. De närmaste dagarna besöker han Sverige, Finland och Polen, och därefter väntar ett besök hos EU-institutionerna i Bryssel.

Det stora hindret för att medlemsförhandlingarna ska utökas till fler än de 14 kapitel som nu är öppnade är dock Cypernkonflikten. Men trots årtionden av misslyckade försök anslog Egemen Bagis en optimistisk ton även här.

Han lovordade Cyperns nye president Nikos Anastasiades och sade att förhandlingarna kan återupptas inom kort. Tio år efter att grekcyprionerna röstade nej till dåvarande FN-chefen Kofi Annans fredsplan tror han att den djupa krisen kan ha förändrat cyprionernas inställning.

– Vi kan få en folkomröstning om en ”Ban Ki-Moon-plan” nästa år, förutspådde Egemen Bagis.

Henrik Brors henrik.brors@dn.se “

DN 6 nov 2013 : Nya förhandlingar.

“En tilltufsad Erdogan går balansgång mot presidenttronen”

“Analys. Premiärminister Tayyip Erdogan, som nu har styrt Turkiet i över 12 år, är i dag en något tilltufsad ledare. Att han i detta skede väljer att besöka Stockholm är ingen slump; Sverige är ett av de länder som är mest positivt till ett turkiskt EU-medlemskap“

“Under många år betraktades Erdogans regering som mycket framgångsrikt, och hans parti AKP (Rättvis- och utvecklingspartiet) som en motor för modernisering inom den muslimska världen. Att Turkiet under hans tid vid makten tagit flera steg framåt råder det enighet om, särskilt den explosionsartade ekonomiska utvecklingen. Men framgångarna är ojämnt spridda.

Det politiska systemet har reformerats och militärens tidigare allmakt – den så kallade djupa staten – blev avsevärt kringskuren. AKP har försökt montera ned det auktoritära och sekulära system som republikens grundare Kemal Atatürk skapade 1923; i det ingick bland annat förbud mot att bära slöja på statliga institutioner.

Men nu får huvudduk för första gången på nära 80 år bäras även i den offentliga sektorns lokaler (med undantag för armén och domarkåren). Och i förra veckan tågade några folkvalda kvinnor för första gången in till en parlamentssession med sjalar på huvudet.

För många turkar sågs det som en symbol för frihet. Andra betraktar reformen som ett uttryck för att AKP-regeringen är i färd med att införa ett islamistiskt styre i landet.

Erdogan har på senare tid visat allt mer auktoritära tendenser. Det blev tydligt i samband med försommarens händelser i Istanbul, där en fredlig protest mot ett bygge av ett köpcentrum i Geziparken brutalt slogs ner av kravallpolis.

Utrikespolitiskt var Turkiet under flera år en succéstory med ”noll-problem-politiken” som ledstjärna. Denna linje gick ut på att Turkiet, som en centralt placerad spelare mellan Europa och Asien med gränser till flera oroshärdar i Mellanöstern, skulle odla goda relationer med alla sina grannländer. Förbindelserna med Syrien och Israel förbättrades. Men det varade inte länge.

Först surnade det till med Israel, då nio turkiska aktivister dödades under den israeliska militärens bordning av det turkiska fartyget ”Mavi Marmara” som i maj 2010 försökte bryta blockaden av Gaza.

Därefter har Ankaras stöd för den syrisk upprörsrörelsen mot Bashar al-Assads regim resulterat i att de två länderna i praktiken har brutit de diplomatiska förbindelserna.

På demokrati- och rättighetsområdet har Erdogan fått hård kritik från USA och EU för flera åtgärder. Inte minst för att pressfriheten har inskränkts, och att mängder av journalister har fängslats eller avskedats.

– Vi saknar en meningsfull opposition, så det är storstadsungdomen, som i Geziparken, som står för ett nytt socialt motstånd, säger Yavuz Baydar, en ledande journalist och kommentator i Istanbul.

Baydar fick erfara regimens intolerans i somras när han sparkades från sin tjänst som läsarombudsman på tidningen Sabah, efter att han skrivit en artikel i New York Times som kritiserade den allt trängre mediefriheten i Turkiet.

Yavuz Baydar anser ändå att Turkiet fortfarande gör framsteg på flera områden. Han nämner kurdfrågan, där språket inte längre är totalförbjudet.

– Men reformerna har stagnerat under de senaste två åren. Och förväntningarna hos kurder och aleviter har inte uppfyllts.

Enligt Baydar försöker Erdogan balansera mellan trycket från EU och inhemska konservativa krafter. Det är lokala val i mars, och fram till dess går han försiktigt fram.

– Hans mål är att bli den förste folkvalde presidenten, det är förklaringen till hans beteende. Före presidentvalet kan man inte vänta sig några större reformer.

Michael Winiarski michael.winiarski@dn.se “

DN 8 nov 2013: Tayyip Erdogan i Sverige. Medlemskap i unionen på agendan.

“EU-länders ovilja kan stoppa Turkiet”

“Det största hindret för Turkiets medlemskap i EU är inte att uppfylla kraven på medlemskap. I stället är det att EU-länderna inte är ense om ifall de över huvud taget vill släppa in Turkiet i unionen. “

“Det förklarade statsminister Fredrik Reinfeldt i samband med sin turkiske kollega Recep Tayyip Erdogans besök i Stockholm.

– Ska Turkiet bli medlem, eller ha en annan sorts relation med EU, efter att förhandlingarna är klara? Sverige är mycket tydligt om att vi vill att möjligheten till medlemskap för Turkiet ska stå öppen, men vad som ska ske efter förhandlingarnas slut är en oavslutad diskussion i Europa, sade Reinfeldt.

I veckan har förhandlingar om EU-medlemskap återupptagits i Bryssel, vilket Reinfeldt välkomnade. Han varnade dock för att flera av EU:s länder kan komma att ordna folkomröstningar om en utvidgning av EU. Det skulle i praktiken kunna stoppa Turkiet.

– Vi delar inte åsikten att EU inte kan bli större. Det finns plats för fler medlemmar, ansåg Reinfeldt.

Den kanske mest optimistiska förutsägelsen har tidigare uttryckts av utrikesminister Carl Bildt, som har sagt sig tro att Turkiet blir medlem i EU om tio år. Det skulle vara lagom till 100-årsdagen av den turkiska republikens grundande 1923.

Men om man ska tro andra experter förefaller denna prognos som optimistisk. Problemet är inte bara ett antal tunga europeiska länders

åsiikt att Turkiet inte hör hemma i EU, och en fruktan för att få in 75 miljoner muslimer i unionen. Även mycket av det som den turkiska regeringen ägnar sig åt kan bromsa närmandet till EU. Erdogan har skärpt polariseringen med den sekulära och progressiva delen av Turkiet. Ett exempel var sommarens polisbrutalitet mot miljöaktivister i Geziparken i Istanbul. Ett annat tecken på hur fundamentalistisk och bigott religiositet ska få styra sociala förhållanden är inskränkningar i alkoholhandel och premiärministerns fördömande av gemensamma studenthem för män och kvinnor.

Men det finns allvarigare anklagelser mot Ankara: tusentals politiska fångar – däribland journalister och kurdiska aktivister – försmäktar i landets fängelser.

Dessutom beskylls regeringen för att liera sig med radikala islamistgrupper inom Syriens upprorsrörelse mot al-Assad-regimen. På torsdagens presskonferens slog Erdogan ifrån sig:

– Det är helt uteslutet att vi skulle ge beskydd åt grupper som al-Nusrafronten eller al-Qaida. Det är förtal och lögnaktiga påståenden. Vi bedriver samma kamp mot dem som mot separatistiska terrorgrupper, sade Erdogan.

Med det senare syftade han på den kurdiska gerillarörelsen PKK, som har befunnit sig i krig mot den turkiska staten i mer än 30 år. Enligt Erdogan erkänner Turkiet enbart den mer moderata rörelsen FSA (Fria syriska armén).

Michael Winiarski michael.winiarski@dn.se “

DN 12 nov 2013 : Turkiet.

“Moralpanik på studenthemmet”

“ Poliserna undrade om de två manliga besökarna bodde ihop med de tre kvinnliga studenterna. Till slut fick alla böter för att ha stört granarna, men själva var de säkra på att razzian var ett försök att följa den turkiske premiärministerns intentioner.

För Recep Tayyip Erdogans senaste idé är att kvinnor och män måste bo i separata studenthem vid de statliga universiteten. Inte ens i privata lägenheter ska könen få samsas under samma tak. Premiärministern har nämligen fått ”underrättelser” om vad som försiggår, och antyder all möjlig omoral som föräldrar förväntar sig att staten ingriper mot.

Det är inte första gången Erdogan blandar sig i turkarnas privatliv. Kvinnor bör skaffa minst tre barn, har han sagt, och folk borde äta fullkornsbröd i stället för vanligt vitt. De stora demonstrationerna i somras fick fart bland annat av känslan att regeringen vill detaljstyra människors tillvaro.

Regeringspartiet AKP brukar kallas milt islamistiskt. Det är förvisso byggt på konservativa och religiösa värderingar, men varningarna för att det sekulära samhället är på väg mot en teokrati har alltid varit överdrivna. Infallet om studenthemmen innebär ändå en ny nivå. Turkarna blir myndiga vid 18 års ålder, och det är häpnadsväckande att en premiärminister anser sig kunna bestämma hur vuxna människor bor.

Det är också en märklig prioritering. Men Erdogan brukar också ha tid med att angripa innehållet i populära tv-serier.

Underliggande motiv kan finnas. 2014 är det både lokal- och presidentval, och kanske ska den konservativa basen mobiliseras.

Alternativt kan regeringen vilja avleda intresset från utrikespolitiska problem.

Men det finns också något djupt oroande med Erdogans auktoritära utveckling. Journalister och andra kritiker trakasseras. Och protesterna i Gezi-parken möttes med brutalt polisvåld, samtidigt som premiärministern brännmärkte deltagarna som plundrare och terrorister.

Risken är att Erdogan späder på de djupa motsättningarna i Turkiet. En maktfullkomlig moralpolis är ingen bra ledare.

Gunnar Jonsson gunnar.jonsson@dn.se “

Georgien

(Från f d Sovjetunionen)

DN 3 nov 2013 :

“Georgien får ny premiärminister”

“Georgien.

Den georgiske premiärministern Bidzina Ivanisjvili föreslår att den nuvarande inrikesministern, 31-årige Irakli Garibasjvili, ska efterträda honom när landet blir en parlamentarisk demokrati.

Miljardären Ivanisjvili har sagt att han ska avgå efter att Giorgi Margvelasjvili har tillträtt som president den 17 november. Hans koalition Georgisk dröm kommer att behålla kontrollen över parlamentet.

TT-AFP “

Ukraina

DN 4 nov 2013: Flera europeiska länder i kris.

”Ukraina kan tvingas devalvera”

“Grekland, Spanien och Portugal är kända krisländer, men utanför mediernas spotlight finns också orosmoln i Österrike och Slovenien. Dessutom spår experter att Ukraina är nära en devalvering. “

“I skuggan av eurozonens hårdbevakade krisländer i Sydeuropa pressas även centraleuropeiska ekonomier.

– Slovenien och Österrike men även Kroatien och Ungern ska man räkna in. De är under viss press av krisen i eurozonen, säger Mikael Johansson, chef för banken SEB:s Östeuropaanalys.

Ett land som hamnat i skuggan är Ukraina. Där kommer ekonomin att försämrast under hösten och landets regering kan tvingas devalvera.

– Ukraina är ett stort land som man har glömt bort. Man hade en bankkris 2008–2009 i paritet med krisen i Baltikum, säger Mikael Johansson.

Främst är det fallande världspriser på stål som pressar landet.

– Vår bedömning är att man tvingas devalvera under vintern eftersom man har stora obalanser i sin handel. Dessutom är misstron stor sedan tidigare mot ekonomin, säger Mikael Johansson, som bedömer att Ukraina devalverar sin valuta med minst 10 procent någon gång under första kvartalet 2014.

Finns det risk för smittoeffekter?

– Nej, finansieringen från utlandet är ganska spridd, men en del tyska och ryska banker kan påverkas, dock inte i samma utsträckning som om ett land i eurozonens kärna hade drabbats, säger Mikael Johansson.

Devalveringen kommer inte att få några större positiva effekter för den ukrainska exporten, menar Mikael Johansson.

– Länder som devalverar nu får inte så stor draghjälp eftersom efterfrågan globalt är svag, säger han.

Slovenien är ett annat land som har pressade banker. I början av året började Lars Nyberg, tidigare vice riksbankschef i Sverige, arbeta i ett nystartat förvaltningsbolag som ska ta över bankernas dåliga tillgångar. En liknande konstruktion, Securum och Retrieva, fanns i Sverige under 1990-talets bankkris.

– Det är tre statliga banker som utgör hälften av banksystemet som hamnat i svårigheter, säger Lars Nyberg.

Hur stora tillgångar det handlar om är oklart men Nyberg nämner 1–1,5 miljarder.

– Det är egentligen små pengar i dessa sammanhang, säger han. Andra länder med problem har krävt mycket större tillskott.

Slovenien ingår i det europeiska valutasamarbetet och EU-kommissionen har inflytande på processen vid övertagandet av de dåliga tillgångarna.

– Vi väntar på att kommissionen ska fatta beslut så att vi kan börja arbeta, säger Lars Nyberg, som är frustrerad över att processen drägit ut på tiden.

Kommissionen ska bestämma priset på de tillgångar som överförs så att överföringen inte innebär otillbörligt statsstöd.

– Vi hoppas kunna börja i december eller senast i januari, säger Nyberg.

Irland och Italien på väg att hämta sig IMF vill se reformer i Ukraina

Dagsläget i välkända krisländer:

Grekland – landet behöver fortfarande stödlån från ECB.

Spanien – en kollapsad bostadsmarknad och flera banker har behövt kapital.

Portugal – har länge lidit av stora strukturproblem. Regeringen har tvingats till omfattande nedskärningar i den offentliga sektorn.

I **Irland** och **Italien** har läget förbättrats. Programmet för nödlånen till Irland kan fasas ut. Den politiska situationen är någorlunda stabil i Italien.

Devalvering är nedskrivning av en valutas värde i förhållande till andra valutor. Exporten gynnas av devalvering eftersom det blir billigare att köpa landets varor, men samtidigt blir varor och tjänster som importeras dyrare för den egna befolkningen.

IMF-experten sågar Ukrainas subventioner på gas och efterlyser samtidigt en valutareform med sikte på en flexibel växelkurs för landets hryvnia. Förslagen ingår i en lista på tio åtgärder som IMF vill se Ukrainas regering genomföra, enligt Jérôme Vacher, IMF-representant i Ukraina.

Gasavgifterna bör höjas för såväl företag som hushåll, enligt IMF, som nyligen haft experter på plats i Kiev.

Andra åtgärder IMF vill se är enligt Vacher reformer av banksektorn, en uppstramning av statsbudgeten och insatser för att förbättra affärsklimatet.

Kraven framförs sedan Ryssland och det ryska gasbolaget Gazprom höjt tonläget i en dispyt om obetalda gasräkningar, som enligt Rysslands regering uppgår till 882 miljoner USA-dollar (5,7 miljarder kronor).

Ukraina siktar på att nu i november skriva på nya avtal med EU om medlemskapsförhandlingar och frihandel.

Mikael Bondesson mikael.bondesson@dn.se “

DN 13 nov 2013 : Julia Tymosjenko. Fängslade exledaren bricka i det internationella spelet

“Ukrainas vägval: öst eller väst”

“Odessa. Nu avgörs Julia Tymosjenkos öde – och Ukrainas. Bara om den fängslade oppositionsledaren släpps fri kan landet närma sig EU. Annars hamnar Ukraina i det ryska lägret. I dag samlas parlamentet i Kiev för ett extra-inkallat krismöte. “

“I ena hörnet av Gamla marknadstorget i Odessa står ett blågult tält, i det andra hörnet ett rött. Här delar aktivister ut flygblad, för och emot EU respektive Ryssland.

– Bara i Europa kan Ukraina bli en riktig demokrati, säger Natalja, en ung kvinna i blått och gult.

Andrej vid det röda tältet varnar för att ukrainarna hamnar i ”slaveri hos européerna” om landet vänder Ryssland ryggen.

Man kunde tro att det handlade om ett val, och det gör det på sätt och vis – ett vägval. Den eviga frågan om huruvida Ukraina ska vända sig åt öst eller väst har drivits mot sin spets inför det toppmöte i Vilnius den 28–29 november då landet förväntas skriva på ett omfattande frihandels- och samarbetsavtal med EU.

Ryssland vill i stället få in Ukraina i sin egen tullunion där även Vitryssland och Kazakstan ingår. Moskva har pressat sitt grannland med bryska medel för att Kiev ska fatta ”rätt” beslut: ukrainska långträdare har stoppats vid gränsen för noggranna kontroller, vissa varor har bannlysts och rådgivare till president Putin har hotat med visumtvång för ukrainare.

EU å sin sida har ställt ett absolut villkor för att skriva på avtalet med Ukraina: att Julia Tymosjenko släpps ur sitt fängelse. Den före detta

premiärministern avtjänar ett sjuårigt straff för ”maktmissbruk” efter vad hon själv och EU betraktar som ett sätt för president Viktor Janukovyjtj att tysta sin farligaste motståndare.

Till nyligen såg det ut som om man hade hittat en kompromiss: att Tymosjenko tillåts resa utomlands för att där vårdas för sin onda rygg. I praktiken skulle hon bli en fri kvinna, samtidigt som Janukovyjtj skulle slippa förödmjukelsen att benåda henne.

I radan, det ukrainska parlamentet, finns lagförslag som ska bana väg för en sådan lösning. Men i måndags körde frågan fast, och i går sade oppositionen att den tänker lägga fram ett eget förslag.

I dag, onsdag, har hela parlamentet kallats in enkom för att behandla ”Tymosjenkolagen”. För det brinner i knutarna. I fredags gav EU:s särskilda utsända – Polens expresident Aleksander Kwasniewski och EU-parlamentets förre talman Pat Cox – ukrainarna ett ultimatum: om inte frågan är löst inom en vecka blir det inget avtal.

I går var Kwasniewski och Cox åter på plats i parlamentet. I dag reser de till Bryssel och lämnar sin rapport om Ukraina.

Samtidigt tyder vissa tecken på att den ukrainska ledningen i elfte timmen börjar tveka om EU-avtalet. I helgen reste president Janukovyjtj i hemlighet till Moskva, där han hade långa samtal med Putin. Och medier rapporterar att Ryssland erbjuder enorma investeringar i Ukraina om landet går med i den ryska tullunionen.

Möjligen har Moskva bytt piskan mot en morot för att få Ukraina att avstå från EU-avtalet. En annan -variant är att Janukovyjtj trots allt bestämt sig för att Tymosjenkos -frihet är ett alltför högt pris att betala.

Eller också är allt som nu händer delar i ett förhandlingsspel där de tre parterna – Ukraina, EU och Ryssland – höjer insatserna i allt mer desperata försök att maximera sina egna vinster.

I Kiev läste Tymosjenkos dotter Jevhenia upp ett meddelande från modern, där hon bad alla parter att pressa på för att EU-avtalet ska bli verklighet ”under alla omständigheter”.

Ingmar Nevéus ingmar.neveus@dn.se “

“ Dömd till sju års fängelse

Julia Tymosjenko var under 1990-talet framgångsrik affärskvinna som gjorde sig en stor förmögenhet framför allt på affärer med rysk naturgas. Sedan sadlade hon om, bytte utseende och språk (från ryska till ukrainska) och gav sig in i politiken.

Hon var en av huvudaktörerna under Ukrainas ”orangevärgade revolution” vintern 2004–2005. Hon var sedan i två omgångar premiärminister, senast till och med 2010.

I presidentvalet 2010 förlorade hon knappt mot Viktor Janukovyjtj, som än i dag innehar posten.

I juni 2011 åtalades hon för ”maktmissbruk” under tiden som regeringschef, och dömdes sedan till sju års fängelse. Domen fördömdes av männi-skorätsorganisationer och av EU:s medlemsländer.

Större delen av fängelsestraffet har hon avtjänat på ett låst sjukhus i staden Charkiv, där hon vårdas för ryggproblem.

Inför det nu aktuella associationsavtalet med EU har unionen ställt som villkor att Tymosjenko släpps fri. Efter att tidigare ha motsatt sig detta förespråkar hon själv nu en lösning som skulle tillåta henne att vårdas i Tyskland för sina ryggproblem. “

DN 14 nov 2013 : Ukraina.

“Dags välja mellan EU och Putin”

“Egentligen borde valet vara lätt. Den som jämför Polen och Vitryssland efter Berlinmurens fall kan näppeligen undgå att se vem det gick bättre för. Men frågan är nu var Ukraina vill hamna: i EU:s demokratiska krets eller under Rysslands auktoritära paraply.

Ukrainas parlament klarade inte heller på onsdagen att se till att oppositionsledaren Julia Tymosjenko släpps fri, inte ens för att få medicinsk behandling i Tyskland. Därmed torpederas det frihandels- och samarbetsavtal med EU som ligger färdigt för underskrift.

Tymosjenko förlorade presidentvalet 2010 knappt mot Viktor Janukovyjtj. Året därpå dömdes hon till sju års fängelse för ”maktmissbruk”; hon påstods ha förhandlat fram för höga priser på ryska gasleveranser. Rättegången var uppenbart politisk, ett verktyg Janukovyjtj använde för att skyffla undan sin rival. EU har med rätta ställt frigivning som villkor för associationsavtalet.

Ryssland försöker i stället skrämman i Ukraina i en Moskvastyrd tullunion. Importhinder har redan rests, hotet om strypta gasleveranser är ständigt närvarande. Diktaturena Vitryssland och Kazakstan är hittills de övriga medlemmarna i vad som kan bli den ryske presidenten Vladimir Putins Mini-Sovjet.

Det går att förstå rädslan för att förlora den ryska marknaden, men EU-länderna har betydligt större potential som köpare. Rysslands erbjudanden om investeringar kan också kompenseras västerifrån om företagsklimatet värms upp. När det gäller gasen betalar Ukraina redan dyrt, och att gå i Moskvas ledband är snarast att be om mer utpressning.

Andra länder i Centraleuropa har fått god hjälp av EU med reformer av politiska och juridiska system, liksom med effektivisering av marknader. Att ställa sig på den ryska sidan innebär ett nej till fullvärdig demokrati. Det är möjligt att Janukovyjtj känner sig mer hemma i Putins famn, men över hälften av Ukrainas befolkning föredrar EU.

Att Ukraina får hjälp ur det ryska brottargreppet är viktigt. Men EU kan inte överge grundläggande rättsliga och demokratiska principer för det. Släpper man in Ukraina i ett avtal utan att ställa krav på Tymosjenkos frihet blir det tydligt att mänskliga rättigheter är förhandlingsbara.

Däremot bör EU ställa upp i händelse av rysk vedergällning. Om Ukraina väljer klokt.

Gunnar Jonsson gunnar.jonsson@dn.se “

DN 14 nov 2013 : Medlemskap.

“Ukraina vänder EU ryggen”

“ Bryssel. EU:s förhoppningar om att Ukraina ska ta ett första steg mot medlemskap såg ut att grusas på onsdagen. Parlamentet tog inte det väntade beslutet om att frige den fängslade oppositionsledaren Julia Tymosjenko. “

“När det ukrainska parlamentet, radan, öppnade för sin extrasession var EU-parlamentets sändebud, Pat Cox och Aleksander Kwasniewski, på plats. Men de fick vända tillbaka till Bryssel tomhänta.

Talmannen Volodymyr Rybak sade att förslaget om att låta Julia Tymosjenko resa till Tyskland för vård inte var klart och därmed kunde det inte bli någon omröstning.

Radan återsamlas den 19 november, men EU-diplomater räknar nu med att det inte blir något undertecknande av det omfattande frihandels- och samarbetsavtalet på EU:s Östeuropatoppmöte i Vilnius den 28–29 november.

De pekar på att president Viktor Janukovyjtj och hans parti de senaste dagarna har bytt fot, bland annat efter påtryckningar från storföretagsledare i Ukraina som backat upp presidenten tidigare. Landet befinner sig i djup ekonomisk kris och företagarna varnar för att handelsrelationerna med Ryssland kan skadas och att uppgörelsen med EU bör skjutas upp ett år.

– Jag delar er oro för läget i landet och ska överväga era förslag, svarade president Janukovyjtj i ukrainsk tv på tisdagskvällen.

EU har krävt en rad demokratireformer av Ukraina och fem andra östeuropeiska länder från det forna Sovjetblocket som ett villkor för att kunna få fördjupat samarbete. Samtidigt trycker Ryssland på med

ekonomiska sanktioner för att få de forna allierade att gå in i en ryssledd tullunion.

Utöver frigivning av den tidigare premiärministern Julia Tymosjenko återstår för Ukraina att genomföra lagstiftning om oberoende för riksåklagaren och en ny vallag.

– Det krävs ett mirakel för att få parlamentet att anta dessa lagar före Östeuropatoppmötet, säger EU-diplomater till nyhetssajten EU Observer.

Men EU vill inte få rollen att ha avbrutit förhandlingarna. Pat Cox och Aleksander Kwasniewski sade på onsdagskvällen efter ett möte med parlamentets gruppleadare att de ska återvända till Kiev för att göra ett nytt försök att nå en uppgörelse.

– Vi är utmattade, men vi kommer att göra vad vi kan för att det här ska lyckas, sade Pat Cox.

Henrik Brors henrik.brors@dn.se “

DN 20 nov 2013 :

“Dragkampen fortsätter”

“Ukraina. Inte heller på tisdagen kunde Ukrainas parlament klubba en lag som kan försätta oppositionsledaren Julia Tymosjenko på fri fot – och möjliggöra landets närmande till EU. Debatten och omröstningarna sköts upp till i morgon, torsdag.

Därmed fortsätter dragkampen mellan Moskva och Bryssel, liksom Kievs velande mellan öst och väst. Vid ett toppmöte den 28–29 november kan landet skriva på ett omfattande frihandelsavtal med EU. Men Ryssland, och starka krafter inom Ukraina, motsätter sig detta och vill i stället se landet i en Moskva-ledd tullunion.

Ingmar Nevéus ingmar.neveus@dn.se “

Mellanöstern och Nordafrika

DN 23 okt 2013: Kolumnen. Roger Cohen:

“Mellanösterns pendel svänger”

“Det är i dag lätt att måla upp ett scenario av ändlösa konflikter i Mellanöstern. Ändå finns strimmor av hopp. Förtryckarsystem har överlevt men attityder förändrats.”

“Männen med järnnävar är tillbaka i Mellanöstern. Kontrarevolutionen är i full gång. Islamister och sekulära liberaler slåss. Shiiternas och sunniternas världar reser vapen mot varandra. En tvåstatslösning för Israel och Palestina förefaller omöjlig. Frihet är lika med kaos. För denna region finns det ingen framtid, bara ändlösa upprepningar av det förflutna.

Förgiftade av kolonialism, hämmade av islams kamp mot moderniteten, berusade av olja, blockerade av avsaknaden av institutioner som kan släcka stamtänkandets och etnicitetens raseri som de är går Mellanösterns stater i cirklar. Syrien är nu regionens symbol, ett vakuum där endast jihadisternas våldsmättade nihilism blomstrar.

Bara två och ett halvt år efter den arabiska våren ter sig allt tal om framtiden – vilken framtid som helst – befängt. Länder bygger sin framtid på grundval av sådant som inte finns här: konsensus rörande statens karaktär, rättsstatens principer, ett medborgarbegrepp som tar överhanden över religiös lojalitet och förmåga att sätta nästa generations välbefinnande framför gamla olösta mellanhavanden.

Bashar al-Assad har gasat sitt eget syriska folk. Irak är återigen uppslukad av sunni-shiitiskt våld. Den USA-utbildade egyptiska armén har slaktat medlemmar av Muslimska brödraskapet. Minnet av den ljusa perioden 2011 då despoter föll och araber lidelsefullt talade om frihet och personliga valmöjligheter har bleknat bort. Den arabiska säkerhetsstaten har visat sin kraft; den föder extremism. ”Fundamentalism

är religion under belägring”, som den politiske teoretikern Benjamin Barber säger.

Ett scenario av aldrig upphörande konflikt är trovärdigt. Ändå finns det ljusglimtar. Förtryckarsystem har överlevt men attityder har förändrats. Regionens unga (medianåldern i Egypten, där närmare en fjärdedel av alla araber bor, är 25) kommer inte att låta sig förtryckas igen. De har smakat hur det är att protestera fram förändringar. Som i Iran, där den starka reformistiska strömmen stoppades 2009 men åter blev synlig 2013, löper dessa strömmar djupt och kommer tillbaka.

I Turkiet råder det närmaste man kan komma en liberal ordning i ett muslimskt land i Mellanöstern. Regionens hårdaste prov är att hitta en modell som försonar islam med moderniteten, religionen med en sekulär stat. Man ska komma ihåg att Turkiets demokrati är frukten av 90 års våldsamma svängningar sedan Mustafa Kemal Atatürk grundade republiken 1923 och införde västerländsk kultur.

Först de senaste tio åren, då Recep Tayyip Erdogan suttit vid makten, har tanken att islam är förenlig med en liberal ordning slagit rot. I många sekulära turkars ögon har pendeln svängt för långt. Protesterna i Geziparken i somras gällde Erdogans intrång i islams namn i sina landsmäns privatliv. Det var en demokratisk stöt från Turkiets sekulära kust mot det konservativa anatoliska inlandet.

Om det i Turkiet har tagit 90 år för en demokrati att växa fram är de 30 -månaderna sedan den arabiska våren inte mycket mer ett ögonblick. Dessutom har Turkiet aldrig varit koloniserat, vilket innebar att politisk islam inte antog någon häftigt västfientlig karaktär. Det utgjorde inte en våldsam reaktion mot att landet var västs lakej, som i Iran.

Under sin nye president Hassan Rohani försöker Iran återigen bygga in moderation i sin teokrati och reparera förbindelserna med väst. Sådana strävanden har gått om intet tidigare. Men Mellanösterns

framtid kommer att se helt annorlunda ut om USA:s ambassad i Teheran – symbol för den islamiska radikalismens brutala inmarsch i amerikanernas medvetande – öppnas igen och Islamiska republiken blir en friare stat.

Det finns ingenting i själva islam som gör det västfientligt. Den utvecklingen står historien för. Den islamiska revolutionen hävdade Irans ideologiska oberoende av väst. I och med att makten i världen förskjuts från väst har denna idé haft sin gång. Iranierna dras till Amerika.

USA kan ha vänskapliga relationer med Iran, precis som det har med Kina, men samtidigt hysa en annan uppfattning om det mesta. Ett genombrott skulle visa att Mellanösterns onda cirklar går att bryta.

Jag är säker på att USA:s ambassad i Teheran kommer att öppnas inom fem år eftersom det nuvarande dödläget har blivit meningslöst. Med Iran inne i tältet och inte utanför är allt möjligt, till och med fred mellan Israel och Palestina.

Om araberna kunde se i Israel, inte en sionistisk förtryckare utan regionens framgångsrikaste ekonomi, en modern stat byggd under 65 år, skulle de ställa sig själva de rätta frågorna om öppenhet, innovation och framåtskridande. Israel i sin tur skulle kunna säkra sin framtid som judisk och demokratisk stat om det släppte ockupation och förtryck.

Det finns en annan framtid för Mellan-östern, en som skymtade under den arabiska våren, men först måste den slitats ur det förflutnas sammanbitna käftar.

Roger Cohen brittisk-amerikansk författare och journalist.

Översättning: Margareta Eklöf “

Syrien

DN 22 sept 2013: Kemiska vapen:

“Riskfylld process förstöra alla dödliga vapenlager”

“Syrien har slutlämnat en förteckning över sina kemiska vapen, bekräftar FN. Nu ska riktlinjer dras upp hur lagren ska förstöras. Det är riskfyllt att förstöra kemiska vapen; USA räknar med att det tar ytterligare 10 år för dem att förstöra hela sitt innehav. För hundra år sedan användes kemiska vapen för första gången. Lika länge har arbetet pågått med att förbjuda dem.”

“– En droppe av ett knappnålshuvuds storlek på huden dödar en människa på två minuter, säger Paul Walker och lutar sig fram över skrivbordet.

Han talar om nervgasen VX och kan sina saker: Paul Walker har arbetat med kemiska vapen i mer än 20 år. Han är chef för Washington-kontoret för Green Cross, en organisation som arbetar med internationella freds- och hållbarhetsfrågor och grundades av den förre ryske presidenten Mikhail Gorbatsjov, men han har också suttit i militärutskottet i det amerikanska representanthuset.

Och just nu talar han inte om gömda vapenarsenaler i Mellanöstern, utan om det lager av kemiska vapen som USA fortfarande sitter på. Där utgör nervgas en inte obetydlig del. Trots att USA tidigt undertecknade FN:s konvention om förbud mot kemiska vapen har man inte lyckats förstöra hela sitt innehav.

Sju länder har eller har haft kemiska vapen. USA:s och Rysslands lager har varit ojämförligt störst, medan Indien och Albanien har haft mindre mängder som nu är borta. Libyen och Syrien har alltså fortfarande lager,

och det råder oklarhet kring hur mycket Irak har eller har haft. Det sjunde landet har inte identifierats, men antas vara Sydkorea.

Sedan FN:s konvention om kemiska vapen antogs 1993 har 198 länder undertecknat den och lagren minskat avsevärt. Både USA och Ryssland har emellertid upprepade gånger missat deadlines, brutit mot konventionen och fått nya uppskov.

Det återstående ryska lagret uppgår till ungefär 10 000 ton, eller en fjärdedel av den ursprungliga mängden. USA har kvar tio procent, motsvarande runt 3 000 ton – ungefär tre gånger så mycket som det lager Syrien nu förmodas ha.

I USA förvaras kemiska vapen på huvudsakligen två platser: i Pue-blo, Colorado och i Richmond, Kentucky. Störst mängd, 2 600 ton, finns i Pueblo i form av senapsgas, förvarad i behållare.

I militär-anläggningen Blue Grass Depot i Kentucky finns en mindre mängd, å andra sidan finns här lite av varje; utöver senapsgas även de extremt dödliga nervgaserna VX och sarin, men också lager av konventionella, explosiva vapen.

Därtill är de aktiva substanserna, som nervgifter, i hög utsträckning placerade inuti färdiga vapen, i ett metallhölje med ett sprängämne, motor och andra komponenter. Hanteringen av dem är komplicerad och både riskerna – och säkerheten – kring verksamheten kan jämföras med ett kärnkraftverk, med tre meter tjocka väggar som ska klara även en explosion.

Invånarna i området har fått information om hur de ska bete sig vid en eventuell olycka och har försetts med listor över förnödenheter.

För destruktionen ansvarar Assembled Chemical Weapons Alternatives, ACWA, i samarbete med militären och försvarsdepartementet.

– Vapnen är inte konstruerade för att tas isär, som Katherine DeWeese vid ACWA uttrycker det.

Nej – de var tänkta att vid en kraftig detonation över sina diffusa mål spränga sin kapsel med nervgas, 60 liter som skulle spridas som en dimma av dödliga droppar.

I stället ska nervgasen bort, och Katherine DeWeese beskriver de olika faserna, från en vanlig strömbrytare till den tunna linjen mellan nervgift och sprängmedel.

Först om fyra år, 2017, beräknas lagret i Colorado vara borta, det i Kentucky 2023. Den återstående kostnaden beräknas till 71 miljarder kronor.

Förseningen av destruktionen i USA har flera skäl. Militären förordade länge förbränning för förstörelsen, men det är en svårkontrollerbar metod med restprodukter som är svåra att rena, framför allt röken. Frågan ledde på många håll till omfattande miljöprotester, bland annat i Kentucky.

– Militären hade bestämt sig för hur de skulle göra innan de ens meddelade oss att lagren existerade. I stället för att bjuda in invånarna körde de bara på, säger Craig Williams, sedan många år aktiv i miljöfrågor kring Blue Grass.

Frågan blev så infekterad att den tvångslöstes först genom federal lagstiftning. Processen försenades ytterligare med flera år då den förre presidenten George W Bush frös finansieringen. Då hade FN-konventionen brutits igen.

I dag, säger Craig Williams i Kentucky, är dock samarbetet mellan alla parter gott.

Förbränningen är borta från kartan och man har tagit fram en flerstegsmetod som i stället neutraliserar de aktiva substanserna.

Men den gigantiska destruktionsanläggningen i Blue Grass är ännu under uppförande. Det är en högteknologisk pilotanläggning som sysselsätter över 1 000 personer. Inne i anläggningen ska förstörelsen av vapnen ske i så slutna, mekaniska system som möjligt, där varje enskilt vapen tas isär och delarna oskadliggörs bit för bit.

Paul Walker är optimistisk:

– Efter så många år tror jag nu att det går att bli klar före utsatt tid, både i Colorado och i Kentucky.

När inga kemiska vapen finns kvar förstörs även större delen av anläggningen. Några byggnader kan kanske användas som industribyggnader, men resten anses smittat.

Sanna Torén Björling sanna.bjorling@dn.se”

Till artikeln är fogat många uppgifter om kemiska vapen, som av utrymmesskäl utelämnas här.

DN 15 oktober 2013: Sjuksköterska i krigets Syrien:

”Syriernas känsla av svek det värsta”

“Sjuksköterskan Saskia Titman har återvänt till Sverige från Syrien där hon arbetat på ett underjordiskt sjukhus för Läkare utan gränser. – Syriernas utsatthet och övergivenhet var det allra svåraste att ta till sig, säger hon. “

“Nyhetsrapporteringen från Syrien har den senaste tiden mest handlat om nedmonteringen av landets kemvapenarsenal. Men den blodiga konflikten fortsätter obevekligt. Och kriget är ständigt närvarande även i de områden som inte är direkta mål för regimen missiler och attackflyg.

Den 41-åriga operationssköterskan Saskia Titman återkom i helgen till Sverige efter en månads tjänstgöring vid ett provisoriskt sjukhus i norra Syrien, i provinsen Idlib nära gränsen till Turkiet.

På näthinnan har hon bilder av barn som drabbats av nära hundra procentiga brännskador – energibristen gör att familjerna tvingas använda bränsle av undermålig kvalitet, som är extremt lättändligt och explosivt.

– Det är inte mycket att göra när patienter kommer in med så svåra brännskador. Vi får inrikta oss på palliativ (lindrande) vård, säger Saskia Titman när DN når henne på telefon i hemorten Vittsjö i norra Skåne.

Saskia Titman åkte till Syrien på uppdrag av Läkare utan gränser (MSF), en av få internationella hjälporganisationer som har verksamhet inne i landet.

Säkerhetsläget är mycket dåligt. Strider rasar i stora delar av landet och bortom frontlinjerna råder utbredd laglöshet med överhängande fara för kidnappningar.

Utlänningar löper särskilt stor risk .

Men Saskia Titman säger att hon inte var rädd för egen del under tiden i Syrien.

– Jag märkte absolut inte av någon fientlighet mot mig eller mot vår verksamhet. Tvärtom var folk väldigt välkomnande och hjälpsamma. Och jag litade på de säkerhetsrutiner som MSF dragit upp. Självklart kan olyckan vara framme ändå, man kan bli kidnappad eller råka ut för ännu värre saker. Men den risken bestämde jag mig för att väga mot hjälpbehovet. Och det är ofattbart stort. Folk som flytt för sina liv har bokstavligen talat inte tak över huvudet. Jag fick ägna en del tiden åt att hjälpa till med att ordna fram tält till de provisoriska flyktinglägren som ligger runt byn.

Kliniken där Saskia Titman arbetade är inrymd i ett vanligt bostadshus. Där fanns ett tiotal läkare och sjukvårdspersonal utsända från MSF samt ett femtiotal lokal-anställda.

Kliniken får elektricitet genom två bensindrivna aggregat och har tillgång till borrade brunnar. Eftersom sjukhus är direkta måltavlor i konflikten är hemlighetsmakeriet kring verksamheten omfattande.

Saskia Titman vill av säkerhetsskäl inte berätta namnet på samhället där sjukstugan är belägen.

Det underjordiska sjukhuset ligger i ett område som kontrolleras av den väpnade oppositionen, ”rebellerna”. Regionen är åtminstone tillfälligt fredad från hårda strider, men Saskia Titman säger att kriget märks av ändå:

– Man ser vapen precis överallt. Det är stor brist på bränsle och vatten. Folk köper bristfälligt raffinerad bensin och utblandad matlagingsolja. Det orsakar enorma problem med brännskador – över 90 procent av dem som kom till sjukhuset hade skador som uppstått i kontakt med eld eller värme, säger Saskia Titman.

På senare tid har det kommit rapporter om att rebellkontrollerade områden i Syrien mer och mer hamnat under extrema islamistgruppers kontroll.

Saskia Titman säger att flera kvinnor i samhället berättade för henne att de anpassat sig till en mer strikt klädkod, med svarta heltäckande dressar i stället för som tidigare, färggranna och pärlbeströdda.

Saskia Titman arbetar till vardags som operationssköterska på Hässleholms sjukhus.

Hon har stor erfarenhet av att arbeta i konflikt- och katastrofområden.

Bland annat fanns hon på plats efter den stora jordbävningen i Haiti i januari 2010, och hon har varit i inbördeskrigets Sudan i två omgångar.

När jag frågar henne om det svåraste hon upplevde i Syrien svarar hon:

– Det var att höra vanliga syrier berätta om hur övergivna och utlämnade de känner sig. De upplever att de är svikna av omvärlden, att vi har lämnat dem i sticket. Och vad kunde jag svara på det?

Erik Ohlsson erik.ohlsson@dn.se “

“Fakta. Inbördeskriget i Syrien

Inbördeskriget började som ett fredligt uppror mot regimen i mars 2011. Konflikten har därefter utvecklats till samtidens blodigaste, med över 100 000 döda och över två miljoner syrier på flykt bara i grannländerna.

Dessutom är närmare fem miljoner människor på flykt inne i Syrien.

Trots det enorma hjälpbehovet tillåter regimen endast tolv internationella hjälporganisationer att verka inne i landet, och hjälpen försenas ofta på grund av byråkrati och säkerhetsproblem.

FN har – hittills förgäves – uppmanat de stridande parterna att komma överens om ”humanitära” uppehåll i striderna.”

DN 21 okt 2013: Syrien:

“Många hinder för fredsmöte”

“Jerusalem. En avgörande fråga inför Genève-konferensen om Syrien, där omvärlden ska försöka upprätta en dialog mellan al-Assadregimen och dess motståndare, blir vilka parter som får sitta med vid förhandlingsbordet. “

“Redan på tisdag ska oppositionen och dess många sponsorer, bland dem viktiga EU-länder, Qatar och Saudiarabien, göra upp ritningarna inför samtalen i Genève, som inleds den 23 november. Det meddelade Arabförbundet på söndagen. En viktig fråga är vilka rebellrörelser som ska tillåtas medverka. Varken regimen eller oppositionsledarna vill ha med extrema islamiströrelser som al-Qaida eller Nusra-fronten, men ju färre av de stridande parterna som sitter med vid bordet, desto svårare blir det att finna en formel för ett eldupphör.

Turkiet, som stöder Syriens muslimska brödraskap, Saudiarabien och USA, som stöder de sekulära rebellerna, och Qatar, som stöder jihadisterna, har alla olika motiv och önskescenarier. Men regimen har något som inga rebeller har: två stora länder, Iran och Ryssland, som är redo att satsa allt på sin allierade.

Om inte Ryssland och Iran gör klart för al-Assad att han måste gå oppositionen till mötes händer ingenting i Genève. Det är inte säkert att något av länderna är särskilt angeläget att sätta punkt för konflikten. Västmakternas tveågsenhet och diplomatiska misslyckanden kring Syrien har berett både Moskva och Teheran glädje på sistone. Särskilt för Moskva, som till skillnad från Iran inte har stridande förband i Syrien, har krisen varit en diplomatisk julafton som återgett landet mycket av dess forna stormaktsinflytande i regionen.

I Syrien har spänningarna mellan olika rebellfalanger noterats tack-samt av regimen, som kontrollerar viktiga delar av de fyra viktigaste städerna. Rebellerna har inte samlat sig till någon större offensiv på flera månader. Att de är desperata framgår av söndagens självmords-attack utanför Hama, där ett trettiotal soldater och civila dödades vid en vägspärr.

Nathan Shachar naranjal@gmail.com “

DN 28 okt 2013: Flyktinglägret Domiz.

“200 000 har fått en fristad i Irak”

“Dohuk. En stor del av de många miljoner som har flytt från Syrien tillhör landets mer än två miljoner stora kurdiska minoritet. Mer än 200 000 av dem har fått en fristad i den autonoma regionen Kurdistan i norra Irak. “

“Läget inne i den nordöstra kurdiska delen av Syrien är minst sagt komplicerat. I detta område, kallat Västra Kurdistan eller *Rojava*, råder ett allas krig mot alla.

Under den arabiska våren 2011 var kurderna i huvudsak avvaktande, och deltog inte i upproret mot Bashar al-Assad.

Regimen i Damaskus hade under många år bedrivit ett spel under täcket med den terrorstämplade rörelsen PKK, vars ledare Abdullah Öcalan hade en fristad i Syrien fram till 1999. Då utvisades han och greps av Turkiets säkerhetstjänst.

I dag är det PYD (Demokratiska enhetspartiet), PKK:s militanta systerorganisation, som dominerar kurdområdet i Syrien. PYD:s soldater kontrollerar gränsen mot irakiska Kurdistan och stora städer som Qamishli vid gränsen mot Turkiet. Till stor del beror detta på att al-Assad har dragit tillbaka det mesta av sina säkerhetstyrkor från området för att koncentrera sig på att bekämpa rebeller på andra håll i Syrien.

Med regimen goda minne fyllde det välbeväpnade PYD/PKK snabbt detta tomrum med sina soldater.

Det betyder i praktiken att PKK för första gången kontrollerar en stor geografisk del av Kurdistan.

Den andra viktigare väpnade gruppen som opererar i Rojava är al-Nusrafronten, en radikal islamistisk rörelse som stöds av Turkiet och har nära band till terrornätverket al-Qaida. De extrema islamisterna har blivit allt mer dominerande bland de rebellgrupper som slåss mot al-Assads regim. I Rojava är deras främsta fiende PYD/PKK, som de betraktar som al-Assad-regimens verktyg.

Som flyktingarna berättar det: utöver brist på mat, vatten och elektricitet flyr de från såväl PKK:s som al-Nusras brutala våld. En stor del av Rojavas kurder har nu flytt.

Michael Winiarski michael.winiarski@dn.se “

DN 28 okt 2013:

“Fredssamtal avvisas”

“Syrien.

19 islamistiska rebellgrupper som kämpar för att störta Bashar al-Assads regim i Syrien avvisar de fredssamtal i Genève som bland annat Ryssland och USA tagit initiativ till. Fredskonferensen är inte rebellernas val, heter det i ett uttalande från grupperna.

TT-AFP“

DN 28 okt 2013: Flyktinglägret Domiz.

“Syriska kurder hotade av terror från flera håll”

“ DN i Kurdistan. Dohuk. Syriens kurder har hamnat i kläm mellan al-Assads regim och de radikala islamister som allt mer dominerar gerillan. Dessutom har PKK-styrkor tagit kontrollen över landets nordöstra hörn. Resultatet är en massflykt som tömmer syriska Kurdistan på kurder.”

“Vid en hastig blick skulle man kunna tro att vi befinner oss i en större by, om det inte vore för de FN-märkta tälten. När solen sjunker bakom bergskammen packar grönsakshandlare, kaféägare och prylförsäljare ihop sina stånd, som överallt i Mellanösterns städer.

Men vi står mitt i flyktinglägret Domiz, en bortglömd sida av den värsta pågående humanitära katastrofen i denna del av världen: här finns många av de över 200 000 syriska kurder som har flytt österut undan det brutala inbördeskriget i Syrien.

Materiellt råder inte någon skriande nöd. De 60 000 kurdiska flyktingar som befinner sig här har tillgång till vatten, elektricitet 24 timmar om dygnet, hyggligt med mat och mediciner.

Det är en kontrast mot hur de hade det hemma i Syrien, där sedan länge inga av dessa livsnödvändigheter fungerar.

– Det är därför jag och min familj lämnade allt vi hade och har kommit hit, säger Berivan Jamil, en 24-åring från staden Qamishli i Syriens kurdiskbefolkade gräns mot Turkiet.

Större delen av hennes familj, mor, far, systrar och en bror, återvände hem efter en tid men Berivan blev kvar. Hon förklarar varför:

– Som kvinna är jag särskilt utsatt, jag är rädd för al-Nusra-frontens styrkor, de kidnappar och våldtar kvinnor. Jag vågade inte längre gå ut, inte ens till basaren, och blev fånge i mitt eget hem. Men det finns absolut inga goda krafter i Syrien: regimen är värst, och sedan är det al-Nusra-fronten, kurdiska arbetarpartiet PKK och Syriens fria armé.

Här befinner sig Berivan Jamil och de andra flyktingarna bland vänner och fränder: lägret styrs av KRG, Kurdistans regionala regering i Irak, med säte i Erbil. Situationen i Syrien beskriver flyktingar vi talar med som en vanvetting slaktplats.

En äldre man säger att han är allra mest rädd för den radikala kurdgerillan, men han vill inte säga sitt namn eftersom han tänker återvända hem och fruktar PKK:s hämnd.

– Jag har själv sett PKK vinkas igenom al-Assadregimens checkpoint med hälsningen ”Salam Aleikum!”. Det är som en tragisk teater, säger mannen.

Således: Extremister från PKK, stödda av Iran och i maskopi med al-Assads regim, och islamister från al-Nusra-fronten, stödda av al-Qaida och Turkiet, omväxlande krigar mot varandra och terroriserar civilbefolkningen.

– Ändå längtar jag hem, här är det bara deprimerande och smutsigt. Och snart kommer vintern. Allt jag tänker på är min mor och mina vänner därhemma, säger Berivan Jamil som bor i ett provisoriskt skjul som tillhör hennes svägerska och bror.

Liksom de flesta lägerinvånare har hon inget arbete, men det är å andra sidan inget ovant för henne. Under de sex år som gått efter att hon gick ut skolan i Qamishli har hon varit arbetslös.

Dohuks vice guvernör Behzad Ali Adam säger till DN att två saker styr flyktingmottagandet: den irakiska kurdregionens begränsade

resurser och säkerheten.

Han påminner om att regionen har svåra spänningar mot två angränsande områden: Syrien och Mosul, en stad som behärras av radikal sunniarabisk milis.

– Terrorhoten kommer från båda hållen. Det är också nytt för oss med flyktingar, vi kan inte försörja alla dessa människor. Den internationella hjälpen är för liten. Medan Jordanien, Turkiet och Libanon får stort humanitärt bistånd får KRG själv stå för 80 procent av kostnaderna för flyktingarna, säger Behzad.

I augusti, när al-Nusra-fronten anställde stora massakrer i de kurdiska områdena i Syrien, strömmade på några dagar 30 000 flyktingar över gränsen.

Men efter ett blodigt självmordsattentat mot säkerhetstjänsten i Erbil i slutet av september har gränsen varit stängd.

Det innebär inte något stopp för nya flyktingar – många smugglas in. Men Domiz-lägret är redan fyllt över sin kapacitet (som är 35 000). De nyanlända sänds längre in i irakiska Kurdistan, till andra nyuppförda läger.

Moammar Mustafa, en 30-årig narkoskötare från Qamishli som sitter utanför sitt murade hus och puffar på sin vattenpipa, gav sig av när han en andra gång blev inkallad till Syriens armé.

– Jag var med i slaget i Homs sommaren 2011. Nu stod jag än en gång inför valet att döda eller dödas, så jag valde att fly. Men till vad? Jag har ingen framtid och snart finns mitt land inte längre.

Michael Winiarski michael.winiarski@dn.se “

DN 1 nov 2013 :

“Kemvapen under kontroll”

Syrien.

Alla de kemvapen som Syrien har redovisat är nu antingen förstörda eller plomberade med en försegling som inte kan brytas upp.

Vapnen och agenterna är fortfarande kvar på sina respektive platser, än har inte OPCW kommit så långt att de kan flyttas.

Syrien hade på sig till 1 november att förstöra eller göra sin kemvapenarsenal obrukbar. Nästa viktiga datum är den 15 november. Till dess ska OPCW och Syrien ha kommit överens om en plan för hur vapnen ska förstöras.

TT-Reuters-AFP “

DN 1 nov 2013 :

“Israelattack mot Syrien”

Syrien.

Israel har slagit till mot en transport av ryska missiler från Syrien till Hizbollah uppger flera nyhetskällor. Israel har inte kommenterat händelsen.

Attacken ska ha riktats mot den syriska hamnstaden Latakia dit den ryska militära lasten anlönt. Enligt den saudiska nyhetskanalen al-Arabija består lasten av SAM-8-missiler som varit avsedda för Hizbollah.

Enligt al-Arabija har israeliskt flyg också anfallit mål i Damaskus. Attacken mot Latakia, som ägde rum i går onsdag, ska ha genomförts sedan en missil skjutits upp från basen under onsdagen.

Israel har hittills vägrat att kommentera händelsen men landets militär har vid flera tillfällen under 2013 utfört attacker mot mål i Syrien.

Clas Svahn clas.svahn@dn.se “

DN 6 nov 2013 : Syrien.

“Många hinder för fredskonferens”

“Vägen mot en ny fredskonferens om Syrien har kantats av frågetecken och Syriens regering tänker inte delta om presidentens avgång krävs. Källor nära förhandlingarna uppger nu att fredsmötet kan försenas ytterligare. “

“FN:s och Arabförbundets gemensamma sändebud till Syrien, Lakhdar Brahimi, träffade på tisdagen representanter från USA och Ryssland inför den planerade fredskonferensen. Men arbetet inför ”Genève 2”, en uppföljning på en konferens i fjol, har hemsökts av ovisshet ända sedan USA och Ryssland kläckte planen.

Det föreslagna datumet, den 23 november, tycktes på tisdagen än mer osäkert.

Sent i måndags kväll meddelade den syriska regeringen att den inte deltar om målet är att president Bashar al-Assad ska kliva ned.

Syriska oppositionsalliansen – den politiska paraplygrupp som främst stöds av västländer, Turkiet och monarkier på Arabiska halvön – kräver att al-Assad avgår. Den har dessutom avfärdat att Iran, som stöder regimen, deltar vid Genève 2. Även det har blivit en stötesten.

Rysslands utrikesminister Sergej Lavrov slog på tisdagen ifrån sig det kravet.

– Alla som har inflytande över situationen måste bjudas in till konferensen, sade han.

TT-Reuters “

DN 12 nov 2013 :

“Villkorat ja till fredsmöte”

“Syrien. Oppositionsgruppen Syriska nationella koalitionen (SNC) har beslutat att delta i internationella samtal i Genève, men på en rad villkor.

SNC kräver att hjälporganisationer ska få tillträde till ”belägrade områden”, att politiska fångar ska frigges och att president Bashar al-Assad lämnar sin post, säger paraplyorganisationen i ett uttalande. En kommitté från SNC har fått i uppdrag att fortsätta diskussionerna med de rebeller inne i och utanför Syrien som protesterat mot ett Genèvemöte.

TT-Reuters “

Palestina

DN 8 nov 2013 : Presidenten kan ha förgiftats.

“PLO kräver utredning om Arafats död”

“ Jerusalem. PLO:s ledning kräver en utredning om hur Yasser Arafat dog, efter att forskare i Schweiz visat att den palestinske presidenten, som avled 2004, kan ha förgiftats med det radioaktiva ämnet polonium. “

“Experter vid forskningsinstitutet CHUV i Lausanne har i ett år studerat prover från Arafats kvarlevor och har nu redovisat sina resultat. Tidigare har en rysk studie visat att Arafat inte förgiftades.

– En internationell kommission måste utreda detta. Polonium är ett ämne som bara stater, inte terrorister, förfogar över, sade Wael Abu Yusef i PLO:s styrelse.

Den israeliske ministern Silvan Shalom, som var utrikesminister då det begav sig, kallade de palestinska anklagelserna ”skandalösa”:

– Arafat hade mist allt inflytande då han dog. Så snart han blev sjuk och man ville flyga honom till Paris tillät vi det. Skulle vi gjort det om vi förgiftat honom?

När Arafat avled var han Israels fånge på sitt kansli i Ramallah. Hans efterträdare – och fiende – Mahmud Abbas var i praktiken redan självstyrets ledare.

1997 förgiftade israeliska agenter Hamasledaren Khaled Mashal i Amman. Efter att kung Hussein av Jordanien hotat bryta förbindelserna med Israel skickade dåvarande premiärministern Benjamin Netanyahu en läkare med motgift till Amman och Mashal överlevde.

Nathan Shachar naranjal@gmail.com “

DN 10 nov 2013 : Protester utlysta.

“Demonstranter fruktar hårda repressalier i Gaza”

“Ungdomar i Gaza, frustrerade över förtrycket från det styrande Hamaspartiet, har utlyst måndagen till protestdag. Men initiativtagarna är anonyma – de fruktar Hamas hämnd. “

“När DN besökte Gazaremsan för två veckor sedan mötte vi Wassim, en 23-åring som håller på att avsluta sin ekonomexamen vid ett prestigefyllt Kairouniversitet, nu på tillfälligt besök i sin hemstad Gaza City.

Trots sina meriter och sin ungdom ser Wassim ingen framtid i Gaza.

– **Tillvaron här är** som ett i fängelse och det är inte bara israelerna som plågar oss. De mest sadistiska fångvaktarna i Gaza är våra egna, säger Wassim.

Han syftar på Hamas, islamistpartiet som i snart sju års tid regerat Gaza med alltmer auktoritära metoder. Röster som är kritiska mot Hamas stoppas med brutala medel. Oppositionella arresteras godtyckligt. Journalister skräms till tystnad och ungdomskultur som anses västtillvänd och ”icke-islamisk” trycks ned.

Hamas får allt oftare skulden för de stadigt försämrade levnadsförhållandena i Gaza. I förra veckan stängdes Gazaremsans enda större kraftverk. Förklaringen från myndigheterna var att det inte fanns bränsle till det dieseldrivna kraftverket. För Gazaborna innebär det elstopp på upp till sexton timmar per dygn. Viktiga samhällsfunktioner som sjukhus och reningsverk har lamslagits.

Hamas förklarar avbrottet med att Egypten förstört de tunnlar genom vilka bränsle tidigare fördes in. Den nya egyptiska regimen är uttalat anti-islamistisk. De goda relationer med Egypten som Hamas odlade när Muslimska brödraskapets man Muhammad Mursi var president har raserats.

Det är också från Egypten som de unga missnöjda i Gaza har hämtat inspirationen till den proteströrelse som via webben uppmanar till protester den 11 november, ett datum som sammanfaller med PLO-ledaren Yassir Arafats dödsdag.

– De kallar sig Tamarod (fritt översatt: ”revolt”), precis som de egyptiska ungdomar som i våras och i somras skrev protestlistor mot Muhammad Mursi, säger Wassim.

Men Gazas variant av Tamarod är helt och hållet underjordisk. Initiativtagarna fruktar fängelse och tortyr. Det är talande att Wissam, som först gått med på att låta sig intervjuas med namn och foto, plötsligt ändrar sig. Av rädsla för Hamas säkerhetstjänst ber han oss att inte använda hans rätta namn i intervjun och att absolut inte publicera någon bild.

Enligt en uppgift ska Tamarod ha samlat in 600 000 underskrifter (bland Gazas 1,7 miljoner invånare) som stöder kravet på att Hamas ska upphöra med förtrycket mot sina egna och lämna ifrån sig makten.

Trots detta tror inte ens rörelsens initiativtagare att protesterna den 11 november kommer att bli särskilt omfattande. Det går rykten om att Hamas säkerhetsstyrkor fått order att skjuta skarpt mot eventuella protestmarscher.

Erik Ohlsson erik.ohlsson@dn.se “

“Fakta. Hamas

Målet är en islamistisk stat

Islamistpartiet Hamas vann 2006 valet i de palestinska områdena. Efter en inbördeskrigsliknande maktstrid med det mer sekulära Fatah tog Hamas över Gaza, som belades med sanktioner av Israel, Egypten och västvärlden.

Hamas grundades i Gaza 1987 som en palestinsk gren av det egyptiska Muslimska brödrskapet, men är nu fristående. Målet är en islamistisk stat i det historiska Palestina. Hamas väpnade gren al-Qassam-brigaderna har attackerat civila och militära mål i Israel med raketer och självmordsbombare.

Under Hamas regeringstid har Israel genomfört två storskaliga militäroffensiver mot Gaza, under 18 dagar kring årsskiftet 2008–2009 samt i november 2012. “

Israel.

DN 14 nov 2013 : Israel.

“Netanyahu stoppar de nya bosättarplanerna”

“Jerusalem. Premiärminister Benjamin Netanyahu avbröt på onsdagen det stora bosättningsprogram hans bostadsminister Uri Ariel presenterade dagen före.”

“Ariel, som är en av bosättarrörelsens ledare, lade fram sin plan på nära 22 000 nya lägenheter på palestinsk mark utan att rådgöra med Netanyahu, som plötsligt ställdes inför rasande protester från USA, EU och det palestinska självstyret.

Särskilt uppseende väckte planerna på att bygga i den omstridda så kallade E1-zonen sydost om Jerusalem, som USA varnat Israel att kolonisera. Israeliska bostäder i E1 skulle spolia utsikterna till en sammanhängande palestinsk stat på Västbanken.

Under ett laddat möte varnade Netanyahu Ariel och hans parti ”Judas hem” för att sätta käppar i hjulen för honom under de delikata samtalen med USA om Irans kärnvapenprogram.

Justitieminister Tsipi Livni, som leder förhandlingarna med palestinierna, anklagade bosättarna för sabotage:

– En extrem minoritet försöker pracka på oss sin vision. Är våra barns framtid värd att offra för några hus i Eli! (en minimal bosättning djupt inne på palestinskt område).

Bosättarna oroar sig för att de USA-ledda fredsförhandlingarna ska ge resultat. En överenskommelse skulle med säkerhet leda till ett byggstopp på bosättningarna.

Om förhandlingarna går i stöpet kommer bosättarpartiets partiledare, handelsminister Naftali Bennett, att kräva annektering av de 62 procent av Västbanken som Israel kontrollerar (det så kallade C-området.)

Om förhandlingarna kraschar så kommer i samma ögonblick palestinierna å sin sida att återuppta sin kamp för en plats i FN och andra internationella organ. De hoppas att de beskedliga sanktioner mot som EU initierade i somras ska skärpas, så att Israel tvingas välja mellan ockupationen och ekonomisk isolering.

Det är osäkert om EU är redo att gå palestinierna till mötes på den punkten. Åsikterna om hur Israel skall hanteras går vitt isär inom unionen.

De flesta stater i Latinamerika, Afrika och Asien är redo att skärpa påtryckningarna mot den israeliska ockupationen, men Kina och Ryssland motsätter sig alla försök att blanda ihop mänskliga rättigheter och diplomati.

Men på lång sikt hopar sig orosmolnen över Israels horisont. Generalen Yaacov Amidror, chefen för Israels råd för internationell säkerhet, sade häromdagen att om fredssamtalen misslyckas så kommer Israel ”att hamna i en ytterst svår internationell belägenhet”.

Nathan Shachar naranjal@gmail.com “

Irak

DN 29 okt 2013: På gränsen till inbördeskrig. Lanja Abdullah har gjort film om kvinnors situation i landet.

”Det går inte att hålla ihop Irak länge till”

“Irak som statsbildning tillhör snart historien. Det säger Lanja Abdullah, irakkurdisk journalist, med anledning av den senaste tidens våg av terrorattentat i landet. “

“Samma dag som jag träffar Lanja Abdullah kommer nyheter från Anbarprovinsen i västra Irak, ett område som omfattar en tredjedel av landet: minst 28 personer, varav 25 polismän, har dödats i en serie nattliga terrordåd.

Rapporter om dödligt våld i Irak kommer nära nog dagligen. Hittills i år har mer än 6 000 människor dödats i våldsdåd i landet. Det är den högsta siffran sedan inbördeskriget 2008.

Det stegrande våldet beror bland annat på att inbördeskriget i grannlandet Syrien har spillt över till Irak. Dessutom är den irakiska regeringen lamslagen, liksom parlamentet. De etniska och religiösa spänningarna har ökat. Motsättningarna mellan shiiterna, som är i majoritet, och sunniterna, som dominerade under Saddam Husseins tid vid makten, är på gränsen till att utvecklas till inbördeskrig. I det oljerika norr satsar kurderna på att sköta sig själva, utan inblandning från centralmakten i Bagdad.

– Det går inte att hålla ihop Irak länge till och frågan är om det ens är önskvärt, konstaterar Lanja Abdullah.

Hon är långtifrån ensam om att förutspå Iraks upplösning. Redan för ett halvår sedan skrev den amerikanske Irakkännaren Henri Barkey att Irak är ”på god väg mot ett sönderfall”.

Helt nyligen skissade New York Times Mellanösternkorrespondent Robin Wright på en ny karta över Irak, där landet delats i tre: ett Kurdistan, ett Shiitestan och ett Sunnistan.

Nu kan man invända att Lanja Abdullah är part i målet, eftersom hon, liksom de flesta kurder, förespråkar ett självständigt Kurdistan, fritt från de nationalstater som kurderna historiskt tvingats underkasta sig.

Men Lanja är långtifrån någon chauvinist. Via nyhetssajten Warvin, baserad i irakiska Kurdistans huvudstad Erbil, kritiserar hon oförskräckt det kurdiska samhället. Oftast från ett kvinnoperspektiv.

Oräddheten har 36-åriga Lanja Abdullah med sig hemifrån. Hennes föräldrar var bägge aktiva i Iraks kommunistparti och drabbades av den bannbulla som Saddam Husseins Baathparti utfärdade mot kommunister.

Lanjas minnen av barndomen är präglade av hur föräldrarna rörde sig mellan olika gömställen och tillflyktsorter. Själv har hon dock inget till övers för den kommunistiska ideologin.

– Men det är sunt och nödvändigt att ifrågasätta makten, tillägger hon.

Lanja Abdullah startade Warvin för fem år sedan efter att ha hoppat av från en av de största kurdiskspråkiga tidningarna, där hon arbetade som nyhetsreporter.

– Jag ville belysa våldet mot kurdiska kvinnor och dess konsekvenser. Men redaktionsledningen ville enbart ha statistik. Då bestämde jag mig för att starta en egen oberoende tidning, säger hon.

Warvin (namnet är sammansatt av orden ”war” som betyder hemland och ”vin”, som betyder kärlek) kom ut var fjortonde dag och hade till en början stöd från den regionala regeringen. Men efter ett par år frös bidragen inne – Lanja antyder att det berodde på den kritiska rapporteringen – och numera är tidningen helt webbaserad.

På Warvins sajt kan man läsa om att iranska Kurdistan drabbats av en självmordsvåg bland kvinnor – hittills i år har 22 kvinnor tagit sina liv, de flesta efter att ha utsatts för upprepat våld och förnedring inom äktenskapet.

I Najaf i centrala Irak grasserar en aids-epidemi som beror på sedvänjan med ”tillfälliga äktenskap”, något som i själva verket är en omskrivning för prostitution.

– Det är viktigt att lyfta fram kvinnofrågor som annars förtigs, men i förlängningen handlar det om demokrati. Hur ska man kunna bygga ett demokratiskt samhälle om halva befolkningens människovärde inte respekteras, frågar sig Lanja Abdullah, som är på tillfälligt Sverige-besök för att övervara premiären av dokumentärfilmen ”Six days” där hon har en av huvudrollerna.

Filmen är producerad av den svenska organisationen Kvinna till kvinna, som samarbetar med Warvin.

Erik Ohlsson erik.ohlsson@dn.se “

“Fakta. År av våld i Irak

2003: USA-ledd invasion mot Irak och diktatorn Saddam Hussein, med motiveringen att han hotar världsfreden med massförstörelsevapen. Några sådana vapen hittas dock inte.

2004: Trots att USA:s president George W Bush förklarar kriget avslutat fortsätter diverse motståndsgrepp att strida.

2006: Konflikten mellan Iraks shia- och sunnimuslimer trappas upp till inbördeskrig. Saddam Hussein döms till döden och avrättas.

2007: USA ökar kraftigt sin militära närvaro för att få slut på striderna. Som mest finns 170 000 amerikanska soldater på plats i Irak.

2009: Efter ett avtal med Iraks regering lämnar USA den 30 juni Iraks större städer och samhällen.

2010: Parlamentsvalet i Irak slutar med ett förlamande dödläge. Ett försök med makt-delning mellan sunniter, shiiter och kurder slår inte väl ut.

2013: De sista amerikanska trupperna lämnar Irak strax innan årsskiftet. Våldet trappas stadigt upp. Den politiska förlamningen fortsätter och pessimismen ökar bland befolkningen. “

Iran

DN 1 nov 2013

“Fåfångans marknad i Teheran”

“I senaste numret av Omvärlden skriver fotojournalisten Sanna Sjöswärd om skönhetsoperationer i Iran, landet hon beskriver som sitt ”ursprungsland”. I Iran råder, enligt Sjöswärd, en väldigt intresse för skönhetsoperationer. När hon själv sitter i ett väntrum hos en exklusiv plastikkirurg i Teheran inför en intervju, frågar en av kirurgens patienter om hon är där för att ”fixa sin näsa”. ”Nej, nej, jag älskar min näsa!”, svarar Sanna Sjöswärd, för att få svaret från den andra i väntrummet ”Det borde du.” Sjöswärd tolkar näsoperationerna i Iran som en del av slöjbandet, eftersom den accentueras när ansiktet ramas in. Det är en intressant aspekt av kvinnors lokala fåfånga.

Malin Ullgren malin.ullgren@dn.se “

DN 9 nov 2013: Fråga & svar.

“Varför är det farligt om just Iran har kärnvapen?”

“Problemen kring Irans kärntekniska program har sysselsatt internationella förhandlare i över ett årtionde. DN:s Erik Ohlsson besvarar fem frågor om dispyten.”

“1 Varför är världens stormakter så pass engagerade i Irans program för kärnenergi?”

Omvärlden misstänker att Iran inte är ärliga när de säger att kärntekniska programmet enbart syftar till elproduktion. Ända sedan 2002, då programmet blev offentligt, har det spekulerats i att avsikten i själva verket är att bygga en atombomb.

Avslöjanden om hemlighållna kärnanläggningar stärker farhågorna. Dessutom har det funnits konflikter mellan Iran och FN:s atomenergiorgan (IAEA). Enligt IAEA har Iran betydligt större mängder anrikat uran i lager än vad de vill erkänna. IAEA kräver att få kontrollera att det anrikade uranet inte används för kärnvapentillverkning. Iran slingrar sig.

2 Hur har FN hanterat Irans ovilja att samarbeta?

Iranierna själva hävdar att de följer det internationella avtalet om ickespridning av kärnvapen (NPT). Men västvärlden har straffat Iran med sanktioner som gradvis skärpts. Sanktionerna slår hårt mot Irans oljeindustri, banksystem och tillförsel av varor. Förhandlingarna mellan Iran och de fem ständiga medlemmarna i FN:s säkerhetsråd samt Tyskland (på FN-språk kallas de P5 + 1) har hittills inte lett någon vart.

3 Länder som Indien och Pakistan har kärnvapen. Varför är det så farligt om just Iran blir en kärnvapenmakt?

Det anses att kärnvapen i händerna på Iran kan leda till kapprustning i Mellanöstern. Irans regionala rivaler, som Saudiarabien och Turkiet, kan skaffa egna kärnvapen. Dessutom skulle Irans dödsfiende Israel stå inför ett ökat militärt hot.

4 Men Israel misstänks ju, på goda grunder, inneha egna kärnvapen?

Israel har varken bekräftat eller dementerat att de har kärnvapen. Men visselblåsaren Mordechai Vanunu avslöjade redan 1986 Israels kärnvapenprogram, och dömdes till 18 års fängelse. Israel har inte skrivit under ickespridningsavtalet och är därmed inte förbundna att redovisa sin eventuella kärnvapenarsenal. Men det antas att landet innehar cirka 400 kärnstridsspetsar.

Iran anklagar omvärlden för att använda dubbla måttstockar när de opponerar sig mot Irans kärnprogram, men inte mot Israels.

5 Vad är det som gjort att tvisten om Irans kärntekniska program tycks närma sig en lösning, efter åratals fruktlösa förhandlingar?

Den iranska ekonomin är i mycket dåligt skick, vilket delvis är en konsekvens av sanktionerna. Befolkningen har det svårt. Irans ledare är rädda att missnöjet ska leda till massprotester i stil med dem som förekom under den arabiska våren. Regimen vill få bort sanktionerna, därav ”tövädret” i förhandlingarna.

Men det återstår att se om en uppgörelse leder till en varaktig lösning på dilemmat kring kärnprogrammet.

Erik Ohlsson erik.ohlsson@dn.se “

DN 9 nov 2013: Kärnenergiprogrammet.

“USA och Iran ett steg närmare en uppgörelse”

“Iran och USA har aldrig stått så nära en uppgörelse om den islamiska republikens omstridda kärnenergiprogram. Ett avtal skulle innebära att Iran går med på att frysa aktiviteter som gör det möjligt att tillverka kärnvapen mot att några av de sanktioner som har fått landet på knä upphävs. “

“När USA:s utrikesminister John Kerry på fredagen oväntat anlände till Genève för att möta sin iranske kollega Muhammed Javad Zarif stegrades förhoppningarna om ett snart genombrott i förhandlingarna. Men Kerry försökte tona ned förväntningarna. Syftet med besöket, förklarade Kerry, var att försöka undanröja de återstående hindren för en uppgörelse.

– Men det finns fortfarande många olösta frågor på bordet, varnade Kerry.

Även Frankrikes, Tysklands och Storbritanniens utrikesministrar finns på plats, länder som tillsammans med Ryssland och Kina tillhör den grupp av sex världsmakter (den så kallade P5+1-gruppen) som under flera år bedrivit förhandlingar med Iran.

Kerry satt under fredagen i förhandlingar med Zarif och EU:s utrikeschef Catherine Ashton.

Amerikanska företrädare betecknade den tänkbara nukleära uppgörelsen som ett ”första steg”. Avtalsutkastet sägs innebära att utvecklingen av det iranska kärnenergiprogrammet stoppas i upp till sex månader, för att förhandlare under denna period ska få tid att utarbeta en mer omfattande uppgörelse. I gengäld ska några av de ekonomiska sanktionerna lyftas.

Få detaljer har läckt ut om vad uppgörelsen exakt innehåller. Enligt Kerry kräver USA att Iran inför en ”total frysning av vad de ägnar sig åt i dag”.

– Iran vet att om de inte svarar upp till kraven från det internationella samfundet så kommer sanktionerna att utökas, sade Kerry.

Washington hoppas på att ett avtal om kärnprogrammet kan öppna för möjligheter till en allmän normalisering med Iran, efter mer än tre årtionden av fiendskap mellan de två länderna.

De misstänkta iranska kärnvapenambitionerna är bara en av tvistefrågorna. Andra kontroverser rör Teherans stöd till islamistiska terroristgrupper som Hizbollah och Hamas och det omfattande stödet till Syriens diktator Bashar al-Assad med pengar, vapen och militär.

Men det är kärnenergin som är frågan med störst sprängkraft: såväl USA:s president Barack Obama som Israels premiärminister Benjamin Netanyahu har slagit fast att Iran med alla medel – militära insatser har inte uteslutits – kommer att förhindras att skaffa en atombomb.

Uppgifterna om en förestående kompromiss med Iran har – inte oväntat – fördömts av Israels premiärminister Benjamin Netanyahu, som anser att västländerna är naiva som har låtit sig luras av Irans medgörligare tonfall och är på väg att begå ett ”monumentalt misstag”.

– Jag förstår att iranierna går omkring och är väldigt nöjda i Genève, vilket de borde vara. Iran har fått århundradets uppgörelse och det internationella samfundet har fått en dålig uppgörelse, sade Netanyahu.

Kerry tillbakavisade uppfattningen att USA var på väg att gå med på ett dåligt avtal:

– USA kommer inte att avveckla sanktionssystemet innan vi har absolut klarhet i vad som händer.

Enligt Vita husets presstalesman kommer i vilket fall som helst flertalet av sanktionerna att kvarstå tills vidare, och de smärre lättnader

som införs kommer i första hand att beröra frysta iranska tillgångar i utländska banker.

Michael Winiarski michael.winiarski@dn.se “

“Fakta. Huvudpersonerna

Hassan Rouhani Valdes till Irans president i juni i år. Tidigare Irans huvudförhandlare i kärnenergifrågan. Anses stå för en mer pragmatisk och västvänlig linje än sin företrädare, den ofta hetlevrade Mahmoud Ahmadinejad. Hassan Rouhanis främsta vallöfte var att snabbt förbättra Irans usla ekonomi.

Ali Khamenei Irans högste politiske och religiöse ledare. Under de 24 år som den nu 74-årige Khamenei styrt Iran har han sett sitt land försvagats av västvärldens hårdnande politiska sanktioner, införda på grund av kärnenergiprogrammet. Går nu väst till mötes, men kritikerna avfärdar omvändelsen som en taktisk fint.

John Kerry USA:s utrikesminister sedan februari i år. Har satsat mycket energi och prestige på att lösa problemen i Mellanöstern – där är dödläget kring Irans kärnenergiprogram en av de knivigaste frågorna. Anses mer resultatinkriktad och mindre Israelvänlig än sin företrädare, Hillary Clinton.

Muhammed Javad Zarif och Catherine Ashton

Benjamin Netanyahu Israelisk premiärminister sedan 2009, medlem i konservativa Likudpartiet. Avfärdar bestämt den iranska charmoffensiven. Den 64-årige krigsveteranen Netanyahu har länge hotat med en israelisk attack mot Irans nukleära anläggningar, ett hot som kvarstår oavsett om det blir ett avtal eller inte.

Ryska och iranska ingenjörer vid kärnanläggningen i Bushehr. “

DN 10 nov 2013 : Kärnvapen.

“Upp till bevis för Teheran”

“Det politiska skiftet i Iran har skapat öppningar för avspänning. Men det är för tidigt att hoppas på genombrott i kärn-frågan. “

“Optimistiska tongångar hördes under slutet av veckan från förhandlingarna i Genève om Irans kärnteknikprogram. Något slags uppgörelse kan närma sig mellan Teheran och länderna i P5+1, de fem permanenta säkerhetsrådsmedlemmarna plus Tyskland.

Entusiasmen bör tyglas. De senaste tio åren har bakslagen varit många, samtidigt som misstankarna hela tiden har växt om att de styrande ayatollorna försöker skaffa sig förmågan att tillverka atombomber.

En första ambition är att få Iran att frysa programmet. Det betyder att sluta anrika uran till nivåer varifrån det är lätt att gå vidare till vapentillverkning, att inte installera nya centrifuger och att avbryta bygget av tungvattenreaktorn som kan producera plutonium. I utbyte skulle de internationella sanktionerna lättas något.

Ett sådant avtal vore ett litet steg. Slutmålet, garantier för att Iran aldrig någonsin skaffar kärnvapen, är långt borta. Så länge Iran har anrikningskapacitet kan processen när som helst återupptas. Samtidigt ska den positiva stämningen vid bordet inte avfärdas. Något har ändå hänt i Iran sedan valet i juni av Hassan Rohani som ny president.

Men iranierna måste visa att de menar allvar och genomför de åtgärder de utlovar. Framför allt måste de släppa in internationella inspektörer som verifierar att uppgörelsen hålls. För så har det hittills inte varit. Iran har fuskat, mörkat och gjort avledande manövrar, i det uppenbara syftet att dölja vad som sker.

Därför har FN, USA och EU infört sanktioner. Och de har bitit hårt. Iran har förlorat 60 procent av sina oljeexportintäkter, BNP sjönk kraftigt förra året, inflationen är skyhögt. Effekterna har tvingat den högste ledaren, ayatolla Khamenei, till nya överväganden. En av följderna var att han lät Rohani, med en relativt moderat image, inta presidentposten.

Inga sanktioner bör tills vidare hävas, utan suspenderas. Trycket måste åter öka om Iran fortsätter med sin gamla förhållningstaktik.

Planen har fler spelare. För det första finns mörkermän i Teheran som avvisar alla eftergifter, liksom att över huvud taget tala med USA. För det andra avfärdar Israels regering Genève-samtalen som ett historiskt misstag som bara låter Iran vinna tid. Saudiarabien, Irans traditionella rival, är också missnöjt med amerikansk passivitet i både Iranfrågan och Syrienkriget.

Maximalistiska krav på att Iran omedelbart stänger alla kärnenergianläggningar har stöd i USA:s kongress, för en gångs skull över parti-gränserna. Senaten och representanthuset står redo med nya sanktioner, vilket i dagsläget skulle förgifta förhandlingarna med Iran.

Knäckfrågan förblir den ”rätt” Iran påstår sig ha att anrika uran. Att backa tycks utesluttat av inrikespolitiska skäl. Samtidigt kan omvärlden inte lita på de angivna fredliga syftena.

Hökar anser att Irans kärnteknik måste bombas bort, men underskattar både hur komplicerat det är och de oöverskådliga följderna i regionen.

Sanktionsvapnet har dock hittills fungerat. Genève måste få en chans.

DN 10/11 2013 “

DN 11 nov 2013 :

“Förhandlingar om Irans kärnteknik avbröts”

“Iran. Det blev ingen historisk uppgörelse mellan Iran och världens stormakter om det iranska kärnteknikprogrammet. Natten till söndagen avbröts förhandlingarna i Genève.

Andan var god – men så fort man närmade sig detaljer låste sig samtalen. Så kan man sammanfatta de tre dagar av förhandlingar mellan de fem ständiga medlemmarna av FN:s säkerhetsråd samt Tyskland å ena sidan och Iran å den andra.

Trots att såväl Rysslands som Kinas utrikesministrar flögs in till Genève under samtalens gång för att backa upp förhandlingarna uteblev resultaten.

Enligt källor nära förhandlingsdelegationen som New York Times citerar hoppades parterna på en överenskommelse där Iran fryser sitt kärntekniska program under sex månader, i utbyte mot vissa lättnader i de sanktioner som landet är utsatt för. Det skulle ge andrum för mer ingående samtal, utan farhågor om att Iran påskyndar satsningen på atomvapen.

Flera iakttagare ger Frankrike skulden för att förhandlingarna körde i diket.

– Laurent Fabius (Frankrikes utrikesminister) kom till Genève för att spela sabotörens roll. Han slog ned på ovidkommande detaljer och satte stopp för en interimslösning som kunde ha lett fram till eftergifter från bägge sidor.

Det säger Trita Parsi, svensk-iransk statsvetare som leder en oberoende iransk lobbyorganisation i Washington. Parsi hyllar dock den amerikanske utrikesministern John Kerry, ”som bidragit till att mildra 34 år av ömsesidig fiendskap (mellan Iran och USA)”.

Förhandlingarna kommer att fortsätta om tio dagar, men på en lägre nivå.

Erik Ohlsson erik.ohlsson@dn.se “

DN 12 nov 2013 :

“Hopp trots sammanbrott”

“Iran. Iranska myndigheter lovar nu ökad öppenhet om landets atomforskning.

Atomenergiorganet IAEA:s chef Yukiya Amano besökte Teheran på måndagen för att säkra fortsatta inspektioner av Irans kärnkraftsprogram. Målet är att granska om Iran försöker framställa kärnvapen. På en presskonferens med Amano sade Ali Akbar Salehi, chefen för Irans kärnenergiorgan, att inspektioner av anrikningsanläggningen Arak samt urangruvan Gachin får genomföras.

Överenskommelsen följde efter helgens sammanbrott i förhandlingarna mellan Iran och P5+1-gruppen, där USA, Ryssland, Kina, Storbritannien, Frankrike och Tyskland ingår. Parterna ska träffas igen nästa vecka.

TT-AFP-Reuters “

DN 18 nov 2013 . Kolumnen. Thomas Friedman

“Ett nödvändigt närmande”

“ Iran har stort inflytande över flera av konflikterna i Mellan-östern. Den uppgörelse Obamas förhandlare nu försöker få till stånd ligger därför i USA:s grundläggande intresse. “

“ Den enda uppgörelse med Iran som är värd att vi delvis lyfter sanktionerna är en som fryser alla nyckelkomponenter i Irans kärnvapenprogram. Och den enda uppgörelse som är värd att sanktionerna upphävs helt är en som inskränker Irans förmåga att bygga en atombomb på ett sätt som går att kontrollera.

USA är ingen advokat som har anlåtats för att förhandla fram den uppgörelse åt Israel och de sunnitiska Gulfaraberna som dessa ensamma har sista ordet om. Vi har våra egna intressen av att inte bara se Irans kärnvapenkapacitet beskuren utan också i att få slut på det kalla kriget mellan Iran och oss som har pågått i 34 år och skadat våra egna och våra israeliska och arabiska vänners intressen.

Vi får alltså inte tveka om att klargöra och hävda våra intressen gentemot israeliska och arabiska försök att blockera en uppgörelse som vi anser gynna både oss och dem. USA:s intressen i dag ligger i ett lufttätt interimsavtal med Iran om kärnteknikprogrammet som också öppnar vägen för en hel rad andra frågor där Washington och Teheran behöver resonera sinsemellan.

Några av våra allierade delar inte dessa ”andra” intressen och anser att den enda acceptabla lösningen är att bomba Irans kärnanläggningar och hålla landet isolerat som en svag pariastat. De litar inte på den nya iranska regimen – och inte utan skäl. Utan påtryckningar från Israel, Saudiarabien och Förenade arabemiraten och de globala sanktioner

mot Iran som de bidrog till att få genomförda skulle Iran inte erbjuda sig att reducera sitt kärnteknikprogram i dag.

Men de påtryckningarna var aldrig avsedda som ett självändamål. De skulle föra in Iran från kylan, förutsatt att -planerna på kärnvapen skrinlades på ett kontrollerbart sätt. ”Bara för att regionala aktörer betraktar diplomatin med Iran som ett nollsummespel – besegra eller besegras – ska inte USA göra det”, säger Iranexperten Karim Sadjadpour.

Varför det? Låt oss börja med att konstatera att Iran har stort inflytande över flera av USA:s allra viktigaste nationella säkerhetsintressen – Syrien, Irak, konflikten mellan Palestina och Israel, terrorism, energisäkerhet, kärnvapenspridning. Konflikten med Iran har förvärrat situationen, och en avspänning med Teheran skulle kunna lindra den. Iran spelade en outhärlig roll i vår kamp mot talibanerna i Afghanistan 2001 och kan hjälpa oss att komma därifrån utan att talibanerna tar över helt och hållet.

”Iran har minst lika mycket intresse av ett stabilt Irak och ett stabilt Afghanistan som vi, och som närmsta granne har det mycket större förmåga att påverka dem på gott och ont”, säger iransk-amerikanen Nader Mousavizadeh.

I dag pågår en kamp i Teheran mellan dem som vill att Iran ska vårda sina egna intressen och dem som vill att det ska fortsätta med sin ihärdiga kamp mot Amerika och dess allierade. Det som står på spel i samtalen i Genève är delvis ”vilken iransk utrikespolitik som blir rådande”, säger Mousavizadeh. Ett ömsesidigt gynnsamt avtal där kan öppna vägen för samarbete på andra fronter.

Dessutom finns det inget starkare hot mot Mellanösterns framtid i dag än konflikten mellan sunni och shia. Den används av Bashar al-Assad i Syrien, av Hizbollah och av vissa arabiska ledare för att vända folkets

blickar från grundläggande frågor om ekonomisk tillväxt, arbetslöshet, korruption och politisk legitimitet. Den håller också Iran isolerat och oförmöget att helt utnyttja sina rika olje- och gasreserver. Men vårt intresse ligger i att dämpa denna religiösa fanatism, inte ta parti.

Det kalla kriget mellan Iran och USA har hindrat oss från att agera konstruktivt i alla dessa frågor. Det låter sig sägas att vi borde lämna förhandlingsbordet om vi inte får som vi vill, men att isolera Iran blir inte lika lätt som det var förr. Kina, Ryssland, Indien och Japan har andra intressen än vi gentemot Iran. Den ende som kunde förena dem alla bakom den hårda sanktionsregimen var Irans eländige förre president Mahmoud Ahmadinejad. Hans efterträdare Hassan Rouhani har mycket bättre handlag. ”Våra sanktioners kraft kan ha kulminerat”, säger Sadjadpour. ”Länder som Kina kommer inte att för all framtid göra avkall på sina egna kommersiella och strategiska intressen i Iran bara för att vara USA:s kongress till lags.”

Allt detta förklarar varför den uppgörelse Obamas förhandlare nu försöker få till stånd ligger i USA:s grundläggande intresse. ”Avspänning med Iran är avgörande för att USA ska kunna föra en förnuftigt balanserad framtida utrikespolitik som förenar intressen med åtaganden”, säger Mousavizadeh. Somliga i Mellanöstern vill hellre ha ”ett krig utan slut av samma klanbundna, religiöst extremistiska, bakåtsträvande skäl som hämmar deras egen inre utveckling till öppna, integrerade, pluralistiska samhällen. De gör som de vill. Men det kan inte bli vårt krig. Så uppträder inte vi, hemma eller utomlands.”

Thomas Friedman

Översättning: Margareta Eklöf

Thomas Friedman är amerikansk journalist och författare. Han har skrivit flera bästsäljande böcker. “

Saudiarabien

DN 28 okt 2013:

“Saudiskor bötfälldes för bilkörning”

“Saudiarabien.

Minst 16 saudiska kvinnor har fått böter för att ha satt sig bakom ratten i protest mot det kvinnliga körförbudet. En kampanj på nätet hade utsett lördagen den 26 oktober till protestdag under parollen ”Kvinnlig bilkörning är en rättighet”. Få kvinnor vågade följa uppmaningen, men ett antal stoppades och tvingades betala 300 riyal i böter (drygt 500 kronor). Frågan om kvinnors rätt att köra bil har blivit föremål för en växande debatt.

TT-AFP “

DN 11 nov 2013 : Saudiarabien.

“Förändring som redan rullat i gång”

“Nej, bildörren förblev låst för de saudiska kvinnorna.

För två veckor sedan skulle de trotsa förbudet för kvinnor att köra bil. Men hoten från myndigheterna blev för svåra och aktionen ställdes in. Några gjorde det ändå:

”Men bara sju kvinnor greps. Jag är optimist – glaset är halvfullt”, säger Ahd Kamel.

Hon är saudisk regissör och skådespelerska och just nu på besök i Stockholm. Mest känd är hon för sin medverkan i nyligen bioaktuella ”Den gröna cykeln”, filmen om elvaåriga Wadjda som växer upp i Riyadh. Wadjda har många drömmar; en av dem är att köpa en cykel. Men saudiska flickor får inte cykla, bland annat på grund av det över hela världen otaliga gånger bevisade faktumet att tvåhjulningar gör kvinnor sterila.

Just samma argument användes för övrigt mot kvinnlig bilkörning.

”Jag var i Saudi dagen för aktionen”, säger Ahd Kamel som annars säger sig vara mer eller mindre ständigt på resa. ”Den handlade inte i första hand om att kvinnor skulle få styra bilar utan sina liv. Och fastän det hela ställdes in var det viktiga att kvinnor talade för sin egen sak, att det inte var män som gjorde det.”

Den amerikanska feministpionjären Susan B Anthony ska på sent 1800-tal ha sagt att inget gjort mer för kvinnors frigörelse än cykeln. Bilen kan ha varit ännu viktigare – med den kom nya möjligheter att arbeta, flytta och/eller fly. För saudiska kvinnor

innebär bilförbudet att de blir än mer beroende av män.

”Den gröna cykeln” ger en lång katalog av annat som är förbjudet och starkt begränsande för kvinnor: Betraktas av män, sjunga så männen hör det, prata för högt, visa för många centimeter hud i ansiktet ... Den speglar en situation som kan få den muntraste optimist att ge upp. Men inte Ahd Kamel, som först ger sig in på en beskrivning av Saudiarabiens gayscen och sedan talar om framtiden med ett leende:

”60 procent av saudierna är under 25 år. Mitt tvååriga brorsbarn kan använda Ipad. Allt är under förändring. Bara att jag sitter här och pratar med dig är bevis på det. Men det kommer inte att bli en explosion. Snarare en sorts kvinnlig omvandling. Inte så våldsam.”

Erik Helmerson erik.helmerson@dn.se “

Egypten

DN 31 okt 2013 : Egypten.

“Brödraskapets siste ledare gripen”

“Essam El-Erian, en av Muslimska brödraskapets frontfigurer, har gripits av egyptiska säkerhetsstyrkor. Därmed sitter hela brödraskapets ledning i fängelse. “

“Den 59-årige El-Erian är en av veteranerna inom brödraskapet och vice ordförande för rörelsens politiska gren, Frihets- och Rättvisepartiet (FJP). El-Erian, som är anklagad för våldsuppvigling, hade varit på flykt i drygt tre månader innan han greps natten till onsdagen. Enligt tidningen al-Masry al-Youm har säkerhetspolisen gjort hundra misslyckade försök att gripa honom.

DN träffade El-Erian i mitten av juli då han tagit sin tillflykt till tältstaden i Nasr City, det område som ockuperades av anhängare till Muslimska brödraskapet och den avsatte presidenten Muhammad Mursi. Lägret stormades av polis och militär den 14 augusti, med blodbad som följd.

Vid mötet i juli var El-Erian avspänd och vältalig. Han lät sig intervjuas av utvalda medier och framhöll att han inte fruktade den nya regimens anklagelser:

– Jag har inte gjort mig skyldig till något olagligt. Om de (säkerhetsstyrkorna) vill gripa mig vet de var jag finns, sade Essam El-Erian och tillade:

– Jag är inte rädd. Jag satt i över åtta år i Mubaraks fängelser. Den som har sin tro förlorar aldrig modet.

Under sina månader på flykt har El-Erian uppmanat anhängare till Mursi att protestera mot den nya militärledda regimen i Kairo.

Enligt egyptiska medier greps El-Erian i en lägenhet i stadsdelen Nya Kairo. Han fördes omedelbart till Torafängelset, där över trettio av brödraskapets ledare redan sitter inspärrade i väntan på rättegång.

Domstolsförhandlingarna skulle egentligen ha inletts redan i tisdags, då Muslimska brödraskapets andlige ledare Muhammad Badie och två av hans rådgivare skulle stå till svars. Trion har anklagats för att ha uppmanat till mord på demonstranter som protesterade mot Muhammad Mursi kort innan han avsattes vid en kupp den 3 juli.

Men rättegången fick skjutas upp eftersom tre av domarna avgick i protest mot att de åtalade inte har tillåtits delta i de förberedande förhandlingarna.

Erik Ohlsson erik.ohlsson@dn.se “

“Islamiskt styre rörelsens mål

Grundades i Egypten 1926. Rörelsen ägnar sig åt välgörenhet och samhällsaktiviteter och har som mål att inrätta islamistiskt styre i de länder där de verkar. Rörelsen har motarbetats under många år.

Vid valet 2011 tog brödraskapets parti FJP runt hälften av platserna i parlamentet, och dess kandidat Muhammad Mursi segrade i presidentvalet i juli 2012.

Efter omfattande protester mot Mursi tog den egyptiska militären makten i somras. Under oroligheterna dödades mer än tusen människor. Över 30 av brödraskapets ledare har fängslats och rörelsen har de facto förbjudits i Egypten. “

DN 4 nov 2013 : Egypten. Delar av Kairo spärras av

“Omfattande protester väntas när Mursi ställs inför rätta”

“Under stort säkerhetsuppstånd inleds i dag rättegången mot Egyptens avsatte president Muhammad Mursi i Kairo. Mursi, som suttit i husarrest i fyra m “

“Mursi har inte visat sig offentligt sedan han den 3 juli fördes bort av militär som satte honom i husarrest. Efter gripandet tillsatte armén en övergångsregering samtidigt som det inleddes en klappjakt mot medlemmar av Muslimska brödraskapet, den islamsiströrelse som står bakom Muhammad Mursi.

Till dags dato har närmare 2 000 medlemmar ur brödraskapet arresterats. Fjorton av dem står anklagade vid sidan av Mursi i måndagens rättegång, som hålls i polishögskolan som ligger jämte det fruktade Torafängelset i Kairoförorten Helwan.

Enligt uppgifter i egyptiska medier har Mursi vägrat att erkänna domstolens legitimitet och han har därför inte bett om någon försvarsadvokat.

Trots att det in i det sista varit osäkert om Muhammad Mursi verkligen kommer att vara på plats under den första rättegångsdagen väntas omfattande protester. Det egyptiska inrikesministeriet meddelade på söndagen att 20 000 poliser kommer att upprätthålla ordningen i Kairo, och att eventuellt våld från demonstranternas sida kommer att mötas med ”beslutsamhet”. Flera avspärrningszoner har inrättats i närheten av polishögskolan.

Som av en händelse sammanföll säkerhetsupptrappningen inför rättegången mot Mursi med ett snabbesök i Kairo av den amerikanske utrikesministern John Kerry.

USA, som är Egyptens största militära biståndsgivare och viktigaste västliga allierade, har uttryckt stor oro över utvecklingen i landet efter den kupp som avsatte Mursi. För en månad sedan meddelade Vita huset att motsvarande 1,7 miljarder kronor av militärbiståndet (på sammanlagt åtta miljarder) kommer att hållas inne fram till dess Egypten ”visar framsteg i att inrätta en demokratiskt vald civil regering”.

Tills vidare styrs Egypten i praktiken av militären, med överbefälhavaren general Abdulfattah al-Sisi vid rodret. Ett förhållande som i allra högsta grad splittrat Egyptens befolkning. Å ena sidan omfattas al-Sisi av en personkult av närmast faraoniska mått. Exempelvis har ett upprop bland egyptierna för att förmå generalen att ställa upp i ett kommande presidentval samlat femton miljoner underskrifter.

Å andra sidan har militärstyret visat auktoritära tendenser som inte står den störtade presidenten Hosni Mubarak efter, något som oroar Egyptens demokratiaktivister. al-Sisi har visat järnhandsken inte minst i den obönhörliga jakten på sympatisörer till Muslimska brödrskapet. Avsikten är uppenbar: att tvinga brödrskapet under jorden.

Mursi och hans medåtalade står till svars för det våld som utlöstes i samband med en demonstration utanför presidentpalatset den 4 december förra året, då åtta männskor dödades och 350 skadades.

Men det nya styret har fått kritik för att inga utredningar tillsatts för att undersöka omständigheterna kring det omfattande våld från säkerhetsstyrkorna som inramat månaderna efter kuppen i början av juli. Minst 1 300 människor har fått sätta livet till.

“ Den första demokratiskt valda presidenten avsattes

Muhammad Mursi är 62 år och har en bakgrund som civilingenjör och forskare. Han tillbringade åren 1978–85 i USA där han doktoretrade i materialvetenskap vid University of Southern California i Los Angeles. Tillbaka i Egypten engagerade han sig i det då förbjudna Muslimska brödrskapet och var en av initiativtagarna till rörelsens politiska gren.

I juni 2012 vann han det första demokratiska presidentvalet i Egypten med 13,2 miljoner av rösterna mot 12,3 miljoner för ex-generalen Ahmed Shafiq. Valdeltagandet var 52 procent.

Under sin presidenttid samlade Mursi på sig kritik för att driva Egypten i islamistisk riktning och för att lägga under sig alltför mycket makt. Efter omfattande folkliga protester avsattes han den 3 juli i år av militären och sattes i husarrest. Mursi åtalades för att ha uppviglat till våld och det pågår också en brottsutredning om spioneri.

En interimregering ledd av Adli Mansour tillsattes och fria val utlovades, men tills vidare ligger makten i praktiken hos armén.

Erik Ohlsson erik.ohlsson@dn.se “

DN 5 nov 2013 : Mursi inför rätta.

“Egypten på farliga vägar”

“Rättegången mot Egyptens avsatte president Muhammad Mursi inleddes på måndagen, men ajournerades raskt till den 8 januari. Åklagare och försvar påstods inte ha hunnit granska materialet. Något lär beslutet också ha haft att göra med att Mursi och 14 andra fängslade islamister hela tiden avbröt förhandlingarna med rop som ”ned med militärstyret”.

Detta var första gången Mursi setts offentligt sedan armékuppen den 3 juli beordrade halt för landets demokratiska experiment. Rättegången är en del av bilden. En annan är att Muslimska brödrskapets demonstrationer begränsades av ett massivt polisuppbåd – och av det faktum att hela ledningen och ett par tusen medlemmar sitter fängslade.

Rörelsen som är expresidentens bas och som vann valen efter den egyptiska våren är i praktiken förbjuden.

Mursi var en usel ledare. Hans bärande idé var att monopolisera den civila makten och låta Brödrskapets konservativa version av religion dominera. Ekonomin gick kräftgång. För ett år sedan gav han sig själv makt att styra genom dekret, och i samma veva trumfades en islamistiskt präglad författning igenom. Protesterna ledde till de våldsamheter i december där åtta personer dödades, och som nu är det officiella skälet till att Mursi ställs inför rätta för uppvigling.

Faktum är ändå att Mursi var demokratiskt vald. Han har ersatts av ett militärt, auktoritärt styre som mycket väl kan landa som en ny upplaga av Mubarakdiktaturen. Minst 1 300 människor har dödats sedan kuppen, och även sekulära krafter som svalnat i stödet till armén jagas. Medierna backar upp regimen, medan islamistiska kanaler och tidningar har stängts.

Visst har generalerna gjort upp en plan som sägs leda till demokrati. Ett utkast till ny författning ska vara färdigt den 3 december, följt av en folkomröstning i januari. Detta ska i sin tur leda till nya parlaments- och presidentval under våren. Men även om så sker är frågan hur legitima dessa blir om Brödrskapet inte får ställa upp. Och hur folkstyrt är ett land där militären har den yttersta politiska makten?

USA:s utrikesminister John Kerry sa vid en snabbvisit i Kairo på söndagen att Egypten är på väg tillbaka till demokrati. För en månad sedan bestämde sig USA för att hålla inne en sjättedel av det framför allt militära biståndet till Egypten på 1,5 miljarder dollar. Dessutom stoppades leveranser av stridsflygplan och andra stora vapensystem. Men Kerry hävdade nu att detta inte alls skulle uppfattas som en bestraffning.

Både USA och EU vacklar eftersom det anses riskabelt att göra sig till ovän med den egyptiska militären. Möjligheterna att påverka är också begränsade. Saudiarabien och andra rika oljestater har öst in stödmiljarder efter kuppen. Men västvärlden borde komma ihåg hur militärdiktaturen under decennier trampade på de mänskliga rättigheterna och vanskötte landets ekonomi.

Uppmärksamheten kring den nya konstitution som tas fram har fokuserats på sharia, som fortsatt lär kallas grunden för all lagstiftning. Även inslag som tillkom under Mursi och ytterligare stärkte islams roll kan överleva. Samtidigt kan garantier för religions- och yttrandefrihet skrivas in, men deras värde beror på vad generalerna säger.

Militären har i nuläget närmast oinskränkt makt. Brott mot utgångsförbud eller bristande respekt för officerare kan rendera långa fängelsestraff.

Redan under Mursi försäkrade sig generalerna om att cementera sina privilegier och sitt ekonomiska imperium. De kan leva med sharia och

är mest intresserade av en författning som hindrar regeringar från att lägga sig i deras angelägenheter.

Kontroll ska också säkras genom rätten att ställa civila inför militära domstolar, liksom att förbjuda demonstrationer och andra misshagliga opinionsyttringar.

Försvarsministern och arméns starke man Abdulfattah al-Sisi planerar därtill uppenbart att låta sig väljas till Egyptens nästa president.

Så ser definitivt inte en demokrati ut.

DN 5/11 2013 “

DN 15 nov 2013 : Militärt samarbete.

“Ryssland redo sälja vapen till Egypten”

“När USA drar tillbaka sina vapenleveranser står Ryssland redo att sälja sina vapen. Så ser det ut i dagens Egypten, som just nu upplever en charmoffensiv från Kreml. “

“Den ryske utrikesministern Sergej Lavrov befinner sig tillsammans med försvarsminister Sergej Sjojgu i Kairo för att diskutera tekniskt och militärt samarbete med sina egyptiska värdar.

För att ge extra glans åt mötet har flaggskeppet i den ryska Stillahavsflottan, den missilbestyckade kryssaren ”Varjag” (”Vikingen”) kastat ankar i hamnstaden Alexandria. Det är det första ryska flottbesöket i Egypten sedan 1992.

Det nyväckta ryska intresset för Egypten har en logisk förklaring. För en dryg månad sedan beslöt USA att frysa delar av sitt omfattande militära bistånd till Egypten. Beslutet var en markering mot de antidemokratiska tendenser som visats efter den militärledda kuppen den 3 juli, då armén tvingade bort den folkvalda presidenten Muhammad Mursi. Omvälvningen har kantats av våld och lett till massgripanden av Mursis anhängare.

USA har stoppat motsvarande 1,7 miljarder kronor i bidrag, liksom tidigare utlovade leveranser av stridshelikoptrar och attackrobotar.

Egypten vänder sig nu i stället till Ryssland, som uppenbarligen inte har några invändningar mot den egyptiska regimen.

– Vi är övertygade om att Egypten kommer att övervinna den kris som landet befinner sig i, sade utrikesminister Lavrov i en intervju inför sin Kairoresa.

Den egyptiske utrikesministern Nabil Fahmy sade till ryska RT Television i förra veckan att Egyptens regering ”noga överväger” ryska vapeninköp. Några summor har inte nämnts officiellt, men en rådgivare till ryska försvarsministeriet säger till nyhetsbyrån Bloomberg att det kan handla om vapen för två miljarder dollar (drygt tretton miljarder kronor), däribland jaktplan av typen Mig-29 och luftförsvarssystem.

Trots det minskade biståndet skickar USA fortfarande sex miljarder kronor årligen till den egyptiska försvarsmakten. Men det är ingen tvekan om att det pågående ryska besöket kan slå en kil i det Egyptens stora militära och ekonomiska beroende av USA som pågått ända sedan president Anwar Sadats historiska fred med Israel 1979.

Innan dess var Sovjetunionen den dominerande utländska aktören i Egypten. Moskväs första vapenlast utanför östblocket skickades till Egypten 1955. Och under 1950- och 60-talet svarade Sovjet för flera stora infrastrukturprojekt i Egypten, bland annat byggandet av Assuandammen, den gigantiska fördämning av Nilen som stod klar 1970.

Erik Ohlsson erik.ohlsson@dn.se “

DN 21 nov 2013 : Egypten. Elva soldater dödade i Sinai.

“Ökad terror sedan Mursi tvingats bort”

“ Elva egyptiska soldater dödades på onsdagen i norra Sinai när en bilbomb exploderade nära den buss de färdades i. Terrorverksamheten i området har ökat sedan president Muhammad Mursi avsattes för snart fyra månader sedan. “

“Soldaterna ingick i en infanteri-enhet som bekämpar militanta islamister i norra Sinai. De var på väg i buss till Kairo på permission. Attentatet inträffade mellan Rafah, vid gränsen till Gaza, och kuststaden El Arish. Bomben, som sannolikt var fjärrstyrd, beskrivs som mycket kraftig och dödssiffran befaras stiga. Över fyrtio soldater skadades.

Sinaihalvön är stort som halva Norrland och består av oländigt ökenland och karga berg samt en hundra mil lång kustlinje. En idealisk miljö för de islamistiska rebellgrupper och kriminella gäng som opererar i det strategiskt viktiga området.

Suezkanalen, som markerar gränsen mellan Sinai och det egyptiska fastlandet, är Egyptens viktigaste inkomstkälla sedan turismen förtvinat på grund av den inrikespolitiska oron. Den södra delen av Sinai, där Egyptens ledande badort Sharm el-Sheikh är belägen, ligger dock säkert och välbevakat bakom ett tjogtal vägspärrar.

Säkerhetsläget på Sinaihalvön har stadigt försämrats de senaste åren, en utveckling som började redan på president Hosni Mubaraks tid och tog fart efter revolten i februari 2011.

Den numera avsatte presidenten Muhammad Mursi, nära lierad med islamistiska Muslimska brödraskapet, anklagades av sina politiska motståndare för att i hemlighet stödja terrorcellerna i Sinai. Dessutom

beskylldes Hamas, som styr i Gaza, för att skicka islamistiska terrorister över gränsen till Egypten.

Inte heller den nya militärstödda regimen har fått bukt med terrornätverken i Sinai, trots att gränstrafiken till och från Gaza har begränsats till ett minimum. I stället har närvaron av islamistiska extremister ökat.

Bland annat finns det cirka 5 000 anhängare av den våldsamma grupperingen Takfir al-Hijra, enligt nyhetsbyrån AP som citerar säkerhetskällor. Takfirerna, som de kallas, sägs få vapen från det sönderfallande Libyen.

Islamisterna har bildat en ohelig allians med den lokala beduinbefolkningen, som strävar efter ökat självstyre. Situationen blir inte bättre av att norra Sinai är ett av de fattigaste och mest underutvecklade områdena i Egypten.

Erik Ohlsson erik.ohlsson@dn.se “

Libyen

DN 19 nov 2013 : Libyen. Två år efter revolten mot Khaddafi.

“Tripoli har tröttnat på våld och kaos”

“Två år efter revolten som störtade överste Muammar Khaddafi råder kaos i Libyen. Nu har invånarna i huvudstaden Tripoli tröttnat på våld och otrygghet. “

“I dag, tisdag, samlas universitetsstudenter i tusental i Libyens huvudstad Tripoli. Deras paroll är entydig: ”Bort med milisgrupperna”.

Studenternas aktion är en följd av den senaste tidens blodiga oroligheter i Tripoli där de väpnade miliser som härskar i Libyen varit inblandade.

I fredags genomförde missnöjda stadsbor en protestmarsch mot högkvarteret för en av de mäktigaste milisgrupperna, den så kallade Misratamilisen. Demonstranternas krav var att milismännen ska lägga ned vapnen och lämna över rättsskipningen till polisen.

Tripolis invånare har tröttnat på att terroriseras av milisgrupper som dessutom strider sinsemellan. Många av grupperna kommer från andra städer i Libyen, som Misrata. De har slagit sig ned i huvudstaden för att med våld och vapenmakt skaffa sig del av statens inkomster och inflytande.

När fredagens demonstrationståg nådde milishögkvarteret öppnade milismännen eld. Förutom handeldvapen användes kulsprutor och raketgevär. Enligt den lokala hälsovårdsmyndigheten dödades minst 46 människor. Över 460 skadades.

– Demonstranterna var fredliga och obeväpnade. Flera familjer gick med i tåget, säger Nisrin Adham i telefon till DN från Tripoli.

Nisrin är aktiv en frivilligorganisation som arbetar för att stärka kvinnors rättigheter. Hon har flera vänner och släktingar som deltog i demonstrationen. En äldre manlig släkting tillhör dem som sköts till döds.

Nisrin Adham kommer att delta i tisdagens demonstration, trots den uppenbara risken att det inträffar ett nytt blodbad. Visserligen kom det uppgifter på måndagen om att den milisgrupp som gjort sig skyldig till massakern lämnat sin förläggning och börjat dra sig mot hemstaden Misrata.

Men sådana utfästelser har gjorts tidigare, utan att de haft någon effekt. De laglösa miliserna har varit en plåga för Libyen ända sedan Khaddafi störtades.

– Vi är desperata nu, säger Nisrin Adham till DN.

– Libyen kommer aldrig att bli ett fredligt, demokratiskt samhälle så länge det finns välbeväpnade grupper som sätter sig över lagen.

Efter fredagens massmord utlyste regeringen tre dagars landssorg. Dessutom har en generalstrejk inletts. Nisrin Adham säger att det är ”kusligt tomt och tyst” på Tripolis gator.

– Invånarna upprättar vägspärrar i sina egna kvarter för att kontrollera den lilla trafik som förekommer. Man avvaktar och ser om miliserna verkligen kommer att lägga ned sina vapen den här gången.

Milisgrupperna har kunnat växa sig starka därför att den libyska statens ordningsmakt – armén och poliskåren – är så pass svag. Milisgrupper har tagit över som ordningens upprätthållare. Det förekommer att milismän svarar för säkerheten vid politiska möten och kring offentliga institutioner som flygplatser och sjukhus.

Miliserna har fått ytterligare näring av den djupa geografiska splittring som råder i Libyen. Den oljerika östra delen av landet har

nyligen förklarat sig självstyrande. Även ökenregionen Fezzan i söder har deklarerat att man inte tänker lyda centralmakten i Tripoli. Regionala grupper och kriminella gäng har tagit kontroll över stora delar av oljeexporten, Libyens enda stora intjänare av utländsk valuta.

De interna stridigheterna har förlamat regeringsarbetet. Drygt två år efter revolutionen saknar Libyen en författning. Regeringsarbetet har tidvis legat nere på grund av motsättningar mellan sekulära och islamistiska partigrupperingar. Västerlänningar går inte säkra i Libyen – flera länders ambassader och konsulat har attackerats. Den 11 oktober exploderade en bilbomb utanför Sveriges och Finlands honorärkonsulat i Benghazi.

För några veckor sedan fördes premiärminister Ali Zeidan bort av beväpnade män. Han släpptes fri efter ett par timmars fångenskap, men aktionen visar med all önskvärd tydlighet att den utbredda laglösheten i Libyen når ända in i regeringskabinettet.

Men Nisrin Adham är trots allt optimist.

– Det måste jag vara, annars skulle jag bli galen. Jag måste tro att det ska bli bättre, säger hon.

Erik Ohlsson erik.ohlsson@dn.se “

“Fakta. Protesterna mot regimen började i Benghazi

15 februari 2011. Protester i Benghazi, Libyens näst största stad, mot envåldshärskaren Muammar Khaddafis välde. Regimens styrkor skjuter skarpt mot demonstranterna.

17 mars 2011. Gatuprotesterna har växt till en konflikt som liknar inbördeskrig. FN:s säkerhetsråd röstar ja till en flygförbudszon över Libyen.

21 augusti 2011. Den väpnade oppositionen, stödd av Natos attackflyg, erövrar huvudstaden Tripoli. Khaddafi flyr från presidentpalatset.

20 oktober 2011. Muammar Khaddafi grips och dödas av oppositionens trupper. Samma dag faller det sista fästet för de Khaddafitrogna, kuststaden Sirte.

7 juli 2012. Libyen går till det första fria valet efter 42 års diktatur under Khaddafi. Valet blir en framgång för de sekulära partierna.

11 september 2012. USA:s konsulat i Benghazi attackeras och den amerikanska ambassadören dödas. En väpnad grupp med band till al-Qaida får skulden för dådet.

10 oktober 2013. Libyens premiär-minister Ali Zeidan kidnappas av en milisgrupp. Zeidan frigges efter ett par timmar, men händelsen understryker den laglöshet och splittring som råder i Libyen.

DN “

DN 19 nov 2013 : Landet befinner sig på ”lära-gå-stadiet” när det gäller demokrati

“Varför blir det aldrig lugn och ro i Libyen?”

“ DN:s korrespondent Erik Ohlsson förklarar det libyska kaoset. “

“Vad är det som händer i Libyen egentligen?

När den förre envåldshärskaren Muammar Khaddafi störtades i oktober 2011 försvann den gemensamma fiende som klaner och milisgrupper bekämpat. Nu började de forna vapenbröderna strida mot varandra i stället, i kamp om inflytandet över Libyen i allmänhet och landets enorma oljetillgångar i synnerhet. Det finns över 1 700 väpnade grupper, så kallade miliser, i Libyen, och gott om vapen efter inbördeskriget. Dessutom figurerar islamistiska terrorband vars mål är att Libyen ska bli en Gudsstat efter gammalislamskt mönster.

Men det finns ju ändå en regering. Vad gör de åt saken?

Centralmakten i huvudstaden Tripoli är svag. Regeringen kan beskrivas som en koalition med mer eller mindre starka band till olika miliser, som de gynnar på olika sätt. Regimen saknar den politiska kraft som skulle kunna ena landet och de har inte viljan, eller de militära resurserna, att angripa och avväpna de ofta militärt välutrustade miliserna och terrorgrupperna.

Västmakterna var ju mycket engagerade i det libyska upproret. FN beslöt om en flygförbudszon och Nato bekämpade Khaddafis trupper med stridsflyg. Vad gör omvärlden i dag?

Inte mycket, trots att premiärminister Ali Zeidan indirekt bett om utländsk militärhjälp för att avväpna milisgrupperna. Men Libyen har

försvunnit under radarn. Andra konflikter i regionen, som inbördeskriget i Syrien och militärkuppen i Egypten, har tagit allt syre.

Hade libyerna det bättre, rentav, under Khaddafis tid?

Det är trots allt få libyer som vill ha tillbaka sitt land så som det såg ut under Khaddafi. Libyen är ju en konstgjord statsbildning med en rad inbyggda rivaliteter – mellan olika regioner, mellan sufier och salafister, mellan araber och berber. Khaddafi tryckte ned dessa motsättningar. Det innebar förtryck av demokratiska och mänskliga rättigheter genom skrämsel, terror och tortyr.

Då för tiden var Libyen ett mycket slutet land, något i stil med Nordkorea. Khaddafi styrde Libyen ungefär som ett familjeföretag och höll landets olika rivaliserande klaner i schack genom ett intrikat maktspel. Sedan Khaddafi försvunnit har landet pyst över över som en tryckkokare av alla motsättningar.

Hur ska Libyen komma på rätt kurs?

Fler grupper måste omfattas av den nationella idén. Hur det ska gå till är en öppen fråga – förhoppningsvis inser omvärlden situationens allvar. Glöm inte heller att landet efter 42 års envælde nu befinner sig på ”lära gå-stadiet” när det gäller demokrati och uppbyggnad av demokratiska institutioner. Libyen behöver nog hjälp utifrån för att komma vidare i sitt bräckliga demokratibygge.

Erik Ohlsson erik.ohlsson@dn.se “

Tunisien

DN 4 nov 2013 :

“Fortsatt kaos i Tunisien”

“Tunisien.

Myndigheterna i Tunisien förlänger det undantagstillstånd som rått sedan 2011 med åtta månader, till och med juni 2014. Landet lider fortfarande av politiskt kaos, till följd av olika gruppers försök att enas om en stabil statsmakt efter folkresningen 2011.

TT-AFP “

DN 12 nov 2013 : Den arabiska vårens vagga.

“Regeringskris skakar redan sargat Tunisien”

“Tunisien, den arabiska vårens vagga, driver just nu som ett skepp utan roder sedan förhandlingarna om en övergångsregering brutit samman. “

“I förra veckan avslutade det dominerande regeringspartiet, det moderat islamistiska Ennahda, sina förhandlingar med oppositionen. Parterna har i sex veckors tid fört vad som kallas en ”nationell dialog”, förhandlingar om en ny premiär-minister som ska leda en övergångsregering fram till nästa val.

Den politiska krisen utlöstes redan i juli, efter det dödliga attentatet mot den sekulära oppositionspolitikern Muhammad al-Brahimi. Ett halvår tidigare mördades Chokri Belaid, medlem i samma oppositionsallians som al-Brahimi. Bägge männen sköts till döds utanför sina hem av motorcykelburna attentatsmän. Morden är ännu ouppklarade.

Chocken och vreden efter politiker-morden har främst riktats mot Ennahda som anklagas för att inte kunna garantera medborgarnas säkerhet. Ennahda beskylls också för att vara alltför släpphänta mot den lilla grupp bokstavstroende islamister, exempelvis Hizb ut-tahrir, som sprider oro i Tunisien.

Generalstrejker och massdemonstrationer med krav på att Ennahda lämnar regeringen har avlöst varandra. Situationen förvärras av att Tunisien ekonomi är i mycket dåligt skick.

Turismen, landets största intjänare av utländsk valuta, har inte återhämtat sig efter konvulsionerna i samband med revolutionen i

januari 2011. Över 40 000 jobb har försvunnit från turistsektorn och i förra veckan meddelade den franska resejätten Club Med att företaget stänger sin stora turistanläggning i badorten Hammamet.

Trots bekymren har Tunisien haft en fredligare och stabilare utveckling än övriga länder som omfattades av politiska omvälvningar i samband med den ”arabiska våren” för snart tre år sedan.

– Men om Tunisien faller, då är den arabiska våren död, konstaterade landets president Moncef Marzouki i en intervju i den franska tidningen Le Monde i förra veckan.

Den 68-årige Marzouki, som tvingades i landsflykt av den tidigare presidenten Zine Abidine Ben Ali, tillhör det sekulära vänsternationalistiska partiet CPR. President Marzouki pekar ut nätverk med band till den gamla regimen och den störtade presidenten Ben Ali som medskyldiga till det politiska kaoset.

– De vill inte att demokratin i Tunisien ska överleva, hävdar Marzouki som också ser kopplingar mellan Ben Ali-anhängarna och militanta islamister.

President Marzouki hoppas att Ennahda och oppositionen enas om en kompromisskandidat till premiärministerposten. Men just nu ser det mörkt ut. Den inflytelserika fackföreningen UGTT har lämnat sitt medlaruppdrag sedan oppositionssidan avvisat Ennahdas premiärministerkandidat, den 88-årige veteranpolitikern Ahmed Mestiri.

En effekt av krisen är att president- och parlamentsvalet, som skulle ha hållits den 17 december, med största sannolikhet skjuts på framtiden. Enligt källor i Ennahda blir det inte nyval förrän i april.

Erik Ohlsson erik.ohlsson@dn.se “

“Fakta. Självbränning blev starten för upproret

Revoluten i Tunisien inleddes den 17 december 2010, då gatuförsäljaren Muhammad Bouazizi tände eld på sig själv i protest mot polis-trakasserier och i förtvivlan över sin hopplösa situation. Självbränningen utlöste massprotester över hela Tunisien. Den 14 januari 2011 flydde president Ben Ali till Saudiarabien.

I oktober 2011 hölls fria val i Tunisien. Ennahda, ett parti med band till Muslimska brödrskapet, fick omkring 40 procent av rösterna. I december 2011 utsågs den förre dissidenten Moncef Marzouki till president under en övergångsperiod.

Ordinarie val ska hållas när landets författning är klar, men arbetet störs av politisk oro. Många är missnöjda med bristen på ekonomiska framsteg och med att extrema islamister flyttat fram sina positioner.

DN “

Japan

DN 28 okt 2013:

“Japan visar muskler mot Kina”

“Japan.

Japan har i två dagar visat militära muskler med stridsflygplan som svar på kinesiska flygningar över internationellt vatten nära den japanska huvudön Okinawa, enligt uppgifter i japans-ka medier på söndagen.

Japanska försvarsdepartementet har inte bekräftat uppgifterna, men vaksamheten har ökat på grund av oro för att Kina ska öka sin aktivitet i Östkinesiska sjön, där det finns omstridda öar som båda länderna gör anspråk på.

TT-AFP “

DN 15 nov 2013 :

“Japans tillväxt halverades”

Tillväxten i Japan nästan halverades under tredje kvartalet, från 0,9 procent föregående kvartal, till 0,5 procent. Det var något bättre än ekonomer hade spått men en oroande signal från världens tredje största ekonomi.

Japans ekonomi har tagit fart tack vare premiärminister Shinzo Abes satsning på stimulansåtgärder och lättnader i penningpolitiken, men analytiker har även efterlyst ekonomiska reformer.

TT-AFP “

Indien

Övriga Asien

DN 3 nov 2013: Pakistan.

“Splittrade talibaner har fått ny ledare”

“Talibanrörelsen TTP i Pakistan har en ny ledare, känd som Sajna. Men han har inte hela rörelsen bakom sig. Och USA:s drönaraattack som dödade hans företrädare befaras äventyra dialogen mellan regering och rebeller. “

“Sajna, som uppges heta Khan Said eller Khan Sayyid, har enligt tidningen Dawn lett rebellstyrkor i Södra Waziristan och setts som rörelsens ”nummer två”. Han hålls bland annat ansvarig för en attack mot ett fängelse 2012, då 400 fångar fritogs.

Företrädaren Hakimullah Mehsud dödades i fredags i en USA-attack med förarlöst flygplan.

I Miranshah, nära platsen för attacken, vittnade butiksägaren Tariq Khan på lördagen om att folk i trakten är rädda och att talibanerna vill hämnas.

Det är tredje gången i år som USA lyckas döda eller gripa en taliban-ledare. I maj strök den som då beskrevs som rörelsens andremann med i en drönarattack, och i höstas tillfångatogs en ledare i Afghani-stan.

Till tidningen Dawn sade talibankällor på lördagen efter mötet i TTP:s ”fullmäktige”, shuran, att två tredjedelar av de närvarande röstat på Sajna som ny ledare. Men flera grupper ville inte ställa sig bakom honom.

Det senaste året har det såväl i Pakistan som i Afghanistan talats om förhandlingar mellan talibaner och regering. Pakistans regering har aviserat en ”dialog” och säger att den inte ska avbrytas. En officiell protest har dessutom framförts till USA mot drönarattacken.

Saifullah Khan Mehsud vid institutet Fata i Islamabad, som forskar på ”klanbältet” i norr, tror att attackerna stör fredsprocessen på kort sikt, men kan gynna den i längden. **TT-Reuters-AFP**“

Afghanistan

DN 7 nov 2013 : Proposition läggs i dag. Bildt vill ha internationell utvärdering av insatsen.

“Styrkan i Afghanistan ska bantas kraftigt”

“Nu är regeringen överens med S och MP om hur Sveriges militära insats i Afghanistan ska se ut i framtiden. I dag läggs en proposition om att krympa styrkan från dagens cirka 350 militärer till 50 efter nästa sommar. Utrikesminister Carl Bildt (M) säger till DN att han vill se en internationell utvärdering av Afghanistaninsatsen. “

“Den svenska militära styrkan i Afghanistan planeras att minska till 200 soldater efter årsskiftet för att sedan minskas ned till 50 soldater efter sommaren.

– De ska arbeta med rådgivnings- och utbildningsverksamhet, berättar Carl Bildt.

Dessutom kommer Sverige att fortsätta skicka ungefär 25 poliser till en utbildningsinsats. Det kommer också att skickas ner extra militär personal i vår för att riva den svenska militärbasen i Mazar-e Sharif. Afghanerna har inte velat ta över den välordnade militäranläggningen, som kostat 225 miljoner kronor att bygga. Därför ska den jämnas med marken och materielen transporteras hem till Sverige eller förstöras.

Carl Bildt understryker att det fortfarande är mycket som är osäkert kring den framtida internationella militära insatsen.

– Vi vet fortfarande inte hur den amerikanska insatsen kommer att se ut. Men vi har den situationen att vi måste fatta beslut nu. Osäkerheten är inte bra och försvaret måste få planeringsförutsättningar för att kunna rekrytera, säger han.

Carl Bildt utgår från att Afghanistan och USA kommer att kunna komma överens om ett säkerhetsavtal. Utan ett sådant kommer inte den svenska insatsen att bli av. Likaså att FN ger mandat för en ny militär insats efter 2014.

Sverige har satsat många miljarder kronor på den militära insatsen i landet och den har kostat flera människors livet. Carl Bildt säger att han tror att den varit värd sitt pris.

– Ja, det tror jag. Men vi måste naturligtvis utvärdera insatsen. Internationellt har vi varit rätt dåliga på att utvärdera efteråt och dra slutsatser. Det finns inget som säger att vi har gjort allting perfekt även om väldigt många huvudmål har uppnåtts. Vem hade föreställt sig att vi någonsin skulle sätta in den svenska armén vid Hindukush?

Utrikesministern säger att den Natoleda insatsens två största förtjänster är att den räddat den afghanska staten från att kollapsa och att den förbättrat den grundläggande utbildningen och hälsovården i landet.

– På minuskontot finns narkotikaodlingen och beroendet av detta i den afghanska ekonomin. FN kommer snart med en rapport om detta och det verkar som om narkotikaproduktionen är ökande. Väldigt mycket av korruptionen i Afghanistan, som är betydande, har att göra med detta. Det cirkulerar väldigt mycket drogpengar i den afghanska ekonomin.

Afghanistans president Hamid Karzai har dömt ut den internationella militära insatsen i Afghanistan och sade att den har orsakat en massa lidanden och död, men inga fördelar. Hårda ord av den främste samarbetspartnern för den internationella koalitionen.

– Ibland försöker han profilera sig för den politiska tiden som kommer efter. Man märker det. En del av hans uttalanden ska man ta med en nypa salt, säger Carl Bildt.

– Men det är dock en prestation av både Karzai och av den internationella insatsen att han fortfarande är en mer eller mindre demokratiskt vald president efter tio år. I ett land som tidigare upplevde trettio år av förödande inbördeskrig. Det är en med afghanska mått mätt någorlunda fungerande stat som har skapat bättre förutsättningar för väldigt många afghaner under peri-oden.

I början av april är det presidentval i Afghanistan. Carl Bildt säger att förberedelserna ser ut att gå väl. Bland kandidaterna i valet återfinns dock såväl tidigare ministrar som krigsförbrytare.

– Ska man jaga änglar här i världen ska man kanske inte söka sig till just Afghanistan, kommenterar han det sista.

Den svenska militära insatsen i Afghanistan har haft fördelar också för svensk säkerhetspolitik, enligt Carl Bildt.

– Vi har fått mycket höga betyg för vårt deltagande i Natoleda militära insatser. Det är bra för vår allmänna säkerhetspolitiska trovärdighet.

Ewa Stenberg ewa.stenberg@dn.se “

“Fakta.

Fem svenska officerare har dött

Den svenska militära insatsen i Afghanistan har kostat mellan en och två miljarder kronor per år de senaste åren. Fem svenska officerare och två afghanska tolkar har stupat. Andra länder har satsat och mångdubbelt mer. Ändå går utvecklingen i landet mot ökat våld.

Den 19–21 november planerar Afghanistans president ett stort afghanskt rådslag om huruvida man ska godkänna ett nytt säkerhetsavtal med USA. Den springande punkten är om de amerikanska styr-

korna också i fortsättningen ska få svara inför USA:s lag i stället för inför afghansk. Om Afghanistan inte vill ge åtalsimmunitet så väntas USA lämna landet militärt.

USA har tidigare planerat för en fortsatt insats med ungefär 10 000 soldater för att utbilda och träna de afghanska säkerhetsstyrkorna, men diskussionerna i Washington är inte avslutade.

Natoalliansen har i dagsläget ungefär 87 000 militärer i landet, varav 50 000 är amerikaner. Styrkan förväntas halveras tidigt nästa år. De sysslar mest med utbildning och träning av afghanska militärer och poliser samt med att forsla hem militär utrustning från landet. Ansvar för säkerheten är överlämnat till de 350 000 man starka afghanska säkerhetsstyrkorna.

Antalet civila dödsoffer har ökat i Afghanistan och nu ligger i nivå med krigets mest våldsamma perioder. Hur många afghanska armé-soldater som dött under årets stridssäsong hålls hemligt för att upprätthålla moralen i trupperna, men statistik som offentliggjordes förra veckan visar att 2 052 poliser dött mellan april och slutet av oktober, vilket är betydligt fler än under hela 2012. “

DN 8 nov 2013: Afghanistan.

“Notan för Sverige: 11 miljarder”

“Den svenska militära insatsen i Afghanistan kommer att totalt kosta svenska skattebetalare 11 miljarder kronor, visar underlag från Försvarsmakten och regeringen. Nu kräver Socialdemokraterna att den utreds.”

“– Det finns skäl att dra lärdom inför kommande insatser, säger Urban Ahlin (S).

Försvarsmakten beräknar att den svenska militära insatsen i Afghanistan från 2002 till och med i år kommer att kosta 10,3 miljarder kronor. I den proposition som regeringen lade i går beräknas kostnaden nästa år bli ytterligare 698 miljoner kronor.

Utrikesminister Carl Bildt (M) sade i gårdagens DN att han vill se en internationell utvärdering av hela den Natoleda insatsen. Socialdemokraternas utrikespolitiska talesperson, Urban Ahlin, tycker inte att det räcker. När den svenska militära Isaf-insatsen avslutas i sommar anser han att också den svenska insatsen måste utredas.

– Det är den största och mest omfattande insatsen som det svenska försvaret har gjort utomlands. Den har varit svår och ifrågasatt.

Ewa Stenberg ewa.stenberg@dn.se “

Pakistan.

DN 8 nov 2013: Pakistan.

“Härdför islamist blir talibanernas ledare”

“För ett år sedan beordrade Mulla Fazlullah attacken på skolflickan Malala Yousafzai. På torsdagen utsågs den mycket hårdföre islamisten till de pakistanska talibanernas nye ledare. “

“Förra helgen var Pakistans regering på väg att inleda förhandlingar med talibanrörelsen. Då dödades ledaren Hakimullah Mehsud i en amerikansk drönarattack. När Mulla Fazlullah nu tar över som ledare har läget kraftigt försämrats.

– Fazlullah företräder den mest radikala och våldsamma inriktningen av talibanrörelsen. Hittills har flera andra militanta grupper aktat sig för att associera sig för mycket med honom. Det finns inte längre några förutsättningar för fruktbara samtal mellan talibanerna och premiärminister Nawaz Sharifs regering, säger Pakistankännaren Sten Widmalm, professor i statsvetenskap vid Uppsala universitet.

Mulla Fazlullah blev känd för omvärlden när talibanerna tog över styret i Swatdalen för sex år sedan. Han framförde sina islamistiska åsikter via en FM-sändare och kallades ”Radio Mulla”. Under hans ledning brändes och sprängdes mer 400 flickskolor. Kvinnliga dansare dödades och videobutiker förstördes. När armén körde ut talibanerna ur den natursköna dalen i nordvästra Pakistan 2009 flydde Fazlullah över gränsen till Afghanistan.

För ett år sedan riktades intresse mot mullan igen. Fazlullah anses vara den som beordrade attacken mot den då 15-åriga skolflickan Malala Yousafzai. Hennes kamp för flickors rätt att gå i skolan var en nagel i ögat på talibanerna.

I den nyutkomna boken ”Jag är Malala” berättar hon utförligt om det hårdhänta talibanstyret. Mulla Fazlullah är emot att flickor går i skolan. Han har också uttalat sig mot kvinnlig rösträtt.

Enligt Sten Widmalm är risken överhängande att våldet i Pakistan trappas upp med det nya ledarskapet.

Han poängterar att USA:s drönarpolitik har bidragit till en radikalisering av talibanrörelsen.

– Det är mycket anmärkningsvärt att USA dödade Hakimullah Mehsud dagen innan fredssamtalen skulle börja. Uppenbarligen ville Washington inte att mötet skulle äga rum, säger han.

I Pakistan har många civila dödats i hundratals drönarattacker. Ilskan är stor bland både folk och politiker. USA:s agerande har skapat ett samhällsklimat där extremistgrupperna har lättare att värva nya medlemmar.

– Demokratin i Pakistan undermineras när USA och västvärlden blir liktydigt med drönarattacker, säger Sten Widmalm.

Mia Holmgren mia.holmgren@dn.se “

“Fakta. Fazlullah

Mulla Fazlullah är 39 år gammal. Han leder den radikala TNSM-fraktionen inom den pakistanska talibanrörelsen.

När talibanerna styrde Swatdalen mellan 2007 och 2009 var Fazlullah förgrundsfiguren. Från början uppskattade många mullans radiosändningar. När terrorvåldet började tvingades tusentals människor på flykt.

Mulla Fazlullah anses ligga bakom attentatet mot Malala Yousafzai. Han har också varit en av de huvudmisstänkta för mordet på den tidigare premiärministern Benazir Bhutto. “

Sri Lanka.

DN 15 nov 2013:

“Sanningen om kriget måste fram”

“Sri Lanka hade hoppats på goodwill från värdskapet för det forna brittiska samväldets toppmöte, som inleds i dag, fredag. I stället har det satt fokus på illdåden under inbördeskriget som slutade för fyra år sedan och landets vikande respekt för mänskliga rättigheter.

Kanadas och Indiens premiärministrar markerar genom att stanna hemma. Storbritanniens David Cameron deltar, men kritiken mot det beslutet har tvingat honom att tala klarspråk. De runt 20 000 svenska turister som besöker Sri Lanka i år borde också lyssna.

Gerillarörelsen LTTE, de tamilska tigrarna, var utan tvivel en av jordens grymmaste och en pionjär för exempelvis självmordsbombningar. Brutalitet präglade också de singalesiska rege-ringsstyrkornas kamp mot minoritetens självständighetskrav i norr. Och när tigrarna till slut krossades 2009 dödades enligt FN också 40 000 civila av militärens artilleri och bombmattor.

FN har brännmärkt det som krigsförbrytelser, och krävt en oberoende internationell undersökning. President Mahinda Rajapaksa har förnekat anklagelserna och ignorerat även de rekommendationer för en försoningsprocess som regeringens egen kommission föreslog.

Men FN:s människorättskommissarie Navi Pillay har också pekat på Rajapaksas i dag alltmer auktoritära styre. Presidentklanen monopoliserar makten och gröper ur rättsstaten. Tamilerna sitter fortfarande på undantag. Sri Lanka ligger nära botten i Reportrar utan gränsers pressfrihetsindex. Journalister trakasseras, kidnappas och mördas utan att några gärningsmän grips. Allt fler medieföretag tas över av regeringspartiets vänner. Själv censuren breder ut sig.

Trots FN-kritiken finns en internationell ambivalens. Sri Lanka har släppt in kinesiska miljardinvesteringar i vägar och flygplatser, vilket skapat nervositet i väst.

Kina tiger som vanligt när det gäller mänskliga rättigheter. För den fria världen är det däremot ett anständighetskrav att Sri Lanka låter sanningen om inbördeskriget komma fram och att respekten för demokratiska principer återupprättas.

Gunnar Jonsson gunnar.jonsson@dn.se “

DN 16 nov 2013 : Sri Lanka.

“Anklagelser om massaker överskuggar brittiskt besök”

“London. Samväldets toppmöte på Sri Lanka överskuggas av anklagelser om krigsbrott i slutet av inbördeskriget 2009. Den brittiska premiärministern David Cameron borde ha protesterat och stannat hemma, anser hans kritiker om mötet som bojkottas av Indien och Kanada. “

“David Cameron skakade hand med Sri Lankas president Mahinda Rajapaksa under den färggranna öppningsceremonin i landets huvudstad Colombo på fredagen. Det är den bilden som Sri Lankas president helst vill ska kablats ut i världen från Samväldets, bestående av 53 länder, toppmöte som hålls fram tills på söndag.

Men Rajapaksas förhoppningar om att mötet ska ge en positiv bild av landet har kommit på skam. I stället överskuggar landets brott mot mänskliga rättigheter under slutet av inbördeskriget 2009 helt rapporteringen. Regeringstruppernas framfart de sista månaderna i konflikten beskrivs som rena massakern där byar skövlades och 40 000 civila dödades. Regeringsoffensiven, som kom efter att tamilerna stridit för självständighet i 26 år, kantades av tortyr, våldtäkter och avrättningar, enligt bland annat FN.

I protest valde därför Kanadas och Indiens ledare att stanna hemma när Sri Lanka stod som värd för toppmötet. Även Mauritius bojkottade mötet. David Cameron borde ha följt deras exempel, tycker det brittiska oppositionspartiet Labour och flera människorättsorganisationer.

Men Cameron menar att han gör mer nytta på plats. Genom att åka till landet säger han sig vilja sätta strålkastarljuset på de brott som har begåtts. Direkt efter invigningen besökte han som första internationella ledare sedan 1948, då Sri Lanka förklarades självständigt, den Tamil-dominerade staden Jaffna i norra Sri Lanka.

Camerons följe möttes av stora grupper kvinnor som tryckte bilder på anhöriga, saknade eller dödade i kriget, mot bilarna som stundtals hade svårt att ta sig fram.

Cameron besökte ett bibliotek som upprepade gånger attackerats och mötte provinsens högste minister. Ett flyktingläger och en tidning vars pressar bränts ner tidigare i år och vars journalister attackerats, fick också påhälsning av premiärministern.

– Bilder av journalister, skjutna och dödade, och att höra historier om journalister som har försvunnit långt efter att kriget slutade, det kommer att stanna med mig, sade Cameron.

FN efterlyser en oberoende internationell utredning om vad som hände i krigets slutskede. Men hittills har regeringen på Sri Lanka vägrat. Den förnekar att så många dog och vill hellre betona att landet nu har fred.

– Vi i Sri Lanka går in i en era av fred, stabilitet och ekonomiska möjligheter. När vi fick slut på terrorismen 2009 uppnådde vi den största mänskliga rättigheten, rätten att leva, sade Mahinda Rajapaksa vid öppningsceremonin.

Men övergreppen och brotten mot mänskliga rättigheter pågår än i dag, enligt organisationer som Human Rights Watch.

Marianne Björklund marianne.bjorklund@dn.se “

“Fakta. Samväldet

Samväldet, som tidigare hette Brittiska samväldet, består av 53 länder. Organisationen är mellanstatlig och alla medlemmar är självständiga. Nästan alla har tidigare tillhört det brittiska imperiet.

Samväldet arbetar bland annat med demokratifrågor, men håller också vart fjärde år Samväldesspelen, som påminner om OS.

I Samväldet finns flera länder som har bristfällig demokrati. Här ingår bland annat Uganda som planerar att införa dödsstraff för homosexualitet. Homosexualitet är förbjudet i åtminstone 40 andra Samväldesländer. **DN** “

Filippinerna

DN 9 nov 2013: Filippinerna.

“En miljon flyr undan tyfonen”

“Med vindhastigheter på 100 meter i sekunden i byarna vållade tyfonen ”Haiyan” i går svår förödelse när den drog tvärs över Filippinerna. Minst tre personer rapporteras ha dödats och sju skadats. “

“Tyfonen, som på Filippinerna också kallas ”Yolanda”, är en av de värsta stormarna som hittills dokumenterats i världen och klassas med en femma på en femgradig skala.

Stormen orsakade översvämningar, fällde träd, vållade el- och teleavbrott och tvingade omkring en miljon människor att fly, och andra att söka skydd inomhus eller i särskilda evakueringscenter. Skolor och arbetsplatser stängdes, och sjukhus och räddningsarbetare försattes i larmberedskap.

Filippinska Röda korset uppger att 125 000 personer evakuerats och befarar att de humanitära konsekvenserna blir stora.

Hus byggda i sten och betong rapporteras ha klarat sig relativt väl, medan många trähus och enklare bostadshus förstörts. Hur många personer som faktiskt dödats, skadats eller saknas, och hur omfattande förödelserna är, var i går kväll ännu oklart.

Stormen nådde land på ön Samar i östra delen av Visayas, och fortsatte sedan västerut över öarna. Från Samar och provinsen Leyte rapporteras flera byggnader ha skadats svårt, bland dem ett hotell. I Leyte är så gott som alla vägar ofarbara, uppger provinsens guvernör. Utöver blockerade vägar slogs också telekommunikationer ut, vilket försvårade för räddningsarbetarna att överblicka skadorna och nå fram till de svårast drabbade områdena.

För mindre än en månad sedan drabbades ön Bohol av ett kraftigt jordskalv, och 270 000 personer på ön bor ännu i tillfälliga skydd och läger. Tyfonen drog dock inte direkt över ön och en representant för Röda korset på plats på Bohol, uppger att elförsörjningen slogs ut och flera tak blåste bort, men att läget ändå inte var ”alltför dåligt” där hon var.

När mörkret föll på kvällen var cyklonen något försvagad på väg nordväst ut mot Vietnam, dit den väntas nå natten till söndagen. Enligt den filippinska vädertjänsten var vindhastigheterna på kvällen fortfarande uppe i 60 meter per sekund och uppemot 70 meter i byarna, och cyklonvarningar från klass fyra och nedåt kvarstod över en stor del av landet.

Först tidigt på lördagsmorgonen förväntas tyfonen helt ha lämnat Filippinerna.

Staffan Kihlström staffan.kihlstrom@dn.se “

DN 10 nov 2013 :

“Stor förödelse i Filippinerna efter ”Haiyan”

“Antalet döda efter tyfonen ”Haiyan” på Filippinerna stiger. Röda korset i Filippinerna befarar att minst 1 200 personer dött. I dag, söndag, når tyfonen Vietnam och kan komma att vålla stor förödelse även där. “

“Ännu finns ingen samlad bild över hur många som dödats och skadats i Filippinerna. Räddningsarbetare hade på lördagen inte nått alla drabbade områden. Till exempel hade man ännu inte fått kontakt med staden Guiuan med 47 000 invånare som var en av de första att träffas av ”Haiyan” när den nådde land på ön Samar i östra delen av Filippinerna.

Tyfonen har dränkt och förstört städer och byar längs sin väg över landet, men också orsakat jordskred och översvämningar.

Filippinska Röda korset sade på lördagen att 1 200 döda hittills ska ha påträffats.

— Omkring tusen kroppar har setts flyta i vattnet i Tacloban, enligt rapporter från våra team. I Samar rör det sig om 200 döda. Vi arbetar med att bekräfta siffrorna, säger Gwendolyn Pang, generalsekreterare för Röda korset i Filippinerna, till Reuters.

Staden Tacloban med 220 000 invånare är en av de städer som drabbats hårt. Samtidigt kom rapporter om att mataffärer plundrades av desperata invånare som enligt den filippinska nyhetssajten GMA News sade att det var enda sättet att skaffa mat.

CNN:s reporter Paula Hancock som tagit sig in i staden berättade om en massiv förstörelse och att invånare talade om en flodvåg som nådde upp till andra våningen i husen.

– Det ser ut som att en tsunami har svept in över staden, rapporterade hon i CNN.

Samtidigt som myndigheterna försöker få en överblick över katastrofens omfattning söker regeringen också påskynda flygtransporterna med vatten, mat och mediciner till de nödställda. Enligt det filippinska socialdepartementet har drygt 4,2 miljoner påverkats av tyfonens framfart. Omkring 330 000 personer finns på olika evakueringscenter, skriver den statliga nyhetsbyrån PNA.

Juvy Gumalinn arbetar i ett Sida-stött projekt på Mindoro, en ö som ligger längs den sträckning tyfonen rört sig, men cirka 300 kilometer från det värst drabbade området. Hon befann sig på lördagen strax utanför huvudstaden Manila.

— Flodvågor har bombarderat kusten och alla kommunikationer är utslagna. Vi har skickat folk för att ta reda på hur det gått för personalen i området, men inte fått något svar ännu. Det är svårt att ta sig fram eftersom vägarna är blockerade, säger hon.

— De flesta av dem som dött har drunknat. I Mindoro har en flod översvämmats och vattnet gick upp till bröstet och halsen på folk, säger hon, och lägger till att hon oroar sig för urbefolkningen som ofta bor i enkla hus eller skjul och har små möjligheter att klara ett oväder så kraftfullt som detta.

Tyfonen ”Haiyan” rörde sig under natten till söndagen över sydkinesiska sjön mot Vietnam. Den har försvagats sedan den gick in över Filippinerna i fredags, men kan förstärkas under sin väg över det varma vattnet. När ”Haiyan” i dag, söndag, når Vietnam kan den drabba kustområdena hårt. Hur hårt är beroende av vilken bana den tar.

Som prognosen såg ut på lördagskvällen kommer tyfonen att stryka längs kusten, fortsätta norrut och nå land först söder om Hanoi. Efter som luften roterar motsols runt lågtryck på norra halvklotet, kan stora delar av kusten i mellersta och norra Vietnam drabbas svårt när vinden piskar in vatten framför och väster om tyfonens centrum.

I Vietnam förberedde man sig på lördagen för det värsta, och manade befolkningen i de mest hotade områdena att söka skydd inåt land. Sjumiljonersstaden Hanoi ligger inom räckhåll för tyfonen och kan komma att drabbas.

Omkring 20 000 familjer skulle evakueras från staden Da Nang, och omkring 200 000 familjer från Quang Ngai-provinsen söder om Da Nang, och förbud mot bilkörning infördes längs delar av kusten.

Tidigare i höst har två tyfoner nått landet. Men ”Haiyan” är den kraftigaste på tio år, enligt Vietnams vädermyndighet.

Juan Flores juan.flores@dn.se

Staffan Kihlström staffan.kihlstrom@dn.se “

“Omkring 2 000 svenskar befinner sig på Filippinerna

Utrikesdepartementet hade på lördagskvällen inga uppgifter om att svenskar skulle ha dödats eller skadats i Filippinerna av tyfonens härjningar.

UD räknar med att det för närvarande finns cirka 2 000 svenskar i Filippinerna. Omkring hälften av dem beräknas vara i de tyfondrabbade områdena. Det finns dock inga säkra siffror över hur många svenskar som bor och befinner sig i olika länder.

Ambassaderna uppmanar utlandsboende svenskar att höra av sig och registrera sig på listor att användas just vid den här typen av situationer, men inte alla gör det.

UD uppskattar att cirka 500 svenskar befinner sig i Vietnam just nu. Omkring hälften av dem är bofasta, och de övriga kringresande turister, den absoluta majoriteten av dem reser på egen hand.

Det går charterflyg till Vietnam, men säsongen har ännu inte startat. Bara ett fåtal svenskar på charterresa finns där just nu: Ving har tre svenskar i Ho Chi Minh-staden i söder och Apollo har en svensk i Phan Thiet på sydostkusten. “

DN 10 nov 2013 : Frågor & svar.

“Klimatet kan öka kraften”

”Haiyan” kan vara den kraftigaste dokumenterade tyfon som kommit in över land. Antalet stormar i världen varierar från år till år, men klimatförändringarna kan leda till högre vindhastigheter och mer regn. DN:s vetenskapsredaktör Maria Gunther svarar på fem frågor om tyfonen. “

1 Varför blev ”Haiyan” så extremt stark?

Förhållandena när den bildades – havstemperaturen och vindförhållandena i atmosfären – var idealiska för att skapa och bygga upp en kraftfull tyfon.

2 Hur stark är tyfonen i för- hållande till andra stormar?

”Haiyan” kan vara den kraftigaste uppmätta tyfonen någonsin som har kommit in över land. När alla mätningar är klara får vi veta om vindhastigheterna är högre än i till exempel orkanen ”Camille” som drabbade USA i augusti 1969. Den högsta hastigheten för byvindar som har uppmätts, 113 meter per sekund, var i cyklonen ”Olivia” utanför Australien 1996.

3 Hur uppkommer en tyfon?

För att en riktigt kraftig tyfon ska kunna skapas krävs att havsvattnet är minst 28 grader Celsius, och ungefär lika varmt ned till 50 meters djup, och att det är hög luftfuktighet upp till runt 5 kilometers höjd. Fuktig luft stiger uppåt och bildar kraftiga åskväder.

Under vissa vindförhållanden kan flera åskväder slå sig ihop och börja röra sig över havet. Jordens rotation gör att de börjar snurra. Energin från det varma havsvattnet omvandlas till vind och regn.

4 Beror ”Haiyan” på den globala uppvärmningen?

Nej, det går inte att koppla en enskild väderhändelse till klimatförändringarna.

5 Kommer vi att se fler sådana här oväder i framtiden?

Det finns ingenting som tyder på att antalet stormar ökar i världen, men enligt FN:s klimatpanel IPCC:s senaste rapport kan klimatförändringarna ge fler orkaner över norra Atlanten. Den globala uppvärmningen leder också till mer regn och högre vindhastigheter i de starkaste stormarna.

Hur många stormar som bildas, var de finns och hur kraftiga de är kommer att fortsätta att variera från år till år och från decennium till decennium.

Tyfon, cyklon och orkan är olika namn för samma fenomen.

Maria Gunther maria.gunther@dn.se “

DN 11 nov 2013 : Tyfonen i Sydostasien.

“Tre dygn har gått – nu växer förtvivlan hos de drabbade”

“Hundratusentals hemlösa i Filippinerna har just tillbringat sin tredje natt någonstans där de inte känner sig hemma. De har märkt hur förtvivlan kommit krypande. “

“Tre dygn har gått sedan den svåra katastrofen slog till. Invånare i de hårdaste drabbade områdena har enligt ögonvittnen gått omkring som zombier i jakt på mat. De hittar inget att äta. De är hungriga. Laglösheten breder ut sig. Butiker har plundrats och ingen kommer med hjälp. Det är i den här situationen de som har turen att finna ett paket nudlar inte har någon tanke på att koka dem. De tuggar i sig den spröda snabbmaten direkt för att överleva.

Det är under det tredje dygnet vreden växer. ”Var är hjälpen? Hur kan det dröja så länge? Vad är det för fel på vår regering?”

Frågorna ställs inte, de spottas fram, och det har litet att göra med i vilket utvecklingsland katastrofen den här gången jämnat städer och samhällen med marken. Detsamma sker varje gång en otänkbart kraftig jordbävning, tsunami, tyfon eller översvämning påminner om hur lite det går att förbereda sig för en sådan här händelse.

Hungriga, hemlösa, rädda och ledsna invånare har i dag vaknat i Tacloban i Filippinerna och förstår inte varför ingen gör något för att bistå dem. Detsamma har hänt i Indonesien, Burma, Thailand, Bangladesh, Pakistan, Haiti, Iran – i de flesta länder som hemsökts av naturkatastrofer de senaste åren. Även i Japan, med sina stora resurser, efter tsunamin, trots att hjälpen där kom snabbt med tanke på omfattningen av förödelsen.

Nu slåss alla i Tacloban mot tiden: polis, militär, hjälporganisationer som vill dit med mat, rent vatten och mediciner, räddningsstyrkor som

söker efter saknade, män som inte hört ett ljud från sina fruar, barn som inte hittar sina föräldrar. Läkare är bedrövade över att platserna på stadens enda sjukhus är slut. De kan inte ta emot fler. Skadade ligger redan i korridorerna.

Det är strömlöst och telefonerna fungerar inte. Det börjar lukta av kroppar som ligger begravda under raserade hus. En obehagligt söt och obestämbar svag antydan når först näsan. Senare står sambandet klart. Och invånare inser att det kanske inte var vindstyrkorna som var det värsta. Det var vattenmassorna (som alltid). Det kom en fem meter hög vall av vatten som svepte bort det mesta.

Att få i gång flygplatsen i Tacloban är nödvändigt. Ännu viktigare är landvägen, det vet alla hjälporganisationer. På tv ser det bra ut med flygplan och helikoptrar som hjälper nödställda, men det är först när lastbilar kan rulla som invånarna kan garanteras den hjälp de behöver på lång sikt.

Framkomliga vägar har därför högsta prioritet. Liksom platser på sjukhus, fungerande telefonförbindelser, ordning och reda och känndomen om att detta är en situation som kräver sammanhållning.

Det har inte alltid med butiker som plundras att göras. Plundring sker visserligen ibland eftersom tillfälle yppar sig. Men oftast sker det av desperation, som tycks vara fallet i Filippinerna, för att få något att stoppa i munnen. Plundringar av butiker har inträffat på i stort sett alla platser som drabbats av svåra naturkatastrofer, utom i Japan.

Korruption kan också vara ett problem när hjälpsändningar ska komma fram. Och Filippinerna är i det fallet inget mönsterland.

Men mest värt att framhålla är hur invånare drabbade av svåra naturkatastrofer brukar hjälpa varandra. Det må låta naivt, men både före och efter att de känt hopplöshet inför att ingen utomstående kommer till undsättning vänder de sig först och främst till varandra. Där finner de det största stödet.

Torbjörn Petersson torbjorn.petersson@dn.se “

”Haiyan kraftigaste ovädret över land

”Haiyan” ser ut att vara det värsta ovädret som hittills uppmätts över land. Flera starkare stormar har noterats, men de försvagades innan de nådde tätbefolkade trakter. Mätmetoderna till och med 1960-talet anses mindre pålitliga. Listan ska inte ses som helt exakt.

1 ”Nancy”, Stilla havet, 1961: Tyfon med vindar på upp till 96 meter i sekunden – nästan 350 kilometer i timmen. När ”Nancy” nådde Japan var stormen försvagad till kategori 2. Cirka 200 omkom.

2 ”Violet”, Stilla havet, 1961: 92 meter i sekunden. Dock mycket svagare när den nådde Japan.

3 ”Ida”, Stilla havet, 1958: Maximala vindar på 89 m/s. Nådde Japan försvagad som kategori 1. Över 1 200 människor omkom.

4 ”Haiyan”, Filippinerna, 2013: Vindar på upp till 87 m/s. Drog in över land med maximal styrka.

5 ”Kit”, söder om Japan, 1966: 87 m/s. Nådde aldrig land.

6 ”Sally”, Filippinerna, 1964: 87 m/s. Nådde land försvagad.

7 ”Tip”, Stilla havet, 1979: Med 870 millibar det djupaste lågtrycket som uppmätts i världen. Vindar på upp till 85 m/s. Tog cirka 100 liv.

8 ”Camille”, Atlanten, 1969: Vindar på upp till 85 m/s. Ses i USA som en av tre katastrofala orkaner i landet under 1900-talet, tillsammans med ”Labor day”-ovädret 1935 och ”Andrew” 1992. Över 200 döda.

9 ”Allen”, Atlanten, 1980: 85 m/s. Dödade hundratals människor i Haiti och Texas.

”Thelma” drog in 1991

”Nina”, augusti 1975: Omkring 229 000 döda i Kina sedan en damm i Banqiao kollapsat.

September 1937, Hongkong: Cirka 11 000 döda.

”Thelma”, november 1991: Över 5 000 dödsoffer. Den tyfon som fram till nu krävt flest liv i Filippinerna. “

DN 12 nov 2013 : Tyfonen i Sydostasien.

“Bakslag efter flera år av ekonomiska framsteg”

“Katastrofen efter den svåra tyfonen berör på ett nära sätt stora skaror utvandrade filippiner över världen. Fattigdom har under perioder drivit tretusen invånare per dag att lämna sitt hemland för att skaffa arbete utomlands. Få nationer har en så stor andel av befolkningen arbetande utomlands. “

“Tillsammans är de numera runt tio miljoner personer som blivit sjömän, hembiträden, sjuksköterskor och byggarbetare i länder som USA, Hongkong, Singapore, Italien och Mellanöstern. De skickar hem över 100 miljarder kronor om året.

Längs Rizalparkens södra sida i huvudstaden Manila har en livlig förmedlingsverksamhet gett tiotusentals filippinska sjömän jobb på internationella fartyg.

Välutbildade läkare och sjuk-sköterskor har under många år sökt sig utomlands för att tjäna helt andra månadslöner än på hemmaplan. Det har utarmat den filippinska sjukvården. Samtidigt har utbildade lärare med låga löner har tagit anställning som hembiträden i fjärran länder.

Det filippinska inslaget är särskilt stort i Hongkong, vilket syns på söndagar. Då samlas tusentals filippinska hembiträden på gångbroar under tak och i parker på filter på sin lediga dag. De spelar kort, äter och umgås.

Kunskaperna i engelska som de tar med sig från Filippinerna underlättar att skaffa arbete utomlands, jämfört med invånare från andra länder i Sydostasien.

I Kina står coverband från Filippinerna ofta för underhållningen på restauranger och barer. De anses ha lättare att attrahera en blandad - publik av kineser och utlänningar med sitt val av musik och sin kunskap i engelska.

I Filippinerna behöver man antingen ett anrikt familjenamn eller ett känt ansikte för att slå sig fram i politiken. Proffsboxare, filmstjärnor, före detta stuntmän – raden av kändisar som blivit politiker visar vad som går hem i nationen med 7 000 öar.

När Benigno Aquino ville bli president 2010 hade han som slagord: ”utan korruption, ingen fattigdom”. Han ville slå två flugor i en smäll.

Samma budskap hade spridits av filippinska politiker så länge att ingen längre trodde dem. Men på ”Noynoy” Aquino lyssnade folket tack vare hans efternamn. Väljarna litade på honom eftersom det var mamman Corazon Aquino som efter folkliga protester tog över ledningen av landet när Ferdinand Marcos störtades 1986.

Tre och ett halvt år efter sonen Aquinos tillträde är Filippinerna fortfarande ett korrupt och fattigt land med en snabbt växande befolkning, nu på 95 miljoner invånare, som kan ha fördubblats inom 30 år.

Han har gjort ett halvhjärtat försök att få bukt med korruptionen. Nationen har lyft sig från 129:e till 102:a plats i världen på Transparency Internationals lista över korrupta länder.

Filippinerna är ännu en nation där muslimska gerillagrupper utsätter befolkningen på den södra ön Mindanao för attacker, trots en överenskommelse förra året. Men landet har också lyft sin ekonomi överraskande starkt de senaste åren och på nytt närmat sig USA efter gränstvister med Kina i Syd-kinesiska sjön.

Torbjörn Petersson torbjorn.petersson@dn.se “

DN 12 nov 2013 : Tyfonen i Sydostasien.

”Alla vill dit för att hjälpa sina anhöriga”

“Cebu City. ”En biljett till Tacloban, tack.” Flygbolagets kontor är fullt och alla vill till den katastrofdrabbade staden på ön Leyte i Filippinerna.– Jag ska åka dit för att evakuera mina föräldrar, säger Jason Garcia i vänthallen, glad över att ha fått en biljett.”

“Tre dagar har gått sedan supertyfonen ”Haiyan” i rasande fart svepte över den övärld som utgör Filippinernas utpost mot Stilla Havet.

”Haiyan” skapade en förödelse som jämförs med tsunamin 2004.

På flygbolaget Philippine Airlines är det fullt med folk på biljettkontoret, könumren ekar i salen, livliga diskussioner hörs överallt, det är beckmörkt ute trots att klockan bara är sex på eftermiddagen. Som tur är fungerar luftkonditioneringen, ute är det som en bastu.

Det handlar inte om människor som i första hand ska bort från katastrofen. Planen till Tacloban är fullbokade.

– Alla vill dit för att hjälpa sina anhöriga, säger kvinnan bakom disken.

Jason Garcia ser lättad när han sitter i en av väntrummetts fåtöljer. Han har lyckats få en resa och flyger till Tacloban för att ta hand om sina föräldrar.

Kommunikationerna till Leytes huvudstad har varit avskurna, men han vet att föräldrarna klarat sig. Hans bror tog sin motorcykel från södra Leyte för att ta hand om dem. Nu ska Jason Garcia ordna så att de kan lämna staden och komma ned till den södra delen av ön. Han har checkat in en väska med vatten, mat och medicin.

Tacloban är Leytes huvudstad med över 200 000 invånare.

Rapporterna från staden är skrämmande. Provinsens guvernör har uppskattat dödstalet till 10 000 människor.

Även den nordliga delen av grann-ön Cebu har drabbats med 40 döda. I huvudstaden Cebu City märks dock ingenting av tyfonen, annat än alla människor som är på resande fot.

Marilyn Go, en medelålders kvinna som driver en liten bar i Tacloban, är på väg därifrån. Hon ska till Manila i väntan på att allt ska normaliseras på hemmaplan. Hon pekar mot taket i flygterminalen och säger ”så högt stod vattnet”, det vill säga cirka fyra meter. Flerfamiljs-huset hon bor i klarade sig trots allt, det är av betong.

Hon spärrar upp ögonen när hon hör att vi ska åka till staden hon lämnat.

– Åk inte dit, det är kaos där. Ingen el, inget vatten och inga kommunikationer annat än i Stadshuset där man kan ringa. När jag åkte till flygplatsen låg det döda kroppar ut med vägen och folk plundrar affärer. Att man plundrar livsmedelsaffärer kan jag förstå, men man plundrar alla sorts butiker, säger hon.

Regeringen har svarat med att skicka soldater och 300 poliser från en specialstyrka till Tacloban för att upprätthålla ordningen.

Charles Veloso, en ung advokat för dagen klädd i kortbyxor och med flipflops på fötterna, ger en annan bild av läget i katastrofstaden.

Han fyllde sin ryggsäck med fyra liter vatten, energikakor och vakuumförpackad högkalorimat.

– Jag vandrade in till staden från flygplatsen och mötte några typer som såg lite läskiga ut, men ingenting hände, säger han.

Han berättar att det upprättats en flygbro med förnödenheter till staden. DN 14 nov 2013 :

– Men det svarar inte mot behovet, så folk blir desperata när maten ska delas ut. Det vore bättre om man spred ut utdelningsställena. Och de som åker till Leyte måste ha mat med sig, säger han.

Å andra sidan såg han några som sålde grillad kyckling på gatan, de hade en egen uppfödning och djuren hade överlevt tyfonen.

Läget i centrum är värst, där står vattnet fortfarande till fotknölna.

– Stadsdelen där jag har min familj blev inte översvämmad så där är det lite lugnare, berättar Charles Veloso som är kritisk mot regeringen.

– Man underskattade faran och insåg inte vilken flodvåg som skulle komma, säger han.

Ett alternativ till flyg är att ta båt till Leyte. Vägen från en av hamnarna till Tacloban är dock inte framkomlig så enda möjligheten är att åka till södra Leyte och hoppas på att man få skjuts upp till staden av någon.

Färjans två däck är täckta av en oändlig massa våningssängar. Några försöker sova, en radio står på någonstans. När färjan närmar sig hamnen Hilangos på Leyte sitter Kim Odrregidor i skräddarställning i sin säng och berättar om sin familj. Hon har inte varit hemma sedan den 26 oktober. Mormor och morfar har tagit hand om hennes barn. Senast hon hörde ifrån sin familj var tidigt i fredags. Sedan försvann all kontakt.

– Jag har inte ätit och sovit sedan dess utan bara tänkt ”Åh gud, bara de ringde någon gång”.

Ett sms från en kusin stillar till sist oron. Alla i familjen lever.

Jan Lewenhagen jan.lewenhagen@dn.se “

DN 13 nov 2013 : Tyfonen i Sydostasien.

“Hem till familjen – och till förödelsen”

“ Tacloban. När den lilla bussen närmar sig Tacloban blir förödelsen värre för varje kilometer som går. Det blev en hemresa mot katastrofen för Nika Ramos och hennes vänner. – Jag hade sett bilder på Facebook men aldrig trott att det var så här hemskt, säger hon. “

“Det är ett brokigt sällskap på femton personer som hoppar in bussen och stuvar den full med väskor, ryggsäckar, stora vattenflaskor och en jättesäck ris.

De unga människorna i bussen har två gemensamma nämnare, de jobbar alla på olika callcenter på grannön Cebu och de har sina familjer i Tacloban, staden som drabbats extra hårt av supertyfonen ”Haiyans” härjningar i Filippinerna. De vill hem med mat och förnödenheter och resan börjar med en nattfärja från Cebu till hamnstaden Hilangos på ön Leyte där Tacloban ligger.

Nika Ramos, som arbetar för ett australiskt telekomföretag, känner läkaren på sjukhuset i Hilangos och vi får härbärge i väntan på att solen ska gå upp. Några vanliga linjebussar går inte till Tacloban.

På morgonen ställer läkaren en minibuss till vårt förfogande. I framsätet sitter en polis med en automatkarbin. Han har också sin familj i Tacloban och det passar honom bra att eskortera oss. Med fördragna gardiner börjar fyratimmarsresan mot Tacloban.

Genom framrutan ser vi omkullblåsta träd längs vägen och enstaka elstolpar som nödtorftigt hålls upprätta med stöttor.

Några mil söder om Tacloban tilltar förödelsen kilometer för kilometer. Till träden och elstolparna kommer nu bortflugna tak och en massa

annan bråte. Delvis är ena hälften av vägbanan blockerad.

Jirah Mandreza, kollega med Nika Ramos, är den första att stiga av. Vid vägrenen väntar hennes anhöriga med öppna armar. Nika Ramos börjar gråta av rörelse.

– Jag såg vilken lättnad det var för dem att se varandra, säger hon.

Mörkret faller snabbt. Snart ser vi bara ljusen från förbipasserande mopeder och bilar när vi skumpar fram på en lerig grusväg, den tidigare asfalterade vägen längs kusten har raserats av ett jordskred i tyfonens spår. Här och var står små pojkar, vädjande med tomma talrikar vid vägrenen.

Bland vandrarna längs den mörka vägen kommer också män som bär jättelika matförpackningar på huvudet, mat som de sannolikt bärgat på illegalt sätt.

– Oh my God, säger Nika Ramos och hennes vänner när vi närmar oss deras kvarter i Tacloban och de noterar bekanta hus som raserats.

Vi svänger in på den breda gatan Barangay i stadsdelen Marasbaras och bussen stannar vid nummer 80. Här bor Kim Corregidor. Hennes far och bröder möter ute på gatan för att hjälpa till med bagaget och inne i huset väntar hennes två små barn.

Nika Ramos ska också övernatta här eftersom hon inte vågar gå hem till sina föräldrar i mörkret. Ute på trottoaren brummar ett diesellaggregat och i köket lyser en energilampa.

– Jag är så lycklig att jag grät av glädje för att vara hemma, säger Kims yngre bror Randy Lou Vincent Corregidor, när han ätit en risrätt och suger på en cigarett efteråt.

Hans äldre bror Randy Lou Jason säger att vi inte sett något än.

– Längre nedåt är det mycket värre, säger han och kritiserar regeringen för att ingen hjälp ännu kommit invånarna till del.

Han ska ta över efter sin far som är ett slags stadsdelsordförande i området med 3 000 invånare. Han är också bonde med en majsodling söder om staden, den tog tyfonen.

– Men min plan är att plantera grönsaker, om tre månader kan vi skörda och vara självförsörjande.

Hans mest akuta problem är säkerheten, det blev inte bättre av att fångarna i stadens fängelse efter tyfonen fick amnesti på obestämd tid eftersom fängelseledningen inte kunde förse dem med mat.

– Det är farligt nu. Många är beredda att göra allt för mat, säger han allvarligt.

Han har ingen aning om hur lång tid det kommer att ta att få staden Tacloban och stadsdelen Marasbaras på fötter. Det är svårt att veta var man över huvud taget ska börja.

Hans mor Lolita Corregidor kommer med barnbarnet Jelon på armen, Kims son. Hon berättar om fredagen när tyfonen slog till.

– Klockan fem på morgonen började regnet. Snart stod vattnet upp till fotknölarna i köket.

Vinden slog upp plåttaket och regnmassorna strömmade plötsligt obehindrat in i köket, det röda stengolvet har ännu inte torkat. Lolita satte sig i det angränsande rummet med barnbarnen och hörde vinden vina och regnet slå. Huset, som är byggt i sten, stod pall, men det blev en fem timmar lång gastkramning.

– Jag var mycket, mycket rädd. Jag är 58 år, men upplevde för första gången en väldigt stark önskan att bara överleva, säger hon.

Jan Lewenhagen jan.lewenhagen@dn.se “

“Fakta.

Filippinska myndigheter hade på tisdagen bekräftat 1 774 döda efter tyfonen ”Haiyan”.

Dödssiffran befaras fortfarande stiga allt eftersom räddningsarbetet fortskrider.

Myndigheterna har varnat för att antalet döda kan komma att överstiga 10 000, men president Aquino sade på tisdagen att antalet dödade snarare kommer att hamna mellan 2 000 och 2 500.

FN uppskattar antalet som tvingats fly sina hem och söka skydd i tillfälliga läger till 800 000.

En filippinsk ekonom värderar de ekonomiska skadorna efter tyfonen till omkring 14 miljarder dollar, motsvarande en tjugondel av landets BNP.

DN “

DN 13 nov 2013 . Desperat behov av nödhjälp

Sakta når räddningsinsatser och nödhjälp fler drabbade områden i tyfonen "Haiyans" spår. Men efter fem dygn utan mat, vatten och el börjar situationen bli allt mer desperat för dem som inte nåtts av hjälpen.

•

FN vädjar om 300 miljoner dollar, motsvarande cirka 2 miljarder kronor, i akut bistånd för att finansiera nödhjälp till Filippinerna.

Samtidigt tonade president Benito ned uppskattningarna av antalet befarade döda, och sade att antalet snarare är mellan 2 000 och 2 500 än de minst 10000 som hittills nämnts.

– 10000 är för högt tror jag. Det fanns en hel del känslor med när den uppskattningen gjordes, sade han i en intervju i CNN.

Efter fem dygn utan mat och vatten tilltar nu desperationen bland många drabbade. Fortfarande har inte hjälparbetet kommit i gång i stor skala och hundratusentals saknar tak över huvudet, rent vatten och sanitära installationer. Ju längre tiden går desto större blir risken för att sjukdomar sprider sig.

Från flera håll kommer rapporter om hemlösa som försöker lämna de ödelagda områdena för att finna drägligare förhållanden på andra platser i landet, om slagsmål och kamp om den mat och hjälp som faktiskt kommer fram, och om rån, stölder och plundring.

I går kom nya rapporter från den ödelagda kuststaden Guiuan där tyfonen slog till först. Invånarna där sägs vara vana vid tyfoner och tog skydd i skolor, och i andra "säkra" hus, berättar tv-reportern David Santos på nätsajten Rappler. Men denna gång räckte inte skydden. När de utsattes för vindar på över 85 meter i sekunden stod de inte emot. Så gott som hela staden förstördes, men huvuddelen av de upp emot

50 000 invånarna verkar trots allt ha klarat sig. Den lokala polisen uppskattar antalet döda till ett femtontal. Efter ovädret plundrades stadens mataffärer.

– Folk är i behov av hjälp, de är hungriga och desperata, säger David Santos.

På tisdagen landade den första hjälpsändningen på Guiuans flygplats, en gång en amerikansk flygbas. Efter urlastning återvände flygmilitärplanet med skadade redan efter 20 minuter, rapporterar CNN som följde med planet.

Jovita Bergström som DN berättade om häromdagen och som inte fått kontakt med sin släkt i Palo i Leyteprovinsen sedan i fredags fick på tisdagen ett glädjebesked.

– De lever och mår bra, säger hon till DN.

Staffan Kihlström staffan.kihlstrom@dn.se “

DN 14 nov 2013 : Tyfonen i Sydostasien.

“Sjubarnsmor: Allt är borta – vad gör vi nu?”

“DN i Filippinerna. Tacloban. Susan Merin står i ruinerna av det som var hennes hem. Hon försöker hitta något att ta med sig som minne. Familjen tvingades lämna sitt hus hals över huvud när tyfonen kom. “

– Jag har aldrig varit med om något sådant här. Ändå är jag lycklig över att familjen är oskadd och att alla lever, säger hon.

San José nere vid Stilla Havet är den värst drabbade stadsdelen i katastrofstaden Tacloban. Precis vid havet låg ett villaområde med små hus tätt intill varandra. Nu återstår bara de grå murade husgrunderna.

Susan Merin, 44 år och mor till sju barn, har precis kommit till området för att leta efter någon minnes-sak. Hon har kommit vandrande från evakueringsanläggningen inne i stan, promenaden tog henne fyra timmar.

– Först hade jag svårt att hitta vårt hus. Sedan såg jag toalettstolen, kokosträdet och grannens blå hus, berättar hon.

Den vita toalettstolen står till synes helt intakt och trädet har lagt sig på husgrunden. Efter ett tag hittar hon kastruller och en sko som tillhör en av hennes söner.

– Vi blev evakuerade på onsdagen före tyfonen. Vi fick bara ta med oss det vi hade på oss och en uppsättning kläder till, säger hon.

På fredagen drog vattenmassorna och stormvinden in över området och slog sönder nästan allt som kom i deras väg. I söndags var hennes make nere i San José för att se vad som hänt.

– Allt var borta. Han vet inte hur han ska börja om, han är traumatiserad, säger Susan Merin.

Familjens framtid är oviss. Området som de bodde i hade inget officiellt bygglov, familjen kan inte räkna med någon ersättning från försäkringen.

– Jag vet inte hur framtiden ska bli för barnen, med deras skolor och allt annat, säger hon medan en av hennes söner går runt bland ruinerna och letar.

Hans mor gråter, samlar ihop sig och säger:

– Trots allt är jag lycklig över att min familj lever, säger hon.

Vägen till flygplatsen går genom San José. En strid ström av människor är på väg till flygplatsen i hopp om att kunna lämna Tacloban – några till fots, andra på taximopeder eller i fullproppade bilar.

De blir vittnen till en brutal för-ödelse som för tankarna till tsunamin 2004. Få tycks ändå ha drabbats av apati. Kvinnor tvättar och lagar mat över öppen eld, männen spikar upp nedblåst korrugerad plåt till väggar och tak. Värmen är en välsignelse, men natten till onsdagen drog flera häftiga störtregn över staden.

Vägen till flygplatsen är kantad av döda kroppar som svartnat, nödtorftigt skylda. ”Var snäll och ta bort de döda kropparna” har någon vädjat på en skylt längs vägen.

Uppmaningen blir bönhörd. Under onsdagen börjar uppsamlingen av kropparna, utsända män från myndigheten Bureau for protection (BFP) hjälps åt att lägga ned kroppar i speciella säckar, bodybags.

– Vi hade gärna hjälpt till tidigare, men vi fick bodybags först i dag, säger BFP-chefen Mano Timonera till DN.

Från flygplatsen har han och hans kolleger samlat in 50 kroppar.

– Under resten av vägen i San José finns det ytterligare 80 kroppar, säger han.

Nere vid flygplatsen lyfter plan till säkrare platser, men kön till bokningsdisken är flera hundra meter lång och rör sig framåt i snigeltakt. Av flygplatsen återstår egentligen bara ett skal av betong och allt sköts manuellt eftersom nätet ligger nere.

Alternativet är militärplanen som evakuerar nödställda, men till dem är kön ännu längre.

– Vi är inte säkra här. Tjuvar kom till oss häromnatten. Att man tar mat är en sak, men inte när man våldför sig på oss, säger Pia Tapic, som köar till en flight tillsammans med sin man och sin lille son.

Jom Bagulaya sitter i Taclobans provinsregering. Hon är nere vid flygplatsen eftersom hon ska ta sig till grannön Cebu och ta hand om sin gamla mor. På frågan hur hon värderar läget, svarar hon lika kort och ärligt som oroande:

– Situationen är kaotisk.

Hon säger att utdelningen av förnödenheter till områdena utanför centrum går långsamt eftersom lastbilschaufförerna inte törs köra ensamma, utan åker i kolonn. Fler drabbade hade fått mat tidigare om bilarna kört till respektive område.

– De är rädda för plundrare, säger Jom Bagulaya.

Den lokala regeringen tycks inte hitta något motmedel.

– Tacloban är paralyserat och den lokala regeringen också.

Vad blir nästa steg?

– Ingen aning. Jag pratade precis med en kollega och han hade ingen aning han heller.

Jan Lewenhagen jan.lewenhagen@dn.se “

DN 14 nov 2013 . Tyfonen i Sydostasien.

“Nödhjälp från Sverige når katastrofområdet i dag”

“I dag landar det första svenska flygplanet med hjälputrustning från Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, på filippinsk mark. Samtidigt uppges dödssiffran efter tyfonen ”Haiyan” nu vara 2 275. “

“Planet som landar i dag på förmiddagen, lokal tid, lyfte från Sverige i måndags. Med flygplanen som landar på fredag har MSB skickat med två personbilar, materiel till tre basläger och sjukvårdsutrustning från Läkare utan gränser. Tält som också skickas ned ska användas av Rädda Barnen som redan är på plats.

– Det kommer in förnödenheter men infrastrukturen är dålig. Man har försökt ta sig runt med båt och på vissa ställen går det bara att komma fram med motorcykel. Det finns fortfarande delar där man ännu inte har kunnat överblicka skadorna, säger Ann-Charlotte Zackrisson, enhetschef för insatser på MSB.

I kväll väntas ett andra plan och på fredag beräknas ytterligare två flygplan komma fram till katastrofområdet.

Den uppdaterade siffran över antalet döda kommer från Eduardo del Rosario, chef för Filippinernas nationella katastrofmyndighet, rapporterar landets nyhetsbyrå PNA.

Lisa Näs lisa.nas@dn.se “

DN 15 nov 2013 : Tyfonen i Sydostasien.

“Hjälpsändningar börjar nå fram till de nödställda”

“DN i Filippinerna. Tacloban. Det dröjde, men nu ska hjälpen äntligen vara på väg till dem som drabbats av tyfonen Haiyan. – Torsdagen blir en vändpunkt, säger FN-mannen Sebastian Rhodes Stampa, som samordnar all hjälp i den svårt utsatta staden Tacloban. “

“Stadshuset i Tacloban ligger på en höjd med magnifik utsikt över Stilla havsbukten som omger stadens centrum. Det är stökigt i trapporna med staplar av matkartonger och människor som letar sig fram. Huset har omvandlats till ett centrum för räddningsaktionerna.

På gården köar nödställda för att kunna skicka ett meddelande på Facebook till oroliga anhöriga och att ladda sina mobiler. På en stor whiteboard inne i stadshusets annex noterar en kvinna aktuella katastroffakta – över 2 000 döda och 194 saknade.

Vidare: staden Tacloban är indelad i 138 stadsdelar, så kallade barangays, och hjälpen har hittills bara nått en minoritet av dem. 23 262 familjer har fått hjälp, medan 82 289 familjer är drabbade.

Sebastian Rhodes Stampa sitter vid sin dator och studerar en karta över ön Leyte. Framför sig har han en halvöten konservburk. Han är FN-organet OCHA:s chef i Tacloban och koordinerar därmed alla hjälpinsatser.

– I dag har jag begärt två team till av FN, säger han. Syftet är att förstärka hjälpen utanför Leytes huvudstad.

– Om man googlar ser man att Tacloban har 235 000 invånare. I själva verket var det en halv miljon människor här när tyfonen kom. Folk sökte sig hit för att de trodde att de var säkrare här, säger han.

Med ytterligare två hjälpteam i andra städer minskar trycket på Tacloban när människor vågar söka sig tillbaka hem. Det är tanken.

Sebastian Rhodes Stampa håller med om att hjälpen dröjt för länge. Han räknar upp en rad logistiska problem: Det saknades lastbilar som kunde frakta förnödenheter från flygplatsen. Många av öns egna lastbilar hade blivit obrukbara under tyfonen. Vägarna var oframkomliga eller höll inte för tung trafik.

Sebastian Rhodes Stampa har varit med om det mesta – jordbävningen i Haiti, tsunamin 2004 och tidigare filippinska stormar.

– Men det märkvärdiga här är att förödelsen är så utbredd, tyfonen uppförde sig inte normalt utan var mer som en tsunami. Vi har mycket att lära av det här, säger han.

Sebastian Rhodes Stampa tror att torsdagen blir en vändpunkt. Hjälpinsatser från hela världen är på väg. Första steget är att invånarna i Tacloban ska få så kallade högenergikakor, fördelade stadsdelvis. Ett belgiskt fältsjukhus är redan på plats och ytterligare tre är på väg.

Han kollar en gång till i sin dator och noterar att Sverige ska skicka tält och fordon till hjälparbetarna.

Hjälp kommer också från nära håll. Grannprovinsen Agusan har skickat tre lastbilar till Tacloban lastade med 5 000 hjälppaket med ris, mjölk, sardiner, socker och kryddor – en solidaritetshandling.

Eftersom nätet är utslaget gick det inte att informera om utdelningen på torsdagen. Det behövdes inte. Köerna längs Main Street var enorma för att få ett av nödpaketet.

– Jag har ingenting hemma annat än det ris jag fick av grannen. Jag gick förbi av en tillfällighet och såg vad som pågick, säger Oscar Dagayloan, som lyckats bärga ett paket och väntar på att hans son ska komma med ännu ett.

Och vatten?– Det finns tappställen ute på stan. Om vattnet går att dricka? Jag har inget annat val.

Jan Lewenhagen jan.lewenhagen@dn.se “

DN 15 nov 2013 : Tyfonen i Sydostasien.

“Flera svenskar saknas ännu”

“30–40 svenskar som ska ha befunnit sig i Filippinernas katastrof-drabbade områden saknades ännu på torsdagen. Utrikesdepartementet har ännu inga uppgifter om svenska dödsoffer.

– Det är ett 30- till 40-tal personer som varken vi eller anhöriga har lyckats få kontakt med. Telefonförbindelserna är dåliga men ibland fungerar det att skicka sms. Vi har inga rapporter om att de är skadade eller omkomna, säger Mats Samuelsson på UD:s presstjänst.

Sedan tyfonen slog till för en vecka sedan har ett hundratal svenskar bekräftats välbehållna.

Efter att ha tagit del av nya siffror från de filippinska myndigheterna uppskattar FN nu att 4 460 människor har dött i Filippinerna till följd av tyfonen.

Personal från ambassaden i Bangkok och Tokyo har tagit sig till Filippinerna för att bistå svenskar som behöver hjälp. I går landade också UD:s snabbinsatsstyrka på fyra personer.

Lisa Näs lisa.nas@dn.se “

DN 16 nov 2013 : Tyfonen i Sydostasien.

“Vardagen återvänder bland bråten i Tacloban”

“DN i Filippinerna. Tacloban. Det har gått en vecka sedan monstertyfonen drabbade Filippinerna. I de hårdast drabbade områdena röjer människorna i den obeskrivliga bråten för att hitta några ägodelar. Hjälp är på väg, men behoven är enorma. “

“”Bråte” är ett av de mest använda orden i rapporteringen från staden Tacloban. Skälet är enkelt. Bråten dominerar stadsbilden totalt.

Bråte – det säger allt och ingenting. Kokosnötsträdens blad är en ingrediens, träreglar som hållit väggar och plåttak på plats är en annan given beståndsdel. Till det kommer allt som hör ett hem till – dukar, t-shirts, soffdynor, kuddar, mattor. Allt har rörts ihop till en geggig massa av naturens krafter.

Bråten är genomsur eftersom en tyfon inte bara är blåst, utan också ett obeskrivligt ihärdigt regn. Dessutom dränktes Taclobans låglänta delar av en flodvåg.

Raquel Salceda hjälper sin moster att röja efter tyfonen. Från mosters hus är det bara några hundra meter till havsbukten. Nu har huset varken tak eller väggar, men köket är relativt intakt. Hon håller på att befria köksgolvet från den geggiga massan.

Raquel Salceda använder två kartongbitar som grävsropa och lyfter över bråten på en liten matta för att sedan bära bort allt till en sophög utanför huset.

Om hon hade haft en spade hade allt varit gjort i ett nafs. Men hon har ingen spade. Och hade hon haft det hade hon kanske inte hittat sin mosters kökskniv bland bråten.

– Moster lagar god mat, säger hon glatt.

Leny Quisumbynd sitter under ett parasoll och ser på när Raquel Salceda arbetar. Hon bodde här, nu har hon tagit sin tillflykt till det enda huset i grannskapet som åtminstone har ett tak.

Runt halsen har hon ett band med en nyckel.

– Den går till min motorcykel. När tyfonen kom var jag och hälsade på mina föräldrar i Palo. Det är så högt beläget att vi klarade oss. Men nu kan jag inte åka tillbaka dit och bo där. Det finns ingen bensin, säger hon.

Hon ler. I likhet med alla vi träffat är det en sak om överskuggar allt elände – hon överlevde.

– Tack gode Gud, säger Leny Quisumbynd.

Main Street i Taclobans centrum utgör en sorglig syn, förödelsen är enorm. Här och var finns det enstaka praktbyggnader där tyfonen knappt rubbat en takplatta. De ser nästan skamsna ut som klarat sig när alla andra dukt under.

Inne på tvärgatorna är det mycket värre eftersom husen inte är byggda av betong utan på traditionellt vis med virke från kokosnötsträden.

Efter tyfonen bars de döda kropparna ut från tvärgatorna och lades på rad ute på huvudgatan. Det dröjde innan de sent omsider sveptes in i så kallade bodybags och hämtades upp för massbegravningen utanför staden.

På en av tvärgatorna börjar vi prata med två män som hänger i sin dörröppning.

– Kom in, säger de.

Fastigheten är byggd i solitt material och relativt oskadd.

– Huset framför oss fungerade samtidigt som en barriär, säger en av männen, han heter Raffy Acebedo, och pekar på det som nu är en hög av brädor och korrugerad plåt.

Han berättar om tyfonfredagen. Hela släkten kom till deras hus, sammanlagt 21 personer, eftersom det var säkert. De samlades på övervåningen när vattnet steg till midjehöjd på nedervåningen.

Hur låter en tyfon?

– Allt man hör är hur vinden slår mot husen och sliter loss plåt-taken. Ute var allt vitt, man såg bara handen framför sig, berättar Raffy Acebedo.

Alla som samlats i huset klarade sig. Vid tolvtiden var de ute på gatan igen. På Filippinerna hör det till att tyfoner då och då blåser taken av husen och fäller träd. Men ingen har varit som ”Yolanda”, det lokala namnet på supertyfonen.

Den andre mannen, Long Velasquez, undrar om vi vill ha mat. Eftersom vi bara ätit var sin minipåse jordnötter till frukost för sju timmar sedan tvekar vi inte. ”Ja tack”, blir det snabba svaret.

– Det är adobo, en filippinsk specialitet. Den består av griskött som man kokar med vinäger och massor med vitlök. Den är gjord på grannens gris, tillägger han.

Han noterar våra frågande blickar.

– Don’t worry guys. Den levde sist vi såg den, säger Long Velasquez och skrattar högt.

Adobon kunde inte ha smakat bättre.

Jan Lewenhagen jan.Lewenhagen@dn.se “

DN 17 nov 2013 :

“Fler svenskar har nåtts i Filippinerna”

“Filippinerna. Antalet svenskar som inte har hörts av efter katastrofen i Filippinerna har minskat rejält det senaste dygnet, uppger utrikesdepartementet.

– Det handlar nu om ett 20-tal personer som vi eller anhöriga inte har lyckats nå, säger Camilla Åkesson Lindblom på UD:s pressjour.

Svensk UD-personal söker via lokala myndigheter efter saknade. Förhoppningen är också att fler kan räknas in när kommunikationerna förbättrats. Uppemot 2 000 svenskar kan finnas i Filippinerna, varav omkring 150 är listade hos ambassaden.

TT “

DN 18 nov 2013 : Tyfonen i Sydostasien.

“Ändlös väntan på att lämna ön”

“Ormoc. Tiotusentals är på flykt från katastrofön Leyte och staden Tacloban – och då hamnar de i ett nytt kaos. – Vi har väntat i två dagar på en färjebiljett, säger Nidi Rostata från Tacloban. “

“Tre rederier trafikerar sträckan mellan hamnstaden Ormoc på den katastrofdrabbade ön Leyte och Cebu, huvudstad på grannön med samma namn.

Köerna ringlar långa på planen utanför entréerna till biljettkassorna.

Jämfört med den rådande situationen i Tacloban bjuder terminalen i Ormoc på rena lyxen. Visserligen är taket delvis bortblåst, det går inte att spola på toaletterna och den generatordrivna elen kommer bara sporadiskt. Men det finns en liten terminalshop där man kan köpa mat, vatten, läsk och snacks.

De som köat till kassorna får ett könummer som senare ropas upp, först då är biljetten bärgad.

Luftkonditioneringen fungerar givetvis inte så tålmodiga föräldrar står och viftar med kartongbitar för att deras barn ska få svalka.

Nidi Rostata, 59 år, har tagit ut sina tre barnbarn på piren för att de ska få lite frisk luft och använda den gunga familjen tagit med från Tacloban.

Familjen har varit på flykt i fyra dagar, bort från en stad utan vare sig mat eller säkerhet. Nidi Rostata är rädd för alla de kriminella som släppts ut från fängelserna.

Först gick de den långa vägen till flygplatsen i hettan bara för att inse att läget där var hopplöst.

De återvände ”hem”, sov en natt under bar himmel och hade tur nästa dag. Företaget som hennes son arbetar för kunde ställa en minibuss till förfogande så att de kunde åka de tio milen till Ormoc på andra sidan ön.

Sonen väntar nu på upprop med sina kölappar i handen. Efter två dygns väntan på terminalen kommer familjen i bästa fall med på den färja som är på väg att angöra.

– Vi är väldigt trötta, konstaterar Nidi Rostata.

Jan Lewenhagen jan.lewenhagen@dn.se “

DN 18 nov 2013 : Tyfonen i Sydostasien.

”Fel” siffra väckte världens uppmärksamhet”

“**Krönika.** Det tar en stund innan siffran kan härledas, men till sist finner jag ett AP-telegram från den nionde november där Tecson Lim, kommunalan-ställd i den värst drabbade staden Tacloban citeras: ”Antalet döda kan uppgå till 10 000, bara i den här staden.”

Jag kan förstås inte veta om Tecson Lim insåg att han med sitt uttalande öppnade världens ögon. Katastrofen var ett par dagar gammal när siffran började spridas och hundratals journalister hastigt skickades till området. Naturligtvis hade tyfonens våldsamma framfart bevakats ändå, men antagligen inte i samma omfattning som efter Tecson Lims ord.

När Jan Lewenhagen och jag nu har lämnat Tacloban funderar vi på mediernas dramaturgi och drivkrafter. Hade vi och kollegerna åkt till området om dödssiffran i stället legat kring något hundratal? Var går gränsen? Hur kvantifierar man eländets nyhetsvärde? I skrivande stund har de filippinska myndigheterna meddelat att 3 681 människor är döda och av dem kommer 696 från Tacloban – långt ifrån den ursprungliga siffran på 10 000.

Efter att ha bevittnat förödelsen spelar det för oss ingen roll vad dödens statistik än säger. Kanske visste Tecson Lim precis vad han gjorde och angav en siffra för att väcka världens uppmärksamhet, accelerera hjälpen och antagligen rädda många liv. Vi vet inte, men det spelar ingen roll. Redaktörerna världen över prioriterade helt rätt.

Paul Hansen paul.hansen@dn.se “

Nepal

DN 18 nov 2013 : Nepal.

“Hot om bojkott och politiskt kaos inför valet”

“ DN i Katmandu. I tio år skrämde en maoistisk gerilla befolkningen i Nepal under ett inbördeskrig som kostade 18 000 människor livet. Nu hoppas den numera rumsrena delen av maoistpartiet på väljarnas röster i valet i morgon. Men en utbrytardel av maoister fortsätter att använda fruktan som vapen och bojkottar valet. “

“Kaos. Det finns inget bättre ord för hur trafiken fungerar i Nepal. Den skumpar fram på gropiga vägar. Medel har anslagits till att bredda och jämna vägarna i huvudstaden Katmandu, men allt är bara halvfärdigt och pengarna har hamnat någon annanstans. Troligen i korrupta tjänstemäns fickor, upplyser invånare, rörande eniga i just denna fråga.

Kaos råder också i den lamslagna politiken. I århundranden styrde kungar det lilla hinduiska Nepal, som har över 120 etniska folkgrupper och språk. 2006 tog inbördeskriget slut, två år senare föll monarkin, en republik bildades, ett val hölls, maoisterna fick överraskande flest platser i parlamentet. Därefter använde politikerna fyra år för att försöka skriva en ny konstitution utan att enas. Grundlagen påminner i dag om det gropiga och bristfälliga vägnätet. En man från Högsta domstolen leder landet i tomrummet som uppstått i väntan på valet.

Några partier tycker att Nepal ska styras som i USA med president och delstater. Andra anser som i Frankrike med president och premiärminister. Ett virrvarr av förslag föreligger. Det maoistiska partiet splittades i våras av frågan huruvida våld ska fortsätta vara en accepterad politisk metod.

Kaos råder även inför valdagen. Över 120 partier är registrerade i ett val som måste vara ett av världens mest förbryllande. Kommunisterna och maoister håller valmöten överallt under olika symboler. Störst passion på Durbartorget i Katmandu har en kväll en talare som uppmanar åhörarna att avstå från att rösta. Poliser med tråkappar patrullerar gränderna i huvudstaden, i första hand på vakt mot attentat av de hårdföra maoisterna som fått med sig 32 andra partier i bojkotten av valet. Dessa partier inser att valet, som skjuts upp i över ett år, kommer att ge andra större inflytande på deras bekostnad. De vill därför förhindra väljare från att resa hem och rösta i sina hembyar. Och ifall valdeltagandet blir under 50 procent, hävda att valet är ogiltigt.

Till slut har de starkaste krafterna inom landet enats om att valet måste hållas. Indien, Kina, EU och resten av omvärlden har gett sitt bifall.

– Det är bra att valet äntligen blir av. Efter monarkin och inbördeskriget vill vi ha mänskliga rättigheter och ett samhälle som fungerar. Och trots alla våra kommunistiska och maoistiska partier är Nepal inte kommunistiskt som Kuba, utan som Kina. De flesta partier vill ha ett kapitalistiskt system säger Jaam Pescador, en 24-årig man med universitetsexamen.

Han anser att den nuvarande grundlagen ”bara är till för de rika, som kan göra vad de vill utan att tänka på arbetsvillkor och löner”. Andra talar om hur rättsväsendet urholkats. Hur lätt det blivit att muta polis och domstolar.

Politikerna i de största partierna har nu lovat att grundlagen ska vara klar inom ett år. Annars ska väljarna få avgöra saken. Samtidigt säger de största utomstående optimisterna att grundlagen i bästa fall kan vara färdigskriven till år 2017.

Som många andra i Katmandu är Jaam Pescador inflyttad från landsbygden. Han bor tolv timmars bussresa bort. Därefter tar det en dag till fots att nå hans föräldrahem i en by i bergen.

– Jag hade gärna velat rösta, men det är för långt hem till vallokalen där jag är skriven, konstaterar han.

Där förlorar de rumsrena maoisterna en röst. Och de hårdföra maoisterna vinner i form av en väljare som inte har råd att åka hem och rösta.

Hade vägarna varit bättre hade fler röstat i Nepal. Hade rädslan från inbördeskriget inte levt kvar hade de missnöjda maoisterna inte kunnat skrämma landet till en strejk.

Harie Kreshna Khadka, som varit soldat i 16 år, drar alla politiker över en kam, där han sitter i en mörk militärkantin mitt i Katmandu.

– De är alla själviska. Före valet lovar de. Efter valet tänker de bara på sig själva. Alla säger att landet ska utvecklas om de kommer till makten, men Nepal fortsätter att ligga inklämt mellan Indien och Kina, lika fattigt som tidigare. Jag vill att kungen kommer tillbaka, säger han.

De senaste åren har Kinas ekonomiska makt vuxit. Bland annat har Kina förmått nepalesiska myndigheter att slå ned mot tibetanska flyktingar i Nepal som demonstrerar mot Kina. Men det är ännu Indien som utövar det största inflytandet.

– Om Indien bestämmer sig för att stänga gränsen skulle vi svälta, och allt skulle stanna, konstaterar soldaten Khadka.

Fram tills nyligen motsatte sig Indien val i Nepal eftersom indiska politiker räds en maoistisk regering i grannlandet. Indiska spioner rapporteras ha försökt påverka den nepalesiska politiken, men också balansera det växande kinesiska inflytandet, liksom pakistanska

extremistiska grupper som de misstänker finns i Nepal. Till slut ansåg även Indien att ett val i Nepal är bättre än det farliga vakuum som uppstått.

Till prästen Harie Prased kommer nu invånare som vill att han ber för ”rätt” valresultat. Hur valet kommer att sluta, vad följden blir av det, om det leder till att dödläget i politiken kan brytas, kan inhemska experter bara gissa. Självsägar prästen att han ska lägga en röst för att få slut på kaoset. – För fem, tio år sedan var ekonomin bättre. Nu får folk göra vad de vill och rättvisan går att köpa för pengar. Så vill jag inte ha det, säger han.

Torbjörn Petersson torbjorn.petersson@dn.se “

“**120 partier**

är registrerade i valet i Nepal.

Fakta.

Bland de fattigaste i världen

Nepal är en republik på Himalayas sydsluttning mellan Kina och Indien. Landet var till och med 2006 den enda staten i världen som hade hinduism som statsreligion. År 2008 bytte landet statsskick och gick från monarki till republik.

Invånare: 26,8 miljoner (2013).

Yta: 147 181 km² (Sverige 528 447).

Huvudstad: Katmandu 997 900 invånare (2012).

Mount Everest, världens högsta berg, ligger i Nepal.

Nepal är ett av de minst industrialiserade, minst urbaniserade och fattigaste länderna i världen. BNP per capita beräknades 2011 vara 644 US dollar (Sverige 61 098 US dollar).

Nepals ekonomi är beroende av utländskt bistånd. En allt viktigare inkomstkälla är den ökande turismen.

Källa: Nationalencyklopedin, Wikipedia “

Övriga Afrika

DN 3 nov 2013 : Ny FN-taktik i konfliktzon.

“Rebellrörelse i östra Kongo krossad i offensiv”

“Nairobi. Rebellrörelsen M23 i östra Kongo är nere för räkning efter en offensiv från kongolesiska armén och FN-trupper i området. Utvecklingen är banbrytande i en konfliktzon som härjats av krig i mer än 15 år. Nu hänger allt på att grannlandet Rwanda håller sig på sin sida gränsen. “

“M23 är den senaste i en rad rebellrörelser som härjat i östra delarna av Demokratiska Republiken Kongo.

Förra året lyckades M23, som FN hävdar är uppbackat av Rwanda, ta kontroll över den viktiga provinshuvudstaden Goma vid Kivusjöns strand.

Nu är läget radikalt annorlunda. En offensiv från kongolesiska trupper med understöd av FN-soldater har den senaste veckan mer eller mindre krossat upproret som inleddes våren 2012. FN-styrkan Monuscos ledare Martin Kobler säger, enligt The Economist, att M23 är ”slut som en militär makt” och att ”tiden för samexistens mellan väpnade grupper och FN är över”.

Vad Kobler säger har hörts förut från FN-håll, men den senaste tidens händelser visar att det finns substans bakom orden.

För den grundläggande orsaken till Kongos dilemma är att kortsiktiga intressen fått gå före viktiga principer.

Redan för 14 år sedan, 1999, undertecknades det första fredsavtalet för Kongo men striderna har fortsatt. En rad grupper har tagit upp sina vapen varje gång de förlorat i den demokratiska processen. Svaret från omvärlden har varit att bjuda in dessa aktörer till förhandlingsbordet, i syfte att bevara freden. Men på lång sikt har denna hållning sänt signalen att demokratin inte förtjänar respekt.

I början av året skedde en radikal policyförändring. Monuscos mandat förstärktes och FN-styrkan tilläts gå på offensiv mot M23. I augusti landade en särskild insatsstyrka som bildats för ändamålet.

Nu ser vi resultatet – med en kortvarig krigsinsats som kan leda till en långvarig fred.

Men i slutändan hänger allt på en aktör: grannlandet Rwanda.

Rwanda har legitima säkerhetsbekymmer i östra Kongo, men många menar att en del av förklaringen till landets tillväxt står att finna i dess ständiga aktivitet i grannlandet.

Kan Rwanda sitta still i båten nu när deras bundsförvanter för-lorat slaget? Den frågan blir avgörande för om freden ska ha en chans.

Erik Esbjörnsson erikesbjornsson@gmail.com “

“Fem miljoner döda i kriget

Bakom kriget i Kongo ligger en rad komplexa faktorer, bland annat etniska motsättningar och konflikter om landinnehav.

Att området är rikt på naturresurser har spätt på konflikten men detta var aldrig dess ursprung.

Minst fem miljoner människor beräknas ha dött i Kongo sedan striderna började 1996. “

DN 12 nov 2013:

“Minst 100 befaras döda i oväder”

“Somalia. En omfattande storm som dragit fram över nordöstra Somalia befaras ha orsakat minst hundra människors död. Information från kustregionerna de senaste två dygnen indikerar att ytterligare hundratals människor saknas, enligt ett uttalande från regionen Puntlands halvautonoma styre.

”Hem, byggnader, fartyg och hela byar förstörts och över 100 000 boskap har förlorats, vilket påverkar försörjningen för hundratusentals lokala invånare”, meddelade lokalregeringen.

De häftiga regnen och kraftiga vindarna väntas fortsätta till onsdag.

TT-AFP “

DN 13 nov 2013 . Kongo.

“Motstridiga uppgifter om freden”

“Det kommer motstridiga uppgifter om vad som väntar i fredstrevarna mellan Kongo-Kinshasa och rebellgruppen M23. “

“Regeringen i Kinshasa hälsar via nyhetsbyrån Reuters att dess delegation har övergett förhandlingarna, medan medlaren Uganda menar att mötena ska fortsätta.

– Uganda uppträder nu som part i konflikten. Landet har intressen i M23, säger Kinshasas talesman Lambert Mende till Reuters.

Ugandas talesman Ofwono Opondo erkänner att det inte finns någon spikad tid för fortsatta samtal, men låter ändå hoppfull.

– Båda parterna är kvar i Uganda. Samtalen har inte formellt blåsts av, säger han till medier enligt nyhetsbyrån AFP.

Militärt har M23 gett upp, men östra Kongo bubblar fortfarande av konflikter om mark och resurser.

TT “

DN 14 nov 2013 :

“Folkrättsbrott utreds i Sverige”

“Svensk åklagare ska utreda om det har begåtts folkrättsbrott i Ogaden i Etiopien. Anmälan kom in för tre veckor sedan från den etiopiske flyktingen Abdullahi Hussein som lämnade in filmer som sägs bevisa övergrepp och tortyr.

Chefsåklagare Krister Petersson har beslutat om kompletterande förhör. Enligt Petersson ska ett ”mycket stort material” gås igenom.

En förundersökning om grovt folkrättsbrott inleddes av polisen den 24 oktober.

TT “

DN 14 nov 2013 : Nigeria.

“USA sätter Boko Haram på terrorlista”

“En ny front öppnas i kampen mot den fruktade islamistiska gruppen Boko Haram i norra Nigeria. USA stämplar gruppen som en terroristorganisation i likhet med al-Qaida. “

“ Sedan 2009 har den militanta gruppen Boko Haram spridit oro och död i främst norra Nigeria, men även i huvudstaden Abuja och andra delar av Afrikas folkrikaste nation.

Målet för den islamistiska gruppen är bland annat att införa stränga sharialagar, och bland medlen finns riktade attentat mot kristna grupper, universitet och representanter för statsmakten. Bara den senaste veckan har ett 70-tal civila dödats i attentat, enligt Nigerias president Goodluck Jonathan.

Nigeria får nu stöd av Washington, då USA:s utrikesdepartement har tröttnat på Boko Harams framfart och formellt väntas sätta upp gruppen på den amerikanska terrorlistan – vilket innebär att all finansiell hjälp och ekonomiska transaktioner till gruppen förbjuds.

– De ökande kontakterna mellan Boko Haram och al-Qaida på den Arabiska halvön är en anledning, säger den republikanske kongressledamoten Patrick Meehan.

TT-Reuters “

Övriga Amerika

DN 15 nov 2013 : Chile. Militärkuppens döttrar gör upp om makten.

“De forna lekkamraterna slåss om presidentposten”

“Två kvinnor med öden sammanflätade av Chiles dramatiska historia kämpar om presidentposten i söndagens val. Michelle Bachelets och Evelyn Mattheis fäder var båda generaler och hamnade på var sin sida under militärkuppen 1973. Banden mellan de båda flickorna, som var lekkamrater, klipptes av. Nu möts de igen“

“En scen från flygbasen Cerro Moreno i Atacamaöknen någon dag i slutet av femtiotalet: Två blonda småflickor leker på gräsmattan framför officersklubben. På verandan sitter deras fäder, Fernando Matthei och Alberto Bachelet, två lovande stridsflygare som snart skall upphöjas till generaler.

Om någon berättat för dem att de en dag skulle hamna i skilda läger under Chiles blodigaste inre strid och att deras döttrar skulle göra upp om presidentposten i söndagens val skulle de skrattat gott åt skämtet.

Men så blev det. Evelyn Mattheis och Michelle Bachelets parallella öden är sammanflätade i de mest dramatiska kapitlen i Chiles historia. Militärkuppen 1973 klippte tvärt av deras vänskap, när general Bachelet tog den störtade socialistregeringens parti, och general Matthei stödde kuppmakarna.

Bachelet greps och torterades ihjäl av sina egna män, troligtvis på order uppifrån. Hans familj fängslades också, och for mycket illa innan den tilläts fly landet. Matthei blev medlem av militärjuntan 1978 och var minister i flera av Pinochets regeringar.

– Jag känner varmt för Michelle, och jag sörjer fortfarande det som händer hennes far, sade Matthei nyligen i en intervju.

Bachelet, som var president mellan 2006 och 2010, är mer fåordig när den gamla vänskapen kommer på tal:

– Militärkuppen klippte av många band, säger hon, utan att nämna sin forna lekkamrat vid namn.

I en mening är de bägge arvtagare till 1973 års oförsonliga läger: Bachelet leder Nueva Mayoria, kristdemokraternas och socialisternas gemensamma lista under de 23 åren av demokrati – till vilken kommunistpartiet nu anslutit sig. Matthei representerar ”la Alianza”, unionen mellan högerpartierna RN och UDI.

Men samtidigt är kandidaternas positioner ett mått på hur Chile förändrats i grunden: Vänstern och Bachelet har inga planer på att skrota den liberala marknadsekonomi som diktatorn Pinochet instiftade med våld; Matthei har å sin sida slaktat flera av högerens heliga kor och pläderar för abort, samkönade äktenskap och statliga kliniker i fattigområden.

Bachelet och Matthei kunde inte vara mer olika. Bachelets vardagliga och runda framtoning, och hennes litet tantiga klädsel slår an hos de breda lagren. Hennes tal innehåller inga retoriska finesser, man vet ungefär vad hon skall säga. Men just denna enkelhet utstrålar trygghet. Bachelet var den första kvinnan på presidentposten, och allt gick henne väl i händer. Chiles ekonomi slog exportrekord och i slutet av sin period åtnjöt hon ett 84-procentigt gillande, kanske ett världsrekord.

Evelyn Matthei, med sin vältränade figur och sina raffinerade kreatio-
ner, är ett levande porträtt av ”la cuica”, den chilenska överklass-
kvinnan. Men bara till det yttre. Det slår gnistor om henne vart hon
går, och i början av kampanjen – innan mätningarna visade att hennes
fräckhet attraherade väljare – vädjade alliansens patriarker till henne
att hålla tungan i styr.

”Huevon”, det chilenska gatuspråkets vanligaste epiteta, förekommer
inte i bättre sällskap, men Matthei kastade det i ansiktet på en intervju-
are hon retade sig på, i direktsändning. Under en parlamentsdebatt
uttalade hon sig nedsättande om en rivals moder på ett vis som skaka-
de den traditionsbundna församlingen.

Hon har passerat sin mentor, den sittande presidenten Sebastián
Piñera, i popularitetsmätningarna. Det var han som, när den tilltänkte
kandidaten råkade i djup depression, förde fram Matthei.

På några punkter är kandidaterna ense: Matthei anser, liksom Bachelet,
att det är en skam för framgångslandet Chile att ha de största inkomst-
klyftorna inom OECD. Men medan Bachelet vill beskatta överklassen
och bygga ut välfärden vill Matthei slå vakt om det rådande systemet –
Chile har en av världens minsta offentliga sektorer – och satsa stort på
brottsbekämpning.

Det gäller både narkotikamaffiorna och de våldsamma studenter som
lett de senaste årens ständiga gatuuppror mot högerregeringen. Medan
Bachelet vill reformera hela skolsystemet vill Matthei satsa resurser på
den högre utbildningen, för att råda bot på den kroniska bristen på
ingenjörer, läkare och teknologer.

Även om Matthei skulle överraska så är det få som räknar med en
högerseger i valet. Allt tyder på att Latinamerikas mest utpräglade
marknadsekonomi, efter de senaste årens konservativa mellanspel, på
nytt hamnar under socialistisk kontroll.

Nathan Shachar naranjal@gmail.com “

“ **Michelle Bachelet**
Född i Santiago 1951.

Frånskild med tre barn. Bachelet var ett skolljus och påbörjade 1970
studier i medicin. Efter 1973 års militärkupp fängslades hon, satt i
fångläger och misshandlades. ”Det var inget mot vad andra råkade ut
för”, har hon sagt.

Efter flera år i Östtyskland återvände hon till Chile 1979, och fick sin
läkarlegitimation 1982.

År 2000 blev hon hälsovårdsminister i Ricardo Lagos socialistrege-
ring och vann respekt när hon förkortade köerna till de allmänna vård-

centralerna. 2005 blev hon försvarsminister, och mellan 2006 och 2010 var hon Chiles president.

Evelyn Matthei

Född i Santiago 1953.

Gift med tre barn. Satsade först, i London, på en karriär som konsertpianist, men sadlade om och utbildade sig till ekonom.

Hon har undervisat i nationalekonomi vid Universidad Católica, Chiles främsta lärosäte. Under folkomröstningen 1988, som beseglade militärdiktaturens öde, röstade hon för diktatorn Pinochet.

Matthei satt i kongressen mellan 1997 och 2011, då hon blev transportminister.

Fakta. Efter militärkuppen

1970 valdes vänsterledaren **Salvador Allende** till president, som förstatligade banker, industriföretag och de amerikanskägda koppargruvorna.

USA svarade med att isolera Chile internationellt och stödja extremhögern i landet.

1973 inleddes en militärkupp under överbefälhavaren **Augusto Pinochet**. Pinochet utsåg sig själv till diktator.

1988 avlöstes Pinochet av en folkvald president.

Valet den 17 november gäller presidentposten, val av 120 ledamöter i kongressens underhus, och till 20 av de 38 platserna i överhuset.

Källa: Nationalencyklopedin “

DN 21 nov 2013 : Venezuela.

“Här blir Hugo Chávez kronprins allsmäktig”

“ Venezuelas nationalförsamling har gett president Nicolas Maduro extraordinära befogenheter. Under ett år kommer han att kunna utfärda nya lagar genom dekret, utan inblandning från parlamentet. “

“Nationalförsamlingen, som domineras av Maduros anhängare, motiverade sitt beslut med att ”landet är utsatt för ekonomisk krigföring från oppositionen”.

Oppositionen brännmärkte åtgärden, som de menar fört Venezuela till diktaturens brant. Regimens mest orädda kritiker, parlamentsledamoten Maria Corina Machado, menar att hela ansvaret vilar på Maduro själv:

– I femton år har de kontrollerat alla oljeintäkter, domstolar och institutioner. Våra åkrar är öknar, våra fabriker är ruiner, våra naturtillgångar och våra säkerhetstjänster är i Kubas och Kinas händer – och detta är alltså vårt fel! De maktlösas fel!

Sedan regimens grundare och symbol Hugo Chávez avled i vintras har efterträdaren Maduro brottats med allt mer akuta problem. Inflationen närmar sig 50 procent, basvaror fattas i butikerna och gatupriset på dollar är nära tio gånger högre än bankernas växlingskurs.

Venezuelas fattiga, som är beroende av subventionerade matvaror, är regimens kärnväljare. Men när förmånerna nu tryter dalar Maduros popularitetssiffror.

Maduro är en hängiven anhängare av planekonomi, och menar att varubrist måste bemötas med hårdare disciplinering av producenterna, så att de tvingas producera till de priser regeringen satt.

Chávezregimens idé var att använda oljeintäkterna – kring en miljard kronor om dagen – till att subventionera livsmedel och andra nödenheter. Men sedan drygt ett år går räknestycket inte längre ihop. Korruption och usel planering skapar ett underskott som Venezuela endast kunnat hantera genom att låna utomlands.

Maduro lovade efter beslutet, natten till onsdagen svensk tid, att hans nya lagar kommer att tvinga fram de efterlängtrade varorna och sätta mat på bordet i varje hem. Nationalekonomer tvivlar på det, och varnar för att Venezuela är på väg mot hyperinflation. Dess statsobligationer går inte längre att sälja och valutareserven är rekordlåg.

Den 8 december hålls kommunval, som oppositionen vill förvandla till ett misstroendevotum mot presidenten. Maduro å sin sida har varnat för att alla som anklagar regimen för valfusk kommer att arresteras. Venezuelas valmyndighet står helt under regimen kontroll, liksom Högsta Domstolen, och oppositionens anklagelser om utbredd valfusk under presidentvalet i april, då Maduro segrade, har varken kunnat bekräftas eller motbevisas.

Nathan Shachar naranjal@gmail.com “

“**Fakta. Maduro**

50-årige Nicolas Maduro började sin bana som buss-chaufför och vänstpolitisk aktivist. Han var utrikesminister mellan 2006 och 2012.

När den förre presidenten Hugo Chávez låg på sitt yttersta i december i fjol korade han, rätt oväntat, den lojale Maduro till sin efterträdare.

I presidentvalet i april, strax efter Chávez död, segrade Maduro med knapp marginal över oppositionens Enrique Capriles. “

Oceanien och Polarområdena

<http://wimnell.com/omr91b.pdf>

Världsarvslistan

<http://whc.unesco.org/en/list/>

The World Heritage List includes 936 properties forming part of the cultural and natural heritage which the [World Heritage Committee](#) considers as having outstanding universal value.

These include 725 cultural , 183 natural and 28 mixed properties in 153 [States Parties](#). As of November 2011, 188 [States Parties](#) have ratified [the World Heritage Convention](#).

Afghanistan

- [Minaret and Archaeological Remains of Jam](#)
- [Cultural Landscape and Archaeological Remains of the Bamiyan Valley](#)

Albania

- [Butrint](#)
- [Historic Centres of Berat and Gjirokastra](#)

Algeria

- [Al Qal'a of Beni Hammad](#)
- [Djémila](#)
- [M'Zab Valley](#)
- [Tassili n'Ajjer](#) #
- [Timgad](#)

- [Tipasa](#)
- [Kasbah of Algiers](#)

Andorra

- [Madriu-Perafita-Claror Valley](#)

Argentina

- [Los Glaciares](#) #
- [Jesuit Missions of the Guaranis: San Ignacio Mini, Santa Ana, Nuestra Señora de Loreto and Santa Maria Mayor \(Argentina\), Ruins of Sao Miguel das Missoes \(Brazil\)](#) *
- [Iguazu National Park](#)
- [Cueva de las Manos, Río Pinturas](#)
- [Península Valdés](#)
- [Ischigualasto / Talampaya Natural Parks](#)
- [Jesuit Block and Estancias of Córdoba](#)
- [Quebrada de Humahuaca](#)

Armenia

- [Monasteries of Haghpat and Sanahin](#)
- [Cathedral and Churches of Echmiatsin and the Archaeological Site of Zvartnots](#)
- [Monastery of Geghard and the Upper Azat Valley](#)

Australia

- [Great Barrier Reef](#)
- [Kakadu National Park](#)
- [Willandra Lakes Region](#)
- [Lord Howe Island Group](#)
- [Tasmanian Wilderness](#)
- [Gondwana Rainforests of Australia](#) 1

- [Uluru-Kata Tjuta National Park 2](#)
- [Wet Tropics of Queensland](#)
- [Shark Bay, Western Australia](#)
- [Fraser Island](#)
- [Australian Fossil Mammal Sites \(Riversleigh / Naracoorte\)](#)
- [Heard and McDonald Islands](#)
- [Macquarie Island](#)
- [Greater Blue Mountains Area](#)
- [Purnululu National Park](#)
- [Royal Exhibition Building and Carlton Gardens](#)
- [Sydney Opera House](#)
- [Australian Convict Sites](#)
- [Ningaloo Coast](#)

Austria

- [Historic Centre of the City of Salzburg](#)
- [Palace and Gardens of Schönbrunn](#)
- [Hallstatt-Dachstein / Salzkammergut Cultural Landscape](#)
- [Semmering Railway](#)
- [City of Graz – Historic Centre and Schloss Eggenberg](#)
- [Wachau Cultural Landscape](#)
- [Fertö / Neusiedlersee Cultural Landscape *](#)
- [Historic Centre of Vienna](#)
- [Prehistoric Pile dwellings around the Alps *](#)

Azerbaijan

- [Walled City of Baku with the Shirvanshah's Palace and Maiden Tower](#)
- [Gobustan Rock Art Cultural Landscape](#)

Bahrain

- [Qal'at al-Bahrain – Ancient Harbour and Capital of Dilmun](#)

Bangladesh

- [Historic Mosque City of Bagerhat](#)
- [Ruins of the Buddhist Vihara at Paharpur](#)
- [The Sundarbans](#)

Barbados

- [Historic Bridgetown and its Garrison](#)

Belarus

- [Belovezhskaya Pushcha / Białowieża Forest *](#)
- [Mir Castle Complex](#)
- [Architectural, Residential and Cultural Complex of the Radziwiłł Family at Nesvizh](#)
- [Struve Geodetic Arc *](#)

Belgium

- [Flemish Béguinages](#)
- [La Grand-Place, Brussels](#)
- [The Four Lifts on the Canal du Centre and their Environs, La Louvière and Le Roeulx \(Hainault\)](#)
- [Belfries of Belgium and France * 3](#)
- [Historic Centre of Brugge](#)
- [Major Town Houses of the Architect Victor Horta \(Brussels\)](#)
- [Neolithic Flint Mines at Spiennes \(Mons\)](#)
- [Notre-Dame Cathedral in Tournai](#)
- [Plantin-Moretus House-Workshops-Museum Complex](#)
- [Stoclet House](#)

Belize

- [Belize Barrier Reef Reserve System](#)

Benin

- [Royal Palaces of Abomey](#)

Bolivia (Plurinational State of)

- [City of Potosí](#)
- [Jesuit Missions of the Chiquitos](#)
- [Historic City of Sucre](#)
- [Fuerte de Samaipata](#)
- [Noel Kempff Mercado National Park](#)
- [Tiwanaku: Spiritual and Political Centre of the Tiwanaku Culture](#)

Bosnia and Herzegovina

- [Old Bridge Area of the Old City of Mostar](#)
- [Mehmed Paša Sokolović Bridge in Višegrad](#)

Botswana

- [Tsodilo](#)

Brazil

- [Historic Town of Ouro Preto](#)
- [Historic Centre of the Town of Olinda](#)
- [Jesuit Missions of the Guaranis: San Ignacio Mini, Santa Ana, Nuestra Señora de Loreto and Santa Maria Mayor \(Argentina\), Ruins of Sao Miguel das Missoes \(Brazil\) *](#)
- [Historic Centre of Salvador de Bahia](#)
- [Sanctuary of Bom Jesus do Congonhas](#)
- [Iguaçu National Park](#)
- [Brasilia](#)

- [Serra da Capivara National Park](#)
- [Historic Centre of São Luís](#)
- [Atlantic Forest South-East Reserves](#)
- [Discovery Coast Atlantic Forest Reserves](#)
- [Historic Centre of the Town of Diamantina](#)
- [Central Amazon Conservation Complex 4](#)
- [Pantanal Conservation Area](#)
- [Brazilian Atlantic Islands: Fernando de Noronha and Atol das Rocas Reserves](#)
- [Cerrado Protected Areas: Chapada dos Veadeiros and Emas National Parks](#)
- [Historic Centre of the Town of Goiás](#)
- [São Francisco Square in the Town of São Cristóvão](#)

Bulgaria

- [Boyana Church](#)
- [Madara Rider](#)
- [Rock-Hewn Churches of Ivanovo](#)
- [Thracian Tomb of Kazanlak](#)
- [Ancient City of Nessebar](#)
- [Pirin National Park](#)
- [Rila Monastery](#)
- [Srebarna Nature Reserve](#)
- [Thracian Tomb of Sveshtari](#)

Burkina Faso

- [Ruins of Loropéni](#)

Cambodia

- [Angkor](#)
- [Temple of Preah Vihear](#)

Cameroon

- [Dja Faunal Reserve](#)

Canada

- [L'Anse aux Meadows National Historic Site](#)
- [Nahanni National Park #](#)
- [Dinosaur Provincial Park](#)
- [Kluane / Wrangell-St Elias / Glacier Bay / Tatshenshini-Alsek #](#)
[* 5](#)
- [Head-Smashed-In Buffalo Jump](#)
- [SGang Gwaay](#)
- [Wood Buffalo National Park](#)
- [Canadian Rocky Mountain Parks # 6](#)
- [Historic District of Old Québec](#)
- [Gros Morne National Park](#)
- [Old Town Lunenburg](#)
- [Waterton Glacier International Peace Park *](#)
- [Miguasha National Park](#)
- [Rideau Canal](#)
- [Joggins Fossil Cliffs](#)

Cape Verde

- [Cidade Velha, Historic Centre of Ribeira Grande](#)

Central African Republic

- [Manovo-Gounda St Floris National Park](#)

Chile

- [Rapa Nui National Park](#)
- [Churches of Chiloé](#)

- [Historic Quarter of the Seaport City of Valparaíso](#)
- [Humberstone and Santa Laura Saltpeter Works](#)
- [Sewell Mining Town](#)

China

- [Imperial Palaces of the Ming and Qing Dynasties in Beijing and Shenyang](#)
- [Mausoleum of the First Qin Emperor](#)
- [Mogao Caves](#)
- [Mount Taishan](#)
- [Peking Man Site at Zhoukoudian](#)
- [The Great Wall](#)
- [Mount Huangshan](#)
- [Huanglong Scenic and Historic Interest Area](#)
- [Jiuzhaigou Valley Scenic and Historic Interest Area](#)
- [Wulingyuan Scenic and Historic Interest Area](#)
- [Ancient Building Complex in the Wudang Mountains](#)
- [Historic Ensemble of the Potala Palace, Lhasa 7](#)
- [Mountain Resort and its Outlying Temples, Chengde](#)
- [Temple and Cemetery of Confucius and the Kong Family Mansion in Qufu](#)
- [Lushan National Park](#)
- [Mount Emei Scenic Area, including Leshan Giant Buddha Scenic Area](#)
- [Ancient City of Ping Yao](#)
- [Classical Gardens of Suzhou](#)
- [Old Town of Lijiang](#)
- [Summer Palace, an Imperial Garden in Beijing](#)
- [Temple of Heaven: an Imperial Sacrificial Altar in Beijing](#)
- [Dazu Rock Carvings](#)
- [Mount Wuyi](#)

- [Ancient Villages in Southern Anhui – Xidi and Hongcun](#)
- [Imperial Tombs of the Ming and Qing Dynasties](#)
- [Longmen Grottoes](#)
- [Mount Qingcheng and the Dujiangyan Irrigation System](#)
- [Yungang Grottoes](#)
- [Three Parallel Rivers of Yunnan Protected Areas](#)
- [Capital Cities and Tombs of the Ancient Koguryo Kingdom](#)
- [Historic Centre of Macao](#)
- [Sichuan Giant Panda Sanctuaries - Wolong, Mt Siguniang and Jiajin Mountains](#)
- [Yin Xu](#)
- [Kaiping Diaolou and Villages](#)
- [South China Karst](#)
- [Fujian Tulou](#)
- [Mount Sanqingshan National Park](#)
- [Mount Wutai](#)
- [China Danxia](#)
- [Historic Monuments of Dengfeng in “The Centre of Heaven and Earth”](#)
- [West Lake Cultural Landscape of Hangzhou](#)

Colombia

- [Port, Fortresses and Group of Monuments, Cartagena](#)
- [Los Katíos National Park](#)
- [Historic Centre of Santa Cruz de Mompox](#)
- [National Archeological Park of Tierradentro](#)
- [San Agustín Archaeological Park](#)
- [Malpelo Fauna and Flora Sanctuary](#)
- [Coffee Cultural Landscape of Colombia](#)

Costa Rica

- [Talamanca Range-La Amistad Reserves / La Amistad National Park *](#)
- [Cocos Island National Park](#)
- [Area de Conservación Guanacaste](#)

Côte d'Ivoire

- [Mount Nimba Strict Nature Reserve *](#)
- [Taï National Park](#)
- [Comoé National Park](#)

Croatia

- [Historical Complex of Split with the Palace of Diocletian](#)
- [Old City of Dubrovnik](#)
- [Plitvice Lakes National Park #](#)
- [Episcopal Complex of the Euphrasian Basilica in the Historic Centre of Poreč](#)
- [Historic City of Trogir](#)
- [The Cathedral of St James in Šibenik](#)
- [Stari Grad Plain](#)

Cuba

- [Old Havana and its Fortifications](#)
- [Trinidad and the Valley de los Ingenios](#)
- [San Pedro de la Roca Castle, Santiago de Cuba](#)
- [Desembarco del Granma National Park](#)
- [Viñales Valley](#)
- [Archaeological Landscape of the First Coffee Plantations in the South-East of Cuba](#)
- [Alejandro de Humboldt National Park](#)
- [Urban Historic Centre of Cienfuegos](#)
- [Historic Centre of Camagüey](#)

Cyprus

- [Paphos](#)
- [Painted Churches in the Troodos Region](#)
- [Choirokoitia](#)

Czech Republic

- [Historic Centre of Český Krumlov](#)
- [Historic Centre of Prague](#)
- [Historic Centre of Telč](#)
- [Pilgrimage Church of St John of Nepomuk at Zelená Hora](#)
- [Kutná Hora: Historical Town Centre with the Church of St Barbara and the Cathedral of Our Lady at Sedlec](#)
- [Lednice-Valtice Cultural Landscape](#)
- [Gardens and Castle at Kroměříž](#)
- [Holašovice Historical Village Reservation](#)
- [Litomyšl Castle](#)
- [Holy Trinity Column in Olomouc](#)
- [Tugendhat Villa in Brno](#)
- [Jewish Quarter and St Procopius' Basilica in Třebíč](#)

Democratic Republic of the Congo

- [Virunga National Park](#) #
- [Kahuzi-Biega National Park](#)
- [Garamba National Park](#)
- [Salonga National Park](#)
- [Okapi Wildlife Reserve](#)

Denmark

- [Jelling Mounds, Runic Stones and Church](#)
- [Roskilde Cathedral](#)

- [Kronborg Castle](#)
- [Ilulissat Icefjord](#)

Dominica

- [Morne Trois Pitons National Park](#)

Dominican Republic

- [Colonial City of Santo Domingo](#)

Ecuador

- [City of Quito](#)
- [Galápagos Islands](#)
- [Sangay National Park](#) #
- [Historic Centre of Santa Ana de los Ríos de Cuenca](#)

Egypt

- [Abu Mena](#)
- [Ancient Thebes with its Necropolis](#)
- [Historic Cairo](#)
- [Memphis and its Necropolis – the Pyramid Fields from Giza to Dahshur](#)
- [Nubian Monuments from Abu Simbel to Philae](#)
- [Saint Catherine Area](#)
- [Wadi Al-Hitan \(Whale Valley\)](#)

El Salvador

- [Joya de Cerén Archaeological Site](#)

Estonia

- [Historic Centre \(Old Town\) of Tallinn](#)
- [Struve Geodetic Arc](#) *

Ethiopia

- [Simien National Park](#)
- [Rock-Hewn Churches, Lalibela](#)
- [Fasil Ghebbi, Gondar Region](#)
- [Aksum](#)
- [Lower Valley of the Awash](#)
- [Lower Valley of the Omo](#)
- [Tiya](#)
- [Harar Jugol, the Fortified Historic Town](#)
- [Konso Cultural Landscape](#)

Finland

- [Fortress of Suomenlinna](#)
- [Old Rauma](#)
- [Petäjävesi Old Church](#)
- [Verla Groundwood and Board Mill](#)
- [Bronze Age Burial Site of Sammallahdenmäki](#)
- [High Coast / Kvarken Archipelago *](#)
- [Struve Geodetic Arc *](#)

France

- [Chartres Cathedral](#)
- [Mont-Saint-Michel and its Bay](#)
- [Palace and Park of Versailles](#)
- [Prehistoric Sites and Decorated Caves of the Vézère Valley](#)
- [Vézelay, Church and Hill](#)
- [Amiens Cathedral](#)
- [Arles, Roman and Romanesque Monuments](#)
- [Cistercian Abbey of Fontenay](#)
- [Palace and Park of Fontainebleau](#)

- [Roman Theatre and its Surroundings and the "Triumphal Arch" of Orange](#)
- [From the Great Saltworks of Salins-les-Bains to the Royal Saltworks of Arc-et-Senans, the Production of Open-pan Salt](#)
- [Abbey Church of Saint-Savin sur Gartempe](#)
- [Gulf of Porto: Calanche of Piana, Gulf of Girolata, Scandola Reserve #](#)
- [Place Stanislas, Place de la Carrière and Place d'Alliance in Nancy](#)
- [Pont du Gard \(Roman Aqueduct\)](#)
- [Strasbourg – Grande île](#)
- [Cathedral of Notre-Dame, Former Abbey of Saint-Rémi and Palace of Tau, Reims](#)
- [Paris, Banks of the Seine](#)
- [Bourges Cathedral](#)
- [Historic Centre of Avignon: Papal Palace, Episcopal Ensemble and Avignon Bridge](#)
- [Canal du Midi](#)
- [Historic Fortified City of Carcassonne](#)
- [Pyrénées - Mont Perdu *](#)
- [Historic Site of Lyons](#)
- [Routes of Santiago de Compostela in France](#)
- [Belfries of Belgium and France * 8](#)
- [Jurisdiction of Saint-Emilion](#)
- [The Loire Valley between Sully-sur-Loire and Chalonnes 9](#)
- [Provins, Town of Medieval Fairs](#)
- [Le Havre, the City Rebuilt by Auguste Perret](#)
- [Bordeaux, Port of the Moon](#)
- [Fortifications of Vauban](#)
- [Lagoons of New Caledonia: Reef Diversity and Associated Ecosystems](#)

- [Episcopal City of Albi](#)
- [Pitons, cirques and remparts of Reunion Island](#)
- [Prehistoric Pile dwellings around the Alps *](#)
- [The Causses and the Cévennes, Mediterranean agro-pastoral Cultural Landscape](#)

Gabon

- [Ecosystem and Relict Cultural Landscape of Lopé-Okanda](#)

Gambia

- [Kunta Kinteh Island and Related Sites](#)
- [Stone Circles of Senegambia *](#)

Georgia

- [Bagrati Cathedral and Gelati Monastery](#)
- [Historical Monuments of Mtskheta](#)
- [Upper Svaneti](#)

Germany

- [Aachen Cathedral](#)
- [Speyer Cathedral](#)
- [Würzburg Residence with the Court Gardens and Residence Squar](#)
- [Pilgrimage Church of Wies](#)
- [Castles of Augustusburg and Falkenlust at Brühl](#)
- [St Mary's Cathedral and St Michael's Church at Hildesheim](#)
- [Roman Monuments, Cathedral of St Peter and Church of Our Lady in Trier](#)
- [Frontiers of the Roman Empire * 10](#)
- [Hanseatic City of Lübeck](#)
- [Palaces and Parks of Potsdam and Berlin](#)

- [Abbey and Altenmünster of Lorsch](#)
- [Mines of Rammelsberg, Historic Town of Goslar and Upper Harz Water Management System #](#)
- [Maulbronn Monastery Complex](#)
- [Town of Bamberg](#)
- [Collegiate Church, Castle and Old Town of Quedlinburg](#)
- [Völklingen Ironworks](#)
- [Messel Pit Fossil Site](#)
- [Bauhaus and its Sites in Weimar and Dessau](#)
- [Cologne Cathedral](#)
- [Luther Memorials in Eisleben and Wittenberg](#)
- [Classical Weimar](#)
- [Museumsinsel \(Museum Island\), Berlin](#)
- [Wartburg Castle](#)
- [Garden Kingdom of Dessau-Wörlitz](#)
- [Monastic Island of Reichenau](#)
- [Zollverein Coal Mine Industrial Complex in Essen](#)
- [Historic Centres of Stralsund and Wismar](#)
- [Upper Middle Rhine Valley](#)
- [~~Dresden Elbe Valley~~ Delisted 2009](#)
- [Muskauer Park / Park Mużakowski *](#)
- [Town Hall and Roland on the Marketplace of Bremen](#)
- [Old town of Regensburg with Stadtamhof](#)
- [Primeval Beech Forests of the Carpathians and the Ancient Beech Forests of Germany *](#)
- [Berlin Modernism Housing Estates](#)
- [The Wadden Sea *](#)
- [Fagus Factory in Alfeld](#)
- [Prehistoric Pile dwellings around the Alps *](#)

Ghana

- [Forts and Castles, Volta, Greater Accra, Central and Western Regions](#)
- [Asante Traditional Buildings](#)

Greece

- [Temple of Apollo Epicurius at Bassae](#)
- [Acropolis, Athens](#)
- [Archaeological Site of Delphi](#)
- [Medieval City of Rhodes](#)
- [Meteora](#)
- [Mount Athos](#)
- [Paleochristian and Byzantine Monuments of Thessalonika](#)
- [Sanctuary of Asklepios at Epidaurus](#)
- [Archaeological Site of Mystras](#)
- [Archaeological Site of Olympia](#)
- [Delos](#)
- [Monasteries of Daphni, Hosios Loukas and Nea Moni of Chios](#)
- [Pythagoreion and Heraion of Samos](#)
- [Archaeological Site of Aigai \(modern name Vergina\)](#)
- [Archaeological Sites of Mycenae and Tiryns](#)
- [Historic Centre \(Chorá\) with the Monastery of Saint John](#)
- [Old Town of Corfu](#)

Guatemala

- [Antigua Guatemala](#)
- [Tikal National Park](#)
- [Archaeological Park and Ruins of Quirigua](#)

Guinea

- [Mount Nimba Strict Nature Reserve](#) *

Haiti

- [National History Park – Citadel, Sans Souci, Ramiers](#)

Holy See

- [Historic Centre of Rome, the Properties of the Holy See in that City Enjoying Extraterritorial Rights and San Paolo Fuori le Mura](#) * 11
- [Vatican City](#)

Honduras

- [Maya Site of Copan](#)
- [Río Plátano Biosphere Reserve](#)

Hungary

- [Budapest, including the Banks of the Danube, the Buda Castle Quarter and Andrásy Avenue](#)
- [Old Village of Hollókő and its Surroundings](#)
- [Caves of Aggtelek Karst and Slovak Karst](#) *
- [Millenary Benedictine Abbey of Pannonhalma and its Natural Environment](#)
- [Hortobágy National Park - the *Puszta*](#)
- [Early Christian Necropolis of Pécs \(Sopianae\)](#)
- [Fertő / Neusiedlersee Cultural Landscape](#) *
- [Tokaj Wine Region Historic Cultural Landscape](#)

Iceland

- [Pingvellir National Park](#)
- [Surtsey](#)

India

- [Agra Fort](#)
- [Ajanta Caves](#)

- [Ellora Caves](#)
- [Taj Mahal](#)
- [Group of Monuments at Mahabalipuram](#)
- [Sun Temple, Konârak](#)
- [Kaziranga National Park](#)
- [Keoladeo National Park](#)
- [Manas Wildlife Sanctuary](#)
- [Churches and Convents of Goa](#)
- [Fatehpur Sikri](#)
- [Group of Monuments at Hampi](#)
- [Khajuraho Group of Monuments](#)
- [Elephanta Caves](#)
- [Great Living Chola Temples 12](#)
- [Group of Monuments at Pattadakal](#)
- [Sundarbans National Park](#)
- [Nanda Devi and Valley of Flowers National Parks](#)
- [Buddhist Monuments at Sanchi](#)
- [Humayun's Tomb, Delhi](#)
- [Qutb Minar and its Monuments, Delhi](#)
- [Mountain Railways of India](#)
- [Mahabodhi Temple Complex at Bodh Gaya](#)
- [Rock Shelters of Bhimbetka](#)
- [Champaner-Pavagadh Archaeological Park](#)
- [Chhatrapati Shivaji Terminus \(formerly Victoria Terminus\)](#)
- [Red Fort Complex](#)
- [The Jantar Mantar, Jaipur](#)

Indonesia

- [Borobudur Temple Compounds](#)
- [Komodo National Park](#)
- [Prambanan Temple Compounds](#)

- [Ujung Kulon National Park](#)
- [Sangiran Early Man Site](#)
- [Lorentz National Park](#)
- [Tropical Rainforest Heritage of Sumatra](#)

Iran (Islamic Republic of)

- [Meidan Emam, Esfahan](#)
- [Persepolis](#)
- [Tchogha Zanbil](#)
- [Takht-e Soleyman](#)
- [Bam and its Cultural Landscape](#)
- [Pasargadae](#)
- [Soltaniyeh](#)
- [Bisotun](#)
- [Armenian Monastic Ensembles of Iran](#)
- [Shushtar Historical Hydraulic System](#)
- [Sheikh Safi al-din Khānegāh and Shrine Ensemble in Ardabil](#)
- [Tabriz Historic Bazaar Complex](#)
- [The Persian Garden](#)

Iraq

- [Hatra](#)
- [Ashur \(Qal'at Sherqat\)](#)
- [Samarra Archaeological City](#)

Ireland

- [Archaeological Ensemble of the Bend of the Boyne](#)
- [Skellig Michael](#)

Israel

- [Masada](#)

- [Old City of Acre](#)
- [White City of Tel-Aviv -- the Modern Movement](#)
- [Biblical Tels - Megiddo, Hazor, Beer Sheba](#)
- [Incense Route - Desert Cities in the Negev](#)
- [Bahá'i Holy Places in Haifa and the Western Galilee](#)

Italy

- [Rock Drawings in Valcamonica](#)
- [Church and Dominican Convent of Santa Maria delle Grazie with](#)
- [Historic Centre of Rome, the Properties of the Holy See in that City Enjoying Extraterritorial Rights and San Paolo Fuori le Mura * 13](#)
- [Historic Centre of Florence](#)
- [Piazza del Duomo, Pisa](#)
- [Venice and its Lagoon](#)
- [Historic Centre of San Gimignano](#)
- [The Sassi and the Park of the Rupestric Churches of Matera](#)
- [City of Vicenza and the Palladian Villas of the Veneto](#)
- [Crespi d'Adda](#)
- [Ferrara, City of the Renaissance, and its Po Delta 14](#)
- [Historic Centre of Naples](#)
- [Historic Centre of Siena](#)
- [Castel del Monte](#)
- [Early Christian Monuments of Ravenna](#)
- [Historic Centre of the City of Pienza](#)
- [The *Trulli* of Alberobello](#)
- [18th-Century Royal Palace at Caserta with the Park, the Aqueduct of Vanvitelli, and the San Leucio Complex](#)
- [Archaeological Area of Agrigento](#)
- [Archaeological Areas of Pompei, Herculaneum and Torre Annunziata](#)
- [Botanical Garden \(Orto Botanico\), Padua](#)
- [Cathedral, Torre Civica and Piazza Grande, Modena](#)
- [Costiera Amalfitana](#)
- [Portovenere, Cinque Terre, and the Islands \(Palmaria, Tino and Tinetto\)](#)
- [Residences of the Royal House of Savoy](#)
- [Su Nuraxi di Barumini](#)
- [Villa Romana del Casale](#)
- [Archaeological Area and the Patriarchal Basilica of Aquileia](#)
- [Cilento and Vallo di Diano National Park with the Archeological sites of Paestum and Velia, and the Certosa di Padula](#)
- [Historic Centre of Urbino](#)
- [Villa Adriana \(Tivoli\)](#)
- [Assisi, the Basilica of San Francesco and Other Franciscan Sites](#)
- [City of Verona](#)
- [Isole Eolie \(Aeolian Islands\)](#)
- [Villa d'Este, Tivoli](#)
- [Late Baroque Towns of the Val di Noto \(South-Eastern Sicily\)](#)
- [*Sacri Monti* of Piedmont and Lombardy](#)
- [Monte San Giorgio *](#)
- [Etruscan Necropolises of Cerveteri and Tarquinia](#)
- [Val d'Orcia](#)
- [Syracuse and the Rocky Necropolis of Pantalica](#)
- [Genoa: *Le Strade Nuove* and the system of the *Palazzi dei Rolli*](#)
- [Mantua and Sabbioneta](#)
- [Rhaetian Railway in the Albula / Bernina Landscapes *](#)
- [The Dolomites](#)

- [Longobards in Italy. Places of the power \(568-774 A.D.\)](#)
- [Prehistoric Pile dwellings around the Alps *](#)

Japan

- [Buddhist Monuments in the Horyu-ji Area](#)
- [Himeji-jo](#)
- [Shirakami-Sanchi](#)
- [Yakushima](#)
- [Historic Monuments of Ancient Kyoto \(Kyoto, Uji and Otsu Cities\)](#)
- [Historic Villages of Shirakawa-go and Gokayama](#)
- [Hiroshima Peace Memorial \(Genbaku Dome\)](#)
- [Itsukushima Shinto Shrine](#)
- [Historic Monuments of Ancient Nara](#)
- [Shrines and Temples of Nikko](#)
- [Gusuku Sites and Related Properties of the Kingdom of Ryukyu](#)
- [Sacred Sites and Pilgrimage Routes in the Kii Mountain Range](#)
- [Shiretoko](#)
- [Iwami Ginzan Silver Mine and its Cultural Landscape](#)
- [Hiraizumi – Temples, Gardens and Archaeological Sites Representing the Buddhist Pure Land](#)
- [Ogasawara Islands](#)

Jerusalem (Site proposed by Jordan)

- [Old City of Jerusalem and its Walls](#)

Jordan

- [Petra](#)
- [Quseir Amra](#)
- [Um er-Rasas \(Kastrom Mefa'a\)](#)

- [Wadi Rum Protected Area](#)

Kazakhstan

- [Mausoleum of Khoja Ahmed Yasawi](#)
- [Petroglyphs within the Archaeological Landscape of Tamgaly](#)
- [Saryarka – Steppe and Lakes of Northern Kazakhstan](#)

Kenya

- [Lake Turkana National Parks](#)
- [Mount Kenya National Park/Natural Forest](#)
- [Lamu Old Town](#)
- [Sacred Mijikenda Kaya Forests](#)
- [Fort Jesus, Mombasa](#)
- [Kenya Lake System in the Great Rift Valley](#)

Kiribati

- [Phoenix Islands Protected Area](#)

Korea, Democratic People's Republic of

- [Complex of Koguryo Tombs](#)

Korea, Republic of

- [Haeinsa Temple Janggyeong Panjeon, the Depositories for the Tripitaka Koreana Woodblocks](#)
- [Jongmyo Shrine](#)
- [Seokguram Grotto and Bulguksa Temple](#)
- [Changdeokgung Palace Complex](#)
- [Hwaseong Fortress](#)
- [Gochang, Hwasun and Ganghwa Dolmen Sites](#)
- [Gyeongju Historic Areas](#)
- [Jeju Volcanic Island and Lava Tubes](#)

- [Royal Tombs of the Joseon Dynasty](#)
- [Historic Villages of Korea: Hahoe and Yangdong](#)

Kyrgyzstan

- [Sulaiman-Too Sacred Mountain](#)

Lao People's Democratic Republic

- [Town of Luang Prabang](#)
- [Vat Phou and Associated Ancient Settlements within the Champasak Cultural Landscape](#)

Latvia

- [Historic Centre of Riga](#)
- [Struve Geodetic Arc *](#)

Lebanon

- [Anjar](#)
- [Baalbek](#)
- [Byblos](#)
- [Tyre](#)
- [Ouadi Qadisha \(the Holy Valley\) and the Forest of the Cedars of God \(Horsh Arz el-Rab\)](#)

Libya

- [Archaeological Site of Cyrene](#)
- [Archaeological Site of Leptis Magna](#)
- [Archaeological Site of Sabratha](#)
- [Rock-Art Sites of Tadrart Acacus](#)
- [Old Town of Ghadamès](#)

Lithuania

- [Vilnius Historic Centre](#)
- [Curonian Spit *](#)
- [Kernavė Archaeological Site \(Cultural Reserve of Kernavė\)](#)
- [Struve Geodetic Arc *](#)

Luxembourg

- [City of Luxembourg: its Old Quarters and Fortifications](#)

Madagascar

- [Tsingy de Bemaraha Strict Nature Reserve](#)
- [Royal Hill of Ambohimanga](#)
- [Rainforests of the Atsinanana](#)

Malawi

- [Lake Malawi National Park](#)
- [Chongoni Rock-Art Area](#)

Malaysia

- [Gunung Mulu National Park](#)
- [Kinabalu Park](#)
- [Melaka and George Town, Historic Cities of the Straits of Malacca](#)

Mali

- [Old Towns of Djenné](#)
- [Timbuktu](#)
- [Cliff of Bandiagara \(Land of the Dogons\)](#)
- [Tomb of Askia](#)

Malta

- [City of Valletta](#)

- [Hal Saflieni Hypogeum](#)
- [Megalithic Temples of Malta 15](#)

Marshall Islands

- [Bikini Atoll Nuclear Test Site](#)

Mauritania

- [Banc d'Arguin National Park](#)
- [Ancient *Ksour* of Ouadane, Chinguetti, Tichitt and Oualata](#)

Mauritius

- [Aapravasi Ghat](#)
- [Le Morne Cultural Landscape](#)

Mexico

- [Historic Centre of Mexico City and Xochimilco](#)
- [Historic Centre of Oaxaca and Archaeological Site of Monte Albán](#)
- [Historic Centre of Puebla](#)
- [Pre-Hispanic City and National Park of Palenque](#)
- [Pre-Hispanic City of Teotihuacan](#)
- [Sian Ka'an](#)
- [Historic Town of Guanajuato and Adjacent Mines](#)
- [Pre-Hispanic City of Chichen-Itza](#)
- [Historic Centre of Morelia](#)
- [El Tajin, Pre-Hispanic City](#)
- [Historic Centre of Zacatecas](#)
- [Rock Paintings of the Sierra de San Francisco](#)
- [Whale Sanctuary of El Vizcaino](#)
- [Earliest 16th-Century Monasteries on the Slopes of Popocatepetl](#)

- [Historic Monuments Zone of Querétaro](#)
- [Pre-Hispanic Town of Uxmal](#)
- [Hospicio Cabañas, Guadalajara](#)
- [Archaeological Zone of Paquimé, Casas Grandes](#)
- [Historic Monuments Zone of Tlacotalpan](#)
- [Archaeological Monuments Zone of Xochicalco](#)
- [Historic Fortified Town of Campeche](#)
- [Ancient Maya City of Calakmul, Campeche](#)
- [Franciscan Missions in the Sierra Gorda of Querétaro](#)
- [Luis Barragán House and Studio](#)
- [Islands and Protected Areas of the Gulf of California](#)
- [Agave Landscape and Ancient Industrial Facilities of Tequila](#)
- [Central University City Campus of the *Universidad Nacional Autónoma de México* \(UNAM\)](#)
- [Monarch Butterfly Biosphere Reserve](#)
- [Protective town of San Miguel and the Sanctuary of Jesús Nazareno de Atotonilco](#)
- [Camino Real de Tierra Adentro](#)
- [Prehistoric Caves of Yagul and Mitla in the Central Valley of Oaxaca](#)

Moldova, Republic of

- [Struve Geodetic Arc *](#)

Mongolia

- [Uvs Nuur Basin *](#)
- [Orkhon Valley Cultural Landscape](#)
- [Petroglyphic Complexes of the Mongolian Altai](#)

Montenegro

- [Natural and Culturo-Historical Region of Kotor](#)

- [Durmitor National Park](#)

Morocco

- [Medina of Fez](#)
- [Medina of Marrakesh](#)
- [Ksar of Ait-Ben-Haddou](#)
- [Historic City of Meknes](#)
- [Archaeological Site of Volubilis](#)
- [Medina of Tétouan \(formerly known as Titawin\)](#)
- [Medina of Essaouira \(formerly Mogador\)](#)
- [Portuguese City of Mazagan \(El Jadida\)](#)

Mozambique

- [Island of Mozambique](#)

Namibia

- [Twyfelfontein or /Ui-//aes](#)

Nepal

- [Kathmandu Valley](#)
- [Sagarmatha National Park](#)
- [Chitwan National Park](#)
- [Lumbini, the Birthplace of the Lord Buddha](#)

Netherlands

- [Schokland and Surroundings](#)
- [Defence Line of Amsterdam](#)
- [Historic Area of Willemstad, Inner City and Harbour, Curaçao](#)
- [Mill Network at Kinderdijk-Elshout](#)
- [Ir.D.F. Woudagemaal \(D.F. Wouda Steam Pumping Station\)](#)
- [Droogmakerij de Beemster \(Beemster Polder\)](#)

- [Rietveld Schröderhuis \(Rietveld Schröder House\)](#)
- [The Wadden Sea *](#)
- [Seventeenth-century canal ring area of Amsterdam inside the Singelgracht](#)

New Zealand

- [Te Wahipounamu – South West New Zealand 16](#)
- [Tongariro National Park #](#)
- [New Zealand Sub-Antarctic Islands](#)

Nicaragua

- [Ruins of León Viejo](#)
- [León Cathedral](#)

Niger

- [Air and Ténéré Natural Reserves](#)
- [W National Park of Niger](#)

Nigeria

- [Sukur Cultural Landscape](#)
- [Osun-Osogbo Sacred Grove](#)

Norway

- [Bryggen](#)
- [Urnes Stave Church](#)
- [Røros Mining Town and the Circumference](#)
- [Rock Art of Alta](#)
- [Vegaøyan -- The Vega Archipelago](#)
- [Struve Geodetic Arc *](#)
- [West Norwegian Fjords – Geirangerfjord and Nærøyfjord](#)

Oman

- [Bahla Fort](#)
- [Archaeological Sites of Bat, Al-Khutm and Al-Ayn](#)
- [Arabian Oryx Sanctuary](#) Delisted 2007
- [Land of Frankincense](#)
- [Aflaj Irrigation Systems of Oman](#)

Pakistan

- [Archaeological Ruins at Moenjodaro](#)
- [Buddhist Ruins of Takht-i-Bahi and Neighbouring City Remains at Sahr-i-Bahlol](#)
- [Taxila](#)
- [Fort and Shalamar Gardens in Lahore](#)
- [Historical Monuments at Makli, Thatta](#)
- [Rohtas Fort](#)

Panama

- [Fortifications on the Caribbean Side of Panama: Portobelo-San Lorenzo](#)
- [Darien National Park](#)
- [Talamanca Range-La Amistad Reserves / La Amistad National Park *](#)
- [Archaeological Site of Panamá Viejo and Historic District of Panamá](#)
- [Coiba National Park and its Special Zone of Marine Protection](#)

Papua New Guinea

- [Kuk Early Agricultural Site](#)

Paraguay

- [Jesuit Missions of La Santísima Trinidad de Paraná and Jesús de Tavarangue](#)

Peru

- [City of Cuzco](#)
- [Historic Sanctuary of Machu Picchu](#)
- [Chavin \(Archaeological Site\)](#)
- [Huascarán National Park #](#)
- [Chan Chan Archaeological Zone](#)
- [Manú National Park](#)
- [Historic Centre of Lima 17](#)
- [Río Abiseo National Park](#)
- [Lines and Geoglyphs of Nasca and Pampas de Jumana](#)
- [Historical Centre of the City of Arequipa](#)
- [Sacred City of Caral-Supe](#)

Philippines

- [Baroque Churches of the Philippines](#)
- [Tubbataha Reefs Natural Park](#)
- [Rice Terraces of the Philippine Cordilleras](#)
- [Historic Town of Vigan](#)
- [Puerto-Princesa Subterranean River National Park](#)

Poland

- [Cracow's Historic Centre](#)
- [Wieliczka Salt Mine](#)
- [Auschwitz Birkenau](#)
German Nazi Concentration and Extermination Camp (1940-1945)
- [Belovezhskaya Pushcha / Białowieża Forest *](#)
- [Historic Centre of Warsaw](#)
- [Old City of Zamość](#)
- [Castle of the Teutonic Order in Malbork](#)
- [Medieval Town of Toruń](#)

- [Kalwaria Zebrzydowska: the Mannerist Architectural and Park Landscape Complex and Pilgrimage Park](#)
- [Churches of Peace in Jawor and Świdnica](#)
- [Wooden Churches of Southern Little Poland](#)
- [Muskauer Park / Park Mużakowski *](#)
- [Centennial Hall in Wrocław](#)

Portugal

- [Central Zone of the Town of Angra do Heroísmo in the Azores](#)
- [Convent of Christ in Tomar](#)
- [Monastery of Batalha](#)
- [Monastery of the Hieronymites and Tower of Belém in Lisbon](#)
- [Historic Centre of Évora](#)
- [Monastery of Alcobaça](#)
- [Cultural Landscape of Sintra](#)
- [Historic Centre of Oporto](#)
- [Prehistoric Rock Art Sites in the Côa Valley and Siega Verde *](#)
18
- [Laurisilva of Madeira](#)
- [Alto Douro Wine Region](#)
- [Historic Centre of Guimarães](#)
- [Landscape of the Pico Island Vineyard Culture](#)

Romania

- [Danube Delta](#)
- [Churches of Moldavia](#)
- [Monastery of Horezu](#)
- [Villages with Fortified Churches in Transylvania 19](#)
- [Dacian Fortresses of the Orastie Mountains](#)
- [Historic Centre of Sighişoara](#)
- [Wooden Churches of Maramureş](#)

Russian Federation

- [Historic Centre of Saint Petersburg and Related Groups of Monuments](#)
- [Kizhi Pogost](#)
- [Kremlin and Red Square, Moscow](#)
- [Cultural and Historic Ensemble of the Solovetsky Islands](#)
- [Historic Monuments of Novgorod and Surroundings](#)
- [White Monuments of Vladimir and Suzdal](#)
- [Architectural Ensemble of the Trinity Sergius Lavra in Sergiev Posad](#)
- [Church of the Ascension, Kolomenskoye](#)
- [Virgin Komi Forests](#)
- [Lake Baikal](#)
- [Volcanoes of Kamchatka 20](#)
- [Golden Mountains of Altai](#)
- [Western Caucasus](#)
- [Curonian Spit *](#)
- [Ensemble of the Ferrapontov Monastery](#)
- [Historic and Architectural Complex of the Kazan Kremlin](#)
- [Central Sikhote-Alin](#)
- [Citadel, Ancient City and Fortress Buildings of Derbent](#)
- [Uvs Nuur Basin *](#)
- [Ensemble of the Novodevichy Convent](#)
- [Natural System of Wrangel Island Reserve](#)
- [Historical Centre of the City of Yaroslavl](#)
- [Struve Geodetic Arc *](#)
- [Putorana Plateau](#)

Saint Kitts and Nevis

- [Brimstone Hill Fortress National Park](#)

Saint Lucia

- [Pitons Management Area](#)

San Marino

- [San Marino Historic Centre and Mount Titano](#)

Saudi Arabia

- [Al-Hijr Archaeological Site \(Madâin Sâlih\)](#)
- [At-Turaif District in ad-Dir'iyah](#)

Senegal

- [Island of Gorée](#)
- [Niokolo-Koba National Park](#)
- [Djoudj National Bird Sanctuary](#)
- [Island of Saint-Louis](#)
- [Stone Circles of Senegambia *](#)
- [Saloum Delta](#)

Serbia

- [Stari Ras and Sopoćani](#)
- [Studenica Monastery](#)
- [Medieval Monuments in Kosovo](#)
- [Gamzigrad-Romuliana, Palace of Galerius](#)

Seychelles

- [Aldabra Atoll](#)
- [Vallée de Mai Nature Reserve](#)

Slovakia

- [Historic Town of Banská Štiavnica and the Technical Monuments in its Vicinity](#)
- [Levoča, Spišský Hrad and the Associated Cultural Monuments](#)
- [Vlkolínec](#)
- [Caves of Aggtelek Karst and Slovak Karst *](#)
- [Bardejov Town Conservation Reserve](#)
- [Primeval Beech Forests of the Carpathians and the Ancient Beech Forests of Germany *](#)
- [Wooden Churches of the Slovak part of the Carpathian Mountain Area](#)

Slovenia

- [Škocjan Caves #](#)
- [Prehistoric Pile dwellings around the Alps *](#)

Solomon Islands

- [East Rennell](#)

South Africa

- [Fossil Hominid Sites of Sterkfontein, Swartkrans, Kromdraai, and Environs](#)
- [iSimangaliso Wetland Park](#)
- [Robben Island](#)
- [uKhahlamba / Drakensberg Park](#)
- [Mapungubwe Cultural Landscape](#)
- [Cape Floral Region Protected Areas](#)
- [Vredefort Dome](#)
- [Richtersveld Cultural and Botanical Landscape](#)

Spain

- [Alhambra, Generalife and Albayzín, Granada 21](#)

- [Burgos Cathedral](#)
- [Historic Centre of Cordoba 22](#)
- [Monastery and Site of the Escorial, Madrid](#)
- [Works of Antoni Gaudí 23](#)
- [Cave of Altamira and Paleolithic Cave Art of Northern Spain](#)
- [Monuments of Oviedo and the Kingdom of the Asturias 24](#)
- [Old Town of Ávila with its Extra-Muros Churches](#)
- [Old Town of Segovia and its Aqueduct](#)
- [Santiago de Compostela \(Old Town\)](#)
- [Garajonay National Park](#)
- [Historic City of Toledo](#)
- [Mudejar Architecture of Aragon 25](#)
- [Old Town of Cáceres](#)
- [Cathedral, Alcázar and Archivo de Indias in Seville](#)
- [Old City of Salamanca](#)
- [Poblet Monastery](#)
- [Archaeological Ensemble of Mérida](#)
- [Route of Santiago de Compostela](#)
- [Royal Monastery of Santa María de Guadalupe](#)
- [Doñana National Park](#)
- [Historic Walled Town of Cuenca](#)
- [La Lonja de la Seda de Valencia](#)
- [Las Médulas](#)
- [Palau de la Música Catalana and Hospital de Sant Pau, Barcelona](#)
- [Pyrénées - Mont Perdu *](#)
- [San Millán Yuso and Suso Monasteries](#)
- [Prehistoric Rock Art Sites in the Côa Valley and Siega Verde *](#)
26
- [Rock Art of the Mediterranean Basin on the Iberian Peninsula](#)
- [University and Historic Precinct of Alcalá de Henares](#)

- [Ibiza, Biodiversity and Culture](#)
- [San Cristóbal de La Laguna](#)
- [Archaeological Ensemble of Tárraco](#)
- [Archaeological Site of Atapuerca](#)
- [Catalan Romanesque Churches of the Vall de Boí](#)
- [Palmeral of Elche](#)
- [Roman Walls of Lugo](#)
- [Aranjuez Cultural Landscape](#)
- [Renaissance Monumental Ensembles of Úbeda and Baeza](#)
- [Vizcaya Bridge](#)
- [Teide National Park](#)
- [Tower of Hercules](#)
- [Cultural Landscape of the Serra de Tramuntana](#)

Sri Lanka

- [Ancient City of Polonnaruwa](#)
- [Ancient City of Sigiriya](#)
- [Sacred City of Anuradhapura](#)
- [Old Town of Galle and its Fortifications](#)
- [Sacred City of Kandy](#)
- [Sinharaja Forest Reserve 27](#)
- [Golden Temple of Dambulla](#)
- [Central Highlands of Sri Lanka](#)

Sudan

- [Gebel Barkal and the Sites of the Napatan Region](#)
- [Archaeological Sites of the Island of Meroe](#)

Suriname

- [Central Suriname Nature Reserve](#)
- [Historic Inner City of Paramaribo](#)

Sweden

- [Royal Domain of Drottningholm](#)
- [Birka and Hovgården](#)
- [Engelsberg Ironworks](#)
- [Rock Carvings in Tanum](#)
- [Skogskyrkogården](#)
- [Hanseatic Town of Visby](#)
- [Church Village of Gammelstad, Luleå](#)
- [Laponian Area](#)
- [Naval Port of Karlskrona](#)
- [Agricultural Landscape of Southern Öland](#)
- [High Coast / Kvarken Archipelago *](#)
- [Mining Area of the Great Copper Mountain in Falun](#)
- [Varberg Radio Station](#)
- [Struve Geodetic Arc *](#)

Switzerland

- [Benedictine Convent of St John at Müstair](#)
- [Convent of St Gall](#)
- [Old City of Berne](#)
- [Three Castles, Defensive Wall and Ramparts of the Market-Town of Bellinzona](#)
- [Swiss Alps Jungfrau-Aletsch](#)
- [Monte San Giorgio *](#)
- [Lavaux, Vineyard Terraces](#)
- [Rhaetian Railway in the Albula / Bernina Landscapes *](#)
- [Swiss Tectonic Arena Sardona](#)
- [La Chaux-de-Fonds / Le Locle, Watchmaking Town Planning](#)
- [Prehistoric Pile dwellings around the Alps *](#)

Syrian Arab Republic

- [Ancient City of Damascus](#)
- [Ancient City of Bosra](#)
- [Site of Palmyra](#)
- [Ancient City of Aleppo](#)
- [Crac des Chevaliers and Qal'at Salah El-Din](#)
- [Ancient Villages of Northern Syria](#)

Tajikistan

- [Proto-urban site of Sarazm](#)

Tanzania, United Republic of

- [Ngorongoro Conservation Area 28](#)
- [Ruins of Kilwa Kisiwani and Ruins of Songo Mnara](#)
- [Serengeti National Park](#)
- [Selous Game Reserve](#)
- [Kilimanjaro National Park](#)
- [Stone Town of Zanzibar](#)
- [Kondoa Rock-Art Sites](#)

Thailand

- [Historic City of Ayutthaya](#)
- [Historic Town of Sukhothai and Associated Historic Towns](#)
- [Thungyai-Huai Kha Khaeng Wildlife Sanctuaries](#)
- [Ban Chiang Archaeological Site](#)
- [Dong Phrayayen-Khao Yai Forest Complex](#)

the Former Yugoslav Republic of Macedonia

- [Natural and Cultural Heritage of the Ohrid region 29](#)

Togo

- [Koutammakou, the Land of the Batammariba](#)

Tunisia

- [Amphitheatre of El Jem](#)
- [Archaeological Site of Carthage](#)
- [Medina of Tunis](#)
- [Ichkeul National Park](#)
- [Punic Town of Kerkuane and its Necropolis](#)
- [Kairouan](#)
- [Medina of Sousse](#)
- [Dougga / Thugga](#)

Turkey

- [Göreme National Park and the Rock Sites of Cappadocia](#)
- [Great Mosque and Hospital of Divriği](#)
- [Historic Areas of Istanbul](#)
- [Hattusha: the Hittite Capital](#)
- [Nemrut Dağ](#)
- [Hierapolis-Pamukkale](#)
- [Xanthos-Letoon](#)
- [City of Safranbolu](#)
- [Archaeological Site of Troy](#)
- [Selimiye Mosque and its Social Complex](#)

Turkmenistan

- [State Historical and Cultural Park “Ancient Merv”](#)
- [Kunya-Urgench](#)
- [Parthian Fortresses of Nisa](#)

Uganda

- [Bwindi Impenetrable National Park](#)
- [Rwenzori Mountains National Park](#)

- [Tombs of Buganda Kings at Kasubi](#)

Ukraine

- [Kiev: Saint-Sophia Cathedral and Related Monastic Buildings, Kiev-Pechersk Lavra](#)
- [L'viv – the Ensemble of the Historic Centre](#)
- [Struve Geodetic Arc *](#)
- [Primeval Beech Forests of the Carpathians and the Ancient Beech Forests of Germany *](#)
- [Residence of Bukovinian and Dalmatian Metropolitans](#)

United Arab Emirates

- [Cultural Sites of Al Ain \(Hafit, Hili, Bidaa Bint Saud and Oases Areas\)](#)

United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland

- [Castles and Town Walls of King Edward in Gwynedd](#)
- [Durham Castle and Cathedral](#)
- [Giant's Causeway and Causeway Coast](#)
- [Ironbridge Gorge](#)
- [St Kilda](#)
- [Stonehenge, Avebury and Associated Sites](#)
- [Studley Royal Park including the Ruins of Fountains Abbey](#)
- [Blenheim Palace](#)
- [City of Bath](#)
- [Frontiers of the Roman Empire * 30](#)
- [Westminster Palace, Westminster Abbey and Saint Margaret's Church](#)
- [Canterbury Cathedral, St Augustine's Abbey, and St Martin's Church 31](#)
- [Henderson Island](#)

- [Tower of London](#)
- [Gough and Inaccessible Islands](#) ³²
- [Old and New Towns of Edinburgh](#)
- [Maritime Greenwich](#)
- [Heart of Neolithic Orkney](#)
- [Blaenavon Industrial Landscape](#)
- [Historic Town of St George and Related Fortifications, Bermuda](#)
- [Derwent Valley Mills](#)
- [Dorset and East Devon Coast](#)
- [New Lanark](#)
- [Saltaire](#)
- [Royal Botanic Gardens, Kew](#)
- [Liverpool – Maritime Mercantile City](#)
- [Cornwall and West Devon Mining Landscape](#)
- [Pontcysyllte Aqueduct and Canal](#)

United States of America

- [Mesa Verde National Park](#)
- [Yellowstone National Park](#)
- [Everglades National Park](#)
- [Grand Canyon National Park](#)
- [Independence Hall](#)
- [Kluane / Wrangell-St Elias / Glacier Bay / Tatshenshini-Alsek](#) [#]
* ³³
- [Redwood National and State Parks](#)
- [Mammoth Cave National Park](#)
- [Olympic National Park](#)
- [Cahokia Mounds State Historic Site](#)
- [Great Smoky Mountains National Park](#)

- [La Fortaleza and San Juan National Historic Site in Puerto Rico](#)
- [Statue of Liberty](#)
- [Yosemite National Park](#) [#]
- [Chaco Culture](#)
- [Hawaii Volcanoes National Park](#) [#]
- [Monticello and the University of Virginia in Charlottesville](#)
- [Pueblo de Taos](#)
- [Carlsbad Caverns National Park](#)
- [Waterton Glacier International Peace Park](#) ^{*}
- [Papahānaumokuākea](#)

Uruguay

- [Historic Quarter of the City of Colonia del Sacramento](#)

Uzbekistan

- [Itchan Kala](#)
- [Historic Centre of Bukhara](#)
- [Historic Centre of Shakhrisyabz](#)
- [Samarkand – Crossroads of Cultures](#)

Vanuatu

- [Chief Roi Mata's Domain](#)

Venezuela (Bolivarian Republic of)

- [Coro and its Port](#)
- [Canaima National Park](#)
- [Ciudad Universitaria de Caracas](#)

Viet Nam

- [Complex of Huế Monuments](#)

- [Ha Long Bay](#)
- [Hoi An Ancient Town](#)
- [My Son Sanctuary](#)
- [Phong Nha-Ke Bang National Park](#)
- [Central Sector of the Imperial Citadel of Thang Long - Hanoi](#)
- [Citadel of the Ho Dynasty](#)

Yemen

- [Old Walled City of Shibam](#)
- [Old City of Sana'a](#)
- [Historic Town of Zabid](#)
- [Socotra Archipelago](#)

Zambia

- [Mosi-oa-Tunya / Victoria Falls # *](#)

Zimbabwe

- [Mana Pools National Park, Sapi and Chewore Safari Areas](#)
- [Great Zimbabwe National Monument](#)
- [Khami Ruins National Monument](#)
- [Mosi-oa-Tunya / Victoria Falls # *](#)
- [Matobo Hills](#)

Notes

1. Extension of the "Australian East Coast Temperate and Subtropical Rainforest Park".
name changed 2007 from 'Central Eastern Rainforest Reserves (Australia)'
2. Renomination of "Uluru-Kata Tjuta National Park" under cultural criteria.

3. The “Belfries of Flanders and Wallonia” which were previously inscribed on the World Heritage List, are part of the transnational property “The Belfries of Belgium and France”.
4. Extension of "Jaú National Park".
5. Extension of the "Glacier Bay/Wrangell/St Elias/Kluane" property.
6. The "Burgess Shale" property, which was previously inscribed on the World Heritage List, is part of the "Canadian Rocky Mountain Parks".
7. Extension of "The Potala Palace and the Jokhang Temple Monastery, Lhasa" to include the Norbulingka area.
8. The “Belfries of Flanders and Wallonia” which were previously inscribed on the World Heritage List, are part of the transnational property “The Belfries of Belgium and France”.
9. The "Chateau and Estate of Chambord", which was previously inscribed on the World Heritage List, is part of the "Loire Valley between Sully-sur-Loire and Chalonnes".
10. The “Hadrian’s Wall” which was previously inscribed on the World Heritage List, is part of the transnational property “Frontiers of the Roman Empire”.
11. At the time the property was extended, cultural criterion (iv) was also found applicable.

12. The "Brihadisvara Temple, Tanjavur", which was previously inscribed on the World Heritage List, is part of the "Great Living Chola Temples".
13. At the time the property was extended, cultural criterion (iv) was also found applicable.
14. At the time the property was extended, criteria (iii) and (v) were also found applicable.
15. The Committee decided to extend the existing cultural property, the "Temple of Ggantija", to include the five prehistoric temples situated on the islands of Malta and Gozo and to rename the property as "The Megalithic Temples of Malta".
16. The Westland and Mount Cook National Park and the Fiordland National Park, which were previously inscribed on the World Heritage List, are part of the "Te Wahipounamu - South West New Zealand".
17. The "Convent Ensemble of San Francisco de Lima", which was previously inscribed on the World Heritage List, is part of the "Historic Centre of Lima".
18. (extension de « Sites d'art rupestre préhistorique de la vallée de Côa », Portugal)
19. Extension of "Biertan and its Fortified Church".
20. At the time the property was extended, natural criterion (iv) was also found applicable.
21. Extension of the "Alhambra and the Generalife, Granada", to include the Albayzin quarter.
22. Extension of the "Mosque of Cordoba".
23. The property "Parque Güell, Palacio Güell and Casa Mila in Barcelona", previously inscribed on the World Heritage List, is part of the "Works of Antoni Gaudí".
24. Extension of the "Churches of the Kingdom of the Asturias", to include monuments in the city of Oviedo.
25. Extension of the "Mudejar Architecture of Teruel".
26. (extension de « Sites d'art rupestre préhistorique de la vallée de Côa », Portugal)
27. The WH area is managed directly by the Divisional Forest Officer from the Forest Dept. A national steering Committee co-ordinates institutions for Sinharaja as a National Wilderness Area, Biosphere Reserve (1988), and WH site. There are two management plans, prepared in 1985/86 and 1992/94, which emphasise conservation, scientific research, buffer zone management, benefit-sharing, and community participation.
28. (renomination under cultural criteria)
29. In 1979, the Committee decided to inscribe the Ohrid Lake on the World Heritage List under natural criteria (iii). In 1980, this

property was extended to include the cultural and historical area, and cultural criteria (i)(iii)(iv) were added.

30. The “Hadrian’s Wall” which was previously inscribed on the World Heritage List, is part of the transnational property “Frontiers of the Roman Empire”.

31.

32. Extension of "Gough Island Wildlife Reserve".

33. Extension of the "Glacier Bay/Wrangell/St Elias/Kluane" property.

*: transboundary property

#: As for 19 Natural and Mixed Properties inscribed for geological values before 1994, criteria numbering of this property has changed. See Decision [30.COM 8D.1](#)